

LEGAZPI BARRUTIKO ITZEN BILDUMA

Martin Ugarte Azurmendi

KREDITOAK

Izenburua: **Legazpi barrutiko itzen bilduma**

Egilea: Martin Ugarte Azurmendi

Laguntzailea: Jose Luis Ugarte Garrido

Azaleko argazkia: Julian Auzmendi

Babesleak: Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Saila eta Legazpiko Udaleko Euskara Batzordea

Urtea: 1993

ISBNa: 84-606-1580-4

Lege-gordailua: SS-733/93

Inprimaketa: Gertu

"LEGAZPI-BARRUTIKO ITZEN BILDUMA"

AURKIBIDEA

KREDITOAK	1
EGILEAREN BIOGRAFIA	5
ARGIBIDE GISA	7
ESKERRONA	12
LEGAZPI BARRUTIKO ITZEN BILDUMA: ATALKA	13
1. Giza-soiña	13
2. Soiñaren-errotikoak	21
3. Gogoa ta gogozko eragiñak	47
4. Gizarte osakiak	59
5. Sendiko ta tartedia	123
6. Janari-edariak	126
7. Soiñerako puskak	132
8. Etxea eta etxeari dagozkionak	138
9. Pertsona, abere ta landareen gaitzak	160
10. Lurra ta onen etekiak	166
11. Landaredia	175
12. Abere ta xomorroak	187
13. Denbora	198
14. Eguratsa (giroa)	205
15. Koloreak	210
16. Neurriak	212
17. Zenbat	216
18. Langintzak	221
19. Jolas eta jaigiro	225
20. Sailkatu gabeak	229
21. Urteburuko egun seiñalatuak	246
22. Itz-eraskiak	250
LEGAZPI BARRUTIKO ITZEN BILDUMA: ATAL BAKARREAN	261

MARTIN UGARTE AZURMENDI "SALETXE"

Legazpiko "Saletxe" baserrian jaio eta bertan bizi izan da beti 77 urtetako idazle trebe hau.

Emaztea lagun, bi alaben aita da eta lau biloben aitona olerkaria.

Urte luzeetan zehar Legazpiko lantegi batetan egunero zortzi ordu lan egiteaz gain, baserritar bezela maiorazkotzak ezarritako konpromisua zintzo bete duela esan behar eta, gainera, gauari edo igandeari orduak lapurtuaz etengabeko jaulkian euskal literatur altxorra ornitzen ahalegindu da.

Bitzta izan da bere gela bakarra; ikusi, entzun edo irakurriz, hiru irakasle hauetaz baliatuz, nortasun handiko giza esperientzia sakon eta zabal baten jabe da.

Menperatzen dituen gaiak aukeratzen daki; ez da soilik jorrara irtengo, erroetatik heldu eta oso osoan irauliko du hartzen duen zoia baizik. Horren adibiderik onena eskuartean duzun lan hau izan daiteke.

Argia ikusi duten bere lanak "Itxaropena" argitaletxeak kaleratutako "On egiñaren obaria" eta "Jatorriaren erroetik" izan dira. Beste hainbat lan ere noizbehinka argitaratu dira zenbait aldizkaritan, "Olerti"-n adibidez.

Lehenengo kaleratu zuen olerkia 1958an egina da. Hondarribin "**Basurko saria**" irabazi zuen "Zuen goiak Olerkiz" izena daraman lehen olerki honekin.

Horra, bestalde, **Olerti egunean (Larrea)** Poema sailean lehenengo saria jasotako bere lanen zerrenda:

1964. urtean:	"Belaun giroen olerki ixilla"
1965. urtean:	"Txinpartak" (Amar alegi bertsoan)
1970. urtean:	"Itxas poema"
1972. urtean:	"Etxera Begira" (Atzerriratuen poema garratza)
1973. urtean:	"Lauaxetari" (Aitamen ixila)
1974. urtean:	"Argian ospel" (Ilargia)
1975. urtean:	"Bizitzaren burruka" (Gazte giroko 16 kantu)
1977. urtean:	"Lana kantu gai"
1979. urtean:	"Odolak odolari" (Eusko edesti zear poema gordina orraztuaz)
1981. urtean:	"Kedarra kiskuak" (Nere poema ximplea)
1983. urtean:	"Arrats-ñabar orrazia"
1984. urtean:	"Bidean zear" (Bakoitzon poema mugarritua)
1986. urtean:	"Urola ibaia" (Errekaren atzoko eta gaurko zoria)
1987. urtean:	"Edestia aztertuz" (Gernika erri kiskaliaren oroitzan gizaldi erdi geroago, 1937-1987)

Elbira Zipitria-ren omenez eratu ohi den olerki sariketan ere sari hauek irabazi ditu:

1985. urtean 3.saria "Gure txorijoleak" lanarekin

1986. urtean 1.saria
1987. urtean 3. saria
1988. urtean 4. saria "Enada-Azpi-Txuri" lanarekin
1989. urtean 1. saria "Seaskaren kunkunean" lanarekin
1990. urtean 2. saria "Mattin Kazkagorri" lanarekin
1991. urtean 1. saria "Zazpi izarrak" lanarekin

Horrela bereganatu du goian aipatu dudan giza esperientzia sakon eta zabala; eta, hori bai, benetan nortasun handiz.

A. Beloki

ARGIBIDE GISA

Nolabait borobildu detan lan oni ekiterakoan ez zitzaidan sortu nere baitan Legazpi'ko aoskeraz iztegi bat osatzeko amets-zororik.

Itzen bilketa baiña garrantzitsuago iruditu zitzaidan, nere egunetan, bizitzaren egunoroko ar-eman ximpleetan baliabide izan ditudan itzen erabilkera, nolabait ere gerorako ikuspegi utzi aal izatea.

Ontara, bi eginkizun bete ditzaket. Itzeri dagozkien zentzua adierazi, ta, aaztuko diran itzen babesgarri, historiaren altxorrera pillatu.

Beti ere, gauzei buruzko izenak molde bietarikoak ditugu. Geldiak, alda-eziñezkoak, eta aldakorrak; leenaren ordekotza dakarten izen berriak.

Izan ere, gauza bakoitzari bere izena itxatsi oi diegu, ta gauza berria sortzeak, izen berria sortarazten. Orrela, leendik baliagarri izanaren erabilkera aaztuaz-aaztuaz galtzen uztea arrazoizkotzat jotzen degu, ta alaxen da; bizirik gabeko itza, itz antzua dalako. Baiña itzenkiko adierazpenetan, erabilkeran, itz berrieri, leenari zegozkion zentzua gorde ezean, izkera bere jatortasunetik alderantzen, aultzen eta luzarora galtzen doakigu.

Egia esateko, izkuntzekiko mugarik ez degun aldi onetan, geienbatean izen arrotzak ditugu ordezkatzaille. Ain zuzen ere, salbide danezkoaren aipuz -agian sinisgaizto- baiña itxu, izenaren edo itzaren zentzu bereko itzulketarekin samurrera erortzen galararik.

Adibidez, nere gaztaroan -jende xeeak beiñepein- arutz-onuzkoak oiñez burutu oi genitugun; aundizkiren batzuek zaldiz ezean. Gaur, trena, bizikleta, kotxe ta egazkakoen aro onetan, norbaitek galdetzen digunean: Nola etorri zera...? Geiengoen erantzuna jakiñekoa oi da: treneen, autobuseen, bizikletan, kotxeen...

Oraintsu arte gure basoetako egurra gurdiz, leraz, edo-ta mandoz ibarreraiño jetxi oi zan. Gaur, egintza berari traktoreekin, kamioakin, esaten degu kezka gutxirekin.

Izen berri auker leenak ordezkatzan digutenezkero, zergatik ez esan: trenez, autobusez, kotxez, bizikletaz, traktorez, kamioiez...

Naiz-eta itzak aldatu, leengoen ezur-mamiak galtzeke, bai joskera, ala orrazkera leenen berbera dagokie. Ta auxe degu, izkerari bere senean eutsi daikiokegun erabilkera bakarra.

Aaztuko diran itzak babestea ere aitatu det goraxeago. Jakiña, aurrerakuntzaren ondorio, bizitzak ala bearturik, gure belaunaldiko itz askoren aztarranik ez dute ondorengoek izango, ta auker ere xorta ontan loturik, iraun dezakete historiaren kutxarako bederen.

Esaterako, galde zaiezu gaurko gazteeri ote dakiten, amak maian jartzen dioen ogi-zatia; lurra landu, azia erein, jorratu, uzta jaso, alea eio, oretu, ta lan guzi auen obaria ote dan ala ez. Gure aurrekoek liñu-belarra landuaz-landuaz, oial txuria nolatan sortu ote zezaketen, neri galdetzea bezelaxen litzakela uste det.

Aldi bakoitzak ikuskizun da ikasbide berriak. Gazteen orain-oraingoak, eta elduok geron mundukoak.

Arrazoizko eginkizuna noski, geroko belaunaldieri ere joanaren aztarrak ondareztat utzitzea.

Tentu ontan, aalik itzik geien pillatzeari laga-ta, irurogeitamar urteen buruan, amaren magalean asi-ta, geroztik lagunarte ta errikideen errotikoak jasoaz, bizibiderako baliagarri izan zaizkidanak xortaratzen aalegindu naiz. Leendiko itzen zuztarrak arakatzen jardun gabe; euskal-jatorrikoak diran ala ez begiratu gabe; -bear ba'da nere irudimen elkorragatik-olakoxe aukera egin det.

Ara nola: pentsatu, seiñale, kolore, gustatu, katarro, pareta, arbola, kantu ta onelako itzeri, arrotz jatorriko diran arren, etxeko lurra ongi artua dutenez, geure arrobiko diranakin kidekotza osoa eman diet.

Ostera, gaur barra-barra darabizkagun itz berriak: asanblada, froga, desagertu, antierdoi, kolplexu, bulego, kreatibitate, desastun, publizitate, ordutegi ta antzekoak ez ditut pillaratu, egazti egalariak bezelatsu diralakoa.

Beste zenbait itz, ber-bertan sortuak diran arren, auen txertua erri xeearen baitan itxatsi gaberik, edo-ta agian zentzuz aldaturik darabizkigu-ta, aueri ez naiz ukuitzen ausartu: garraio, udaletxe, suiltzaille, andereiño, euskaltegi, iturgin da onelakoeri.

Izan ere, izen jatorren erabilkerak ez dira nola-ala jalki bearrekoak. Sarritan bear duten zentzua ematetik urruti gabiltza, ta ez oker diardugulakoan.

Adibidez, "andereiño" izen arras zabaldua, emakume ezkongeari oso-osoan dagokio. Alaere, erriaren aotarako, ta agian baitarako, ikastolako irakasle andrezkoa dela dirudi; naiz-eta lau seme-alaben ama izan.

Iritzi bera darabilgu "udaletxea" aitatzean. "Bide au udaletxek ein do", "%25 udaletxeek jartzen do", "Udaletxek erabakie artu zoon" eta antzeko esamesak aoz-ao darabizku; ta ez gera konturatzen UDALETXE izen ori lau pareta sendoz jasorik dagoen aterpe soillarena baiño ez dala.

Aldatuko ez diran itzak ugari ditugu geure arrobian urtez-urte egunoroko bizitzan erabilgarri zaizkigunak, eta batik-bat auekin osatu aal izan det bildumaren geiengoa: elkarrekiko esamesak, egutaro giroak, landaretza, abeleztia, adizkerak eta milla esakun.

Eman diodan tentu onekin, nere ustez, erri-izkera, ta bide batez euskera, orraztu nai duan edonori lagungarri izan daikio; jatorri zentzuaz jabetzeko, ta ondorengoek ere izango dute leendiko iturritik asetzeko aukera.

Dana dala, lan onen zergatia nolabait ezagutarazi detalakoan, sar nadin bildumak daramatzan egituraz zerbait azaltzera.

Aurrena aditzen eman bear det, errian oizko dan izkera erabil-erreza aztergai artu detala. Legazpi'ko izkera; gure arrobiak eman da ematen digun etekin bizia -eta ez, esan oi degun bezela, "Legazpi'ko euskera"-.

Izan ere, euskera bakarra da. Lurbira zabalaren paparrean lurgunetxo txiker baten sare barruan kokaturiko izkuntza bakarra...

Sare-mailla estuxeago ala nasaixeago izan, ortik ama-leenari lau egaletara iragazi zitzaizkion noski, euskalkiaz ezagutzen ditugun adarrak. Gipuzkera, bizkaiera, lapurtera ta osterongoak.

Baiña adar auek ere, mendeen buruan aien berriak errotuaz, ibarralde edo erri-barruti bakoitzak euren baitara aienak ezi zituzten noski. Batik-bat, bizikera ta barne-giroari loturik, itzak naiz gogorrigo naiz bigunago, gozoago naiz elkorrago, biziago edo motelago; tokian-tokirako kakoak zeazteraiño.

Ontara, itzen aitamen da adierazkerak bikoiztu ta laukoiztu ere zaizkigu-ta, naaste oneri izkuntza ez baiña izkera esan oi diogu.

Gure au dirudienez, noizpait gipuzkerak eguzki-begirantza luzaturiko aien aietariko bat degu; sare-mailla estutik irazia nolana ere. Nik, gipuzkera mutxikindua dela esango nuke. Itz gogorak gozatzeko joera, izkuntza guzietan nabarmentzen omen da, eta guk ere itz askori ertzak borobiltzeko letra batzuek jan edo kirrikatuaz, mutxikintze egitura ematen diogu. Eta batekoz-beste, izki bustiak bigungarritzat tartekatu edo aldatu ere (x, ll, tt batik-bat) luzamen-kutsu nabarmenik eman gabe, irtekunak lauturik, aoskeraz gozatsuago jartzera iño; geure kera berezira mugaturik daukagu.

Gipuzkeraz beste, albotiko euskalkien ukuituak ere nabarmen ditugu. Bizkaierazko: bage, birritan, prakak, arasa, iñaurkin, atzamar, lapiko, erretena ta onelakoak; eta lapurterazko: iralki, gaillu, topin, laiotz, ardurabaeko, lirdinga ta abar.

Itz-bilduma osoa sorta bakarrean lotu gabe -itzen billakaera samurtzearren- atalka sailkatzen aalegindu naiz: "Giza-soiña", "Janari-edariak", "Landaretza", eta onela 23 ataletan banandurik, sail bakoitzari alfabeto araua emanaz.

Izen edo itz trinkoen zerrenda, -esakizun-enporra- letra nagusiez dijoa, ta itzen orpotiko idazleorak -enporraren adarrak esango nuke- erabilkerak, norabideak, izjokuak, eraspentak eta abar, letra xeeaz idatzirik. Itz batzueri buruzko esaera ta ordezkatzeko bitxiak ere lerro oietantxen doaz.

Duda-mudako artu leizken itzeri, -letrak jaten diegunak geien-bat- bakoitzari datzaizkien argibidea itzen jarraian kakoartean (.....) ematen aalegindu naiz.

Geiegizko itz-kakoketa nabariko dezu noski. Orri batean, agian lerro berean itz berdiñak kazozea alegia. Izan ere aski zitzaidan itz "elbarrieri" orpoan ikur bat geitzea, ta aren arabera orriaren saietsean egin nezaken bereizketa. Baiña doazen bezela naiago izan det irakurtzeko samurtasunagatik.

Ara, "JANARI-EDARIAK" atalean sailkaturiko UR(E itz tinkoari atxikiak dauden ainbat erabilkerei nolako lotura eman diedan:

UR(E. Erabilkera: urtza, urtsu, uraldi, uretan, urjarena (errotak lanean diardula geitzen duen urmailla), urgeldie, urputzue, urleku, uruna (urguna), ur-bittue (erremaskuillua), urtantonak, uraparra, urbolara (bolada), urnearra (urnegarra), urjarioa, ur-punpillek, urparrasta, ursaltoa, urzipriztiñek, urpultzea, uramille, urerreten, uraska, urontzi, urgaiñeen, urpeen, urmeetan, urmagala, urmailla, urzikin, urarrea (lurkoloretua), urgarbi, urfresko, urotza, urberoa, urirakiñe, urepela, urgeza, urgazi, metalure, aitzure, uatsure (urbeltza), lapitzure (arbelure), erreka-ure, itturriko ure, itxasoko ure, uraundittu (urez ase), ursastala (epeldua), urardoa, uresnea, gatzure (osagaitarako gaztua), ur-tragoa, ur- karreo, uraga, ur-kurutza (erreka-adarrak, toki izena), ur-bedeinkatue, lixiure (lixiba egosteko), ur-zaiñek (lurpeeko ixuriak), urek bota (jaiotza aurrekoak), urzorroa (umetokia)

Esaerak: Urek errekan indar (ur-zale ez danak) / Ez ur eta ez salda (burubide eza) / Urekin etzan eongo (egongo) (erdi- moxkortuta) / Egarriik (egarriak) ittotzen-da, ure itturriin (iturrian) (etxean zer edanik ez) / Uren eramango ba'lo (balu) (madarikamena) / Urek ekarri eta urek eraman (samur etorria samur joan) / Uren gaiñeko pitxetan dabil (kezkarik gabeko bizitza)

Eta gaiñerontzeko itzak ere, dagozkien neurrian egitura auxen daramate.

Itz-osagarri, aurretik, naiz atzetik ezartzen zaizkien geigarriak ere, ba'dute berendako ezparrua. Auek, "ITZ-ERASKIAK" deritzon atalean katonatu ditut.

Eta azkenik adizkerak.

Ezparru ontan daukagu izkuntzaren barrutiko nora-bide guziak landu ditzazken arrobia. Gaur egun, -samurkeriz askotan- arrobi ontatik baliatzen ez ba'gera ere, eremu zabala uzta-bete daukagu arbasoek utzi ziguten tolestura arrigarriaz.

Orrazketa etsiaren etekiñaz, 93 taula osatu aal izan ditut ZUKAko ta IKAko aoskerarekin. IKA oi bezela, gizonezkoei ta andrezkoei euren zentzua emanaz. Eta guzi auek, geuk erabiltzen ditugun bezelaxen doaz, eta ez, erabili bear lirakean bezela noski.

Gorago aitatu detanez, ontan ere itzeri ertz bizien borobilgarri edo, letra batzuek jan arren, neurri batean beintzat, naikoa biguntasun ematen diegu -amonak billobetxoeri bezelatsux, ll, tt, tze, txe izkien naasturaz, aoskeraz bigunago ta gozatsuago, geure ezpaleko kera ematen diegularik.

Alabeiñik, era ez-berdiñez adierazten ditugun esaldiak ere ba'ditugu, ta jarrera ontan geienera erortzen geran itzak leentasuna daramate.

Ara nola:

Ni NETORREN - NENDORREN

Gu	GETOZEN - GENDOZEN
Nik bera	NEMARREN - NERAMAN
Nik erak	NEMARTZEN - NERAMARTZEN
Guk bera	GEMARGU - GERAMARGUN

Noizdaniko leiñu-kideen erroetatik ote datorkigu, zentzu berari adierazpen bikutza ematea? Nork daki...

Itzen aldakuntza auetan onako bitxikeri auk ere somatu ditzazke galdez dabillanak. Ara nola diardun gazte batek askotaz ari danean:

Nik	bat DAUKET	asko DAUKITTUT
Zuk	bat DAUKEZU	asko DAUKITTUZU
Berak	bat DAUKE	asko DAUKITTU

Molde auetan jardutea, okerra garaiz zuzendu ezarena dalakoan nago.

Ara nola larogeikadan doan aitonak, IKAKo aoskeraz diardunean:

Bera lo	XEOAN	/	lotan TXEOAN
Bera etxetik	XETORDAN	/	DDATORREK
Nik berari esan	ÑAOAN	/	DDAOAT
Berak neri esan	TXAAN	/	ekarri XAAN
Berak ni ekarri	ÑANDUAK	/	ikusi ÑAUK

Eta molde onetara andrezkoenkiko esamesak ere.

IKAKo esaldi auk, gaur geiengoek darabizgun egituraz aurretikoak, jatorragoak ote ditugu?

Leen-leengo adizkera daitekenezkoa etzait fiagarri, adin ontako zenbaitek molde ori ez darabilkite-ta. Nere uste ximplean, IKAKo esaldirik gogortxoena, aurtzaroan amaren edo-ta amonaren magalean autu-mautuan bigunduriko esaldiak bere artantxen eguneratuak diralakoan nago, ta, onetxegatik aitamena baiño ez diet egin.

Geiagoko xeetasun gabe, ontan moztan det erritarrentzat moldatu detan lan onen argibide apurra. Osterongoa zuri dagokizu; irakurriaz ausnartzea.

LEGAZPI'N, VII'GN. MENDEURRENEZ, 1990'KO URTEAN

M. UGARTE

ESKER ONEZ

Aitamen soil bederen,
argitalmen onen ardatz
izan zaidan
JOXE-LUIX UGARTE
gazteari ordaiñez.

ez aiz nagi izan.
ez eta alper.
zor diat Joxe-Luix,
ta milla esker!

LEGAZPI BARRUTIKO ITZEN BILDUMA: ATALKA

1. GIZA-SOIÑA

AGIN(ÑE. Agiñek, agiñeko, agiñetan, agiñe zulatu, juizioko agiñek

ALBO(A. Alboon (alboan), albotik, alboko, albora, alborako

ANKA(KEA. Erabilkera: anka-gain, ankazpi, anka-mutur, anka-opo (orpo), ankape, anka-ezur, anka-zain, eskubiko anka, ezkerreko anka, anak arin, anak dantzatu, ankatako min, anka otzak, ankatako beatzak, ankatako azkazalak, oin, oiñek, oiñezko, oiñetako, oin-bide, oin-bete (neurria)

Esaerak: Anka-luze / Anka-baldar / Anka-zabalka / Ankame / Ankamotz / Anka-makillak / Anka-ein (iges egin)

AO(A. Erabilkera: aoon (aoan), aoko, aotik, aora, aorako, aoratu, aokara, ao-itxin (itxian), aozko, aoz-ao, aotan artu (berriak), aoa beten (jan-edanaz), aoa bete-betekoa (gezur borobilla), ao-txarreko, ao-gaiztoko (mingain zikiñeko)

AO-SAPAI(E. (Ao-sapaia)

AURPEGI(E. (Aurpegia) Erabilkera: aurpegiin (aurpegian), aurpegiko, aurpegitik, aurpegira, aurpegirako, aurpegi eman, aurpegiz-aurpegi (itz egin), aurpegikera, aurpegi-gorri, aurpegi-melar, aurpegi-zorrotz, aurpegi-meaxta, aurpegi-luzaka, aurpegi-zimur, aurpegi-argi, aurpegi-beltxaska, aurpegi-trixte, aurpegi-biribil

Esaerak: Azal biko aurpegie / Azal lodiko aurpegie / Aurpegi baeko (gabeko) (Lotsati)

AURZORRO(A.

AZAL(A. (Narru-azala) Erabilkera: azaleen (azalean), azaleko, azalea (azalera), azalak, azal zuriko, azal leuneko, azal latzeko, azal beltzeko, aurpegiko azala, besoko azala

Esaerak: Azaleko nearra (negarra) / Azal-uts biurtu da / Azala ta ezurre baiño ezta / Bi bizitzak azal da mami die (dira) / Ori dek azala! / Azalak eman diazu (didazu)!

AZKAZAL(AK. Eskuko azkazalak, ankako azkazalak, azkazalak moztu

BAASARE(A. (Esteak estaltzen dituan gantz-sarea)

BARE(A. (Gibelaren zati bat)

BARRABIL(LLEK. Koskabilluk

BEATZ(AK. Eskuko beatzak, ankako beatzak, beatzaundi, bigarren beatza, erdiko beatza, beaznagie, beatzixiki, beazkoxkorak, beazmuturrek, beaztarteek, beazmotz, beatz-ausi, ta abar

BEAZUN(E. (Gibeleko zorrotxoa)

BEGI(E. Erabilkera: begiik (begiak), begiko, begira, begitik, begirako, begitaako (begietarako), beiratze (begiratze), beirakuna, begirakuna, begitan artu, begi onez, begi txarrez ikusi, begie bota, begiz jo (aukeratu), begi luze (zalekeriz), beiratue luzatu, zear-beiratue, beiratu argie, beiratu trixtea (begiratze), begiko zurie, begi-ninie, begi-zulo, bekain, betazal, begi-lauso, begi-kiñu, betoker, betexkel, betterre, begi-txatxu, begi-bakar, eskubiko begi, ezkerreko begi, bekarrek

Esaerak: Ikusi nai ez donak (duenak) begiik estali daitzela (ditzala) / Begin aurren ezin det ikusi / Itxu-erriin (errian) begi-bakarra alkate

BELARRI(E. Erabilkera: belarrira, belarritik, belarriko, belarritaa (belarrietara), belarritatik (belarrietatik), belarri oneko (entzumen oneko), belarriko zulo, belarriko txintxurre, belarri-ertz, belarrondo, belarrondoko, belarrixkiñako, ezkerreko belarrie, eskubiko belarrie

Esaerak: Belarraundi / Belarrimotz / Belarrik makurtu (damutu) / Belarrik berotu (asarrarazi) / Belarrik (belarriak) itxi (gorrarena egin)

BELAUN(E. Erabilkera: belaunek, belauneko, belaunetik, belauneaiño (belauneraíño), belauneaiñoko, belaunetaíño, belaunetaíñoko (belaunetaraíñoko), belaunburu, belauniko, belaunkatillu, belaunkoskor, eskubiko belaune, ezkerreko belaune, belaunaldi, ondorengo belaunek, belaun-muga, belaun-mailla

BEPURU(E. Erabilkera: bepuruuk (bepuruak), eskubiko bepurue, ezkerreko bepurue, bepuruko illeek (illeak), betillek

BESO(A. Erabilkera: besook (besoak), besoon (besoan), besotik, besora, besotako, besotakoa (bataioan jaso duan aurr), besagaiñe, besapea, galtzabea, besarteen (besartean), besartekara, besazabalka, besarinka, besamakillak, besook (besoak) beteen, besondotik (eldu), besazearka, besatera (erropen besa-zuloa), besaka, besara, besook kurutzatuta, besagorritan, besalekue (jarleku-espalda), beso-mantxu, besamotz

BESAMUTUR(RRE. Erabilkera: besamuturreen (besamuturrean), besamuturreko, besamuturretik, besamuturretan, besamuturretatik, besamuturre ausi, besamuturre biurritu (biurritu), besamuturrek erasan, eskumuturre

BETIL(LLE. Erabilkera: betillek, betilletan, betiltsu, betil-luze

BETORTZ(A. Erabilkera: betortzak, goiko betortzak, beeko betortzak, betortza eroi (erori), betortza ausi, betortza etaa (atera), betortzuztar

BIOTZ(A. Erabilkera: biotzeen (biotzean), biotzeko, biotzea (biotzera), biotzetik (gogo guziz), biotz-biotzetik, biozbera, biozttakara

Esaerak: Nere biotza! / Biotza esku-zabaleen dila (detala) natorkizu / Biotz bagea (gabea) / Biotza lertu

BIRIKA(KEA. Birikak, birie, birikatakoa (gaixotasuna), auspoa

BIZAR(RRA. Erabilkera: bizardun, bizartsu, bizarbaeko (gabeko), bizar-gorri, bizar lakaiña, bizarra irten, bizarra kendu, bizarkentzaille, bizarra beratu, bizar-labaiña, bizar-zapie

BIZKAR(RRA. Erabilkera: bizkarreen (bizkarrean), bizkarrea (bizkarrera), bizkarka, bizkarreko, bizkarretik, bizkarreatu (bizkarreratu), bizkarrea (bizkarrera) jaso, bizkarrez ekarri, bizkarra nekatu, bizkarra makurtu, bizkarra ezi

Esaerak: Bizkarra ausi / Bizkarra berotu / Bizkar zabaleko / Iñoon (iñoren) bizkarretik bizi / Besteen bizkarrea (bizkarrera) bota

BIZKARREZUR(RRE. Bizkarrezurreen, bizkarrezurreko, bizkarrezurretik

BULAR(RRA. Bulartsue, bularrarte zabaleko, bular-ezurre

BULARRAK. (Emakumeak) Bular-muturrek, titik, titi-koskorak

BURU(E. Erabilkera: buruun (buruan), burura, burutik, bururako, bururaiño, bururainoko, buruz, burutantzio, burutaldi, burutakizun, burutsu, buru argiko, buru azkarreko, buru oneko, burun (buruan) jaio, ausnartu, buruz jokatu, burugor, burugorkeri, burue naastu, burutik ein (egin), buruun (buruan) sartu, buruun artu, buruko min, burutsik, burura etorri, buruun ebali (erabili), buruz beera, buruz aurea (aurrera), buruz atzea (atzera), buru-makurka, kaskar, kaskarreko, kaskar-gorri, karkar-zuri, kaskar-soil, kaskagor, kaskagorkeri

Esaerak: Burutxutie / Buruaundie / Burue jaso (estualdia pasa) / Burue altxatu / Burue makurtu (damutu) / Burue galdu / Burutik ein (egin) (naastu) / Buruauste / Buru-urraka / Buruberotze / Buruberotzaille (asarraerazle) / Burue arindu / Buruz gain / Burubae (burugabe) / Burubaekeri

ESKU(E. Erabilkera: eskuuk (eskuak), eskuun (eskuan), eskutik, eskura, eskuko, eskuz, esku-gain, esku-barra, esku-mutur, eskutur, eskutan, eskukara, esku-lan, esku eman, eskuz-esku, eskutik-eskura, esku-zabal, esku-azal, esku-potor, eskuko zaiñek, eskuko beatzak, eskubiko esku, ezkerreko esku, eskumuturreko, eskutaako (eskuetarako), eskue bete, eskuri (eskueri), txistue eman (lanari ekiteko), esku-leku, esku-zare, esku-zulo, esku-makilla, esku-errota, esku-bakarrakin, bi eskukin (eskuekin), eskutako (eskuetako) azkazalak

Esaerak: Esku oneko / Esku zabaleko / Esku garbiko / Esku zikiñeko / Esku itxikoa / Eskuarte / Eskupekoa / Esku-erakutsie / Eskue ezarri (lapurtu) / Artu-eskue (zeken) / Esku artu (maiña) / Iñon (iñoren) eskutan / Eskumiñek (oroimen-agurra) / Eskurakoi (apala) / Eskutik (kartatan) / Auresku / Atzesku

ESKUKO-AZKAZAL(AK. Eskuetako azkazalak

ESKUKO-BEATZ(AK. Eskuetako beatzak

ESPALDA(DEA. Espaldan, espaldako, espaldatik, espaldara, espalda-ezur

ESTE(A. Erabilkera: esteek, esteetan, esteetako, estagorrie, este-lodi, ondo-estea, estearteko, estea-puztu, estea-lertu, estesobra, estea eten

EZPAIN(ÑE. Erabilkera: ezpaiñek, ezpaiñeen (ezpaiñean), ezpaiñeko, ezpaiñetik, ezpaiñea (ezpaiñera), ezpaiñetan, ezpaiñetako, ezpaiñetatik, ezpaiñetaa (ezpaiñetara), gaiñeko

ezpain, azpiko ezpain, ezpain-irtenak, ezpaiñek gorrittu, ezpaiñek zimurtu, ezpain-kiñue, ezpaiñek miaztu

EZTARRI(E). Erabilkera: eztarriin (eztarrian), ezterrira, ezterrirako, ezterriko, ezterririk, ezterriko min, ezterriko leorra, ezterriko lakarra, ezterri oneko (kantari ona), ezterriko zuloa, ezterrie itxita, kontrako ezterri

EZUR(RREK). Erabilkera: ezurrea (ezurrera), ezurretan, ezurretako min, ezurretako gaixoa, ezurretako gaitze, kaskar-ezur, buru-ezur, matrailla-ezur, okotz-ezur, bizkar-ezur, lepaezur, saiets-ezur, ezurgiltzak, juntura-ezur, berna ezur, orkatilla-ezur, ukabil-ezur, besaezur, iztar-ezur, ezur-ausi, ezur-printzatu, letagin-ezur

Esaerak: Ezurtsu / Ezurraundi / Ezur uts / Ezurretaiñoko (ezurretaraiñoko) bildurre sartu / Ezurrek goortu (gogortu)

GANGAR(RRA). Erabilkera: gangarreen (gangarrean), gangarrea (gangarrera), gangarreko, gangarretik, gangar-zinzur, gangar-este

GANTZ(AK). Erabilkera: gantzetan, gantzetako, gantzak lodittu (tu), gantzak urtu, gantzak itto (ito)

GERRI(E). Erabilkera: gerriin (gerrian), gerriko, gerrirako, gerrera (gerrerara), gerritik, gerri-gerritik, gerriraiño, gerrirainoko, gerri-gerriraiñoko (elur-aska), gerriz-goie, gerriz-gorea, gerriz-beea, gerrondoa (lodiera), gerriko miñe, gerrie makurtu, gerri-makurka (ibili)

Esaerak: Etzako gerriik minduko (etzaio gerririk minduko) (langille nagia) / Onen gerrikoon (gerrikoan) beste bat sartu leike (daiteke) / Gerrin (gerrian) neurrira gerrikoa (gauza bakoitzari bere tokia)

GIARR(A). Erabilkera: giarrak, giartsu, giarra uts

GIBEL(A). Erabilkera: gibeleen (gibelean), gibelea (gibelera), gibelesko, gibeletik, gibelesko min, gibeleen arriik (gibelean arriak)

Esaerak: Gibeltzar / Gibelaundi / Gibel preskoa / Etzako gibeleen mozturroik eingo (etzaio gibelean mozturroik egingo) / Gibela bota bearreen (bearrean, bearrez) (prisaka ibili) / Ez do gibelik botako (nasai ibili)

GULTZURDIN(ÑEK). Erabilkera: gultzurdiñetan, gultzurdiñetaa (tara), gultzurdiñetako, gultzurdin bat kendu, ta abar.

ILLE(A). Erabilkera: illeek (illeak), illeetan, illeetatik, illeekin (illeekin), illezko, illeartean (illeartean), ille-mutur, ille-izpi, ille-lakaiña, ille-tximak, ille-arro, ille-naastu, ille-bakan, illea soildu, ille-txuri, ille-gorri, ille-kizkur, ille beltzeko, ille-motots, ille-moto, ille-moiño, illetza, illantsu, ille-gor (gogor), ille-xuti, illaje (egitura), txorie (aurren motoa), illea orraztu, illea moztu, illea eroi (erori, soildu), illez jantzi, illeberritu, ille-bixar (illupa, muxika-azalaren gisakoa), ille-apaintze, ille-motzaille, buruko illeek, paparreko illeek

Esaerak: Txakur-ille / Triku-ille / Illaleor (illegogor, lodi, takarrak) / Ille-jario / Txima-jario (narrasak) / Illea artu (zirikatze) / Mingaiñen illeik (illerik) eztauke / Mingaiñ leuneko

IPURDI(E. Erabilkera: ipurdiin (ipurdian), ipurdiko, ipurdira, ipurditik, ipurtalde, ipurgain, ipurpeen (ipurpean zapaldu), ipurzulo, ipur-masaillak, ipurmami, ipurtezur, ipurtaztal, ipurtazal, ipurdiz gora (erori)

Esaerak: Ipurdie estaltzeko lain (aiña) (erdi-jantzian) / Ipurterre (asarrekor) / Ipurdi baeko (gabeko) (geldigorra) / Ez buztan, da ez ipurdi (ganorabako esaldia) / Buruko miñik ez ba'do (ba'du), ipurdikoa izango do (du)

IZTAR(RRA. Erabilkera: eskubiko iztarra, ezkerreko iztarra, iztarrak, bi iztarretan, iztarreen (iztarrean), iztarreko, iztarretako, iztarretik, iztarretatik, iztar-mami, iztar-ondo, iztar-urkullu, iztar-giltzak, iztar-giltzatako, iztarrarte, iztar-leungusu (tarteko urriña)

KOLKO(A. Erabilkera: koltoon (kolkoan), kolkora, kolkotik, kolkoratu, kolkorako, kolkoa zabalik (paparra zabalik), kolkoko illeek (illeak), kolkoa bete

Esaerak: Bere kolkorako (etxerakoi) / Kolko zabalekoa da (eramankizunekoa) / Koltoon (kolkoan) gorde (ixillean gorde) / Koltoon (kolkoan) eskue sartu (ausnartu) / Kolkoutsik (ezer gabe)

KOPETA(TEA. Erabilkera: kopetan, kopetaa (kopetara), kopetatik, kopetaratu, kopetarako, kopetezur, kopetako zimurrek, bekokie, bekoki irten, bekokizabal

Esaerak: Bekokiko, kopetako izardiz (lana egiñaz) / Kopetan azala lodi (lotsarik ez) / Kopetea sartu (eztabaidan sartu)

LEPO(A. Erabilkera: lepoon (lepoan), lepora, leporatze, leporatu, leporako, lepotik, lepoko, leporaiño, leporaiñoako, lepo-leporaiño, lepazamar, lepondo, lepainguru, lepazaiñek, lepamami, lepaegur, lepa-ardatz, lepape, lepoa lodittu, lepaluze, lepaluzazka (egitura), lepoluzeka (begira), lepo-gorritan (paparra zabalik), lepabiurka (zearbegiratze), lepara, lepaka (zama-zamaka), lepoz-lepo

MAGAL(A. Erabilkera: magaleen (magalean), magalea (magalera), magaleaiño (magaleraíño), magaleaiñoako, magaleko, magaleako (magalerako), magaletik

Esaera: Amaan (amaren) magaleko izkera det

MATRAIL(LLA. Erabilkera: matraillak, matraillea, matraillan, matraillatik, matraillako, matraillatan (matrailletan), matrailla-mutturre, matrailla-mutturretan, matrailla-txuri, matrailla-gorri, matrailla-zabal, matrailla-zorrotz, musu, musu-mirrin, eskubiko matrailla, ezkerreko matrailla

Esaerak: Matrailla-ixkiñakoa / Matrailla-ertzeko bat (eman) (zartatekoa)

MINGAIN(ÑE. Erabilkera: mingaiñeen (mingaiñean), mingaiñea, mingaiñera, mingaiñeko, mingaiñerako, mingaiñetik, mingaiñekin (mingaiñakin), mingainpe, mingain-mutur, mingaiñe zurittuta (onezaz), miñarie (mingainpeko zaiña)

Esaerak: Mingain-luze (berritxua) / Mingain txarreko / Mingain gaiztoko (zitara) / Mingain leuneko (loxintxaz) / Mingain zorrotzeko (ausarta) / Mingain motzeko / Mingain moteleko

(ixilkoia) / Mingain-muturreen dauket (muturrean daukat) (gogoratu eziñez) / Onek miñariik (miñaririk) eztauke (ez dauka) (itz-etorri ugarikoa)

MORKOTS(A. (Andrezkoen izterrartea) Potorra

MUIN(ÑEK. Erabilkera: muiñetan, muiñetaiño (muiñetaraño), muiñetaño, muiñetako, muiñetaa (muiñetara), muiñetatik, buruko muiñek, ezur-muiñe

Esaera: Muiñek etaako diat! (muiñak aterako dizkiat!) (burua zatitu)

ODOL(A. Erabilkera: odoleen (odolean), odoleko, odoletik, odolte, odoldu, odolatan, odoltsu, odolbaeko, odola galdu, odolustu, odol-batu, odol-bittu, odol-zipriztin, odol-tantan, odol-zaplata, odol-jario, odol-putzu, odola bota, odolana jo (gaixotu), odolatikoa (jatorrikoa)

Esaerak: Odolak berotu / Odolak irakin / Odolak berotuerazi (asarratze) / Odol berokoa (asarrakoi) / Odol-otzeen (asmo txarrez) / Odol ixurtze / Odol-erreak (guda-señale)

OI(E. Erabilkera: oiek, oietan, oietako, oietatik, oientzat, oientzako, azpiko oie, gaiñeko oie

OIN(ÑE. Erabilkera: oiñek, oiñeen (oiñean), oiñetan, oiñetako, oiñutsik, oiñutsetan, oin-muturretan, oinkara, oiñarrasto, oiñez, oiñezko, jun-etorrie (joan etorria), oiñez ein (egin), lauoiñeen (lauoiñean) (aurrak), oiñez ikasi, oin-bidea, oiñezkoontzat (oiñezkoentzat), oin-bete (neurria), oiñorde, oiñordeko, oiñordekotza (ondorena), oiñe artu (landareak zaiñek artu (itxatsi)), oiñe eio (galtzerdigintzan)

Esaera: Oiñezkoik nai ez, zaldizkoik azaltzen ez (oiñezkorik nai ez, zaldizkorik urbiltzen ez) (ezkongaien negarra)

OKOTZ(A. Erabilkera: okotzeen (okotzean), okotzeko, okotzea (okotzera), okotzeaiño (okotzeraño), okotzetik, okotzakin (okotzarekin), okozpe, okozpiko, okotzeko bizarrak

Esaerak: Okotza zutitu / Okotza jaso (arroskoa) / Okotza ausiko diat! (erronka) / Okotzar / Ur-bedeinkatu ontzie (okotz aundikoari)

OPO(A. (Anka-orpoa) Erabilkera: opoon (orpoan), opootan (orpoetan), opoko, opootako (orpoetako), opotik, opootatik (orpoetatik), opora, opootaa (orpoetara), opootaiño (orpoetaraño), opootaiño (orpoetaraño), oporrako, opoz-opo (ondoren jarrai), eskubiko opoa, ezkerreko opoa, anka-opoa, anka-opook (anka-orpoak)

Esaerak: Opook jaso (iges egin) / Opook erakutsi (aurreko oiñezkoak atzekoari) / Leengoon opotikoa da (lengoen orpotikoa da) (ondorena)

ORKATILLA(LLEA. Erabilkera: orkatillak, orkatillan, orkatillatan, orkatillako, orkatillatik, orkatillatik, orkatillaa (orkatillara), orkatillataa (orkatillatara), orkatillaaiño (orkatillaraño), orkatillataaiño (orkatillataraño), orkatillaako (orkatillarako), orkatillea biurritu, orkatillea erasan-da, eskubiko orkatillea, ezkerreko orkatillea

ORTZ(A. Erabilkera: ortzak, ortzeen (ortzean), ortzetan, ortzeko, ortzetako, ortzea (ortzera), ortzetaa (ortzetara), ortzetik, ortzetatik, ortzak irten, ortzaldatze, ortza etaa (atera), ortza eroi, ortza kolokatu, ortza zulatu, aurreko ortzak, betortzak, goiko ortzak,

beeko ortzak, ortzik baeko, ortz berrik (berriak) jarri (ordekoak), ortzeko aidea, ortz-ikara, ortz-karraska, ortz bakaneko, ortz biurriko (egitura), ozka ein (egin), ozkaka, kask ein (egin), kaskara

Esaerak: Ortzak zorrotz (gosez dagoenak) / Ortzak estutu (indar egitean) / Ortzetakoa eman (zartatekoa) / Ortzak errotuta (urtez aurreratua) / Ortzak ausiko nioke! (zartateko-eskeintza) / Ortzak erakutsi (itza ukatu)

PAPAR(RRA. Erabilkera: paparren (paparrear), paparrea (paparrera), paparreko, paparretik, paparreaiño (paparreraíño), paparreaiñoako, paparreatu (paparrerratu), paparrarte, papar zabaleko, paparreko orratza, paparra zabalik, paparretik eldu (burrukabidea), paparea (lepapeko aunditua)

PUXIKA(KEA. (Maskuria) Erabilkera: puxikan, puxikako, puxikaa (puxikara), puxikatik, puxikea puztu, puxikea gantzez bete (txerri-gantza urtu ondoren puxikan gorde oi da, aldi batean olio gorde oi zan, txerri-puxikan)

SAIETS(A. Erabilkera: saietsak, saietsetan, saietseen (saietsean), saietsetik, saietsetatik, saietseko, saietsetako, saietsea (saietsera), saietsetaa (saietsetara), saieska, saiets-ezur, saieski, saietsetako miñe

Esaera: Saietsak ausi (ezkon-deiak egitean esan oi da)

SORBALDA(DEA. Erabilkera: sorbaldan, sorbaldako, sorbaldaako (sorbaldarako), sorbaldaa (sorbaldara), sorbalda gain, sorbalda-ezur, sorbaldea etaa (atera), besaburu, soinkurutza

SUDUR(RRE. Erabilkera: sudurren (sudurrean), sudurreko, sudurretik, sudurrea (sudurrera), sudur-zulo, sudurzulotan, sudurzulotako, sudurzulotatik (sudurzuloetatik), sudur-mutur, sudur-ezur, sudur-mintz, sudur-ots, sudur-txistu, sudur-izketa, sudur-motz, sudur-kako, sudur-luze, sudur-luzaka

Esaera: Sudurre sartu (ez dagokion ariari eldu)

TRIPA(PEA. (Sabela) Erabilkera: tripaan, tripaa (tripara), tripaako (triparako), tripako, tripatik, tripatatik, tripautsik (baraurik), tripaz, tripatsu, tripaundi, tripa baeko, tripa-zulo (jan-zaartua), tripatzar, tripek irten, tripa-bete bat, tripakara, tripaz-gora, tripoztu (gosez zipoztu), tripa-min, tripakomin, tripa-barru, tripazal, tripaki, tripotx, tripa-larri (bota-larrie), sabelaundi, sabel zorro, sabela bete, sabelguna

Esaerak: Tripa-zorrik / Tripak orroiz (gosez) / Tripaundittuta (aurdun) / Tripa uts / Tripa-zaku / Tripazai / Tripontzi (jale on, salo) / Tripak etaako diat! (aterako dizkiat) (asarrebide) / Tripak bota bearrez (parrez eta nazkaz) / Tripa-truke (sarigabeko morrontza)

TXAKIL(LLE. Txitxille, txilibitue

UKABIL(LLE. Erabilkera: ukabilleen (ukabillean), ukabileko, ukabilletik, ukabillea (ukabillera), ukabilka, ukubilkara, eskubiko ukabille, ezkerreko ukabille, ukabillez jo, ukalondo

URDABIL(LLE. (Urdailla) Erabilkera: urdabilleen (urdabillean), urdabilleko, urdabilletik, urdabillea (urdabillera), urdabilleko aizea, urdabil-betekara, urdabilleko miñe, urdabil leрту

ZAIN(ÑE. Erabilkera: zaiñek, zaiñeen (zaiñean), zaiñetan, zaiñeko, zaiñetako, zaiñetik, zaiñetatik, zain-zuriak (zuriak), opoko zaiñek (orpoetako zaiñek), besa-zaiñek, buruko zaiñek, zaintsu, zain-irtenak, zaintiratu, zaiñe leрту, zaiñe eten, zaiñe igartu, zaiñetan indarra

Esaerak: Zain utse da (indartsua) / Zaiñetan odolik ez (asarratzen ez dana)

ZANKO(A. Erabilkera: zankook (zankoak), zankoon, zankootan (zankoetan), zankoko, zankotako (zankoetako), zankotik, zankotatik (zankoetatik), zankora, zankootaa (zankoetara), zankalatrao (zaldian exerita), zankabe, zanko-gorritan, zankoluzaka (erdi-korrika), zankabiurka (ibillera), bernea, bernaak, berna-ezur

ZIL(LLE. Erabilkera: zilleen (zillean), zilleko, zilletik, zillea (zillera), zil-estea, zille ebai, zille eten

Esaera: Gazteenak ee (ere) zille leortuta izango do (du), ezta?

2. SOIÑAREN ERROTIKOAK

ADUR(RRE. (Ao-adurre) Erabilkera: adurrek, adurrez, adurtsu, adur-jario, adurre dariola, beldarrak

Esaera: Adur-ontzi / Adur gaiztoa (adur txarreko zerbait, izurri ondorioa, giza, landare ta abar)

AIENA! (Karraxi) Erabilkera: aii!, aienatxo..., aienaz, aienaka, garraxika, aiena baten (batean), aienaz lertzen

Esaera: Min aundiak (aundiak) aienaik ezto (aienarik ez du)

AITTU. (Entzun) Erabilkera: aitze, aittue (entzuna), aittutakoa, aitzeko, aitzekotan, aitzerea, aitzen eman (aditzera eman), aittu eziñe, ez-aittu, aittu nai ez, erdi-aittu, oker aittu, aitzeako (aitzerako), aitzezkio (aitzezkeroko), aitzen ez

Esaera: Aittutako dana ezta sinisgarri

AKITTU. (Nekatu) Erabilkera: akitze, akittu-ta, akitzeaiño (akitzeraiño), akitzeaiñoko, akittuazi (berekix), akittuerazi (norbaitek), laneen (lanean) akittuta, ler ein (egin)

AMES(A. (Ametsa) Erabilkera: amesetan, amesbera, ameskoi, ames ein (egin), ames erain (eragin) (etorkizunak), amesetako, ames utse, ames txorook (txoroak), ames leloa, ames zoroa, ames gaiztook (gaiztoak), ames leorra, ames antzue, ames txarrak, txakur-amesak, ames-ondoa, amesgarri

ANTZ(A. Erabilera: antzez, antzea (antzera), antzekoa, antzekotsue, antzeakoa (antzerakoa), antz eman, antza artu, antz aundikoa, antz gutxikoa, antzik bae (gabe), antz-antzekoa, antzez aldatu, aitten (aitaren) antza, aman (amaren) antzekoa, alkarren antzea (antzera), danak antzekook (antzekoak), antz aundi baea (gabea)

Esaerak: Ama oso-osoa (amaren antz-antzekoa) / Aitte (aita) iguala / Gizonak, danak igualak! / Orrek bauke (ba'dauka) etxeko seillue (aurretikoen antza)

AOTS(A. (Abotsa) Ao-otsak, ao-otsetik, ao-otsea (ao-otsera), ao-otsetaa (ao-otsetara), aoko otsakin, aots lakar, aots gozo (kantariak)

AOPEEN. (Aopeen) Aopen itz ein (egin), aopeen naastu, txutxumutxuka jardun, eta abar

ARNAS(A. Erabilkera: arnasea artu, arnasea bota, arnasaldi, arnasa ots, arnasa-zurrunka, arnasberritu, arnasestu, arnasalarri, arnasestuka, arnasa motza, arnas nekea, arnasa motela, arnasea bueltatu, arnasea barrutik etaa (atera), azken arnasatan, arnasea galdu, arnasaik (arnasarik) bae (gabe), albaatan

Esaerak: Arnasa luzatu / Arnasa luzagarri / Arnasea artzeko lain / Arnasea artu daiket (dezaket) / Arnasea nasaittu (estualdi ondorengo zoriak)

ARRAUSI(E. Erabilkera: arrausika, arrausiz, ao-zabalka, asperenka

Esaera: Arrausi luzea, logurea ero (edo) gosea

ASE. Erabilkera: asetze, asea, asea, asean (asean), asegarri, asekor, asebera, ase-bete, asealdi, asero, asegaitz, ase eziñeko, ezin asea, ase ezin dan, gizon asea (nasaia), loaz ase, lanaz ase (aspertu), ardoz ase (bete), urasetu, asete, betekara, tripa-betea ein (egin), ok ein (egin)

Esaerak: Zakue berdindu (naikoa jan) / Leporaino bete

ASPEREN(A. Asperenka, ao-zabalka

ATZ. Erabilkera: azka, atz ein (egin), azka jardun, azka urratu, azkure, azkuretzte, azkuretu, azkure-antz, azkure-zirri (azkure-zurri), azkure-min

Esaerak: Kaskarrai (kaskarrari) atz (pentsakizunak) / Ipurdiri (ipurdiari) atz eiozu-ba! (egiozu-ba) (aserrea erakusteko)

ATZAPARTU. Atzapartze, atzaparkara, azal-urratze

AULTZE. Erabilkera: aul, auldu, aultasun, aulezi, aulaldi, eroialdi (erorialdi), oneza

AURDUN. Erabilkera: loditzen, lodialdi, astuntzen, astunaldi, aurreatue (aurreratua), eunetan (egunetan), aur-miñetan, aurgaltze

AURGINTZA. Erabilkera: aurgintzan, aurgintzaako (aurgintzarako), aurgintzatik, aur-egin, umea izan, semea izan, aurrondoa, aurrondoan (aurrondoan), aurrondoko, aurrondotik, aurrondoako (aurrondorako), libratu

AZKAZAL-BIXARRAK. (Ertzetako azal-litxak)

BABA(BEA. (Esku barruko ur-bildua) Babak etaa (atera), babea lertu

BAGITZE. (Elbarritu, maillatu) Bagittu, bagittuta

BARRE. Erabilkera: barrez, barre ein (egin), barrez, barregure, irribarre, barre-xamur, erdi-barrez, barre-irriz, barre-erain (eragin), barreraile, barre-zirri (zurri), barrealgara, barrekarkara, barrekirkirka, barreijika, barre-faltso, barre-gaizto, azaleko barrea, barre-purrusta, barre-purrustaka, barre siñue, barre-zorua, barrez kirkir, barrez iji-ajaka, barregarri, barrez ittobearreen (itobearrean), barrez lertzen

Esaera: Barrez asi, ta barrez utzi (eguraldi oskarbia)

BEIRATZE. Erabilkera: beitze, beira (begira), beittu, beirakuna (begirakuna), beiratue, zear-beiratue (begiratue), beiratu argie, beiratu trixtea, beiratu illune, beiratu txarra, beiratu luzea, beiratu zorrotza, gaindik beiratu

BEKARRA(RREA. Bekarrak, bekarratsu, bekarra-jario, bekarrak dariola, begi-makarrak

BELARRONDOKO(A. Belarrondokoa eman, belarrondokoa artu, belarrondokoa eskeiñi, belarreskiñakoa, zaplastekoa

BELAUNIKO. Belaunikatu, belaunikatze, belauniko jarri

BELDAR(RRA. Beldarrak, beldartsu, beldar-jario, beldarra dariola, beldar-zapie (aurren okozpekoa), adur, lerdea, lirdika

BELTZ(A. (Azal beltzekoa) Moroa, morook (moroak)

BERRITXU(E. Erabilkera: kontulari, berriketan, berritxukeri, txortxor, izjario, itz-itturri, txitxi-potxoka jardun, berrijario, txintxarjole, itzontzi, berrikatillu, batu-banatu

BESAERAIN(ÑE. (Oñezkoan besa-jira) Besaerainka, besastinke, besodantzea, besastinkara, besastinkaz, besaidea (oñez doanak)

BETEKARA(REA. Betealdi, betelarrre, tripabetea, narrubetea, zakubetea lepoaiño (leporaiño) bete, eztarriko zuloaiño (zuloraiño) bete, urez bete, ardoz bete

BIXKI(IK. (Bixkiak) Bixkiik izan, bixkiitakoa (bixkietakoa), bixkiitan bat (bixkietan, bixkietatik bat) (adibidez, "Bixkietan bat ezkongai dago"; "Bixkietatik bat il egin da"), bikutzek, bikotea

BIZI(E. Erabilkera: bizitze, biziik (bizirik), bizitza, bizitzeko, bizitzen, biziera, bizikera, bizi-molde, bizi-bide, bizi-maiña, bizinaie, bizi naizeneraiño (naizeneraiño), bizigarri, bizipoz, bizi osorako, bizierazi, bizi gald, bizi kendu, biziemaille, bizi dan arteko, bizitaako (bizitarako), ondo bizi, erdipurdi bizi, gaizki bizi, bizitzeko jan, jateko bizi, luzarorako bizi, bizi bearrak erakutsi, eroso bizi, bapo bizi

BOTA. Erabilkera: botatze, botaka, botaerazi, botatzaille, arrie bota, odola bota, txistue bota, putze bota, gezurrek bota, aizeek bota, lurrea (lurrera) bota, arrika bota (urrutira), baztarrea (baztarrera) bota (zokoratu), aixa bota, kolpetik bota (bat-batera), bere burue bota, erronke bota

Esaerak: Sermoia bota (errita egin) / Eune (eguna) bota (eguna igaro) / Bere teillatura arrie bota (bere kalterako) / Utsea (utsera) bota / Utseen urrengo (utsaren urrengo) bota / Aurpegira bota (aurrez aurre esan) / Amue bota (zirikazi)

BRINKO. Brinkoka, brinko-txikika, trikitiin (trikitian), salto ta brinko

DAL-DAL. (Ikara) Erabilkera: daldara, daldaraz dal-dalka, otz-daldara, otzak dal-dal, daldalarri, gorputze daldaraz

DANTZA. Erabilkera: dantzan, dantzaa (dantzara), dantzaldi, dantzalaun (dantalagun), dantzagure, dantzamiñez, dantzagose, dantzari, dantzaleku, dantza-suelto, dantza-lotu, ezpata-dantza, kapela-dantza, dantza-soka ta abar.

Esaerak: Ankak dantzatu (bixkor ibilli) / Besook (besoak) dantzatu (lanean ugald) / Baztarrak dantzatu (nagikeriak kendu)

DARDARA(REA. (Ikara) Erabilkera: dardaratze, dardaraz, dardaraka, dardari, dardaran, dardaizo, dardarati, dardara-larrie, dardarazi, ortz-dardara, belaunetako dardarea, besook (besoak) dardaraz, bildurrez dardaran

DEAAR(RRA. (Deadar) Dearka, deear-otsa, deaar ein (egin), ots ein (egin), oska jardun, deaarik ein (egin) ez

DOMINIXTIKU(E. (Utsin egin) Doministikuz, doministikuka, doministiku ein (egin), doministiku-otsa

EBALI. (Erabili) Erabilkera: ebaltze (erabiltze), ebalera (erabilkera), ebalkera (erabilkera), ebalkor (erabilkor), ebalaldi (erabillaldi), ebaliazi (erabillerazi), ebalierain (erabillerazi), ebali errex, ebalgaitz (erabilgaitz), eskutik ebali, oiñetakook (oiñetakoak) ebali, aldean ebali

EGARRI(E. Erabilkera: egarritze, egarrittu, egarriik (egarriak), egarriz, egarbera, egarrialdi

Esaerak: Egarriz itotzen / Egarriz itto bearreen (aoa legortzean) / Egarriin-egarrik (neurritz gain edatean) / Diru-egarrie (zalekeria) / Bizi-egarrie (bizi-poza) / Ein ezaan egarrie (egin ezaren damua)

EINKAI(EK. (Gorputzaren bearrak) Kakagure, kakaiñeen, kakajario, kakalarri, kaka-bera, beerakoa, kaka-usai, txixa (pixe), txixaitten (pixegiñean), txixa-zarraztara bota, txixagure, txixa-usai

Esaerak: Kakazarra! (gogokoa ez dan zerbaiteri) / Kaka balio ez-ta... (norbait utsera botzeko) / Kaka iretzat! (erantzun petrala)

ELDU. (Eskuz eldu) Erabilkera: eltze, eltzeko, eltzekoon (eltzerakoan), eltzekotan (eltzerakotan), eltzea (eltzera), ez elduko bai elduko, besondotik elduta, illeetatik eldu, itzetik eldu, eldugarri, eldualdi, elduleku, eldu eziñeko, eldu ezinda, eldu nai ez-ta

ENTZUN. (Guk geienbat "aittu" itza erabiltzen degu) Erabilkera: entzute, entzuteko, entzutekotan, entzuera, entzungarri, entzukizun, entzumen, mezea entzun, sermoia entzun otsa aittu, aitzekotan, ez-aittu, ta abar.

ERAIN. (Eragin, mugitu) Erabilkera: eraitte (eragite), eraiñaldi (eragiñaldi), erainkor (eraginkor), eraiñera (eragiñera), beso-erainka (beso-eraginka), eraiñerazi (eragiñerazi), ikara erain, albora erain, near erain (negar eragin), barre erain, lo erain

ERAN. (Edan) Erabilkera: erate (edate), erateko, eratekotan, eranaz (edanaz), eranak, erateek (edateak), eraten, eranerazi, eranaldi, eranberri, eranzar, erale, eranai eman (eranari eman), eranak menderatu, eran-antsie, xurru-xurru eran, zurru ta purru eran, zanga-zanga eran, txurru, irentxi, klink!

ERANTZI. Erabilkera: erantzute, erantzuera, erantzunkizun, erantzumen, erantzupide, erantzunerazi, erantzune, erantzunik eza, oker erantzun, erantzun ona, mendiik (mendiak) erantzun (oiartzuna)

Esaera: Azkar eta gaizki erantzun (lotsagabeak)

ERIOZ(A. Erabilkera: erioztea (eriotzera), eriozkeko, eriozketik, eriozteaño (eriotzeraño), eriozta etorri, eriozak eraman, eriozta eman, erioz-ziorra (zigorra), il, iltze, eriozurrena

EROI. (Errori) Erabilkera: eroitze, eroiera, eroialdi, eroitzeko, eroitzekotan, eroitzearren (ia erorian), erorkor, eroierazi, lurrea eroi (lurrera erori), uretaa eroi (uretara erori), eroi-arrisku, amildu, ipurdizgora eroi, muturrez aurea eroi (aurpegiz aurrera erori), zerraldo eroi, labainka eroi, irristaran eroi, itxulipurdika eroi

Esaerak: Pekatuun eroi (pekatuan erori) / Zepoon eroi (zepoan erori) / Tranpan eroi (litxarrerian ibilia azaldu)

ESAN. Erabilkera: esana, esate, esanaz, esateko, esakizun, esaera, esanaldi, esale, esaneko, esanka, esanaz, esanetan, esangai, esanai, esakera, esatekotan, esan-miñez, bai esango ez esango, esanaan (esanaren) esanez, esanak-esan, zeresango, esan da esan, esanaz gaiñea (gaiñera), esate baterako (adibidez), nori esango (esan miñez), esan orduko, esan ordukoxe (esateaz bat), esan eziñe, esan nai eza, zer esanak

Esaerak: Txakurrenak esan / Astakeriik (astakeriak) esan / Kristoonak (kristorenak) esan / Bereek eta bost esan / Iñun dienak ean / Berealdikook esan / Esan bearrekook esan / Esan bear ezdienak esan (bear ez direnak esan)

ESNATU. Erabilkera: esnatze, esnatzeko, esnatzekotan, esnai (esnaa), esnagarri, esnaakor, esnaagaitz, esnaerazi, esnaialdi (esnaaldi), esnatu ezinda, esnaatu eziñik, esnaatu berri, erdi-esnai

ETZAN. Erabilkera: etzate, etzanda, etzatea (etzatera), etzateako (etzaterako), etzateakoon (etzaterakoan), etzanaldi, etzanalditxo, etzantxo bat, etzanlekue, bai etzango ez etzango, etzateko gogoa, etzinda, etzaneen eon (etzanean egon), jaiki-etzaneen dabil (jeiki ta etzan ibili)

EZAUTU. (Ezagutu) Erabilkera: ezautze (ezagutze), ezauera (ezaguera), ezaune (ezaguna), ezaumen (ezagumen), ezaun zatzu (ezagun nabari zaitzu), ezaugarri, ezaupen, ezautuerazi, ezaueran sartu, ezauera baeko, ezauera gutxiko, ezaueraik eza (ezaguerarik eza), zentzu baeko, tun-tune, tun-tunaldi

EZTUL(E. Erabilkera: eztulka, eztulek, eztulaldi, eztulberea, eztule samurtu, eztule gordindu, eztul-leorra, aize-eztule, txutxururtxu-eztule (aurtzaroan oi da), eztulek eman (eztul eraso)

Esaerak: Txakur-eztule (zaratatsua) / Tixiko-eztule / Ernai-eztulek (eztul xeeak) / Gezur eztulek (loxintxaz)

GALANT(A. (Gorpuzkera larria) Erabilkera: galanta azi, gizatzarra, emakumatzarra, umetzarra, galanki azi, mutil errutsue (errotsue), aundi ein (egin)

Esaerak: Tantaie (lasaie) / Agea (luze ta mea) / Ezur-aundi / Kankaillu / Gizapuska / Itzala / Mardul

GALDE. Erabilkera: galdetze, galdetu, galderazi, galdez, galdezka, galdera, galdekizun, galdetuuz (galdetuaz), galdetzaille, zer galdetuko, nork galdeko, aittandu, aittau

Esaera: Galdereen (galderaren) antzera erantzune

GANDU(E. (Begi-lauso) Begiitako gandue, begiitako laiñoa (begietako)

GANORA(REA. Erabilkera: ganoraz, ganorazko, ganoratsu, ganorabaeko, arretazko, zentzuzko, burubide

Esaerak: Tuntun / Tuntuntzar / Epel / Gazbaeko (gazgabeko) / Xoxo

GARGARKA. (Sabel-aizeak) Esaerak: Tripa orroiak / Tripa zorrik (zorriak)

GARRAXI(E. (Karraxi) Erabilkera: garraxiz, garraxika, garraxilari, garraxi ein (egin), garraxillarrie, garraxi ots, garramixto

Esaerak: Aienaka / Aiumaka / Urrumaz / Buillaz

GELDI. Erabilkera: gelditze, geldittu, geatu, geatuerazi, geldi eon, geldieote, geldittualdi, geldiuna, geldittuera, geldittuleku, geldigor, geldittubae, biotza geatu, pultsue geatu, alderdi bat geatu (perlesiaz), itze geatu, anka-geldiin (geldian), ez gora ta ez beera geldittu

Esaerak: Aurdun geldittu / Zorpeen geldittu / Erdi-gaixo geldittu / Osta-osta geldittu

GEZUR(RRE. Erabilkera: gezurretan, gezurrekin, gezurrezko, gezurti, gezurtatu, gezurrizena, gezur utse, gezur baeko (gabeko), gezurrik

Esaerak: Gezur jario / Gezurre dariola / Gezur-ontzi / Gezur-lapiko (gezur esale) / Gezurre sartu / Zirrie sartu / Gezurrek bidea motza

GILBERA(REA. Gilberatze, gilberatu, gilberakor, gilibera

GOR(RRA. Erabilkera: gortze, gortu, gortasun, gorraize, gorraizedun, erdi-gortu

Esaerak: Gorraizea arrapatu / Gorrana ein (gorrarena egin, ez-aittu)

GORPUTZ. Erabilkera: gorputzeen (gorputzean), gorputzeko, gorputzetik, gorputzea (gorputzera), gorputzaldi (ona ta txarra), gorpuzkera (aundi-txikia), gorputz-ikara, gorputz-dardara, gorputz-zirrara, gorputz-illa

GOSE(A. Erabilkera: gosez, goseek (goseak, goserik), gosetze, gosetu, goseti, gosebera, gosealdi, gosete, gose-urte, erdi-gose, gose-zirri (zurri)

Esaerak: Goseen (gosean) gosez / Goseek amorratzen / Goseek iltzen / Goseek iregita / Goseek auldu-ta (gose-gose eginda) / Gosea il / Gosea ausi (gosea arindu) / Gose-ikusie / Gosez erkindue / Goseek (goseak, goserik) bizi / Goseek il / Lo-gose / Diru-gose (antsi) / Senper ikusie (goserik ibillia)

GOZAMEN(A. Erabilkera: gozatze, gozatu, gozatsu, gozotan, gozagarri, gozapen, gozabide, gozakizun, gozagai, gozakaitz, gozobaeko, ao-gozoa, begiintzat (begientzat) gozoa, gozoa galdu

GURARI(E. (Inbiri) Erabilkera: gurariz, guraritsu, gurari baeko (gabeko), gurari gutxiko, gurariz josita (zer ikusi, ura nai), gurari tirrie

GURI(E. Erabilkera: guriz, gurigi (guriegi), guritasun, guritxo, gurixamar, guri-gurie, azal guriko, gurikeri (leunkeri)

GUSTO(A. Erabilkera: gustatze, gustatu, gustoko, gustoz, gustora, gustagarri, gustagarritzko gustagarrien, gustoa artu, gosto on, gosto txar, erre-gusto, garratz-gusto, gozo-gusto, lizun-gusto, ur-gusto

IBILI. Erabilkera: ibiltze, ibiliiz (ibiliaz), ibillera, ibiltari, ibiliin (ibilian), ibillaldi, ibilkizun, ibilkera, ibilkor, ibilkoi, ibiltarin, ibilgure, ibilgiro, ibilibear, ibiltoki, ibilierazi, ibilgaitz, ibiliin-ibiliz (ibilian-ibiliz), oiñez ibili, zaldiz ibili, trenez ibili, lau-oiñeen ibili (lau-oiñean, aurre), nabil, nabillen, nabillea, nabillen-nabillen, zabiltz, dabil, eta abar.

Esaerak: Batea ta bestea ibili (batera ta bestera) / Ibiltzeatik ibili (ibiltzeagatik, ibiltzearren) / Gora ta beera ibili / Arutz eta onutz ibili (aruntz-onuntz) / Ara-ona ibili / Junetorrian ibili (joanetorrian) / Tikirri-takarra ibili / Tripili-trapala ibili (baldar ibilia) / Firin-faran ibili / Zoro-zoro ibili (aizekeriz) / Saltsan ibili / Berriketan ibili (eztabaidan) / Alper-ibili / Nekepeen ibili

IGARRI. Erabilkera: igartze, igartzaille, igartzeko, igartzekotan, igarri errex, igargaitz, igarri eziñeko, igarri bae (gabe), igargarri, asmatu, ezautze (ezagutze)

IGUI(E). (Iguin) Erabilkera: iguindu, iguintze, iguingarri, iguinkor, iguie eman, alkarrendako iguie (eraman eziña), okara, ok erain (eragin), nazka eman

IGURTZI. (Igortzi) Erabilkera: igurtziiz (igortziaz), igurtzika, igurtzitze, igurtzialdi, igurtziera, azal-igurtzi, bigi-igurtzika (logurez), bizkar-igurtzika (ongi-etorria), okotzeen (okotzean) igurtzi (maitasun agiria), gozatze, leuntze

IJI-MAJA(JEA). (Sudur-izketa) Iji-majaka, itz-lardatze

IKARA(REA). Erabilkera: ikaraz, ikaran, ikaratze, ikara-larri, otz-ikara, bildur-ikara, buruko ikarea, eskutako (eskuetako) ikarea, gorputz guziko ikarea, dardara, dardaizo, dal-dalka

Esaerak: Ikarati / Ikarakor (bildurti) / Ikaragarri (ugaritasun)

IKUSI. Erabilkera: ikuste, ikusteko, ikustekotan, ikustea (ikustera), ikuskera, ikusiiz (ikusiaz), ikusie, ikusle, ikusten, ikusmena, ikusmen (geroa), ikuskeran, ikuskizun, ikusgarri, ikusgarritzko, ikusgai, ikusmin, ikusmira, ikustunek (begiratzailleak), ikustaldi, zer ikusiko, alkar ikusi, ikusten gaitz

Esaerak: Ikusi eziñe (gorrotoa) / Ez-ikusi ein (egin) / Begi onez ikusita (onartu) / Begi txarrez ikusita / Ezkerreko begiz ikusita (gaitzetsi) / Ikusi orduko / Ikusi ordukoxe (ezagutu) / Ikusiiz (ikusiaz) bat / Ikusi ala (eldu, lapurtu) / Ikusi arte! (agurtu) / Aurrez ikusita / Begiz ikusie / Bete-beteen ikusi / Ikusitxo bat eman (ikustalditxo) / Begie bota / Begiz jo / Begie luzatu (aukera egin) / Gorriik (gorriak) ikusi (zorigaitzak pasa) / Ikusten danez... (dirudienez) / Txarrik ikusi bagea (gabea) (leun azia)

IKUTU. Erabilkera: ikutze, ikutzeakoon (ikutzerakoan), ikutzeakotan (ikutzerakotan), ikutuuz (ikutuaz), ikueran, ikuteran, ikutuka, ikutu ezinda (eziñik), ikututxo bat

Esaerak: Zauriin (zaurian) ikutu (asarraerazi) / Gaitzek ikutu (itxatsi) / Eranak (edanak) ikututa (erdi-moxkor) / Euzkiik (eguzkiak) ikutu ordukoxe (eguzki-galga iristean)

IL. (Eriotza) Erabilkera: iltze, iltzen, iltzeko, iltzeako (iltzerako), iltzekotan (iltzerakotan), ilkor, ilketa, iltzaille, il-aurre, il-zori, il-ondo, il-ondorengo, noiz ilko, il-otzik, illerazi, iltzearen (il-zorian), il berri, il zartue, il ezinda, zarrez il, gazteik (gazterik) il, bere burue il, illik (leenak illik badira), ilda, ille (gorputz dagoena), illek (illak), illurren, garbittu, galdu, jun (joan)

Esaerak: Ez ilgo, bai ilgo, bai ilgo, ez ilgo (il-zoriz) / Goseek il / Otzak iltzen (ozpera) / Bildurrez iltzen (bildurtie) / Odol otzen il (ustegabeko ereilketa) / Ilko alaiz! (madarikapena) / Iltzea (iltzera) eraman (gerrara)

IMINTZIO. (Seiñu) Erabilkera: imintziaz, imintzioka, imintziolari, imintziotsu, kiñu (keiñu), siñu (seinu)

INDAR(RRA. Erabilkera: indarrez, indarka, indartsu, indartu, indarrean (indarrean), indartzak, indarrik, indarraldi, indar danakin, indar guztitan, indarrak etaa (atera), indarrak neurtu, indarrak galdu (auldu), indar ein (egin), indar berritu, indar gutxiko, indar gutxitxo, indarkeri, indarrik eza

Esaerak: Giza-indar / Beso-indar / Jende-indar / Indar-sobra (etxean sasoikoak diranean) / Indar zakarrak (oso indartsuari) / Indarra nausi (nagusi) / Arrazoiak indarrik ez (indarkeria, zapalketa) / Gezurrek indar artu (egia zapaldu) / Azkapuzka jardun (indar danaz)

IÑUSO(A. Iñusotzar, iñusokeri, iñuxo

Esaerak: Ergel / Iñuxente / Zozolo / Totolo / Mozolo / Lelo / Zozonga / Lelea / Epel / Txepel / Txaldan / Gazbaeko / Tutulu / Tutulumendi

IRAIN(ÑE. (Bular-ixuria) Bularreko iraiñe, iraiñeko umea, iraiñe eetxi, titie, titi-ziskue, uatsa

IRINTXI. (Irentsi) Erabilkera: irintxitze, irintxitzeko, irintxitzekotan, irintxitzea (irentsitzera), irintxierrez, irintxigaitz, irintxi-bildur, kolpetik irintxi, eran (edan), zurrut, zurrupatu, tragatu, ziplatu

Esaera: Aurrez irintxita nao (nago) (aurrez jakiñean)

IRUIPEN(A. (Irudipen) Erabilkera: iruitze, iruittu, iruipentsu, iruipenkor, iruipenez, iruittuerazi, iruipengarri, burutantzio, errezelo

Esaerak: Iruipen txarrak artu nau (gaizki-ustea) / Iruipen onik ez det (kezkagarri) / Iruipen utse (ustekabea)

IRRIKA. (Gogo bizia) Erabilkera: irrikaz, irrikatzen, irrikagarri, tirri, antsi, min, inbiri, egarri

Esaerak: Irrikaz lertzen / Inbiriz igartzen / Irrikaz lertu ez lertuko / Irrikaz doi-doi nengon

IRRIPAR(RREA. Erabilkera: irriparrez, irripartsu, irribarreka, erdi-barrez, parre-irrika, barrexamur

ITTO. (Ito) Erabilkera: ittotze, ittoera, ittota, ittobearrez, ittoeziñik, ittozoriin (itozorian)

Esaerak: Toki ittoa (aize gutxikoa) / Ogi ittoa (arrotzeke) / Lurre ittota (trinkoa, zapaldua) / Egariik (egarriak) ittotzen (egarriz estu) / Ia itton (itoan) geldittu naiz (korrikaldian)

ITXU(E. Erabilkera: Itxutze, itxutu, itxutasun, itxumen, erdi-itxu, begi bat itxututa, itxutuerazi, itxugi (itxuegi), itxu-mutil

Esaerak: Itxu-itxuun (itxu-itxuan) / Erale (edale) itxue / Kasketaldi itxue / Itxumustuz (ausnartzeke) / Laiñoa itxu (lodi) / Tratuun (tratuan) itxu (bero) / Uso-itxue (eizerako ezia) / Itxulapikoa (txanponak gordetzeko)

ITXURA(REA. Erabilkera: itxuraz, itxurazko, itxuratze, itxuratu, itxurakor, itxuraik (itxurarik), itxurazale, itxuraz ibili, itxuraz bizi, itxura oneen (onean), itxura oneko, itxura txarreko, itxura gaiztoko, itxura ederreko, itxura gutxiko, itxurabaeko (itxura gabeko), itxurabaetu (itxuragabetu), itxurabaekeri (itxuragabekeri), itxuraz aldatu, itxura politteko, antz, taju

Esaerak: Itxurakeri / Itxura uts / Itxura-ontzi (azal uts) / Itxura-naiko (aundi-maundi)

ITZ(E. Erabilkera: izketan, izkera, itz ein (egin), iztun, itzez, itzik, izketatu, izpide, izketaldi, izbide, itzaspertu, izka-izka, itzetik-itzea (itzera), itzez-itz, itz-gozoko, itz-leuneko, itz-zakarreko, itz-baldarreko, izmordoi, itzik bae, itzaukera, itzez urrie, izjoku, iztarte, izjardune, itzetorrie, iztun egokie, kontularie

Esaerak: Itz emanekoa (fiagarri) / Itze jan (saldu) / Izmerkea (azaleko itzak) / Tintik ez / Txistik ez / Mixtik ez (mututu) / Itz eman (agurtu) / Itz batekoa (norberekoa) / Itzerdika (erdi esanean utzi) / Itze ukatu (zapuztu) / Itzek trukatu (iskanbilla) / Itzetik eldu (eztabaidan sartu) / Bi itzetan / Izbitan / Itz gutxitan (esaaldi laburrak) / Itzontzi / Itziturri / Berrijario / Berriontzi / Ao-zabal / Txor-txor / Mingainluze / Kalamatrika / Berritxukeri / Txutxu-mutxuka / Marmarrata / Jardunaldi / Txiko-pleittu (itzen ugaritasuna) / Mingain gaiztoko / Itz nabarmenak / Itz-zorook (ajolagabea)

IXILDU. Erabilkera: ixiltze, ixille, ixilik, ixiltasun, ixillaldi, ixilkoi, ixiltzaille, ixilletik, ixilleko, ixilpeko, ixilkako, ixilikako, ixilzale, ixilgaitz, ixilkeri, ixilduerazi, ixildu bae (ixildu gabe), ixildu baeko (ixildu gabeko), ixiltxeo, ixilka, ixilka-mixilka, ixilgarri, ixillen, ixildu eziñe, ixildu eziñeko, ixilik gorde, ixilik euki (eduki), ixil-toki, ixil-poltsa, ixil-kontu, ixil-tratu, ixil-gauzak

IXURI(E. Erabilkera: ixuritze, ixuriiz (ixuriaz), ixurtzen, odol-ixurtze, ixardi-ixurie, malkook (malkoak) ixuri, jario, muki-jario, beldar-jario, odal-jario, txistu-jario, txixa-jario

IZAERA(REA. Erabilkera: izate, izatez, izaeraz, izakera, izatekoa, berez, berezko, jatorriz, sortzez, jaiotzez, izatez gaixotie, jaiotzez errutsue, izatez bizkaitarra, berezko errena

Esaerak: Guztiin (guztien) bearreko izaera / Bere izeneen da bere izaneen (izatearen ziurtasuna)

IZARDI(E. Erabilkera: izarditze, izardittu, izartu, izarditan, izartaldi, izarbera, izardikor, izarditsu, izardi xamur, izarperea, izartzeko, izartzekotan, izartzeaiño, izartzeaiñoko (izartzeraiñoko), izardi-pats, izardi-tantoka, izardi-otz, izardi-larri, izardie etaa (atera), izardie leortu

Esaerak: Izarditan blai (bustia) / Izardiz metxa leorrik bae (gabe) (oso bustirik)

IZMOTEL(A. Iztotela, asmatu eziñe, tartamutue

IZU(E. Erabilkera: izutze, izutu, izuti, izukoi, izukor, izutasun, izualdi, izukeri, izu-larri, izutzaille, izugarri, izugarrizko, izutuerazi, izubildur, izugaitz, bildur, larritze

IZURRATZE. (Umekia utzi) Izurratu, izurratzen, izurragure, izurratzaille

JAIO. Erabilkera: jaiotze, jaioera, jaiotzeko, jaiotzekotan, jaiotzekoon (jaiotzekoan), jaiokeratik, jaotzez, jaio aurretik, jaiooz (jaioaz) bat, jaioberritan, jaiozartue, il da jaio, jaiotako, jaiozaneko, jaiotetxe, jaioterri, sortu, munduratu

Esaerak: Begiik (begiak) zabalik jaio / Narru-gorriin (gorrian) jaio

JAN. Erabilkera: jale, jate, jaten, jatun, janaz, jana, jateakoon (jaterakoan), janaldi, janik, janak, jango, janondo, janondoko, jatekoa, jaki, jatordu, jatea (jatera), jan-berri, jan-zaartuta, jan bae (gabe), gutxi-janaz, neurriin (neurrian) jan, asko jan, jale, mixkiñe, jale kiliñe, geiegi jan, geitxo jana, jale perkatxa, janari, jateko bildurrez, janak gaitz ein (egin), jango lukeneen (jango lukeanean), bearrak jan erazi, jan-eranak (jan-edanak), jan bearra, jatordu, jantoki

Esaerak: Astook (astoak) bezela jan / Zurru ta purru jan (neurri gabe) / Jateko bizi (jaletzarra) / Jateatik-jan (jatearren jan) / Asko bearreko / Ase-eziñeko / Ez jan da ez lan / Lertu arte jan / Leporaiño bete / Bete bat artu / Tripakara (tripakada) ein (egin) / Tripazaku / Tripazai (asegaitz) / Muki-jale / Azkazal-jale / Jan-txakurre

JARDUN. (Ari) Erabilkera: jardune, jardute, jarduneen (jardunean), jardunkizun, jardungure, jardunzale, jarduntzaille, jardunaldi, ekiñaldi, jardun bae (gabe), errezeen (errezean) jardun, izketan jardun, laneen jardun, nearrez (negarrez) jardun, txantxatan jardun, benetan jardun

Esaerak: Jarduneen-jardunez (jardunaren-jardunez) (gutxika) / Jardun da jardun (eten gabe) / Alperrik jardun / Aittu

JARIO(A. (Ixuria) Sudur-jario, izardi-jario, odol-jario, malko-jario, beldar-jario

Esaerak: Gezur-jario (gezurti) / Txitxi-jario (gizentasuna) / Izjario / Eten baeko (gabeko) jarioa (ixiltzen ez dana)

JARRI. (Exeri) Erabilkera: jartze, jartzea (jartzera), jartzeakotan (jartzerakotan), jartzeko, jarrita, jarrialdi, jarri bae (gabe), jarleku, lurreen jarrita, aulkiin (aulkian) jarri, atsein, atseitten

Esaera: Jartzeko nagiz zutik eon (egon) (alperkeri)

JASO. Erabilkera: jasotze, jasotzeko, jasotzekotan (jasotzerakotan), jasotzezkerot, jasotzezkerotan, jasoaldi, jasogai, jasotzaille, jasooz (jasoaz), jasoerrex, jasogaitz, erdi-jasoon (jasoan), jasota, jaso bae (gabe), aur-jasotze, arri-jasotze, altxa, altxatu

Esaerak: Burue jaso (estualditik irten) / Dirue jaso (eskuratu) / Eskerrak jaso (arrera ona artu) / Eskumiñek jaso (errekaua artu) / Ez dabil oso jaso! (narras ikusi)

JATORRI(E. Erabilkera: jatorriz, jatorrizko, jatorritik, jatorritiko, jatorrikoa, jatorriz gaixotie, aberats jatorrikoa, odolletiko, ezpaletiko, izatez, sortzez

JIBA(BEA. Erabilkera: jibadun, jiboxo, bizkarra jibatzen, gerriko jibea, konkordun, koskordun, jibeek (jibeak) irten, silla-bizkardun

KAKA. (Eginkaria) Erabilkera: kaka ein (egin), kakaiñen (kaka egiten), kakaz, kakaztu, kakatan, kakagure, kaka-larri, kaka-bera, kaka-mokordo, kakausai, kaka-leku

Esaerak: Kaka-naaste (naasteri) / Kaka-zaarra! (esker-txarra) / Kaka-jario (galtzetan estu) / Kakanarru (eramankizun gabea) / Kakea / Kakatsue (biurriak)

KANTATZE. Erabilkera: kantu, kantuz, kantatu, kantari, kantatan, kantatzaille, kantarie, kantagure, kantaldi, kantagarri, kantuzale, kantuots, ixil-kantak, kantu-paper, txori-kantue, kirkil-kantu, gabon kanta, eliz-kantak, kanta zaararak, kanta-berri

KARKAXA(XEA). (Biriketako lika) Karkaxea etaa (etara, atera), karkaxa-botaka

KASO. (Jaramon) Erabilkera: kaso ein (egin), kaso artu, kaso gutxi, kasoik (kasorik) ez (egin, artu), kaso eiñerazi (egiñerazi), kontu artu, zaittu (zaindu), jaramon, arduratu

KATXAZA(ZEA). Erabilkera: katxazaz, katxazako, katxazatsu, katxazaz ibili, katxazaz artu, katxaza bagea (gabea)

KEMEN(A). Erabilkera: kementsu, kemenaz, kemendun, kemen gutxiko, kemenik bae (gabe), kemen guztitan (kemen guziz)

KEZKA(KEA). Erabilkera: kezkatze, kezkatu, kezkatan, kezkaaz, kezkatu, kezkakor, kezkatsu, kezkagarri, kezkaldu, kezka gutxiko, kezkaik (kezkarik), kezka bae (gabe), kezkaerazi, barruko kezka (barrengo arra)

KILIN(ÑE). Erabilkera: kilintze, kilindu, kilintasun, kilinkeri, txatxal, xingle

Esaerak: Kilintzar / Kilintxo / Kilin-ontzi / Kiliñeen-kiliñez (kiliñaren-kiliñaz)

KIÑU(E). (Keiñu) Erabilkera: kiñuz, kiñuka, kiñatu, kiñura, begi-kiñu, ezpain-kiñu, siñu (seiñu)

Esaerak: Zazpiko kiñue / Oetamaikan kiñue (kartetan) / Gezur-kiñue

KIXKURTZE. (Kizkurtze) Erabilkera: kixkurtzen, kixkurtu, kixkurtuta, gorputze kixkurtzen (makurtzen)

KOLORE(A). (Azalez) Erabilkera: kolore-gorri, kolore-zuri, kolorga, beltzaska, kolore-berdots, il-koloreko, olio-koloreko, ardo-kolorea

KONORTE(A). (Zentzuna) Erabilkera: konortea galdu, konortea jun (joan), konortea etorri, konorteik (bae) (konorterik gabe), zentzunik bae (gabe), ondoeza ein (egin)

KONTATZE. (Zenbatze) Erabilkera: kontulari, kontatu, kontatzen, kontatzeko, kontatzekotan, kontaketa, kontaera, kontaerako, kontatuala, kontatzaille, kontagarri, kontaerazi, kontaerrez, kontagaitz, kontatu eziñala (askotza), kontatzeko lain (aiña)

Esaerak: Eun kontatuk (egun kontatuak, juxtuak) / Jutea kontatuta dauket (joatea erabakita daukat)

KONTURATZE. Erabilkera: konturatu, konturatuuz (konturatuaz), konturatuko, konturatzeko, kontuz, kontu izan, konturazi, kontuun eroi (kontuan erori), somatu, nabaittu (nabaritu), konturatu bae (gabe)

KORAJE. Erabilkera: korajez, korajetsu, korajedun, koraje baeko (gabeko), korajeik (korajerik) eza

Esaerak: Aurpegie euki / Azala euki (eduki)

KORDE(A. Korde bae (gabe), kordea jun (joan), kordea galdu, kordea etorri, bere onea (onera) etorri, konortea, konorteik bae (konortetik gabe)

KRISKITIN(ÑEK. (Dantzarakoan beazmuturrei ateraerazten zaien otsa) Kriskitiñek jo, kriskitin-jotze, kriskitin-joka, kriskitiñek joaz, kriskitin-otsa

KUKILDU. Erabilkera: kukiltze, kukilduta, otza kukilduta, miñez kukildu, kukuldu, kuxkildu, mordotu

KUKURIO. (Belaunak tolestuaz soiña kakotu) Kukuriotze, kukuriotu, kukurioka, pikotxeen (pikotxean) jarri

KUPIRA(REA. Erabilkera: kupiratze, kupiratu, kupiraz, kupiratsu, kupirakor, kupiragarri, kupittu, kupittuerazi, erruki artu, mindu

LAGA. (Jare) Erabilkera: lagatze, lagatzen, lagatzeko, lagatzekotan, lagaerazi, laga bae (gabe), lagata, laga eziñeko

LAN(A. Erabilkera: laneen (lanean), lanea (lanera), lanetik, laneko, laneako (lanerako), lanik, lanak, lanaldi, lanbide, langintza, langitte, lana ein (egin) erazi, lanik bae (gabe), laneun (lanegun), lanordu, langille, lantegi, lantoki, lanpetu, lan-opor, lan-tarte, lan-bittartean, lantxok, lanaldi, lanalditxo, esku-lan, lur-lan, burni-lan, arri-lan, auzolan, lanai (lanari) bildur, lanai uko, lanegoki, lansomur, neke-lan, lanalper, alper-lan, betelan

Esaerak: Beso-lana (langillegoa) / Asto-lan (astuna) / Lan-iesi (nagia) / Lanarin (lanaz urri) / Lan-txirrimirri (lantxoak) / Lan-burubide (ekintza)

LARRI(E. (Estutze) Erabilkera: larritze, larritzeko, larrittu, larrialdi, larritasun, larrigi (larriegi), larrikor, larrigure, goralarri, ikaralarri, arnasalarri, izardilarri, estutze, estuasun, ikaratze, bildurtze, aztoratze

Esaerak: Begi-larrie (begi-irtenak) / Erio-larrie (eriotz unea)

LASAI(E. (Nasai) Erabilkera: lasaitze, lasaittu, lasaitasun, lasaigarri, lasaialdi, lasaiegi, lasaipide, lasaikor, lasaitzaille, lasaittuerazi, lasai-lasai, nasaigarri, lasai eon (egon), lasai ibili, lasai artu, lasai bizi, lasaitzar, prakatan lasai (galtzatan nasai) (arduragabe)

LAUOIÑEEN. (Lauoiñean) Lauankaan

LAUSO(A. (Begietako lausoa) Erabilkera: lausotzen, lausotu, lausotsu, lausoz, lausook (lausook) artu, lausook estali, lausookin (lausookin) illundu, gandue, kandue

LAZTAN(A. Erabilkera: laztantze, laztandu, laztanka, laztan eman, mun ein (egin), mun eman, musu, muxu, musutxo

LEITZE. (Irakurri) Erabilkera: leittu, leitzen, leitzeko, leitzekotan, leittuuz (irakurriaz), leitzaille, leittuerrez, leittugaitz, leitzeako (leitzerako), leitzeakotan (leitzerakotan), erdi-leittu, zer leittue, zer leittuko, nok (nork) leittue

LEKAI(O. (Oiu) Erabilkera: lekaioz, lekaioa, lekaio ein (egin), lekaiolari, lekaio ots, lekaiogille, lekaiotzarra

LERDA(DEA. (Beldar, adur) Erabilkera: ao-lerdea, lerdatsu, lerdaz, lerdaik (lerdarik), lerdatan, lerdajario, lerdea dariola, lerdaz erreta, beldarrak, adurrez

LERDEN(A. (Gazte-azia) Erabilkera: lerdentze, lerdendu, lerdentasun, lirain, mardo, mardul, guri, azkor

LIRAIN(ÑE. Erabilkera: lirantzen, liraindu, liraintasun, lirain-liraiñe, gorpuzkera liraiñekoa, xutie, biune (bigun), xuxena, egokie, ariñe, bixkorra

LO(A. Erabilkera: lo artu, look artu (loak artu), lotan, lotaa (lotara), lotaakoon (lotarakoan), lotaatu (lotaratu), lotaatze (lotaratze), lotatik, loaldi, loaz, logure, loguretu, loti, erdi-lotan, lo erazi, loerazle, lo-zorroon (lo-zorroan), loerrea, lo-ondoa, lo-gose, lo-urri, lo-ase bat, lo-eskasi, lo-galtze, lo-arin (esnakor), lo-laune (lo-laguna), loik (lorik) ein ezine, lokabika (lo artuko ez artuko), lokamux, lokamuxka (erdi-lotan), lo-zurrunkaz

Esaerak: Lo-zaku (lotia) / Lo-kulixka / Begi-itxi bat / Begi-batu bat (lo-alдитxoa) / Lo-lekue (oea) / Erbiin (erbian) loa (lo ariña) / Begiik bittu bae (begiak bildu gabe) (lotaratzeke) / Zaldi-zurie (logalea, logurea)

LOTS(A(TSEA. Erabilkera: lotsatze, lotsatu, lotsakor, lotsati, lotsaz, lotsaik (lotsarik), lotsabide, lotsagarri, lotsakizun, lotsakoik (lotsakorik), lotsakoontzat (lotsakoentzat), lotsakookin (lotsakoekin), lotseaatik (lotsagatik), lotsa gutxiko, lotsabae (lotsagabe), lotsagarritzko, lotsa-lotsa ein (egin) (erabat lotsatu), lotsabaekeri (lotsagabekeri)

Esaerak: Lotsaak bota (ausartu) / Lotsea saldu / Lotsaak utzi / Lotsek ez do galduko (lotsak ez du galduko) / Lotsaz eon (egon) / Lotsaz gorrittuta (izuturik)

MAIÑA(ÑEA. (Egokiera) Erabilkera: maiñatsu, maiñakor, maiña aundikoa, laneako (lanerako), maiñea, moldakorra, esku onekoa, artetsue

MAITTE. (Maite) Erabilkera: maittea, maittatu, maittatze, maittakor, maittasun, maittale, maittetzaille, maittebera, maittatuuz (maitatuaz), maitte izan, maitte-miñez, maitte-mindu, ez maittatu, maittasunik bagea (gabea), maittekeri, maitteena

MAKARRA(K. Erabilkera: makarratz, makarratsu, makarratu, makarratze, makarra-jario, bekarrak, begi-makarrak, beterre, begi-txatxu, begiitako nearra (begietako negarra)

MAKURTZE. Erabilkera: makurtzen, makurtu, makurka, buru-makurka, gerritik makurtu, kakotu, okertu, doblatu, makurtasun, makurtuazi

Esaerak: Makurkeri / Jokaera makurrek (gaiztakeri) / Eranai (eranari) makurtu (edanaren mende)

MALKO(A. Erabilkera: malkook (malkoak), malkoz, malkobera, malkoz bustita, near-malkook (negar-malkoak), izardi-malkotan, malkook etaa (malkoak atera), malkook etaaerazi (malkoak ateraerazi)

Esaerak: Malkoik baeko nearra (malkorik gabeko negarra) (itz negartiak) / Gezur-malkook (malkoak)

MALUTS(E. (Gazte-azia) Erabilkera: malusten, malustasun, maluts etorri, gazte-azi, mardul, errutsu, azkor

MANTXU(E. (Elbarria) Erabilkera: beazmantxu, esku-mantxu, beso-mantxu, anka-mantxu

MARDUL(E. Erabilkera: mardultze, marduldu, mardultasun, mardulduuz (mardulduaz), mardulgarri, maluts, errutsu, ume mardule, neska-mutiko malutsek, mardulek

MARRASKATU(E. Erabilkera: marraskatzen, itxurabaetu (itxuragabetu), urratue, zaarrez marraskatuta, maskaldue

MASTRIKATU. (Xeatu) Mastrikatze, mastrikaka, mastrikaketan, aoon (aoan) mastrikatu, atzaparretan mastrikatuuz (mastrikatuaz), mutxikindu, txiki-txiki ein (egin), xee-xee ein (egin), triskillatu

MEE(A. (Argal) Erabilkera: meatze, meatu, meetasun, meegarri, meegi, meealdi, meetxo, meaxka, meakor, meatuerreza, meegaitze, meeguna, gorpuzkera meekoa, argal, igar

Esaerak: Zankame / Lepameea / Zilborra meatu / Esku-mutur mee-meeak / Azala ta ezurre / Txanka-ezpatea / Txixarea baiño meeago

MENDRATZE. (Azte) Mendratu, mendratzen, mendrakera, mendratu eziñeko, mendratuko eztana, mendratu bae (gabe), luzatzen, azten, azkortzen

MENOS(A. (Itxuragaltze) Erabilkera: menosten, menostu, menosaldi, menostasun, menostera, sasoia menostuuz (menostuaz), ibillera menosten, tarrasten

MIAZTE. Erabilkera: miazten, miaztu, miazka, miaztualdi, miazgarri, miazka-miazka, zer miaztue

MILIZKAZ. (Probatze) Erabilkera: milikatze, milikatu, milikaka, milikatuz (milikatuaz), proaketan, apurka-apurka jan, txupatu, karamelue milizkatzen, txupaka-txupaka

MIN(ÑE. (Oñaze) Erabilkera: miñez, minkor, minbera, mindu, miñaldi, min-zirri (zurri), mingarri, min-zastara, miñen-miñez (miñaren-miñez), min-zorroa, erreminduta, oñazea, keak minduta, eskuuk (eskuak) minduta, agiñeko miñez, buruko miñe, tripa-miñez, aur-miñetan, min artu (zauritu), miñe sortu (il), miñik bae

Esaera: Maulaz (gezurretako miña)

MIN(ÑE. (Antsie) Erabilkera: ama-miñe, erri-miñez, ikusmiñe, jakin-miñez, maitte-miñez, bakar-min, amore-min, da abar

MIZKIN(ÑE. Erabilkera: mizkintzen, mizkindu, mizkinka, mizkinkeri, mizkiñaldi, mizkintasun, mixkin, mixkintxo, jale mizkiñe, kiliñe

Esaerak: Mizkin utse / Miskintzar / Mizkin-ontzi / Mari-mizkin (au, emakumezkoei)

MOGI. Erabilkera: mogitze, mogittu, mogikor, mogira, mogiera, mogimen, mogimendu, mogittualdi, mogittuuz (mogituaz), mogitzekotan, mogitzekoon (mogitzekoan), mogitzeakoon (mogitzerakoan), mogierazi, mogigaitz, mogittu bae (gabe), mogittu eziñeko, mogi ezinda, geldigorra, dardara, jun-etorriin (joan-etorrian), atzea-aurreaka (atzera-aurreraka), sartu-irtenka

MOTZ(A. Mozkote, beazmotz, besamotz, anka-motz, sudur-motz, kaskar-motz

Esaerak: Mozkeri / Moztasun / Iztun motza (lotsatiak) / Motz utzi / Motz geldittu (lotsagarri) / Izbidea moztu / Artu-emanak moztu (biurritu)

MUIN. Muinka, muin eman, kurutzei muin eman, mun ein (egin)

MUKI(K. (Mukiak) Erabilkera: mukitsu, mukibera, muki-jarioa, mukiik dariola, mukiik kendu, muki-zurupaka, mukiz beteta, muki-dindillek (txintxilik), sudur-dindirrie (urtsua), mukitzue (ume-koskorra)

MUSU. (Laztan) Musu eman, bi musu eman, musuka artu, musutxo bat, paa, paatxo bat eman (aur-izkeran)

Esaerak: Musu-truke saldu / Musu merkea / Musue axaleen (itxurakeriak)

MUTU(E. Erabilkera: mututasun, gor-mutue, mutea (emakumezkoei), mututze, mututu (ixiltze), mututuerazi (ixillerazi), galdetu ta mutu (erantzunik ez)

NAIGABE(A. Naigabez, naigabetsu, naigabetu, mindu

NANO(A. Erabilkera: nanotzen, nanotu, nanotasun, nanotuuz (nanotuaz), nanokeri, nano-nano, ñañoa, nanotzar

Esaerak: Eulie / Oilloa / Geldoa / Ezereza / Gazbaekoa (gatzik gabea) / Ganore gutxikoa / Xoxoa

NARRAIDE(A. (Gizentasuna) Narraidez, narraideen (narraidean), narraide oneko, itxurazko narraideen, narraide eskasa, gizena, lodie, betea, bete-betea

Esaerak: Narruutan (narruetan) kabittu ezinda / Ler ein (egin) bearrean (zorian) / Puztuta bezelaxe (geiegizko gizentasunak)

NARRAS(A. (Zentzua galtzen) Erabilkera: narrasten, narrastu, narraskeri, narraxkillo, narratxa, lardatxa, utzie, jareiñe

Esaerak: Narras-ontzi / Narras-ipurdi / Mari-narras (emakumezkoei)

NARRASTE. (Zaartzaroak eragiña) Erabilkera: narrasten, narrastu, narrasaldi, narraska, erdi-narraska, narraska-narraska ibili, narrastuta, urteen pixuz narrastuta

Esaera: Ankea ankeen pareen pasa eziñeen (ankean ankearen parean pasa eziñean)

NAZKA(KEA. Erabilkera: nazkaz, nazkatze, nazkatu, nazkakor, nazkagarri, nazkaik (nazkarik), nazkaerazi, nazka-nazka einda (eginda), iguindu, okara eman, gogait erain (eragin)

NEAR(RRA. (Negarra) Erabilkera: nearrez, nearti, nearbera, neartsu, nearrez ekin, nearrai utzi (negarrari utzi), nearraldi, neargarri, nearrai (negarrari) eman, neargure, near-malko, near-zotinka, near-muskirioz, near-muxinka, near-zirriin (negar-zurrian), erdi-nearrez, near-ots, kupirazko nearra, pozezko nearra, near-punpillek (malkoak)

Esaerak: Near-faltsoa / Malko baeko (gabeko) nearra / Min baeko (gabeko) nearra (gezur-negarrak) / Near-ontzi, near-jario (negartiak) / Garramixtoka / Arrantzaka / Aienaka / Arranpalo / Arranpalotzar (karraxikako negarrak)

NEKE(A. Erabilkera: nezkez (nekeaz), nekatzen, nekatu, nekagarri, nekealdi, nekakor, nekabera, neketsue, nekepeen (nekepean), nekagaitz, nekaerazi, nekaerazle, neka-neka einda (eginda), erdi-nekatuta, nekez (nekeaz) lertu, nekez urtu, nekez etenda, nekez ittota, akittu, gogait einda (eginda)

Esaera: Umeek azi, ta nekeek bizi (umeak azi, ta nekeak bizi)

OIÑAZE(A. Erabilkera: oiñazez, oiñazetan, oiñazekor, oiñazetsu, oiñazeek, oiñazeekin, oiñazeik (oiñazerik), oiñaze gorriik (gorriak), oiñaze izugarriik (izugarriak), oiñazea sortu (il), oiñaze bae (gabe), miñe, miñez

OIÑEZ. Erabilkera: oiñezkoa, oiñezkoontzat (oiñezkoentzat), oiñez ikasi, oiñez ibili, oiñutsik, oin-bidea, jun-etorrie (joan-etorria), oiñez ein (egin)

Esaerak: Oiñez-oiñez, Erroma'raiño (baztarra jotzeraiño) / An e (an ere) txakurrek oiñutsik (ezer eskura etortzen ez)

OKARA. (Ok, okada) Erabilkera: okarea eman, okaraz, okaraka, okara-larrie, aize-okaraz, ok erain (eragin), iguindu, nazka eman, botagure, gora-larrie

Esaerak: Barrukok (barrukoak) bota bearrez / Tripaak bota bearreen (bearrean)

ON(A. Erabilkera: onez, ontzat, on ein (egin), on usteko, ondo usteen (ustean), oneatu (oneratu), onegie, on utse, ondu, onbera, ongille, on-ona, oso ona, onez-on, biotz oneko, ongarri, onbearrez, ondobearrez, onena, onentxoa, onenetik, ontxoa, on-xamarra, ondotxo, sasoi oneko, ondo ikusi, ondo artu, oneako (onerako), onkote

Esaerak: Bere onetik irten (naastu) / Oneen (onean) ona (bi girotakoa) / Onaakin (onarekin) zabiltz (fiakaitza) / Begi onekoa

OPA. Opazko, opa izan, opa ez, oparotsu

Esaerak: Eskuzabalekoa / Biotz onekoa (oparoa) / Begiko zamarra re ez tio opa (begiko zamarra ere ez dio opa)

OPATS(A. Erabilkera: opatsak bota, opatsak etaa (atera), opatsaldi, opats-botaka, aizeek (aizeak) bota, upatsak

ORIN(ÑE. (Oreiña) (Soin-azaleko belz-ttanta) Orindun, orintsu, peka, pekatsue

OSASUN(E. Erabilkera: osasunez, osasunekin, osasuntsu, osasunkor, osasungarri, osasuneako (osasunerako), osasun oneko, osasun biuneko, osasunez makal, osasunik eza

Esaerak: Txakurrek baiño osasu ohea / Zezena baiño goorrage (gogorrage) dabil

OTS(A. Erabilkera: ots ein (ots egin), oska jardun, otsa aittu (entzun), otsa etaa (atera), otsea (otsera), otsetik, otsenbat, otsik baeko (gabeko), sudur-ots, arnasa-ots, ortz-otsa, zurrunka-ots, izketa-ots, eztul-ots, txistu-ots, lekaio-otsetaa (otsetara), garraxi-otsakin (otsarekin)

OTZ(A. Erabilkera: otzak, ozte, oztu, ozpera, ozkor, ozmen, ozpen, otzaldi, ozkirri, otzikara, otzak dal-dal, ozdaldara, ozmindu, ozdardara, ozkildu, sumindu, ozbildur, otzak minduta, otzak okittu, otzak kukildu, erdi-oztuta, otzak pasatu, otzaii (otzari) eutsi, otzaan (otzaren) otzez, otzaldi, ozxamar, oztxea, otzago, otzegi, oso otz, ozbero ein (egin) (epeldu), esku otzekoa, anka ozberak

Esaerak: Odol otzeen (otzean) (makurkeriz) / Otzak iltzen (otzari eutsi eziñik) / Ankak izoztuta (arras oztuak) / Oilla-narru einda (eginda) (otzak aterazita, azaleko pinporta xeeak)

OZKA. Erabilkera: ozkaz, ozkara (ozkada), ozkaka, ozkari, kask ein (egin), kaskara (kaskada), kauska eldu, azkazalai (azkazalei, azkazalari), ozkaka, saarra (sagarrari) kaska ein (kaskada ein)

PATXARA(REA. (Patxada) Patxaraz, patxarazko, patxaran, patxaratsu, patxarakor, patxaragarri, patxara-aldi, patxara aundiko, patxara artu, patxaran eon (egon), patxara gutziko, patxara baeko (gabeko), katxaza

PAUSO(A. Erabilkera: pausoka, pausoko, pausoz-pausoz, pauso luzeko, pauso motxeen (motxean), pausoa bizkortu, pausoa moteldu, pauso-baldarka, pauso-luzaka, pausoa eman, pausoa bota, pauso-geldian (geldian)

Esaerak: Danba-danba (nasai) / Zipirri-zaparra / Dinbirri-danbarra (zalapartaz) / Tarraskamarraska (nekaturik) / Xarra-marra (motel) /Ttaka-ttaka (anka muturren gaiñean)

PENA(NEA. Erabilkera: penaz, penatze, penatu, penatuta, penagarri, penagarritzko, penaldi, penaak, penatan, pena izan, pena eman, pena artu, penatu erazi, pena aundie, izugarritzko penea, pena gutxi, penabae (penagabe), penaik ez (penarik ez), penoso (penaz)

PERKATX(A. (Burubidezko) Erabilkera: perkaxten, perkaxtu, perkatxaldi, perkaxtasun, laneen (lanean) perkax, iztun perkax arretatsu, ganorazko, saiakor

PESKIXA(XEA. (Aitzakia) Erabilkera: peskixaz, peskixan, peskixaik (peskixarik), peskixatu, peskixa aundi bae (gabe), peskixa billa, peskixan jarri (pentsakor)

Esaerak: Uren peskixan mama goxoa (ureske joanda ardoa eman) / Andreen peskixan, gizonak oillo-saldea (emaztearen peskixan, senarrak oillo-salda artu) (aurrondoan)

PIJO(A. (Xuxena) Gizon pijoa, otordurako pijo etxea (etxera), ontan pijoa da, pijo jokatu, mezataa (mezatara) pijo

PIKARDI(E. (Gaitz egite) Erabilkera: pikardiin (pikardian), pikardiz, pikardigille, pikardi izugarrie, pikardi aundi bae (gabe), suteek (suteak) pikardie, arri-joan (arribarra) pikardie

PINPORTA(TEA. (Pikorra) Erabilkera: pinportak, pinportatsu, pinportadun, pinportak ugaldur, pinportak izkutatu, aoko pinportak, gorputz guzie pinportaz josita

PIXU(E. (Astun) Erabilkera: pixuz, pixutsu, pixakor, pixu aundiko, pixuz ariñe, pixagarri, pixatze, pixatu, pixuun (pixuan) berdin, pixue geitzen, pixue galtzen, pixuz-pixu, pixu-berdiñeen (apostuetan)

PLANTA(TEA. (Tankera) Erabilkera: plantsue, plantoxoa, plantoxa, planta uts, plantaz, planta oneko, plantaz egokie, planta eskaseko, giza-planta eskasa, plantaak ein (egin)

Esaerak: Ez planta ta ez gizon (gizatasun eza) / Gizon aiñe planta (giza-itxura soilla) / Ez tripa ta ez ipurdi (tankeragabea)

POLIKI. (Ibilleraz) Erabilkera: poliki-poliki, polikigo (polikiago), polikixeo, polikixamar, poliki asko, oso poliki, geldi-geldi, motel, motelka-motelka, astiro-astiro, ttarra-ttarra

Esaerak: Barea bezela / Bareek (bareak) aiñe ezto korritzen (ez du)

POLIT(TTE. Erabilkera: polittena, polittegi, polittago, polit askoa, oso politte, polit-samarra, polit-antzeko, polittik, polittetik ezer ez, etxe politte, neska politte, ta abar

Esaerak: Edade politte (urte askoko) / Arrazoi politte eman dizu (erantzun zorrotza) / Politte sartu dizu (gezurra, ziria sartu)

POTOR(RRA. (Gizena) Potortze, potortu, potortasun, potortzar

Esaerak: Eskue potortuta / Esku potorra (eskua itxita) / Potortuta dabil (geitxo edanda, erdi-moxkor)

POZ(A. Erabilkera: pozez, pozik, poztu, poztuta, pozten, pozkor, pozkarri, pozaldi, pozkirriz, pozbidea, pozemalle, poza eman, poza artu, pozik etorri, pozez lertzen, pozez zoratzen, oso pozik, poz-pozik, bizi-poz, jai-pozeen (pozean), pozez beteta, pozaan-pozez (pozaren pozez), pozez doi-doi, pozantzeen (poz apur bat), poz bae (gabe), pozik eza, poz geiegi bae (geiegirik gabe)

PRESA(SEA. (Leiaz) Erabilkera: presaz, presaka, presa-aldi, presa-aldiitan (aldietan), presaka bateen, presaka-txikiin (txikian), erdi-presaka, presa eman, presa aundi bae (gabe), presaiik bae (presarik gabe), aparteko presaiik bae, presako eune (egune), presakako eune, aleiñetan (alegiñetan), aguro, azkar

Esaerak: Arrapastaka / Zalapartaka / Itxumustuun (itxumustuan) / Presaka ta korrika / Bizkor baiño bizkorrago / Errotan lasa, ta bideen (bidean) presa (nun-nola)

PROATU. (Probatu, milizkatu) Erabilkera: proatze, proaketan, proatzaille, proatzeakoon (probatzerakoan), nork proatuko, zer proatuko, proatuerazi, nork proatue (probatue), proatzekotan (geroago), milizkaka, txurrutaka, gatzeen proatu (gatzean probatu)

Esaerak: Oiñetakook proatu / Soiñeen (soiñean) proatu (jantzia) / Alkar proatu, alkar proau (jokuan elkar probatu, probau)

PROBETXU(E. (Onura) Erabilkera: probetxugarri, probetxatze, probetxatu, probetxu ein (egin), probetxatzaille, probetxaerazi, probetxatzeko, jan-eranak (edanak) probetxu ein (egin), loa probetxagarri da, probetxakor, aprobetxatuta.

PULTSU(E. Erabilkera: pultsue artu, pultsue geldittu, pultsue geittu, pultsue bizittu, pultsuik bage (gabe), pultsu oneko (esku ona), pultsura jaso (pixua altxa)

Esaera: Pultsue artzen jakin (baretzen jakin)

PUTZ. Erabilkera: puzka, putz ein (egin), puztu, puzten, aizatu, azi, arrotu, aizea eman, puztuerazi, puztzaille, putzek bota

Esaerak: Putzontzi / Arroputz (aizetsu) / Ttottoa puztuizak! (txakurra, zatoa)

PUZKAR(RRA. (Uzkarra) Erabilkera: puzkarrak, puzkarti, puzkarka, puzkarraldi, puzkarrak bota, puzkarrai (puzkarrari) jare, puzkar-usai, puzkar-ots, putze bota, uzkarka, purrutaka, uzkar-jario, aizeei jare

SABORE(A. (Gustoa) Sabore artu, saborea utzi, saboretu, saboregarri

SAIO(A. Erabilkera: saiatze, saiatzen, saiatzeko, saiatzetik, saiatzekotan, saiatzekio (saiatzezker), saiatu, saiatuta, saiatuz (saiatuaz), saiatuezkio (saiatuezkero), saiakor, saiaagarri, saiatuuz-saiatuuz (saiatuaz-saiatuaz), saiatuko ba'nitz (ba'nintza), saiatu bae (gabe), saiatu faltaz, saiaerazi, lan saioa, jaten saiatu, alein (aalegin), aleindu (aalegindu), aleiñetan (aalegiñetan)

SAGU(E. (Soiñaren mintzeko koxkorra)

SALO(A. (Jatuna) Salotu, salotzen, salotasun, salotuuz (salotuaz), salokeri, salotzar

SALTO(A. Erabilkera: salto ein (egin), saltoz, saltoka, saltakor, saltari, saltatzaille, saltarin, saltoon-saltoon (saltoan-saltoan), saltotzarra, saltabika, ipursalto, zapasalto, saltatu

Esaerak: Otzak saltoon (saltoan, ikaraz) / Izketan saltatu (iz-motel) / Salto bateen (batean) etorri (azkar etorri) / Bi saltoon etorriko naiz (joan-etorria)

SALTOKA. (Korrika) Erabilkera: saltokan, saltokaldi, saltoka-txikiin (txikian), erdi-saltoka, saltokalari, saltoka-joku, saltoka-apuesto, saltokaako (saltokarako), saltoka ein (egin), saltoka ibili, saltoka eiñazi (egiñerazi)

SASTA. (Zulatu) Erabilkera: sastara, sastateko, min-sastaka, min-sastara (sastada), sastaraka, zazta, zirikara (zirikada), zulatze

SEIÑU(E. (Keiñu) Erabilkera: seiñuka, seiñuz, seiñukor, seiñuuk (seiñuak), begiik (begiak) seiñuka, ezpain-seiñuz, burukin (buruakin) seiñu ein (egin), oetamaikkeen (oetamaikaren) seiñue (kartetan)

SEND(A. (Gizen) Erabilkera: sendotze, sendotu, sendotasun, sendoera, sendogarri, sendoaldi, sendokote, sendogi (sendoegi), sendotxo, sendoxka, sendoantzeko, lodi, mardul, gizen, potor, zabal

SENTITZE. Erabilkera: sentittu, sentiera, sentikor, sentibera, sentigarri, sentimen, sentipen, sentigaitz, sentierazi, sentiduik (sentidurik), sentittu bae (gabe), ukittu, erasan, sumatu, zusmoa artu, damutxo izan, mindu

SERIO(A. (Itzaldun) Erabilkera: seriotze, seriotu, seriotasun, serioaldi, seriogarri, serio jarri, arretazko, aizekeri baekoa (gabekoa), ganoratsu

SOMATZE. Erabilkera: somatu, somatuuz (somatuaz), somatzeko, somatzeako (somatzerako), somagarri, somatzaille, somatuerrez, somagaitz, antz eman, igarri, barrentatze

Esaera: Usaie artu dit (somatu nau)

SOR(RRA. (Gor) Erabilkera: sortu, sortze, sorgarri, sorgarrizko, sorrerazi, sorrana ein (sorrarena egin), erdi-sor, gorra, gorraize, sor eta gor (entzun nai eza)

SORTU. (Miña il) Miñe sortu, otzak sortuta (odola gelditu)

SORTZE. Erabilkera: sorrera, sortzetik, sortuala, sortu zanetik, sortutako, sortzaille, sortzetiko, sorleku, sorterri, sorpidea (irabazbide)

Esaerak: Sortu aiñeen zurrutek damaio (edan-grina) / Sortuala urtu (irabaziala uxaatu)

SUSMO(A. Erabilkera: susmoz, susmo ein (egin), susmagarri, susmakor, susmo txarra, susmo txarrik ez, susmo onik ez, susmoik (susmorik), susmo utse (ala ustea), iruipen (irudipen) ustea, errezeloa

SUSTANTZI(E. Erabilkera: sustantzizko, sustantzitsu, sustantzidun, sustantziz, sustantzi aundiko, sustantzi gutxiko, sustantzi baeko (gabeko), sustantziik (sustantzirik) eza, arreta, ganora, burubide

Esaerak: Ez ur, ez salda / Gazbaeko (gazgabeko) / Epela / Pattala / Xoxoa (sustantzi gabeak)

SUSTO(A. Erabilkera: sustatze, sustatu, sustakor, sustagarri, sustoz, sustotik, sustoka, sustatzaille, sustatuazi (sustatuerazi), sustaerazi, sustagaitz, sustoa eman, sustoa artu, izutze, larritze, ikaratze, bildurtze

Esaerak: Sustotik ezta (ez da) galduko / Susto aundiik (aundirik) etzoon artuko (etzuan, ez zuan) (nasai izaera)

TAJU(E. Erabilkera: tajutze, tajutu, tajutuuz (tajutuaz), tajutzeko, tajutzekotan, tajuz, tajuzko, tajutsue, tajukorra, tajudun, tajuiik (tajurik), taju oneko, taju gutxiko, tajubaeko (tajugabeko), tajuiik eza, maiña, artetsu, eskue

TALENTU(E. Erabilkera: talentuz, talentuzko, talentutsu, talentudun, talentu aundiko, talentu gutxiko, talentu bagea (gabea), talentuik (talenturik) eza, azkarra, burutsue, buru argikoa, erozertaakoa (edozertarakoa)

TANGAILLU(E. (Gizatzarra) Aundi, luze, gizontzarra, emakumatzarra, neska-mutiltzarrak, umetzarra, tangelue, agea, tantaie, kankaillu, egundokoa, berebizikoa, berealdikoa

TANKERA(REA. Erabilkera: tankeraz, tankerako, tankeraa (tankerara), tankeratik, tankeraik (tankerarik), tankeratsuko, tankera artu, tankera eman, tankera oneko, tankera txarreen (txarrean), gorpuztankeratik, giza-tankera, tankerabaeko (gabeko), tankera gaiztoa, tankera txarra, tankera eskasa, itxurea

TEMA(MEA. Erabilkera: temaz, temaatan, tematsu, temoso, temakor, temaldi, temakeri, temaiik (temarik), setakor, kasketaz, berekor

TENTATZE. Tentatu, tentari, tentaketan, tentaka, tentagarri, tentaaldi, tentatzaille, tentaerazi, tentabide, tentakizun, tentazio, tentatzen ez, zirikatze, axatze

TENTE(A. (Area) Erabilkera: tentetu, tente eon (egon), tente ibili, tenteik (tenterik), sudur-tentea, zutie, irtena

Esaerak: Burue tente dama (darama) / Okotza tente dola (duela) / Okotza zutittu (ausartaz) / Ille-txutie

TIRRI(E. (Gogoz, miñez) Erabilkera: tirriz, tirriin (tirrian), ttirri, tirritsu, tirrikor, ikustirri, erantirrie (edantirria), ezkontirriz, gogokin (gogoakin, gogoz), irrikatzen, miñez, egarritz, gosea

Esaerak: Diru-gosez / Nerea neretzat, zurea erdibana (eskuratze-tirria)

TITI(E. (Bularra) Titiko umea, titikin azi, titie artu, titiri utzi (artzeari utzi), titie kendu, titi-ziskue, uatsa, iraiñe

TONTO(A. (Leloa) Erabilkera: tontotzen, tontotu, tontotuta, tontoaldi, tontokeri, tonto-usai, tontogie, tontoxeo, txontotxoa, tontotzat, tontotuazi, tontona ein (tontoarena egin), erdi-tontoa, tontotzar, tontotik ez, leloa, zozoa, ergel

Esaerak: Zapero / Zozolo / Mozolopintto / Tontolapiko

TOTEL(A. Erabilkera: Iztotel, totelka, toteldun, toteltasun, mingain-lotue, tartamutue, asmatueziñe, izmotela

TREBE(A. (Gai) Erabilkera: trebetzen, trebetu, trebetasun, trebez, trebeik (treberik), erozertaako (edozertarako) trebea, trebetasun gutxikoa, argie, maiñatsue

TRIKIMAIÑA. (Artezia) Trikimaiñaz, trikimaiñak, trikimaiñatsu, trikimailuz, maiñatsu, egokie

TRIXTE. Erabilkera: trixtea, trixtetze, trixtetu, trixtura, trixtealdi, trixtegarri, trixtetasun, trixteik (tristerik), trixtexeo, trixtego (tristeago), trixtetxo, trixtura bae (gabe), oso trixte, aurpegi-trixte, begi-trixte

TTAKARA(REA. (Takada) Ttakatekoa, ttakaraz, ttakaraka, ttakateko-ots, biozttakara, odolttakara, pultsue

TTARRAPATTA. (Beazmuturraz atera oi dan otsa) Ttarrapattaz, ttarrapattaka, ttarrapatta-ots

TUNTUN(E. (Ixilkoia, motela) Erabilkera: tuntuntze, tuntundu, tuntunkeri, tuntunaldi, tuntuntzar, tuntunik, odolbaeko (odolgabeko), gazbaeko (gazgabeko), xoxoa, zozonga (emakumezkoa)

TXANTXA(TXEA. Erabilkera: txantxaz, txantxatan, txantxetako, txantxaik (txantxarik), txantxa bae (gabe), erdi-txantxatan, broman, zirikatze, adarjotze

TXALO(A. Erabilkera: txalotze, txalotu, txaloz, txaloka, txalogarri, txaloaldi, txalo zaparrara (zaparrada), txalo jo, txalo ein (egin), txalo ots, txaloz artu, txalo-txalopin (aurrei)

TXAR(RRA. Erabilkera: txartze, txartu, txartuuz (txartuaz), txarraldi, txarkeri, txarrik, txarrak, txarrago, txarregi, gaiztxarra, oitura txarrak, itxura txarreko, pentsakizun txarrak, aize txarrak artu (burutamenak), gogo txarrez, txartu bae (gabe), txarrea jo (txarrera jo), oso txarra, txarrena, txarrenetakoa, ezin txarragoa, txarxeo, gaiztoa, biurrie, deabrue

Esaerak: Bide txarretan / Begi txarretik ikusi

TXIKI(E. Erabilkera: txikitan, txikitandik, txikitako, txikigo, txikigi, txikitxo, txiki-txikie, txikitzat, kaxkarra, gizontxo, mutikotxo, ume-txikie, ttattarra, txikerra, ttikie, mirriñe, ziztriñe, txatxarra, ñañarra, kumea

TXIMA(MEA. Erabilkera: tximak, tximatan, tximatatik (eldu), tximatsu, txima-luze, txima-arro, tximajario

TXINDURRITZE. (Zain-sortzea) Txindurrittu, txindurrittuta

TXINTXO(A. (Xuxena) Erabilkera: txintxotze, txintxotu, txintxotasun, txintxogi (txintxoegi), txintxoaldi, txintxokeri (eutsia), txintxoik (txintxorik), zintzoa, fiñe, gaitzik bagea (gaizbabea)

TXINTXURKAN. (Anka bakarka ibili)

TXISTU(E. (Otsa) Erabilkera: txistuka, txistutan, txistu jo, txistu-ots, txistuz, txistuik (txisturik), beatz-txistue, ezpain-txistue

TXISTU(E. (Ao-ixuria) Erabilkera: txistu-botaka, txistue irintxi (irentsi), txistuz busti, txistue dariola, txistu-jarioa, txistue leortu, txistue agortu

TXIXA. (Pixe) Erabilkera: txixa ein (egin), txixagure, txixa-larriz, txixaz busti, txixaik (txixarik) ein (egin) eziñe, txixagiñeen (txixagiñean), txixa-sarrie, txixa-zarrastara (zarrastada), txixa-erreka, txixa-putzu, txixa-usai, txixa-leku, txixak erreta

Esaerak: Txixa-jario / Txixa-ontzi (txixa-sarria)

TXUPATU. Erabilkera: txupau (txupatu), txupatze, txupaka, txupagarri, txupakizun, txupetea

Esaerak: Beatzak txupatu (ustekabea) / Ezurrek txupaka (jatordu motzaren adierazpena) / Mukik txupatuz (mukiak txupatuaz) (ganorabaeko egoera)

UGATZ(A. (Bularra) Erabilkera: ugatzekoa (aurra), ugatza eman, ugatza artu, ugatz-etorrera, titie, iraiñe

UKITTU. Erabilkera: ukitze, ukigarri, ukierazi, ukibera, palast ein (egin), erasan, biundu (bigundu), errukittu, sentikor, biozbera

UME(A. (Aur) Umetu (aur biurtu), umetasun, umekeri, umearo, umetan, umegarai, umetxiki, umetxo, ume-koskorretan, zapiitako umea (zapietako aurra), ninie (aurren izkeran), ume-gorri (aurtzaro), ume zalea, ume-zaie, aur, aurdun, ume-astunduta (aurreratua), aurgintza

UMEKAI(E. (Azia) Izurratze, ernaltze, umetze

UMORE(A. Erabilkera: umoretsu, umorekor, umorez, umoreko, umorealdiin (aldian), umore on, umore txar, gaitaz, gaitaako (gaitarako), gaita bae (gabe)

UMOTZE. (Zartzaro) Umotzen, umotu, umo-aldie, eldue, edadeko

UPARA(REA. (Upada) Uparaka (arnas-estua)

UPATS(A. Erabilkera: upatsak, opotsak, upatsak bota, upatsak etaa (atera), upatsaldi, opots-botaka, aizeek bota

UR-ZORRO(A. (Aur-zorroa) Ur-zorroa lertu

USAI(E. Erabilkera: usai ein (egin), usaie artu, usaikor, usaitsu, usaika, usaie bota, usaie zabaldu, usaie utzi, usaie dariola, usaitxar, usai gozo, izardi-usai, pattar-usai, usaindu, usairik artzen ez, usai baeko (gabeko)

Esaerak: Diru usaidun (aberatsa) / Usai onik ez (ezbearra) / Aker-usaie (gizaki andrezaleek)

USNA(NEA. (Susmoa) Erabilkera: usnea artu, usnatik, usnabageko (usnagabeko), usna gutxi, usnaik (usnarik) eza, usnaz baliatu, susmo, somatu, igarri, antzeman, barrendatu, barrentau

UTSIN(ÑE. Utsinka, utsiñaldi, utsinbera, doministikuz

UZKUR. (Kizkur) Uzkurtze, uzkurtu, soiñe uzkurtuta, kixkurtu, makurtu, okertu, kakotu, gorputze bittu (bildu)

XINGLE(A. (Biguntasun) Erabilkera: xingletze, xingletu, xingletasun, xingletzat, maskaltasun, biun (bigun), makalkor

XIXTOR(RRA. (Ez ar, ez eme dana)

ZABAL(A. (Lodia) Erabilkera: zabaltze, zabaldu, zabaltasun, zabalera, zabaltzat, zabalkor, zabal-zabala, zabalago, zabalegi, zabaltxo, zabaltxio, zabalxamar, zabalgaitze, zabalkote, esku-zabala, biotz zabaleko, besook (besoak) zabalik, begiik (begiak) zabaldu, aurpegi-zabal, bularrarte zabaleko, paparra zabalik, aoa zabaldu, ao-zabalka, zabaletaa (zabaletara), zabalez, aseroa, lodiera

Esaerak: Ateak (ateak) zabalik (edonun sarrera) / Luze aiñe zabal (motz eta zabala) / Kontu-zabaltzaille (berritxua) / Aitteak bittuala semeek zabaldu (aitak bildua semeak jalgi)

ZABU(E. Erabilkera: zabuz, zabuka, zabu ein (egin), zabue artu (jokera artu), aurea (aurrera) zabue (gorputza okertu), kili-koloa, kulunkaz

ZALAPARTA(TEA. Erabilkera: zalapartaz, zalapartaka, zalapartan, zalapartari, zalapartatsu, zalapartakor, zalapartaik bage (zalapartarik gabe), zalaparta gutxiko, zalaparta gutxiikin (gutxirekin), zalapartea dariola, zalaparta ugari, zalaparta asko, arrapastaz, iskanbillan, istilluz, naasteri

ZALE(A. (Zaletasun) Erabilkera: oso zalea, zalegie, zaletxoa, zaleik (zalerik), gozo-zale, diru-zale, ardo-zale, dantza-zale, emakuma-zale, mutil-zale, ta abar

ZAPARDERA(REA. (Itzen bokalei "p" geituaz itz egin) Zapoerderan, zapoerderaz (Adibidez: "zapo" = zapa-opo-apa)

ZAPANARRU(E. (Otzez lakaturiko azala)

ZAPO(A. (Norberetokoi) Erabilkera: zapotze, zapotu, zapokeri, zapoaldi, zapuzti, kaskagor, zipotz, tematsu

ZAPUTZ(E. Erabilkera: zapuzte, zapuztu, zaputzaldi, zapuzkeri, zapuzkor, zapuzti, zapuzgarri, zaputz ein (egin), zaputzeen (zaputzean), zapuzbera, zaputze artu

ZAR(RRA. Erabilkera: zartze, zartasun, zartzaro, zaartu, zaartuta, zartzea (zartzera), zaarrez, zaartzat, zarrrik, zaarregi, zartxo, zaartxio, zarxamar, oso zarra, zaartuuz (zaartuaz), zaartzea (zaartzera), erdi-zartuta, agurazar, atsozar, mutilzar, neskazar, naikoa zaarra, gazteik (gazterik) zaartu, zarrankatu, urratuta

Esaerak: Kaka-zaarra! (izketa mozteko erantzuna) / Trapu-zarrak etaa (atera) (ixillekoak) / Kaldarazar konpontzaillea (bienkiko iritzi ezberdiñen bateratzaillea) / Praka zarrakin (beartsua)

ZARATA(TEA. Erabilkera: zarataz, zarataka, zaratatsu, zarataldi, zaratakor, zarata-ots, zarataa (zaratara), zarataakin (zaratekin), zaratataa (zaratetara), zarata-larri, zaratatxo, istillu, builla, iskanbilla, otsa

Esaerak: Diru zaratak (aberats sona) / Urrutiko txintxar-zarata (sinisgortasuna)

ZARRARA(REA. (Zirrada) Zarraraz, zarrara-larrie, zarrara bateen (batean), bildur-zarrara, min-zarrara

ZATAR(RRA. (Itxusi) Erabilkera: zatarrena, zatarrik, zatarrago, zatarregi, zatartxio, zatarramarra, zatartasun, zatarkeri, zatartzen, zatartu, gorpuzkera zatarrakoa, ibillera zatarra, itxusie

Esaerak: Zatarripurdi / Mari-zatar / Itxusipurdi

ZAZPIKI(E. (Aur zazpikia)

ZAFTAR(REA. (Zastada, zulatze) Erabilkera: zastaraz, zatzatekoa, zastaraka, zastaka, orratz-zastara, agiñe zastaraz, zastara-miñez, zastaratxoka

ZENTZUN(E. Erabilkera: zentzunez (zentzuz), zentzundun, zentzunekin, zentzuneen (zentzunean), zentzun gutxiko, zentzunbaeko (zentzungabeko), zentzune galdu, zentzunik eza, zentzuz, zentzuzkoa, ezaueran (ezagueran), sartu, konortea galdu

Esaerak: Burubaeko (burugabeko) / Ez buru ta ez anka: txanka!

ZETA(TEA. (Zikin-estalia) Zetatsu, zetadun, zetaz, tortika, zapanarru

ZIKOITZ(E. (Elkor) Erabilkera: zikoizte, zikoiztu, zikoizkor, zikoizkeri, zikoitzaldi, zikoitzasun, eutsie, kaskagorra, xurre

ZIMURTZE. Erabilkera: zimurtu, zimurkera, zimurruna (zimurguna), azalak zimurtu, ezpain-zimurka, zimurrik baeko (gabeko)

ZINTZ. (Sudur-zuloetatik aizea bota) Zintz ein (egin), zintzka, zintzaldi, sudur-otsa, sudur-txistuz

ZINTZO(A. Erabilkera: zintzotasun, zintzotze, zintzotu, zintzoaldi, zintzogie (zintzoegia), txintxoa (aurrak) txintxo-txintxo, zintzotuerazi, zintzoik (zintzorik), zintzo jokatu, bizikera zintzoa

ZIPOTZ(A. (Zaputz) Erabilkera: zipozte, zipoztu, zipozkor, zipotzaldi, zipozkeri, kasketatsu, temakor, zimatsu, kaskagor, elkor, egoskor, burugorkeriz

ZIRRI(E. (Zurria) Min-zirri, barre-zirriin (barre-zurrian), bildur-zirrie, burla-zirrika, ozkirriz

ZIR EO ZART. (Zirt edo zart, ausardia) Gora eo (edo) bera, atzea eo aurea (atzera edo aurrera), bat eo bestea, bai ala ez, enaiz ala banaiz, eta abar

ZITAL(A. Erabilkera: zitaltze, zitaldu, zitalaldi, zitaltasun, zitalkor, zitalkeri, zitalduerazi, zitalago, zitallegi, zitaltxo, zitalxamar, zitaltzar

Esaerak: Gizatxar / Erretxiñe (sukorra) / Ipurterre / Praka-estu (galtza-estu) / Kakanarru / Zitalontzi / Zitalipurdi

ZIZI-PAZA(ZEA. (Itz-naastea) Zizi-pazaka, zizi-pazadun, iji-majaka, titili-patalaka, kirri-marraka

ZOTIN(ÑE. Erabilkera: zotiñez, zotinka, zotiñaldi, zotinkor, zotinbera, zotin-ots, zotin-larrie, zotiñe geldittu

ZOZO(A. (Motela) Erabilkera: zozotzen, zozotu, zozoaldi, zozotasun, zozokeri, xoxoa, xoxonga, gazbaeko (gazgabeko), zozoona (zozoarena) ein (egin), zozotea, zozoloa

Esaerak: Zozoa baiño zozogo (zozoa baiño zozoago) / Ez ur eta ez salda (ganorabaeko) / Tutulu-mendi (zozoltzar)

ZULDAR(RRA. (Narru-mintzeko xomorroa) Zuldartsu, zuldardun, zuldarra lertu, zuldarra etaa (atera)

ZURRUNKA(KEA. Erabilkera: zurrunkaz, zurrunkaka, zurrunka-ots, zurrunkakor, zurrunakagille, zurrunkalari, zurrunak larriz, erdi-zurrunkan, lo-zurrunkan, zurru ta purru, zurrunkatxo

ZURRUT. Erabilkera: zurrutaz, zurrutaka, zurrutara (zurrutada), zurrut ein (egin), zurruta-ots, zurrupatu, zurrutaratxo, txurru, txurrunpatu, traoxka ein (egin), klink ein (egin)

Esaerak: Zurru-zurru eran (edan) (gutxika) / Txuru-murru (pirrinka) / Zanga-zanga eran (aoa betean) / Zinzurre beteen eran (zinzurra betean edan, zurrupaka)

ZUTI(K. Erabilkera: zutitze, zutittu, zutik eon (egon), zuti jarri (altxata), zutitzeko, zutitzekoon (zutitzerakoan), zutika, zutikoa, zutiuna (zutiguna), zutittualdi, zutittuerazi, zutitzaille, burue zutik, ille-txutie, sudur-txutie, tentea (zutia), altxa, jaiki, jaso

Esaerak: Buruko illeek (illeak) zutittuta (bildurrez) / Belarriik tente (belarriak tente) (zer entzungo)

ZUZEN(A. Erabilkera: zuzentze, zuzendu, zuzenduta, zuzenez, zuzenetik, zuzeneen (zuzenean), zuzeneko, zuzentasun, zuzenaldi, zuzenuna (zuzenguna), zuzenketa, zuzenetaa (zuzenetara), zuzengarri, zuzentzaille, zuzenduerazi, zuzenik, zuzentzekotan, zuzentzea (zuzentzera), zuzentzeakoon (zuzentzerakoan), zuzentzeakotan (zuzentzerakotan), zuzenekoalde, zuzeneko bidea, zuzen-zuzen

Esaerak: Asmo zuzenak / Bide zuzenetik / Zer jana zuzendu (etxeratu) / Morroia zuzendu (topatu) / Ta abar

ZUZMUR(RRE. Erabilkera: zuzmurrek (zuzmurrak), zuzmurrez, zuzmurrekin, zuzmurtu, zuzmurre artu, zuzmur ona, zuzmur txarra artu, susmoa, somatze, iruipen (iduripen), errezelo, usai, arrasto

3. GOGOA TA GOGOZKO ERAGIÑAK

AAL. Erabilkera: aalegin, aalegintze, alegintzeko, aalegiñek, aalegiñetan, aalegin guztie, aalegindu, aaleginduko, aalmen, aalmenez, aalmen bage (gabe), aaldan, aaldanetan, aaldanakin, aaldanantzat, aaldaneaiño (aaldaneraíño), aal izan, aal leikela, aal diana (dedana), aal ba'da, aalik, aalik azkarren, aalik-eta azkarren, aal det, aal dezu, aal do (du), aal deu (degu), aal dezue, aal due (dute), gai izan, talentue

Esaerak: Nai donak (duenak) aal do (du) / Nai izate ta aal izate, alkarren senide

AAZTU. Erabilkera: aazte, aaztu, aaztuta, aazteko, aztekotan, aazterakoon (aazterakoan), aazteraiño, aazkor, aazgarri, aaztualdi, aaztu eziñeko, aazgaitz, aaztu errex, aaztu naie, aaztutzat, aaztuerazi, erdi-aaztuta, aazterik

Esaerak: Burutik alde / Burutik jun (joan) / Akordatzea (gogoratzea) aaztu

ABIL(LLE). Erabilkera: abiltasun, abildade, abildade, abilkeri, abillena ein (egin), abilletik gutxi, abilletik ezer ez

ADIMEN(A). Erabilkera: adimentsu, adimenez, adimen oneko, adimen kaxkarreko, adimen gutxiko, adimenik baeko (gabeko), adimen txarreko, adierazi, adierazpen, adierazgarri, adierazle, aditzera eman, aittandu, aittatu

ADIRAZI. (Adierazi) Erabilkera: adirazte (adierazte), adirazpen (adierazpen), adirazgarri (adierazgarri), adirazgai (adierazgai), aitzen (aditzen) eman, aitzera (aditzera), jakin erazi, berri eman

ADORE(A). Erabilkera: adorez, adoretzu, adore gutxiko, adoreik (adorerik) eza, adore bae (gabe), korajetsue, irtena, arriskatue, bizi-poza, kemena

AINZAT. Erabilkera: aintzat artu, aitzat euki (eduki), aintzakotzat artu, aintzakotzat ez artu (artu ez), egitzat artu, sinistu, sinistutzat euki (eduki), ondo (ongi) artu, ontzat artu, ondo (ongi) iruittu (iduritu), inoon (inoren) iritzira jarri

AITZAKI(E). Erabilkera: aitzakiz, aitzakitsu, aitzakigarri, aitzakitzat, aitzakitaako (aitzakitarako), aitzakiikin (aitzakiarekin), aitzaki billa, aitzaki ona, aitzaki gutxiko, aitzakiz beteta, aitzaki asko bae (gabe), iñoon aitzakiik (iñoren aitzakiak), aitzakiik bae (aitzakirik gabe), eskusa, apuko, peskixa

Esaerak: Estalgarri / Ateek aiñe (ateak aiña) maratilla (tapagarritzat milla aitzaki jarri) / Aitzaki-maitzaki ibili (duda-mudan)

AJOLA. Erabilkera: ajolaz, ajolatze, ajolakor, ajolatsu, ajoladun, ajolagarri, ajolaik (ajolarik), ajola aundiko, ajola gutxiko, asko ajola zat (zait)!, ajola bagea (gabea), ajolaik bae (ajolarik gabe), ajolaik ez, ajola ez, ajolabaekeri (ajolagabekeri), arreta, inporta, ganora

AKATS(A). (Utsegitea) Erabilkera: akasdun, akatsak, akatsen bat, akats aundie, akats gutxiko, akasbaeko (akasgabeko), okerra, utseitte (utsegite)

Esaerak: Akasbageik (akasgaberik) iñor ezda / Bakoitzek (bakoitzak) ditugu geure akatsak

ALDARTE(A. Erabilkera: aldartez, aldarteekin (aldartearekin), aldarteetan, aldartetsu, aldarte on, aldarte txar, aldarte gaizto, aldarteek (aldarteak) emanda, aldarte xelebrea, kasketaldi, burutaldi, burutantzio

ANIMA(MEA. Animekin aaztuta, animan aldeko, animan-eune (eguna), purgatorioko animak, animeen izeneen (animaren izenean), Anima-zelai (toki-izena)

ANTSI(E. Erabilkera: antsiz, antsikor, antsidun, antsialdi, antsiemaille, antsiik bae (antsirik gabe), antsi gutxiko, ibil-antsi, eran-antsi (edan-antsi), ezkon-antsiz, diru-antsi, inbiri, amorru, egarri, gose, irrika

APAL(A. Erabilkera: apalik, apaltze, apaldu, apaltasun, apal-apal, txotille, umille, otxana, esaneko

APUKO(A. (Aitzakia) Apukoz, apukotsu, apuko bae (gabe), ta abar

APURU(E. Erabilkera: apuruz, apuratze, apuratzeariño (apuratzerariño), apuratu, apurakor, apuragarri, apuraldi, apuratuerazi, apuruik bae (apururik gabe), presa, estu, ikaraz

ARDURA(REA. Erabilkera: arduraz, arduratze, arduratu, arduratsu, ardurakor, arduragarri, arduraldi, ardurakizun, ardura gutxiko, ardurabagea (arduragabea), ardura asko bae (gabe), arreta, saiatze

ARGI(E. (Bizkorra) Erabilkera: buru argiko, mutil argie, argi ibili, argi eon (egon), argitasun, argibide, argialdi, argigarri, azkarra, bizkorra, burutsue, artetsue, esku onekoa, ernae, trebea

ARRAZOI(A. Erabilkera: arrazoiz, arrazoizko, arrazoietan, arrazoikor, arrazoitsu, arrazoiik (arrazoirik), arrazoibide, arrazoi osoa, arrazoi gutxiko, arrazoriik bae (arrazoirik gabe), arrazoiik (arrazoirik) eza, bidezkoa, legezkoa, zentzuzkoa

ARRETA(TEA. Erabilkera: arretaz, arretatsu, arretadun, arretazkoa, arreta aundiz, arreta gutxiko, arreta baeko, arretaik (arretarik) eza, ardura, ganora, burubidezkoa

ARRITZE. Arrittu, arrittuta, arrigarri, arrigarritzko, arrigarrikeri, arritzekoa, arritzekoa eztana (ez dana)

ARRO(A. Erabilkera: arroz, arrotze, arrotu, arrotuta, arrotasun, arroaldi, arrokeri, arrotzat, arrotuazi (arrotuerazi), arroxko, arrotxoa, arroxio, arrego (arroago), arro utse, arro-arro, arroik (arriorik), arrotik, arro-putz, tonto-arro, arroa baino arrego (arroago), kaxkarin, panparroi, zozorro

Esaerak: Aobero / Aozabal / Txima-arro / Ezpain-arro (aundi irtenak) / Aundinaiko / Iritzikoa / Putzontzi

ASKO-IRITZI(E. Asko-iritziko, aundi-iritziko, iritzikotzat

ASMATZE. Erabilkera: asmatzeko, asmatzeakoon (asmatzerakoan), asmatu, asmatuuz (asmatuaz), asmatu eziñik, asmamen, asmagarri, asmakizun, asmatzaille, asmagaitz, asmatu-errex, asmaketan, asmazio, asmaizo (asmadizo), asmakeri, antzeman, igarri, azertatu

Esaerak: Asmatualak bota / Asmalak esan (aundiak esan)

ASMO(A. Erabilkera: asmoz (asmoaz), asmotan, asmook (asmoak), asmookin (asmoarekin), asmoik (asmorik), asmo on, asmo txar, asmo gutxi, asmo oker, asmo gaiztoz, asmoz beteta, asmo bae (gabe), asmo aundiik bae (aundirik gabe), asmoik (asmorik) eza

Esaerak: Asmoa artu (asmakor) / Asmoa galdu (gaitzetsi) / Asmook asmo die baiño... (asmoak asmo dira baiña...) (aldakortasuna)

ASPERTZE. Erabilkera: aspertzeaiño (aspertzeraíño), aspertzeaiñoko (aspertzeraíñoko), aspertu, aspertuta, aspergarri, asperraldi, aspertuz (aspertuaz), aspertzeik (aspertzerik), asperkor, aspergaitz, aspertuazi, aspertuerazi, asper-asper, aspertu eziñe, aspertu bae (gabe), igundu, gogat ein (egin), nekatu, beteta

Esaerak: Lepoaiño (leporaiño) bete / Gaiñez einda (eginda) / Geiao eziñeen (geiago eziñean) geldittu

ATSEIN(ÑE. (Atsegiña) Erabilkera: atseíñez, atseíñik, atseindu, atseingarri, atseíñaldi, atseintasun, atseintzeko, atseinzale, atseinkeri, atseíñe artu, atseíñe eman, atsein izan, atseindu bae (gabe), atseíñik eza, oso atseíñe, gozatsue

ATSEKABE(A. Erabilkera: atsekabez, atsekabe aundie, atsekabea artu, atsekabea eman, atsekabeik (atsekaberik), atsekabeekin (atsekabearekin), atsekabetik, atsekabealdi, atsekabetsu, atsekabeik bae (atsekaberik gabe), atsekabe aundiik ez (aundirik ez), sufritze, minduta, ezbear

Esaerak: Atsekabe izugarrie / Izugarrizko atsekabea / Berealdiko atsekabea / Egundoko sufrimentue

AUKERA(REA. Erabilkera: aukeratze, aukeratu, aukeragarri, aukerapen, aukeramen, aukeran, aukerako, aukeraik (aukerarik), aukerakizun, aukera ona, aukera txarra, aukera errex, aukera gaitz, aukera gutxi, erdipurdiko aukera, danetik aukerea, aukera bae (gabe), aukeraik (aukerarik) eza

Esaerak: Sekulako aukerea / Aukera guzitakook (guzietakoak) / Aukera berdiñeen (berdiñean) / Begiz jo / Begie bota / Begiz bete (aukeratze) / Ezta (ez da) aukera txarra

AUNDINAI(E. Erabilkera: aundinaiez, aundinaiezko, aundinaiko, aundinaikeri, aundinaizale, aundi-iritzie, aunditzat, aundizalea, aundigure, aundi-maundi, aundikeri

Esaerak: Arro aizea / Kukurruku jo / Uste ta putze / Ezer ez, ta pesta (aundikeriak) / Arto bero usaie (iritziduna)

AUSNARTZE. Erabilkera: ausnartu, ausnarketa, ausnarkizun, ausnagarri, pentsakizun, buru-uraketan, buruauste

AZKAR(RRA. Erabilkera: azkartze, azkartu, azkarrez, azkartasun, oso azkarra, azkarrena, azkarrenetakoa, azkartxoa, azkarregie, azkarkeri, azkarrusteko, bizkorra, argie, buru onekoa, bizie, abille, ganorazkoa, zentzuzkoa

AZTORATZE. Erabilkera: aztoratu, aztorakor, aztoraldi, aztoragaitz, aztoraerazi, aztoratzaille, aztoraketan, aizea artu, aizea eman, aizaatu, puztu, zirikatze, axaatze

BABES(A. (Itzala) Erabilkera: babeste, babestu, babeseen, babesea (babesera), babesgarri, babestzaille, itzal, arleku, zurtza babestu, gurasoon (gurasoen) babeseen, babesik eza

BALIATZE. Erabilkera: baliatu, baliatuz (baliatuaz), baliaketa, baliotasun, baliagarri, baliabide, baliakizun, baliapen, baliarazi, baliapenik eza, baliaezizne, baliaeziznezko, balio, balore, balioik (baliorik) eza, balore gutxiko, balio baeko (gabeko), baliakizun aundi baeko (gabeko), moldatze, konpontze

BARKATZE. Erabilkera: barkatzeko, barkatzekotan, barkatzeik (barkatzerik), barkatu, barkatuta, barkatue, barkagarri, barkamen, barkapen, barkakor, barkazio, barkakizun, barkatzaille, barkaerrex, barkagaitz, barkaezizneko, barkamenik eza

BARRENTAU. (Barrentatu) Barrentatze, barrentau bae (gabe), somatu, iruittu (iduritu), antz eman, igarri

BEIRAPEN(A. (Begirapena) Erabilkera: beirapenez, beirapenakin, beirapen gutxikoa, beirapenik eza, itzal, errespetoa, aintzakotzat, ezaupide

Esaerak: Ondo (ongi) ikusie / Zuzeneko begiz ikusie

BEKOSKO(A. (Betoskoa) Erabilkera: bekoskoz, bekoskokin (bekoskoakin), bekoskodun, bekoskotsu, bekoskoaldi, bekoskoiik (bekoskorik), kopetaillun, muturtu, zaputxaldi, aldarte gaizto

Esaerak: Beltzaldie / Kopetea beztuta / Aurpegie beltz

BENETAN. Erabilkera: benetako, benetakoik (benetakorik), bene-benetan, benetan artu, txantxabae (txantxagabe), aintzat, egitan

BERA(REA. (Biguna) Erabilkera: beratasun, beraxka, sentibera, biozbera, gaixobera, samurtze, biun (bigun), txotil, otsan, kupibera, gilibera, izarbera, egarbera, ozpera, gosebera, ta abar

BILDUR(RRE. Erabilkera: bildurrez, bildurti, bildurtu, bildurtze, bildurgarri, bildurraldi, bildurrik, bildur-zirri (zurri), bildur-ikara, bildurrez ikaran, bildur utsez, eriotz-bildur, bildur bae (gabe), bildurrik eza, bildurrez eon (egon), koldartze, euli, oillo, geldo, ikaratze, larrittu, izutu

BIOZBERA(REA. Erabilkera: biozberatasun, kupirakor, sentibera, on uts, beraxka, otsan, txotil, gozatsu

BIUN(E. (Biguna, onbera) Erabilkera: biuntze, biundu, biunkor, biuntasun, biunaldi, biunegi, biuntxo, biuntxeo, biunik, biunka, beraxka, otsan, guri, osasun biuneko, biotz biuneko

BIURRI(E. Erabilkera: biurritze, biurrittu, biurrialdi, biurritasun, biurrikeri, biurriik (biurrik), gaiztoa, makurre, deabrue, barrabasa, judasa

BIZI(E. (Argie, bizkorra) Erabilkera: bizittu, bizitasun, bizialdi, bizitzat, bizigarri, biziik (bizirik), azkarra, mugirakorra, geldigorra

BIZKOR(RRA. (Abille) Erabilkera: bizkortze, bizkortu, bizkortasun, bizkorrez, bizkorgarri, bizkorkeri, bizkorraldi, oso bixkorra, bizkorregi, bizkortxo, bizkortxeo, bizkortzea (bizkortzera), bizkortzeako (bizkortzerako), bizie, bizi-bizie, bixie, argie, argi-argie, azkarra

BURU-AUSTE(A. Buru-austez, buru-austek, buru-austetan, ausnartze, pentsakerak, pentsamenez

Esaerak: Burukomiñek / Buru-urratzen / Burue txikitu bearreez (ausi bearrez)

BURU-BEROTZE(A. Buru-berotzeek, buru-berotzaille, burue berotuerazi, burue berotuta, su-piztaille, su-emaille, zirikatzaile

BURUBIDE(A. Erabilkera: burubidez, burubidezko, burubidetsu, burubidedun, burubide oneko, burubide kaxkarreko, burubide gutxiko, burubide txarreko, burubide baeko (gabeko), burubideik (burubiderik) eza, zeozertaakoa (zer edo zertarakoa), jokabide, moldatze, bizi-maiña, arreta, arduratu, gatza, sustantzie, perkaxtasun

BURURATZE(A. Erabilkera: bururatu, burutakizun, bururapen, burutapen, buruun (buruan) jaio, burura etorri, buruuk (buruak) emanda, buruun (buruan) ebali (erabili), burutaldiik (burutaldiak) eman, burutaldi gaizto, burutaldi txar, burutaldi on, burutaldi kaxkar, burutamen, burutantzio, gogoon ebali (gogoan erabili), pentsakizun, pentsamentu, iruitze (iruditze)

BURUTSU(E. Erabilkera: burudun, buruz jokatu, buru bizkorrekoa, buruz argie, buru onekoa, buruz azkarra

DAMU(E. Erabilkera: damuz, damutze, damutu, damututa, damutasun, damu izan, damuik (damurik) eza, damutu bae (gabe), damutzekotan, erdi-damututa, azaleko damue, damu itxura ein (egin), kupittu, biundu

DESEO(A. (Nai izate) Erabilkera: deseoz, deseatu, deseaten, deseagarri, deseoirik (deseorik), deseatzekoa, deseo aundi bae (gabe), antsiz, irrikatzen

DUDA(DEA. Erabilkera: dudaz, dudako, dudatan, dudatzat, dudaan, dudagarri, dudatsuko, duda-mudan, duda gutxiko, duda aundie, duda askokin, dudabidea, dudaik (dudarik) ez, dudabae (dudagabe), sinistu ezinda, otezkoan

Esaerak: Ala-olakoa / Ba'naiz ala enaiz / Bai ala ez / Noiz-nola / Alde-aldea (alde-aldera) / Gora beera / Osta-osta / Gutxi asko / Doi-doi / Milla dudakin / Ba'da ezpada

EGI(E. (Egia) Erabilkera: egiz, egi-egiz, egizko, egitan, egiztakoa, egiztatu, egizale, egi utse, egi biribille, egie esan, egie aittortu

EGOKI(E. Erabilkera: egokitze, egokittu, egokiera, egokitasun, itz-egokie, lan-egokie, gorputz egokikoa, egoki esana, esateko egoki etorri zat (zait)

ERABAI(E. (Erabaki) Erabilkera: erabaie, erabaitze, erabaitzeko, erabaitzekotan, erabaitzeakotan (erabakitzerakotan), erabaikor, erabakizunik, erabaigaitz, erabaixamur,

erabai ezinda, erabaieziñeko, erabai bearrekoa, erabairik eza, erabai bae (gabe), erabaitzaille, erabaie artu, itzezko erabaie

Esaerak: Zirt eo zart ein (zirt edo zart egin) / Il eo bizi (il edo bizi) (erabaki estua) / Kaldarazar konpontze (irugarren baten erabakia)

ERAMAN(A. Erabilkera: eramate, eramankizun, eramangarri, eramanpen, eraman aundikoa, eraman onekoa, eraman gutxikoa, eraman eziñe, eraman eziñekoa, eramanpen baekoa (gabekoa), eramanik eza

ERANTZUTE. Erabilkera: erantzupen, erantzunkizun, erantzupide, erantzunik, erantzungo, erantzun eziñeko, ezin erantzune, erantzunik eza, erantzupen ona, erantzun txarra, erantzuera kaxkarra

Esaerak: Zorrai (zorrei) erantzun / Kargai (kargei) erantzun / Nolako galdera alako erantzune (jakin-miñez dabillanari)

ERASAN. (Sentitze) Erabilkera: erasate, erasandu, erasangarri, erasanaldi, erasankizun, erasanazi (erasanerazi), erasankor, erasangaitz, erasanda, erasana, eraiñe (eragiñe), otzak erasanda, lanak erasanazi

ERNEATZE. Erabilkera: erneatu, erneatuta, ernea ein (egin), erneazerazi, erneazten, erneagarri, erneakizun, ernealdi, erneabide, erneakor, erneagaitz, erneazio, gogait

Esaerak: Ernea gaizto ein (egin) / Ernea bizi einda (eginda) (arras erneaturik)

ERREGU. Erabilkera: erreguz, erreguka, erregutze, erregutu, erregu ein (egin), erregu eske, erreguik (erregurik)

Esaerak: Erregu asko bae (gabe) / Erregu gutxiin (gutxiren) bear / Erregutu bae-re (gabe ere)

ERREZELO(A. (Iduripen) Erabilkera: errezeloz, errezelotsu, errezelatu, errezelagarri, errezelotzar, errezelo gaiztoa, errezelo onak, errezelo onik eza, errezeloik (errezelarik) eza, susmo, iruipen (iduripen)

ERRI-MIN(ÑE. Erabilkera: erri-miñez, erri-mindue, ama-min, etxe-min, larre-min, laun (lagun) miñez

ERRUKI(E. Erabilkera: errukiz, errukitze, errukittu, errukitsu, errukibera, errukien, errukarri, errukie artu, erruki izan, erruki baeko (gabeko), errukiik (errukirik) eza, kupireia

ESKARMENTU. Erabilkera: eskarmentue, eskarmentau, eskarmentatu, eskarmentatze, eskarmentagarri

ESKEIÑI. Erabilkera: eskeintze, eskinte (eskeinte), eskeinka, eskeingarri, eskeiñiiz (eskeiñiaz), eskeiñi bae (gabe) utzi, eskeiñi ez

Esaerak: Ostatue eskeiñi / Ogi-zatie eskeiñi / Jainkoi (Jainkoari) eskeiñita / Norbere burue eskinka

ESPERANTZA(TZEA. (Itxaro) Erabilkera: esperantzea, esperantzaz, esperantzan, esperantzekin (esperantzarekin), esperantzagarri, esperantzaik (esperantzarik), esperantzakor, esperantza ona, esperantza gutxi, esperantza bae (gabe), esperantzak galdu, esperantza eza, espero

ESTUASUN(E. Erabilkera: estuasunez, estuasunik, estuasuneen (estuasunean), estuasunaldi, estuasunik bae (gabe), estuasun gutxikin (gutxirekin), estutasun, larritasun

Esaerak: estu bai estu / Estu ta larri / Larri ta gorri / Estuasun gorriin (gorrian)

ETSIPEN(A. Erabilkera: etsipenez, etsitze, etsikor, etsie, etsie artu, etsiin eon (etsian egon), etsigarri, etsialdi, etsierazi, etsi ezinda, etsi-etsiin (etsi-etsian), erdietsita, etsi bae (gabe), etsiik (etsirik) artu ez, etsipena eman, etsipena artuta

EZAUERA(REA. (Ezaguera) Erabilkera: ezauerez, ezaueradun, ezaupen (ezagupen), ezaupidez (ezagupidez), ezaumena (ezagumena), ezaueran (ezagueran) sartu, ezauerea (ezaguera) euki, ezautze (ezagutze), ezautu (ezagutu), ezaugarri, ezauera (ezaguera) aundiko, ezauera (ezaguera) gutxiko, ezaguera baeko (ezaguera gabeko), ezaueraik ez (ezaguerarik ez), ezauera (ezaguera) aundi baea (gabea), ezauerea (ezaguera) galdu (zentzua joan)

FABORE(A. Erabilkera: faborez, fagore ein (egin), fagore eske, fagore bear, fagoregille, fagore galanta, fagore gutxi

Esaerak: Amaika fagore eiñe (egiña) (fagoreak sarri egiña) / Fagore ein leikio (egin lekiok) zenbaiti... (esker txarraren adierazgarria)

FIATU. Erabilkera: fiatze, fiatzekotan, fiakor, fiakaitz, fiagarri, fiatu eziñekoa, fiatu eza, ez fiatzen

GAITA. (Aldarte) Erabilkera: gaitan, gaitako, gaitaz, gaita oneko, gaita txarra, zenbat gaitatan, gaitaik bae (gaitarik gabe)

GAIZTO(A. Erabilkera: gaiztotze, gaiztotu, gaiztotasun, gaiztoaldi, gaiztakeri, gaiztoz, gaiztotik, gaiztoik (gaiztorik), gaiztorako, aldi gaiztoon (aldi gaiztoan), biurrie, okerra, makurre, zorigaizto, amesgaizto, itxura gaiztoko

Esaerak: Gaizto alena! / Barrabaskeri / Judaskeri / Gaiztotzarra! / Eranak (edanak) gaiztotuta / Zaurie gaiztotzen / Onetik utse gaiztotik dana, ez diozu gaiztoz eramango (denen gaindik)

GIZATASUN(E. Erabilkera: gizatasunez, gizabide, gizamolde, gizalege, gizakeri, gizanarru (zer gizanarru baa?), giza-tankera, ondradu, bidezko, txotil, gozatsu, gizatasunik eza, gizatasun gutxikoa, gizatasunik baekoa (gabekoa)

GOGAIT. Erabilkera: gogait ein (egin), gogait erain (eragin), gogaitterazi, gogaikarri, gogaitaldi, iguindu, aspertu, nazkatu, nekatu

Esaerak: Gaiñez ein (egin) / Leporaiño beteta / Estarriko zuloaiño (zuloraiño) beteta

GOGO(A. Erabilkera: gogoz, gootik (gogotik), gogozko, gogokoa, gogotakoa, gogoaldi, gogongarri (gogoangarri), gogo onez, gogo txarrez, gogo onetik, gogo txarretik, gogok eman, gogoz artu, gogo gutxikin (gutxirekin), gogo bae (gabe), gogoz kontra, gogotan artu, gogon (gogoan) euki, gogora etorri, gogoratze, gogoratu, gogoraldi, gogorapen, gogorazi (gogoraerazi), gogorazgarri, gogo utse, gogo biziz, tirri, antsi, gure (gura)(lo-gure), min (erri-min), naita (neuk naita)

Esaerak: Buruk emanda / Burutan artu / Burutantzioz / Kaskarren (kaskarrean) jaiio / Kasketek emanda / Gogo gaiztook (gaiztoak) artu / Gogozko tokiin (tokian) aldapik ez

GRAZI(E. Erabilkera: grazizkoa, graziikin (graziarekin), grazitsue, graziosoa, graziin eroi (grazian erori), grazi aundiikin (aundiakin), grazi gutxiko, grazi baeko (gabeko), graziik (graziarik) eza, aparteko graziz (graziaz), grazi aundi baekoa (gabekoa), graziz beteta

Esaerak: Begiik bete (begien betegarri) / Zer grazi ta zer graziondo gero! (osoko ezeztatzea)

GRIÑA(ÑEA. Erabilkera: griñak, griñaz, griñatsu, griña txar, griña gaizto, griñaz beteta, griña utsezkoa, griñaz josita, griña gutxikoa, griña baekoa (gabekoa), griñaik (griñarik) eza, antsi, amorrui, min

Esaerak: Jokurako griña / Zurruteako (zurruterako) griñea / Bakoitzek dittuu (ditugu) gere griñak

IKARATU. Erabilkera: ikaratze, ikarakor, ikaragarri, ikaragarritzko, ikarazi, ikaraik (ikararik) ez, bildurtu, larrittu, ixtutu, izutu, aztoratu

Esaerak: Gorputz guziko ikara-larrie / Buruko illek (illeak) zutittuta (ikaraz)

IKUSMIN(ÑE. Erabilkera: ikusmiñez, ikusmiñekin, ikusmiñetan, ikusminduta, ikusmira, ikusinaie, ikusgose, tirri, egarri

INBIRI(E. (Inbidie) Inbiriz, inbiritsu, inbirikor, inbirigarri, inbirialdi, inbiritan, inbiri gutxikoa, inbiriik (inbidirik) eza, inbiri asko baea (gabea), inbiri bagekoa (gabekoa), inbiri uts

Esaerak: Inbiriz urtutzen / Inbiriz igartzen

INPORTA. Erabilkera: inportantzi, asko inporta, gutxi inporta, inporta ezdiola, inporta eza, inportaik baeko (inportarik gabeko)

Esaerak: Bost inporta (ajola gutxi) / Ze inporta zatzu? (zer inporta zaizu?) / Izugarritzko inportantzie

ITXUMEN(A. (Pentsakera itxua) Bereen (berean) itxu, berea bakarrik, aintzakotzat artu, bera Jaun da Jaungoiko

ITZAL(A. (Duintasuna) Itzal aundikoa, itzal gutxikoa, gurasoon itzalen (gurasoen itzalean), errespetoa, gizatasune

IXTUTZE. (Estutze) Erabilkera: ixtutu, ixtutasun, estoazune, ixtualdi, ixtutuerazi, ixtugarri, larritze, ikaratze, bildurtze, izutze

JENIO(A. (Izaera) Erabilkera: jenioz, jenio oneko, jenio txarreko, jenioz petrala, jenioz otsana, jenio nasaekoa, jenioz errea, jenio berokoa, jenioz estue, jenio errea, jenio zitala, jenioz epela, jenioik (jeniorik) eza, jenio bagea (gabea), aldarte, kasketa, gaita

JOERA(REA. Erabilkera: joeraz, joeradun, joera xuxena, joera okerra, joera gaiztoa, joera xelebrea, joera txakala, mendirako joera, dantzaako (dantzarako) joera, griña, ibillera, oitura

JOKAERA(REA. Erabilkera: jokaeraz, jokabide, jokakizun, jokaera zuzena, erdipurdiko jokaera, jokaera biurrie, jokaera txakurre, jokaera onik ez, jokaera txarra, burubide, atarramentu

JUZKO(A. Erabilkera: juzkatze, juzkatu, juzkoik (juzkorik), juzko ein (egin), alakon (alakoren) juzko, juzko txarra, juzko onik ez, susmoa

Esaerak: Sororako langea zabalik? Eiztarien juzko / Saastitik saarrak (sagastitik sagarrak) eraman? Ez da urrutikoa izango (auzokoen juzko) / Oillo arrautzak izkutatu? (aldeko zakurraren juzko) / Oilloa izkutatu dala? (Ijitoen juzko)

KAPAZ(A. (Gai, diña) Kapaz izan, kapaza dana, kapaza ez dana, kapazidade

KAPRITXO(A. (Burutapen) Erabilkera: kapritxoz, kapritxotsu, kapritxook (kapritxoak), kapritxok emanda, kapritxozko, kapritxookin ein (kapritxoarekin egin)

KARIÑO(A. (Maitasuna) Erabilkera: kariñoz, kariñotsu, kariño aundiz, kariñoik (kariñorik) eza, kariño baeko (gabeko)

KASKETA(TEA. Erabilkera: kasketaz, kasketasu, kasketakor, kasketaldi, berekoi, burugorkeri, kasketea artu, kasketak emanda, aldarte, burutanzio, burutaldi, setatsu

KOLERA(REA. (Asarratze) Koleraz, kolereek (kolereak) artuta, izugarrizko koleran

KONFIANTZA(TZEA. Erabilkera: konfiantzaz, konfiantzan, konfiantzazko, konfiantzagarri, konfiantzadun, konfiantzako (zerbait), konfiantza guzikoa, konfiantza aundikoa, konfiantzea artu, konfiantzea eman, konfiantzan eskatu, konfiantzekin bizi, konfiantza gutxiko, konfiantza baeko (gabeko), konfiantzaik (konfiantzarik) eza, konfiantza txarrakin (txarrarekin)

KONFORME. (Asero) Erabilkera: konformatze, konformatu, konformagarri, konformakor, konformaldi, konformaerrex, konformagaitz, konformagaitz, konformakizun, konformabide, konformaerazi, konformaezin, konformazio gutxikoa, konformatze eza, konformatu ez, konformatuta

KONTENTAU. (Ok egin, bete) Erabilkera: kontentatze, kontentagarri, kontentakor, kontentaerrex, kontentagaitz, kontentatzen ez, okara, ase, bete

KONTZIENTZI(E. Erabilkera: kontzientziz, kontzizkoa, kontzientzidun, kontzientzi gutxikoa, kontzientzi bagea (gabea)

Esaerak: Kontzientzie zulaka / Kontzientzi apurrik ez / Kontzientziko kargue (erantzukizuna) / Kontzientzie astok (astoak) janda / Kontzientzizko lanak

LAIÑEZA. Laiñezea, laiñezaz, laiñeza txarra, laiñezatsue, berekoie

LASTIMA(MEA. Erabilkera: lastimaz, lastimagarri, lastimakeri, lastima aundiz, lastima zan, lastima da, lastima litzeke, ta abar

LEIAL(A. (Esanekoa) Erabilkera: leialez, leialik, leialtasun, leialago, leialtasun gutxikoa, leialtasunik eza

LEZIO(A. (Bide eman) Leziatze, leziatu, lezio ederra eman, lezio txarra eman, lezio onik eman ez, lezio txarrik eman bae (gabe), lezio emaille

LIXTO(A. (Buruz argia) Erabilkera: lixtotze, lixtotu, lixtotasun, lixtokeri (norbera azkartzat euki), azkarra, bizkorra, argie, jakittune

MANI(E. (Griña) Erabilkera: maniik (maniak), manitsu, manikor, mani aldi, maniz beteta, mani asko bae (gabe), mani txarrak

MEREZI. Erabilkera: merezita, merezigarri, merezimentu, ondo merezie, gutxi merezitako, merezi bae (gabe), merezi eza, mereziko luke (leuka), merezi izate

MESEDE(A. Erabilkera: mesedez, mesedegarri, mesedegille, mesederako, mesedeik (mesederik), mesedeka, mesede eske, mesede ein (egin), mesede aundie, mesedetxo, mesede eitteatik (egitearren), mesede gutxiko, mesedeiik (mesederik) eza

MINBERA(REA. Erabilkera: minberati, minberakor, minberatasun, minberagarri, minberatzaille, minberaerazi, minkor, sentibera

NAI(E. Erabilkera: naita, nai izan, naiko, nai bae (gabe), nai ez-ta, nai erako, nai aiñe, nai bezela, nai ez-bezela, nai ta nai ez, nai ezeen (nai ezean), bizi-naie, aundi-naiko, io (igo) naian (naiean), asko naita, agindu naiez, gurariz, gogo, min, gure (gura), zale, irrikaz, gose, egarri

OBEDITZE. (Menpetasun, esaneko) Erabilkera: obeditzeko, obedittu, obedittuuz (obedituaz), obedittuerazi, agindue bete

OTSAN(A. (Apala) Erabilkera: otsantze, otsandu, otsantasun, otsanaldi, otsaneen (otsanean) otsan, otsan-otsan, otxana, otxanxamarra, gozatsue

PAKE(A. Erabilkera: pakesue, pakeen (pakean), pakeiik (pakerik), pakezko, pakea ein (egin), pake zale, pake gure, pakeatik (pakeagatik), pakegille, pakebide, pakea ausi, pake gutxiko, pakeiik (pakerik) eza, pake baeko (gabeko), onezkook ein (onezkoak, pakeak egin), aixkidetze (adiskidetze), nasaitasun

Esaerak: Ezta pake gure / Pake itxuraik (itxurarik) ez / Pake-urruti (naastzaillea) / Pakeen daonari pakeen utzi (pakean dagoenari pakean utzi) / Pake txarra obe da gerra ona baiño / Zirikatzaillea

PAZIENTZI(E. (Eramankizun, patxada) Erabilkera: pazientziz, pazientziin (pazientzian), pazientziko, pazientzidun, pazientzi gutxiko, pazientzi aundiko, pazientzi bagea (gabea), pazientziik (pazientzirik) eza, katxaza oneko, patxarakor, gibalaundi

PENTSATZE. Erabilkera: pentsatu, pentsakera, pentsakizun, pentsamena, pentsamentu, pentsatuta, pentsakor, pentsagarri, pentsatualdi, pentsatzaille, pentsaera, pentsaerazi, zer pentsako, zer pentsatue, zeez (zertaz) pentsako, burutaldi, burutantzio, burutapenak, buru-berotze

SANO(A. (On-ona) Erabilkera: sanotasun, sanoko, sanotea, sanogie, sanotxo, sanoxamarra, sano-sano, sanoik (sanorik), sanoz on utse, ogi-puska

Esaerak: Sanotik ezer ez / Eztao (ez dago) oso sano (erotasuna)

SEN(A. Erabilkera: senaz, senadun, sen oneko, sen gutxikoa, senik bagea (gabea), senik eza

SETA(TEA. Setaz, setatsu, setakor, setaaldi, seta-txarreko, jenio zakarrekoa

SINISMEN(A. Erabilkera: sinistu, siniste, sinistedun, sinismeneko, sinismenakin, siniskor, sinisbera, siniskera, sinisgarri, sinisgaitz, sinisgor, sinisbagea (sinisgabea), siniskeri, sinistarazi, sinisteziñeko, sinismen beroa, sinismen otzekoa, fede, fededune, burun (buruan) sartu

SOSEGU. (Patxadaz) Erabilkera: sosegatze, sosegatu, sosegakor, sosegaitz, sosegatu eziñe, soseguik bae (sosegurik gabe), soseguik (sosegurik) eza, geldigortasun, ttirripittinkeri

SUFRITZE(A. (Eramankizun) Erabilkera: sufrittu, sufrikor, sufritzaille, sufrittuerazi, sufrimentu, sufrittu eziñe, sufritzen ez dakiña (dakiena)

TENPLE(A. (Aldarte) Tenpleen (tenplean), tenple ona, tenple txarrez, tenpladu, tenplaue (nasaie)

UKO. Erabilkera: ukatze, ukatu, ukatzaillea, ukagarri, ukatuuz (ukatuaz), ukatzeik (ukatzerik), ukaerazi, uko ein (egin), itze ukatu, zorra ukatu, ezeztatu, ezezkoa eman, ezezko borobille eman

USTE(A. Erabilkera: ustez, usteik (usterik), uste izan, uste izatea, uste izango, ustetan, uste bezela, uste ez-bezela, ala ustetan, uste osoz, uste danez, aundi usteko, uste okerra

Esaerak: Usteek (usteak) alderdi bat ustela / Gutxien uste daneen (danean) / Uste ba'do ezpado / Ez bat eta ez bi / Zapla etorri... (ustegabeko etorrera)

USTEBAE(A. (Ustegabe) Erabilkera: ustebaeko (ustegabeko), ustebaeen (ustegabean), usteik bae (usterik gabe), ez-ustekoa, uste eztala (uste ez dala), ustebaik (ustebarik)

UTSEITTE(A. (Okerra) Utseittez, uts eitekotan (egiterakoan), utseitte aundie, utseitte txikie, utseitte larrie, utseitteik bae (utsegiterik gabe), utsik ein bae (egin gabe), uts eman, gaizki eiñe (egiñe), kale ein (egin), uts eiñerazi (egiñerazi)

ZORI(E. Erabilkera: zoriz, zoribaekoa (zorigabekoa), ikusteko zorie, ezautzeko (ezagutzeko) zorie, zorionekoa, zorionez, zorionik eza, zorioneen (zorionean), zori oneako (onerako), iltzeko zoriin (zorian), zoritxar, zoritxarrez, zoritxarreko, zoritxarreko (txarrerako), zoritxarraldi, zorigaiztoko, zorigaitz, adur txarreko, zori gaiztotik

Esaerak: Alabearrez (zoriz) / Alderdi txar / Kukuuk (kukuak) oker jo / Ipurdikoa artu / Ostikara edarra artu / Meko jo / Lur jo (zorigaitzak)

ZUTI(E. (Gorpuzkeraz) Tentea, ttenttea, buru-zutie, okotza zutittu

4. GIZARTE-OSAKIAK

ABERATS(A. Erabilkera: aberaste, aberastu, aberastasun, aberasgarri, aberaspide, aberaskor, aberasgaitz, aberaskeri, aberasnaikoa, aberats itxura, erdi-aberats, dirutsu, dirudun, aundizki, dirutza, dirutu, ondasunek, eskuarte onekoa, oso aberatsa

Esaerak: Aberats burrukatue (arras aberatsa), aberaskillo, aberats berrie (aberaskeri), aberaskumak (ondorengoak), aberats-usai, diru-usai, diru otseko (ondasun askotzarik gabeak), aberats zarrak (jatorritikoak)

ABIERA(REA. Erabilkera: abiatze, abiatu, abieraz, abieran, abierako, abieratik, abiaerazi, irten, asi, ekin, indar artu

ABUSO(A. (Geiegikeria) Abusoz, abusatze, abusatu

ADIOPLANO(A. (Egazkina) Adioplanoz ibili, adioplano otsa, keedun adioplanoa, ego-bikutzeko adioplanoa

AGERTU. Erabilkera: agertze, agertzekotan, agerrera, agertzeakoon (agertzerakoan), agertzeaiñoko (agertzeraiñoko), agerkera, agerpen, agermen, agerraldi, agertarazi, agertzen ez, agertu bae (gabe), agiriin (agirian), erdi-agiriin (erdi-agirian), agergai, izarrak agertu, galdu zana agertu, azaldu, adierazi, erakutsi

AGINDU(E. Erabilkera: agintze, aginpide, aginduuz (aginduaz), agindu naie, agintzen jakin

Esaerak: Agindu ta kale / Agindu ta tatix / Agintzaille ona, emale motza / Zartaiñei eutsiko dio (zartagiari eutsi, etxean agindu)

AGINTARI(E. Erabilkera: agintaritzea (agintaritza), aginteen (agintean), agindu, aginpide, agintzaille, agindugure, agintekeri, agindue eman, agindu zai, agintzekotan, aginpideik (aginpiderik) eza, agindu eziñe, maixutasune, nausikeri (nagusikeri), jaun da jabe

AGIRI(E. Nor dan agirie, jaiotzako agirie, eriotz-agirie, ta abar

AGUR(RRE. Erabilkera: agurtze, agurtu, agurka, agurtzeakoon (agurtzerakoan), agur ein (egin), agurre eman, ongi etorrie, diosala ein (egin)

Esaerak: Kaixo! / Zer berri? / Eunon! (egunon) / Atsaldeon! (arratsaldeon) / Gabon Jainkok! (Jaungoikoak gabon) / Biar arte! / Lenengo arte! (lenengorarte) / Ikusi arte! / Ondo bizi! (ongi bizi)

AGURO. (Agudo) Erabilkera: aguroxeo, agurotxo, agurogo, agurogi, aguro antzeen (antzean), bizkor, bixkor-bixkor, arrapastaka, abiaduran, laister, saltoka

Esaerak: Salto bateen (batean) / Itto bearreen (bearrean) / Zein-lenaoka / Zein-baiño-zein lenao (zein-baiña-zein lenago) (nor lenengo iritxi)

AII. (Ari) Erabilkera: aii da, aii zan, aii daike (ari leike, dezake), aiidanez (adibidez, "Adidanez, semea ezkontzen omen zatzu?"), aiidaneen (aridanean) (esaldi utsak), jardun

Esaerak: Eurie atertu bae (gabe) / Laneen eten bae (lanean eten gabe) / Berriketan ixildu bae (gabe), ta abar

AIDOSO(A. (Ariñe, bizkorra) Erabilkera: aidosotze, aidosotu, aidosoaldi, aidosoik (aidosorik), aidoso ibili, aidoso eraman, aidoso erantzun, aidosogo, aidosogie, aidosoxio

AIENATU. Erabilkera: aienatze, aldeandu (alderandu), galdu, izkutatu, ies (iges) ein (egin), anka ein (egin), ospa ein (egin), ankaak jaso

AIK. (Aiek) Erabilkera: aikin (aiekin), aikana (aiekana), aitako (aietako), aientzat, aiendako, aikatik (aiekatik), aitatik (aietatik), aik bezela, aik ez-bezela, aik orduko, aik ezeen (aiek ezean), aitxek (aietxek), eta abar

AIKO-MAIKO. (Duda-mudako eztabaida) Aiko-maiko eon (egon), aiko-maikoon (maikoan) jardun

AITTAREN. (Aitaren) Aittaren ein (egin), aittaren eiñez (egiñaz), aittaren eitterakoon (egiterakoon)

AITTATU. (Aitatu) Erabilkera: aittatze, aittatzekotan, aittatuko, aittagarri, aittakizun, aitamene, aittandu

AITTORTU. Erabilkera: aittortze, aittorketa, aittorterazi, aittorkizun, okerra aittortu, aittortu bae (gabe)

AITZERA(REA. (Aditzera) Aitzen (aditzen) eman, adierazi, jakiñeen (jakiñean) jarri, berri eman

AIXKIDE(A. (Adiskide) Erabilkera: aixkidetze, aixkidetu, aixkidetza, aixkidetasun, aixkidekeri, aixkide zarrak, launarteko (lagunarteko), ezaupideko

AIZAATU. Erabilkera: aizaatze, aizaakor, aizaatzaille, aizea eman, aizez bete, aize-emale, puztu, azi, arrotu, aundittu, aizez puztuta

AKABAU. (Bukatu, amaitu) Erabilkera: akabatze, akabatu, akabera, akaberaíño (akaberaraiño), akabatzeaiño (akabatzeraiño), akabatu eziñeen (eziñean), akabatu ezinda, akabatu ezeen (ezean), akabatuuz (akabatuaz)

Esaera: Gaurkoa bota deu, biar e eune argittuko do (Gaurkoa bota degu, biar ere eguna argituko du)

ALA. Erabilkera: jan-ala artu, etorri-ala jun (joan), irabazi-ala gastatu (uxatu), bat ala bi?, zurie ala beltza?, ala-ta guziz, ala izatezkio (izatezkero), ala dirudi, alabearra, alaree (alare), ala Jainkoa...!, alaxe, alatsu

ALAKO(A. Erabilkera: alakok, alakotan (alakoetan), alakoik (alakorik), alakontzat (alakorentzat), alakobaten, alakokin (alakorekin), alakoxe, nola-alako, ala-alakoa, alako ta bestelako, alako bae (gabe), alako tokitan, alakoi (alakori)

ALATU. (Eraso) Alatuuz (alatuaz), alatze, alakizun, alatzaille, goor (gogor) alatu, sermoia bota

ALAUZO. (Arretagabe lan egin) Alauso ein (egin), zirri-parrea eman, zikili-makalatu, pasarea eman, azal-apain

ALBAKO(A). (Argi-kanpaia, eliz-kanpaia)

ALBISTE(A). Erabilkera: albistea eman, albistea artu, albistea ekarri, albistea eraman, albistari, albistea zabaldu, berri eman, errekaue ein (egin)

Esaerak: Berri-bitzaille / Kontu-zabaltzaille / Batu-banatu / Txintxarri-jole (zinzarri-jole)

ALBOOKA(KEA). (Tratu bat egin ondoren aoa busti oi da saltzaillearen kontura)

ALDAMENKA. (Ibillera) Erabilkera: biurka, okerka, zearka, trabeska, kiki-makoka, ezker-eskubika, lapraska, eseka, alboraka

Esaerak: Bidea bete-beteen (bete-beteen) / Baztar bik neurtuuz (baztar biak neurtuaz)

ALDATZE(A). Erabilkera: aldatu, aldakor, aldaera, aldaketa, aldakizun, aldagarri, aldatzaille, aldaerazi, aldarte, jantzi-erantzi, kendu-ipini, itxuraz aldatu, asmoz aldatu, ortz-aldatze, erropak aldatu, etxez aldatu, eskuz aldatu, antz-aldatze, itzek aldatu, aldakuntza aundi bae (gabe), ille-berritze, osto-berrittu, luma-berritze, oitturak aldatu, bizitza aldatu, pentsakeraz aldatu, jokaerak aldatu, ta abar

ALDE. (Babeste) Erabilkera: nere alde, zure alde, nere alderako, urdiñen alde jokatu (pelotan), ekarri-alde, tripa-aldera, euskararen alde, ondo (ongi) jateen (jatearen) alde, ta abar

ALDE. (Iges) Alderandu, galdu, izkutatu, aldeñ (alde egin), anka ein (egin), anka-jokue, eraman

ALDE!. (Bidali) Alderazi, aldeiazu (alde egidazu), begin (begien) aurretik alde zaitz (zaitez)!, alde emendik!, alde zaitz (zaitez)

Esaerak: Aldeitten ez baek...! (alde egiten ez badek) (gizonezkoei ika) / Aldeitten ez baen...! (alde egiten ez baden) (emakumezkoei ika) / Aldeitten ez badiazu...! (alde egiten ez ba'didazu) / Utikan! / Junai emendik! (joan adi emendik)

ALDE(A). (Ingurua) Erabilkera: ifarralde, itxasalde, etxe-aldera, gaiñekalde, azpikaldetik, aldekoa (etxapeko bizitza), negu aldera, kontrako aldetik, urez bestaldeko (beste aldeko), alde-aldera, zuzeneko aldetik, lau aldetaa (aldetara), gutxiin (gutxiren) aldea, utseen (utsaren) aldea, alde aundiz (aundiaz), alderdi banatan, alde banataa (banatara), alde onetik, aatsalde (arratsalde), goizalde, alde aundi bae (gabe), atzekalde, ostekaldetik, aurrekaldeko, barrukalde, kanpokalde, itxulikalde (itzulikoalde), alde txarretik, aitte-aldekook (aldekoak), andreen (emaztearen) aldekook, ezker aldetik, eskubiko aldera, aldez-alde (mutur batetik bestera)

ALDEBAT. (Ainbesteko batean) Aldebateko lana, aldebat artu, begira konpondu

ALGARA. (Parrea) Algaraz, algaraka, barrealgara, algaratxoka, algaraldie

ALKAR. Erabilkera: alkartze, alkartu, alkarrekin, alkarren, alkartasun, alkarrenkiko, alkarrendako, alkarreana (alkarrengana), alkarreanako (alkarrenganako), alkar artu, alkar ikusi, alkar ezautzea (ezagutzea), alkar-joka, alkar-jan (landareak), alkar-il, bat ein (egin), trikitx ein (egin), topo ein (egin)

Esaerak: Alkarri otzak kendu (alkar jotze) / Alkar topatu (biak berdiñak) / Alkarren antza (berdintsuak)

ALPER(RRA. (Nagia) Erabilkera: alpertz, alperu, alperkeri, alperreako (alperrerako), alperraldi, pardel, ustel, zabar, zurie

Esaerak: Alpertzarra / Alper-ontzi / Zarrago ta alperrago / Alper-etxe (denborapasako tokia) / Alperrondo (alper aundia)

ALPERRIK. Erabilkera: alperrikako, alperxamarrik, alpergaltze, alper-lan, itz-alper, alperibili, alper-gastu, pauso-alper, alper-alperrik, alperrik eon (egon), lanalperra (obari gabeko lana), alperrik nao (nago), alperrik zare (zaude), alperrik dare (daude), eta abar

ALPROJA(JEA. (Biurria, ajolagabea) Alprojakeri, alprojatzar

ALTXA. Erabilkera: altxatze, altxatu, altxatuuz (altxatuaz), altxatxea (altxatxera), altxatu bae, lurretik altxa, jaso, jasoaldi, goratu, zutittu, altxau (altxatze), altxaerazi

AMILTZE. Erabilkera: amildu, amilka, amilduuz (amilduaz), amillera, amillerazi, amildegi, amiltoki, arramille, ur-amille

AMORRU(E. Erabilkera: amorruez, amorruezko, amorratze, amorratu, amorraerazi, amorragarri, amorraldi, amorratio, amorra ein (egin), amorraerain (eragin), amorrakizun, erneatu, mindu, gorroto, gaiztotu, erre

Esaerak: Amorratue! (esaera utsa) / Amorruez erretzen / Txakur-amorratue bezela (amorrue aundiz) / Diru-zale amorratue (itxua), begitan artu (gorrotatu)

ANDRAMAISTA(TEA. (Aurgintzan esku artu oi zuan andrezkoa)

ANDRAZALE(A. Emakumazalea, emezalea, gonadunzalea

ANKA. (Iges) Erabilkera: anka ein (egin), ankak jaso, anka-jokue, ankak dantzatu, ankazaiñek tiratu (luzatu), ospa ein (egin), alderandu

ANKARRASTO(A. (Oiñatza) Erabilkera: ankarrastok ein (egin), ankarraston segi, ankarrastotik billatu, ankarrastoz beteta, oiñarrastoa, oiñaskan etorri (edurraskan, edurra ebakiaz)

ANTZEKO(A. Erabilkera: antzerakoa, antzea (antzera), antzetik, antzekotsue, antz-antzekoa, aitte iguala, ama osoa

AOTAN. (Esames) Aotan artu, aoa beteen ebali (beteen erabili), mingain-muturreen artu, aoz-ao, aotik-aora

APAPA. (Aur-izkera) Apa artu (besoetan artu), apapa (norabait joan), apatx (exeri), apalatx (magalean exeri)

APAIÑ(ÑE. Erabilkera: apaintze, apaindu, apainduri, apaingarri, apaintasun, apainketa, apainkor, apaingaitz, apaiñik, apaiñez, apainkeri, apaindu bae (gabe), apain-apain, etxe-apaintze, ille-apainketa, apaintxo, apainxamar, erdi-apainduun (apainduan)

APILLIDU(E. (Abizena, deitura) Apilliduz, apilliduko, lenengo apillidue, lau apilliduk (apilliduak), apilliduz aldatu, apillidue gastatu (ondorea galdu)

APROPOS. (Txantxetan) Apropos esan, apropos ein (egin), apropos jardun

APROPOSA. (Egokia) Aproposkoa, aproposalakoa, mundun-batekoa, bear bezelakoa, begiik bete-betekoa

ARDANGELA(LEA. (Ardandegia) Ardangelea, tabernea, ardandegie

AREN(A. Erabilkera: arendako, arekin, arentzat, areandik (aregandik), areatik (aregatik), areana (arengana), areanako (arenganako), arenik, aren alaba, arenak ein do (egin du)

Esaerak: Aren sasoia bano (banu), aren esku-arte (ondasunak)

ARGAL(A. Erabilkera: argaltze, argaldu, argalaldi, argaltasun, argaltzen, meatue, eroie (erorie), marraskatue

Esaerak: Lur jota / Azal uts / Ezurre ta azala / Txotxa dirudilla

ARLOTE(A. (Arretagabea) Erabilkera: arlotez, arlotekeri, arloteik (arloterik), arlotetzarra, langille arlotea, arlote jantzita

ARMA(MEA. Armaz il, armatuta, armapeen (armapean)

ARTETSU(E. Artezitsu, maiñakor, esku onekoa, egokie, tajutsu, ganorazko, zertaako-artaakoa (zertarako-artarakoa)

ARIN(ÑE. Erabilkera: arintze, arindu, pixuz arin, jan-arin, ibiltarin, ariñaketan, bizkor, bixkor-bixkor, arin-arin, bizi, bixi-bixi

ARTU. Erabilkera: artze, artzerakotan, artzeko, artzekotan, artzea (artzera), artuta, artuuz (artuaz), artu errex, artzaille, artutakookin (artutakoarekin), artutakoa, ontzat artu, txartzat artu, semetzako artu, txantxatan artu, magaleen (magalean) artu, lotsa artu, pozik artu, artu-emanak

Esaerak: Artzeko zaarra zor biurtu / Artu-eskue (xurra) / Illea artu (zirikatu)

ARRAKASTA(TEA. Erabilkera: arrakastaz, arrakasta ona, arrakasta gutxiko, arrakasta aundi bae (gabe), arrakastaik (arrakastarik) eza

ARRANPALO(A. Neartie (negartia), garraxilari, arrantzalari, ixtillutsu

ARRAPATZE. Erabilkera: arrapatu, arrapaka, arrapatzaille, arrapatu eziñe, arrapatu bae (gabe), lapurtze, goie (gaiñe) arrapatu, eize arrapatu, aurre arrapatu, dirue arrapatu, katarroa arrapatu, trenak arrapatu, ta abar

Esaerak: Eskue bota / Atzaparrak ezarri (lapurtze)

ARRASTAKA(KEA. (Bizitzaren kinka) Arrastakan bizi, nekepeen (nekepean) bizi, arrastaka aundi bae (gabe) bizi

Esaera: Umeek (umeak) azi ta arrastaka bizi

ARREMAN(AK. Arremanetan, arreman onak, erdipurdiko arremanak, arremanak eten, arremanik eza

ARRERA(REA. Erabilkera: arreraz, arrera ona, arrera epela, arrera kaskarra, arrera pattala, nola-alako arrerea, arrera otza, arrera gutxikin (gutxirekin), arrera txarra, arreraik (arrerarik) eza, arrera onik eza

Esaera: Nolako etorrera, alako arrera (geienetan dirua neurri)

ARRISKU(E. Erabilkera: arriskuz, arriskuun (arriskuan), arriskuik (arriskurik), arriskutsu, arriskakor, arriskatu, arriskatze, arriskagarri, arriskuko, arriskutik, arrisku baeko (gabeko), arriskuik (arriskurik) eza, il-arriskue, arrisku-lekue

ARROTZ(A. (Erbestear, etxeko ez dana) Erri-arrotzeen (arrotzean) jende arrotza, arrotzak bideek beteen datoz

ASARRE(A. Erabilkera: asarratze, asarratu, asarragarri, asarrabide, asarraldi (asarrealdi), asarrakizun, asarrarazi, asarraerazle, asarrekeri, asarrakor, asarbera, asarragaitz, asarrakoi, asarreik bae (asarrerik gabe), asarratuta, asarreik (asarrerik) eza, asarre bidera, xextraaldi, errealdi, petraldu, ozpindu, pipartu, berotu, sutu, zapuztu

Esaerak: Asarre purrustaka / Asarrea berritu / Asarre-mutur (aurpegi-illun) / Suuk (suak) artuta (arras berotuta) / Su-piztaille (asarre-sortzaille) / Bere onetik irtenda / Asarre bizi / Asarre gaizto erazi (amorrarazi)

ASI. (Ekin) Erabilkera: asitze, asitakoa, asten, asigaitz, asera, asieratik, asierako, laneen (lanean) asi, saarra (sagarra) asi, asi ta utzi

Esaera: Opille muturretik asten da (zarrenez-aurrera)

ASTI(E. Erabilkera: astiro, astirogo (astiroago), astiikin (astiakin), asti gutxi, astie artu, astiik (astirik) ez-ta, asti bae (gabe), astiro xamar, astiroxeo, beta, lan-tarte, soseguz, patxaraz

Esaerak: Poliki-poliki / Geldi-geldi / Apurka-apurka / Pixkanaka-pixkanaka / Nasai-nasai / Gutxi-gutxika

ASTINTZE. Erabilkera: astindu, astinka, astinketan, astiñaldi, astinduerazi, astintzaille, astiñera, astintzekotan, astintzeakon (astintzerakoan), asti-astin, astindu bae (gabe)

Esaerak: Atzekaldea astindu / Autsek astindu (jipoitu)

ATARRAMEN(TUE. (Burubide) Atarramen txarra, atarramentu onik ez, alamoduzko atarramentue, jokaera gaiztoa

ATSEEN. (Atsedan) Atseeten, atseendu, atseeteko, atseetekotan, atseenaldi, atseentoki, atseenberritu, atseen bae (gabe), atseenik eza, lan-etena, eonaldi (egonaldi)

ATXIMURTU. Atximurtze, atximurka, atximurtzaille

ATZE(A. (Atzera) Erabilkera: atzez, atzeen (atzean), atzeatze (atzeratze), atzeatu (atzeratu), atzeatzekotan (atzeratzekotan), atzetik, atzeko, atzeaiño (atzeraiño), atzeaiñoko (atzeraiñoko), atzeago (atzerago), atzeagotik (atzeragotik), atzeagoko (atzeragoko),

atzeatxo (atzeratxo), atzeaxeo (atzeraxeo), atzekalde, atzeaka (atzeraka), atzeazka (atzerazka), atzeapen (atzerapen), atzeakizun (atzerakizun), atzeakoi (atzerakoi), atzeaerazi (atzaeraerazi), atzea ein (atzera egin), atzelari, atzekoz-aurrea (aurrera), atze-atzetik, ostekalde

Esaerak: Atzea-mordo (atzera-mordo) / Berantarbi / Negu-madari (atzeko muturrean dabilatzane) / Atze-aurrea bat ein (atzera-aurrera bat, ikustaldia egin) / Atze-aurre berriak (berriak) bota (galtza-zarrak arabakitu) / Atzea-narras (atzera-narras, azkena)

AURDUN. (Emakumearen egoera) Sei illabetekoz aurdun, aurdun aurreratue (aurreratua), eunetan dao (egunetan dagona)

AUR-JASOTZE(A. (Bataio-babesleak) Aur-jaiotzaillek, aitte-puntako (ponteko), ama-puntakoa

AURRE(A. Erabilkera: aurrez, aurreaka (aurreraka), aurreatze (aurreratze), aurreatu (aurreratu), aurreapen (aurrerapen), aurreakor (aurrerakor), aurrerakoi (aurrerakoi), aurreapide (aurrerapide), aurreakizun (aurrerakizun), aurretik, aurrelari, aurreko, aurrekalde, aurretiko, aurreaerazi (aurreraerazi), aurrerantzeen (aurrerantzean), aurreako (aurrerako, gerorako), aurreago (aurrerago), aurreatxo (aurreratxo), aurreaxeo (aurreraxeo), aurreantzen (aurrerantzean), aurretsoon (aurretsoan), aurrea (aurrera), aurrez-aurre, aurrea artu, etxe-aurreko, ezkon-aurretik, bazkal-aurre, illun-aurretsoan (aurretsoan)

Esaerak: Begin aurreen (begien aurrean) / Diru-aurreatze (aurreratze) / Giza-aurreako (aurrerako) / Aurreak erakusten do atzea nola dantzatu (aurreak erakusten du atzea nola dantzatu)

AUSI. Erabilkera: auste, ausle, badurre ausi, ezur-asie, lege-auste, ezkontzauste, buruauste

AUSI-MAUSIKA. Zearka, aldamenka, saieska, asi-utziin (asi-utziin), tarte-marteka, etenaldika, noizpeinka

AUSPEZ. Erabilkera: auspeztu, auspez jarri, auspez eroi (erori), gain-azpi, aoz-beera, musus-beera, ipurdiz-gora

AUTOMOBIL(LLE. Automobil-zale, automobillez, kotxea, autobuse, kargako automobile

AUTOR(RRA. (Eskertze) Erabilkera: autorra eman, autor gutxikoa, autor txarreko, autor gaiztoz (ordaindu), autorrik eza

AUZI(E. Erabilkera: auzitaa (auzitara), auzitan, auzie erabai (erabaki), auzie irabazi, auzie galdu, auzi-mauziin (auzi-mauzian) jardun (ganoragabeko eztabaidetan), auzitegi, epaittu

AUZO(A. Erabilkera: auzora, auzotik, auzoko, auzotar, auzokotu (azora bizitzera etorriari), auzoguna, auzoinguru, auzoalde, auzo barruko, auzo-gizon, auzo-bixita (gaixorik dagoena ikusteari), auzolan, auzo-eskola, auzo-eliza, auzo-bidea, auzo-itturrie, auzo-launek (auzo-lagunak), auzo-basoa (zenbaiten lur-sailla)

AUZO-LAN(A. Auzo-lanea (lanera), auzo-laneen (lanean), alkar-laneen (lanean), eun-zorretan (egun-zorretan)

AZALTZE(A. Azaldu naie, azaldu, azalduuz (azalduaz), azaltzeatik (azaltzeagatik), azalduerazi, bere burue azaldu, jende aurreen (aurrean) azaldu, agertu

AZI. Erabilkera: azitze, azten, aziiz (aziaz), azikor, azkor, aziera, azikeran, azigaitz, gaitz-azie (zaildua), gaizki azie (arduragabe azia), gazte-azie, azibide, azitaako (azitarako), azaldi (senideen azi aroa), aunditze, luzatze, larrie (aundie), azita (puztuta), errie azten, urek azi (ugolde), seme-alaba aziik (aziak), azi bae geldittu

Esaerak: Nola azi, ala bizi / Zure etzaa azitaako geldittuko (zu ere etzera azitarako geldituko) (betirako, illezkor)

AZKAR. (Bizkor, ibillera) Erabilkera: azkar-azkar, azkartxo, azkartxeo, azkarrago, oso azkar, azkartasun, azkar-usteko, aguro, laister, bixkor-bixkor, aurki, bealaxe (berealaxe), len-bai-len (len-bait-len)

Esaerak: Begi-itxi bateen (batean) / Jesu da amen orduko / Jun (joan) orduko etorri

AZKOR(RRA. (Azikorra) Erabilkera: azkortze, azkortu, azkor-azie, azkortasun, mardul, malutse

AZPI(E. Erabilkera: azpira, azpiko, azpitik, azpiratze, azpiratu, azpiratzaille, azpikalde, azpikoz-gora, gaiñazpi, oiñazpie, azpi-azpitik, azpiin (azpian) geldittu, etxepea, ankapea

Esaerak: Azpi-joku / Azpi-jan / Azpikeri (saldukeri)

AZPIKERI(E. Erabilkera: azpikerin (azpikerian), azpikeriz, azpikerizko, azpi-jan, azpi-joku, saldukeri, zurikeri, mozorrokeri, txakurkeri, erosi ta saldu (itzak batera egintzak bestera)

AZTARTU. Erabilkera: aztartze, aztarka, aztarkaldi, aztarkalari, baztarrak aztartu, astindu, zilimoltsotu, ipurdiz-gora jiratu

AZTAR(RRA. Aztarran, aztarrik, aztarran onik ez, aztarran gutxi, aztarranik eza, arrastoik (arrastorik) ez, notiziik bage (notizirik gabe)

AZTORATU. Aztoratze, aztorauta, aztoraldi, aztoragarri, bere onetik irten

BABES(A. Erabilkera: babeste, babestu, babeseen (babesean), babesgarri, babesleku, babespeen (babespean), aitte-aman babeseen (babesean), jaiotxera babestuta, norbaiten babesera, babestzaille, babesik bae (gabe), itzal, keizpe (kerizpe)

Esaerak: Nork estalie (nork babestua) / Aitte-puntako ona dauke (dauka) (babesle ona)

BADAEZPADA. (Bada-ezpada) Badazpadako, badazpadan, badazpadare (badazpada ere), ala-olako, nola-alako, nolabaitteko, aldan bezelako, erdipurdiko

BADUR(RRE. (Barau) Erabilkera: badurrik, badur ein (egin), badur-auste, badur-badurrik, badur-eune (eguna)

BAE. (Bage, gabe) Baea (gabea), bageik (bagerik), baeko (gabeko), jan bae (gabe), buru baeko (bageko), bae (gabe) utzi, zentzun baeko (gabeko), lotsabae (lotsagabe), itxura baeko (gabeko), azken baeko (gabeko), uste bae (gabe), beste bae (gabe), ezer bae (gabe) geldittu, arrazoirik bae (gabe) kendu, ta abar

BAIMEN(A. Erabilkera: baimendu, baimenez, baimena eman, baimen eske, baimena kendu, baimena ukatu, baimenakin, baimen bae (gabe), baimenik eza, eskubidea eman

BAIÑO. (Baiña) Bera baiño leenagokoa, erdie baiño gutxigo, txikie baiño bizie (bixkorra), gutxi baiño goxoa, ta abar

BAITTU. Erabilkera: baitze, baittura, baittue (baittua), baitzaille, baikuntza, enbargue, ondasunek baittu, etxea baittu, artaldea baittu, ta abar

BAKARRIK. Erabilkera: bakartasun, bakardade, bakarreen (bakarrean), bakarka, bakarkako, bakartu, bakartie, bakarzale, bakar-bakarrik, bakarrenbat, bakarrenbateen (batean), bat-bakarra, alaba bakarra, bakar-miñez, bakar-bizitza

BALA-BALA. (Ardura gabe itz egin) Bala-bala jardun, bala-bala zabaldu, bala-bala erein

Esaerak: Ao-zabala / Kanpai-jolea / Kolkon eskue sartu bae itz ein (kolkoan eskue sartu gabe itz egin)

BALANTZA(TZEA. Erabilkera: balantzaz, balantzan, balantzaka, balantzakor, balantzatsu, balantzaldi, balantza erain (eragin), balantzea artu, erdi-balantzaka, balantzea kendu, zabue, koloka, ziburuun (ziburuan), tikili-takala

BALDAR(RRA. Erabilkera: baldartze, baldartu, baldartasun, baldarkeri, baldarregi, baldarko, baldartxoa, baldarxeo, baldarxamarra, baldartzarra, baldraxko, baldarkillo, ibillera baldarreko, gorpuzkeraz baldarra, traskil, zarpatsu, trakets, sarrastrajo, moldakaitz

Esaerak: Baldar-ontzi / Baldar-etxe / Praka (galtza) jario (baldar jantzia)

BANATU. Erabilkera: banatze, banatzaille, banakor, banandu, zabaldu, erein, zatittu

Esaerak: Banan-banangook (banan-banangoak, aukerakoak) / Batu-banatu (berri-zabaltzaille)

BAPO(A. (Aundi, ongi) Erabilkera: bapo jan, bapo bizi (nasai), gizato bapoa (lodia), lanaldi bapoa (asko)

BARRA-BARRA. (Ugaritasun) Erabilkera: barra-barra izketan, barra-barra dariola (gaiñez egin), askotza, leporaiño, gaiñezka, erruz, izugarrizko, sekulako, berebiziko, izan-urtea

Esaerak: Narruuk beteen jan (narrua betean jan) / Esku bikin (biekin) / Jateko aiñe (gari-urte ona)

BARRABAS(A. (Gizaki biurria) Barrabaskeri, barrabastzarra, deabrue

BARREGARRI(E. Barregarritzat, barregarrizko, barregarrikeri

BARRE-KARKARA(REA. Barre-karkaraz, barre-karkaraka

BARRU(E). Erabilkera: barruz, barruik (barrurik), barruko, barruun (barruan), barrura, barruratze, barruratu, barrutik, barruraino, barrurainoko, barrukalde, barru-barrutik, barruz-barru, barruratxo, barruragi, barruraxeo, ordu-barreko, aste-barruun (barruan), tripa-barruak (tripa-barruak, tripotsak), barruko-erropak, barruko tristurea, barruko arra, barrura sartu (giltzaperatu), barrurago, barruragoko, barruragotik, barrutiek (itxitura), etxe-barrue, urte bi barru, izkutue, biotza, muiñe, zille

Esaerak: Lau paitan barrun (lau ormen tartean) / Azaletik eder barrue ustel / Gaiñetik uso barrutik otso (itxuraz besterakoak)

BATZAR(RRA). Batzartu, batzarreen (batzarrean), batzarra ein (egin), batzar-launek (batzarkideak), batzar-tokie, batzar-lekue, billera

BAUTIZO(A). (Bataioa) Bautizatze, bautizatu, bautizoko, bautizoik (bautizorik), bautizatzailea, bautizo-bazkari (martopillek)

BAZTARTZE(A). Erabilkera: baztartu, baztartuta, baztarreatu (baztarreratu), baztarrea (baztarrera) bota, zokoratu, ankaperatu

BEAR(RRA). Erabilkera: bearrez, bearrik, bearko, bearrak, beartze, beartu, beartuta, bearraikin, bearraatik (bearragatik), bearreko, bear-bearreko, bearrezkotzat, bearraldi, bear aine, beartsue, bear ezeen (ezean), bearrik bae (gabe), bear bezela, bear ez-bezelako, bearbada, bearkizun, einbear (eginbear), bete bearra, il bearra, esan bearreko, bear daneen (danean), bear ez daneen (danean), bear izan, bearrik eza, ezbearra

Esaerak: Bear estuan (estuan) / Bear gorriin (gorrian) / Bearrak ein (egin) erazi / Alabearrez / Bearrak estututa / Bearrak jota / Zirt zart eo (edo) zalapart (bear estuan) / Bear aundi bae (aundirik gabe)

BEARTU. Beartze, beartuta, beartzeko, derriortu, nekatu, auldu, zainbeartue (zaintiratue)

BEARGITTE(A). (Kalte) Beargintza, ondamendi, txikizio, triskilduta

BEDEINKATU. Ogi-bedeinkatue, ur-bedeinkatue, sue bedeiñte (su-berri), lur-bedeinkatu, ta abar

BEERA. Erabilkera: beean, beetik, beeko, beeratze, beeratu, beeraka, beerakotan, beeraino, beerainoko, beerago, beeragoko, beeragi, beeraxeo, beeratxo, beerasamar, beera antzeen (antzean), bee-beean, gainbeera, beetik-gora, goitik-beera, bertanbeera, beeraka, beerakara (beerakada), beeraldi, beeragaitz, jeetxi, eretxi (derriorez, indarrez beeratu)

BEGIRA. Tratue begira, ainbesteko baten, lana aldebat artu, gutxi-gora-beera

Esaerak: Ez dezu begi txarra ebali (erabili) / Begie bota (zeatz neurtu) / Begi zorrotza ebali (gora-bera gutxian sartu)

BELARRONDOKO(A). Belarrondokoa eman, belarrondokoa artu, belarrondokoa eskeiñi, belarrondon (belarrondoan) jo, belarriixkiñakoa, zaplastekoa, matraillakoa, aurpegikoa

BELTZ(A. (Azal beltzeko gizakia) Beltzak, moroa, arraza beltza, oso beltza, erdi-beltza, bel-beltza, beltzaska, belune

Esaera: Ikatza baiño (baiña) beltzagoa / Kedarrea baiño beltzagoa

BERA. Erabilkera: berak, berana, berakin, berankiko, berantzat, ber-bera, ura bera, uraxe bera, bera bae (gabe), bera ezeen (ezean), berandako, bera bezela, bera bezelakoa, au bera, auxe bera, ori bera, ura bera, berak naita, berak nai bae (gabe), bera ez-bezelakoa

BERANKOR(RRA. Erabilkera: berandu, beranduko, berandutze, berandugi (beranduegi), berandutxo, beranduxeo, beranduzale, berandualdi, berantetsi, beranduen, beranduenik, berandukobaten, berandu bae (gabe), berandu baiño len, berandu eztala (ez dala), berandue, berandutu

Esaerak: Berantarbie / Berantoillanda (au andrezkoei) / Negu-madarie / Gibelaundie / Atzeamordo (atzeramordo)

BERDAKERI(E. Berdakerik (berdakeriak) esaten, berdakeriz, berdakerizale, nasaikeri, zatarkeri

BERDIN(ÑE. Erabilkera: berdintze, berdindu, berdiñeen (berdiñean), berdintzekotan, berdinketan, berdintasun, berdingarri, berdintsu, berdintzat, berdinduerazi, berdiñik, berdiñegi, berdinxeo, berdinxamar, berdin baeko (gabeko), berdiñik eza, ez-berdiñe, pixu berdiñeko, indarrak berdindu, pareko, kide, peto, bat aiñe bestea

BERE(A. Erabilkera: beretzat, beretzako, berekin, bereatik (beregatik), bereandik (beregandik), berekoi, berekisa, berekiko, bereekin (berearekin), bereana (beregana), bereanako (beregana), bereanatu (beregana), bereandu (beregandu), bere antzeko, bere antzera, bere artan, bere onetik irten, beonek (beronek), bere kabuz, bere gogoz, bere burue il, bere burutik, bere buruzko, berebiziko (askotza), berez, berezkoa, berealdiko, berekasa

Esaerak: Bere leloon (leloan) / Bere zitaleen e (zitalean ere) / Bere zorakeriz / Bere txatxuun (txatxuan)

BEREANDU. (Beregandu) Bereanatze (bereganatze), bereanatu (beregana), eskuratu, jabetu

BEREKIX(A. Erabilkera: berekixaz, berekasa, berekixaka, beregisaa (gisara), berekixako, ixilka, bere artan, bere kabuz, berekoie, beretie

BEREKOI(E. Erabilkera: berekoikeri, berekoitasun, berekoitze, berekoittu, berekorra, kaskagorra, elkorra

BERORI. (Berorikako izkera) Berorrek, berorren, berorrekin, berorrentzat, berorrendako, berorrengatik, berorrengandik

BEROTU. (Asarratu) Berotze, beroaldi, berotasun, berotuerazi, berotzaille, beroon-beroz (beroaren beroz), beroon beroa (beroan beroa), amorra-erazi, axatu, zirikatu

Esaerak: Odolak berotu / Burue berotu / Kaskarra berotu / Sututa jarri / Suuk artuta (suak artuta) / Erretxinduta

BERTAN. Erabilkera: bertako, bertaa (bertara), bertatik, bertatixek, bertakoxea, bertaatu (bertaratu), bertaatzen (bertaratzen), bertaaiño (bertaraiño), bertaaiñokoa (bertaraiñokoa), bertaakotu (bertarakotu), bertantxe, ber-bertan, ber-bertantxe, bertaaxe (bertaraxe), bertatik-bertaa (bertara), or bertan, an bertatik, emen bertakoa, bertan-beera utzi, gertuun (gertuan)

Esaerak: Bertan-goxo ein (egin) / Bertan zuztarrak artu (bertarakotu)

BERRI(E. Erabilkera: berritan, berritze, berrittu, berritasun, berrizte, berriztu, berriztatu, berrikuntza, berrittuerazi, berriegie, berrigoa, berritxo, berrixeo, berri xamarra, berri antzekoa, berri-zalea, berrikeri, berri-berrie, etxe berrie, jaio berrie, ezkonberritan, il-berrie, ilberri (idargi berri), indar-berrittu, arnas-berritze, ikusi berri, eraberrittu, aldaberritze (zati bat berritu), luma-berrittu (lumaz jantzi), osto-berritze, lurberittu, urteberri, udaberri, ogi erre-berrie, gaiz-berrie (biotzeko gaixotasuna), oaiñagoko (oraiñagoko), azkenaldiko, azken-bolarako

BERRI(E. Erabilkera: berri on, berri txar, berri trixte, berri eman, zer berri?, auzoko berri, urriñeko berri, berri min, berritxu, berriketa, berritxukeri, berri-kontari, ixilleko berrie, azkenengo berrik (berriak), berri-emaille, berri-batzaille, berri-banatzaille

Esaerak: Berri-jario / Berri-katillu / Berri-ontzi / Batu-banatu

BERRITXU(E. Erabilkera: berriketan, berritxukeri, berrikontari, kontulari

Esaerak: Itzontzi / Izjario / Berrijario / Berrikatillu / Txortxorra / Txintzar-jole / Batu-banatu / Txitxi-potxoka

BESAGORRITAN. Mankautsik

Esaera: Besagorritan da oilla-narru (oz-pinportak nabariaz)

BESOOTAKO(A. (Bataiatzean besoetan jasotako aurra)

BESTE(A. Erabilkera: besteek (besteak), bestendako, besteekin, besteik (besterik), bestetik, bestekoa (aldekoa, bizilaguna), bestera, bestalde, beste eraa (erara), bestela, bestelakotan, besteena (besterena), besteekiko, beste batek, bestanbat (besteren bat), beste bateako (baterako), beste batzuk, beste batzutan, beste batzukin (batzuekin), beste batzundako (batzuendako), beste mundura, beste norbait, besteekatik (besteengatik), besteetakoa (beste egunetakoa), beste orrenbeste, beste bein, bat eo beste (bat edo beste), bein eo (edo) bestetan, beste bae (gabe), besteik (besterik) ez bezela

Esaerak: Besteen bizkarretik jan (iñork egiñetik) / Besteen bizkarrea (bizkarrera) bota / Iñon kontura bizi (iñoren ardurara) / Besteek-beste / Bat eta bestea / Batetik bestera / Batekoz-beste / Batakin bestea (esku-aldaketa) / Bataz-beste / Beste olako bi

BETA(TEA. (Astia) Betaz, betaik (betarik), beta gutxi, beta aundiik bae (aundirik gabe), betaik eza (betarik eza)

BETE(A. Erabilkera: beteen, bete-betea, betetze, beteta, beteez (beteaz), betekoa, beteeran, betegarrie, betekor, betekara (betekada), betekizun, betebearreko, betelan, betegarri, beterazi, erdi-bete, ontzie bete, tontortuta, gaiñezka, okittu

Esaerak: Oinbete (oiñaren luzerako neurria) / Arrabete (esku zabalarena) / Kanabete / Metrobete / Ordubeteko / Astebetera / Illabetetik / Urte beterako / Legea bete / Pozez beteta / Aoa-bete (apur bat) / Aotxoa bete (liper bat) / Begi-betegarri / Leporaiño beteta (aseta) / Eztarriko zuloraiño bete / Kolkoka bete diru (moltsoka) / Atzaparrak bete lan (lan bolada) / Akullue bete lur (lur-zirrinda) / Besook (besoak) beteen (ugaritasuna) / Bideek beteen datoz (bideak betean jendea) / Titarea bete olio (ttantton bat) / Etxe bete prakadun (galtzadun iru-lau gizonezko diranean) / Txitxiñek beteen (euri-jasa) / Esku-potorra betekoa zuloa

BEZERO(A. Erabilkera: bezerie, bezeroak (bezeroak), bezerokin (bezeroekin), bezerondako (bezeroendako), bezerie artu, parrokie galdu

BIALDU. (Bidali) Bialtze, bialtzekotan, bialduta, etxetik bialdu, eskolaa (eskolara) bialdu, eskumiñek bialdu, bialdu eziñik, bialdu bae (gabe), bialduerazi, uxaatu, aienatu, alderazi

Esaerak: Pikutaa (pikotara) bialdu / Txakurren salaa (salara) bialdu / Ttottoa puzteea (puztera) bialdu

BIDE. (Antolamen) Erabilkera: konponbide, pakebide, asarrebide, jokabide, izpide, irtenbide, irizpide, ta abar

BIDE-EMAILLE(A. Gidarie, itxu-mutillu, itxularie, aurrelarie, bide-erakuslea, bide-mutillu, gidoia (pasaizoko egaztien aurrelaria)

BIDEZKO(A. Arrazoizko, legezko, itxurazko, zentzuzko, bide zuzenetik, bidebaekeri (bidegabekeri)

BIGOTE(A. Bigotedun, bigotetxodun, bigotetzardun

BIKAIN(ÑE. Erabilkera: bikaintasun, bikaiñena, bikaiñez, bikaiñik, bikaintxoa, neska bikaiñe, kantari bikaiñe, ta abar

BILDURGARRI(E. Ikaragarrie, izugarrie, errukarrie, ta abar

BILLA. Erabilkera: billatze, billatu, billatzaille, billaera, billatzeakon (billatzerakoan), billatzekotan, billa ibili, billa jun (joan), billa ta billa jardun, andragai billa, zizabilla, lan billa, eiz billa (eizean), txalo billa (ohore billa), alkarren billa, alkar billatu, topo ein (egin), trikestu, miakatzen jardun, azaldu, agertu, ondoren

BITTARTEKO(A. Bittartekotza, ordea, ordezkoka, bien (biren) bittartekoa

Esaerak: Kaldarazar konpontzaillea / Zulo estalgarrie / Aitte-puntakoa (babestzaillea)

BITTU. (Bildu) Erabilkera: bitze (biltze), bittuta, bitzera, bitzerako, bitzerakotan, bitzeko (biltzeko), bittualdi, bitzaille, batzaille, bilketa, diru bitzea, orbel-bilketa, saarrak (sagarrak) bitzen (biltzen), eskeen bittuuz (eskean bilduaz), bittu eziñeko, bittu bae (gabe), kiribildu, mordokatu, biribildu, pillatu, batu

Esaerak: Atea bittu (itxi) / Begiik eztet bittu (begirik ez det bildu) (lorik egin gabe)

BIURTU. (Itzuli) Erabilkera: biurtze, biurtzekotan, biurtzaille, biurtu bae (gabe), txarrea (txarrera) biurtu, lenea (leenera) biurtu

Esaerak: Ume biurtu (zartzaroa) / Autz biurtu (kiskali) / Odola ur biurtu (gaixotasunaz) / Eskatun ona, biurtzaille motza (itzulpenik eza)

BIZIO(A. (Griña) Bizioz, biziitze, biziatu, biziakor, bizio txar, biziook (bizioak) menderatu, bizioz beteta, bizioik baeko (biziorik gabeko)

BLAI. (Busti) Blai einda (eginda), izarditan blai, busti-busti ein (egin), aseta, urasetu, ziringatu (lurra ase-ase egin)

Esaerak: Zopa einda (eginda) / Ari leorrik bae (legorrik gabe) / Metxa leorrik bae (jantziak arras bustirik)

BLASTATEKO(A. (Esku-zabalaz jo) Blastara (blastada), blasta-blasta eman, blisti-blastaka, zipli-zaplaka (zaparradan eman), zaplastekoa, zaplara

Esaerak: Aurpegiko bat / Okotzeko bat / Belarrondokoa / Ipurtaztalekoa

BOLARA(REA. Erabilkera: bolaran, bolaraka, jende-bolara, bolaratxoa, aize-bolara, su-bolara (gar-moltsoa), ur-bolara, ta abar

BON-BON. (Ugaritasun) Bon-bon ebali (erabili), dirue bon-bon irabazi (samur irabazi), bon-bonkeriin (bon-bonkerian) gastatu

Esaerak: Gaur bon-bon, biar eon (egon) / Daoneen (dagoenean) bon-bon, ez daneen (ez danean) or konpon!

BOROBILDU. (Biribildu) Borobiltze, borobillik, borobiltasun, gezurre borobilduta, biribille, egi biribille!, aurrez borobildu (tajutu), ertzak borobildu (amustu), borobilkeriin (borobilkerian) (losintxaz) jardun, kiribildu, kiribilka

BOTO(A. Botazio, boto eske, boto billa, botoa eman, boto-emaille

BROMA(MEA. (Gaita) Broman, bromaz, bromako (bromarako), bromosoa, broma gutxiko, erdi-bromaz, bromaik baekoa (bromarik gabekoa), gaitatsu, gaita oneko, ta abar

BUelta(TEA. (Itzuli, biurtu) Bueltatze, bueltatu, bueltatzekotan, buelta baeko (gabekoa), bueltaik (bueltarik) eza

BUERDA(DEA. (Etengabeko zalaparta) Gau osoa buerdan (gazteen parranda), idiik (idiak) buerdaz (uztarrian buru-astinka), txakurrek buerdan (jolasean), iskanbillan, istilluz, desdixan

Esaera: Geldittu ezinda buerdan, mugittu eziñe bueltan (ondoren)

BULTZ(A. Erabilkera: bultzaz, bultzaka, bultzara (bultzada), bultzea, bultzakari, bultzaldi, bultza ein (egin), bultzei (bultzeari) eutsi, alkarri bultzaka, aize bultzara (bultzada), uren bultzekin (bultzarekin)

BURLA. (Iseka) Erabilkera: burlaz, burlaka, burla-zirri (burla-zurri), burlagarri, burlatzat, burla ein (egin)

Esaerak: Adar-jotze / Pipa-jo

BURUBAE(A. (Burugabea) Erabilkera: burubaekeri (burugabekeri), burubaeko (burugabeko), buru gutxikoa, buruik (bururik) eza, buruariñe, buruz txakala, kaxkariñe, kaxkala, txorrea, ximplea, txoliñe

Esaerak: Txanka, ez buru ta ez anka / Buruik (bururik) ez donak (duenak) anak alperrik / Buruik (bururik) ez dabillenak, anak ebali (erabili) bear / Egoi-aizea baiño (baiña) ariñagoa / Buru utseen (utsaren) estalgarri, txapela

BURUGOR(RRA. (Burugogorra) Erabilkera: burugortasun, burugorkeri, burugorraldi, burugortze, burugortu, kaskagorra, kasketatsue, berekoie, egoskorra, setatsue, temakorra, zimatsue, elkorra

BURUTU. (Bukatzeaz) Lanak burutu, astea burutu, aurreratu

BURUTU. (Eramankizun) Burutzeik (burutzerik), burutuik (buruturik), burutu eziñeko, piztiikin (piztiekin) burutu ezinda gabiltz, orrekin ez dao burutzeik (ez dago burutzerik), aguantatu

BURUZ-BEERA. Buruz-beeraka, buruz-beera eroi (erori), buruz-bera eon (egon), buruz-beera ipini, ta abar

BURRUKA(KEA. Erabilkera: burrukaz, burrukan, burrukatze, burrukatu, burrukari, burrukalari, burrukaako (burrukarako), burruka zalea, burrukaldi, alkarrekin burrukan, alkar burrukatu, giza-burruka, andra-burruka, burrukaik bae (burrukarik gabe), burrukatu eziñeko, burruka aundi bae (gabe), burruka-lekue, aize-burruka, oillar-burruka, lurre joerazi, indarrak neurtu, alkar zapaldu, azpiratu, eztabaida, xexioa, matraka

Esaerak: Lanak burrukatu ezinda / Aberats burrukatue / Ibiltari burrukatue

BURRUNDA. Erabilkera: burrundaz, burrundaka, burrundan, burrundara (burrundada), burrundaratsu (burrundatsu), burrundakorra, burrundaots, iskamilla, iskanbilla, istillu, arramarra

DALAKO(A. Dalakoon (dalakoan), dalakokin (dalakorekin), dalakontzat (dalakorentzat), dalazko, gaixotu dalako, politte dalako, zaarra dalako, ta abar

Esaerak: Dalakoa-dala (edonor dala) / Dalako orrek / Bera dalako / Joxe dala-ta / Dana-dala / Erozin (edonor) dala-re (dala ere) / Au dala ta bestea dala... / Dalako ta bestelako / Zer dala-ta?

DANBATEKO(A. (Ler egin) Danbara (danbada), danbarratekoa (trumui otsa), zartatekoa (tiro otsa)

DAO. (Dago) Erabilkera: daoneen (dagoenean), daoneko, daonetan, daon-daonetan, daonakin (dagoenarekin), daoneako (dagonerako), ez daoneako, daon arteen (artean), daon bezela, daon bezelatsu, ta abar

Esaerak: Ba'dao ezpadao (ba'dago ez badago) / Daoneen (dagonean) daona (dagona) / Daoneen daontxoa, nere gizontxoa (urritasuna)

DARIO(LA. (Ixuria, jarioa) Pitxe dariola, lurriñe dario, beldarra dariola, muki-jarioa, gaiñezka, izardi ixurie, txixa dariola

Esaerak: Berriketea dariola / Gezurre dariola / Erronka-jario

DEABRU(E. Deabruzko, deabrukeri, deabrukerizko, deabru-txiki, barrabasa, infernuko etsaie, satanas

Esaerak: Deabruuk artuik (deabruak arturik) doa (oso bizkor) / Nun deabrutan gorde ote da? (topatu eziñik) / Deabruuk umei ein omentzion (deabruak umeari egin omen zion) (apurka-apurka jan)

DEAR(RRA. (Deadarra) Erabilkera: dearka (deadarka), dear otsea (deadar otsera), dear ein (deadar egin), dearra aittu (deadarra entzun)

DEBALDE. (Utsaren truk) Debaldekoa, debalde artu, debalde eman, da abar

DEBEKATZE. (Galerazi) Debekau (debekatu), debekatuerazi, debekagarri

DENDA(DEA. Ontzi-denda, erropa-denda, dendari, dendaz-denda (ibili), denda-zulo (denda barru), dendatzarra, dendatxo, dendaakoa (dendarakoa) (gai dana)

DERREFENTE. (Abian, bat-batean) Derrefenteko, derrefentekoa, derrefentetik, derrefente il, derrefente eraman, derrefente asarratu, ta abar

DERRIOR. (Derrigor) Erabilkera: derriortze, derriortu, derriorra, derriorren (derrigorrean), derriorreko, derriortuta, derriorrak jo, derriorrik bae (gabe), premie, bearra, apremiatze, estutze

DESAIDE(A. (Erronka) Erabilkera: desaidez, desaideka, desaidetsu, desaide txarra, desaide onik ez, desaideik (desaiderik), erronka jo, jotzea kiñatu (jotzera keiñada), arrokerie, oillarkerie

DESBERDIN(ÑE. Erabilkera: desberdintze, desberdindu, desberdintasun, desberdinkeri, ezberdiñek, berdiñik eza

DESKALABRO(A. (Ezbearra) Deskalabroz, deskalabrotze, deskalabrotu, deskalabroaldi, deskalabrokeri

DEZENTE(A. (Aundixka) Dexentea, dezentetxoa, dezenteatik (dezentegatik), tarte dexentea, dezente aldiz, ibillaldi dezentea, artalde dezentetxoa, dezentetan ikusi, sarri, asko

Esaerak: Dezente ustekoa (arroxkoa) / Dezente samar bizi (eskuarte itxurazkoa)

DINBI-DANBA(BEA. (Tiroketa) Dinbi-danbaz, dinbi-danbaka, dinbi-danba ots, dinbi-danbarak (dinbi-danbadak), triki-trakea, dinbirri-danbarrak, zinbi-zanbaka

DIÑA. (Nortasun) Diña izan, diña izan ez, gauza izan, gai izan

DIRU(E. Erabilkera: diruz, dirudun, dirutu, dirutsu, dirutan, diru bidea, diru truke, dirutza, dirupilla, dirupoltsa, dirumordoa, diru-bitze, diru-bitzaille, diru-txanpona, diru-papera, diruun-diruz (diruan-diruz), diru-berrittu, diru-mixeri (urritasun), diruik eza (dirurik eza), diru bae (gabe), diru ondarrak, diru liperrak, diru apurrek, diru-zalekeri, dirue uxatu, dirue irabazi, diru-gastatzaille, aberaste, aberasgarri, aberastasun

Esaerak: Diru bolarea (jasoaldia) / Diru gosea (zalekeri) / Diru otsekoa (dirudun) / Dirue ames / Dirutan ittota (diru tantean bizi) / Diru-maittea (zalegia) / Diruz josita (aberats) / Diru-itturrie (irabazpidea) / Gure diruuk (diruak) eraman datuk (zetuk) miruuk (miruak) / Txanpon biin (biren) jabe ez-ta... (bear gorrian) / Txanpon faltsoa aiñetxe (baliogabea) / Errealan truke txanpon-zaarra (galera) / Eskuarte onekoa (diruz osatua)

DIRUDI. Erabilkera: dirudizu, dirudiña (dirudiena), dirudilla, dirudienez, aidanez, itxura danez

Esaerak: Aingerutxo bat dirudi (ederra) / Ogi-puskea dirudi (on-utsa) / Erregiña dirudi (pitxiz apaindua) / Bidetakoa dirudilla (narraska)

DIXPARATE(A. (Izugarrizkoa) Dixparatekeri, dixparateka (izugarritzkoak bota), dixparatetzat, dixparateei (jare), dixparateik (disparaterik) aundiena bota, dixparatezko gezurrek bota, dixparateek (disparateak) botatzen (biraoka)

DOI-DOI. (Eskas) Osta-osta, alde-alde, gora-beera, larri-larri, atzeaxeo-aurreaxeo, lentxeogeroxeo, goortxeo-biuntxeo (gogortxeo-biguntxeo), ia-ian, parez-pare, erre-arin, eltzaka, erdizpurdi

DOONTSU(E. (Errukarria) Kuittadue, errukiena, gaitzikusie

DOTORE(A. Erabilkera: dotoretze, dotoretu, dotorezi, dotoretasun, dotorekeri, dotoregarri, dotorealdi, dotorez, dotoreik (dotorerik), dotoregi, dotoretxo, dotorexeo, dotore antzeen (antzean), dotore naiko, pantasi

Esaerak: Dotoreputz / Dotore-ontzi / Asteun (astegun) dotore / Jaieun (jai egun) kakatsu

DOTRIÑA(ÑEA. Dotriñatze, dotriñatu, dotriñea ikasi, dotriñea esan

Esaerak: Aitten (aitaren) dotriñea ikasita (aitaren jokaerak) / Dotriña ona dabilde oik (oriek) (izketaldi lardatsak)

DUENDA(DEA. Duendatzarra, duendakeri, Mari-sorgin, Mateo-txistu, Akateiko (Akategiko) damea, Anbotoko seiñorea

EBAI. (Ebaki) Erabilkera: ebagie, ebaitze, ebaikor, ebaigaitz, ebaitzaille, ebaialdi, bedar-ebaiketa, garo-ebaitze, gari-ebaitze, egurre ebai, illea moztu, bizarra kendu

EDER(RRA. Erabilkera: edertze, edertu, edergarri, edertasun, ederraldi, edertzat, edertxo, edertxio, ederregie, ederragoa, eder-ederra, ederrena, ederrenen bat, ederki, eder askoa, naikoa ederra

Esakerak: Ederra sakatu / Ziri ederra sartu (sinistarazi) / Ederrai (ederrari) jare (gezurra bota) / Ederrakin (ederrarekin) abil (lagun txarrakin) / Toki ederreen (ederrean) zabilztz! (uste okerra)

EETXI. (Eretxi) Erabilkera: eeixte, eeixkera, eeixterrezak, eeixgaitzek, itxaur-eeixketan, gaztaiñak eeixten (arbolatik lurrera agaz bota), gari saille eetxi (ebakiaz lurrera bota), zeñiek-zein eetxiko (nork nor lurreratuko), iraiñe eetxi (amak aurrari bularra ixuri)

EGIERA(REA. Eittura (egitura), joera, bultzea, aizeen egiera, uren egiera (gain-beera), jokurako eitturea, mendirako joera, ta abar

EGOERA(REA. Egoeran, egoera txar, egoera nasaie, egoera exkasa, egoera trixtea, egoera larriin (larrian), ala-olako egoeran, da abar

EGOSKOR(RRA. (Egosgogor-zekena) Erabilkera: egoskortasun, egoskorkeri, egoskorraldi, egosgaitze, egoskea, burugor (burugogor), kasketatsue, berekoi, elkorra

EITTURA(REA. (Egitura) Eitturaz, eitturako, tankera, taju, itxura, joera, egiera

EKARRI. Erabilkera: ekarrie, ekarrita, ekartze, ekartzekotan, ekarraldi, ekarle, ekartzaille, ekarrerazi, ekarri naie, ekarri nai eza, ekarri eziñeko, ekartzeik (ekartzerik) eza, ekarri bae (gabe), eraman-ekarrirako, ekatzu (ekarridazu)

EKIN. Ekitte, ekittekotan, ekittea (ekitera), ekiñaldi, ekin bae (gabe), ekiñerazi, laneen (lanean) ekin, izketan ekin, barrez ekin, asi, eraso

ELDU. (Eskuz eldu) Erabilkera: elduuz (elduaz), eltzea (eltzera), eltzeakotan (eltzerakotan), eldu bae (gabe), elduta, eldualdi, eltzaille, eldueran, elduerazi, besotik elduta, eltzen ez

ELDU(E. (Umoa) Erabilkera: gizon eldue (adiñekoa), gaztaiñak eldu, garie elduta, kerizak erdi-elduun (erdi-elduan), saarrak (sagarrak) umatu, eltzaka, eldugi (elduegi), eldupasata, eldu bae (gabe), erdi-gordin, berdots, elduarin

ELDU. (Iritxi) Eltzen, elduko, garaiz eldu, larogei urteeta (urteetara) eldu, negu eldueran (etorreran), gabonak eltzeako (eltzerako)

ELIZA(ZEA. Erabilkera: elizkoi, elizan, elizaatu (elizaratu), elizkizun, eliz-funtzio, elizakook (elizakoak) (azken laguntzak), eliz-sartzea (aurrondoan egin oi dan elizkizuna), eliz-ama (ama-eliza), elizpea, eliz-atarie, eliz-aurre, eliz-torre, kanpantorre, eliz-kanpai, eliz-gari, eliz-diru (eliz-gizonen laguntzarako), eliz-baso (toki-izena), eliz-txorie (txoria)

Esakerak: Elizeek artuko dittu (ezkongai elduak) / Ez do (ez du) elizeek azpiin artuko (azpian zapalduko) (elizatik igeska dabillena) / Elizako santutxook (santutxoak) (aurrengo aulkira joan oi direnak) / Elizako xague (akolitua)

ELKOR(RRA. Erabilkera: elkorrez, elkorrik, elkortze, elkortu, elkortasun, elkorraldi, elkorkeri, lukurre, eutsie, zikotza, esku itxikoa, artu eskue, xurre, leorra, euskorra, bioz baea (biotz gabea)

EMALE(A. Erabilkera: emate, emankizun, emankor, emanaie, emanaikoa, emangai, emangarrie, emanaldie, ematekoa, ematekotan, emangaitz, emanerazi, eskuzabala, biotz

zabalekoa, kupiratsue, aseroa, emana, emanda, eman bae (gabe), emaneziñe, emaneziñekoa

Esaerak: Eskumiñek eman / Eranai (edanari) emanda / Gogok (gogoak) emanda / Burutantziok emanda / Ortzetako bat eman

EMEZALE(A. Emakumazale, andrakoi, gonazale, biziakoi

EMEN. Erabilkera: emengo, emengoik (emengorik), emengokin (emengoakin, emengoekin), emengondako (emengoarentzat, emengoentzat), emendik, emendixek, ementxe, emen-bertan, ementxe-bertan, emen bezelaxe, emen ez-bezelako, emengoxea, emendikaldea (emendikaldera), emendik urrin (urruti), emendik urte betera, emendik aurrea (gaurtik aurrera)

Esaerak: Ortikoz-emendikoz (nunbaitetik) / Angok eta emengok, lau perradun mandok (angoak eta emengoak launa perradun mandoak) (toki danetan berdiñak)

ENGAIÑATU. (Iruzur, loxintxa) Engaiñu, engaiñau (engaiñatu), engaiñatze, engaiñagarri, engaiñakor, engaiñarazi, engaiñuik (engaiñurik), engaiñatuta, erdi-engaiñauen (erdi-engaiñatuan), engaiñatu bae (gabe), engaiñuik (engaiñurik) eza

Esaerak: Aitak semea goratu, alabak ama engaiñatu / Mundue engaiñu utse (utsa) da

EON. (Egon) Erabilkera: eoten (egoten), eoteko (egoteko), eonaz (egonaz), eotekotan (egotekotan), eotezkio (egotezkero), eoera (egoera), eonen (egonean), eonaldi (egonaldi), eonkizun (egonkizun), eonleku (egon-leku), eongure (egongure), eongiro (egongiro), itxoitten eon (egon), zutik eon (egon), oporretan eon (egon), gaixo eon (egon)

Esaerak: Eonak eongure (egonak egongure) / Eotek eonai (egoteak egonari) zorrik ez

EPEL(A. (Gatzik gabea) Erabilkera: epelkeri, epeltze, epeldu, epeltasun, epelaldi, epeltzarra, epel utse, erdiepela, epelxamarra, txepela, txaldana, xoxea, txakala

Esaerak: Epelontzi / Mariepel / Ez ur, da ez salda / Txepelontzi / Txaldanontzi

ERAGOTZI. (Galerazi) Erabilkera: eragozte, eragozpen, eragozpide, eragozgarri, eragozle, eragotzi eziñeko, eragotzi bae (gabe)

ERAKUTSI. Erabilkera: erakuste, erakusteko, erakusgarri, erakusgai, erakuskizun, erakuspen, erakutsita, erakusle, erakuspide, erakutsierazi, erakusbidea, bide-erakusle, adierazi, azaldu, argittu

Esaerak: Bizitzen erakutsi (bearrak) / Bere burue erakusten (zer danezkoa erakusgai) / Gorriak (gorriak) erakutsi (gogorkeriz) / Ortzak erakutsi (zorra ukatu)

ERALE(A. (Edale, ardozale) Erabilkera: eraten (edaten), eranda (edanda), eranai (edanai), eranzale (edanzale), eran (edan) txarrekoa, eransarrie (edansarria), eranai (edanari) emanda, ardogizon, zurrutero, morskorra

ERDI-ZORO(A. Erabilkera: erdi-zoratun (zoratuan), erdi-zoratuta, erdi-txoroa, txoroaldi, txorakeri, txorotasun

Esaerak: Kaskala / Kaskaillue / Astaputze / Majaderoa / Kaxkariñe

ERASKI(E. Erabilkera: eraste, erantsi, eraskor, eraskaie, erantsita, etxeeri (etxeari) eraskie jaso, etxeako (etxerako) eraskie ekarri (ezkontzaz doana), ezarri, ezartze, itxatxi, pegau (pegatze), geigarri, luzagarri, ta abar

Esaerak: Txalma ederrra erantsi (zigorra bota) / Etxeko abeek (abeak) erantsita (leendikoen jokaera) / Txakurrek erantsita (arrak emea estaltzen)

ERASO(A. Erabilkera: erasotze, erasoko, erasoaldi, erasotzaille, erasoik (erasorik), laneen (lanean) eraso, burrukan eraso, eztulka eraso, bata besteei eraso (erritaz), ekin, asi, aize-erasoa, edur-erasoa, euri-erasoa

ERATXI. (Lurreratu) Eraxte, eratxita, gaztaiña eratxi, gari-saille eratxi (ebaki), zeñek zeñ eratxi (nork nor burrukatu), puñudie eratxi (bota), ta abar

ERAZI. Erabilkera: jan-erazi, esan-erazi, ixillerazi, lotsatu erazi, sinisterazi, ekarri erazi, derriortu, beartu

ERBESTE(A. Erabilkera: erbesteko, erbestea (erbestera), erbestetik, erbesteatzte (erbesteratzte), erbesteatu (erbesteratu), erbesteaiño (erbesteraiño), arrotzerri, erri arrotza

Esaerak: Arrotz-erri otso-erri / An ee (an ere, erbestean) txakurrek oiñutsik / An ee (an ere, erbestean) euzkitan (eguzkitan) erretako opillik ez

ERDERA(REA. Erderaz, erdeldun, erdel-itzek, erdel-erri

ERDIPURDI. Erdipurdiz, erdipurdiko, erdipurdika, edipurdiin (erdipurdian), erdipurdi bizi, erdipurdiko giroa, ez otz ez bero, ez lodi ez mee, ez luze ez motz, ez zabal ez melar, ez euri ez ateri, ta abar

ERGEL(A. (Gatzik gabea) Motela, xoxoa, geldoa, eulie, barea, mottela

ERKIN(ÑE. (Urria, txikia) Erkintze, erkindu, erkiñegi, erkintzen, kaxkar, txiker, xaxtar, ñañar, ttattar

ERNEATU(E. (Ernegatua) Erneatzte (ernegatzte), erneagarri (ernegagarri), ernearazi (ernegarazi), erneakizun (ernegakizun), ernea erain (ernegarazi)

EROLE(EK. (Gorputz-illa bizkarrez daramatenak)

EROSI. Erabilkera: eroste, erostun, erosita, erosie, erostura, erosteik (erosterik), eroskie, erostekotan, eroatera, erostearren (ia-ia erosian), erosketa, erositakoa, eroateratu (eroatera iritxi), saldu-erosi (saldu-erosian)

EROSO(A. Erabilkera: erosotze, erosotu, erosotasun, erosozale, erosokeri, erosoenik, erosoenetik, erosoenia, erosotik, erosogo, erosogi (erosoegi), erosotxo, erosoxeo, erosoxamar, eroso antzeen (antzean), oso eroso, etxealde eroso, eroso bizi, eroso bizi naie, erosotasunik bae (nekerik gabe)

ERRE(A. Erabilkera: erretze, erreuna (erreguna), erraata (baso-erretzea), erradura (zabor-erretze), erre-sail, etxe-erretze, baso-erreketan, erreondoa, errauts, erre-zaurie, errepuxildue (urbildue), sutan erre, aize-otzak erreta, txixak erreta (aurren ipurdia), gaztaiña erreek (erreak), oillasko errea, olio errea, txerrie erretzen (il ondoren zurdeak erre), kiskali, kixkaldu, kixkortu, erdi-erre, errearin, erregorrittu, erre-usai, prejittu, erregosie (oiñetakoen)

Esaerak: Errealdi (asarraldi) / Praka-erre (galtza-erre) (asarrakor) / Emakumatan erreta (gaitza itxatsi) / Buru-errea (landare gaixokia)

ERREMANGAU. (Besagorritan) Erremangatze, erremangatu, erremangue (besoetako kementa), zankogorritan, bernagorritan

ERRENTA(TEA. (Maiztar-zorra) Etxe-errenta, errentero (maiztartza), errenta-zorra, errenta-lurrek (lur-alokatuak), errenta aldeako (alderako), gari, kapoi, su-egur, eta abar

ERREPARU(E. (Begirapen) Erabilkera: erreparatze, erraparatu, erraparazi, erreparagarri, erreparakor, erreparue artu, erreparue euki, erreparuz ibili, erreparue eman, erreparu gutxiko, erreparuik baeko (erreparurik gabeko), erreparu eza

ERRESPETO(A. (Itzal, arrera) Erabilkera: errespetatze, errespetatu, errespetagarri, errespetakor, errespetoa artu, errespetoa eman, errespeto gutxiko, errespeto aundiko, errespetoik bagea (errespotorik gabea), errespeto eza, errespetoa galdu, errespetoik (errespotorik) artu ez, itzala, seriotasun

ERRETXIN(ÑE. (Gizatxarra) Erabilkera: erretxintze, erretxindu, erretxinkeri, erretxiñaldi, erretxinduta, petraldu, erreta

Esaerak: Ipurterrea / Prakaerrea / Kakanarrue / Suga-gorrie

ERRETZAILLE(A. Pipa-artzaillea, pipa-erretzaillea, ziarro-erretzaillea

ERREZ(A. (Samur, aixa) Erabilkera: errezte, erreztu, erreztasun, errezgarri, erreztat, errezteen (errezean), errezeta (errezera), errezeko, errezkeri, errez baiño (baiña) errezago, oso errez, errezegi, errezago, errezik, erreztxo, erreztxeo, errez samar, jaiki-errez, ein-erreza (egin-erreza)

Esaerak: Errezeta (errezera) jo (nagitu) / Errezai (errezari) eldu / Mari-errex / Peillo-errex (nagiak) / Errex zale

ERREZO(A. Errezoz, errezatze, errezatu, errezakoi, errezozale, errosarioa errezatu, jatordutako errezook (jatorduetako errezook)

Esaerak: Errezo luzea ta otordu luzegoa (mirabeen marmarreta) / Errezo motza ta otordu luzea (maikideen guraria)

ERRI(E. Erabilkera: errira, erriin (errian), erriko, erritar, errirako, erritik, erriraiño, erribarru, erri-mugak, erri-mugarri, errilur, erribaso, erri-bide, errikoetxea, erriko plazan, erriko eskolan, erriko mediku, erriko jauntxo, erbarrena, erguena, auzo-erri, arrotzerri, erri-miñez

ERROMES(A. Erromesak, erromes-talde, erromes-bide, erromes zale, San Antoniora erromes

Esaera: Askok eitten die San Antonio'ri, eun baten jun-da besteen etorri (askok egiten diote San Antonio'ri, egun batean joan-da bestean etorri)

ERRONDA(DEA. (Parranda) Errondan, errondari, errondazale, erronda ein (egin), errondan ibili, gau-erronda, eztai-errondan

Esaerak: Ontzaana eitten (ontzarena egiten) / Gautxorie (gabaz argi) / Gaueko orduak (orduak) kantuz, biaramoneen (biaramonean) lantuz

ERRUTSU(E. (Errotsu, mardul, azkor) Mutiko errutsue, landarea errutsu dator, garie errotu, txekor mardoa (gizena), gurie

ESAMES(AK. Esameska, zeasana (zer esana), berri-kontari, itzitturri, kontu-kontari, berritxukeri

ESKALE(A. (Beartsue) Erabilkera: eskeko, eskatun, ateetakoa, atekoa, eskaletza, esketik bizi, esketik jan, ijitto

ESKATIMU. (Eztabaida) Eskatimau, eskatimuz, eskatimuka

ESKE. Erabilkera: eskatze, eskatu, eskea, eskera, eskaera, eskabide, eskakizun, eskari, eskale, eskeko, eskatzaille, eskeen (eskean), diru-eskea, etxe-erre-eskeen (eskean), santu-eskeen (eskean) (santu-irudiaz atez-ate ibilli oi ziran), gabon-eskera, kinto-eskea, mesede eske, erruki eske, iritzie eskatu, baimena eskatu

Esaerak: Eskaerak luze, eskerrak motz (ijiotena) / Eskatu ez eskatu, begiko zakarra-re (ere) ukatu (zekenkeria)

ESKER(RRAK. Erabilkera: eskertu, eskertze, eskergarri, eskertzekoa, eskertzekotan, eskerrak eman, esker onekoa, esker gaiztokoa, eskerbaekoa (esker gabekoa), esker aldea (esker aldera lan egin), esker-trukeko (esker aldeko), eskerrikasko, milla esker

ESKOLA(LEA. Erabilkera: eskolatze, eskolatu, eskoldun, eskolaz, eskolan, eskolaa (eskolara), eskolatik, eskolaik (eskolarik), eskolaz jantzie, eskola gutxikoa, eskola bagea (gabea), eskolea ikasi, eskolea erakutsi (irakatsi), eskola-etxe, eskola-maixu, eskolaume, erriko eskolea, auzo-eskolea, gau-eskolan

Esaera: Eskolaume-xaxi, asko jan-da gutxi ikasi (guri beiñipein ala esan oi ziguten)

ESKUARTE(A. (Ondasuna) Eskuarteen (eskuartean), eskuarteko, eskuarteako (eskuarterako), eskuarte oneko, eskuarteik (eskuarterik) eza, eskuarte urrikoa

ESKUBIDE(A. Eskubidez, eskubideik (eskubiderik), eskubidedun, eskubide osoz, eskubide guziikin (guziarekin), eskubide gutxiko, eskubideik bae (eskubiderik gabe), eskubideik (eskubiderik) eza

ESKU-LAN(AK. Esku-lanetan, eskulanez, eskulangintzan, erepizio, txirri-marrak

ESKUPEKO(A. (Saria) Eskupekoa eman, eskupekoa artu, esku-erakutsie, gabon-sarie, erregaloa

ESKURATU. (Jabetza) Erabilkera: eskuratze, eskuratzeko, eskuratzekotan, eskuragaitz, eskuratu nai, eskura etorri, nereanatu (nereganatu), zureanatu (zureganatu), bereanatu (bereganatu), ta abar

ESKU-ZABAL(A. Erabilkera: esku zabalekoa, esku-zabaltasun, eskue zabaldu (laguntza), biotz zabalekoa, emankorra, aseroa, opazkoa

ESTRAPUZU(E. Estrapuzuka, estrapuzuik (estrapuzurik), estrapuzu ein (egin), estrapuzuik bae (estrapuzurik gabe), estrapuzu-lekue, pauso-utse

ESTUTZE. Estutu, estuasun, estualdi, estu bai estu, estututa, estutzeko lain (aiña), lertu zoriin (zorian)

ETAALDI(E. (Ateraldia) Etaaldi utse (ateraldi utsa), etaaldi (ateraldi) nasaie, etaaldi (ateraldi) zoroa, etaldi kaxkarra (ateraldi motza), burutaldie

ETEKIN(ÑE. Etekiñe kendu, etekiñe eman, etekiñe eza, irabazie, obarie, etorrie, eterkiñe, emaitze, proetxue (probetxue)

ETORRI. Erabilkera: etorriiz (etorriaz), etortze, etortzeakoon (etortzerakoan), etortzekotan, etorrita, etorrera, etorraldi, etorrerazi, nator, netorrela (nendorrela), zatoz, zatozela, dator, datorrela, etxea (etxera) etorri, urriñetik etorri, lo-gurea etorri, pozik etorri, negue dator, berandu zatoz, ez dator, etorri bearra (alabearra), jun-etorriin (joan-etorrian), etor-berritan, oiñez etorrita

Esaerak: Salto baten etorri naiz (nauzu) (aldi laburrerako) / Etorri ta bertan-goxo (astiro egon) / Etorri banaiz etorri naiz... (etorriaren damuz) / Juteko (joateko) larri ta noiz etorri eztaki (ez daki)

ETORRI(E. (Maiña) Erabilkera: etorkizun, etorbide, itz-etorrie, etorri onekoa, etorriik (etorriirik) eza, etorri gutxikoa, gezur-etorrie (gezurtia), eozertaako (edozertarako) etorrie, etorrie agortu (iturriari, errekarri)

Esaerak: Diru etorrie (irabazpidea) / Orrek ukalondotik ee (ere) itzeingo luke (egingo luke)

ETSAI(E. Erabilkera: etsaitzat, etsaikeri, etsaiek, alkarren etsai, infernuko etsaiek

EUKI. (Eduki) Erabilkera: eukitze, eukitzeko, eukiko, eukie, eukiiz (eukiaz), eukialdi, euki-leku, zerbait euki, eukimin, euki-gose, eukinaie, eukitzeko gogoa, euki bae (gabe), ez eukitzea, eskutan (eskuetan) euki, etxea utsik euki, gurasook (gurasoak) euki, dauket, dauzket, daukezu, daukezue, dauke, dauzke, ta abar

EUTSI. Erabilkera: euskor, euste, eutsie, eutsitze, eustaille, eustzaille, eusgarri, eusleku, itzei (itzari) eutsi, eutsi eziñeko, barrei (parreari), eutsi ezinda, eutsi naie, eutsi errex, eusgaitze, eutsi ez eutsi alperrik da, sostenittu

Esaerak: Bereei (bereari) eutsi (berekoia) / Zartaiñei (zartagiari) kirtenetik eutsiko dio (etxekoandre xorrotxa)

EZ. (Ezetza) Erabilkera: eza, ezeen (ezean), ezetzeen (ezetzean), ezetzik, ezetza (ezetzatu), ezetzatze, ezetzapen, ezetzarazi, ezezkoa, ezik, ezta, ez ba (ez bada), ezetzai (ezetzari) eutsi, ezereza, osasunik eza, gogoik (gogorik) eza, lanik eza, ezezkor, ez eze, ez ezik, ikusten ez, lotsatzen ez, astiik (astirik) ez, nai ez, ez det, ez dezu, ez do, etzat (etzait), etzatzu (ez zaitzu), etzako (etzaio), ez dakart, ez dakartzu, ez dakar, oi ezbezela, iñor ezbezela, zer galduik (galdurik) ez, zer esanik ez, zer ikusiik (ikusirik) ez, nai ezta (nai gabe), tokiik (tokirik) ez-ta, diruik (dirurik) ez-ta, ze galduik (zer galdurik) ez-ta, ezbear, ezberdin, ezjakiñeen (ezjakiñean), ez-ikusi, ez-gauza, ez-eitteko (ez-egiteko), ez-ordu, ez-garai, ez-leku, ez-aittu (entzungor), ez-ezaun (ez-ezagun), ez-bezelako, ez-bideetan, ez-ustekoa, ez-ezautu (ez-ezagutu), ez-izena, ez-urtea, ez-aldie, ez ba'letor, ez balekar, ez balitz, ez baziñeke, ez giñen, etzebiltzen (ez zebiltzan), da abar

Esaerak: Ez buru ta ez anka / Ez gatz eta ez pipar / Ez ur eta ez salda / Ez arre ta ez so (ganora, arreta gabeak) / Ez nora ta ez ara / Ez ara ta ez ona / Ez nungo ta ez ango (jaberik gabea) / Ez daoneen ez daolako (ez dagonean ez dagoelako) / Ez otz eta ez bero / Ez zu ta ez mu / Ez nun da ez an / Ez nundik eta ez andik (ustegabe) / Ez ardo ta ez ur

EZARRI. Erabilkera: ezartze, ezarrita, alkarri ezarri, lurrei (lurrari) ezarrita, ezartzeko, ezartzeakotan (ezartzerakotan), itxatsi, erantsi, geittu, azi, luzatu, pixue ezarri, tarraskakoa ezarri, gaitzizena ezarri, gaitze ezarri, atzaparrak ezarri (lapurtu)

EZER. Erabilkera: ezertan, ezertaako (ezertarako), ezertakotzat (ezer dalakoan), ezeatik (ezergatik), ezer izatekotan, ezer baiño (baiña) len, ezer gutxi, ezertxo bae (gabe), ezer bae (gabe), ezer ez, ezer onik, ezer ez-bezelakoa

Esaerak: Ezer ez eta pesta / Ezer ez eta zerbaitt uste / Narru-gorriin (narru-gorrian) geldittu / Aoa-bete ortzekin geldittu (ezertxo gabe)

EZI. Erabilkera: eziiz (eziaz), ezitze, ezita, ezikor, ezibera (gozatsue), eziera, eziketa, ezigaitz, ezigaizto (erdi-ezian), gaizki ezie, ezitzaille, ezi baeko (gabeko), eziko eztana (ez dana), uztarriin (uztarrian) ezi (idiak), laneen (lanean) ezitzen (zailtzen), nor bere burue ezi (nortasunean sartu)

EZ-IKUSI. Ez-ikusi ein (egin), marro ein (egin), alboa eman (jira erdi egin)

EZIN(ÑE). Eziñeen (eziñean), eziñik, eziñezkoa, ikusi ezin, ibili ezin, poztu eziñe, zuzendu ezinda (eskuratu eziñik), eziñala (geiegi)

Esaerak: Bizi eziñe (urritasuna) / Ezin ikusie (gorrotoa) / Ezin konpondue (elkartu eziña) / Burue makurtu eziñe (arrokeria) / Kabittu eziñe (aundinaikeria) / Konta eziñala diru (aberats burrukatua)

EZ-JAKIÑ(E). Erabilkera: ez-jakiñeko, ez-jakiñeen (ez-jakiñean), ez-jakintasun, ez-jakite, jakin bae (gabe)

EZKERTI(E). (Eskuz ezkertia) Katxoa

EZKONDEIE(K). Deiek ein (egin), lenengo deie, otsein (otsegin), bigarren, irugarren,...

Esaerak: Saietsa ausi / Bi saiets / Iru saiets /...

EZKONDU. Erabilkera: ezkontza, ezkontze, ezkondu, ezkongai, ezkonbagea (ezkongabea), ezkonberri, ezkon-zaar, ezkon-urrena, ezkon-aurreko, ezkondata, ezkon-zaartuta, ezkon-deietan, ezkon-eune (ezkon-eguna), ezkon-urteen (ezkon-urtean), ezkon-bideetan, ezkon-pozez, ezkon-miñez, ezkon-bildur, ezkon-itzek eman, ezkon-sarie (arrea), ezkontza-auste, ezkontza-ausle, eztai-bazkari, eztai-erronda, andrageie, gizongei, ezkon-launek (ezkon-lagunak) (ezkongaien adiskideak)

Esaerak: Saietsak ausi (ezkon-deiak) / Uztartu (ezkontza) / Apiti ies (kabitik iges) (ezkontzaz aldatu) / Atzo barrez biar nearrez, andra gaztea etxea miñez (atzo parrez biar negarrez, andre-gaztea etxera miñez)

EZKONTZAUSTE(A. Ezkontzauste, bizialargundu

EZKON-UZTARRI(E. (Senarrari sorbalda, ta emazteari burua estaltzen zaien zapia)

EZTABAIDA(DEA. Erabilkera: eztabaidan, eztabaidaz, eztabaidaldi, eztabaidatsu, eztabaidagarri, eztabaidaik (eztabaidarik), eztabaidak, eztabaidaka

Esaerak: Akerra etaa (atera) (eztabaida sortu) / Mukoka / Muturka / Kiskillan / Burrundaran (itzez-itz jardun) / Aiko-maikoon (aiko-maikoan) txikopleittoon (txikopleittoan) (patxadazko eztabaida)

FALTA(TEA. Erabilkera: faltatze, faltatu, faltakorra, faltaerazi, faltaik (faltarik), falta bagea, pixu-faltaz, etxetik falta, iñokin (iñorekin) faltatu, faltea somatu

FALTSO(A. Faltsikeri, faltsotasun, aragi faltso, gizen faltso, diru faltso

FAMA(MEA. Erabilkera: famaz, famatze, famatu, famatue, famoso, famagarri, famaldi, fama on, fama txar, lapur famakoa, dirudun fama, ta abar

FERI(E. Erabilkera: ferira, feritik, feriin (ferian), feriratu, ferizale, feri-gizon, ferira etaa (atera, salgai), feriin (ferian) erosita, illeroko ferie, urteko ferie, urte-zarretako ferie (Elgoibar'en), Santalutzi'ko perie (Urretxu-Zumarraga'n), ferikoz (feri egunean)

FIN(ÑE. Erabilkera: fiñik, fintze, findu, fiñeza, oso fiñe, fin-fiñe, fiñetik gutxi, fiñezaik (fiñezarik, fintasunik) eza, aurpegi fiñekoa (leuna), ots fiñe (soria), aize fiñe (otza)

FORMAL(A. Formaltze, formaldu, formalduta, formalidade gutxi, formaltasunik eza, formalaldiin (formaldian) sartu

FRESKO(A. Erabilkera: freskatze, freskatu, freskotasun, freskura (otz-antza), freskakar, freskagarri, freskoik (freskorik), freskotan, fresko-freskoa (ezetasun), goiz-freskura, aize-freskoa, ur-freskoa, arrautza, freskook (freskoak), arrai freskoa, ta abar

Esaerak: Freskotzarra / Freskokillo / Mari-freska / Fresko-ontzi / Freskurea dariola (nasaitasun) / Fresko aldiin (aldian) (sasoian)

FURRIARA(N. (Asarrez) Furriaraz, furriaraka, furriara baten jarri

GAI. (Gauza-diña izan) Erabilkera: gai izan, erozertaako (edozertarako) gai, esangai, jardungai, ikusgai, salgai, ezkongai, izpidegai, gai eztana (ez dana), gauza ez, diña izan

GAIN(ÑE. Erabilkera: gaiñeen (gaiñean), gaiñeko, gaiñetik, gaiñea (gaiñera), gaindik, gaiñeatu (gaiñeratu), gain-gaiñeen (gain-gaiñean), gaintxoon (gaintxoan), gaiñez, gaiñezka, gainbeera, gain-zurdea (izoztua), ur-gaiñeen (ur-gaiñean), zaldi-gaiñeen (zaldiz), gaiñeakook (gaiñerakoak), gaiñerantzekook (gaiñerantzekoak), gaiñeatikook (gaiñeratikoak), gaiñeandikook (gaiñerondikoak) (osterongoak), leenaz gaiñea (gaiñera), orrezaz gaiñea (gaiñera), ikusiiz (ikusiaz) gain, oe-gaiñekoa, mai-gaiñekoa (estalkia, zapia)

Esaerak: Danaan gaindik (oztopoak ausi) / Jakiñeen gaiñeen (jakiñaren gaiñean) (aurrez jakiñean) / Buruz-gaiñ (buruaz-gain, lanak) / Gaiñez eiñerazi (egiñerazi) (bete, aspertu) / Gain-azpi (irauli) / Azpikoz-gain naastu (egia izkutatuaz gezurra azaldu) / Gaiñe artu (norbait zapaldu) / Eun dana ankaan gaiñeen (egun osoa exertzeke) / Ur-gaiñeko pitxetan (zoro-zoro bizi) / Edur gaiñeko aizeek otsoa-re leizeratu (elur gaiñeko aizeak otsoa ere leizeratu)

GAITZ. (Zail) Erabilkera: gaitzazie, gaitzikusie, asegaizt, egosgaitz, agorgaitz, ezikaizt, gozakaitz, eta abar

GAITZ. (Kalte) Gaitz ein (egin), gaitz-naie, gaitz-billa, gaitzetsi, gaizkor, gaizkille, gaitzez artu (esana gaizki artu), gaitzik bagea (gabea)

Esaerak: Gaitz aundibaea (aundirik gabea) / Euli bat iltzeko gaitzik ez (on utsa)

GAIZKI. Erabilkera: gaizki-ikusie, gaizki-azie, gaizki-ezie, gaziki-esaka, gaizki ikasita, gaizki-naie, gaizkigi, gaizkigo, gaizkitxo, gaizkixeo, gaizki-xamar, ain gaizki ez, oso gaizki ez, gaizki eiñe (egiñe), gaizkitzat artu, gaizki usteen (ustean), gaizki bizi

GAIZKINAI(E. Erabilkera: gaizkinaiez, gaizkinaita, gaizkinaiezko, gaitzeakoa (gaitzerakoa), gaizbide, gaitze opa, asmo-gaiztoz, gaitz ein (egin) asmoz, adur gaiztoz

GALDU. Erabilkera: galtze, galtzeko galtzekotan, galtzeakon (galtzerakoan), galtzaille, galbide, galdubildur, galduerrez, galdugaitz, galdu eziñe, galdu eziñeko, galdu ezinda, galduuz (galduaz), noiz galduko, galera, galera baeko (gabeko)

Esaerak: Pixue galdu (argaldu) / Bistea galdu (itsutu) / Lotsea galdu (ajolik eza) / Izen ona galdu (oorea) / Ar-emanak galdu (adiskidetza eten) / Galduuz (galduaz) ikasi / Tratu txarretik bik (biak) galtzaille

GALERA(REA. Erabilkera: galeraz, galeraik (galerarik), galerekin (galerearekin), galera aundie, galera geiagoko, galera gutxikin (gutxirekin), galera bae (gabe), galeraik (galerarik) eza, galeratxoa, galera pixkat (pixka bat), zerbaitten galeran, apur baten galeran

GALERAZI. Erabilkera: galerazte, galerazita, galerazpen, galerazmen, galerazgarri, galerazkizun, galerazle, galeraztaille, galerazi bae (gabe), galerazteik (galerazterik) ez, galerazi baekoa (gabekoa), erretzea galerazita, ikustea galerazten diti (laiño-lausoak)

GANGA(GEA. (Irabazia) Erabilkera: gangaz, gangeekin (gangarekin), gangaik (gangarik), ganga aundiz, aparteko gangea, ganga bae (gabe), utseen gangeekin (utsaren gangarekin), gangaik (gangarik) eza, ganga politte

Esaerak: Ori da mokaue! (aokada) (loterian askotxo irten) / Eskuarekin bizitzeko lain (eskuaraz biltzeko aiña) (diru-iturri emankorra) / Orrek dabil (dabilki) maatsa

GANORABAE(A. (Ganoragabea) Erabilkera: ganorabako (ganoragabeko), ganoraik (ganorarik) eza, ganorabaekeri (ganoragabekeri), ganora gutxiko, arretabaeko (arretagabeko), burubidebaeko (burubidegabeko), odol gutxikoa, sustantzibagea (gabea), lerroa

GAR(RRA. (Ganora) Erabilkera: gartsue, gardune, garrakin (garrarekin), gar gutxikoa, garrik baeko (gabeko), garrik eza

Esaerak: Su ta gar ekin (gartsu) / Suuk (suak) eta garrak artuta (asarratzeraíño) / Ez gar eta ez txingar / Ez ur eta ez salda (ganoragabekoei)

GARBI(E. Erabilkera: garbitze, garbittu, garbiin (garbian), garbikoa, garbittuta, garbitasun, garbiketa, garbitzaille, garbierazi, erdi-garbittuun (erdi-garbituan), oso garbi, garbigi (garbiegi), garbigo, garbi-garbie, garbixeo, garbi-xamar, garbi antzekoa, oso garbie ez, etxe-garbitze, erropa-garbiketa, oskarbie, izarraatu (gauez goi-garbia), egi garbie, garbi jakin, ar-emanak garbi

Esaerak: Platera garbittu (emandakoa jan) / Kontzientzie garbi / Esku garbikoa (zuzenak) / Mingain garbikoa / Poltxikuuk (poltxikuak) garbi (txanponik gabe) / Kontu-garbitze (karramarra)

GARBITASUN(E. Garbitasunek, agirie, nor danezko garbitasune, garbitasun gutxiko, garbitasunik baeko, garbitasunik eza

GARESTI(E. Erabilkera: garestitze, garestitzen, garestitzea (garestitzera), garestitzeko, garestittu, garestiik (garestirik), garestigo (garestiago), garestigi (garestiegi), garestienetako, garestitxo, garestixeo, garesti-xamar, naikoa garesti, gauza garestie, balio aundikoa, balorekoa, gazi, pikatu

Esaerak: Merke garestie (gauza ez dana) / Bromeek (bromeak) garesti irten (uste baiño garestiago) / Gezurre dao (dago) merke (utsean)

GASTAU. (Gastatu) Erabilkera: gastatze, gastaualdi (gastatualdi), gastakizun, gastakor, gastatzaille, gastubide, gastaerazi, gastau bae (gastatu gabe), dirue gastau, oiñetako zoruuk (zoruak) gastaute

Esaerak: Irabaziala gastau (irabazi aiña gastatu) / Etorri alakobi gastauko luzke (leuzke) (gastatzaillea) / Dirue uxaatuuz (uxaatuaz, gastatuaz) / Dirue jalkiiz (jalkiaz)

GATZ(A. (Arreta) Erabilkera: gatzun, gazkor, laneako (lanerako) gatz, besa-zaiñetan gatz, ganore, adore, kemen, gazbaeko, gatz gutxiko

GAUBELA. (Gauezko eginkizunak) Gorputzeen gaubelan (gorputz-illaren ondoan gaua pasa), eztai-gaubela (eztai-gaueko pestan), gaubelaa (gaubelara), gauezko lanera, ta abar

GAUZA. (Gai izan) Gauza izan, gauza daneaiño (daneraiño), gauza ba'da, gauza ezpada, gauza balitz (ba'litza), gauza ezpalitz (ez balitzake)

GAUZA(ZEA. Erabilkera: gauzaak, gauza ona, gauza politte, gauza txarra, gauza urrie, gauza txikie, gauza arrigarrie, gauzaik (gauzarik), gauza berriik (berririk), ez-gauzea, zenbat gauza, zenbaitt gauzakin, eozer (edozer) gauza, zerbaitt, ezer, zeozer (zer edo zer)

Esaerak: Gauza onik (atarramentu onik) / Gauza txarrak berez datoz (alabearra) / Ez dan gauzaik (gauzarik) ez det esan (esana egiztatu) / Gauza guzikin (guziekin) berdin (asarrer-punttua)

GAZI-GEZAK. (Atsegin-atsekabeak) Bizitzako gazi-gezak, gora-beerak

GEITZE. Erabilkera: geittu, geittuuz (geituaz), geiago, geiagokin, geiagontzat (geiagorentzat), geiegi, geiegizko, geiena, geienetan, geienea (geienera), geienok, geienontzat, geiagokoik (geiagokorik), geien-geienetan, geiengo, geientsu, geittuerazi, geigarri, geiegikeri, geitxo, geixeo, apurbat geixeo, geien batzuk (geiengoa)

Esaerak: Geien danak irabazi (jokuan) / Ez geiao ta ez gutxigo (ez geiago ta ez gutxiago) (gauza juxtua) / Geroz eta geiao (gerozaz geiago) / Urtek geittuuz ajeek geittu (urteak geituaz ajeak geitu) / Naikoa euki ta geiago nai (asegaitza)

GELDO(A. Erabilkera: geldotze, geldotu, geldotasun, geldokeri, geldotzat, geldoxamarra, geldotzarra, motela

Esaerak: Eulie / Oilloa / Arlotea / Zozoa / Epela / Ezertaako (ezertarako) ez dana / Barea baiño motelagoa

GEREKOI(EK. Erabilkera: gerekoittu, gerekoikeriz, egoskorak (egosgogorak), kaskagorak (kaskar gogorak), gozakaitzek, elkorak

GERTAERA(REA. Erabilkera: gertatu, gertatzekoik (gertatzekorik), gertatzezkeri, gertatzekotan, gerta ez dadin (gerta ez dadin), zer gertako (itxoiten), gerta leike, gerta ote leiken, gertabearrez, gertakizun, gertatu berri, gertatu zaarra, atzo gertatue

Esaerak: Gertatzetik gertatzea (gertatzera) (ezberdintasuna) / Gertatu ez gertatu (zalantzaz) / Gertatzekoa gertatu (alabearra)

GERRA(RREA. Erabilkera: gerran, gerrako, gerraik (gerrarik), gerraa (gerrara), gerrate, gerrazale, gerreroa, gerrea piztu, gerra eman, gerra denbora, gerraondo, gerra aurreko, burrukea, kixkillea

GERTATU. (Moldatu) Erabilkera: gertatzen, gertatzea (gertatzera), gertatuta, gertu eon (egon), bazkarie gertatzen, arreo gertu, gertu-gertu jarri, jokurako gertatzen, oerako gertatuta, arto-lur gertaketan, mezetaako (mezetarako) gertatzen, eozertaako gertu (edozertarako gertu)

GIARI(E. (Gidaria) Giatu (gidatu), giatze (gidatze), giatzaille (gidatzaille), giaketan (gidaketan), bide-laun (bide-lagun), bide-erakusle, itxu-mutil, gidoia (paseko egaztien aurrelaria)

GIRAUMEN(A. (Biamona) Giraumeneen (biamonean), giraumenakin (ajeaz), giraumeneko, giraumeneako (biamonerako), jai-giraumenez (jai-biamonean)

Esaerak: Astelen galantakin (aje aundiaz) / Iltze-joa (aje, erasana)

GIXA. (Gisa) Erabilkera: gixaa (gisara), gixako, gixa ontako, zure gixako, berekixa, berekasa, nerekasa, zerekasa

GIZAIXO(A. Gizajo, gixajo, gizaerdi, kuittadu, errukarri

GIZAJO(A. Erabilkera: gizajotze, gizajotu, gizajokeri, gizajotzarra, gixaixo

Esaerak: Geroz gizajogo / Gizajo aundi ori... (on uts ori)

GIZAKI(E. Erabilkera: gizonezko, gizakumea, gizasemea, emakumezko, emakumea, mutil, neska, umekoskor, ume, gizatasun, gizabide, gizalege, gizamailla, gizondu, gizonik, gizonetik ezer gutxi

Esaerak: Gizatzarra / Gizanarru (zitara) / Gizato (nasaia) / Gizaerdi / Gixona (errea) / Plaza-gizon (preskoa) / Kaka-gizona (naastaillea) / Prakadunek (arrak) / Gonadunek, gonazkook (gonazkoak, andrezkoak)

GIZAKUMA(MEA. Gizonezko, gizaseme, gizona, gizaki, prakadun, agura, mutil, mutiko, mutilzar

Erabilkera: Gizarteen (gizartean) / Gizartekoa / Gizarteako (gizarterako) / Gizartekoie

GIZARTE(A. Erabilkera: gizarteko, gizarteen (gizartean), gizarteako (gizarterako), gizartekoi, launartekoa (lagunartekoa), jendekikoa, gizabidea, gizalegea, gizamoldea, gizatasun

GIZEN(A. Erabilkera: gizenze, gizendu, gizenkor, gizentasun, gizenaldi, gizenegi, gizentxo, gizenxamar, gizenago, gizengaitz, gizentsue, urdai-gizen, zur-gizena, lur-gizena (lurrondo lodia), egualdi (eguraldi) gizena, ardi-gizena (okel-ardia)

GIZATXAR(RRA. Gizatxarkeri, gizatxartu, zitara, errea, petrala, txatxue

Esaerak: Praka-erre / Praka-estu / Suga-gorrie / Kaka-narrue

GOIZ. Erabilkera: goiztar, goizaldi, goizago, oso goiz, goiz-goiz, goiztxo, goiztxeo, goizxamar, goiz antzeen (antzean), naikoa goiz, goizegi, goiz jeiki, goizago lotaatu (lotaratu), goiz-artoa, goiz-gaztaiña, goiz-keiza (keriza)

Esaerak: Goiz-beranduun (goiz-beranduan) / Goiz-oillanda (nexka ausarta)

GOORKERI(E. (Gogorkeria) Erabilkera: goorkerin (gogorkerian), goorkeriz (gogorkeriz), derriortu (derrigortu), egoskorkeri, elkorkeri, kaikukeri, astakeri

GORA. Erabilkera: goratze, goratu, goraka, gorakotan, gorago, goragoko, aldapan gora, urteetan gora, goraxeo, goraxeoko, gora-larrie (bota-larria), gora-beerak

GORDE. Erabilkera: gordetze, gordeta, gordeez (gordeaz), gordeka, gorde-gordeka (aur-jolasa), gordetzaille, gordeleku, gordeerazi, aize-gordea (toki babesa), ixil-gordeka, gorde nai-ta, marro ein (egin), zirku ein (egin), kirikaz ibili (erdi-gordeka), estali, izkuta, kuttegie (gorde-tokie)

Esaerak: Ixil-mixilka ibili / Maixeritan ibili (nor bere burua gordeaz) / Kolkoon gordeta (barru-barruan gordeta)

GORRI. Erabilkera: gorritze, gorrittu, gorritasun, gorritualdi, gorri-beztuta (edalearen aurpegia), lotsaz gorrittu, gorri-gorri ein (egin), lotsa gorriin (gorrian) agertu, saar (sagar), muxu-gorrie, ankagorritan (oiñutsik), besagorritan, narru-gorriin (narru-gorrian), lur-gorriketan (lurra lantzen), zelaiek gorri (larrerik gabe), Aizkorri (toki izena, arkaitz soilla, bizia)

Esaerak: Ume-gorriik (ume-gorriak, neska-mutil-koskorak) / Mixeri gorriin (gorrian) bizi (beartsuenean) / Ekaitzek gorriin (gorrian) arrapatu (estalgarririk gabe)

GORPUTZ(E. (Gorputz-illa) Gorputz geldittu (il), gorputz-eramate, gorputzei (gorputzari) lur eman, gorputzen (gorputzaren) gau-belan, gorputz-bidea (eliz-bidea, kurutze-bidea)

GORROTO(A. Erabilkera: gorrotoz, gorrotatze, gorrotatu, gorrotagarri, gorrotabide, gorrotarazi, gorrotoik bae (gorrotorik gabe), gorroto gaiztoz, gorroto aundiz, amorru, gaizki-naie

Esaerak: Begitan artu / Begi-txarrez ikusi / Ezkerreko begiz ikusi (ikusi nai eza)

GOZAKAITZ(E. Gozakaiztu, gozakaizkeri, gozobaekoa (gozogabea), elkorra, takarra, kaskagorra

Esaerak: Pipar-miñe / Ozpin-ontzi / Ginda-garratza / Ardaie baiño leorragea (ardagaia baiña leorragea)

GU. Erabilkera: geu, guk, geuk, gure, geure, gurekin, guretzat, gureatik (guregatik), gureana (guregana), gureandik (guregandik), gu bezelako, gue ez-bezela, gue ez-ezik, gutako iñork, gurekikoa, gure aitte-amak, gure zea (zera), geure kaltez, geuretzat aiñe

GURE. (Zale) Logure, dantzagure, barregure, azkure, esangure, ta abar

GUZI(E. (Guzi ta guzti, bietara erabili oi degu) Erabilkera: guziz, guztiz, guzientzat, guztiontzat, guztiintzat (guztientzat), gorputz guziko miñe, dakian (dakidan) guzie, guztiikikoa (guztielikikoa), guzi-guzitan, danok, danak, dan-danetan, oso-osoik (oso-osorik)

Esaerak: Andra ta guzi perira (senar-emazteak) / Baztar guziitan (toki guzietan) / Alde guztitako berri (toki guztietako ezaupide) / Zatozen guztiitan (zatozen bakoitzean) / Guztiindako peri txarrik ez (guztiendako galerarik ez) / Soldatea oso-osoik (oso-osorik) etxeratu (irabazi guzi-guzia etxeratu)

IES. (Iges) Erabilkera: iesi, ieska, iesika, ieskari, iesai (igesari), iesaldi, ieseran, ies ein (iges ein), iesi antzeen (iges antzean), anka, ospa, alderandu

Esaerak: Lanai iesi (lanari igesi) / Elizatik ieska (elizaren etsaia) / Diruuk ies ein (diruak iges egin) (kontura-gabe gastatu)

IGAR(RRA. (Persona argala) Erabilkera: igartzen, igartu, igarraldi, igarregi, igarrago, igartxeo, igarxamar, igarkote, mee, erkindu, argaldu, melarra, urtuta

Esaerak: Zotza baiño (baiña) igarrago / Azal da ezur uts / Erabat urtuta / Txixarea baiño (baiña) meeago

IKUSIERAZI. (Eramanerazi) Sufrittuerazi

Esaerak: Gorrik (gorriak) ikusierazi / Beltzak ikusierazi / Senperrenak pasa / Sekulakook (sekulakoak) ikusierazi / Txakurrenak pasa

IKUSIEZIN(ÑE. (Iñoren ona eraman eziña) Erabilkera: ikusiezinda, ikusieziñez, ikusieziñik, ikusieziñek, ikusieziñeatik (ikusieziñagatik), ikusieziñekin (ikusieziñarekin), ikusieziñezko, ikusi nai eza, eziñikusie

Esaerak: Alkar ikusi ezin, bista ona-ta (ikusieziñe) / Begin aurren (begin aurrean) / Ikusi nai ez / Begi txarrez ikusi / Ezkerreko begiz ikusi

IKUSI-MIKUSIKA. (Aurren asmakizunak)

IL-KANTU(E. Il-kantuz, near-kantue (negar-kantua), min-kantuun (min-kantuan), lantuz, lantuka

ILKETA(TEA. Ilketak, iltzaille, txerri-ilketan, txaal-ilketak, eta abar

INBUR(RRE. Inburre bota, bautizo-inburre (bataio ondoren aita-pontekoa izan oi zan txanponak jalgi oi zituen) / Saar-inburre (irailleko San Migel egunean, erriko nexka-mutikoentzat egin oiz zan, San Migel'go baseliza aurrean; eliz-lurrean zeuden sagar-ondoen uzta zan noski)

INGURU(E. Erabilkera: inguruun (inguruan), inguruko, ingurutik, ingurura, inguratze, inguratu, inguratuta, inguratzaille, inguruguna, ingurutsuun (ingurutsuan), inguratu eziñeen (eziñean), inguratu bae (gabe), inguratze eza, auzo-inguru, etxe-inguru, inguru-lurrek

Esaerak: Artaldea inguratu (bildu) / Bazkaltzea (bazkaltzera) inguratu (maira bildu) / Inguratu ezinda (astirik gabe) / Amarrak inguru (alde-aldera) / Su-ingurutik alde bae (sukaldetik irten gabe) / Morroia inguratu (topatu)

INFERNU(E. Infernura, infernuko, infernurako, infernutik, infernuko deabru, infernuko ataka, infernuko sue, infernuun (infernuan) kixkaltzen, infernu bildurrez

INTXE(A. (Gorrotoa) Intxaz, intxeekin (intxearekin), intxaik bae (intxarik gabe), intxa txarrez, intxa gaiztoa

IO. (Alea eio) lotzen, iota, ioala, ioaldi, artoa iotzen, garie io, io-berrie, io-zartue, irindu, irin-lauso, moturea kendu (laka, eio-zorra kendu)

Esaera: Iriñe aiñe lauso (miña aiña aitzaki)

IPINI. Erabilkera: ipintze, ipintzeko, ipintzea (ipintzera), ipintzeakotan (ipintzerakotan), ipintzeik (ipintzerik), ipintzekotan, ipinialdi, ipintzaille, ipinierazi

Esaerak: Dirue ipinita (aurreratze) / Kontuun (kontuan) ipini (adierazi) / Nearrez ipini (negar egiñerazi) / Izena ipini (bataioan) / Oillalokea ipini (txitoak izateko arraultzak)

IPUI(E). Ipuiek, ipui-zaarrak, ipui-kontari, ipuiek asmatu

IRABAZI(E). Erabilkera: irabazte, irabazten, irabazpide, irabazbide, irabaztoki, irabazkizun, irabazgarri, irabaziin (irabazian), irabaziik (irabaziak), irabazitik, irabazitako, irabazita, irabaztea (irabaztera), irabazira, irabazirako, etekiñe, proetxue, obarie, emarie, gangea

Esaerak: Irabaziik (irabaziak) pillatzen / Irabaziik kendu bae (etekiñik kendu gabe) / Urteko irabaziik (urte osoko irabaziak) / Lurrek irabaziin (lurrak emankor) / Bakarra irabazteko, ta maie bete jateko (eskasia)

IRABAZI. (Azi, loditu) Irabazkor, irabazgaitz, arbolan (arbolaren) irabazie (urtetik-urterako kimua), mutil-koskorrak erruz irabazi (azi), pixuun (pixuan) irabazi (loditu), azkor, maluts, mardul, apostue irabazi

IRAUN. Erabilkera: iraute, iraupen, iraumen, iraunkor, iraungarri, iraungo, irauteiik (irauterik), irupen gutxiko, iraun eziñeko, iraupenik eza, luzarorako iraupena, iraunerazi

IRITXI. (Gai izan) Erabilkera: irixte, iritxitze, iritxiko, ezin iritxie, iritxi eziñeen (eziñean)

Esaerak: Diruz iritxi / Indarrez enaiz (ez naiz) irixten / Danetaako (danetarako) ezin iritxiin (iritxian) / Onentzat enaiz irixten (ontarako gauza ez)

IRITZI(E). Erabilkera: iritzikoa, iritzira, irizpide, irizpen, irizkidea, iritzie eman, iritzie jaso, iritzie eskatu, derizkit, deritzat

IRTEN. Erabilkera: irtetze, irtenaz, irtenda, irteera, irtenbide, irtenpidea, irtenkizun, irtenaldi, irtenleku, irten nai-ta, irten eziñeen (eziñik), irten nai-ezta, morrontzaa (morrontzara) irten, bidera irtenda (zer ikusiko), bizkarrak irten (makurtze), urgaiñea (urgaiñera) irten, euzkiin irteera (eguzki-irteera), zimurrinak irten (zaartzaroa), puzkarrak irten (ustegabea), ortzak irtetzen, suerteen irten, arriskutik irtenda, katigu irten (soldaduzkan), perretxikuuk (perretxikuak) irtenda, etxetik irten, nora-ara irten, sartu-irtenbat, irtenuna, irtekuna, irten eziñe, irtetzeik (irtetzerik) eza, iñoa irten bae (iñora irten gabe)

Esaerak: Biziik (bizirik) irten (gaixotasun, elbarritze) / Bereekin (berearekin) irten (berekoikeri) / Bere onetik irtenda (naaste, asarratze)

IRTEN(A). (Ausarta) Erabilkera: irteera, irtenaldi, irtenkeriz, irtenaiko, irtentxoa, irtenxhoa, irtenxamarra, buru-txutie, arroxkoa

Esaerak: Kaskaletik irtenda / Zirt eo (edo) zart ein (egin) / Txori-pinttoa (aundinaikoa) / Mari-bandera / Goiz-oillanda

IRUN. (Arigintza) Iruten, artillea iruten, liñoa iruten, irulea (arigillea), eunlea (oialgillea), ardatzez irun, dornuz irun, ardazketa, ardazleek (ardazleak, arigilleak), ardazleku (antzina etxe jakin batean auzoaldea biltzen omen zan)

IRRIST. (Txirrist) Irristara (irristada), irristaka, irristaleku, irristagarri, irrist ein (egin), labaindu, lapratx ein (egin), amildu

Esaerak: Irristaran (irristadan) pasa / Irristaka jun (joan) (suerteak iges egitean esan oi da, adibidez loteriak)

ISKANBILLA. Iskanbillaz, iskanbillan, iskanbiltse, zarataz, istillu, burundara, xexio, xextran, eztabaida, zalaparta

ITXOON. (Itxaro) Erabilkera: etxote, etxonda, etxoin, etxoin-leku, etxoiñaldi, zai eon (egon), beira (begira)

Esaera: Etxoitten daonai (dagonari) denborea luze

ITXUMUSTRU. Itxumustruun (itxumustruan), itxumustruka, zalapartaka, arrapastaka, itto bearreen (bearrean), zentzunik bae (gabe)

ITXU-MUTIL(LLE. Itxu-laun (itxu-lagun), bide-erakusle, bide-emale, bide-laun (bide-lagun)

ITZONTZI(E. Esaerak: Izjario / Itz-itturri / Berritxu / Berri-katillu / Txintxarri

IXTILLU(E. Erabilkera: ixtiluz, ixtilutsu, ixtilukor, ixtilu aundiz, ixtiluik bae (ixtillurik gabe), berebiziko ixtiluak (ixtilluak), iskanbilla, galdubearra, zalaparta, zarata

IXTORI(E. (Ipuia) Kontakizune, izana, gertatue, ixtorik (ixtoriak) esan

IZEN(A. Erabilkera: izenez, izeneen (izenean), izenekoa, izenik, izendun, izenik bae (gabe), eunen izenekoa (eguneko santu izena), ama-puntakoon (ama-pontekoaren) izenekoa, izengaizto, gaitzizena, ez-izena, kontrako izena, izen-faltsoa, emakumezko izena, gizonezko izena, santu izena, euskal-izena, toki-izena, gauzan (gauzen) izena

Esaerak: Izen ona kendu / Izen txarrak indar artu

IZEN ON(A. (Nortasuna) Erabilkera: izen onez, izen onik, izenekoa, izen onakin (onarekin), izen onekondako, izen ona gorde, izen ona kendu, izen ona galdu, izate onekoa, itzal onekoa

IZENTATZE. Erabilkera: izentatu, izentauta (izentaturik), izentapen, izentatzeko, izentatzekotan, izentatzeik (izentatzerik), izentatzezker, izentaeran, izentatu bae (gabe), ondorengooi (ondorengoei) izentatu (ondasunak), aurretiko izentamenak, beatzakin izentatu (seiñalatu), erabai (erabaki), aukeratu, izendatu

IZKUTU(E. Erabilkera: izkutatze, izkutatzeko, izkutatzeaiño (izkutatzeraiño), izkutatzeaiño (izkutatzeraiño), izkututik, izkutura, izkutuun (izkutuan), izkutatu, izkutauta (izkutaturik), izkutatzeik (izkutatzerik), izkutaka, izkutaeran, izkutaldi, izkutagarri, izkutakizun, izkutatzaille, izkutarazi, izkutagaitz, izkutaerrex, erdi-izkutuun (erdi-izkutuan), oso izkutuun (izkutuan), izkutugie, izkututxo, izkutuxeotik, izkutuxamarreko, izkutatu eziñeen (eziñean), izkutatu bae (gabe), izkutatzeik (izkutatzerik) eza, izkutaleku, izkutaketan, aize-izkutu (aize-babes), alderandu, aienatu, galdu, marro ein (egin)

Esaerak: Kirikaz / Kuriketan / Gordeka (izkutaka) / Ixilka-mixilka ibili / Bizkarra eman da aurpegie izkutatu (ordekotza eman)

JABE(A). Erabilkera: jabetze, jabetu, jabetza, jabetasun, jabetzakoa (ordezkoa), jabe ein (egin), jabe izan, etxe-jabe, baso-jabe, jabeik baekoa (jaberik gabekoa), nausie (nagusia)

Esaerak: Jaun da jabe (guzien gaindik) / Bere buruun (buruan) jabe (zentzudun, iñork lotzeke) / Eskuratu / Nereanatu (nereganatu) / Neureandu (neuregandu)

JAIERA(REA). Erabilkera: jaieraz, jaieratsu, jaieraik (jaierarik), mendirako jaierea, elizaako (elizarako) jaierea, jaieraik bagea (jaierarik gabea), joerea zale

JAKIN. Erabilkera: jakite, jakitsu, jakinduri, jakitun, jakingai, jakingarri, jakiñeen (jakiñean), jakiñeko, jakiñik, jakinda, jakiñerazi, jakin-min, jakin naie, jakin bae (gabe), ez-jakiñeen (ez-jakiñean), ez-jakiñe, jakiñeko etxeetan, toki jakiñe, aurrez jakinda, jakitteik nai ez (jakiterik nai ez)

Esaerak: Jakiñeen gaiñeen (jakiñaren gaiñean) (aurrez jakiña) / Gutxi-asko jakinda (zerbait zekiela) / Asko-asko jakin bae (arras ez-jakiñean) / Aittek dakiiña ta geiao daki (aitak dakiana ta geiago daki) (aitaren ogibideko semea)

JARAMON. Erabilkera: jaramon ein (egin), jaramonik artu ez, jaramon gutxi, jaramonik eza, kaso, zaittu, aintzakotzat, ezaupidea eman, agurtu

JARDUN(E). Erabilkera: jardute, jarduneen (jardunean), jardunkizun, jardunaldi, jarduntsue, jardunzalea, jardunanie, jardungurez, jarduntzaillea, jardun txarrekoa, jardun bae (gabe), jardunik, jardun eza, izketan jardun, txantxetan jardun, nearrez (negarrez) jardun

Esaerak: Jarduneen (jardunaren) jardunez (gutxi-gutxika egin) / Jardun da gutxi, ta jardun bae (gabe) ezer ez

JARE. Erabilkera: jarein (jaregin), jareitze, jareieran, kateitik jare, urei jare, kartzelatik jare, ur-jarena (osiñari jareitzean), askatu, libratu, utzi

Esaerak: Ederrai (ederrari) jare (gezurrari) / Presei (presari) jarein (ixillean gordeak bat-batean esan)

JARRAI. Erabilkera: jarraitze, jarraitu, jarraika, jarraikara (jarraikada), jarraimen, jarraipen, jarraikizun, jarraipide, jarraitzaille, feriri (feriari) jarraitu, meza-nausira (meza-nagusira) jarraitu (joera), jarraitzeik (jarraitzerik) ez, jarraitu bae (gabe), ondoren, segi, seizioa (gorputz-illari jarraika)

Esaerak: Onai (onari) jarraika txarra (eguraldia) / Zarroi (zaarriori) jarraika gazteek ba'datoz (bizitzaren kurpilla) / Artzairen ondoren ardiak (artzairen jarraian ardiak) (agintedunari jarrai osterongoak) / Zorretan jarraitzen do (du) (ordaintzeke) / Odolkie katuuri (katuari) jarraika (neska mutillaren ondoren)

JARRERA(REA). (Arrera) Erabilkera: jarrera ona, jarrera txarra, jarrera otza, erdipurdiko jarrera, jarrera gaiztoa, jarreraik (jarrerarik) eza

JARRI. (Ipini) Erabilkera: jartze, jartzekotan, jarrita, jarriera, jarritakoa, jarrierazi, jarriik (jarriak), erdi-jarriin (erdi-jarrian), jarri nai-ta (naiaz), jarri bae (gabe), jarri eza, etxea jarri (osatu, jantzi), barrez jarri (parrerazi)

Esaerak: Ori jarri da jartzekoa / Oi ez-bezela jarri (onetik irtenda) / Katu-erdikoon (katu-erdikoan) jarri (erdi-moxkor)

JATOR(RRA. Erabilkera: jatortasun, jatorrik, jatorrak, morroi jatorra, laneen (lanean) jatorra, oso jatorra, jatorretik gutxi, jatorretik ezer ez, zuzena, bikaiñe, patxadatsue, oso ona, gozatsue

JAUN(E. Alkate jaun, mediku jaun, bikario jaun, aittejaun (aitona), jaun da jabe (danen gaindikoa), bai jauna, ez jauna, jauntxo, jauntxokeri

JAUNKOIKO(A. Jainko, gure Jaune, aitte Jaungoikoa (Aita, Seme, Espiritu Santu), Jainkoakiko, Jainkoandik (Jainkoagandik), jaune artu

JAZTETXE(A. (Urrutiko basarriak etxe jakin bat oi zuten, errira zetozenetan oiñetako garbiak aldatzeko)

JENDE(A. Erabilkera: jendetza, jende-moltxoka, jende-mordoa, jende-pilla, jende asko, jende gutxi, jendeik (jenderik) eza, jende arte, jendeekiko, jendeenganako

Esaerak: Jenteera / Jentillaje (gaizki ikusiak) / Jende-zaburra (zar, gazte, andrazko, gizonezko, danetarikoa) / Ijito-jende / Aundizki-jende / Jende xea / Jendeen begiitaako (jendeaurrerako) / Erdi-purdiko jendea / Alamouzko (ala moduzko) jendea (nolabaiteko, zentzu gutxiko) / Jendeen (jendearen) berriketak (zurumurrak)

JENTIL(LLEK. (Uste danez gizaki indartsuak, kristautasun-aurretikoak)

Esaerak eta bide batez toki-izenak: Jentil-etxe / Jentil-zulo / Jentil-arri / Jentil-itturri

JESUITA(TAK. (Jesusen Lagundikoak)

JETXI. (Beeratze) Erabilkera: jeiste, jeiskera, jeisten, jeistera, jeisteko, jeisteakoon (jeisterakoan), jetxialdi, eskillarak jetxi, lurrea (lurrera) jetxi (egaztia), jetxierazi, jetxi gaitz, jetxi errex, jetxi bae (gabe), jetxi eziñeko, jeisbide

Esaerak: Burue jetxita (makurturik) / Gasolina jetxi (merkatu) / Jetxi ez-jetxiko (zalantzaz) / Errekea jeixten (ura gutxitzen)

JIPOI(A. (Pasada eman) Jipoittu, jipoia artu, astindu, berotu, ziortu (zigortu), autsek kendu, zapindu, ederrak eman, egurtu, ta abar

JIRA. (Jiratze) Erabilkera: jiratu, jiraka, jira artu, osoon (osoan) jiratu, jira-erdie eman, lurre jiratzen (goldeaz), etxean (etxearen) jiran (inguruan), dantzan jiraka

Esaerak: Orri, jira bi emango nioke (gaillendu nezake) / Jira ta buelta (joan-etorrian)

JIRA(REA. (Burubide) Erabilkera: jira on, jira gutxikoa, jira txar, jiraz, jiratsue, jira bagea (gabea), jiraik (jirarik) eza

Esaerak: Bakarrik jiratzten da (moldatu) / Zurrute dabillen etxeen (etxean) jira onik ez (edaleen etxean burubide gutxi)

JO. (Jole, jotze) Erabilkera: soiñu-jole, gari-jole, txun-txun-jole, joaldi, liña-jotze, ondo-jotze (zugaitz-ondoa aizkoldu), sokor-jotze (lurra ausi), jotzaille, aizkol-joa (zugaitzei aizkoraz ateratako akatsa), jo ta ke (eten gabeko joa), lexiba-jotze (arropak arrian joka), amarrak jo (ordua)

Esaerak: Adarra jotzen (zirikada sartu) / Txintxar-jole (berritxu) / Errada-jotze (zaarrez ezkontzen zirenei, ontzi zarrekin tarrapatakoa jo oi zitzaien)

JOSI. (Iltzez) Josten, jostea (jostera), josita, josie, erdi-josiin (erdi-josian), josteko, josi bae (gabe), iltzez josi, joskera

JUN. (Joan) Erabilkera: jute, juteko, juteako (joaterako), juteakoon (joaterakoan), junez, junda, jundako, jundan, junaldi, junerazi, joeran, oiñez jun, asto-gaiñeen jun, aruzkoon (aruzkoan), ba'noa, ba'zoatz, ba'doa, ta abar

Esaerak: Jun da jun (atseden gabe) / Juntzan urteen (joan zan urtean) / Jundan aspaldin (aspaldidanik) / Beti jutekotan (betarik eza) / Noa jungo-ta araa? (nora joango-ta arutza?) (ez-lekuren batera)

JUN-ETORRI(E. Erabilkera: jun-etorriin (joan-etorrian), jun-etorriik (joan-etorririk), jun-etorrika, atze-aurrerea (atzera-aurrera), arutz-onutz, batea ta bestea (batera ta bestera), gora ta beera

Esaerak: Eten baeko (gabeko) jun-etorrie / Jun bearran jun bearrez (joan bearraren joan bearrez) (zerbait aaztuta) / Au etorri bearra! / Au jun bearra! (geiegizkoa) / Jun-etorritxo bat ein (egin) (irtenalditxoa)

JURAMENTU(E. (Zin egin) Juramentu ein (egin), juramentuun azpin (juramentupean), juramentu faltsoa (gezurrezkoa), juramentue ukatu (itza bete ez)

JURAMENTU(E. (Biraoa) Juramentuz, juramentuka, madarikatu, maldizio, ao gaiztokoa

Esaerak: Goiek eta beeak erreez (erreaz) (biraoka) / Juramentu bateen (batean) (ixildu gabeko eskola) / Oiñaztarrak erreko alau! (artzaia ardi sorakariari) / Arkakusoak ittoko alau ! (txakur-nagiari) / Botikatan gastatuko aldo (al du) orren balioa! (zerbait lapurtu duenari)

JUXTO(A. Erabilkera: juxtoon (juxtuan), juxtoko, juxtoena (aalik juxtuen), juxto-juxtoko, juxtogi, juxtogo, juxto xamar, dirue juxtoon (juxtuan), ordu juxtootan (juxtuetan), juxtoko itzek (itz gutxikoa), gizon juxtoa (zuzena)

JUZKO(A. (Susmoa) Juzkoz, juzkoik (juzkorik), juzko ein (egin), alakon (alakoren) juzko, juzko txarra, juzkotan (kezketan) juzko onik ez, juzkoik (juzkorik) eza

Esaerak: Soroko erromarea (langea, atakea) zabalik? (eiztarien juzkoa) / Saastitik (sagastitik) saarrak (sagarrak) eraman? Ezta urrutikoa izango... (auzokoan juzkoa) / Oillo-arrautzak izkutatu? (aldeko txakurraren juzkoa)

KAKANARRU(E. (Zitala) Petralla, prakaerrea, zipotza, errea, gizatxarra

KAKO(A. Erabilkera: kakotze, kakotu, kakotuta, okertuta, makurtze, garie kakotu, kako ein (egin), sudur-kakoa, kate-kakoa, txerri-ilketaako kakoa, kakoon (kakoan) exei, kakoratu

KALDAR(RA. Kaldarkeri, kalddarra, nanoa, epela, xoxoa, txaldana

Esaerak: Kaldarrontzi / Ez ur da ez salda (epela) / Xoxolapiko

KALE. (Uts) Erabilkera: kale ein (egin), kale eman, uts eman, uts ein (egin), zula, pote

Esaerak: Agindu ta kale (itza bete ez) / Aurten-e kale (eguberri-loteriak)

KALE(A. Erabilkera: kaleatu (kaleratu), kaleatze (kaleratze), kaletik, kaleko, kalea (kalera), kale-ertz, kale-tarte, kale-guen, kale-barren, kale-erdiko, kale-kutza (kale-gurutza), ta abar

Esaerak: Kale-ume (kaletar) / Kale-zuloon (zuloan) sartuta (irtetzeke) / Kaleko ogie (ogia) (txuri ta arroa)

KALTE(A. Erabilkera: kaltekor, kaltegarri, kalteik (kalterik), kaltez, kaltetue, kaltetan, kalteako (kalterako), kaltegille, kalte ein (egin), kalte dun, kaltetza, kalte aundie, kalte askotxo, naikoa kalte, kalte gutxi, kalte txiki, kalteik bae (kalterik gabe), kalteik (kalterik) eza, galera, ondamedie

Esaerak: Etxe-kalte (jokalaria) / Kalteek-kalte... (ajolagabea) / Kalte-alderako (esku-pekoe) / Iñoon (iñoren) kalteek poztu (zipozkeria)

KANPAI(A. Erabilkera: kanpaiak, kanpai-jotze, kanpai-jole, kanpai-ots, kanpai aundi, kanpaitxo, kanpaigille, kanpai-min (mingain), su-kanpai, il-kanpai, aingeru-kanpai, meza-kanpai, argi-kanpai, abemaritako kanpaia, kanpantorrea

Esaerak: Urrutiko kanpaiak (urrutiko ugaritasuna) / Kanpai-jolea (kontu zabaltzaillea) / Kanpaiak joaz (joaz) (berri kontari)

KANPO-SANTU(E. (Illerria) Lur-santue, lur-bedeinkatue

KARGA(GEA. Erabilkera: kargatze, kargatu, kargaz, kargaik (kargarik), kargatzaille, kargagarri, kargaerazi, karga-arin, erdi-kargatuta, kargabete (geitxoan), kargatza, kargatu bae (gabe), karga aundi baeko (gabeko), karga-jasotzaille, astun, astuntasun, astunegi, astuntxo, astunxeo

Esaerak: Karga ederra dauke (moskorturik) / Kargatuta (aurdun geldittu) / Mandoon (mandoaren) kargea astori (astoari) bota (porrot egiñerazi)

KARGU(E. (Ardura) Erabilkera: karguz, kargudun, karguik (kargurik), kargue artu, kargue kendu, kargue utzi, karguik baeko (kargurik gabeko), etxeko kargue, gurasoon (gurasoen) karguko, kargu ein (egin), kontu ein (egin), kaso artu, zaittu

KARLISTARO(A. (Karlostarren gerratea)

KARTA(TEA. (Esku-idatzia) Kartaz trukatu, karta-itxie, agiriko karte, kartazala, arremanak kartaz

KARTZELA(LEA. Erabilkera: kartzelatu, kartzelan, kartzelako, kartzelatik, kartzela-zulo, kartzelan sartu, kartzelatik ies (iges), kaltzelan euki (eduki), kartzelatik etaa (jare), kiltzapea, presondegie, morrollopea, itzala, keizpea (kerizpea)

KARRAMARRA(RREA. (Erritaldia) Erabilkera: karramarraz, karramarran, karramarra, karramarraldi, karramarra, karramarra, karramarrea sortu, karramarrea piztu, karramarrea ixildu, karramarra galanta, karramarra izugarrie, asarrea, itxillue, iskanbillea, zaratea, buillea

KARREO(A. Erabilkera: karreatze, karreatu, karreora, karreorako, karreagaitz, karreasamur, karreagarri, karreatu ezinda, arri-karreo, ur-karreatze, sitx-karreaketan (ximaurketan)

KASKAGOR(RRA. (Kaskagor) Erabilkera: kaskagortu, kaskagortze, kaskagorraldi, kaskagorkeri, burugorra, berekoie, egoskorra (egosgogorra), elkorra

KASKAILLU(E. Erabilkera: kaskaillutu, kaskaillutze, kaskaillukeri, kaskaillutzarra, traskille, kirtena, astakirtena, kaikue

KASKAL(A. Erabilkera: kaskalkeri, kaskaltze, kaskalaldi, kaxkala, kaxkalontzi, kaxkaldu, kaxkalduta, kaxkal-usaie, erdi-txoroa

KASKARREKO(A. Kaskarrekoa artu, kaskarrekoa eman, kaskarrezurrekoa, kaskatekoa, kaskarreko miñe

KASO. (Jaramon) Kaso ein (egin), kasoik eñ ez (kasorik egin ez), etxeri kaso, umei kaso, ta abar

KASO(A. (Gertakizun) Zure kasorako, nere kasoon (kasoon), kaso politte, atzoko kasoa, zenbait kasotan, eta abar

KATIGU. Erabilkera: katiatu, katiatze, katiakor, katiatzaille, katigu irten (suertean katiatu), ontzie katiatu, aulkie katigu, katiagerazi, katiakizun, katiagarri, katiatu bae (gabe), katiatu ezinda, katiagaitz

Esaerak: Alkarrekin katiatu (maite-mindu) / Txakurrek katiatuta (umetxe-eginkizunean) / Sasiin (sasi) katiatu da (neska, naiz mutilla, ezkonbidean sartu)

KASKAR(RRA. (Txikie) Erabilkera: kaxkartze, kaxkartu, kaxkartasun, kaxkarregi, kaxkarrago, kaxkartxo, kaxkarreo, giza-kaxkar, arri-kaxkar, saar-kaxkar (sagar-kaxkar), arta-kaxkarrak, kaxkarkeri (gizatasun eza)

KENDU. Erabilkera: kentze, kentzeera, kentzerako, kentzeraiño, kentzeeko, kentzekotan, kendue, kenduta, kendutakoa, kendu naiez, kenduerazi, kentzaillea, kendu errexka, kentzeik (kentzeerik), kendualdi, kendu-ipiñiin (kendu-ipiñian), eskutatik kendu, txapela kendu (erantzi), dirue kendu, kendu eziñeko, kendu bae (gabe), asko kendu, gutxi kendu, apurbat kendu, utse kendu

Esaerak: Kendu-alde / Kentze-aldera (utsean eman) / Izen ona kendu (gizabiderik eza) / Burutik kenduerazi (asmoz aldarazi) / Ostikopetik kendu (trabatik kendu)

KIDE(A. Kideko, nere kideko, kide bateko, eskolakideko lankidea, kidetsuko, kide ingurukoa (urtez berdintsuak)

KILIN(ÑE. Erabilkera: kilintze, kilindu, kilinkeri, kilintasun, txatxala, sinplea

Esaerak: Kilintxo / Kiliñontzi / Kiliñeen kiliñez jan baik (kiliñaren kiliñaz jan gabe)

KILTZAPE(A. (Giltzapea) Erabilkera: kiltzapeen, kiltzapera, kiltzapeatu (giltzaperatu), kiltzapeko, kiltzapetik, kartzela, presondegi, itzala, baittu

KIRIKAZ. Erabilkera: kirikaka, kirikalari, kuriketan, izkutaka, gordeka, gorde-gordeka

KIRTEN(A. (Ajolagabea) Erabilkera: kirtenkeri, kirtenaldi, kirtentzarra, kirtenko, astakirten, astaputze, kaikue

KIRRI-MARRA(RREA. (Elkarrekiko konpon eziña) Erabilpena: kirri-marraz, kirri-marran, kirri-marraka, alkarri mokoka

KOBRATU. Erabilkera: kobratze, kobratzea (kobratzera), kobratzeik (kobratzerik), kobratzeko, kobratzekotan, kobratzeakoon (kobratzerakoan), kobrakizun, kobraketa, kobratzaille, kobrantza, kobratu zar, kobratu berri, kobratu aldi, kobratu eziñeko, kobragaitz, kobratu bae (gabe), kobratzen ez, errentea kobratzea (kobratzera), soldata kobraketa

Esaerak: Ederrak kobratu / Merezi zoon (zuana) kobratu / Bereek (bereak) eta bost kobratu (jipoia, pasara artu)

KOLPE(A. Erabilkera: kolpeko, kolpetik, kolpeik (kolperik), kolpeka, kolpaatze, kolpaatu, kolpetxo, aizkol-kolpea, maillu-kolpea, kolpea eman, kolpea artu, kolpe-txar, kolpe-uts, kolpe-txikika, kolpe jo, danbateko, zartara (zartada)

Esaerak: Euri-kolpea (askotza) / Aize-kolpea (indartsu) / Odol-kolpea (gaixotasuna) / Kolpeik ein (kolperik egin) nai ez-ta (nagikeriz) / Kolpe gutxitan jaso (bizkar gaiñera arria) / Kolpeko bi (kolpe batean bi gauza)

KOMENTU(E. Fraile-komentu, moja-komentu, komentu itxie, komentua (komentura), komentuun (komentuan), komentutik

KONBITTE(A. Eztai-konbitte, laneako (lanerako) konbittea, afaltzeko konbittea, konbiatze, konbiatu

KONDENATU. (Epaittu) Kondenatze, kondenagarri, kondenatue, kondeneen (kondenaren), kondena goorra (gogorra), kondena ariñe

KONDIZIO(A. (Baldintza) Kondizio oneko, kondizio onetan, kondizio-txar, kondizioik bae (kondiziorik gabe), kondizio onik ez

KONFESATU. Konfesatze, konfesio, konfesore, konfesnario (konfesonario)

Esaera: Urteko txekorra saldu (urtean beingoagatik esan oi da)

KONPONDU. Erabilkera: konpontze, konpontzeko, konpontzezkeru, konpontzekotan, konponeran, konponbide, konpongarri, konponketa, konpontzaille, konponkizun, konpondu eziñeko, konpondu bae (gabe), konpontzeik (konpontzerik) eza, alkarrekin konpondu, konpongaitz, konponerrez, aurrez konponduta

Esaerak: Etxeen (etxean) gaizki konpondu (iskanbilla) / Auzoko sukaldea konponketan (eztabaiden bitartekotza) / Or konpon mari-anton! (bartzartze) / Kaldarazar konpontzaillea (bitartekotza)

KONTRABANDO(A. (Izkutuko zerbaiten adierazgarri) Kontrabandoko, kontrabandoan (kontrabandoan), kontrabandokin (kontrabandoarekin), kontrabandoz

KONTU. (Zaindu) Kontu artu, kontu ein (egin), kontuz ibili, zaitze, kaso, kargu

KONTU(E. (Ar-emanak) Kontue jarri, kontue eskatu, kontue garbittu, zor-artzekok (zor-artzekoak) kito

KONTU-GARBITZE(A. (Ar-emanak autsi) Kontu-garbiketa, paperak erre

KONTULARI(E. Erabilkera: Kontakizun, kontagarri, kontatzaille, kontu-kontari, kontu-bitzaillea, kontuesalea

Esaerak: Berritxue / Kontakatillu / Kontujario / Batu-banatu

KOROI(A. Erabilkera: koroittu, koroidun, koroirik, koroigille, koroitzar (aundi), idargie koroittuta (inguru-lauso), lorazko koroia, arantzazko koroia, zuza-lekuun (ziza-lekuan) koroia, perretxiku koroidunek

KOSKORREKO(A. Koskorrekoa artu, koskorrekoa aundittu, kaskatekoa, takatekoa

KOSTA. Erabilkera: kostatze, kostako, kostata, asko kosta, askotxo kostata, askotzaak kostata, zerbaitt kosta, gutxi kostea, utse kostea, kosta bae (gabe) kostu

Esaerak: Kosteak-kosta (erostun eskuzabala) / Begi bik kosta (oso garestia)

KRISTAU(E. Kristauek, kristautu, kristautasun, kristau-bizitza, kristau-erri, kristaue ez dana, ta abar

KUITTADU(E. (Kupigarria) Kuittadutasun, kuittadutxoa, errukiena, doontsue, gaixoa, gixaixoa, gizijoa

KUIXIDADE(A. (Garbitasuna) Kuixidade onekoa, kuixidadeik eza (kuixidaderik eza)

KULPA(PEA. (Erru) Erabilkera: kulpaz, kulpadun, kulpagarri, kulpa aundidun, kulpa gutxidun, kulpa baeko (gabeko), kulpaik (kulparik) eza, iñoon (iñoren) kulpaz, nere kulpaz, zure, bere, ta abar

Esaera: Ardiin (ardian) kulpea bildotsai (bildotsari) bota

KURUTZE(A. Kurutzatu, kurutzeta (kurutzetara), kurutzatze, kurutzaz, kurutzaik (kurutzarik), besook (besoak), kurutzatuta, bide-kutza (bide-kurutz), ur-kuutza (ur-kurutz), bi errekatxo bateratzea), Aizkorri-kutza (-kurutz), Korostia-kutza (Korostiaga-kurutz) (toki-izenak), San joan kurutzak (San Juan goizez ateetan jarri oi direnak)

Esaerak: Orrek dama (darama) kurutzea... (oiñaze edo ez-bearrak eramanez) / Bideen kurutzatu (bidean trixetu)

LABAIN. (Txirrist) Erabilkera: labaintze, labaindu, labainka, labainkara (labainkada), labainkeran, labaindaran, labainkor, labaiñaldi, labaiñik, labainduta, labaintokie, labainbildur, labaingaitz, leorlabaiñe (lurra legortzea), labain ein (egin), labainka jun (joan), irrist

LAIXTER. Laixterka, laixterka-txikiin (laisterka-txikian), laixter etorri, laixter ezkontzekotan, beala (bereala), bealaxe, bealako bateen (berealako batean), aurki, bixkor, aidoso, bixi-bixi, azkar, azkartxo, arrapastaka

Esaerak: Jesus bateen (batean) / Salto bateen (batean) / Azkar asko / Tximisteek artuik (tximisteak arturik)

LAKA(KEA. (Motura) (Errotan alea eio alderako kendu oi dan euneko ainbestekoa)

LAPUR(RRE. Erabilkera: lapurtze, lapurtu, lapurreta, lapurrik, lapurtzar, lapurtuta, oillo-lapurketan, litxarrerri, arrapatu, eraman

Esaerak: Eskue ezarri / Lapurrek lapurzai (zaintzailleak) / Lapur pilla (agintedunak) / Lapur-benta / Lapur-etxe / Lapur-zulo (toki izenak)

LARDATX(A. (Pertsona naastaria) Erabilkera: lardaxte, lardaxtu, lardaxkeri, lardaxkorra, lardaxkatu, lardatzaille, naastzaille

Esaerak: Etxea ta auzoa lardaxtu / Baztarrak lardaxkatu / Zilimalatze / Kakanaaste / Kakazarra naastu

LARRI(E. (Azia, aundia) Larriena, larrienetan, larrienetik, larrienaz aurea (aurrera) jan (sagarra), larrientxo, jende larrie (eldua), ganadu larrie (beiak), zailarrie, aree-larrie (ondarra), ale larrie (betea), gatz-larrie, ta abar

LATZ(A. Erabilkera: lazte, laztu, lazkor, laztasun, azal latzeko, lakarra, latzea (latzera) larratu (mendi-larrera)

Esaerak: Latz azie / Bizitza latza eraman / Bizimodu latza (bizikera gogorrean) / Zapanarrue (estu ta belaunkoskor lakarrak) / Albista latza (gogorra) / Giza pilla latza (askotza) / Aurpegi latza (lotsagabea)

LAUN(E. (Laguna) Erabilkera: laune ein (laguna egin), launarte (lagunarte), bizilaun (bizilagun), soldadulaun (soldadulagun), eskolaun (eskolalagun), gaztelaunek (gazelagunak), oe-laun (oe-lagun)

LAUNTZA. (Laguntza) Erabilkera: laundu (lagundu), launtzea (laguntzea), launtasun (laguntasun), laungarri (lagungarri), launtzaille (laguntzaille), launtzekotan (laguntzekotan), launtzaldi (laguntzaldi), itxu-laun (itsu-lagun), bide-laun (bide-lagun), neska-launtze (neska-laguntze), meza-launtzaille (meza-laguntzaille), lanen laundu (lanean lagundu), berriketan laundu (berriketan lagundu), launtasun bae (laguntasun gabe), launtzaik (laguntzarik) eza

LEGE(A. Erabilkera: legez, legezko, legeko, legeik (legerik), legez kanpo, legezkontra, giza-lege, jokalege, lege-zar, lege-berritze, lege baeko (gabeko), legeik (legerik) eza, legepe, legeek (legeak) estutzen, legeauste, legeausle, legetikoa (legeen berri dakiena)

LEKU(E. Erabilkera: lekuz, lekutan, lekutatik, lekutako, lekutaa (lekutara), lekutaiño (lekutaraiño), lekutaiñoko, lekutakokin (lekutakoarekin), lekuko, lekuik (lekurik), leku bae (gabe), lekuik eza (lekurik eza), ez-leku, aize-leku, iztinga-leku, ziza-leku, esku-leku, lekue artu, lekue utzi, jarleku, etzanleku, lekuz aldatu, toki, legi, teki, unara

Esaerak: Lekuun-lekukoa (lekuan-lekukoa, jatorrizkoa) / Leku oneen (leku onean) (urruti) / Lekutakoa (urrutikoa)

LELO(A. Erabilkera: lelotze, lelotu, lelotasun, lelokeri, leloaldi, lelogarri, lelotzarra, lelogo (leloago), leloxo, zozolo, lerdoa, tutulue, lelotik ezer ez, leloa eztana (leloa ez dana)

Esaerak: Lelontzi / Leloipurdi / Aitte (aita) leloa, semea lelotaerdi

LEPOATU. (Leporatu, akatsak iñori bota) Lepora bota, bizkarrea (bizkarrera) bota, aurpegira bota

Esaerak: Iñoon (iñoren) lepotik barre / Sorbaldak jaso / Eskuk (eskuak) garbittu / Zupekatari

LER. Erabilkera: lertze, lertzera, lertzeko, lertzeik (lertzerik), lertu, lertuta, lertzaille, lerrerazi, lerkera, lerkor, lergaitz, ler ein (egin), ler erain (eragin), lergarri, ler zoriin (zorian), lertu ezinda, lertu bae (gabe), zartatu, printzatu, itzatzittu, mastrikatu, lerdakatu (barea oinpean)

Esaerak: Barrez lertzen (algaraka) / Ler gaizto ein (egin) (neka-neka) / Lertu arte (alegin guziak) / Lertu bearreen (bearrean) / Azka ta puzka / Zalapartaka (ler-zorian)

LERDO(A. (Motela) Erabilkera: lerdotze, lerdotu, lerdoz, lerdoik (lerdorik), lerdotasun, lerdokeri, lerdotzar, lerdo-lerdo, lotue, geldoa, gazbaeko (gatz gabekoa), astiro, trankil, katxazaz

LETANI(K. (Letaniak) Santuun (santuen) letaniik, San Markosen letanitaa (letanietara, elizkizunera)

Esaerak: Euneroko letaniik (eguneroko eskakizuna) / Giraumeneen letaniik (jai-biaramonean errita)

LETRA(TREA. Letrak, letradun, letraje (letraera), letra aunditan, letra xea, esku-letraz, molde-letraz

Esaerak: letradue (jakitun) / Sasi-letradu (jakin-usteko)

LEUN(E. Erabilkera: leundu, leuntze, leunketa, leungarri, leuntzaille, leunkeri, lurre leundu, zure leundu, zoru leune (labainkor)

Esaerak: Itz leunekoa (loxintxaz) / Mingain leunekoa (ao-xuri)

LIBURU(E. Eskola-liburu, kontu-liburu (ar-emanetarako), meza-liburu, liburu santu, liburutik (ikasi), liburuik (libururik) bae, liburugille, liburu saltzaille, liburutxoa

LIKITX(E. (Lizuna) Erabilkera: likixkerie, likixkerin (likixkerian), likixkoie, likixgarri, likitxea eroi (likitxera erori), likitxeako (likitxerako), griñaz, gizon likitxe, emakuma likitxe

LIMOSNA(NEA. Limosna eske, limosna eman, limosnagille, limosna-gaztai (artzaiak larreak bedeinkatze alderako), limosna-bildotsa (artzaian oituraz, artalde berria jarri nai duenari, urte-bildotsa eman oi zaio)

LITXAR(RA. (Lapur txikia) Litxarrerri, litxarkeri, litxarrero, esku zikiñekoa

LODI(E. (Gizena) Erabilkera: loditze, lodittu, loditasun, lodialdi, lodittuerazi, loditzen, loditzeko, lodiera, lodigi (lodiegi), lodixka, lodixkoa, loditxo, gizenkor, sendoa, zabaldu, potortu, marduldu, potzoloa

Esaerak: Luze aiñe zabal (loditasuna) / Lepondoa lodi / Tripaundi / Zuana (upela) dirudi! (geiegizko zabalera)

LOTU. Erabilkera: lotze, lotzeko, lotzeakotan (lotzerakotan), lotzeik (lotzerik), lotuuz (lotuaz), lotzekotan, lotuta, lotugaitz, lotu eziñeko, lotu bae (gabe), lotutzaille, lotuerazi, lotura, lokarri, lokarrittu, kateatu (katez lotu), sapiatu (sapiatz lotu), sokaz lotu, katean lotu (abereak), uztarriin (uztarrian) lotu (uztatu), lanak lotuta (lanpeturik), lotu-eskatuun (lotu-askatuan), txalmak lotu (zaldiari bizkar-gaiñeko bigungarriak)

LUKUR(RRE. Erabilkera: lukurtasun, lukurkeri, lukurtze, lukurtu, lukurrez, lukirrik, lukurren (lukurraren), lukurrez, elkorra, zimurre, xurre, zekena, zikotza, leorra, eutsie, esku itxikoa

LUR-EMAN. (Gorputzari) Lur-emate, lur-santue eman, lurperatu, enterratu

LUR-JO. (Esaera) Lur-jotze, lur-jota, mixeri gorriin (gorrian), eroita (erorita)

LUTU(E. (Eriotz-urteurrena) Lutue eroi (erori), lutue bota (bukatu), lutuz jantzi, lutuko erropak, erdi-lutu, lutukook (lutukoak) (illaren sendiko urrenak)

LUZE(A. Erabilkera: luzatzen, luzatu, luzakor, luzeera, luzabide, luzaka, luzanga, luzekote, luzeen (luzean), luzetaa (luzetara), luzegi, luze-luze, luzetxo, luzexio, luzakaitz, luzabildur, sudurluze, lepaluze, lepa-luzeka (izkututik begira)

Esaerak: Ankaluzea / Kankaillue (gorpuzkeraz larria) / Tantaie / Agea (luze ta meea) / Begi-luzea (ikus-min) / Eskakizunez luze / Mingaiñe luze (iztun ugaria) / Aldeko txakurrek (txakurrak) buztana luze (bere akatsak aldekoari bota)

MADARIKATU. Erabilkera: madarikatzen, madarikatzaille, madarikamen, madarikazio, madarikapen

Esaerak: Madarikatu ori! (zakur zaunkalariari) / Lertuko alaiz! / Tripa-miñek artuko alau! / Kaka-larrik (kaka-larriak) emango aldik! (sagar-lapurrari) / Otsok (otsoak) jango alau! (artzaiak ardi igeslariari) / Anka bik ausiko altzak! (Mandazaiak mando ostikariari)

MAIORAZKO(A. (Oiñordekoa) Maiorazkotza, etxerakoa, oiñordekotza

MAIXERI(E. (Ixilkeri) Erabilkera: maixeriik (maixeriak), maixeriz, maixeritan (maixerietan), maixeritzan, maixerikeri, maixerinbat ein (maixerirenbat egin)

MAIXU(E. Eskolamaixu, maixutza, maixu-maixtrak, maixu ona, maixu txarra

Esaerak: Ezta maixu txarra (erakusle zuzena) / Maixukeri (iritzikoa) / Sasi-maixu (jakin usteko)

MAIZTAR(RRA. (Norberaren etxe edo lurrik gabea) Maiztartza, etxe-maiztar, maiztar-etxea, maiztar lurrek

MAJO(A. (Erruz, askotza) Majo gosetuta, majo ibili (bidealdi luzea), majo paatu (pagatu) (garestia), majoasko nekatu, ta abar

MAKAL(A. (Aula) Makaltze, makalik, makaltasun, makaldu, makalkeri, makaltzarra, makalontzi

MAKUR(RRE. (Berekoia) Makurkeri, makurraldi, kaskagorkeri, zimakeri, berekoikeri

MALDEZIO(A. (Biraoa) Erabilkera: maldezioka, maldezioz, maldezioesale, maldeziok (maldeziok) bota, maldezioi jare, maldezio otsa (bat bestearen ondoren botatzean)

Esaerak: Ao zikiñekoa / Ao-txarrekoa / Ao-gaiztokoa / Goiek eta beeak erre (zerukoak eta lurrekoak)

MALIZI(E. Erabilkera: maliziz, malizitsu, malizidun, malizi askoko, malizi geitxoko, malizi gutxiko, malizi bagea (gabea), maliziik (malizirik) eza

MALTZUR(RRE. (Azpikeria) Maltzurtu, maltzurkeri, maltzurrez, maulaz, mozorrekari

Esaerak: Txakur zaarra dek ori! / Axeri zaarra baiño (baiña) maltzurrago

MAMI(E. (Giarra) Mamiz, mamitsu, mamibera, mamiik (mamirik), mamidun, ogi-mami, esnea mamittu, iztar-mamiik (izter-mamiak), mami uts, mami baeko (gabeko)

Esaerak: Ogi-mamie dirudi (gozatsua, biguna) / Mami-jario / Txitxi-jario (arras lodiak, gizenak)

MANEATU. Maneatze, maneaketa, maneakor, maneagaitz, maneatzaille, manearazi, maneagarri, maneakizun, jatordue maneatu, lur-maneaketan

MANKUTSIK. Mankutsetan, besagorritan, papagorritan, bizkagorritan

MARI-BURRUNTZI. (Andrezko luze ta meea) Mea, argala, igarra

Esaerak: Azal utse / Azala ta ezurre / Txixarea baiño (baiña) meeago / Txotxa bezin meea

MARI-MUTIL(LLE. (Andrezko gizonzalea) Mari-mutiko, gizazulo, mari-aker, pardela, garbastea, erdi-mutille

Esaerak: Katuun (katuaren) ondoren odolkie / Katuun (katuaren) atzetik sague / Praka (galtza) zalea

MARI-ZIKIN(ÑE. Zikinkoie, nazkagarrie, iguingarrie, zalamalari, zalamandrea

MARI-ZORO(A. (Ajolagabea) Erdi-zorua, buruariñe, kaxkariñe, epela

Esaerak: Putzontzie / Aize-errota / Aizetsue / Egoia baiño (baiña) epelagoa / Txoroipurdi

MARKA(KEA. Erabilkera: markatze, markatu, markatuta, markatzeraiño, markaa (markara), markatik, markaketa, markaberritu, markatxoa, marka-arrie (jostunak oiala ebakitzekoan), marka-arie (arotzak enporra lantzeko), markoa (lurra markatzeko geien-bat arto ereitaroan), aizkol-marka (akatsa egin), arrastoa

Esaerak: Olako markaik! (markarik) (zerbait arrigarria) / Erlea markatuta (erle galdua billatzean ezaugarri bat egiñaz, jabegotza artu oi da) / Markea ausi / Markaik (markarik) onena (jokuetan) / Egoiak markatu (ego-aize etorrera)

MARKES(A. (Giza-mailla bereiztua) Markes-baso (toki-izena)

MAR-MAR(RRA. Erabilkera: mar-marka, mar-marketan, mar-marratan, mar-marti, mar-marraldi, mar-markizun, mar-marrotsa, mar-marrara, mar-mariz, mar-marlari, aopen mar-mariz, berekisako mar-marra

Esaerak: Txutxu-putxuka (garrantzi gabeko jarduna) / Ixilka-mixilka (ixil-kontuak aztartzen) / Txor-txorra dirudilla (ixildu eziñik)

MARRO. (Izkuta naia) Marro ein (egin), zirku ein (egin), zirkilka ibili (ez-ikusi), marroka, marroketan (aur-jolasa), burue jiratu, kokotea eman, albora beiratu (begiratu)

MARTIRI(E. Martirio, martirizatu

MASKAL(A. (Biguna) Maskaldu, maskaltze, maskaltasun, maskalduta, maskalkor, maskalgarri, erdi-maxkalduta, maskaltxo, aizeek (aizeak) maskaldu, berook (beroak) maskaldu, maskal-maskal ein (egin), maskaluna (maskalguna)

MATRAKA(KEA. (Andrezkoa) Matrakakeri, matrakatzarra, lotsa gutxikoa, azal lodikoa, aurpegi bikoa

MATXARDA(DEA. (Andrezkoa) Matxardakeri, andra-matxarda, prakadunzale, pegakorra, lapea, lotsagaldua, suemaillea

MATXIN-SUKALDE. (Sukaldean sarri dagon galtzaduna)

MAXIATZE(A. Maxiaketa, maxiatze, maxiaka, maxiatzaille, maxialari

MEKO. (Porrot) Erabilkera: meko jo, meko ein (egin), kuku ein (egin), poto ein (egin), berta-beera utzi

MELATU. (Busti) Melatze, mela-mela ein (egin), blai ein (egin), buxti-buxti, ase-ase ein (egin)

Esaerak: Ari leorrik bae (bage, gabe) / Goien sartu ta beean irten (euriaz) / Piku-melatuuk (piko-melatuak) (zanpatuak)

MEMEL(A. (Andrezkoa) Memelkeri, memelaldi, memeltasun, ximplea, epela

MENDE. Erabilkera: mendeen (mendean), mendeko, mendetzakoa, menderatu, menderatze, menderazi, menpekoa, mendekoa, menderakor, menderakoi, menderagaitz, menderaeziñeko, menderatu baeko (gabeko), menderanai eza, zapaldu, obedittu

Esaerak: Zurrutek menderatuta / Gaitzek mendeen (mendean) artu / Gaitze menderatu / Andreen menpeen bizi (emaztearen menpean)

MENDEATU. (Menderatu) Lanak mendeatu (menderatu), gaitze mendeatuz (menderatuaz), zurrutek mendeatuta (menderaturik), mendeakor (menderakor), mendeagaitz (menderagaitz)

MERKE(A. Erabilkera: merkatze, merkatu, merkaera, merke aldi, merkegaitz, merkaerrex, merkego, merkegi, merketxo, merkexeo, merkexamar, merke antzekoa, merkeik (merkerik), merke-merkea, oso merkea, merkatari, merke zalea, gauza merkea

Esaerak: Merke naikoa (eutsia) / Gezurre merke (ugari) / Merkeen goreia (merke garestia) / Morroi merkea (tripa alderako)

MEZA(ZEA. Erabilkera: mezatan, mezetaa (mezetara), mezetatik, mezetaazkoon (mezetarazkoon), meza eman, mezea entzun, meza-nausi (meza-nagusi), meza-ixille, meza-kantatue, entierroko mezea, meza-berrie, zortzi-mezetan (zortziretako), goiz-mezea, jai-bezperako mezea, beatziurreneko (bederatziurreneko) mezaak, meza-erdikoa, meza emallea, meza launtzaillea, gauerdiko mezea, meza eune (eguna), meza ordue, meza dirue, meza-kanpaia, meza-liburue

Esaera: Mezea abaden kapelan (uts egin)

MIKA(KEA. (Andrekoa) Mikakeri, mikotea, kiliñe, minbera, minkorra

MINGAIN-TXARREKO(A. Aoberoa, mingain zikiñekoa, gaizkiesalea, ao zatarrekia

Esaera: Suga-mixtoa / Benenotsue / Aztal-moztaillea

MIRABE(A. Mirabetza, mirabe-leku, mirabegai, mirabe-soldata, mirabe-zorra, neskame, kreadatzen, kreada-zorra

Esaerak: Kreada lanetan (erraiña amaiñarrebaren esanetan) / Neskame-alperra (gelatzerako ontzi-euskarria)

MIRRIN(ÑE. Mirrintze, mirrindu, mirrintasun, mirrinkeri, mirrintxo, mirriñegi, mirrintxio, eskasa, argala, kaxkarra

MIXERI(E. Erabilkera: mixeriz, mixeriin (mixerian), mixerik (mixeririk), mixerablea, mixeri gorrie, mixeri beltza, mixerik (mixeriak) indar artu, mixeri bae (gabe), mixerik eza

MIXIO(A. Mixiolari, mixiotaa (mixioetara), mixiotza, mixio-lur, mixio-eskea (diru-biltze)

MIXTERIO(A. Mixterioz, misteriozko, misteriotso, mixterioz beteta, bost misteriozkoa (errosarioa)

MOIÑO(A. (Ille orrazkera) Moiñotze, moiñotu, moiñotzarra, moiñotxoa

MOKOTE(A. Mingain-txorrotxa, zirikalare, zulakaitze, eztena

MOLDAKAITZ(E. Moldakaizkeri, traketsa, baldarra, moldebaeko (moldegabekoa), taju gutxikoa, maiñabaeko (maiñagabekoa), aldrebesa

MOLDE(A. Erabilkera: molde, moldetsu, moldakor, moldatu, moldaerrez, moldakaitz, molde txarrez, molde baeko (gabeko), moldeik (molderik) eza, moldatzaille, moldatze, giza-molde, bizi-molde, taju, egokie, artetsue, eozertaakoa (edozertarakoa), zerta-artakoa (zerta-artarakoa), maiñatsue, esku onekoa

MOMOLO(A. (Gazgabeko) Momolotze, momolotu, momolotzar, momolokeri, leloa, lerdoa, motela, gizajoa, gixaioa, eulie, oilloa

MORDOILLO(A. Lotue, utzie, motela, nagie, mugira bagea (gabea), odol otzekoa

MORROI(A. Morrontza, morrontza urte, morroi-leku, morroi-laun (lagun) (kide), morroi-zorra (morroi-soldata)

MORROSKO(A. (Mutil sendoa) Morroskotea, sendokotea

MOSKOR(RRA. Erabilkera: moskortze, moskortu, moskorti, moskorkeri, moskorraldi, moskortzar, moskor-moskor, erdi-moskor, moskor-gaitz, moskor ondoa (ondorena), moskor onekoa, moskor txarrekoa, moskortu bae (gabe)

Esaerak: Katu-erdikoon (katu-erdikoan) jarri (erdi-moskor) / Mokordoa arrapatu / Atxurre arrapatu / Leka ederra / Ardo-putzue (moskortu) / Ardoa baiño (baiña) moskorrago / Zaragie baiño moskorrago (moskortzar) / Lardaskatu / Kakaztu / Berdostu (erdi-moskortze)

MOTEL(A. Erabilkera: moteltze, moteldu, moteltasun, motelaldi, motelkeri, motelegie, motelko, geroz motelago, geldo, narratxa

Esaerak: Barea baiño (baiña) motelago / Ez ur eta ez salda

MOTO(A. (Ille orrazkera) Ille-motoa, motodune, moto-bikutze

MOTOTS(A. Ille-mototsa, motosduna, mototsa moztu, mototsa ebai

MOTZ(A. (Ixilla-lotsatia) Erabilkera: moztasun, mozkerie, motzegie, oso motza, motz geldittu, motza izan, motzantzekoa, iztun motza

MOZORRO(A. (Berekoia) Mozorrokeri, berekoikeri, azpijankeri, marrajoa

MUNDU(E. Munduun (munduan), munduko, munduratu, mundutar, mundu ontako, beste munduko, mundutxo

Esaerak: Mundue mundu danetik (aseratik) / Mundu zabaleen (zabalean) (zabaleran) / Mundun zear (munduan ibili) / Mundu trixte (neketsua) / Mundu zikin au (mundutar gaiztoak) / Munduun (munduan) baztarra jo arte (oso urrutira) / Mundu aundiko (jakitun) / Munduik (mundurik) eza (ez jakin) / Mundun batekoa (aukera-aukerakoa) / Bakoitzek bere mundutxoa (bere jokaerak) / Munduun (munduaren) azkena

MURRUSKARA(REA. (Murruskada, asarraldi) Murruskaldi, murruskada, murruskaz, murruskarie, purrustaldi

MUTIKO(A. Erabilkera: mutikotan, mutikoontzat (mutikoarentzat), mutikokin (mutikoarekin), mutikook (mutikoak), mutikote, mutikokoskor, mutikotxoa, mutiko txikie, mutiko azie, eskola-mutiko

Esaerak: Mutiko zapoa / Mutikozaarra / Mutikotu (adiñekoa jostari) / Mutiko barrabasa

MUTUR. (Asarre, kopetillun) Muturtu, muturka (elkarrekiko asarrea), muturrekin, muturrek jarri (kopeta illundu), bekoskoa

MUTUR(RRE. Erabilkera: muturren (muturrean), muturreko, muturretik, muturrea (muturrera), muturreaiño (muturreraiño), muturreaiñokoa (muturreraiñokoa), mutur-muturren (aurre-aurretik), muturrik-mutur (neurrie artu), mutur banatatik (eldu), ogi-muturre, lukainka-muturre, mendi-muturre, ta abar

Esaerak: Muturre sartu (aginpidetza artu) / Moskor-mutur (masail-muttur gorri-moreak) / Txerri-muturre (sagar-izena) / Muturjoka (burrukan) / Muturretik janda (narraide oneko, gizen) / Muturrik baekoa (jan bearrik ez)

MUTUR-JOKA. (Burrukaldia) Mutur-jokea, mutur-jokako, zirti-zartaka, muturrekoa eman, muturrekoa artu, muturrekook (muturrekoak) partittu

Esaerak: Muturreko otzak kendu / Muturre ausi / Figurea kendu

MUXIN. (Zaputz) Muxinka, muxinkeri, jale muxiñe, ardori (ardoari) muxin, lanai (lanari) muxin, zapuzkoa

NAASTE(A. Erabilkera: naastu, naasteri, naaska, naastzaille, naasketan, naaska, naasgarri, naasiin (naasian), naastaldi, burutik naastuta

Esaerak: Naaste-borraste / Kaka-naaste / Baztarrak naasten / Batu-banatu / Kontu-naastari

NABARMEN(A. Erabilkera: nabarmentze, nabarmendu, nabarmenkeri, nabarmengarri, nabarmenkor, nabarmentzeko, nabarmentzeatik (nabarmentzeagatik), nabarmentzio, nabarmendu naie, jokaera nabarmena, nabarmendu eziñe

NAGI(E. Erabilkera: nagitze, nagittu, nagitasun, nagikeri, nagitzar

NARRU-GORRIN. (Narru-gorrian) Narrutsik, narru-biziin (narru-bizian), billotsik, amak einda bezela (amak egin bezela)

NASAI(E. Erabilkera: nasaitze, nasaittu, nasaitasun, nasaigarri, nasaikeri, nasaiegi, nasaiago, nasaitxo, nasaixeo, nasai-xamar, nasai antzeen (antzean), asero, salgea

Esaerak: Gibelaundi / Freskoa / Artapuskea (nasaitzarrak)

NAUSI(E. (Nagusie) Erabilkera: nausitza, nausitze, nausittu, nausikeri, nausi naiko, nausikikoa, nausi-ordea, etxe-nausie (jabea), meza-nausi, kale-nausi, aldare-nausi, bide-nausi, ta abar

NEREKIX(A. Erabilkera: nerekitaz, nerekitako, nerekitaka, nerekitasa, nerekitasan, nerekitoi, nerekitoki, neurei (neureari) eutsi, nereburuzko

NEUREANDU. Neureanatu, neureanatzeko, eskuratu, jabetu

NINI(E. (Aur jaioperria) Ninitxo, zapitakoa (zapietakoa)

OBARI(E. Etekiñe, proetxue, etorrie, eskuarte, onurea

ODOL-EZKONTZA(TZEA. (Sendi-tarteko ezkontza)

OIÑORDEKO(A. Erabilkera: oiñordekotza, oiñordea, ondorengoa, oinsemea

OIÑUTSIK. Oiñutsetan, oiñustu, ankautsik, ankagorritan

OITU. Erabilkera: oittuz (oittuaz), oitzen, oittuta, oittura, oitturazko, oittureatik (oitturagatik), oitturakiko, oitzekotan, oitzezkio (oitzezkero), oittura onak, oittura txarrak, oittura gutxi, oitturaik (oitturarik) eza

OKASIO(A. (Aukera) Okasioz, okasiokin (okasioarekin), okasioik (okasiorik), okasiotan, okasio bae (gabe), okasioik (okasiorik) eza

OKERRA. (Gaiztoa) Erabilkera: okertze, okertu, okerran (okerrean), okerreko (okerrerako), okerrera, okerramarra, okerreko (okerrerako), tirrie, griña, okerrak, makurre, biurrie, deabru, judasa

OLA(LEA. (Lantegia) Burni-ola, olazarra, olagizon, ola-sarra (burni urketako zaburra), zearrola, altzola, ibarrola, pagola (toki izenak), eta abar

ONDASUN(EK. Ondasunik eza, ondasun bako (gabeko), ondasun billa, aberastasun, eskuarte

ONDAR(RRA. Erabilkera: ondartzeko, ondartu, ondartzetan, ondartzuta, ondartzeko, ondartzeko, ur-ondar, bedar-ondar, zaragie ondartzetan, esne ondarrak, eta abar

ONDATZE. Ondatu, ondamen, ondaketa, ondagarri, ondatzaille, ondaerazi, alkar ondatu, ondamendi, galera, alpergaltze

ONDOREN. (Jarrai) Ondoren ibili, ondoren jun (joan), ondoren segi, ondoren ekin

Esaera: Katuun (katuaren) ondoren odolkie

ONDORIO(A. Ondorena, ondorenak, ondorengo, ondorenik, ondoren-belaunak (seme-alaba), biloba, ta abar

ONDRADU(E. (Oparoa) Ondradutasun, paatzaille (pagatzaille) ondradue, pixuun (pixuan) ondradu

ONGIETORRI(E. Ongietorritz, ongietorrika, ongietorrie eman

ONURA(REA. Onuraz, onurakor, onuratsu, onuragarri, onura gutxi, onura bae (gabe), onuraik (onurarik) eza

OPOR(RRA. Opor-eune (opor-eguna), lanai (lanari) opor, oporkeri, oporraldi, lan-uztea, eskolatik pipar (opor)

ORDEKO(A. Ordezkoa, ordekotan, ordeka, ordezkotan, orde, orde (orderik), etxaordea (etxearen eraskia), trukatu

Esaerak: Odolkik (odolkiak) ordekotan / Katakumen (katakumaren) ordain oillandea / Oillaloken (oillalokaren) ordeko, oillanda-oillaskook (oillanda-oillaskoak)

ORI. (Nor-zer) Orixe, orretxek, orrek, ori bera, ori ez-bezela, ta abar

ORTZ-KARRASKA(KEA. Ortiz-karraskaz

ORRA. (Nor) Orrako ori, orrako orrek, orrendako, orrekin, orri, orreana (orregana), orreandik (orregandik)

ORRENBAT. (Esaera) Orrenbateen (orrenbatean), jaso eongo (egongo) da orrenbat, orrenbatekoa dao (dago) (nolabaitekoa), gora-beera, goiti-beeti

ORRI. (Nori) Orri galdez, orri esan, orri erantzun, da abar

OSO(A. Erabilkera: osatze, osatu, osagarri, osoik (osorik), osokoa, osotasun, osagaitz, oso-osoik (oso-osorik), idargie (illargia), osatuta, urte osoako (osorako)

Esaerak: Ama oso-oso (aur jaioberriari) / Ortzez osatuta (urtez aurreratuta)

OSTATU(E. Ostatue, ostatu eske, ostatue eman, ostatuz aldatu, lo-lekue, ostalarie

OSTE(A. Erabilkera: ostea (ostera), osteko, ostetik, ostekalde, osteratu, osteroko, osterondik, etxaoste, bazkaloste, geroztikoa, ondorengoa

OSTI(E. Osti konsagratue, ostigintzan, osti-garie (basarri-basarri lakari garia bildu oi zan ontarako)

OSTIKARA(REA. (Ostikada) Erabilkera: ostikara (ostikada), ostikoz jo, ostikoka, ostikopetu, ostikopetik alde, ostikopen (ostikopean) artu, ostikarie

Esaerak: Azkenengo ostikarea (eriotza) / Azken ostikaratan (jokue galtzear) / Ostiko-txikika (pixe-larriaz)

OSTOKO(A. (Etxeari teillatua ematean erramu-adarra, ostoduna, jarri oi zaio, ta lanari utzi ondoren aparia) Trapaladea

OTSAN(A. Erabilkera: otsantze, otsandu, otsantasun, otsanaldi, otsaneen otsan (otsanean otsan), otsanxamarra, otsangaitze, otsan-otsan, otxana, apala, gozatsue

OZPEN(A. Ozte, oztu, adore baetu (gabetu), etsipen, oillotu, okildu

OZTOPO(A. Oztopoka, oztopagarri, estrapuzu, pauso uts, trabea

PA. (Aur-izkeran) Paaka, pa eman, patxobat, muxu, laztan

PAATZE. (Pagatze) Erabilkera: paatu, paakizun, paabide, paatzaille, paatu errex, pagagaitz, paakor, paatzekotan, paatu eziñe, paatu ezinda, paatu baik (barik, gabe), paatu naie, paatu nai eza

PALAST. Erabilkera: palastara (palastada), palastaka, palast eri (eragin)

Esaerak: Biotzak palast (kupira) / Txipli-txaplaka / Plisti-plastaka / Zipli-zaplaka

PANPARROI(A. (Arroskoa) Panparroitsu, panparroikeri, ao-beroa, iritzikoa

PAPER(A. (Itxura) Aundipaper, tontopaper, zoropaper, santupaper, eta abar

PARDEL(A. Pardelkara (pardelkada), pardeldu, pardeltzar, pardeldun, irin-pardela, pentsu-pardela, lasto-pardela, ta abar

PARE. Erabilkera: pareko, pareatze, pareatu, parebaeko, paretsuko, parez-pare, pare-parean (pare-parean), itturri parean (iturri parean), parean eroi (parean erori, suertea)

PARE(A. (Bikutza) Mutil-parea, oiñetako-parea, idi-parea, praka-parea, paretxo bat, parebat urtera, pareka-pareka, pare bizbat, parekatu, zoro parea, tontoarro parea, ta abar

Esaera: A zer nolako parea, karakola ta bareta (biek motelak)

PARRANDA(DEA. Parrandan, parrandazale, parrandakoi

Esaera: Gauez parranda, eunez zurrunga (egunez lo)

PARROKI(E. (Eliz-etxea)

PARROKI(E. (Ar-emanak) Parrokie artu, parroki zabala, parroki bittue (bildua), parroki ona, ala-olako parrokie, parrokiano

PASARA(REA. (Pasada-jipoitu) Pasarea (pasadea) eman, pasare (pasadea) artu, jipoittu, ziortu, atzea berotu, otzak kendu, astindu

PAZKOA(ZKO(A. Pazko-aldi, pazko-garai, pazko-bigarren, pazkoa-zapatu

Esaerak: Arbilorako, urte-txekorra saldu (aitortza)

PEKATU(E. Pekatarie, pekatuz, pekatuik (pekaturik) pekatu aundie, pekatu txikie, pekatu-bide, pekatu ein (egin), pekatuik bagea (pekaturik gabea), pekatuk (pekatuak) barkatu

PEOI(A. Peontza, peoirik, peoi lan, argin-peoi, arozpeoi, ta abar

PERI(E. (Ferie) Erabilkera: perieun (feri egun), perira, periratu, peritik, perikoz (feri egunez), peri-leku, peri-gizon (feri zalea), urteko peri, urte-zarreko peri (Elgoibarren), erramu-zapatuko peri (Bergara'n), Altsatsu'ko perie, Santalutziko perie, ta abar

PERSONA(NEA. Personak, personakin (personekin), personentzako, personendako, personaik (personarik), personenkiko, persona on, persona eskasa, persona gaizto

PETO. (Garrantzirik eza) Etorri ez etorri peto, bai esan ero (edo) ez esan peto, naiz zurie naiz beltza peto, ta abar

PETRAL(A. Erabilkera: petraldu, petralkeri, petraltze, petralaldi, petralgarri, petraltasun, petralduerazi, petralduta, petraltzarra, petralegie, petralxamarra, petral utse, petral osoa, errea, gizatxarra, zitala

Esaerak: Petralontzi / Praka (galtza) erre / Suga-gorrie / Kakanarrue

PIJO(A. (Xuxena) Pijo etorri, pijo jokatu, esana pijo bete, ta abar

PIKARO(A. (Biurria) Pikarotzen, pikarotu, pikarokeri, pikaroxamarra

PIKOTXEN. (Pikotxean) Pikoxtu, pikoxte, pikoxtealdi

PIKU(E. (Aizetsua) Erabilkera: pikukeri, pikutzarra, pikutaa (pikutara), astapiku, kaskailue, kirtena, kaikue, astoko

Esaerak: Piku-leorra / Pikueltzaka / Piku-melatu / Piku-usaie

PINPIRRIN(ÑE. (Nexka apaindua) Pinpirrinkeri, pinpirrindu, pinpirrintxo, dotorezie

Esaerak: Pinpirriñontzi / Mari-pinpirrin / Ama malerropau (zarpail jantzia) ta alaba pinpirrin

PIPA(PEA. Pipa artzaillea, pipatik erre, piparea (pipadea) erre, pipas (pipartzailleari)

Esaera: Ematen ba'diak (ba'didak) pipa bat tabako, artzekoa izango dek bestebateako

PIPAR. (Opor) Pipar ein (egin), eskolei (eskolari) pipar, lanai (lanari) pipar, pipar-eune (pipar-eguna), tati ein (egin)

PITX(E. Pitxez, pitxetan, pitxe dariola, izardi-pitxetan, jaboipitxe

Esaera: Ureen (uraren) gaiñeko pitxetan (zori onez bizi)

PIZTU. Erabilkera: pizte, piztutze, pizketan, pizgarri, piztaille, piztualdi, piztu errex, piztugaitz, piztuerazi, piztu eziñeko, piztu bae (gabe), argie piztu, sue piztu, illek piztu

Esaerak: Su-piztaille (zirikatzaile) / Asarrea piztu / Eztabaidea piztu

PLASTA. Plastara, plastada, plastatekoa, plasta eroi (erori), plasta-plasta ibili (uretan)

PLAZA-GIZON(A. (Ausarta) Jaikie, area, arroxkoa, azal lodikoa

POLTSA(TSEA. Erabilkera: poltsakara (poltsakada), potsaondoa, poltsadun, poltsaako (poltsarako), poltsea zabaldu, poltsa lotukoa (eutsia), poltsatxoa, diru-poltsea, ixil-poltsea

PORROT. Porrot ein (egin), porrot ein erazi, lur-jo, meko ein (egin), poto ein (egin), kuku jo, ta abar

POSTURA(REA. (Tankera)

POSTURA. (Apostu) Postura ein (egin), postura ona, postura txarreko

POT. (Ezereztu) Pot ein (egin), lur jo, meko ein (egin)

Esaera: Bateen (batean) pot eta besteen poto, ezeek (ezeak) eta igarrak jan dittu (jokuan zeuzkan ondasunak galtzean)

PREMI(E. Erabilkera: premiz, premizko, premizkotzat, premidun, premiik (premirik), premiin (premian), premi-premikoa, premi gorri, premi beltz, premi gutxiko, premitzat, premi bae (gabe), premi aundi bae (gabe), premiik (premirik) eza

PRESO. Preso artu, preso arrapatu, preso eroi (erori), preso eon (egon), presondegi, baittu, baittue, baitzaille

PRESTU(E. (Leiala) Erabilkera: prestatze, prestatu, prestakizun, prestaketan, eozertaako (edoziertarako) prest, ezkontzeko prest

PREZIO. Erabilkera: prezioz, prezioik (preziorik), gain-gaiñeko prezio, erdi-prezio, utseen prezio, prezio baeko, prezioik (preziorik) eza

PROBINTZI(E. Probintziin (probintzian), probintziko, probintziako (probintzirako), probintzi barruko, probintzi muga, probintziz (probintziaz) kanpoko

PROMES(A. Promes ein (egin), promesa bete

PROZESIO(A. Aste-santuko prozesiook (prozesioak), gorputz-euneko (eguneko), prozesioa

Esaerak: Zer lan da zer prozesio gero... (gogozko ez dan lana agintzean) / Zer diru ta zer prozesio (diru eskea)

PUJATU. (Tratuan gaindik jo) Pujatze, pujatzaille, pujan artu, zurittu

PULPITTO(A. Pulpittotik ots

Esaerak: Pulpittoa bete-beteko prailletzarra (sermoilari sendoa) / Pulpittoa bota ez doneen (duanean) (sermoi garratza)

PUNTARA(REA. (Zirikada) Puntaraz, puntaraka, puntarea bota, zulaka, tildaka, zirikaz, ziztaraka

PURRUSTARA(REA. (Purrustada) Purrustaka, purrustaraka (purrustadaka), barre-purrustaz, asarre-purrustan

PURRUT. (Aur-izkeran) Purrutara (purrutada, aizea bota), purrutaka

PUSKA(KEA. Erabilkera: puskatu, puskatuta, puskatze, puskakor, puskaka, pusketa, puskatxo, puxka, zati, koxkor

Esaerak: Gizapuska (gizatzarra) / Ogi-puska (on utsa) / Arta-puska (nasaitzarra) / Lau puska ein (egin) (erdi-puskatu) / Milla-puska ein (egin) (txiki-txiki, austu)

PUTZONTZI(E. (Arroa) Putzontzikeri, arroputz, aizekeri, arrotxkoa, arrotasun

SAKABANATU. Erabilkera: sakabanatze, sakabanatzaille, sakabanazi, aienatu, aldeandu (alderandu), zabaldu, izkutatu

SAKRAMENTU. Sakramentuuk (sakramentuak), sakramentu santu, bautizoko sakramentu, ezkontzako sakramentu, ta abar

SALATU. Erabilkera: salatze, salakizun, salabide, salakuntza, salatari, salatzaille, salaketa, salagarri, salakor

SALBATU. Erabilkera: salbatze, salbakizun, salbabide, salbamen, salbatzaille, salbagarri, salbazio, salbazioik (salbaziorik) eza, arriskutik salbatu, bizie salbatu, ta abar

SALDU. Erabilkera: saltze, salgai, salmenta, salbide, saltzaille, salduera, saltzeko, saltzekotan, saltzea (saltzera), saltzeako (saltzerako) (saldu aurrez), saltzeik (saltzerik), salduerrex, saldugaitz, saldu ezin, saldu bae (gabe), salduerazi, saldu-erosi, banaka saldu, erabat saldu

SALDUKERI(E. Saldukeriin (saldukerian), saldukeriz, zurikeriz, azpi-jana, azpi-jokue, txakurkeri, mozorrokeri, judaskeri

Esaerak: Aurretik erosi ta atzetik saldu

SAL TSA(TSEA. Erabilkera: saltsea sortu, saltsea jarri, saltseroa, saltsazale, saltsa jartzaille, saltsaberritu, saltsaik (saltsarik)

Esaerak: Saltsa-maltsak / Batu-banatu / Su-piztaille

SANKRISTI(E. Sankristau, sankristautza

Esaerak: Sankristi usai (akolitoa) / Sankristiko ate zabalik (txarretera irikia)

SANO(A. Erabilkera: sanotze, sanotu, saneau (saneatu), sanogarri, saneagarri, sanotasun, sanotzar, sanote, sanoik (sanorik), sanoz, sano-sanoa, sanogo, sanogi, sanotxo, sanoxeo, sanoxamar, sano antzeen (antzean), erdi-sano

Esaerak: Arto-puska / Aza-burue (sanotzarra)

SANTU(E. Santutasun, santu izan, santutxoa, santu-paper, santu-musu, aste-santu, santu eunek (egunak), eta abar

SARI(E. Saritze, sarittu, saridun, sarigarri, lan-sari, urteko sarie, gabon-sariik (gabon-sariak)

SARTU. Erabilkera: sartuuz (sartuaz), sartzea (sartzera), sartzeko, sartzekotan (sartzerakotan), sartzaille, sarrera, sarbide, sarleku, sarraldi, sartuazi, sarkor, sartu-irten, sartu bae (gabe), etxeen (etxean) sartu, iltzea sartu, landara-sartze, eune (eguna) sartu, buruun (buruan) sartu, euzkie (eguzkia) sartu

Esaerak: Gezurre sartu / Ziri ederra sartu / Eskarmentuun (eskarmentuan, senean) sartu / Kolkoon (kolkoan) eskue sartu (ausnartze) / Ankasartzea (ustekabea) / Muturre sartu (bearrik gabe burrua jaso)

SARRASTRAJO(A. (Zarpail) Zarpatsu, zarpazar, itxura gaiztoko, pardel

SASI. Sasi-maixu, sasi-letraru, sasi-mediku, sasi-arotz, sasikuma, sasi-txita

SEGI. Erabilkera: seitze, seittu, seika, segimen, seitzaille, segiran, segiru, seipen, seitzeko, segirea, seizio, segigaitz, seikor, segierrez, segiraik (segidarik) eza

SEGURO(A. Erabilkera: seguratze, seguratu, segurotik, seguroenik, segurantzi, segurantza, segurotasun, segurantzizko, seguroasko, aizkoenik (seguruenik, dudarik gabe)

SEIÑALE(A. Erabilkera: seiñalatze, seiñalatu, seiñalagarri, seiñalakizun, seiñaleik (seiñalerik), seiñalamentu, seiñale bae (gabe), seiñale on, seiñale txar, seiñale aundi bae (gabe), eun (egun) seiñalatue, eraleen (edalean) seiñalea, bizi dan seiñalea, arrastoa, aztarrana

SEILLU(E. (Karta-seillue) Seillatze, seillatu, seillu bae (gabe)

SENPER. (Zigorpeko) Senper ikusie, senper erakutsi, senperrenak pasatu, senperrenak pasaerazi

Esaerak: Gorrik ikusie / Beltzak erakutsi

SERMOI(A. Sermoiak, sermoilarie, sermoia ein (egin), sermoia aittu (entzun), aste-santuko sermoiak, sermoietaa (sermoietara), sermoirik

Esaerak: Euneroko (eguneroko) sermoia (erritaldia) / Aitteen (aitaren) sermoia (gogorra)

SIESTA(TEA. Siesta ein (egin), bigi-itxibat, lokamuxbat, etzantxobat, siestatxobat

Esaera: Santikutzetik Santikutzera (siesta sasoia, maiatzetik agorrera esan oi da)

SOBRA. Sobratze, sobratu, sobraik (sobrarik), sobraan, sobrantea, sobra aundi bae (gabe), zer sobratuko

SOLDADU(E. Soldaduzka, soldadutza, soldadu urteetan, soldadutza-eskea

SOLDATA(TEA. Morroi-soldatea, mirabe-soldatea, urte-soldatea, soldata-erdie, soldata bae (gabe), tripa-trukeen (tripa bete alde)

SOMATEN(A. (Primo-Riveran mendean ixilpeko polizia)

SONA(NEA. Sonaz, sonatue, sona aundiko, sonaik (sonarik) baekoa, ots aundiko, gizon aundie

SORGIN(ÑE. Sorgiñek, sorginkeri, sorgin bildurrez, sorgin billera, sorgin-zulo (leizea), sorgin-aizea, sorgin-garoa, sorginlekuta (toki izena), Akateiko damea, Anbotoko seiñorea

SUARO(A. (Sutearen kalteak babesteko elkargoa)

SUERTE(A. Erabilkera: suertez, suertatze, suertatu, suerteik (suerterik), suerte on, suerte txar, suerte gutxikoa, suerteik (suerterik) baeko (gabeko), suerteik (suerterik) eza, suertetsu, suertekor, suerteek (suerteak) emanda, suerteen (suerteen) etaa (atera), suerteen eroi (suerteen erori), zotz, txotx

SUMINDU. (Otzak mindu) Sumintze, suminkor, suminduta

SUTU. (Asarrez su artu) Sutze, sukor, sutuerazi, suk (suak) artu, su ta gar jarri, bere onetik irten

TABAKO(A. Tabako-orrie, tabako-autse, tabako-usaie, erretzaille, pipa-artzaille, ziarroa (zigarroa), ziarro-purue, toxea (ontzia)

TABERNA(NEA. Erabilkera: tabernaa (tabernara), tabernako, tabernatik, tabernaik (tabernarik), tabernari, tabernakoi, tabernazale, tabernazulo, tabernagizon, tabernaz-taberna, tabernatxoa, ardangela

Esaerak: Ez fiatu tabernako neskeekin (neskarekin) da abenduko oskarbiikin (oskarbiakin) / Aitte-semeek (aita-semeak) tabernan, ama-alabak jokuun (kartetan), sue poxpoloon (pizteke) da su-egurre basoon (basoan)

TAJU(E. Erabilkera: tajuz, tajuzko, tajutze, tajutu, tajutsu, tajuik (tajurik), taju baeko, tajuik (tajurik) eza, molde, maiña, ganora, artezi, gertatu, zuzendu, baliatu, bideatu (bideratu)

TAKAR(RRA. (Egoskorra) Erabilkera: takartu, takartzen, takarkeri, takartasun, takarraldi, takartuuz (takartuaz), takartzea (takartzera), takartzarra, zakarra

Esaerak: Takarrontzi / Takarripurdi / Kaskala / Astapistolio / Kaskaillue / Astaputze / Astakirtena / Erdi-zorua

TALDE(A. Erabilkera: taldeen (taldean), taldeko, taldera, taldetik, taldeka, taldetxo, giza-talde, artalde, oillo-talde, moltso, sail, pilla, samalda

TANTAN(A. Erabilkera: tantanak, tantanka, tantanik, tantantxo, tanton, ttantton, euri-tanton, odol-tanto, esne-tantan, ur-ttantton, izerdi-tantaka, jario, txitxiñe, ixurie

Esaerak: Koipe-tantanik baeko (gabeko) txerrie (koipe gutxiko zerria) / Ardo-tantanik eztet eran (ez det edan)

TARTE(A. Erabilkera: tartera, tarteko, tartetik, tartein (tartein), tarteka, tartetxo, tarteik (tarterik), tarte baten, tarte-marteka, lan-tarte, beztarte, menditarte, ogi-bittartekoa, bienbittartekoa

TARRAPATARI(E. (Beti prisaka, ta doan tokira garaiz iristen ez dana) Tarrapatan eon (egon), tarrapataako (tarrapatarako) gertu

TATI. (Agindua ukatu) Tati ein (egin), agindu ta tati (eman ez), itze ukatu

TERTULI(E. (Izketaldia) Erabilkera: tertuliin (tertulian), tertuliz, tertulialdi, tertulizalea, tertulia (tertulira), tertulitik, berriketaldi, esameska, txortxorkeriin (txortxorkerian), aiko-maiko, txikopleittoka, itzaspertzea

TINTA(TEA. Tintaz, tintatze, tintatu (arropak), tinta-mantxea

TIRA. Erabilkera: tiratze, tiratu, tirakor, tiraan, tiraka, tirakizun, tiratzaille, tiraerazi, tira ein (egin), tirei (tireari) eutsi, tirei (tireari) utzi, soka-tira (jolasa)

Esaerak: Tira, tira...! / Bear-tiraka (nagiak ateratze) / Anka-zaiñek tiratu (korrikaldia)

TTIRRIPITTIN(ÑE. Izjario, itzontzi, txortxorra, geldigorra, ipurtariñe

TOKAIO(A. (Izen berdiñekoak) Tokaiook (tokaioak)

TOKI(E. Erabilkera: tokiz, tokiik (tokirik), tokitan, tokitaiño (tokitaraiño), tokiin-tokikoa (tokian-tokikoa), toki oneen (onean), toki txarreen (txarrean), tokiz aldatu, toki zabal, toki melar, toki gutxi, tokiik (tokirik) eza, illuntoki, perratoki, orritokie (abereen jan zorroa), dantzatoki, leku

TOPO. Topatze, topatu, topo ein (egin), alkar jo, trikitx, topeka (aari-jokua)

TORTIKA(KEA. Erabilkera: tortikaz, tortikatze, tortikatu, tortikaik (tortikarik), lokatza-tortika, erdoi-tortika, kostra, zeta, zapanarrue, troskea

TORRE(A. Erabilkera: torretze, torretu, torreko, torrera, torretik, torreik (torrerik), torremutur, eliz-torre, kanpandorre, torretxo, laiño-torre, odei-torre, torre-txori

TRABA(BEA. Erabilkera: traban, trabatze, trabatu, trabatik, trabaik (trabarik), trabakor, trabaako (trabarako), trabakizun, trabagarri, trabatuerazi, trabatzaille, trababide, eztarriko trabea, katiatu, enbarazo, trango

Esaerak: Sasiin (sasian) trabatu (ezkon-itzak eman) / Txakurrek trabatuta (umetze)

TRABES. Erabilkera: trabeste, trabestu, trabeska, trabeskatu, trabesetaa (trabesetara), trabesea (trabesera), zeartatu, biurrika ibili

TRAKETS(A. (Moldakaitza) Erabilkera: trakesten, trakeskeri, traketsaldi, idiabagea (ideiagabea), moldebagea (moldegabea), maiñabagea (maiñagabea)

Esaerak: Traketsondo / Traketsipurdi / Trakestzarra / Baldarrontzi

TRAPALARA(REA. (Trapalada) Trapala, ostokoa, ostondokoa

TRANPA(PEA. Erabilkera: tranpaz, tranpatan, tranpazkoa, tranpatsue, tranposo, tranpaik baekoa (tranparik gabekoa), tranpaik eza, txori-tranpea, sagu-tranpea, zepoa, sataola (sagu-tranpa)

TRASKIL(LLE. (Ezikeraz landu gabea) Traskilkeri, traskiltasun, traskillaldi

Esaerak: Traskillusaie / Traskillondo / Takaillue / Astokoa

TRATU(E. Erabilkera: tratuuk (tratuak), tratuun (tratuan), tratuz, tratubide, tratabide, tratalari, tratue ein (egin), tratue ukatu, tratue ausi, tratu on, tratu txar, tratuik (traturik) eza, etxe-tratu, ixil-tratu, saldu-erosi

Esaerak: Trikili-trakulue (tratalaria) / Bientzat tratu onik ez (bietan bat galtzaille) / Tratue-tratu (itzak bete)

TREBE(A. Trebetzen, trebetu, geroz trebego (trebeago), atrebittue, ganoratsue, maiñakorra, eskuonekoa

TREN(A. Trenez, trenea (trenera), treneko, trenetik, trenik, trenbide, trenkara (trenkada), trenan (trenaren) otsa, trenez ibili, trenez jun (joan)

TRIKILI-TRAKULU(E. (Ajolagabea) Trikili-trakuluz, trikili-trakuluka, saltseroa

Esaerak: Ao-zurie / Utseen (utsean) erosi ta saldu / Kaskala

TRIKITX. Trikixtu, trikiste, trik, triki, topo, topeka

TRISKI-TRASKA(KEA. Triskillatze, triskillatu, triskildu, xeatu, austu

TRUK(E. Erabilkera: trukeen (trukean), trukatze, trukatu, trukakor, trukagarri, trukatzaille, trukaketa, trukaera, trukagai, truk ein (egin), diru-truke, esker-truke, tripa-truke, ogi-truke, eskuz aldatu, ordaiñetan, ordekotan, trukez-truke

Esaerak: Buruz-buru trukatu / Txerrolkik (txerri-puskak) trukatu / Arrautzak trukatu (txitoak ateratzeko)

TRUKEZ-TRUKE. Arto-azie trukatu, berantzai (legamia) trukatu, oillarran (oillarraren) arrautzak trukatu (oillarra duten oilloen arrautzak txitoak ateratzeko)

Esaerak: Katakuma trukean oillanda / Oillaloka trukez-truke oillanda-oillasko bikotea

TUTIK. (Ezerez, baterez) Tutik esan ez, tutik jakin ez, txintik, mixtik, mutu

TUTU(E. Tutu otsa, turuta, adar-ots

TXALDAN(A. (Buruz ariña) Erabilkera: txaldantzen, txaldandu, txaldanaldi, txaldantasun, txaldankeri, txatxala, txepela, epela

TXANDA(DEA. Erabilkera: txandan, txandaka, txandatze, txandatu, txandaik (txandarik), txanda ein (egin), txandea eskatu, txandea artu, txandan-txandan, esku-txandan (eskutik-eskura)

TXATXU(E. Erabilkera: txatxutze, txatxutu, txatxukeri, txatxualdi, zipuzkeri, kaxkala

TXEPEL(A. (Ganorabakoa) Erabilkera: txepeltzen, txepeldu, txepeltasun, txepelkeri, txepelaldi, txepelago, txepelegi, txepel utse, gazgabea (gatzik-gabea), txepeltzarra

Esaerak: Txepelontzi / Txepelondo / Txepelipurdi / Ez ur eta ez salda (urepela) / Ez gatz eta ez pipar (xoxoa)

TXERRIKERI(E. Zikinkeri, iguingarri, zatarkeri, itxuskeri, berdakeri, nasaikeri, ta abar

TXINT. Txintik, txintaka, txintara (txintada), txistara (txistada), txintik bae (gabe), txintik ez

TXIN-TXIN. (Diru otsa) Txin-txin otsa, txin-txinka, esku-arte

TXIRRI-MIRRI. (Esku-lanak) Txirri-mirrika, txirri-mirriz, txirri-mirrik (txirri-mirriak), txirri-mirritan (txirri-mirrietan)

TXOLIN(ÑE. Erabilkera: txolintzen, txolindu, tolintasun, txolinkeri, txoliñaldi, txoliñegie, txoliñagoa, txoliñez, txoliñik, txolintzeaño (txolintzeraiño), txolintxo, mikea, tuntune, lelea, motela

Esaerak: Txoliñipurdi / Txolinontzie / Txoliñusaie

TXORI-BURU(E. (Zentzugabea) Txori-burukeri, arinkeri, aizekeri

Esaerak: Buruariñe / Txoro-aizea / Erdi-txoroa / Kaxkariñe / Putzontzie / Aize-errota

TXORIMALO(A. Txorimalotu, txorimalokeri, txorizugarri, bildugarri

TXORO(A. (Aizetsua) Erabilkera: txoratze, txoratu, txoroaldi, txorakeri, txorotasun, txoratuerazi, txoratzen, txoratuta, erdi-zoroa, txoroonak ein (txoroarenak egin), txoroaizea

Esaerak: Egoiaizea baiño ariñagoa / Buelo ainbat pixu ez

TXORROTX(A. (Agindu naikoa) Moko-txorrotxa, mokotea, iritzikoa, garbastea

TXOR-TXOR(RRA. Erabilkera: txor-txorreen (txor-txorrean), txor-txorka, txor-txorkeri, txor-txorregie, ixildu eziñezkoa, kontu-kontarie

Esaerak: Itzontzie / Pol-politturrie / Berrikatillu

TXOTX. (Suerte) Txotx ein (egin), txotxa etaa (atera), txosketa, zotz ein (egin)

TXOTXOLO(A. (Gizonezko kaskariña) Txotxolotzen, txotxolotu, txotxoloaldi, txotxolokeri, txotxoloputze, txotxoa, txoroa, ariñe, kaxkala

TXUKUN(E. Erabilkera: txukuntze, txukundu, txukuntasun, txukunketa, txukunkera, txukunkeri, txukunaldi, txukuntzaille, txukunik, txukuntzat, txukunerazi, txukunzale, txukundade, txukindura, txukunago, txukunegi, txukuntxo, txukunxeo, txukundu bae (gabe), txukun jantzita, txukun ibili, etxainguru txukune, txukun-txukun, txukungaitz, apain, garbiketa, kurioso

TXULEATU. Txuleatze, txuleakoi, txuleakizun, txuleabide

TXUTXERI(E. Txutxeritan (txutxerietan), ez-gauza, uskeri, utsen-urrengo (utsaren-urrengo), txitxi-pitxi, zirzilkeri

TXUTXU-MUTXU(UN. (Ganoragabeko izketak) Txutxu-mutxuz, txutxu-mutxuka, berritxukeri

UKUTU. Erabilkera: ukutue, ukutze, ukutzeko, ukutzea (ukutzeria), ukutzeik (ukutzerik), ukutuka, ukuketan, ukutzaille, ukibera (sentikor), ukigaitz, ukututxo, ukutu baik (barik, gabe), azken-ukutu, azal-ukutuka (bukaera)

Esaerak: Biotzen ukutu (barne-kezka, kupira) / Zaurin (zaurian) ukutu (min eman)

UMIL(LLE. (Apala) Erabilkera: umiltze, umildu, umilkor, umiltasun, umildade, umilgarri, umiltxo, umiltxeo, umillago, umillegi, umillik, otsana, txotille, biune, gozatsue

UMOTZE(A. (Zaartzaroa) Umotzen, umotu, umoaldi, eldue, edadekoa, zaartasun

Esaerak: Bigarren umearoa / Ume jaio ta ume biurtu

URKATU. Urkatze, urkatzaille, urkatuerazi, urkamendi, urkabiur

URTU. Erabilkera: urte, urketan, urtuta, urtzaille, urtzeik (urtzerik), urtu errez, urtu gaitz, urtuerazi, koipea urtu, argizaie (argizaria) urtu, edurre urtu

USTEL(A. Erabilkera: usteltze, ustelkor, usteldu, usteltasun, ustelbera, ustelgarri, ustelgaitz, erdi-ustel, ustelkeri (nagi), usteltzeako (usteltzerako), ustelik, ustelusai, egur-ustela, saar-ustela (sagar-ustela), lur-ustela (ongarria)

Esaerak: Ustel irten (ustekabea) / Usteek (usteak) alderdi bat ustela (zeaztasunik eza)

UTS(E. Erabilkera: utsuna, uskeri, utsarte, utseitte, oiñutsetan, mankoutsetan, burutsik, intxaur-utsek (mimirik gabeak), utseen-truk (utsaren-truk, doan), kendualde

UTSEEN. (Utsean) Eskerraldea (eskerraldera), eskertruke, debalde

UTSE. (Garbian) Zidar utsezko, esneutse, egi utse, gezur utse, on utse, itz utsek, ur utsekin (baraurik)

UTZIE. (Zabarra) Erabilkera: utzitze, utzikor, utzikeriz, utzialdi, utzimainaz, samur utzi, utzierazi, nagie, ajolabagea (ajolagabea), narrasa, ardurabagea (arduragabea), zabarkeriz

Esaerak: Utzin utzi (utzian utzi) / Atzeamordo (atzeramordo) / Berantarbie / Gaur biarko ta biar etzirako utzi (betirako utzi)

UXI(E. (Aitzakia, naia) Uxiin (uxian), uxira, uxiz, aberasteko uxie, eize uxiin (uxian), bazkari uxira

UZKULU-MUZKULU. Uzkulu-muzkuluz, uzkulu-muzkuluka, duda-muda, erdipurdi, aitzakiz

XAMUR(RRE. Erabilkera: xamurtze, xamurtu, xamurrea (xamurrera), xamurtasun, xamurretik, xamurgarri, xamurkeri, xamurrago, xamurregi, xamurtxo, xamurtxeo, xamur-xamur, xamurtuta, lan xamurre, aragie xamurtu

Esaerak: Mari-xamur / Xamur-ontzi (nagia)

XAXATZE. (Zirikatu) Erabilkera: xaxatu, xaxatzaille, xaxalari, xaxaka, xaxakor, zirikatzaille, tentari, tentaka

XELEBRE(A. Erabilkera: xelebretu (geitxo edana), xelebrekeri (ipuia), xelebrexamarra (ala-olakoa)

XINPLE(A. Erabilkera: xinpletze, xinpletu, xinglealdi, xinglekeri, xinpletasun, xinglego (xingleago), xingleik (xinplerik), kuittadue, doontsue

Esaerak: Xingleontzie / Xingle-katillu / Xingletzarra

XOXO(A. (Gazgabekoa) Erabilkera: xoxotu, xoxotze, xoxotasun, xoxoaldi, xoxokeri, eulie, txaldana, oilloa, ganorabagea (ganoragabea)

XUR(RRE. (Eutsia) Erabilkera: xurkerin (xurkerian), xurkeriz, xurreen xur (xurrean xur), zurre, leorra (legorra), zaille, lukurre, zekena

Esaerak: Esku itxikoa / Xurren (xurraren) poltseek (poltseak) bi zulo (sartu aiñean irten)

XUXEN(A. Xuxentasun, xuxen-xuxena, itz emanekoa, txintxoa, esanekoa, zuzena

ZABAR(RRA. Erabilkera: zabartzen, zabartu, zabartasun, zabarraldi, zabarkeri, zabarregie, zabarragoa, zabartxoa, zabartxio, zabarxamarra, narrasa, ardurabagea (arduragabea), zabarko, zabartzarra

ZAI. (Itxoiten) Erabilkera: treen zai (trena noiz elduko) / Bazkari zai / Meza zai / Erbi zai (eiztarria)

ZAIL(LLE. Erabilkera: zailtze, zaildu, zailduta, zailtasun, zailluna (zailguna), zaillik, zaillena, zaillago, zaillegi, zailtxo, zailtxeo, zailxamar, naikoa zaille, zaildu baeko (gabeko)

ZAILDU(E. Erabilkera: zailtze, zaildu, zailduta, gaitzazie, gaitzikusie, zimela, goorra (gogorra), laztuta, zaildu bagea (gabea)

Esaerak: Gurtedea baiño (baiña) zimelagoa (lanean zaildua) / Lertu arte jardun / Lur jotzeaño (jotzeraiño) segi

ZAKAR(RRA. (Asarrekoia) Erabilkera: zakartzen, zakartu, zakarraldi, zakarkeri, zakartasun, zakartzarra, zakarregi, zakarrago, zakarrez, zakarrik

Esaerak: Zakarrontzi / Zakarkillo / Astakirtena / Astaputze / Kaikue / Astapikue

ZAMA(MEA. Erabilkera: zamaz, zamatzte, zamatatu, zamaka, zamaketan, zamaik (zamarik), zamagille, zamatza, zamagintza, zamatxo, zamaxka, egur-zama, garo-zama, sorta, lepara (lepada), karga

ZAN. Bera zan, etorri zanetik, ezkondu zaneke, irixten zaneaiño (zaneraiño), ama zana, anai zanaren

ZAPALDU. Erabilkera: zapaltze, zapalkor, zapaltzaille, zapaluna (zapalguna), zapalaldi, zapalketa, zapalkeri, orpopeen (orpopean) zapaldu, ipurpeen zapaldu, sakatu, estutu, tringotu

ZAPARROTE(A. (Gizaki motza ta lodia) Mozkotea, lodikotea, zabalkotea, sendokotea

Esaerak: Luze aña zabal / Bola-motza / Zuana / Upela / Zaragie / Zaku-patatea

ZAPINDU(E. (Jipoitu) Zapintze, zapiñaldi, astindu, pasarea eman, ziortu

Esaerak: Autsek kendu / Atzea berotu / Bizkarreko otzak kendu / Saietsak epeldu

ZAPLASTEKO(A. Erabilkera: zaplastekoa, zaplarea, zaplatekook (zaplatekoak), blastatekoa, zaplaka, belarrondokoa, belarrikiñakoa, aurpegikobat eman, okotzekobat artu, zirti-zarta jo, matraillixkiñak berotu

ZARPAIL(LLE. (Narrasa) Erabilkera: zarpailkeri, zarpailtsu, zarpaildu, zarpailtzen, zarpailtzarra, traskille, baldarra, baldratxa

ZARPAZAR(RRA. (Baldarra) Erabilkera: zarpazartzen, zarpazartu, zarpazarkeri, gaizki jantzie, itxurabagea (itxuragabea)

Esaerak: Alprojea / Zikilimordo / Zikilimando / Baldarrontzi

ZARRAMARRA(K. Zarramarraik (zarramarrarik), zarramarrea, zaburra, ondarrak

Esaerak: Jende-zarramarra / Soiñu-zarramarra / Gauza-zarramarra (ugaritasuna)

ZARRAPARRA(RREA. Zarraparra-ots, zarraparraka

Esaerak: Zerbaitten zarraparrrea (izkutuko berria) / Zarraparra aundi bae (aundirik gabe) (ixiltasunean)

ZARRAPASTA(N. Zarrapastea, zarrapastaka, zarrapaxtan, arrapastea eman, lardatu, arrastarea eman

ZARRARA(REA. (Bildur-ikara) Zarraraz (zarradaz), zarraran (zarradan)

ZARTATEKO(A. (Bere kabuz artua) Zartakoa, zartara (zartada), zanbatekoa, danbatekoa, koskorrekkoa, kaskarrekkoa, betondokoa

Esaera: Izarrak ikusteanokoa (ikusteraiñokoa) artu

ZATI(E. Erabilkera: zatitze, zatittu, zatikor, zatigarri, zatitzaille, zatiik (zatirik), zatik (zatiak), zatika, zatiketa, xatixka, zatitxo, ogi-zati, lur-zati, puska, pusketak, banatzeko

ZATOZ. Erabilkera: zatozen, zatozeneen (zatozenean), zatozeneako (zatozenerako), zatozela, zendozela, zatozkit, ba'zatoz, nekatuta zatoz, asarre al zatoz?

ZEKEN(A. (Eutsia, xurra) Erabilkera: zekenez, zekenik, zekentzen, zekendu, zekentasun, zekenaldie, zekenkeri, zekenegie, zekenagoa, zekenxamarra, zekentxoa, lukurre, zimurre

ZELATAN. Erabilkera: zelataz, zelatari, zer ikusiko, izkutuka, kirikaka, kuriketan

ZEOKIDAN. (Zegokidan) Neri zeokidan, ondo zeokidan, ixiltzea zeokidan, da abar

ZEREGIN(ÑE. Zeregiñek, zeregiñik, zeregiñetan, zeregingo, eittekok (egitekoak), einbearrak (eginbearrak), einkizunek (eginkizunak)

ZETORREN. Zetorrela, zetorrelako, zetorreneko, zetorrenik, zetorrenetik, pozik zetorren, asarre zetorren, da abar

ZEU. (Zu) Erabilkera: zeure, zeuretzat, zeurekin, zeureatik (zeuregatik), zeureana (zeuregana), zeuretik, zeurekiko, zeuk

ZIKILIMANDO. (Aur-bildurgarria) Amalauzanko, sakamanteka

ZIKIN(ÑE. Erabilkera: zikintze, zikindu, zikinkor, zikintasun, zikinkeri, zikiñik, zikiñetan, zikintsu, zikinduerazi, zikiñago, zikiñegi, zikintxo, zikinxeo, zikinsamar, zikinbitzaille, aurpegi-zikin, mingain zikiñeko

Esaerak: Zikin-mordo / Mari-zikin / Zikin-estalie (margo-illunekoa) / Zikili-makala (zikinkeri)

ZIMA(MEA. (Zaputza) Zimatsu, zimakor, zimaz, zima txarra, zima gaiztokoa

ZIMEL(A. Erabilkera: zimeltze, zimeldu, zimelkor, zimeltasun, zimelaldi, zimeltxo, zimeltxeo, agure zimela, gaztaiña ximelak, xinglea, belaxkatu

Esaerak: Zaarrago ta zimelago / Gurtedea baiño zimelago (kemenak)

ZIMUR(RRE. Erabilkera: zimurtze, zimurtu, zimurkor, zimurbera, zimurtasun, zimurdura, zimurkeri, zimurkera, zimurguna, zimurrek, zimurrago, zimurregi, zimurtxo, zimurxeo, gari-zimur (mami-gutxiko alea), erropak zimurtu, azalak zimurtzen (zartzaroa), lukur, elkor

Esaerak: Poltsa-zimur / Mari-zimur / Zimurrontzi

ZINE(A. Zinera, zine-toki, zineen (zinean), zine-mutue

ZINTZO(A. Erabilkera: zintzotzen, zintzotu, zintzotasun, zintzoaldi, zintzogie (zintzoegia), txintxo, txintxokeri, txintxo-txintxo

Esaera: Zintzoa gizon, zintzogie (zintzoegia) gizajo

ZIORTU. (Zigortu) Erabilkera: ziortze (zigortze), ziorkara (zigorkada), ziorka (zigorka), makillatu, jipoia eman, anka-zaiñek berotu

ZIRIKA. Erabilkera: zirikaz, zirikatze, zirikatu, zirikaka, zirikari, zirikaldi, zirikatzaile, zirikazi, zirikalari, zirikara (zirikada), axatu, tentatu

Esaerak: Zirie sartu / Sue piztu / Burue berotu

ZIRKU. (Joera aldatu) Zirku ein (egin), marro ein (egin), ez-ikusi ein (egin), burue jiratu, pausoz aldatu, izkutaka jardun

Esaera: Erbiik txakurrei eitten diona (erbiak zakurrari egiten diona)

ZIRRI. (Zurri) Zirrika, min-zirri, gose-zirri, burla-zirri, barre-zirri, ozkirri, ta abar

ZIRRIBORRO(A. Zirriborratze, zirriborrotu, zirriborrotsu, zirriborrogille

ZIRTI-ZARTA. (Elkar joka) Erabilkera: zirti-zartaz, zirti-zartak, zirti-zartaka, zirti-zarta otsak, zirti-zartarak (zirti-zartadak), mutur-jokea, pasarea (pasadea) eman, edarrak artu, opillek partittu

ZIRTZIL(LLE. (Soinkeraz txikia ta izjario) Zirtzilkeriin (zirtzilkerian), berritxue, itz-itturrie, txirtxille, ñañarra, gizaerdi

ZIXTARAZ. (Txistadaz) Erabilkera: zixtaraka (zixtadaka), zixtaraots (zixtadaots), zixtaka, zixtatekoa

Esaerak: Zirikaka / Axaka / Tentari / Kiñuka (keiñuka) / Sue pizten

ZIZTRIN(ÑE. Erabilkera: ziztrintzen, ziztrindu, azigaitze, nanoa, txatxarra, ttattarra, kaxkarra, ñañarra, gixonerdie

ZOAZ. Erabilkera: zoazke, zoazkio, zoazela, zoazelako, zoazelakotan, zoazen, nora zoaz?

ZOR(RRA. Erabilkera: zordun, zorretan, zorpeko, zorrik, zorrai (zorrari) erantzun, zorrak paatu (pagatu), koskea, zorrik eza

Esaerak: Zor-artzekook (zor-artzekoak) berdin / Zorrak zor lepoa lodi / Zorrez josita / Zorrez beteta / Zorrez leporaiño / Artzeko zaarra zor biurtu

ZORAGARRI(E. Zoragarritzko, ikusgarritzko, begi-betegarri

ZORAKERI(E. Erabilkera: zorakeriin (zorakerian), zorakeriz, zorotasun, zoraldi, zorakera, buru-arinkeri, kaxkarinkeri, erdi-zoratuik (erdi-zoraturik), aizekeri, arinkeri, txaldankeri, ao-berokeri, txoriburukeri, burubaekeri (burugabekeri)

Esaerak: Zorakerie dariola / Zoroonak eiñez (zoroarenak egiñaz)

ZORROTZ(A. Erabilkera: zorrozte, zorroztu, zorroztura, zorrotzaldi, zorrostasun, zorrotzez, zorrotzik, zorrozketak, zorrotzago, zorrotzegi, zorroztxo, txorrotx, txorrotxaille, zorrotzarri, adarzorrotz (bei-izena), mendi-zorrotz (toki-izena)

Esaerak: Beiratu (begiratu) zorrotza (amorrutzkoa) / Ipur-zorrotz (abereek) / Aurpegi zorrotz / Mingain zorrotzeko (esale ona) / Txorrotxaille soiñue, eurie gaiñeen da

ZOTZ. (Txotx egin) Zotz ein (egin), zozketea, txotxa etaa (atera), txotxik luzeena, txotxik motxena

ZU. Erabilkera: zure, zuk, zuri, zurekin, zuretzat, zureatik (zuregatik), zutzaz, zureandik (zuregandik), zureana (zuregana), zurekiko, zurea, zu bezelako, zu ez-bezelako, zu aiñeko, zu baiño, ta abar

Esaerak: Zuk ein (egin) dezu eittekoa (egitekoa) / Zu jarri zaa (zera) jartzekoa / Zu zaa (zera) ortik-onakoa (ortik-onerakoa) / Ez naiz zure bildur

ZULO(A. Erabilkera: zuloz, zuloak (zuloak), zulatze, zulatu, zulakor, zulaketa, zuloik (zulorik), zulatxaille, zulogille, zulouna (zuloguna), zulonpo, zulagaitz, zulaerrex, bide-zulo, giltza-zulo, jostarratz-zulo, iltze-zulo, lur-zulo, arzulo, xator-zulo, kirkil-zulo, aldenik-alden zulatu, katu-zulo (ateko zuloa), zulokote, txondar-zulo, axal-zulo, ta abar

Esaerak: Ama-zulo (ama-zale) / Etxe-zulo (lotsati) / Diru-zulo (diru-zale) / Aoko zulora beira (begira) (tuntunkeri)

ZURE(A. Erabilkera: zuretzat, zurekin, zeurekiko, zeureandik (zeuregandik), zeureana (zeuregana), zureatik (zuregatik), zure ama, zure izena, ta abar

ZURIKERI(E. (Azpi-jokua) Zurikerin (zurikerian), zurikeriz, azpi-jana, saldukerie, faltsikerie, ao-zurie, ao-gozoa

ZUR(RRE). (Eutsia) Erabilkera: zurtzen, zurtu, zurkeri, zurregie, zurrago, esku itxikoa, zekena, elkorra, lukurre, etxeakoie (etxerakoia), zimurre, xurre, txintxo

Esaerak: Zurreen poltsek (zurraren poltseak) bi zulo / Aitte bitzaillea (biltzaillea) semea zabaltzaille

ZURRU-MURRU(E. (Ixilpeko berria aotan) Erabilkera: zurru-murrin (zurru-murrin), zurru-murruk (zurru-murruak), zurru-murruik (zurru-murrurik), zurru-murru ots, zurru-murrualdi, zurru-murruka, bola-bola (bala-bala), danan aotan, aotik-aora

Esaerak: Txintxarrotsa / Kanpai-soiñue / Erle burruna / Aize-bolara (bolada)

ZUTI(E. (Gorpuzkeraz) Tentea, ttenttea, buru zutie, buru jaikie, okotz zutie, sudur ttenttea, ille txutie

5. SENDIKO TA TARTEDIA

AGURA(REA. Erabilkera: aguraten, aguratu, aguratxoa, agura-zaartu

AITTE. (Aita) Aitte-osoa, aitte-ordeko, aitte-lekuko, aittetzakoa, aittealdeko

AITTE-ALABA(K.

AITTE-AMA(K. Gurasook (gurasoak), aitte ta ama, senar-emaztek (senar-emazteak)

AITTAIÑARREBA(BEA. (Aitagiarreba, sui-erraiñentzat)

AITTE EZKONBAGE(A. (Ezkongabea)

AITTEJAUN(E. (Aitona) Aittona ta agurea, gizonezko zarrei deitu oi diegu)

AITTEPUNTAKO(A. (Aita-ponteko, aita-bitxia)

AITTE-SEME(EK. (Aita-semeak)

AIZPA(PEA. (Andrezko senideak) Aizpa-osoa, aizpa-erdi, aizpalekuko, aizpa-ordeko, aizpatzako, aizpa-bixkiik (bixkiak), aizpa zaarrena, aizpa txikie, senide

ALABA(BEA. (Gurasoentzat) Alaba-osoa, alabalekuko, alaba-ordeko, alabatzako, ugazalaba (bularra artua), alaba bixkiik (bixkiak), alaba zarrena, alaba txikie, alaba bakarra

ALARGUN(E. Alarguntza, alarguntzaro, andra-alargun, ama-alargun, alargundu, aitte-alargun, gizon-alargune

AMA. (Seme-alabentzat) Ama-osoa, amalekuko, ama-ordeko, amatzako, ugazama (bularra emana), bular-ama (amari ugatza zetorkion arte, aurrari bularra damaiona), ama aldekoak (aldekoak)

AMA-ALABA(K.

AMA-EZKONGABE(A. (Ezkongabea)

AMAIÑARREBA(BEA. (Amagiarreba)

AMAPUNTAKO(A. (Ama-ponteko, ama-bitxia)

AMANDRE(A. (Amona) (Amona, ta atsoa andrezko zarrei esan oi diegu)

AMA-SEME(EK. (Ama-semeak)

ANAI(E. (Gizonezko senideak elkarrekin) (Andrazkoak neba deitzea galdu da) Anai-osoa, anai-erdi anai lekuko, anai-ordeko, anaitzako, senide

ANDRA(DREA. (Emaztea) Etxekoandrea, bigarren andrea (alargun ezkontza), andragazte, andragai

ARREBA(BEA. (Senitartean, andrezkoa gizonezkoentzat) Arreba-osoa, arreba-erdi, arreba-lekuko, arreba-ordeko, arrebatzako, arreba-bixkie, arreba zarrena, arreba txikie, senide

ATSO(A. (Ondorengorik gabeko andre ezkondu urtetsua)

AURRETIKO(OK. (Aurretikoak, asabak)

BESOTAKO(A. (Bataioan jaso)

BESTEUNGUSU(E. Leungusu-txiki, bigarren leungusu

BILLOBA(BEA. (Seme-alaben ondorena) Billoba-oso, billoba lekuko, billoba-ordeko, billobatzakoa

BIRRAITTONA. (Gurasoen aitona) Aittealdeko birraittona, ama aldeko birraittona

BIRRAMONA. (Gurasoen amona) Aittealdeko birramona, ama aldeko birramona

BIXKI(IK. (Bixkiak) Bixkitako semea, bixkitako alaba, bixki-launek (bixki-lagunak), anai bixkiik (bixkiak), aizpa bixkiik (bixkiak), anai bixkie, aizpa bixkie, arreba bixkie (andrazkoa gizonezkoentzat), anai bixkie (andrazkoak, erri batzuetan NEBA esan oi da, guk galdua degu noski)

BIZIALARGUN(E. (Senar-emazte bananduak) Bizialargundutza, bizialarguntzaro

EGOZKI(E. (Amak gaitzetsirik etxe arrotzean umetzako artua) Umetzakoa, ume-lekukoa, umeordekoa, sasikoa, semetzakoa, alabaordea, gaitzetsie

ERRAIN(ÑE. (Semearen emaztea) Erraingai

ERENGUSU(E. (Irugarren maillakoa)

FAMILI(E. (Sendia) Familikook (familikoak)

GAITZETSI(E. (Ama-ezkongea gaitzetsia) Sasikoa, sasikuma

GIZON(A. (Senarra) (Senar-emazteek esan oi degu, baña bakarra, aitatze, gizona: Juxtaren gizona, gizon eldue, gizongaie) Etxeko nausi (nagusi), etxeko burue, etxeko akullue

GURASO(OK. (Gurasoak) Aitte-amak

ILLOBA(BEA. (Senar-emazteentzat, senideendiko seme-alabak) Illobak, gizonan aldeko illoba, andreen aldeko illoba

IÑUDE(A. (Bular-ama)

IZEKO(A. (Aitaren arreba, amaren ahizpa ta osabaren emaztea) Izeko-ordea, izekotzakoa

IZEKO-TXIKI(E. (Gurasoen izekoa)

IZTARLEUNGUSU(E. (Urrutiko aidea)

KOIÑADO(A. (Senararentzat: arrebaren senarra, emaztearen anaia ta emaztearen aizparen senarra; ta emaztearentzat: senarraren anaia, ta bere aizparen senarra) Koiñado-gai

KOIÑATA(TEA. (Senarrarentzat: anaiaren emaztea, emaztearen aizpa, ta emaztearen anaiaren emaztea; ta emaztearentzat: anaiaren emaztea, senarraren anaiaren emaztea, ta senarraren arreba) Koiñata-gai

LEUNGUSU(E. (Senideen seme-alabak, Andrezkoari LEUNGUSIÑA esan oi dioe toki batzuetan, guk galdua degu noski)

MUTILZAR(RRA. (Ezkongabe eldua)

NESKAZAR(RRA. (Ezkongabe eldua)

NINI(E. (Zapietako aurra)

ODOLEKO(OK. (Jatorrikoak)

ONDORENGO(OK. (Ondorengoak, ondore belaunak)

OSABA(BEA. (Senar-emazteen anaia) Osabalekuko, osaba-ordea, osaga-gai

OSABA-IZEKO(OK. (Gurasoen senideak)

OSABA-TXIKI(E. (Gurasoen osaba)

OSTALARI(E. (Gauerako babesa ematen zaion arrotza)

SASIKO(A. (Gurasoak gaitzetsia) Sasikuma, egotzie

SEME(A. Seme-osoak, semelekukoa, seme-ordekoa, semetzakoa, ugasemea (bularra artua), seme-zurtze, seme zaarrena, oiñordeko semea, seme gazteena, seme bakarra

SEME-ALABA(K. Senideek (senideak)

SENAR-EMAZTE(EK. (Senar-emazteak) Andra-gizonak, aitte-amak, gurasook (gurasoak) (agorrek ez badira beiñepein)

SENIDE(EK. (Senideak) Anai-arrebak, mutil utsek, neska utsek, senide-osoak (senide-osoak), senide-erdiak (senide-erdiak), senidetzakook (senidetzakoak)

SENIPARTE(A. (Gurasoendik seme-alabenganako ondarea) Etxepartea, dotea

SUI(E. (Alabaren senarra) Sui-gaie, sui-lekukoa, suitzakoa (alaba osoa ez danean)

TARTEKO(OK. (Tartekoak) Tarterikook (tartetikoak)

ZANA. (Ildakoen aitamenez) Aittona zana, ama zana, anai zana, ta abar

ZURTZ(E. (Aurtzaroan gurasoik gabe gelditua) Zurtzaroa, ume-zurtze

6. JANARI-EDARIAK

AI(E. (Esne ta ogi-iriñaz egiñiko zukua)

Esaera: Aie janda sabela bero, zaldi zuriin (zurian) oera gero (aurrei loak moteltzean esan oi zitzaien)

AFARI(E. Erabilkera: afaltze, afaldu, afalaurre, afalordu, afalondo, afaloste, afari-merienda

AMARRETAKO(A. Ogi-tartekoa, ogi-bittartekoa, amaikatakoa

AMORTZU(E. (Gosaria) Amortzatze, amortzatu, amortzutan, amortzuik (amortzurik), amortzu aurre, gosari-txiki, amortzu ondo

ANGULA(K. (Ur-gaziko aingirakumak ur-gezatan jasoak)

APAR(RRA. Esne-aparra (esne-gaiña), apartsu, aparjale

ARAGI(E. Erabilkera: aragi-gordin, aragi-egosi, aragi-erre, aragi saltsa, aragi trontzo, aragi-salda, zeziña (gaztua ta legortua), txitxie (aur izkeran), txal-aragie, ardikie

ARDO(A. Erabilkera: ardo-beltz, ardo-gorri, ardo-txuri, ardo-goxo, ardo argie, ardo mea, ardo lodie, ardo-txurruta, ardo-gizon, ardozale, ardo saltzaille, ardangela, ardo usai, ardo mantxa, zaragi-ardo, zato-ardo, bota-ardo, botillardo, pitxarrardo, baso-ardo, baxo-erdi

ARDO-ZOPA(K. (Ardo epelean bustiriko ogi-zatiak)

ARTO(A. Artopil, artobiun, artobero, berantzaiartoa (legamidun)

Esaerak: artobero usaie (arroxkoa); artapuskea baiño (baiña) sanogoa; ori da artomamie! (on utsa)

ARRAIKI(E. Bakaillao, xardiñak, atune, bixigu, legatz, angulak, eta abar

ARRAUTZA(TZEA. Erabilkera: arrautzak, arrautza-gorringoa, arrautza-zuringoa, arrautza-mintz, arrautza-kaskal, arrautza egosie, arrautza prejittue, arrautza-tortilla, arrautza lokea, arrautza ustela, arrautza saldea (txitorik gabea), oillo-arrautza, oillarran arrautzak (txitodunak), txori-arrautza, igel-arrautzak, amorrai-arrautzak, sugearrautzak, arrautza-ondokoa (oilloei kabian jarri oi zaieten buztin-errezkoa), eta abar

ARRAUTZA-TORTILLA(LLEA. (Arrautzopilla, urdai-azpiko, lukainka, zizak eta abar nasian)

ARROKA(KEA. (Esne erremindua) Arrokatu, arroka usai, arroka gusto, erregusto, erremindu, arroka-errea

ARROZ(A. Arroz egosie, arroz-zopa, arrozkonletxe

AZUKAR(RRA. Azukartu, azukartsu, azukar-auts, azukar-koskor, boladu, azukar-ontzi, gozatu, gozozale

BABA(BEA. Bababeltz, baba-aundi, baba-txiki, ijito-baba, indibaba, indibaba-txuri, indibaba pinttarrea, pentsu-baba, babamotx, babatza, baba-jana, baba jale

BAKAILLO(A. (Gaztua) Bakaillao trontzo, bakaillao-saltsa, bakallao ezur, zurrukuttune

BARATZURI(E. Baratzuriburu, baratzuriatal, baratzuri-zopa, baratzurisalda, baratzuri gusto, baratzuri usai)

BARBANTZU(E. Barbantzu egosie, barbantzu zale)

BAZKARI(E. Erabilkera: bazkaltze, bazkaldu, bazkalaurre, bazkalordu, bazkalondo, bazkaloste, bazkaltzaille, bazkarilege, eztai-bazkari, bautizo-bazkari, entierro-bazkari, tripakara, janaldi, otordu, trapalara, tripa-pesta)

BAZKAL-APARI(E. (Artzaian otordua)

BELAR-UR(EK. (Sendabelarrez irakindako ura)

BERANTZAI(E. (Legamia) Berantzaittu, ogi-berantzaie, arto-berantzaie, berantzei berritze, berantzei gusto, berantzei usai)

Esaera: eztaietan, ez det nai esan, eta etxera jun zaneen berantzaie jan (etxera joatean berantzaie jan, aparirik etzeukalako noski)

BIXKOTXO(A. Bixkotxogille, bixkotxo jale, bixkotxo zale, bixkotxo ontzi)

BIZIGARRI(E. Indargarri, bixkorgarri, alibiagarri, adoregarri)

BULAR(RRA. Bularrekoa, bularrakin (bularraz), bular-min, bularra artu, bularra eman, bular-ama, titie, ugatza)

BUZKANTZA(TZEA. (Odolki segodunak) Buzkantzaundi, buzkantz-txiki, gatzagie, ondo-estea, este-lodie, tripabarruk (tripabarruak)

EGOSKARI(E. Erabilkera: egosie, egoskera, egoskor, egosbera, egosarin, lapikokoa, potajea)

ERARI(E. (Edaria) Erariik (edariak), ure, ardoa, saardoa (sagardoa), ta abar)

ERRABERO(A. (Jetxiaz berealako esne gordina)

ERREZIO(A. (Auzolanetan artu oi dan ardo-ogia)

ESNE(A. Erabilkera: esne egosie, bei-esne, artesne, asto-esne, auntz-esne, esne-apar, esne-gaiñe, kafesne, esne-mamittue, esne galdue, esne mindue, esnezale, esne-saltzaille, erraberoa, oritze)

EZTAI(E. Erabilkera: eztaiek, eztaietan, eztai-bazkari, eztai-apari, eztai-konbittea, eztaizaleek, eztai-eun (egun), eztai-ondo, eztaimaien, zidar-eztaiek, urre-eztaiek)

EZTI(E. Ezti-markatsa, eztigaie, basa-ezti, ezti-zorro, ezti-zale, umekaiek)

GAILLU(E. Txerri-gaillu (urdai-azala)

GALAPARI(E. (Gari-ereitaroa bukatzean apari berezia)

GALDOSTU. (Egosarin) Galdoste, gardostu, berdostu, erdiegosi)

GANTXARRA(RREA. (Koipetarako zartagian erdi-urtzen dan urdai zatia) Gantxarratu, gantxarra usai)

GANTZOPIL(LLE. (Gantza urtuaz sortzen dan koipea oztuaz gero)

GARMINDU. (Erremindu) Garmin usai, garmin gusto

GATZ(A. Erabilkera: gaztu, gazie, gazitze, gazittu, gazigarri, gatzeen (gatzean) bizi gazi-punttu, gazitxo, gazixeo, gazixamar, gazigo, gazigi, gatzik bae (gabe), ur-gazie, gatzontzi, gazpikor

Esaerak: Gazbagea (ganoragabea) / Prezio gazitxoa (garestitxoa)

GAZTAI(A. (Gazta) Erabilkera: ardi-gaztai, bei-gaztai, gaztai-berrie, gaztai-zarra, gaztagintza, gaztai-zapi, gaztai-ol, gaztai ondue (ketua), gaztai ardune, gaztamiñe, gaztanbera

GAZUR(E. (Esnea gazta biltzean geratzen dan ondarra)

GEZA(ZEA. (Janari geza) Erabilkera: gezatze, gezatu, gezago, gezagi, gezatxo, gezaxeo, gezaxamar, geza-punttu, ur-gezea, saar (sagar) gezea

GIARRA(RREA. (Aragia) Giarratsue, urdai-giarra, irugiarra (urdaia)

GIBEL(A. Txerri-gibela, bei-gibela, ardi-gibela

GIBELERRAI(EK. Tripa-barruk (tripa-barruak)

Esaerak: Gibel aundi (nasaia) / Gibela bota bearren (bearrean) (korrika)

GIZEN(A. (Aragia) Gizentsue, aragi-gizen, urdai-gizen

GORDIN(ÑE. Aragi gordiñe, arrautza gordiñek, esnea gordiñik, urdai gordiñe, saar (sagar) gordiñek, gaztaiña gordiñek

Esaerak: Aizea gordindu (oztu) / Eztule gordindu (zekendu) / Tratue gordin (otz, berotasun gabe) / Gizato gordiñe (sasoikoa)

GURIN(ÑE. (Gozokia)

INTXAUR-SAL TSA(TSEA. (Gozokia)

IRIN(ÑE. Erabilkera: ogi-irin, artairin, otasirin, garagarriin, arrozirin, zaku-irin, irin zakue, pardelirin, irin zorroa, irin-lauso

Esaera: Iriñetan zoro, zaietan zur

IRUGIARRA(RREA. (Giarra ta gizen naasiko urdaia)

JANARI(E. Jaki, jatekoa, jatena, jan gauza, jale, jatun, jale mixkiñe

JATORDU(E. Otordu, jatordu-legea jatordu bittarteko, janaldi, jatortu aurretik, jatordu ondoren

Esaerak: Narruk beteen (narrua betean) jan (geiegi jan) / Ezek (ezeak) eta igarrak jan (arras jan) / Pobreen jatordue ta aberatsan ordue

KAAPAI(O(A. (Ama-puntakoen, ama-pontekoen, opari-opilla)

KAFE(A. Kafe-esne, kafe-ale, kafe-auts, kafe-zorro, kafe-ontzi, ta abar

KANEL(A. Kanel-zotz, kanel-auts, kanela usai, kanela kolore

KANPAI-GARI(E. (Kanpaijolearen urte-saria)

KOIKE(A. Erabilkera: koipatu, koipatz, koipetsu, koipeki, koiegarri, koipakor, urdai-koipe, gantza, segoa, olio-koipea, oillo-gantz, bei-segoa

LARANJA(JEA. Laranja atalak, laranja azala, laranja azie, laranja koloreko

LEATZ(A. (Legatza) Leatz-prejittu, leatz-trontzoa, leaz-saltsakoa, ta abar

LUKAINKA(KEA. Lukainkak, lukainka kordea, lukainka-mutur, lukainkagintza, lukainka jana, txorixoa, txistorra birikiik (birikiak)

MAMI(E. (Esne mamitua) Mamitzen, mamittu, mami-jana, matoia

MANTENU(E. Erabilkera: mantentze, mantendu, mantenduuz (mantenduaz), mantentzeko, mantengarri, mantentzaille, mantenerreza, mantengaitze, mantenuik bae (mantenurik gabe) jan, tripea bete

Esaerak: Mantenu-truke / Mantenu alde / Tripa-truke / Tripea betealde / Negu-mutil / Jan-truke

MARTOPIL(LLEK. (Aur jaiperriaren oorez, auzoko ta tarteriko emakumeen aparti-merienda)

MASTRIKAU. (Mastrikatu) Mastrikatze, erdi-mastrikatu, marraskatu, erdi-xeatu, lardaskatu, mastrikatzaille, mastrikaubae (mastrikatu gabe)

MASUSTA(TEA. (Larraren fruitua) Masustak, masusta pepitak, masusta-lorea

MIKATZ(A. Erabilkera: mikazten, mikaztu, mikaztasun, mikatzik, mikatzago, mikatzegi, oso mikatza, ardoa mikaztuta, saar (sagar) mikatzak, aizea mikaztu, garratza

MOROKIL(LLE. (Arto-zuku egosia)

ODOLKI(E. Txerri-odolkiik (txerri-odolkiak), txerri-puskak, txerri-muiñiik (txerri-muiñiak), buzkantzak, murtzille

OGI(E. (Ogia) Erabilkera: ogi-irin, ogi-mami, ogi-azal, ogi-zati, ogi-koskor, ogi-mutur, ogi-apur, ogi erre-berrie, ogi-leor, ogi erre-zarra, ogi-orea, ogi bedeikatue, ogi-errailatue (txeetua), opea, opille, otasa, zikirio-otasa, olatea (oparitzarako), kapaioa (amabitxi-opilla)

Esaerak: Euneroko (eguneroko) ogie / Ogi-bidea / Ogi puskea (on utsa)

OLIO(A. Erabilkera: oliotze, oliotu, olio-errea, olio usai, olio koloreko, olio keea, olio ontzie, olio-santue, olio-azak

ORE(A. Ogi-orea, arto-orea, oratze, oratu, oratzaille, oraldi, oraberritze (legamia naasteko), orazar, oramindue, talo-orea, oremaie

ORITZ(E. (Bei-ardi ta abereen esne-berria)

OTAS(A. (Gari-iriñari zai-larria kendu ta bestegabeko ogia) Otas-iriñe, otas-baia (otas-baea), otas-zopak (esnearekin)

OTORDU(E. (Bazkari-afariak) Erabilkera: otorduun (otorduan), otordura, otordurako, otordu bittartekoak (otordu bitartekoak)

Esaera: Otordu baeko (gabeko) sukaldea, iriñik baeko (gabeko) gal-alea

OZPIN(ÑE. Ozpintze, ozpindu, ozpin usaie, ardo ozpindue

PATATA(TEA. Patatak, patata egosi, patata erre, patata zuku

PATTAR(RRA. Pattar gorrie, pattar txurie, urxuala, pattar zale, pattar usai

PEILLA(K. (Iñautaroko gozokia, aiezko turrarak)

PERRETXIKU(E. Ondo-perretxiku, saltsa-perretxiku, kooso-perretxiku, gibelurdiñe, udaberriko zuzak, urri-zizak, perretxiku jan, perretxiku-leku, perretxikubitzaile, perretxiku txarrak (pozoidunak)

PIPAR(RRA. Piparraundi, piparmin, pipar gorri, pipar berde, piparrautse

PIKATXA(TXEA. (Arkume odolakin arrautz-opilla)

PITAR(RRA. (Pats eta guziko sagardoa)

PORRU(E. Porru-salda, porru-zopa, porru-kirten, porru-osto, porru-gara

POTAJE(A. Egoskarie, lapikokoa, potaje jalea, potaje zalea

SALDA(DEA. Baratzuri-salda, porru-salda, aragi-salda, oillo-salda, ta abar

SARDIÑA(ÑEA. Sardiña freskoa, sardinzarrak (gaztuak)

Esaera: sardinzarrak (Guardiazibillei esan oi zaie)

SAARDO(A. (Sagardoa) Saardo, txotx-berrie, pitarra, saardotegi, saardo-upela

SEGO(A. Erabilkera: segatze, segotu, segoik bagea (segorik gabea), bei-sego, ardi-sego, sego-opille

SOLOMO(A. Txerri-solomoa, solomo-txikie

SORGIN-AFARI(E. (Gau beranduko afaria)

TORRARA(REA. (Iñautaroko gozokia) Torrarak

TORTILLA(LLEA. Arrautza-tortilla, perretxiko-tortilla, patata-tortilla, ta abar

TRIPAKI(K. (Tripakiak) Bei-tripakik, txerri-tripakik, ardi-tripakik

TRIPAONTZI(E. (Jana bakarrik ames duena) Tripazaku, tripazai, jatune, saloa

TURROI(A. (Eguberriaroko gozokia)

TXAKOLIN(ÑE. Txakolin orie, txakolin gorrie, txakolin-maatsa

TXIKORI(E. (Kafe-naasgarria) Txikoribedar, txikoriatse, txikorioa

TXOKOLATE(A. Kokolo (aur izkeran), libra-txokolate, ontza-txokolate txokolatejana

TXONKO(A. (Abereen izter-ezur ingurua) Txonko-ezur, txonko-salda, txonko-zopa

UGATZ(A. Bularra, titie, ugazama, ugatz-iraiñe (ixuria), bular-ama

URARDO(A. (Ura ardo pittin bat eta azukrez gozatua; eguraldi beroakin edaten da)

URDAI(E. Erabilkera: urdai-giarra, urdai-gizen, urdai-azpiko, urdai-gaillu, irugiarr, urdai-errea, urdai egosie, urdai-koipe, urdai gaztue, urdai orittue, urdai-aska (gatzaska)

UR(E. Erabilkera: urtza, uraldi, urtsu, uretan, urjaren, urgeldi, urputzu, ur-iztinga, ur-leku, uruna, ur-bittu, ur-tanton, ur-pitxe, ur-bolara (ur-bolada), urnear, ur-jario, ur-punpuillek, ur-parrasta, ur-salto, ur-zipriztin, ur-pultzea, uramille, ur-jarena (errota lanean astean botatzen duen ur-mailla), ur-erreten, uraska, urontzie, urgaiñeen, urpeen, ur-mea, ur-magala, ur-mailla, ur-zikin, urarre (lurkoloretua), urleku, ur-garbi, ur-fresko, urotza, urbero, urirakin, urepel, urgeza, urgazi, metalure, urbeltza, aitzure, uatsure, lapitzure, erreka ur, itturiko ur, itxasoko ur, uraunditu (ase), ur-sastal, urardo, uresne, edur-ure, izotz-ure (izoztua), gatzure, ur-karreatzaille, ur-kurutza (erreka-adarrak, toki-izena), uragea, ur-bedeinkatu, lexi-ure (lexiba egosteko), ur-zaiñek, urek bota (jaiotza aurretik), ur-zorroa (umearen tegia)

Esaerak: Urek errekan indar (uraren zale ez) / Ez ur eta ez salda (burubide gabea) / Urekin etzan eongo! (egongo) (erdi-moxkor) / Egarrik (egarriak) ittotzen da ure itturriin (iturrian) / Urek eramango balo (balu)! (madarikamena) / Urek ekarri ta urek eraman

UXUAL(A. (Maats-patsaz egiñiko pattar lakarra)

ZARMINDU(E. Zarmintzen, zarminduta, zarminiñusaie, zarmingustoa, zargarraztu, zarmikaztu (edariak), zarrorittu (urdai gizena)

ZERBEZA(ZEA. Zerbeza zalea, zerbeza freskoa, botilla zerbeza

ZEZIÑA(ÑEA. (Aragi gaztu legortua)

ZOPA(PEA. Erabilkera: zopatsu, zopaik bae (zoparik gabe), zopa-zopa einda (egin-da), zopaz tontortuta, oillo-zopa, arrai-zopa, aragi-zopa, baratzuri-zopa, arroz-zopa, baba-zopa (indibaba saldaz), ogi-zopak (esnetan), arto-zopak, ardo-zopa, zopa-leorra

ZURRUPATU. (Edan) Erabilkera: zurrupatz, zurrupaka, zurrupatzaille, zurrupakoie, zurrupaz, zurrupalarie, salokeriz

7. SOIÑERAKO PUSKAK

ABARKA(K. Abarkadun, abarkagille, abarka-ol, abarka-ezten, abarka-trailla, abarka-soka, abarka-mutur, abarka-opo (orpo), abarkapare, narru-abarkak, goma-abarkak

Esaerak: Iñor abarkadunik ba'da! (jokurako erronka) / Besteik (besterik) ezeen abarkadunekin (ezkon-aukera)

ALBANDORRATZ(A. (Ari lodiaz josteko orratza)

ALDEEN. (Aldean) Gerrikoa aldeen (aldean), oiñetakook aldeen (oiñetakoak aldean), aldeen damar (aldean darama), aldeen (aldean) dakarret (aldean, soiñean erabili)

ALDEON(A. (Era onera oialak, arropak eta abar)

ALDERANTZI(E. (Itzuliko erara) Ixulikoalde, atzekoz-aurre

ALGADOI(A. (Oialkia) Algadoizko, algadoi utse, algadoi naastue

ALKONDARA(REA. Alkondara zurie, aste-alkondara (lanegunetarako), alkondara botoi, alkondara bizkar, alkondara barren, alkondara-papar, alkondara utseen (mankutsik)

ALOTZ(A. Aloztura, alotza artu, azpildura, tolestura, ixurre, ertza

AMUKO(A. Amukozko, amukoki, amuko biun (bigun), amuko latz, kalamue, kirrue, liñabera

ANIL(LLE. Aniltze, anildu, erropa-zurie anildu, urdindu

APAIN(ÑE. Apantze, apaindu, apainduri, apaintasun, apainkor, apainkeri, apaiñik, apaiñek

APREKETA(K. Apreketa txurik (txuriak), apreketa beltzak, neurriko apreketak, apreketagille, apreketa sokak, apreketa-zoru, apreketak jantzi-erantzika

ARABAKI(E. Arabakittu, arabaki-berritze, praka zarrei atze-aurre berrik (berriak) bota, eraskie, txaplatea

ARDATZ(A. (Aria eiotzeko biurkaillua)

ARDAZLEKU(E. (Auzoa elkargana bilduaz, liñua lantzeko tokia)

ARI(E. Ariz josi, arie eten, arie eio, ari zuri, ari beltz, ari mea, ari lodi, josteko arie, artille-arie, eunezko arie, arizko izarak

ARIL(LLE. Ariltze, arildu, arilkai, matasa, ari-pelota

ARILKARI(E. (Aria biltzeko zurezko jirakaillua)

ARTILLE(A. Artillezko, artilla-kaltzak (galtzerdiak), artille iruten, biurtze, ezkerbiurtze

ARRATARA(REA. (Erropan) Tarratarea, urratu

ARREO(A. Arreoz, arreoaldeako (arreoalderako), arreo ona, arreo urrie, arreo eramate, arreo-kantatze, arreo-kantatzaillea, arrea erakuste (bana-banaka puska guziak erakustea)

AUR-ZAPI(E. Aur-zapiik (aur-zapiak), zapiitan (zapietan), zapitakoa (zapietakoa), ume-zapiik (ume-zapiak), ume-izara

AZMANTAR(RRAK. (Galtzerdien ordeko illekizko zapiak, artzaiak erabiltzen dituzte, neguan batik-bat)

AZPIL(LLE. Azpildura, alotza, exurre, tolestura

BARRUKOERROPA(AK. Barrukoelastiku, aldagarriik (aldagarriak), kantzontzillo motzak, kantzontzillo luzeak (luzeak)

BEATZ-ZORRO(A. (Zauria estaltzeko larruzko zorroa)

BELARRITAKO(A. Belarritakook (belarritakoak), txintxilario

BEREKI(E. Berekizko arabakie josi, berekiz luzatu

BESATERA(REA. (Soiñekoaren besa-zuloa)

BIGOTE(A. Bigotedun, bigote motxa, bigote-txuti, bigote narrasa

BORDATZE. Bordatu, bordatue, bordaketa, bordatzaille

BOTOI(A. Alkondara-botoi, praka-botoi (galtza-botoi), txamarra-botoi, ta abar

BROTXE(A. Kortxeta, brotxeatue, kortxeatue

BRUSE. Brusea, bruxa, brusadun, brusa-pinttarra, brusa-beltza, brusa-luzea (tratalariak), bruxa-motxa (artzaiak)

BURUKO(A. Buruko-zapie, buruko txurie, buruko beltza, buruko paiñoloa

BURUSARE(A. (Emakumezkoen ille eusgarria)

BURUTA(TEA. (Buruan pixua erabiltzeko oi dan bigungarria)

ELASTIKU(E. Gaiñeko elastikue, barruko elastikue, jertsea

ERANTZI. (Soiñetik kendu) Erazten, eraztekotan, erantzierazi, erantzita, jantzi-erantzika, jantzi-erantzi xamurreko erropak, eta abar

ERAZTUN(E. Urrezko eraztun, zidarrezko eraztun, ezkontzako eraztun, sega-eraztun, idargie (illargia) eraztunekin (lausoaz)

ERROPA(PEA. Erropak, soiñerropa, oe-erropa, barruko erropak, erropa garbiketa, erropa konponketa, erropa-joste, erropak urratu, erropazar, erropa zikin, jantzie, jantzi-erantzian (jantzi-erantzian), jai erropak, lan-erropak

ERROSETA(TEA. (Apaingarritarako korapillo mueta)

ESKUIAL(A. (Esku-oiala) Esku-zapie, eskutrapue

ESKUMUTURREKO(A. Eskumuturreko katea, eskumuturreko erlojue, ta abar

ESTALGARRI(E. (Euritakoa) Goardasola

ESTREIÑAU. (Lenaldiz jantzi) Soiñekoa estreñau, oiñetakook (oiñetakoak) estreñatu, estreñatzeko, estreñau bae (estreñatu gabe)

EXURRE(K. (Jantzien aloztura) Exurtue, ezurdune, alotza, azpildurea

GABAN(A. (Txamarra luzea) Gabardina

GERRIKO(A. Praka-gerriko, gona-gerriko, gerriko beltza, gerriko gorrie, ubelezko gerrikoa, gonauntz, paxea

GONA(NEA. Gonadun, gonazko, gona-gerriko, gona-luze, gona-motz, gona-estu, gona orritsu, gona-barren, gona aztalak

GONAUNTZ(E. (Andrezkoen gerri ta bularren eusgarria)

GORBATA(TEA. Gorbatadun, gorbataz jantzi, gorbata-korapilloa

ILBAN(A. Ilbantze, ilbandu, ilbanketan, ilban-arie, ilbanak etaa (atera)

ITXULIKALDE(A. (Itzulikoaldera) Alderantziz, okerralde (okerreko alde), kontrakoalde, atzekoz-aurre, aldetxarrea (txarrera), aldrebeskoaldea

IXUR(RRE. Ixurtze, ixurtu, ixurdun, ixurrek, ixurtue, azpille, ximurre

JANTZI(E. Erabilkera: jaztea, jazten, jazteko, jaztera, jazteakoon (jazterakoan), jazkera, jantzaldi, jantzierazi, jaztekotan, jantzi illunek, jantzi pitxiik (pitxiak), beltzez jantzi, txuriz jantzita, jantzi-erantziz, jazgarri, jastetxe, jantzi baik (barik, gabe)

Esaera: Andreak prakak jantzi (andreak galtzak jantzi, etxean agindu)

JANTZI-ERANTZI(E. Erabilkera: jantzi-erantziin (jantzi-erantzian), jantzi-erantziz, jantzi-erantzika, jantzi-erantziako (jantzi-erantzirako), jantzi-erantzi xamurrekoa, jantzi-erantzi gaitze

JINPOI-MANTAL(AK. (Iritariek gari ta garotakoan erabili oi zituzten eun latzezko txamarra-mantalak)

JOSI. Joste, jostun, joscara, joskera, josteko arie, jostorraz, josteko makina, jostundegi, jostun-zarea (otarratxo), ilbantze, pasaratze

JOSTORRATZ(A. Jostorraz-begi, jostorrazmutur, jostorrazontzi

KALTZA(TZEA. Kaltzak, kaltzaieiotze, kaltzagille, artilla-kaltzak, kaltza beltzak, kaltza luzeek, sedazko kaltzak, emakuma-kaltzak, kaltzatorraz, kaltza gutxituuk (gutxituak, orpoen egitura emateko), kaltzalokarrie, kaltzmutur, kaltzaopo, kaltzazulua, azmantarra (kaltza ordea)

KAPELA(LEA. Kapela beltza, kapela luzea, lasta-kapela, kapeladun, narru-kapela (basa-mutillak euriari eusteko)

KAPUSAI(E. (Artzai-berogarria)

LAKAIÑA(ÑEA. Erabilkera: lakaiñatze, lakaiñatu, lakaiñatsu, lakaiñakor, lakaiñaka, ari-lakaiña, ari-albaiñu, ari-litxek

LAZO(A. (Bukurako moto-lokarria), txorie (aur-izkeran)

LEPOKO(A. Lepoko katea, lepoko kollarea, medaillea, lepoko pañoeloa, lepoko petxerea

LITX(E. (Litsa) Erabilkera: lixten, lixtu, lixtuta, litxek, litxik, lixxor, litx uts, litxik bae (litsik gabe), gona-barrena lixtuta, praka-barren (galtza-barren) lixtunek, zirdindu, saretu

LUTU(E. Lutuz jantzi, lutuko erropak, erdi-lutuko, lutukook (lutukoak, il-berriaren aide urbillak)

LUZITU. (Nabarmendu) Erabilkera: luzitze, luzittue, luzikorra, luzikeri, luzitzaille, luzigarri, luzittu bae (gabe), luzittu naie, luzittu eziñe

MANTAL(A. Erabilkera: mantaleko, mantaleen (mantalean), mantalka, mantalkara, aurre-mantala, mantal beltza, mantal zurie, narru-mantala (errementariak), praka-mantalak, aari-mantala (ardi-umetxe sasoian gogozkoa ez dan aariari mantala jarri oi zaio), mai-mantala, magala

MANTELIÑA(ÑEA. Buruko manteliñea, manteliña beltza, manteliña txurie (aurrentzat), mantu beltz, mantu luzea

MARKA-ARRI(E. (Jostunak erropak ebakitzeko darabilte)

MATASA(SEA. Matasatu, matasatze, ari-matasa, arille, obilloa

NARRU-ZORRO(A. (Artzai-makutoa)

OIÑETAKO(K. (Oiñetakoak) Abarkak, botiñek, apreketak, zapatak, txankolok, abarka-trailla (abarka-soka), botin-soka, apreketak-soka, zapata-soka

ORRATZ(A. Orratz ixtekoa, orratz burudune, orratz buru-beltza, buruko orratz, paparreko orratz, jostorratz, albandorratz, garranga-orratza, zapataorratz, kaltzatorratz, kapatzaille-orratz, erloju orratz, orratzontzi, jostorratz-begie

ORRAZI(E. Erabilkera: orrazte, orraztu, orrazkera, orrazketan, orrazi estue, orrazi nasaie, partz-orrazie, orrazi luzea, orraztzaille, zaldi-orrazie, txarrantxa, kardea, orrazi ortzak

PASARATZE. (Konponketa) Pasaratu, pasaraketan, kaltza-opook (galtzerdi-orpoak) pasaratu, praka-ipurdik (galtza-ipurdiak) pasaratu, erropa-zar konponketan, eta abar

PAXA(XEA. (Aur zapietakoari gerria lotzeko oial zerrenda)

PETRAL(LAK. (Galtza ta gonabarrenetako loi-zipriztiñak)

PITXI(E. Lepoko pitxie, paparreko pitxie, eskumuturreko pitxie, ta abar

POLAIÑA(K. Esaerak: Polaiñak jaso / Polaiñak dantzatu / Polaiña-jokue (korrika, igezi)

POLTXIKU(E. (Sakela) Erabilkera: poltxikudun, poltxikuko, poltxikura, poltxikutik, poltxikurako, poltxikuratu, poltxikukara (pultxikukada), praka poltxiku, soiñeko poltxiku, txamarra poltxiku, txaleko poltxiku, poltxiku-txikie, atzeko poltxikue, barruko poltxikue

Esaerak: Esku bik (biak) poltxikun sartuta (poltxiku banatan sarturik) (patxadatsu) / Poltxikuk beteen (poltxikuak betean) (ugaritasuna) / Poltxikue berotu (dirutza jaso) / Poltxikuk (poltxikuak) utsik (ezereza)

PRAKA(K. (Galtzak) Erabilkera: prakatan, prakadun, prakaik (prakarik), prakapare, prakaluze, praka motz, praka-gerriko, praka-poltxiku, praka-ipurdi, praka-urkuillu, praka-barren, praka urdin, da abar

Esaerak: Prakaerre (zital) / Prakatan estu (larrialdia) / Andreek prakak jantzi (emazteak galtzak jantzi, senarra gaillendu)

SALGA(GEA. (Sarea) Erabilkera: salgatze, salgatu, salgakorra, salgatuta, erdi-salgatuun (erdi-salgatuan), praka belaunek salgatu, salga-salga indako txapela, saretu

SEDA(DEA. Sedazko, sedaz jantzi, seda-arie, sedazko kaltzak (galtzerdiak)

SOIÑEKO(A. Soiñekoa josi, soiñekoa urratu, soiñekoa jantzi, soiñekoa erantzi, soiñeko beltza, soiñeko txurie, soiñeko zikiñestalie, soiñeko gorrixta, soiñeko poltxiku, soiñeko barren, soiñeko-gai (oiala), soiñekoa urratu, ta abar

TITARA(REA. (Jostunaren beazmuturrekoa)

TOLESTAU. (Tolestatu) Erabilkera: tolesten, tolestu, toles, toleskera, toleskor, tolesketan, tolesgarrie, tolesterazi, tolestzaillea, izara tolestuuk (tolestuak), erropak tolesketan, alotz artu, azpille artu

TOXA(XEA. (Tabako-zorroa, ta txanponak gordetzeko ere erabili oi da)

TRAPU(E. Trapuz, ontzi-trapu (garbiketarako), esku-trapu (leorgarri), gaztai-trapu (artzaiak darabil), erre-trapu (sendagaia), trapuzar, trapubitzaile

Esaerak: Trapukeri / Aitte trapue ta semea trapuzarra (maltzurkeria)

TXALEKO(A. Txaleko-poltxiku, txaleko-botoi, txalekoko erlojue

TXAMARRA(RREA. Txamarrotea, txaketea, txamarra-poltxiku, txamarra-botoi, txamarra barren, txamarraluzea, jinpoia, jakatxoa (aurrenari)

TXANKLO(A. Txanklok, txankolok, txanklogille

TXANO(A. (Buru-estalkia)

TXAPEL(A. Erabilkera: txapeldune, txapeltzarra, txapel-ubela, txapel-mototsa, txapel beltza, txapel gorrie, txapel txurie, txapela jantzi, txapela erantzi, txapela kendu

TXIRTXILDU. Txirtxiltze, txirtxildue, erdi-txirtxilduun (erdi-txirtxilduan), erropa txirtxilduuk (arropa txirtxirduak), txirtxille dariela, zirdindu, lixtu

UBEL(A. Ubelak, abarka-ubelak, botin-ubelak, zaldi-ubelak, uztar-ubelak, txintxa-ubela (zaldizkoen zama-lokarria), jostubela

ZANKOLOKARRI(E. Kaltzalokarrie, ligea

ZAPATA(TEA. Erabilkera: zapatak, zapatapare, zapata beltzak, zapata gorriak (gorriak), zapata txuriak (txuriak), zapatatxok (aur-zapatak), zapata-opo, zapata mutur, zapata zoru, zapata mingaiñe, zapatagille, zapatarie, zapata-ezten, zapata-iltze, zapata-soka, zapata koxkadun, zoruberritze, zoru-erdik (zuru-erdiak) bota

ZAPI(E. Zapitakoa (zapietako aurra), aur-zapi, ume-zapi, ipur-zapi, txixa-zapi (pixe-zapi), ume-izara

ZIRDIÑE(K. Erabilkera: zirdiñez, zirdintze, zirdindu, zirdiñik, trapu-zirdiñe, erdi-zirdinduta, zirdindu bae (gabe)

ZIRRINDARA(REA. (Puska melarra) Tela zirrindara, trapu-zirrinda bat, zirrindatxo bat, zirrindaka josi, ugal-zirrindarea

8. ETXEA TA ETXEARI DAGOZKIONAK

AAPIONDOKO(A. (Oilloari kabian utzi oi zaion buztin-errezko gezur-arrautza)

AAZA(ZEA. (Saskigilleen lan-tresna)

ABE(A. Zutabe, zearrabe, zutiko, tenteko, zutarri, apea, pillare

AGA(GEA. Uraga, sataga, esaga, gurtaga, lukainka-aga, gaztaiña, goiaga (etxe-gaillurrean), agaz eetxi (eretxi)

AGARRI(E. (Zurezko zutikakoaren oiñarria)

AIZE-ERROTA(TEA. (Aizeaz alea garbitzeko) Aize-dornue, aize-galbaia

AIZKORA(REA. Erabilkera: aizkoraz, aizkoldu, aizkolka, aizkolepai, aizkolakats, aizkolari, aizkolgille, aizkoljoku, aizkora-apustu, aizkol-aoa, aizkol-matrailla, aizkol-begi, aizkol-kirten, aizkolburu, aizkoratxo

AKULLU(E. Erabilkera: akullara, akuillatu, akuillaka, akullari, akuillu-ezten, akuillu zulatue, akuilludun, akuilluik, akuilluik bae (akuillurik gabe)

Esaerak: Akuillue bete luze (oizko neurria) / Etxeko akuillue (aginteduna)

ALBOTIKO(A. (Suari eusteko enporra)

ALDABE(A. Ate-aldabea, aldabe joka

ALDAMENEO(A. Aldamenetik, aldamenera, aldamenetan, aldamenka, urreneko, alboko, gertuko, aldeko, etxekoane

ALDAMIO(A. (Etxegintzarako eusgarria)

ALDEKO(A. Etxekoane, aldameneko, beste bizitzako, alboko, goiko bizitzako, beeko bizitzako, inguruko, urreko, auzoko

ALIKATE(K. (Uskeriei biurre ematen erabiltzen dan matxarda)

ALMAITZ(E. (Motroilloaz joka baratzuri-atalak xeatzeko ontzia)

AMELAUN(E. Amelaun-sare, amelaun-ari, amelaun-albaiñu, armearma-sare

ANGAILLA(LLEA. (Gorputz-illa bizkarrez erabiltzeko, basarrian belar bustia aberentzat etxeratzen, da azpiak kentzen ere erabilli oi da)

ANTOSIN(ÑE. Antoxin, urontzi, errada-ontzi

ANTZAILLA(LLEA. Soka-antzaillea, kibixtea, urkabiurre

APATZ(A. (Zurezko ontzia) Oporra

ARASA(SEA. Arasa-armario, sapalda, apala, tranpala

ARBARDA(DEA. (Mandoentzat bizkarrerako bigungarria) Bastea, arbardagillea, bastagiñe

ARA(REA. (Lur-lanetarako tarraskako tresna)

ARGI(E. Erabilkera: argitze, argittu, argitan, argitaako (argitarako, elizako eskea), argiik (argirik), argik (argiak), argitasun, argiz, argi-mutil, petrolio-argi, olio-argi, karburu-argi, eletrika-argi, argi-indar, su-argi, lastargi, kandela-argi, argizai-argi (argizari-argi), kriseillu-argi, farolargi, esku-argi, idartargi (illartargi), upurtargi, eunargiz (egunargiz), erretxinki-argi, iutu-argitasun, tximista-argitan, argi-bittarte (goizetik gabera), argi-izpi, argi-dizdira, argi-ñabar, argie piztu, argie itzali, argitxo, argigi (argiegi), argixeo, argi-argi, argi bae (gabe), begi-argi, muxu-argi

ARGIZAI(E. (Argizari) Argizaimoltso, argizaiopil, argizai-erroskillu, argizaiol, argizaie urtu, argizaie piztu, argizaie itzali

ARGI-ZULO(A. (Teillatuko leioa)

ARILKAI(E. (Liñua eioaz aria biltzeko tresna)

ARKU(E. Ate-arkue, bentana-arkue, zubi-arku, arkupe, arku-dantza

ARMA(MEA. Armatze, armatu, armaz, armaik (armarik), armatu bae (gabe), armarrie

ARMARIO(A. Sukaldeko armario, ontzi-armario, erropa-armario

AROZMAI(E. (Arotzak esku-lanak lotzen dituan maia) Arozbankue, arozdornue

ARPAN-ZERRA(RREA. (Mendian zugaitz-enporrak zerratzen erabiltzen da)

ARTXARA(REA. (Ziorrez eiotako ardientzat aska)

ARRASKA(KEA. (Garbiketarako aska)

ARRI(E. Erabilkera: arriz, arrittu (bide-zorua), arrizko, arrika, arrikara (arrikada), zementarri, arpareta, arlandu, kantalarri, arku-arri, zutarri (pillare), zorrotzarri, errotarri, segarri, probarri, lixibarri, liñarri, arraska, errekarri, arkoskor, armokor, arxee, gatzarri, suarri, karearri, sarrarri, arbelarri, lapitzarri, argorri, arbera, arenarri, zeparri (meatzarri), arri-maillu, argiñe, arriabarra (ekaitza)

ARRILLU(E. Arrilluz, arrilluzko, arrillu-pareta, arrillu-melar, arrillu-losa, arrillu-tringo, arrillu zorue

ASKA(KEA. Uraska, arraska, zuraska, bide-aska (ondora zulatua), urdai-aska, txal-aska, ardi-aska, ota-aska, lixi-aska, kamela, ganbela, azpil

ASTAZALDI(E. (Teillatu eusgarri zearkako abe bizkarduna, okerra)

ATARI(E. Erabilkera: atariin (atarian), atariko, atarira, ataritik, atariraiño, ateetan, ateaurre, aterpe, beebarru, larrain

Esaera: Atariko txakurrek aiñe lotsa ez (lotsa-galdua)

ATE(A. Erabilkera: ateen (atean), ateen-ateen (atean-atean), ateko, atera, ateraiño, atetik, atez, atez-ate, sarrerako atea, osteko atea, sukaldeko atea, ukuilluko atea, mandioko atea, aterdikoa, ate-uztarrie, ate-saietsak, ate-txorrie, ate-krisketa, ate-maratilla, ate-

morroillo, ate-buru, ate-zapata, ate-zulo, ate-ots, ate-kirrinka, ate-danbateko, ate-bittarteen (bitartean), ataka, labe-ataka

Esaerak: Ate joka (zerbaiten eskea) / Ateetakoa (eskalea)

ATERPE(A. Aterpeko, aterperatu, aterpetik, aterpera, leorpe, teillape, etxaola, etxaordeko

ATETXORI(E. (Ateak orpoan daraman burnizko zulokotea) Txoritik irten (ateak), txorie leortu, txori-kirrinka

ATXUR(RRE. Erabilkera: atxurtze, atxurtu, atxurreen (atxurrean), atxurkara, atxursail, atxurtzaille, atxurgille, atxur-kirten, atxur-buru, atxur-ao, atxur-begi, ondo-atxur, jorra-atxur, ozbiko-atxur, otatxurre, jorraie, golda-atxurtze, zopizartze, azal-urratze, ta abar

Esaera: Atxurre arrapatu (moskortu)

AULKI(E. Jarleku, aulkiluze, zizeillu, aulkitxo, iruankakoa

AUNTZ(E. (Bizkarrez pixua erabiltzeko ikazkintzan da etxegintzan baliagarria)

AUSPO(A. Sukaldeko auspoa, errementari-auspo, auspo-mutur, auspo-narrue, auspo-belarrie, auspo-kirten, auspo-iltze

Esaerak: Auspo-soiñu / Infernuko auspoa (esku-soiñua)

AUSTRAPU(E. (Autsaz lexiba egostean erabili oi zan)

AUTS(E. Auste, austu, autsarte, sutako auts, errauts, galauts, lurrauts, kare auts, auts zabalketa, autsesne (ontzi-garbiketarako), austerre (garizuma sarrera)

AUTESNE(A. (Ura ta surtako autsa) Autsesnetan egosi, autsesnetan garbittu (su-garretan beztutako ontzi-ipurdiak garbitzeko irakiñaldia)

AUTSONTZI(E. (Surtako autsen gordelekua) Austoki

BABES(A. (Ogi-saskia, labetik atera ondoren jasotzeko)

BAE(A. Erabilkera: ogi-baea, otas-baea, arto-baea, bae-nasaie, bae-estue, zurda-baia, alegalbai, ikazgalbai, aree-galbai (ondar-galbae), zumitz-galbai, galbaitze, galbaittu, galbaiketan, baesarea, baeuztaie

BAIOL(A. (Bae-ola) (Irin-eraikketarako bae-eusgarria)

BALDO(A. (Zatitzarra) Egur-baldo, arri-baldo, aragi-baldo

BAPAIÑU(E. (Uraren irakitean botatzen duen lurriña)

BARANDA(DEA. (Eskallera eusgarria)

BARRETA(TEA. Barretak, ate-barretak, gurdi-barreta, erromara-barreta, oola, lata, langa

BARRIKA(KEA. Erabilkera: ardo-barrika, saardo-barrika (sagardo-barrika), olio-barrika, barrika-erdiko, barrikatxo, barrika-uztai, barrikagille, upela, zugana (lexiba egosteko)

BASARRI(E. Erabilkera: basarritar, basarri-gizon, basarri-andra, basarri-mutil, basarri-neska, basarriko, basarrira, basarritik, basarriraiño, basarriz-basarri, basarrikutsu, mendi-etxea

BASO(A. (Edontzia) Ur-basoa, ardo-basoa, baso aundi, baso-erdiko, basoure, basoardoa

BASTA(TEA. Mando-basta, asto-basta, bastagille, txalma, trepetxu

BEEBARRU(E. Etxape, etxezoru, larrain, atari

BEDARTOKI(E. Bedar-ganbara, bedar-zurriñe, bedartegi, bedarzulo, bedar-zugatz, bedarpilla, bedar ondu, bedar-ezea

BELAKI(E. (Esku-tresna) Gari-belaki, ale-belaki, ikazbelaki, palarra (ximaur-belakia), pelakie, belaki-kirtena

BELETA(TEA. (Aize-orratza) Aize-beletea

BENENO(A. Benenotsue, benenakorra, benezoz, benenatu, arratoi benenoa

BENTANA(NEA. (Leioa) Bentana-buru, bentana-marko, bentana-argie, bentana-uztarri, bentanarri, bentanilla, bentanatxo, saietera, bentana-zoru

BERATU. (Busti, ase) Erropak beratu (garbiketarako), barbantzue beratu (obeto egosteko), bakaillaoa beratu (gatza kentzeko), ta abar

BESABIUR(RRE. (Sortaketarako zigorra, makilla)

BIKARBONATO(A.

BISUSTURA(REA. (Aizearen bidez ixuria jaso ta jaurtitzeko tresna)

BIURKAI(E. Sapioa, lokie, lokarrie

BIZAR-LABAIÑA(ÑEA.

BIZILAUN(E. (Bizilaguna) Etxepekoa, teillapekoa, aldekoa, etxeoana

BIZILEKU(E. Bizitoki, etxe-bizitza, goiko bizitza, beeko bizitza, alboko bizitza, aldameneko, beste bizitzako, bizitzaz aldatu, biziera, bizimaiña, bizimodu, bizimolde

BIZITZA(TZEA. (Bizitokia) Erabilkera: etxe-bizitza, goiko bizitzea, beeko bizitzan, bizitza bitakook (bietakoak), bizitza banatan, bizitza biko etxea, seigarren bizitzatik eroi (erori), bizitzaz aldatu

BONBILLA(LLEA. Bonbillargi, bonbillea piztu, bonbillea itzali, bonbillea erre

BOTILLA(LLEA. Erabilkera: botillako, botillaka, botillakara (botillakada), botillaatu (botillaratu), botilla-utse, botilla-mutur, botilla-lepo, botilla-ipurdi, otxabako botilla, otxabaerdiko botilla, irutxikiko botilla, botillatxo, ardo-botilla, saardo (sagardo) botilla, pattar-botilla, ta abar

BOZADERA(REA. (Lurpeko ur-zuloa) Bozadera txirrinka

BOZAL(A. (Urontzia) Bozal-uztai, bozalipurdi, bozal-azta, bozal utse

BRINKA(KEA. (Egur printzakiak) Brinkak, brinkatzen, brinkatu, egur-brinkak

BRONTZE(A. Brontzezko, brontze-kaldara, brontze-kanpai, kobre-kaldara, brontze-kandeleru

BURNI(E. Burnizko, burniki, burni-ziri, epal-ziri, su-burni, talaburni, burni-sare (errotaren zinzurreko irazkia) burni biun (bigun), burnibera, burnie urtu, burnie zapaldu, burnie biurtu, ta abar

BURUKO(A. (Oe-burukoa) Buruko luze, buruko motz, buruko-azala

BURRUNTZI(E. (Sua zirikatze) Su-burruntzie, burduntzie

Esaerak: Mari-burruntzi (luze ta mee) / Burruntzie baino meago (oso argala) / Ermentarin etxeen (ermentariaren etxean) zotza burruntzi (iñorentzat egiten etxerako azturik)

BUTROI(A. (Arrantzarako tranpa)

DANBOLIN(ÑE. (Gaztaiñak erretzeko)

DARATULU(E. Daratulu-zulu, daratulu-kirten, daratulu-zorro, laztanbin, birbikin

DEZTERA(REA. Dezterarri, dezteratze, dezteratu, zorrotzarri, zorrozte, zorroztu, zorroztura, zorrotzaille

DRAGA(GEA. (Gurdi-gurpillak lotzeko) Dragaz lotu, dagatze, draga-kate, draga-biur, eustaga, galga, galga-egur, galgazirie, katemaillatu, frenu

DUNBA(BEA. (Ao estuko zinzarria)

EDE(A. (Uztar-ubelak) Edeek (edeak), gurtedea, zaldi-ubelak

EGUR(RRE. Erabilkera: egurrek, egurreta, egurtza, egurrik, egurrez, egurtu(jipoitu), su-egur, egur-brinka, egur-ikatz, egur-baldo, egur-tantai, enborra (enporra), egur-araki, egur-printzaki, zarba, txotx, ezpal, egurtegi, sugei, errekin, gurdi-egur (gurdikada), sorta-egur, lepara (lepada) egur, besara (besada) egur, zur, zurezko

EGUR-IKATZ(A. Ikatz-zaku, ikazkarga, ikaztxapa, ikazgalbae, ikazbelaki, ikazkin, ikaztoie (txondara), ikatz-egoste (basamutilla), ikatz-usai, ikatzauts, irurrie, ikatz-egoste, ikazkarreo

EGURTEGI(E. Etxaeraski, etxaordeko

ELLOR(RRA. (Abereentzat legorpea) Aterpea, babesa, artegie, beortegie

ELIZPE(A. Elizatari, arkupe, leorpe, aterpe

ENBOR(RRA. (Enporra) Arbola-enborra, ebor-sue, enbor-zirie, enbortu (sasondu, alperrik galdu), enbor-zatiketan, baldokatu (zati aundiak)

ERALKI. Eralkitze, eralketa, iriñe eralki, eralki-ola (bae-eusgarria)

ERDOI(A. Erdoitze, erdoittu, erdoiaz, erdoi kolore, erdoiguna, erdoimantxa, erdoikostra, erdoiak jan, erdoiz lodittu, erdoikor

ERLE(A. Erlauntz, erlauntzarroka, erlakuma, erlenagi, erlamando, erlategi, erle-langille, erle-erregiña, erlazorro (erlakumea jasotzeko), erle-jabea, erlezale

ERLOJU(E. Paretako erlojue, pultxikuko erlojue, eskumuturreko erlojue, kanpantorreko erlojue, erloju-katea, erlojuorratzak, erloju-tapea, erloju-kuerdea, erloju-ttakarea, erloju konpontzaillea, erloju-saltzaillea, urrezko erlojue

ERRADA(DEA. (Ontzia) Errada-uztai, errada-lepo, errada-ipurdi

ERRETRATO(A. Erretratatze, erretratatu, erretratatzaile, ezkon-erretratoa

ERRETXIN(ÑE. (Piñu-lika) Erretxin-argi, erretxinkie (txertaketarako), erretxintsu

Esaera: Erretxinduta (onetik irtenda)

ERROSARIO(K. Errosario ale, errosario kisku, errosarioa errezatu

ERROTA(TEA. Errotarrie, errota-zorro, errotari, aldaparo, osin, aize-errota, esku-errota, errotea (oilloen jan-zorroa)

ESKILBURU(E. (Eskaileren atsedena lekua)

ESKILLARA(REA. Eskilburu (atseden tokia), zotz-iskillara, iskillaramailla, iskillara-albo, arriskillara, zuriskillara, armaillak, garbastea (albo bakarrekoa)

ESKOPETA(TEA. Bikañoiko eskopetea, kaiñoi bakarrekoa, eskupeta kulatrea, pixtoiko eskopetea, eskopeta lafuxe, bost tiroko eskopetea, eskopeta lertu, eskopetaz il

ESKORTA(TEA. (Ardi-itxitura) Jeitxeskorta, gaueskorta, sarobie

ESKUARA(REA. Eskuaraz, eskuaratze, eskuaratu, eskuaraketa, eskuara kirten, eskuara buru, eskuara ortz, eskuaragille

ESKULEKU(E. Eskuzulo, elduleku, kirten, azta, golda-esku, ara-esku

ESTALI(E. Erabilkera: estaltze, estaldu, estalketan, estalerazi, estalgaitz, estalerrez, estalpea, estalie eman (etxeari), oe-estalkie, estalgarrie (euritakoa), erdi-estaliin (erdi-estalian), estali bae (gabe), zikin-estalie (arropa illuna)

ESTALKI(E. Oe-estalki, mai-estalki, zikin-estalki, estalgarri (euritakoa)

ETXALDE(A. (Etxea ta lurra) Etxalde zabala, etxalde junttoa (lurrez urria), etxaingurue, eremue, basarri-etxea

ETXAOLA(LEA. Artzai-etxaola, ikazkin-etxaola, uso-etxaola (uso-eizarako), eillor, aterpe, leorpe, etxaordeko, teillape, babesa

ETXE(A. Erabilkera: etxera, etxerako, etxerakotan, etxeraiño, etxeratze, etxetik, etxeik (etxerik), etxeko, etxekoi, etxerakoi, basarri-etxe, kale-etxe, etxebikutz, etxekoane, etxebizitza, etxe-errenta, etxeuts, etxape, etxaburu, etxe-azpi, etxaoste, etxaurre,

etxetarte, etxe-berritze, errikoetxe, auzoetxe, elizetxe, zoro-etxe, jztetxe, gurtetxe, araetxe, sardaetxe, mendi-etxe, etxebakar, etxaola, etxaordeko, etxegille, etxeren bat, etxez-etxe, etxeberri, etxaluze, etxeaundi (toki izenak), eta abar

Esaerak: Etxekalte (ajolagabea) / Etxezulo (etxe-maitea) / Lapur-etxe (tratu-etxea)

ETXEKOANDRA(DREA. Etxekoandratza, etxeokoandrakeri

ETXEKOI(E. Etxezalea, etxerakoie, etxemaittea

Esaerak: Etxezulo / Amazulo

EXEI. (Exegi, zinzilikatu) Erabilkera: exeitze, exeitzeko, exeitzekotan, exeita, exeialdi, exeierazi, exeilekue, kakoon (kakoan) exei, lepotik exeita, erropak exei (legortzeko), txorixok ixei (legortzeko), txintxilik jarri, txintxilika euki

EXERLEKU(E. Jarlekue, aulkie, zizellue, iruankako aulkie, bankue, sillea

EZKON-OE(A. (Senar-emazteen oea)

EZPAL(A. Ezpaldu, egur-ezpal, ezpaltxo, ogiezpala, lurre ezpaldu

Esaerak: ezpaletiko (jatorritiko), nolako egur alako ezpal (leenen antzeko)

EZPARTZU(E. Ezpartzukie (ontziak garbitzeko), ezpartzu-arie, ezpartzu-soka, ezpartzu-kapela, ezpartzu-kanpaxa

EZPATA(TEA. Ezpatadun, ezpataz il, ezpatagille, ezpata-aobikutze, ezpata-azta, ezpata-dantza, txanka-ezpata, seiko ezpata (jokurako kartak), ta abar

EZTEN(A. Eztenkara (eztenkada), eztendu, ezten-zulatu, abarka-ezten, zapata-ezten, eztenzulo, akullu-ezten

EZTEN-MELAR(RRA. (Zurerako tresna) Trintxea, furmoia

GABON-ENBOR(RRA. (Gabon-gau osorako sugaia)

GAILLUR(RRE. Teillatu gaillur, gaillurraga, gaillurrabe, gaillurteilla

GALBAI(A. (Galbae) Erabilkera: galbaitze, galbaittu, galbaiketa, ale-galbai, ikazgalbai, aree-galbai (ondar-galbae), aizegalbai, galbai nasai, galbai estu, galbai sare, galbai uztai

GALGA(GEA. Gurdi-galga, draga, frenu, ur-galga, galgea jetxi, galgeek (galgak) igo (uren gora-beerakoa)

GANBARA(REA. Erabilkera: ganbaran, ganbaraa (ganbarara), ganbarako, ganbaratik, ganbaraik (ganbararik), artaganbara, lastoganbara, bedarganbara, saar (sagar) ganbara, ganbaratxo, zurrin-ganbara, sapai, maindio trapalgain

Esaerak: Ganbaratik einda (eginda, zorotasun) / Ganbarea utsik, artatxorie auzora (gosea nagusi)

GANBELA(LEA. (Zuraska) Zukuganbela, aleganbela, pentsuganbela, ardiganbela, oilloganbela, kamela, azpil, aska, opor

GARBASTA(TEA. (Sagar-bilketarako aga bakarreko tresna) Esaera: Emakuma garbastea (ausarta)

GARBITASUN(E. Aurpegie garbittu, erropa-garbitzea, etxe-garbiketa, kontugarbitze (zorrak konpondu), tripa-garbitze (zerria ildakoan odolkiak egiteko esteak garbitu)

GATZASKA(KEA. Gaztoki, gatzontzi

GATZONTZI(E. (Sukaldeko gatzontzia)

GAZTANONTZI(E. Gaztanzumitz, gatzan-moldea

GELATZ(A. Gelatz maillak, gelatz-kakoa, elatza

Esaerak: Etxeko gelatzak esaten baleki? (etxeko gora-beerak) / Gelatza baiño (baiña) beltzago (azal belunekoari) / Gelatzak pertzari (berea iñori bota)

GILTZA(TZEA. Etxeko giltza, ateko giltza, giltzaz itxi, giltzaz zabaldu, giltzazulo, kontrako giltzea, giltzape, gezur-giltzea, ezur-giltzak, giltzarrie (arkuarrie)

GILTZA(TZEA. (Errotarako urari itxi-zabaldua emateko ataka)

GINBEL(A. (Etxe-ormen gaiñeko zear-abea) Zapatea (teillatuko abeak oni iltzez josten zaie)

GIRGILLU(E. (Burni-uztaia) Girgilluz lotu, girgillutu, grillu, kate-grillu

GOIAGA(GEA. Goiabea, gaillurragea, gaiñabea

GOLDA(DEA. Erabilkera: goldatze, goldatu, goldaz, goldari, goldamutur, goldaortz, goldabelarri, goldairun, goldaescu (eskuleku), goldaetxe, goldarte, golda-zoi, golda-aska, goldasail, goldatxurren (goldatua atxurtzen), goldatue ausi, golda-ittula, golda-gurpillek, golda egalak (era berriko goldeak)

GOMA(MEA. Gomazko, goma-abarkak, gomazko pelota, goma-erre usai, tira-gomea, goma-lokarrik

GURAIZA(ZEA. Guraizak, guraiza pare (bakarrari), jostun-guraizak, ardi-guraizak, mando-guraizak, iñaiusteko guraizak, guraiza aoa, guraiza zorrozketak, guraiza zorroztaille, guraiza begiik (begiak, beaztokiak), guraiza kaskara, guraizen kiski-kaskakoa

GURDI(E. Erabilkera: gurdiz, gurdika, gurdikara (gurdikada), gurdira, gurdirako, gurdiko, gurditik, gurdiraiño, gurdigille, gurtetxe, gurtaasa (gurtarasa), gurteraillek, gurzapatak, gurtirun, gurdigurpil, gurtortzak, gurtardatz, gurdi egalak (gurpillen estalkiak), gurtesi, gurtolak, gurtezpatak, gurtaketak, gurdi-kate, gurdi-soka, gurtaga, esaga, gurdi-garrota, gurdi-tenteko, gurtere, gurdi-leako, idi-gurdi, trongo-gurdi, urkagurdi, xits-gurdi (ximaugurdi), gurdimotx, gurdi-garo, gurdi-bedar, gurterdi, gurdi-egur, gurdi-lur, gurdi-arri, gurdi arrasto, gurdi kirrinka, gurdi bide

Esaera: Ez gurdi ta ez lera (ezereztasun)

GURPIL(LLE. Gurpillek, gurpildun, gurpillekin, gurpilgaiñeen (gurpilgaiñean), gurpil arrasto, gurpil zulo, gurdi gurpil, bizikleta gurpil, gurpil errailladun, bi gurpilleko, lau gurpilleko, gurpiligille, gurpille zulatu, gurpille lertu, aize-gurpil, zur-gurpille

GURTEDE-ZULO(A. (Gurdia ta osterongoak lotu aal izateko uztarriak erdiz-erdi daraman zuloa)

IDAUR(RRE. (Gari, babarrun, baba ta abar aletzeko makil-bikutza)

IELTSO(A. (Igeltsoa) Ieltsatze, ieltsatu, ieltsero, ieltsogintza, ieltso-berrittu, zarpeatu, besoa ieltsatu

IITTAI(E. (Iitaia) Iita (iitaiaz ebaki), iittari, iittaikara, iittai aoa, iittai kirten, sega-iittai, agindun iittaie

IKATZ(A. Erabilkera: ikazkin, ikazgintza, ikaztoi, ikatz-egosle, ikatz-zaku, ikatz-txapla, ikatz-galbae, ikatz-auts, ikazlarrie, irurie (autsa), txondarra, ikatz-usai, ikazbelaki, egur-ikatz, arri-ikatz, ilintxea (egur egoskorra)

ILINTXA(TXEA. (Txondarrean egosteke ateratzen dan egurra, ta legazpiarrok daramagun gaitzizena: egoskorrak)

ILTZE(A. Erabilkera: iltze-buru, iltzemutur, iltzetu, iltzez josi, iltze zulatue, iltze-zuloa, auspo-iltze, perra-iltze, zapata-iltze, iltze txiki, lata-iltze, intenga

Esaera: Iltze-joa (biaramona)

ILTZETENAZAK. (Perratenazak)

IL-KAJA(JEA. (Gorputz illari lur emateko)

ILLATI(E. (Suak erreaz daraman egurra) Illintie

INBUTU(E. Inbuittue

INTSENTSU(E. Intsentsu lurrin, intsentsu usai, intsentsu ontzi

IÑAURKIN(ÑE. (Ukuillurako azpigaia) Iñaurkinketa, iñaurkin bitze (biltze), iñaurkin leku, iñaurkin toki, iñaurkintza, azpigarri

IO. (Eio) lotze, alea io, arie io, puntue io

IPIZKI(E. (Ogi-labea garbitzeko ixuskia) Ipizki-kirten, ipizkigai

IRAAZI. (Iragazi) Erabilkera: iraazte, iraazita, iraazi bae (iragazi gabe), irazkie, irakazkie, iraztontzie, esnea iraazi, kafe-iraaazkie, eztie iraaazketan, lurreen (lurrean) iraazi (euria lurak irentsi)

IRAKAZKI(E. (Artzaiak artesnea iragazten erabili oi du)

IRAKIN. Erabilkera: irakitea, irakinda, irakiñerazi, irakitea galdu, irakitei (irakiteari) utzi

IRALKI. (Galbaetu) Erabilkera: iralkitze, iralketan, iralkita, irin-iralkera, eskuz iralki, dornuz iralki (danbolin gisara jiratuaz), galbaittu, area (ondarra) iralki, ondarra galbaittu

IRUN. (Aria egiteko egitura) Irulea, iruten

ISPIRITU(E. (Alkoola)

ITTOKIN(ÑE. Txintxiñe, ttanttona, jario, ixurie, teilla etena

ITXULAPIKO(A. (Aurren txanponak gordetzeko)

ITZALI. Erabilkera: itzaltze, itzaldu, itzalita, itzaleran, itzaliazi (itzalerazi), su-itzalketan, su-iltzaltzaillea, itzalkorra, itzalgaitze, erdi-itzaliin (erdi-itzalian), itzaldu bae (gabe), itzalerrexa, itzali eziñe, emendau, sue itzali, argie itzali, erraatea (mendi-sutea), itzaltzen

IUTU(E. (Zur sasondua, erdi-ustela)

IXIPU(E. Ixipuz zurittu, ieltsero-ixipu, bizarra beratzeko ixipue, ixipu-kirten, ixipu-zurda, zurda-ixipue

IXILLU(E. Ixipillatze, ixipillatu, ixipilludun (zaldizkoen kopetako txuriguna)

IXUSKI(E. Illarra-ixuski, ezpartzu-ixuski, menda-ixuski, eskobea, ixuski-kirten, ixuskittu

IZARA(REA. (Maidirea) Erabilkera: oe-izara, azpiko-izara, gaiñeko izara, oazala, ume-izara, aur-zapi

JABOI(A. Erabilkera: jaboitze, jabontze, jaboittu, jabo-i-ur, jabo-i-pits, jabo-i-usai, jabo-i ontzi, jabo-i-bedar (lexiba egostean erabili oi zan)

JAOTETXE(A. Jaiotetxeen (jaiotetxean), jaiotetxeko, jaiotetxera, jaiotetxetik, jaiotetxeik (jaiotetxerik), jaiotetxeraiño, ta abar

JARLEKU(E. Jarlekutxoa, aulki, zizeillu, silla, exerleko, iruankakoa

JEITXI. Esnea jeitxi, bei-jeiste, ardi-jeisketan, da abar

JUNGURA(REA. Segajungura, ermentari-jungura, txingurea

KAIKU(E. (Zurezko ontzia) Oporra, apatza, apazkoa

KAIOLA(LEA. Txori-kaiola, xoxo-kaiola, kaiolan, kaiolako, kaiolatik

KALDARA(REA. (Pertza) Burdinkaldara, kobrekaldara, txerrikaldara, kaldaratxo, kaldara-azta, kaldara-ipurdi, kaldaragille

Esaerak: Kaldarazar konpontzaille (tartekotzakoa) / Pedroboteron (Pedroboteroren) kaldarea (infernua)

KALE(A. Erabilkera: kale-etxe, kaletar, kaleume, kalezulo (kalekoia), kale-ertz, kale-guen, kale-barren, kale-erdie, kale-barru, kale-zirkillu, kale-kaleen (kale-kalean), kale-basarri, kalegarbitzaille

KALTZAIRU(E. Kaltzairuzko, kaltzairatu, kaltzairatze, kaltzairugintza

KALTZAORRATZ(AK. (Galtzerdiak eiotzeko orratzak)

KAMAIÑA(ÑEA. (Artzai ta basomutillen lo-tokia) Illarra-kamaiña, lasto-kamaiña, garo-kamaiña

KAMELA(LEA. Ale-kamela, irin-kamela, zuku-kamela, ganbela, aska, azpil

KANPAX(A. (Ezpartzuzko bi aztadun zorroa)

KANTAL(A. Etxe-kantala, ate-kantala, kantalekoa (etxe izena), lau kantalak, kantalez-kantal, kantalarrie, kantoia, ertza, egala, ixkiñea

KAPIRIO(A. (Teillaturako ta etxe-zorurako abea)

KARDA(DEA. (Txarrantxa) Kardak, kardapare, kardatze, kardatu, kardaketan, kardatzaille, karda-ortzak, karda kirtanak, artillea kardatu, liñoa txarrantxatu

KARE(A. Karetu, karebizie, kare-koskor, kareauts, kare-arri, karobie, kare erretze, kare urtze, kare zabaltze (lurra ongarritze)

KAROBI(E. (Arria erretzeko labe-zuloa) Karobi-erretze (arria), karobi-kargatze, karobi-uste, karobi-ataka, karobi-sapalda, karobi-arku

KARTA(TEA. (Jokurako) Kartak, kartapare, kartatan, kartak ebai, kartak naastu, kartak bota (bakoitzari), kartatan irabazi, kartatan galdu, musen (musean) jokatu, trukeen (trukean) jokatu, punttuun (punttuan) galdu, ogeitamaikan irabazi, bateko urrea, biko kopea, iruko ezpatea, lauko bastoa, ta abar

Esaerak: Txanka ezpatea (oso argalari) / Talo beroa (bateko urreari)

KARTOI(A. Kartoizko, kartoittu, kartoiazal

KARTOLA(K. (Zaldizkoen txalmak) Trepetxuuk (trepetxuak)

KARTUTXO(A. Eskopeta-kartutxoa, kartutxoazal, dinamita kartutxoa

KARRAKA(KEA. (Abere-izugarria) Karraka ots, karrako jole, matraka

KARRAMARRO(A. (Lur lantzeko tresna) Karramarrotze, karramarrotu, karramarroketan, karramarroz, karramarro ortzak, armearma

KARRERA(REA. (Beebarruko sarbidea) Karrerako atea, karrera melarra, karrera garbitu, pasarea, entrarea

KATAMALO(A. (Txori-izugarria) Mozorro, txorimalo

KATE(A. Erabilkera: katez lotu, kateatu, katemaillan (gurdia tarras jarri), katebiur (lotu), gurdi-kate, idi-kate, auntz-kate, txakur-kate, lera-kate, nar-kate, ara-kate, draga-kate, erloju-kate, lepoko katea, katea askatu, katea eten, kate-txirringilla

KATILLU(E. Erabilkera: katilluz, katilluka, katillukara, katilluko, katillutik, katilluun (katilluan), katilluik (katillurik), katillutxo, katillu-erdika (katillu-erdixka), lur-katillu, arri-katillu, katillu-esne, katillu-salda, esnekatillu, saldakatillu

KATONAU. (Gauza bakoitza bere tokia eman) Erabilkera: katonatu, katonatze, katonagarri, katonakizun, katonerrex, katonagaitz, katonatzaille, katonau ezinda, katonatu bae (gabe), katonatu eza, maien katonatu, etxea katonatu (bearreko gauzaz osatu), mandook (mandoak) katonaketan (txalmak lotzen)

KATU-ZULO(A. (Basarriko atezoruan egon oi da) Oillo-zuloa

KAXUELETA(TEA. (litariek beatz luzagarri erabiltzen duten zurezko kakotxo)

KAZUELA(LEA. Erabilkera: kazuelara, kazuelakara (kazuelakada), kazuelako, kazuelatik, kazuelaik (kazuelarik), kazuelatxo, kaxuela, lur-kazuela, arri-kazuela, burni-kazuela, kazuelatzar

KE(A. Erabilkera: ketan, ketu, kemoltso, kemordo, kebolara, ke kolore, ke usai, ketan ondu, onduarin

Esaerak: Kea bezin zaarra / Kea baiño (baiña) zaarragoa (oso zar)

KEDARRA(RREA. Kedarratu, kedarratsu, kedarra kisku, kedarra usai, kedarra-ur (sendagaia)

Esaera: Kedarrea baiño (baiña) beltzagoa (arras beltza)

KIBIXTA(TEA. (Korapilloa) Kibixtatu, kibixta-begie, urkabiurre, antzaillea, korraizoa

KIKARA(REA. (Ontzia) Kikarakara (kikarakada), kikarea bete, kafe-kikara, txokolate-kikara, kikarakirten, kikara ipurdi

KIXKALI. Kixkaltze, kixkaldu, kixkalduta, kixkalgarri, kixkalusai

KOARTO(A. (Lo-gela) Loleku, etzanleku, salea

KOPETAKO(A. (Aberea uztartzean kopetan jartzen zaion eusgarria) Kopetakook (kopetakoak), kopetako-litxek, kopetako-iltzeek (iltzeak)

KORDA(DEA. (Xorta) Arto-korda, baratzuri-korda, pipar-korda, kipula-korda, odolki-korda, ta abar

KOROTZ(A. Bekorotz (beikorotz), arkorotz (ardikorotz), txakur-korotz, katu-korotz, zaldi-piku, astapiku, oillo-zirin, sagu-korotz, sagukaka

KORTALOI(E. (Lurrarentzat ongarria) Kortaloipilla, kortaloigintza, kortaloi atxurtze, kortaloittu (soroan banatu)

KOTA(TEA. (Oilloen lo-lekua) Oillo-kotea, kotaatu (kotaratu)

KORTXO(A. Kortxoz itxi, kortxoa etaa (atera), kortxotze, kortxaatu

KRISEILLU(E. Kriseillu-argi, kriseillu ontzi, kriseillu metxa, olio-argi, kinka-argie

KRIXKETA(TEA. Ate-krixketa, morroilloa, maratilla

KRIXTAL(A. Kristalezko, kristaldun, kristalezko ontzie, kristalezko begie, ta abar

KUBI(E. (Zurerako tresna)

KULUNKA. (Seaskaren kunkuna) Kulunkaz, kulunkaka, kulunkatu, kulunkatze

Esaera: Kulunkaren truke loa (kulunkatze neurrian aurrak loaldia)

KUMA(MEA. (Seaska) Kuma etxea, kumadarrak, kuma-zapatak, kuma-kulunkara (kuma-kulunkada)

KUMUN(E. Kaka-leku

KUTTUN(E. (Aur jaioperriei soiñean jartzen zaien ikurra)

KUTXA(TXEA. Erabilkera: kutxan, kutxako, kutxara, kutxatik, kutxaik (kutxarik), kutxaratu, kutxa aundie, kutxa-erdiko, kutxatxo, kutxatilla, kutxa-tapa, kutxa ankak, kutxa krixketa, gari-kutxa, kutxa garie, kutxakara arto, erropa-kutxa

Esaera: Gari ona kutxatik saltzen da (andra ona etxekoia izaki)

KUTXARA(REA. Zurezko kutxara, burnizko kutxara, kutxaratxoa, kutxara-kirtena

LABE(A. Erabilkera: labeen (labeen), labeko, labera, labetik, labeik (laberik), laba-etxe, labe-sapai, labe-kanpai, labe-zoru, labe-ataka, labegain, labepala, labesu, labe-ipixki (erratza), labegille, labe-mozorro

LABESU(E. (Ogi-errealdia) Labesualdi, labekara

Esaera: Errealdi bateko opillek (kidetzagoa)

LAIA(EA. Erabilkera: laiatze, laiatu, laiaz, laian, laiaik (laiarik), laiari, laia sail, laia-zoi, bizoie (zorua arrotu), laia-ortzak, laia-urkuillu, laiategi (ardi-seiñaletzakoa), laia kirtenak, laiatu auste

LAKA(KEA. (Alea eiotzearen ordaiña) Moturea

LARRAIN(ÑE. (Gari jotzeko, ta lanabasen gordelekua) Etxape, beebarru, barrunpe, atari

LASTAI(A. (Lastae) (Oe-bigungarria) Lasto-lastai, maluta-lastai, oe-lastai, kuma-lastai

LATA(TEA. (Teillaturako ola) Lata-ol, lata-iltze, latajoste

LATA(TEA. (Ontzia) Txerri-lata, lataka, latakara (latakada), latautse, kaldarea, lata egoste

LAZTABIN(ÑE. (Zurerako zulagaia) Daratulu, zulakaitze, birbikiñe

LEAKO(A. (Ziria) Gurdi-leako, golda-leako, artaleako (artoa lurrean jartzeko) leako zulo

Esaera: Leako ederra sartu (ziria, gezurra sartu)

LEJIA. Lejia-auts, lejia-ur

LERA(REA. Leraetxe, lera-zapatak, lera-aasak (lera-arasak), lera-erraillek, lera-ezpatak, lera-taketak, lera-olak, lera-ortzak, lerakatea, leraketan, leraka, lerakara (lerakada)

LIMA(MEA. Erabilkera: limatzen, limatu, limaz, limatzaille, limaketan, limatuta, limatzeko, limatuerazi, limaik (limarik), lima latza, lima leune, lima zabala, iruertzeko limea, lima borobille, lima-kirtena, arraspea

LIÑAI(E. (Aria eiotzeko tresna) Liñai-kirten, liñai-txapel, liñai-zorroa

LIÑO(A. Liñojotze, liñamazo, liñarri, liñaputzu, liñabera, liño eiotze, liñamatas, liñazorro, liñai, eun, eunle

LIXIBA(BEA. Erabilkera: lixibatze, lixibatu, lixiban, lixibaik (lixibarik), lixibaldi, lixiba egoste, lixi-ur, lixi-aska, lixibajotze, lixibajole, lixiba-aska, lixibarri, lixiba-auts, auts-zapi, austrapu

LIZTARI(E. Erabilkera: liztari mea, liztari lodie, liztari-maxoa, kalamu-liztea, ezpartzu-liztea, zurda-liztea, liztaz josi, liztaz lotu

LIZUN(E. Erabilkera: lizuntze, lizundu, lizunez, lizunik, lizunduta, lizunkorra, luzununa (lizunguna), lizun usaie, lizun gustoa, lizun kolorea, lizun-bixarrak, lizun-tokie, lizun-lizun ein (egin)

LOKARRI(E. Lokarriz, lokarritze, lokarrittu, lokarriik (lokarririk) lotu, lotubae (lotugabe), lotura, gurdi-lokarri, mando-lokarri, kaltza-lokarri

LUSTRE(A. Lustreatzen, lustreatu, zapata lustrea, zapata lustreatuk (lustreatuak), lustre beltza, kolorezko lustrea

MAI(E. Erabilkera: maien (maian), maira, mairako, maikara (maikada), mairik, maitik, maigain, maigaiñeko (zapia), maiepe, maiazpi, maitxo, sukaldeko mai, paretako mai, ore-mai (oretzeko ganbela), arotz-mai, txerriltzaillemai, mai anakak

MAILLU(E. Erabilkera: mailluz, mailluketan, maillukea, arri-maillu, argin-maillu, porra, maza, sega-mailluka, perra-mailluka, arotz-mailluka, ermentari-mailluka, zapatari-mailluka, ieltsero-mailluka, maillukatxo, maillu-kirten, maillu-buru, mailluka-belarrik, maillu zartara

MANDIO(A. Ganbara, sapai, zurrin

MAKILLA(LLEA. Erabilkera: makillaz, makillatu, makillaka, makillara (makillada), makillaik (makillarik), makillari, eskumakilla, galtzarmakilla, urritz-makilla (artzaiak), tratalari-makilla, ziorra, akuillu (itzai makilla)

Esaerak: Beso-makillak / Anka-makillak

MALATX(A. (Artzaien esne-naastaillua)

MARATILLA(LLEA. Ate-maratillea, maratillaz itxi, maratillea josi, maratillatxo

Esaerak: Zenbat ate ainbeste maratilla (aitzaki billa) / Batek atea jarri, bestek maratillea (baten itza besteak moztu)

MARATILLA(LLEA. (Artillea iruteko zurezko tresna) Maratillaz, maratillatze, maratillatu

MARKA-ARI(E. (Arotzak zura lantzeko darabilten artille-aria)

MATARRASKI(E. (Ore-maia garbitzeko aaza)

MATRAKA(KEA. (Abereak izutzeko karraka)

Esaerak: Mari-matraka (emakume ausarta) / Matrakatzar / Matrakakeri

MATXARDA(DEA. (Gaztain-molkotsak biltzeko tenaza)

Esaerak: Mari-matxarda / Mari-mutil

METXA(TXEA. Argizari-metxa, kandela-metxa, petrolio-metxa, kriseillu-metxa

Esaera: Metxa leorrik bae (gabe) (arras bustirik)

MIXAGRA(GREA. Mixagra pare (ar-emeak), ate-mixagra, bentana-mixagra, kutxa-mixagra, ta abar

MORROILLO(A. Krixketa, maratilla

MURKO(A. (Urontzia) Murko-muturre, murko-kirtena, murkotik eran (edan)

MUTURRETAKO(A. (Abereak uztartzean larratu ez dezaten jarri oi zaie)

NABAR(RRA. (Laia-sailla ebakitzeko lanabesa)

NAR(RRA. (Tarraskakoa) Narreatu (narreratu), narreen (narrean), narkara (narkada), nargintza, narregur, narbide

NARDAI(E. (Uztarriz tarraskakoari eltzeko iruna)

OE(A. Erabilkera: oeratze, oeratu, oean, oerako, oetik, oeburu, oadarrak, oepe, oeazpi, oe-laune (oe-laguna), ezkon-oea

OE-ESTALKI(E. Oe-estalkik (oe-estalkiak), oe-estalgarr, oe-gaiñeko, oazala, oe-izarak, tapakik (tapakiak)

OIAL(A. Oialak, eskuoiala, ume-oialak, aur-zapie, eun-oiala, oialgille

OILLO-AAPI(E. (Oillo-kabia) Aapiin (kabian), aapitik (kabitik), aapira, aapiko, aapi-ondokoa (gezur-arraultza)

OIÑAL(A. (Pixe-ontzie)

ONDAMENDI(E. Ondatze, ondatu, ondamen, galera, kalte, ezbear, lur-jotze, triskiltze

ONTZI(E. Erabilkera: ontziik (ontziak), ontziz, ontzira, ontziko, ontzitik, ontziik (ontzirik), ontzitzo, urontzi, esneontzi, oliontzi, ur-bedeinkatuontzi, gatzontzi, autsontzi

Esaerak: Putzontzi (arroa) / Itzontzi (berritxua) / Baldarrontzi (traketsa)

OOL(A. Oolak, zoru-ool, ool-esie, ool-joste, aitzol (aritz-ool), gaztañol, piñu-ool, lixtoiol, abarka-ool (narru-abarken neurritzakoa)

OPATXUR(RRE. (Zura ezpaltzeko arotz-tresna)

OPOR(RRA. (Zurezko ontzia) Apatza, apazkoa, kaikue

ORE-MAI(E. (Ogia oretzeko maiaska)

ORPO-ZIRI(E. (Gurdi-ardatzaren eusgarria) Orpo-ziriik (orpo-ziriak)

OZBIKO(A. (Bi ortzeko aitzurra) Ozpikoatxurre, ozbiko buru, ozbiko kirten

PALA(LEA. Palaketa, palatze, palatu, palatxurtze, lur-pala, auspala, palakirten, palabelarri, palar

PALANKA(KEA. (Burdiñaga) Palanka-zorrotz, palanka-atxur, palankari, palanka joku, palanka-apostu

PALAR(RRA. (Ukuillu garbiketarako burdin-belakia) Palar-kirtena

PAPER(A. Erabilkera: paperezko, paperakin, paperetik, papergintzan, paper-zurie, paper-latza, paper-fiñe, paper-zorroa, paper-zaarra

PARETA(TEA. Etxe-pareta, arpareta, pareta-leor, lur-pareta, paretaz itxi, paretagille, paretagintza, ezker pareta, luebai

PATS(A. (Sagardogintzan jasotako ondakiña) Saar-patsa (sagar-patsa), mats-patsa, olio-patsa

PENTSU(E. Erabilkera: pentsuz, pentsutzen, pentsutu, pentsuiik (pentsurik), pentsujalea, pentsuzalea (saltzaillea), pentsuiik bae (pentsurik gabe), pardel-pentsue, zaku-pentsue

PERRA(RREA. Erabilkera: perratze, perratu, perraberritze, perragille, perratzaile, idi-perra, mando-perra, perratoki, perra-iltze, perra-mailluka

Esaera: Oillok (oilloak) perratu daizkek! (berekoiakeria)

PETRAL(AK. (Zaldizkoen trepetxuak, txalmak) Esaerak: Petraltzar, petralkeri, petral-ontzi (gizatxarkeri)

PIKA(KEA. (Zaragi barneko likea) Pikaztu, pikaberritze, pikaberrittu

PIKATXOI(A. Pikatxoittu, pikatxoiketan, pikatxoikirtena, pikatxurre

PIKATZE. Segapikatze, iitai-pikatze, zorrozte, meatze

PILLARA(REA. Pillararri, zutikoarri, tentekoarri, zutabearri

PITXAR(RRA. Erabilkera: pitxarrez, pitxarka, pitxarkara (pitxarkada), pitxarreko, pitxarretik, pitxarrera, pitxartzar, pitxartxo, lurrezko pitxar, kristalezko pitxar, pitxar-uztai, pitxar-ipurdi, pitxar-kirten, pitxar-ardo, pitxar-ur, pitxar-ezti, pitxar-esne, pitxar-saardo (pitxar-sagardo)

PIXU(E. Erabilkera: pixatze, pixatu, pixutsu, pixakor, pixagarri, balantzako pixue, muelleko pixue, pixubaskula

Esaerak: Urteen pixue (zartzaro) / Etxeko pixue eraman (gora-beerak eraman, etxeko jaun)

PLATER(RA. Platerak, lurrezko plater, arrizko plater, plater-sakon, plater-attal, platerkara (platerkada)

PORRA(RREA. Porraz, porraketan, porrarie, porra-kirten, porra-zirik (porra-ziriak, maillu ta burni-ziriak), maillu, maza

POTE(A. Segá-pote, pipar-pote, poto

Esaera: Potezar soiñu (soiñu zakarra)

POTIX(E. (Ontzi itxua, itxulapikoa)

POXPOLO(A. Poxpolo-buru, poxpolokaja

Esaerak: Poxpoloa piztu (asarrea sortu) / Ortik-onaako (onerako) poxpolo kajea (tramankulu txatxarra)

PUXIKA(KEA. (Txerri-puxika, sasoi batean olio-ontzitarako erabiltzen omen zan)

SAIETERA(REA. (Leioxka melarra) Kuku-zuloa

SALA(LEA. (Lo-tokia) Sala txikie, sala zarra, sala berrie, ta abar

SAPAI(E. Erabilkera: sapaira, sapairatu, sapaiko, sapaien, sapaitik, sapaizoru, sapaie ustuta, sapaie bete-beteen (bete-beteen), zeru-sapai, labe-sapai, ao-sapai, ganbara, zurriñe, maindia

SAPALDA(DEA. Arrisapalda, balkoi-sapalda, mendi-sapalda, apal, arasa, tranpal

SARDA(DEA. (Lurra lantzeko) Sardaz, sardatze, sardatu, sardan, sardatu-ta, sardasail, sardatu bae (gabe), sardari, sardaetxe, sardairun, sardamuturreko, sardaleako, sardaortz, sardaesku (eldulekua), lauortza, bostortza, zazpiortza

SARDA(DEA. (Ximaurretarako) Sardaortzak, sardakirten, iruortzeko, lauortzeko, bostortzeko, sardankoa, xitx-sarda, ota-sarda

SARE(A. Erabilkera: alanbresari, ezkalusarea, burnisarea, amelaunsare, baasare (este arteko gantza), sare nasaie, mailla larriko sarea, sare estue, sare itxie, mailla xeeko sarea

Esaerak: Sareen eroi (sarean erori) / Sareen sartu (tranpan)

SARRAILLA(LLEA. Ate-sarrailla, giltzasarrailla

Esaera: Sarrailla bakoitzek bere giltzea (gauza bakoitzak bere tokia)

SATAGA(GEA. (Zurezko aga) Sataie, palanka

SATAOL(A. (Saguak arrapatzeko tranpa)

SEGA(GEA. Erabilkerak: segaz, segatze, segatu, segan, segari, segasail, segamailla, segaondoa (belarra ebaki ondoa), sega aoa, sega bizkarra, sega opoa (orpoa), bedar-sega, garo-sega, ota-sega, segakirten, segaeraztun, segarri (zorrotzarri), sega-mailluka, segajungura, segapote, sega-joku, sega-apostu

Esaera: Segea pasatu (eriotza)

SEPULTURA(REA. (Etxe bakoitzari eliz-zoruan zegokion eorzketarako zatitxoa)

SOINKA-ZIRI(E. (Idi uztartuei elkar-bultza kentzeko gurtirunezko ziri mutur zorrotza)

SOKA(KEA. Erabilkera: sokaz, sokatik, soka, sokaik (sokarik), soka-kibixta, soka-antzailla, gurdisoka, astasoka, zurdasoka, eskusoka, apreketasoka, trailla (abarkasoka), sokagille, sokatira, sokamutur (zezenak), sokasalto (jolasa), dantzasoka (aureskua)

SOPANDA(DEA. (Etxe-ormen gaiñean teillatuko zurak josteko zear-abea) Zapatea, abea, gain-agea

SOPITA(TEA. (Oñetako en zulo-estalgarria) Abarka-sopita, zapata-sopita

SORTA(TEA. Sortaka, sortaketan, egursorta, garisorta, bedarsorta, lorasorta, errokillasorta, ta abar

Esaera: Andramari martzokon, ostosorta bizkarren, da zozokumak kolkon! (sarri entzuna da)

SU(E. Erabilkera: sutze, sutu, sutan, sutara, sutarako, suik (surik), sutako, sugai, su-egur, sugille, sutzar, sugar, su-txingar, su-txinpartak, sutsu, sukor, sute, subolara, sualdi, sutoki, suondo, sutegi, subaztar, suepel, egur-su, enbor-su, suargi, suburni, sumako, sukatue (eltze eusgarria), suatzeko (burdiña), suarri, sumendi, suberri (larunbat-santuko bedeinkapena), su-kanpai, erradura, San Juan sue

Esaerak: Supiztaille (saltsero) / Suk (suak) artu / Su ta gar jarri (arras asarratu) / Sue poxpolon (etxean surik ez)

SUKATU(E. (Beeko-surako burnizko eltze-eusgarria) Suburni okerra

SUTONTZI(E. (Egur-ikatzek sua egiteko tokia)

TABAKO(A. Tabakorri, tabakousai, erretzaille, puruzale

TAKETA(TEA. Taketak, egurtaketa, gurdi-taketak, zirie

TALAPALA(LEA. Talaburnie

TAPAKI(E. (Oe-estalgarria) Tapakiik (tapakiak) (oazal, manta, izara ta abar)

TANGAL(A. (Maratilla) Ate-tangala, erromara tangala

TANGAL(A. (Erbi-eiza galeraziriko sasoian eiz-zakurrari kollarean zinzilikatzen zaio)

TEGI(E. Oillategi, erlategi, artegi, txerritegi, usategi, ta abar

TEILLA(LLEA. Teillatu, tellaberritu, teillagintza, teilla erretze, telleri, teillanausi, gaillurteilla, teillabizkar, teillaska, teillape, teillakasko, txintxiñe, ittokiñe

TENTEKO(A. Zutikoa, zutabea, zutarrie, gurdi-tenteko, lera-tenteko

TINTARI(E. (Ikatz-saldatan bezturik zur-abeak lantzeko arotzak erabili oi du)

TOLARA(REA. (Sagar-patsa estutzeko prentsa)

TRAILLA(LLEA. (Abarka lokarria) Traillak, traillagintza, traillabiurtze, trailla, ezkerbiurtze, traillagille, traillabeltxak (artille beltxakin egiñak)

TRANGA(GEA. Ate-tranga, ate-trangero, atelanga

TRANGA(GEA. (Liñu lanketarako lanabesa) Trangatze, trangatu, trangaketan, trangatzaille, trangari, zapintze

TRANPAL(A. Sapalda, apala, arasa, tranpalgain, tranpalpe, tranpaleta (toki-izena)

TRANPAL(A. (Ganbaratik ukuillura jatenak botatzeko zuloa)

TREBERA(REA. (Gelatzerako zinzilikakoa) Neskame nagi, neskame alper

TRESNA(NEA. Tresna zar, tresneri, trikimaillu, trepetxu, traste

TRINTXA(TXEA. Trintxa kirten, trintxa ao, trinx-mazo, ezten-melarra

TUPIN(ÑE. (Azta biko ontzia) Tupiñaundi, tupintxo, topiñe, saar-tupiñe (sagar-tupiñe), iruankako tupiñe

Esaerak: Tupintzarra / Tupinkeri (berekoi, itxia)

TURTUKOI(A. (Errotaren ur-karrama)

TXALMA(K. Zaldi-txalmak, txlamagille, trepetxuuk (trepetxuak), erramalak

TXAPITULU(E. (Teillatuko atakaren estalkia)

TXARRANTXA(TXEA. (Beien orrazia)

TXARRANTXA(TXEA. (Liñu-orrazia) Txarrantxatu, txarrantxari

TXERRETEGI(E. Txerritoki

TXINGA(GEA. (Tarraserako enporrari sartzeko txirringildun ziria)

TXINGAR(RRA. Txinparta, su-gilba

TXINPARTA(TEA. Su-txingar, su-gilba, txingar, ñirñira

TXINTXILIK(A. (Zintzilik) Txintxilikatu, txintxilikario, txintxilikakoa, txintxiljario, ixei

TXINTXIÑE. (Teillatutik ixurtzen dan tantana)

TXIRBIL(LLE. Txiribirie

TXIRRINKA(KEA. Gurdi-txirrinka, txirrinkarrasto, txirrinka-aska, txirringilla (zamak jasotzen ere erabili oi da)

TXORRO(A. Itturriko txorroa, pitxar txorroa, kafetera txorroa, txapela txorrotuta, arto-orrie txorrotu (bero aundiaz)

TXURKA(KEA. (Gaztagintzarako ooltxoa)

UGAL(A. Jostuela, ugalezko, zaldi-ugalak, gerriko-ugala

UKUILLU(E. Erabilkera: ukullun (ukuilluan), ukuillura, ukuillurako, ukuillutik, ukuilluik (ukuillurik), ukuilluzulo (barnean), tegi

UPEL(A. Saardo-upel (sagardo-upel), ardo-upel, upelgille, upel uztaiak, barrikea

URAGA(GEA. (Bizkarrez urontziak erabiltzeko zurezko aga)

URKA-GURDI(E. (Enpor luzeak muturrak tarras erabiltzeko gurdia) Trongo-gurdie

URONTZI(E. Pitxar, pitxarko, antoxiñe, murkoa, basoa

UZTAI(E. Uztaitze, uztaittu, girgillu-uztaie, txintxarruztai

UZTARRI(E. Uztartze, uztartu, uztargille, uztargai, uztargintza, uztarrileku, uztarsarie (itzaian irabazia), idi-uztarri, bei-uztarri, uztarbakar, marko-uztarri (luzeagoa), uztarraldi (uztar pareak), uztar-puntakoa (uztartuen lagungarria, geienbat astoa oi da), uztarganbela

ZABURRA(RREA. Erabilkera: zaburraz, zaburratu, zaburreri, zaburategi, zaburra toki, zaburraldi (sasia), zakarpilla, zarramarra, anabasa, zikinpilla

ZAI(E. (Iriñari kentzen zaion galazala) Zai-larrie, zai-xea, zaitsue, arto-zaie, erretxilloia

ZAKU(E. Erabilkera: zakuz, zakuka, zakukara (zakukada), zaku utse, zaku mutur, zaku ipurdi, zakui (zakurik), pentsuzaku, porlanzaku, irinzaku, gatz-zaku, ikatz-zaku, pardel, zorro

ZAPATA(TEA. (Eusgarria) Etxe-zapatak (zutikoari zearkakoak lotzeko adarra), gurdi-zapatak (ardatz eta arasen tartean)

ZAPERO(A. (Irin zukua) Zaperotze, zaperotu, orea, morokille

ZAPIO(A. (Zigorra biurtuaz egiñiko lokarria) Zapiatze, zapiatu, zapiogaie, zapioz lotu, biurkaie

ZARAGI(E. Zaragika, zaragikara (zaragikada), zaragiko, zaragitik, zaragiik (zaragirik), zaragi azal, zaragi uts, zaragi betea, zaragi mutur, zaragi loturak, zaragitxo, zaragierdiko, zaragi ardoa, ardo zaragie, zaragigille

ZARANDA(DEA. (Erreka ondarra iralgitzeko baea)

ZARE(A. (Otarra, saskia) Erabilkera: zarez, zareka, zarekara (zarekada), beso-zare, azi-zare, buruzare, oial-zare, jetekozare, ofrenda-zare (argizari ta opilla, olata, meza-eskeintzarako eraman oi ziran zumezko otarratxoa), joste-zarea (jostunena), zareaundi, zarediko, peazare (zaretxoa), arbizare, bedarzare, astazare, sitx-zare (ximaurretarako), babesa (ogi-zarea), zaregille, zare eskarpa, zare aztak (esku-zuloak), zare-zumitzek, zare-ipurdi, zarezirie (zama eusgarria)

Esaera: Zarepe baten sartu leizke (urte gutxi barruko senitarte ugaria)

ZARPEATZE. Zarpeatu, zarpeaketa, zarpeatzaille

ZARTAGIN(ÑE. Zartagiñekoa (bixigarria), zartaginkirten, zartaigiñipurdi

Esaera: Orrek zartagiñeri kirtenetik eutsiko dio... (etxeakoandre area danean)

ZATO(A. Erabilkera: zatora, zatorako, zatoon (zatoan), zatoko, zatoik (zatorik), zatotxoa, zatoazal, zatoutse, zatomutur, zatougala, zatogille, botea, zato ardoa, ardo zatoa

ZEPO(A. Otso-zepo, axeri-zepo, erbi-zepo, sator-zepo, xagu-zepo, txori-zepo, arratoi-zepo, sataola, lazoa, tranpea

Esaerak: Zepon eroi (zepoan erori) (personagatik katigatzean) / Zepotik ies (iges) (personagatik askatzean)

ZERRA(RREA. Erabilkera: zerratze, zerratu, zerraz, zerran, zerratan, zerrari, zerraik (zerrarik), eskuzerra, trontzazerra, arkuzerra, arpanzerra, motozerra, zerra-txirringa, zerra-zinta, burnizerrea, zerra uztarrie, zerra etxea, zerrota, zerratxo, zerra ortzak, zerra-zorrozte, zerra-zorroztaille, zerrautse

ZIOR(RRA. (Zigorra) Ziorme, zuma-zior, urritz-zior, makilla, akuillu, idizille, ta abar

ZIMENTU(E. Etxe-zimentu, zimentarri, eustarri, azpiarri, zoruarri

ZIRI(E. Zirittu, burniziri, zurziri, porra-zirik (porra ta ziriak), enbor zirik (enporrak austeko)

ZIRKIL(LLE. Zirkin, zirkillu, txoko, baztar, izkutaleku, zoko, kale-zirkillu, zirkilluz-zirkillu, zirkil ein (egin)

ZIRRIZTO(A. Erabilkera: zirriztora, zirriztotik, zirriztoko, zirriztoik (zirriztorik), zirriztokin (zirriztoarekin), zirriztodun, ate-zirrizto, ol-zirrizto, pareta-zirrizto, ta abar

ZIZEL(A. Zizeldu, arrirako zizela, burnirako zizela, trintxa-melarra

ZIZELLU(E. (Exerlekua) Jarleku, aulki, aulkiluze

ZORU(E. Zoruz, zoruko, zorutik, zorura, zoruraino, etxe-zoru, labe-zoru, oiñetako-zoru, zelai-zoru, ontzi-zoru, kutxa-zoru, putzu-zoru, zoruerdittu (zapatak)

ZORRO(A. Errotazorro, paperzorro, narruzorro, eztizorro (eztia iragazteko), liñaizorro, kafezorro, ta abar

ZORROTZARRI(E. (Zurgintzarako tresnak zorrozteko esku-arria) Apeillanizarri

ZUGAN(A. (Lexiba egosketarako zurezko upela) Zugankara (zugankada), zugarrie (azpirako arraska), zугangille

ZUKU(E. Erabilkera: zukutze, zukutu, artirin-zuku, maats-zukue, saar-zukue (sagar-zukue) (sagardo gaia), zuku-zuku ein (egin), aie, morokille, intxaur-saltsa

ZULO(A. Ate-zulo, argi-zulo (teillatukoa), kiltza-zulo, iltzezuloa, saguzulo, bidezulo, leizezulo, jostorrazulo, ta abar

Esaerak: Etxe-zulo / Ama-zulo (etxekoia) / Oe-zulo (lotia) / Titi-zulo (titi-zale)

ZUMITZ(E. Zumitzek, zumizgai, zare-zumitzek, zumitz-esi, gaztanzumitze (moldatzeko ontzia), zumizgille, gaztainzumitz, urritz-zumitz, eta abar

ZURDA-SOKA(KEA. (Itzaiak idien buruko narrua lutu oi dute) Zurdabiurre

ZURIKETA. Erabilkera: zuritze, zurittu, zuritzaille, etxe-zuriketa, kareztatu, kareberrittu, karetu, artazuriketa, saarra (sagarra) zurittu, patatak zurittu (azala kendu), piñu-zuriketan, zuma-zuritze

Esaerak: Zurikeri (saldukeri) / Mingaiñ-zuri (maxiatzaille) / Ijito zurie (litxarkeri)

ZUTIKO(A. Zutikakoa, tentekoa, zutabea, zutarrie, zutoiñe (azpi-arria), pillarea, postea

9. PERTSONA, ABERE TA LANDAREEN GAITZAK

AGIN-ALDATZE. Agin-berritze, ortzaldatze, agin usteltze, ortza eroi (erori)

AGIÑEKOMIN(ÑE. Aokomin, plemoia

AIÑO(A. (Gariale ustela) Aiño-joa, aiñotza, aiño urtea, ustela

AJE(A. Erabilkera: ajeatze, ajeatu, ajedun, ajetsu, ajez, aje bae (gabe)

ALBAAKA. (Arnasestua) Albaakaz

ALIBIO(A. (Gaixoari poz eman) Alibiatzen, alibiatu, alibiagarri, alibiatzaillea, alibiagai

ANBO(A. (Landaren gaitza) Anbotzen, anbotu, anbogaitze

ANKAMIN(ÑE. (Abereen gaitza) Naparrerie

AOBIZAR(RRAK. (Abereak mingaiñean oi dituzte)

AOLEAR(RRA. (Aur jaioberrien aoko miña)

ARAKAITZ(E. (Gaizki sendaturiko zauria) Aldakaitze

AR-JOA. (Igalien arra, xomorroa)

ARTAPUTZ(E. (Artaburuan sortzen dan ustela)

ARROKA. (Arbolari muiña usteldu) Arrokatze, arrokatu, kipulatu

ASTANAPARRERI(E. (Personak) Naparreri jan, naparreri xulatue

ATZA. (Personak eta abereak) Azbedarra (sendagaia), sarnea

AULTZE. Auldu, aulerie, aulaldi, aulezi, makaltze, indarbaetu, maskaltze, lur-jotze

AUNDITU(E. Aunditze, aundittuna, aziuna, koskorra

AURRONDOKO(A. (Aurregin ondoren oneratu eziña)

BABA(BEA. (Odol-bildua) Babea etaa (atera), babak (babeak) irten, babea lertu, gaillue, odol-bittue, urbittue

BAIÑU(E. (Osabiderako) Baiñatze, baiñatu, baiñue artu, gatz-ur baiñue, bedarur baiñue, lurrin-baiñue, itxasoko baiñue

BEERA(KO(A. Beera-larrie (beera-larria), beera-jarioa, kakabera, beratu

BEGIKOMIN(ÑE. Beterrea, begitxatxu, begi-makarrak, begi-txintxurre

BEGIZKO(A. (Madarikaziozko gaitza)

BELARRIKOMIN(ÑE. Belarriko miñez, belarri-bedarra (osagaia)

BEREZKO(A. (Azaleko zauria) Odol-bittue, erlakaztena, erlakazten itxue

BIOTZEKO(A. Biotzeko miñe, kotakoa (abereak)

BIOTZERRE(A. Erremiñe

BIZIO(A. Biziook (bizioak), txixarak, txixara-txikik (txikiak), bizio-bedar, txixara bedar

BOTAKA. Botagure, botalarri, botakaldi, botakea, gonbittoa

BOTIKA(KEA. Erabilkera: botikak, gaixo-botikak, botikaz igurtzi, botikea artu, gari-botikea (galaziari ustelik sortu ez daikion naasten zaio), euli-botikea (elbiak iltzeko erabiltzen da), erre-botikea (errea sendatzeko etxean tajutua), botikario, botikagille, botikagintzan, erremedio

BULARMIN(ÑE. Erroibea (abereak)

BURUKOMIN(ÑE. Buruko miñez, kaskarreko miñe, kaskarrezurreko miñez, bepurutako (bepuruetako) miñez

EBAGI(E. Zauri, tarratara, ebagi-aska, ebagi-bedar (osagaia)

EGOSI(E. (Zauria) Egosittue

ELBARRI(E. Elbarritze, elbarrittu, elbarritasun, berezko elbarrie

ENOJU(E. Erabilkera: enojatzen, enojatu, enojaldie, enojuz, enojagarri, enojuik bae (enojurik gabe), min-zirrie (min-zurria)

EOPEN(A. (Gerrian, sorbaldan, da abar, berezko min-sorra)

ERASAN(A. Biurrittu, zaintiratu

ERKIN(ÑE. Erkintze, erkindu, ziztrin, txatxar, zipotz, mirrin, nano

ERLAKAZTEN(A. Erlakazten-itxue, erakazten-begie, erlakazten zuztarra, erlakaztena lertu

ERRE(A. Erretze, erreta, erre-zauri, erre-puxildu, erdi-erre, errebotika

ERREGOSI(E. (Oñetakoak ateraziriko ur-bildua)

ERREUS(E. (Erabilkera) Erreusten, erreustu, erreusetan, erreusekin, akastune, elbarrie

ERREZETA(TEA. (Sendagai-agiria)

ERROIBE(A. Erromiñe, errape-miñe (abereak), bular-miñe (personak)

ESTESOBRE(A. Apendize

ERRU(E. (Kutsua, gaitza) Errutxarra, errugaiztokoa, erru onik ez, erru itxaskorra

ETEN(A. Etetze, etenda, eten-errez, etengaitz, baasarea eten, arie eten, lur-etena, edur-etena

Esaera: Ez da laneen (lanean) etengo (nagitasun)

EZBEAR(RRA. Ezbearrez, ezbearreko, zoritxar

EZUR-AUSI(E. Ezur-auste, ezur-printzatu, besoa ausi, saietsak ausi, ta abar

EZUR-ETAREA. (Ezur-aterrea) Ukalundoa etaa (atera), eskumuturre etaa, besoa etaa, ta abar

GAITZ(E. (Gaixotasuna) Gaitze sortu, gaitzek mendeatu (gaitzak menderatu), gaitzek utzi, gaitz txarra, gaizbolara (gaizbolada), izurritea

GAITZOSATU. (Zauria osatu) Gaitzosatzen, gaitzosatuta

GAIXO(A. Erabilkera: gaixotze, gaixotu, gaixoki, gaixokor, gaixobera, gaixotasun, gaixoik (gaixorik), erdi-gaixo, gaitze, gaitzondo, gaitzek eldu, gaitze zabaldu, gaizki, gaizkitze, gaizkittu, gaizte, gaizberri, izurrite, erittu, gaitzosatu, ondoezik, auldu, onezik, makalik, pattalik, txakal-alldi, kilimala, gaixobixita

GARGARA(K. (Sendabidea) Ozpin-gargarak

GARI(E. (Karatxoa) Garitsu, garitxintxur

GESAL(A. Gesaldu, gesaltsu, gesaljario, urgesal

GIBELEKO(A. Gibelmiñe, gibelarrie

GOR(RRA. Gorraizea, gorrierie

GORRIN(ÑE. (Landaretan) Gorriñe sartu, gorriñek eldu, gorrindun, gorriñauts, gorrinzurie, erdoia, gorriñ igualdi (iguraldi)

GOZATU. (Sendatu) Gozatze, gozaera, gozakizun, gozabide, gozagaitz, erdi-gozatuta, gozatu eziñeko, gozatu bae (gabe), gaixoa gozatu, zaurie gozatu, gaitzek utzi, oneratu, bixkortu, pixtu

GRIPE(A. Gripekin (griperekin), gripealdi, gripebolara (gripebolada), gripe urteen (urtean) (1915'ko urtean izurritea izan omen zan)

IGARTU. (Landarea) Berez igartu, gaitzek igartu, zimeldu, galdu

ITZATZI(E. Itzatziz, itzatzittu, eskuko itzatzik (itzatzia), ezpaiñek itzatzittu, zartatu, printzatu, azal-etenak

IUTU(E. (Egur-ustela) Iutatu, iututze, iutu-argi

IXIPULA(LEA. (Azaleko zeta) Ixipulatzen, ixipulatu, ixipulakor, ixipulatsu, ixipula-beltza, atza

IXPIRITU(E. (Sendagaia) Alkohola

IZURRI(E. Izurrite, gaitz-kutsatze, gaitz-naaste

JOANIKOTE(A. (Ankako beatzaundiko ezur-giltza azi)

KARATXO(A. (Azaleko txintxurra) Karatxodun, karatxotsu, karatxoz, garatxoa, garie

KATARRO(A. Katarrotze, katarrotu, katarroz, katarro-eztul, sudur-itxi, muki-jario, sudur-jario, burutik beerakoa

Esatera: kukue katarrotu-ta (doiñu naaskera)

KIKILI-MAKALA. Kili-malaka, pattalik, erdi-gaixo

KIRIKA(KEA. (Oilloaren gaixotasuna)

KIRRIXKA(KEA. (Eskumuturreko minzurria) Eopena

KOKOTEKOMIN(ÑE. Tortikulix

KOLERA(REA. (Izurritea)

KONORTE(A. Konortea galdu, konortea jun (joan), konorteik bae (konortetik gabe), konortea etorri, kordea, sena

KORKOX(A. Korkoxdun, koskordun, txepadun, jibadun

KOSKOR(RRA. (Aunditua)

KOTAKO(A. (Abereak) Biozmiñe, biotzekoa

KUTSU(E. (Naastea) Erabilkera: kutsatze, kutsatu, kutsakor, kutsabera, kutsatu bae (gabe), gaitze kutsatu

LAUSO(A. (Begietakoa) Lausotze, lausotu, lausotsu, lausoz, lausotan, lausoik (lausorik), gandue, lanbro-lauso, edur-lauso, irin-lauso

LEGEN(A. (Azaleko gaitza) Legendun, legentsu, legenzuri, ixipulabeltz

LIPU(E. (Abere-gaitza) Lipuz, lipudun, gaizberri

LOTURA(REA. Zai-lotura, ardolio-lotura, enplastoa

LURRIN(ÑEK. Lurrintze, lurrindu, lurrinketa, bedar-lurriñek, karaitz-lurriñek, lurriñek artu

MAKAL(IK. (Onezik) Erabilkera: makal, makaltzen, makaldu, makalaldi, makalkorra, makalantzen, makalxamar, gaixobera

MIKATZE. (Egazia) Mikatu, mikaldi, oillo-mika, luma-soiltze

MIMOR(RRA. (Begiko mimorra) Mimorra irten, mimorra lertu, txintxurre

MINBIZI(E. Biziiña (biziarena), bizie

MIÑARI(E. (Mingainpeko zaintxo)

MURMU(E. (Abere-gaitza)

NAPARRERI(E. (Abere-gaitza) Ankamin, baztanga

ODOLBITTU(E. (Odol-bildua) Odolbatue, odolartue, odol-beltzunea, odol-belununea (belunguna)

ODOLJARIO(A. Odololeko, odolana, odolustu, odolbittu (odolbildu), odoldu, odolak artu, odola bota, odolak galdu, odolzaiñek

ODOLKOLPE(A. Perlesie, alderdi bat sortu)

ODOLUSTU. (Geienbat zauriagatik)

OKAILLA(LLEA. (Ardi-gaitza) Okaillatze, okaillatu, okailladun)

ONEZA. Onezik, ondoeza, zorabioa

OSPEL(AK. (Azaleko pupua) Ospelak, ospelak irten, ospelak lertu, ospelak jun (joan)

PASMO(A. Pasmatze, pasmatu, pasmakor, pasmoa zabaldu, pasmo-bedar

PERLESI(E. Perlesidun, perlesik (perlesiak) eldu, alderdi bat sortu (gelditu)

PUPU(E. (Aur-izkeran) Zauria, urratue, miñe

PUXILDU(E. (Urbildue) Erre-puxildue, urbittue (urbildua), erremindue, babea, puxilduk (puxilduak) irten, puxildue lertu

PUZTU. (Abereak) Aizaatu, azi, lertu

PUZUNI(E. Erabilkera: puzunitzen, puzunittu, puzunikor, puzuniz, puzunidun, puzunie zabaldu, zornatu, zatarra zabaldu

SOLIMAU(E. (Zauriak garbitzeko ur-egosia)

SOR(RRA. Sorrerie, gorra, gorraizea, gorraidea

TRIPAMIN(ÑEK. Tripamiñez, tripakomin

TXAKUR-AMORRATU(E. Amorrugaitze, amorratuta

TXINTXUR(RRE. Txintxurdun, begi-txintxur, erlakazten

TXIXA-GORRI(E. (Bei-gaitza) Txixa-gorridun

TXIXARA(K. Biziok (bizioak), bizio-txikik (bizio-txikiak), biziotzarra, txixara-bedarra (sendagaia)

TXUTXURRUTXU-EZTUL(E. (Aurtzaroan)

UMORE(A. (Abere-gaitza) Umorea sortu, umorea lertu (zorne aunditua da), odola goortu (gogortu), aize txarra

URBITTU(E. (Azalarrotua) Erremindue, erregosie, puxildue, babea

URRATU(E. (Azal-urratua) Erabilkera: urratze, urratu, azka urratu, oiñetakoon (oiñetakoen) urratue, atzamarrez urratu, marraskatu

Esaerak: Buru-urraka (ausnartze) / Bizitza urratu (azkeneratu) / Euzki urraeran (eguzki urrakeran, laiñapetik irteeran)

XIXTOR(RRA. (Barrabil gabeko arra)

XORRITU. (Landarea) Xorritze, gari-xorri, olo-xorri, arbi-xorri, erkin, nano

ZAI(E. (Buruko illeetako autsa)

ZAIN-TIRATU(E. (Biurrittue, erasana, zain-beartue, zaiñetena)

ZANBRO(A. (Arbi-landareen gaitza) Zanbrotzen, zanbrotu, zanbrotuta

ZAURI(E. Erabilkera: zauritze, zaurittu, zauriz josi, zauri-uts, zauri-bizi, zaurie itxi, zauri bae (gabe), zauriik (zauririk) ez

ZORABIO(A. Erabilkera: zorabiatze, zorabiatu, zorabioz, zorabioka, arintasune, oneza, zabuka, erdi-mareatu

ZORNA(NEA. Erabilkera: zornatzen, zornatu, zornatsu, zornakor, zornaz, zorna bae (gabe), zorna-bittue (zorna-bildua), zorna biurtu, zornea zabaldu, zorneek (zorneak) artu, zorna-aundittue, zorna-zaplatak, zorna-zorroa (agin-zuztarretan), zorna-gesala, odol-zorna naastue, zorna-bedarra (sendabelarra)

ZORO(A. Erabilkera: zorogaitze, zoratze, zoratu, zorotasun, zoroaldi, erdi-zoro, zoraerazi, arindu, buruko aizea, burutik ein (egin), burue galdu, kaskarra arindu, sasoi zoroa, gazte zoroa, diru zoroa, zoro-zoro bizi, zorakeri, zoragarri

10. LURRA TA ONEN ETEKIAK

AGORTU. Agortze, agorren (agorrazi), putzue agortu, itturrie agortu, leortu, ustu, gastatu

AKABERA(REA. (Bukaera) Erabilkera: akabau (akabatu), akaberako, akaberañoko (akaberaraiñoko), akaberaik (akaberarik), akabatzen ez dana, baztarrik baekoa (gabekoa)

ALDAMEN(A. Erabilkera: aldameneko, aldamenetik, aldamenea (aldamenera), aldamenetaa (aldamenetara), aldameneen (aldamenean), aldamenetan, aldamen banatan, alboko, ezker-eskubita (ezker-eskubitara)

ALDAPA(PEA. Aldapatsu, aldapan, aldapako, aldapatik, aldapaik (aldaparik), aldapa-pika
Esaera: Gogoko tokiin (tokian) aldapaik ez

ALDAPARO(A. (Errotarentzat ura gordetzeko osiña) Presea, giltzea (ataka), zinzurre (burni-sarea)

ALDERDI(E. Erabilkera: alderdi bakarra, bi alderditan, alderdi banatan

Esaera: Aren alderdie ba'no (aren ondasunak ba'nitu)

ALE(A. Erabilkera: alez, aletze, aletu, aletsu, aledun, alebaeko (alegabeko), aleka, aleka-aleka, aleik (alerik), aletza, alezimurre, alebetea, alebeteen (alebeteen, bolaran), alebikutze, galale (gariale), gaztaiñale, urrale, intxaurrale, ezkurrale, ta abar

AMILDU. Erabilkera: amiltze, amilka, amildegi, amiltoki, amillerazi, arramill, uramil, itxulipurdi

ANABASA(SEA. Anabasleku, sasi, zatardi, lardi, sastrapaldi, latza

APAKIN(ÑE-UPAKI(E. (Ur-geldiaren gain-apar berdea)

AREE(A. (Ondarra) Karaitzaree, errekarree, sarraree, arbelaree, arelur

AREKA(KEA. (Ur-bidea) Urerreten, sumatitze, luebaie, ur-bidea, kaiñue, errekatxo

ARKAITZ(E. Erabilkera: arkaizti, arkaiztsu, arkaiztoki, arkaiztarte, arkaizguna, arkaizbizi, arkaiztontor, arkaizmutur, arkaizpunta, aitz, aitzxorrotz, aizkorri, arranaitz, buetraitz (tokien izenak)

ARREGOTZI(E. (Ar-koskorraz egiñiko lurpeko urbidea)

ARRI(E. Erabilkera: arriz, arrizko, arritze, arrittu, arritsu, arrarte, arrileku, arrika, arrikari, arrikara (arrikada), arkoskor, arrimokor, arritxina, arrixee, arribeta, arrizati, arripilla, arribola, armailla, arramil, arpareta, arrijotze (xeatze), arrizubi, arribide (kaltzada), errekarri, mugarri, sedarri (gaiñarria), autsarri (korta saillaren erdiko mugarri bakarra), kukuarri (etxearen gaillurrekoa), zutoiñarri, pillarearri, kantonarri, eskiñarri, arkuarri, giltzarri (arku-bukaerakoa), probarri, abaillari, gatzarri, alperrarri, lixibarri, liñarri, gaztanarri (gaztak gazteko), txapelarri (teilla gañekoa), errotarri, zorrotzarri, dezterarri, sutarri (su-aurrekoa), suarri, zugarri, zementarri, zoruarri, arlosa, arlandu, arraska, arrizabal, kare-arri, arbera, arenarri, sarrarri, lapitzarri, argorri, zeparri, arbel, antxarbel,

arrillu, argin, argin-mutil, argintza, argin-maillu, arrimaillu, arrikatz, gibelarri (gaixotasun), segarri, arripe, arri-txikitan (aur-jolasa), arriabar, arrijoa (kaskabarra), arrieta (arrobia, toki-izena), arriurdin (toki-izena), arkaitz, aitz

ARRO(A. Mendi-arroa, errekarroa, bidearroa, golda-arroa, askea, sakana

ASTOZUBI(E. (Oinezkoendako zurez eta zoiezko zubixka)

AZALAPAIN. (Lur lantzea)

BAKANTZE. Erabilkera: bakandu, bakanketa, bakanerrex, bakangaitz, bakanguna, bakanegi, bakanago, bakantxo, bakantxeo, bakan-bakan, bakantzaille, arribakantze, artobakantze, piñu bakantze, bakan erne, bakan aldatu, meazte

BAPAIÑU(E. (Lur bustiak eguzkiaren beroaz botatzen duen lurruna)

BARATZA(TZEA. Erabilkera: baratzako, baratzan, baratzaa (baratzara), baratzaaño (baratzaraiño), baratzatik, baratzatzar, baratzatxo, baratza atxurketan, baratza-gauzak (barazkiak)

BARRUTI(E. Erabilkera: barrutira, barrutiko, barrutirako, barrutitik, barrutiin (barrutian), barrutiik (barrutirik), ezparru, itxitura, esibarru, paitabarru (paretabarru), erribarruti, auzobarruti, elizbarruti

BASATI(E. Basapizti, ezigaizto, ezikaitz, izuti, izukor, izuka, izukoi

BASO(A. Erabilkera: basora, basorako, basoraiño, basoraiñoko, basoko, basotik, basoon (basoan), basoik (basorik), basarte, basotsu, baso itxue, baso itxie, basamortu, basosail, basotza, baso-malkar, basogizona (zalea), basamutil (egurgin), basolana, basalur, basabide, basati, basojabe, basapizti, basaurde, basakatu, basaker, basauntz, basardi, basabei, basalizar, basamakatz, baxakan (basaran), basaporru, basaundi, aiñabaso, medikubaso (toki-izenak), arboladi, txara, ostape, sasi, latz

Esaera: Basoon azi, etxen nausi ta suk ausi? (basoan azi, etxean nagusi ta suak ausi?) (akulua, makilla)

BETELAN(A. (Lur erabilketa) Lur-berdintze, lur-zabaltze, lur-lan

BIDATXOR(RRA. (Bidetxidorra) Ardi-bidatxorra, oin-bidatxorra, txindurri-bidatxorra

BIDE(A. Erabilkera: bidera, bideratu, bideraiñoko, bideko, bidetik, bideik (biderik), bidealdi, bidesail, bidekutza (bidekurutza), bidegaltze, okerbide, bidelaun (bidelagun), ibilbide, zearbide, bidelaue (lautada), aldapabide, tirabide (eizerako), irrixtabide, bideattal, azalbide, bideaska (estrata), bidatxor, ardi-bidatxor, oinbide, gurdibide, lerabide, narbide, auzobide, erribide, erregebide, elizbide, gorpuzbide, kurutzabide, etxea (etxera) bide, zorbide, mandabide, katenbide (aldapatsua), erdi bidera, ikaspide, irabazpide, mandabideta (toki-izena), erromes-bide, Santiago-bide (izarren argiguna ortzean), txindurri-bidea, ur-bidea, kaltzara-bidea, estrarabidea, kamiñoa, bidez-bide, bideetako

BIRGARI(E. (Sail berean bigarren urtean ereindako garia)

BIRLORA(REA. (Urtaroko bigarren lorealdia) Birloratu, birloran, birloratuta

BUZTIN(ÑE. Erabilkera: buztinëzko, buztintsu, buztindi, buztindegi, buztina, buztinlur, buztinorea, buztin-zurita (toki-izena)

Esaera: Buztin-maixu (teillagiña)

EGAL(A. (Ertza) Erabilkera: egalak, egaleko, egaletik, egalea (egaleria), egaltsu, egalik, egalez-egal, lur-egalak, itxas-egalak, soro-egalak, baztarrak, ixkiña

EGI(E. (Mendi espalda, talusa) Erabilkera: egira, egiraiño, egiraiñoa, egiko, egitik, egiz-egi, epaitz, espalda, muiño

ELKOR(RRA. (Lur-elkorra) Elkortze, elkortu, elkortasun, troskea ein (egin), tringotu, goortu (gogortu), zapaldu, zepa ein (egin)

EPAI(E. (Talusa) Mendi-epaie, bide-epaie, epaitze (arkaitz pikea), luebaie (lur-epaie, lur-jabetasuna mugatzeko), aizkol-epaie (enporra aizkorak ebakiaz daraman aska), golda-epaie (zoi-aska)

EREIN. Ereite, ereittaro, ereinaldi, ereinketak, galazie erein, bota

Esaerak: Txanponak erein (zabaldu) / Aittek ein, semeak erein (aitak egin, semeak erein)(zurra ta ajolagabea)

EREMU(E. (Etxea ta lurrak) Eremuko, eremuntzat (eremuarentzat), eremurako, etxe-eremu, etxalde, baztarra, saillek

ERNE. Ernetze, erneera, ernamuin, ernekakoon (ernekakoan, erneeran), garie erne, bedarra erne, piñue erne, ta abar

ERTZ(A. Erabilkera: kale-ertz, etxe-ertz, bide-ertz, erreka-ertz, itxasertz, ertzeko, ertzea (ertzera), ertzeen (ertzean), ertzetik, ertzik-ertz, lau ertzak, kanto, kontal, egal, ixkiña, mutur, baztar, muga

ERRADURA(REA. (Soro ta baratzenako belar-gaiztoak erretzeko su estalia) Erraturak, errautse, erradura-ondoa (errautsa kentzean gelditzen dan inguru-errea)

ERREKA(KEA. Erabilkera: errekan, erreka (errekara), errekaia (errekaria), erreka, errekatik, erreka (errekari), errekatxo, errekarro, erreka, erreka (erreka-ize), erreka ertz, erreka baztar, errekarri, erreka, erreka, iru-erreka, Txantonerreka, Tabernaerreka (toki-izenak)

ERREKIN(ÑE. Sugai, suegur, zarba, zotz, araki, enbor, printzaki, ezpal, txirbil, egurrikatz, arrikatz

ERRETEN(A. Urbide, areka, sumatitz, luebai, kaiñu

ERREZKADA(DEA. (Illada) Errezkadan erein (azia), errezkadan aldatu (landareak aldatu), errezkadan jun (bana-banaka jun)

ERRI-LUR(RREK. Erri-baso, erri-larre, erri-saillek

ERROMARA(REA. Erromara-langak, erromara-albo, erromara-trangea, erromara-txorie, erromaratxoa, atakea, esatea

ERROTZE. Errotu, errotik, errutsu, erroberritu, zuztar, zain, ondo

ESATE(A. (Itxituraren etena) Sarlekue, irtenlekue, atakea

ESI(E. (Itxitura) Erabilkera: esitzen, esittu, esi-berrittu, esola-esi, alambre-esi, arantza-esi, pareta-esi, luebaie, itxiturea, esibarrue, ezparrue

ESOLA(LEA. (Zutikako taketa) Gaztaiñosolak, kantal-esolea, esola-esie, erreusta

ESPALDA(DEA. Mendi-espaldan, bide-espaldea, euzki (eguzki) espaldatik, egie, muiñoa, epaie, bizkarra

ESPOLOI(A. Oinbide, bidegal, bidertz, bidatxor, arlosadi

ESTAKA(KEA. (Ez lodi ta ez mee, egur mozkotea) Estakatu, estakaz jo

ETEKIN(ÑE. Etekiñe kendu, etekin ona, etekiñez urri, etekiñik eza

EZE(A. Ezatze, ezatu, ezatasun, ezko, eze-ezea, bedar-eze, egur-eze, ezagarri

EZKO(A. Ezkotze, ezkotu, ezkotasun, ezkogarri, ezkura, ogi ezkoa, lur ezkoa, ta abar

EZPARRU(E. Barruti, barrutegi, itxitura, esibarru

GAILLUR(RRE. Erabilkera: gaillurrea (gaillurrera), gaillurreen (gaillurrean), gaillurreko, gaillurretik, gaillurrik, gaillurrez-gaillur, gaillurreako (gaillurrerako), gaillurreaño (gaillurreraíño), gaillurpeen, tontorra, bizkarra, gaiñe

GALTZU(E. (Garia ebaki-ondoa) Galtzondo, galondoa

GARALEKU(E. Garosail, garasail, garaebaitze, garapilla, garosuatz, garokarreo, iñaurkinleku

GUNA. Lurguna, lauguna, aldapaguna, uruna, unara (unada)

ILLARA(REA. (Errezkada) Illaran azie erein, illaran aldatu (landareak landatu), illaran jarri (bana-banaka)

IO. (Igo) Erabilkera: iotze (igotze), iota (igota), iotzeko (igotzeko), ioera (igoera), iokuna (igokuna), ioaldi (igoaldi), ioleku (igoleku), io-jetxiin (igo-jetxian), mendira io (igo), bizimoduk io (bizimoduak igo), maillaz io (ospez igo), oreá io (legamiaz arrotu), burura io (edariak)

ISLA(LEA. (Egun argieran da illunabarrean nabaritzen dan mendi-gaillur aria) Isláa (islara), mendi islea

ITTURRI(E. Erabilkera: itturrira, itturrirako, itturriraiño, itturriraiñoako, itturriko, itturritik, itturriik (itturririk), itturriko ur, itturriko txorroa, metal-itturri, pol-pol-itturri, itturriin (iturrian)

Esaera: Itzitturri (berritxua)

ITXASO(A. Erabilkera: itxasora, itxasoko, itxasotik, itxasalde, itxasbazar, itxasinguru, itxasgain, itxasodei (trumoia), itxasgizon, itxas-lapur, itxasoko ure, itxasoko ekaitze

ITXITURA(REA. Esi, esibarru, ezparru, barruti, paita-esi, arantza-esi

IZTINGA(GEA. Erabilkera: iztingatsu, iztingakor, iztingaleku, iztingadi, iztingaguna, uruna, urleku, urgeldi, iztinga-bedar, iztinga-ur, iztinga-igela, iztingorra

JORRA(RREA. Erabilkera: jorratze, jorratu, jorratuuz (jorratuaz), jorran, jorraketa, jorrari, jorratzaille, jorragarai, jorraldi, lenjorra, bijorra, jorratxur, jorrai, galjorra (garijorra), artajorra, arbijorra, azalurratu

Esaerak: Jorra bat, buru bat, bijorra, bi buru (artajorraren garrantzia) / Etxea jorratu (zorperatu) / Pultxikuk jorratu (pratikak ustu)

KAIÑU(E. (Lurpeeko eta azaleko urbidea) Kaiñu-askea, kaiñu-zuloa

KALTZADA(DEA. (Arri-tolesturazko bidea) Arri-bidea, mando-bidea, errege-bidea

KANPO(A. Erabilkera: kanpora, kanpoan (kanpoan), kanpotik, kanpoko, kanporaka, kanporaiño, kanporaiño, kanporatzen, kanporatu, kanpokalde, kanpoko aizea artu, kanpotarrak etorri, etxez kanpora irten

KAREARRI(E. Karaitze

KATANBIDE(A. (Bide-aldapa pikea, gurdia kataiaz ta tar-tarras jartzetik datorkio izen ori) Katansalto (toki-izena)

KORTA(TEA. (Baso-sail biribilla) Korta larrie, korta-txikie, kortatxipi (toki-izena), autsarrie (kortaren erdiko mugarria)

LAPITZ(E. (Lurrondoan arbela duen lurra) Lapitzaldea, lapitz-ure, lapitz-lurre

LARRE(A. Erabilkera: larratze, larratu, larreleku, larresail, larrezain, larrabei, ardi-larre, negularre, udalarre, larre jabea, larre berri, larre berritze, larre-zorra, larre-aldeko

LAU(E. Erabilkera: lautzen, lautu, laututa, lauguna, lautoki, lautara (lautada), lau-laue, sorolaue, bidelaue, berdiñuna (berdinguna), zabalguna, zelaiuna (zelaiguna), urbi-zelaie (toki-izena)

LEIZE(A. Leizezulo, arzulo, lurzulo

LEOR(RRA. (Legor) Erabilkera: leortze, leortu, leorren (legorrean), leorreatu (legorreratu), leorrik, leortasun, leorgarri, leorte, leorpe, leorka, leortxo, leorpuntu, leorxamar, leortu bae (gabe), aoleorra, ogi-leorra, erropak leortu, agortu, igartu, sekatu

Esaerak: Metxa leorrik bae (gabe) / Ari leorrik bae (arras busti)

LIÑAPOTZU(E. (Liño-eskutak berratzeko ur-geldiko putzuak)

LOI(E. Loittu, lokatza loie, izozloie, edurloietan, kortaloi (ximaurra)

LOKATZA(TZEA. Erabilkera: lokatzatze, lokatzatu, lokatzaz, lokatzatsu, lokatzari (lokazdi), lokazleku, lokatzarte, lokatzaguna, lokatzarrasto, lokatza zipristin, lokatza leor (legorra), lokazbera, lardaska, lirdinga

LUR(RRE. Erabilkera: lurrez, lurrezko, lurreko, lurretik, lurrera, lurreratu, lurrekin, lurrik, lurrondo, lurrarazal, lurmami, lurgizen, lurmutur, lurzulo, lurberri, basalur, luebai, lurrareka, lurreten, lubizi, lurrikara, lurmen, lur jasotze, lur eman (gorputzillari), lur jo, lur lantze, lur-gorriketan, lur jabe, maizterlur, lurrarazpi, lurpee, karelur, buztinlur, lapizlur, arelur, sorolur, lurrustel, lur-bedeinkatu (illerria), errilur, lurpilla, oillalur, lurkoskor, lursopita, lurguna

LURMEN(A. Lurmentze, lurmendu, lurmenguna, lurmenduta

MAILLA(LLEA. Maillatza, maillatsu, maillaka, maillaz-mailla, mailladi, armailla, lurmailla, urmailla, edurmailla, maillatxo, maillak, giza-mailla, goi-maillako, erdi-maillako, koska

MALKAR(RRA. Malkartsu, malkarguna, mendimalkar, bide-malkar, aldapatsu, amildegi, epaitz

MANEATU. Maneatzen, maneakor, maneagaitz, maneatzaille, lur-maneaketa

MENDI(E. Erabilkera: mendira, mendiratze, mendiratu, mendiz, mendiko, menditik, mendiik (mendirik), mendiz-mendi, menditsu, mendizale, mendi-tontor, mendigain, mendigaillur, mendi-bizkar, mendi-mutur, mendi-espalda, mendi-sapalda, mendi-lepo, mendi-magal, mendioste, mendiatze, mendiz arutz, mendiz onutz, menditarte, mendiarro, mendi-bide

META(TEA. (Pilloa) Erabilkera: metatzen, metatu, metagintzan, metagille, gari-metea, garo-metatzen, bedarrak metaketan, mutxuriotu

MUGA(GEA. Erabilkera: mugatze, mugatu, mugako, mugatik, mugaik (mugarik), mugara, mugaiño (mugaraiño), mugaiñoko (mugaraiñoko), muga-mugatik, mugaz-muga, mugaz arutz, mugaz onutz, mugaz kanpora, mugabarrue, erdimugan, mugarri, urtemuga, bide-muga, basomuga, zurgue

MUGARRI(E. Mugarritze, mugarrittu, mugarri-barrue, erri-mugarri, gurdi-mugarri (etxe-ertzetan-da, gurrillak eldu ez daikion), autsarrie (korta deritzon sailleko erdiko arria)

MUIÑO(A. (Bizkarguna) Erabilkera: muiñagain, muiñape, soro-muiño, bide-muiño, muiñoepai, Muiñazorra, Muiño-zorrotz, Gezurmuiño (toki-izenak), egi, mailla, tontor, muga, irtekuna, pendiz, malkar

MUTXURIO(A. (Gari-metatxo) Erabilkera: mutxuriotzen, mutxuriotu, mutxuriok (mutxurioak), mutxuriogintzan, mutxuriogille, mutxurioketan, mutxuriotan jarri (garia)

OLASAR(RRA. (Meatz-ondakiña) Zepea, txirta

ONGARRI(E. Ongarritze, ongarrittu, xixtu (ximaurtu), kortaloittu, erraustu, karetu

OSIN(ÑE. (Putzua) Osiñeko, osiñea (osiñera), osiñetik, osiñik, osiñeen (osiñean), Osinbeltz (toki-izena)

PARRASTA(N. (Azia ereiteko era) Erabilkera: parrastaka, parrastara (parrastada), parraran (parradan), parra-parra bota

PEATZ(A. (Meatza) Peatzarri, peazti, peaztoki, peazare (saskia), txirta, zepea

PENDIZ(E. Erabilkera: pendiztsu, pendiztoki, pendizkuna, pendizgain, pendizpe, pendizeko, pendizea (pendizera), pendizetik, pendizik, bidependiz, soropendiz, muiño, muga, mailla, malkar

PILLA(LLEA. Erabilkera: pillatze, pillatu, pillaketan, pillako, pillako (pillarako), pillatik, pillatzaillea, pillatzarra, pillatxo, pillaka-pillaka, garapilla, arripilla, dirupilla, metea, mordoa, mordara, samalda

POLPOL-ITTURRI(E. (Bor-bor darion urbegia, jaiotza)

PRESA(SEA. (Ur-saltoa) Presagain, presape, presa ataka

PUTZU(E. Urputzu, putzuzulo, liñaputzu, osin

SAIL(LLE. Erabilkera: saillen (saillean), saillez, sailka, sailleko, saillik, sailletik, saillea (saillera), sailleako (saillerako), sailleraiño, sailleraiño, saillez-sail, sail banatan, sail melar, sail zabal, sail estu, sailtzar, sailtxo, sailleen-sailleen (saillean-saillean), basosail, gizasail, urtesail, piñusail, sorosail, garasail, da abar

SAKON(A. Erabilkera: sakontze, sakondu, sakonguna, mendisakon, bidesakon, platersakon, errekarro, sabelguna, zoko, zulo, zulonpo, solkon

SARRARRI(E. Arbera, arearri, arribiun (arribigun)

SASI(E. Erabilkera: sasiz, sasitsu, sasarte, sasiguna, sasitza, zakardi, lardi, otadi, anabasa, zaburradi, zikin, latz

Esaerak: Sasiik belarrik dittu (sasiak belarriak ditu) (ezkutakakoa agertzean) / Sasi-mediku / Sasi-letraru / Sasimaixu / Sasi-arotz / Sasikuma (gurasoek gaitzetsia) / Sasi-txita (oillategiz kanpora jaiok)

SITX(E. (Ximaurra) Sixte, sixtu, sixketa, sixtegi, sixpilla, mando-sitx, ardi-sitx, txerri-sitx, oillo-sitx, kortaloi, ongarri gozagarri

SOIL(LLE. Soiltze, soildu, soilketa, soillik, soil-soil, soilluna (soilguna), erdi-soil, mendi-soil, buru-soil, billutsik, gorri

SOKOR(RRA. (Lur-koskorra) Sokortsu, sokordi, sokortza, sokorjotze, sokorjole, sokor-mazo, lurtokor, lurbaldo (larriak)

SORO(A. Erabilkera: sorora, sororatu, sororako, soroan (soroan), soritik, soroik (sororik), sororatze, sorolanak, sororakoi, soakari, sorozabal, sorobizkar, soromutur, sorobaztar, soroegal, soroguen, sorobarren, soroerdin (soroerdian), sorosail, sorondo (lindik soro izana)

SUGATZ(A. (Meta, pilloa) Erabilkera: sugazten, sugaztu, sugazkintzan, sugatzeko, sugatzeen (sugatzean), sugatzetik, sugazkillea, sugatz-agea (zutikako agea), garo-sugatza, bedar-sugatza

SUMENDI(E. Garmendie

TALUS(E. (Ixuria) Erabilkera: taluseen (talusean), taluste, talustu, talusetaa (talusetara), talusea (talusera) jo, taluse eman, epaie, etzana, txaplana, ixurie

TANTAN(A. Tantanka, urtontan, euritantan, izerditantan, tanton, tantantxo, ittokiñe, txitxiñe

TARRAS. Erabilkera: tarraseen (tarrasean), tarraseko, tarrasekoik (tarrasekorik), tarraska, tarraskako, tartarras, tartarraska, arrastaka, narraska, narrez, leraz

TRANGO(A. Mailla, koska, zuloguna, potolouna (potologuna)

TRINGO(A. (Lurra) Tringotze, tringotu, elkortu, goortu (gogortu), zapaldu, zekentasun

TUPAKA. (Satorra lurra uxarka) Satorra jotzen, satorrak uxartuta

TXARA(REA. Txaradi, txaraka, txaraegur, txaralarri, txaramotz, pago-txara, aitz-txara (aritz-txara), gatzaintxara, pagotxaraka, aitzxaraka, Ogi-txara (toki-izena)

TXONDAR(RRA. (Ikatza egosteko su-estalia) Txondar-kargan (egur-pillaketa), txondar-egosten, txondar-egoslea, txondar-zuloa (lur-zabaldoa), txondar-usaia (gauaz ingurura zabaltzen duan usaia)

UNARA(REA. (Unada) Unaraka (unadaka), lurrunara (lurunada), ur-unara (ur-unada)

URAUNDITU. Urasetu, ase, busti, blai ein (egin)

URERRETE(A. Areka, urbidea, sumatitze

URKUUTZ(A. (Ur-kurutza) (Erreka-kurutza, bi beso, bi adar toki berera ixurtzen diran tokia) Urkutza, urkuutzeta (toki izenak)

URRE(A. Urremiña, urrebeta, urrezko, urregorri, ontzurre, urrebaiñu

ZABURRA(RREA. (Zaborra) Zaburrak, zaburraz, zaburratsu, zaburpilla, zaburratzea, zaburratokie, zaburraketan, anabasea

ZAKARDI(E. Sasi, sasarte, zatardi, anabasa, tartakadi, latz

ZAPARRI(K. (Oiñezkoak erreka zerkatu dezen oinperako arri-zerrenda)

ZART(A. Erabilkera: zartatze, zartatu, zartaka, zartara (zartada), zartakor, zartabera, zart ein (egin), lurre zartatuta, pritzatu, itzatzik (itzatziak), lur-etena, edur-etena

ZELAI(E. (Belardia) Zelaittu, zelaizail, zelaiberrittu, mendi-zelai, larrezelai

ZEPA(PEA. (Meatza) Zeparrie, zepaerrea, zipadie, zapa-koskorra, ola-sarra

ZIDAR(RRA. (Zillarra) Zidarmiña, zidarbeta, zidarrezko, zidarkolore, zidarbaiñu, zidardiru, zidarbizi

ZINKA(KEA. (Meatza) Zinkamiña, zinkabeta, zinkarri, zinka-ontzi, zinka-estalie eman

ZIPRIZTIN(ÑE. Erabilkera: zipriztiñek, zipriztindu, zipriztinka, lokatza-zipriztiñek, euri-zipriztiñek, ur-zipriztiñek, eta abar

ZOI(E. (Ikazkin-etxolen estalia) Zoitze, zoittu, zoiezk, zoiberrittu, zotala, zotal-etxaola

ZOIZARTU(E. (Leentxeago jiratako lurra) Zoizartzen, zoizartu, golda-zartue, laia-zartue

ZOKO(A. Mendi-zoko, zelai-zoko, bide-zoko, etxe-zoko

ZOPIZARTZE. (Lur-gorriketa) Zopizartu, zopizarren (zopizarrean), zopizarketa, zopizartzaille, zopizarsail, lur-gorritze, azalurratze

ZUBI(E. Erabilkera: arrizubie, burnizubie, astozubie (zuraz eta zoiaz egina), zubiarkue, zubiargie (urantzat neurria), zubi-sostena (arku tarteko zutikakoa), zubigaiñe, zubipea, erromako zubie, zubitxo (toki-izena), zubitxota (antziña basarria izana)

ZULONPO(A. (Mendi-arroa) Sakona (sakana), arroa, zulokotea, txondar-mokoloa

ZURGU(E. Erabilkera: zurguko, zurgutik, zurgura, zurguraino, zurguz-zurgu, muga, baztar, mutur, ertz

11. LANDAREDIA

ADATS(A. (Barazkien zuztar-mototsa) Porru-adatsa, kipula-adatsa (tipula-adatsa), baratzuri adatsa, zuztarrak, mototsa, bizarrak

AGIN(ÑE. (Arbola ostatsua. Gaur, Aizkorri-magalean bakar batzuek ezik galdukea degu)

AGOTZ(A. (Galalearen kaskala, estalia) Galagotza, galaokea (galagoka)

AIEN(A. Erreka-aien, ezkerriaren (Jaungoikon (Jaungoikoaren) atzaparrak, esan oi geniogun onen lore-mototsari), maatsaien, larriaren, indibaba-aien

AIENBEDAR(RRA. Kanpantxilla-bedarra

AILLORBA(BEA. (Aberejana) Aillorba landara, aillorbalasto, aillorbaosto, aillorbalora, aillorbaleka, aillorbaale, aillorbairin

AINGERU-LORA(REA. (Lore orixka usainkorra du)

AITZ-KRABELIÑA(ÑEA. (Arkaitzetako basa-krabeliña)

ALBERRITXIKU(E. (Etxe-babesean aleak eltzen zaizko) Alberritxiku-lora, alberritxiku osto, alberritxiku ale, alberritxiku ezur, alberritxiku azal

ALDAKAITZ(E. (Berezkoa, landatu gabeko arbola)

ALERTZE(A. (Orria botatzen duen piñua) Alertze japondarra (azal gorrixka), alertze asiarra (azal orixka)

ALTZ(A. (Erreka-ertzetako arbola) Altzipurdi, altz-gerri, altzegur, altzosto, altzezkur, altzool, altzezkoa, altzuztarri, Altzola (toki-izena)

AMETZ(A. (Sastrapa) Ameztorto, ametzadar, ametzosto, ametzekur, ametzegur, amesti, Amezti (toki-izena)

ANDU-BEDAR(RRA. (Ximaur-belarra) Xisbedarra

ANKABAKAR(RRA. (Aurrena oi dan basa-lorea)

APIO(A. (Basa-sastrapa) Apio torto, apio ale (txori-jana)

ARABA-OTA(TEA. (Sastrapa)

ARABEGI(E. (Enporraren korapilloa)

ARAKI(E. (Ez lodi ta ez mee dan su-egurra)

ARAN(A. (Fruta-arbola) Aranondo, aranadar, aranosto, aranlora, aranale, aranezur, arantxorten, aranzuri, arangorri, arantxiki, arantxertaka, baxakan (basaran), aranezur

ARANTZA(TZEA. Erabilkera: arantzadie, arantzartea, arantzalekue, arantzatsue, elorrrarantza, arantzabeltza, arantza-zulatue, lar-arantza, ota-arantza, morkots-arantza,

triku-arantzak, arantza-lorea, arantza-pipittak, sanjoan-arantzak (Sanjoanez ateetan jartzen diran elorrizko kurutzeak)

ARBI(E. (Soroko landara) Arbiondo, arbiורי, arbigara, arbilora, arbiazi, goizarbi, berantarbi, arbi ereitte, arbimeazketa, arbijorra, arbisoro, arbisail

Esaerak: Arbilorako (Pazkoaldi) / Berantarbi (atzerakoia)

ARBOLA(LEA. Erabilkera: arbolaondoa, arbolagerri, arbolaburu, arbola-azal, arbola-adar, tantai, zuztar, landara, lakatz, osto, orri, pipitta, ale, gizen, giarra, egur, zur, buruadar, besanga, magaladar, kukuadar, zarba, zotz, txotx, besadar, alboadar, ostadar, kimu, urtekimue, puja, pujaberritze, begi, mota, motaunditze (lora-zorroan), arbasta, muskil, urkuillu, arboladi, arbolape, arbolaitzal, arbolarte, San Joan arbola, arbola iñuste, arbolazuritze (azala kendu), arbolabakanketa

ARDEI(E. (Ardagaia) Pago-ardei, enbor-ardeie (enpor ustelduan irten oi du), ardei-litxek (su-arri garaian sua pizteko erabili oi zan), ardai-ziskue (ardagai sutua, larunbat-santuz su-bedeinkatua etxez-etxe mutil-koxkorak txanponen antsiatz zabaldu oi zuten)

ARIN(ÑE. (Erreka-ertzeako sastrapa)

ARKASATS(A. (Mendiko sastrapa, tximini garbiketan erabili oi da)

ARKAZI(E. (Arbola) Arkazigerri, arkaziadar, arkaziost, arkazilora, arkazileka, arkaziari, alkazie, arkazi-arantza

ARTE(A. (Arbola) Arteorrie (neguan ere irautendu), arte-ezku

ARTO(A. (Landarea) Artalandara, artamakilla, arto-osto, artagara, artagarantxilla (lore-kukullua), artalasto, artaburu, artaale, arta-kaskara, artamaluta, artabizar, artaazi, artirin (artoirin), artoereitte, artosartze, artazuriketa, artajorra, esnearto (eldu gabeko burua), txerri-arto, goizartoa, arta txikie, artaberde (abere-jana), arto zurie (Ameriketako), artasoro, artosail, artaganbara, artokutxa, artoesie (artoa aletzeko maia)

ASKI-BEDAR(RRA. (Soroko belar-gaiztoa)

ASTALARROSA(SEA. (Sastrapa) Astalarrosa lora, larrosa pipita, sasi-larrosa, basalarrosa

ASTAPUTZ(E. (Perretxiku itxua) Esaerak: Astapuzkeri / Astaputzar (kirtenkillu)

ASTIGAR(RRA. (Arbola)

ASUN(E. (Senda-belarra) Asunosto, asunzuztar, asunure, asunek erre

ATSO-GAZTAIÑA(ÑEA. (Zortzi-amar ale artzen dituan gaztain-molkotsa)

AXALBUZTAN(A. (Senda-belarra)

AZA(ZEA. (Barazkia) Aza landara, azakirtin, azazuztar, azaorri, azaburu, azagara, azalora, azaleka, azazi, udaza, neguaza, aza-lapiko, olioazak

Esaerak: Azak eman diozu (ziri ederra sartu) / Ura ezta azeen barreneko orrie (gaiñeko kukullua)

AZKAR(RRA. (Arbola)

AZI(E. Azitako (azitarako), azitan, azitza, azaro (ereiteko sasoia), azibitze, galazi (gariazi), pagotxazi, porruazi, liñazi, bedarrazi (belarrazi), saarrazi (sagarrazi), piñuazi ta abar

BABA(BEA. Erabilkera: babatorto, babalasto, babazuztar, babaosto, babalora, babaleka, babale, babazi, bababeltz, babaundi, babatxiki, ijito-baba, babagoiztar, indibaba

Esaera: Ortik-onaako babalorea! (aurpegi goibeldunari)

BAKANTZE. Bakanketa, bakandu, arto bakantze, arbi bakantze, piñu bakanketa, meazte, meaztu, meazketa

BARRABAS-BEDAR(RRA. (Soroko bedar-txarra) Antxopetxa

BASALIZAR(RRA. (Mendi goietako arbola; udazkenara pipita gorriduna)

BASAPORRU(E. (Baso-belarra)

BAXAKAN(A. (Basarana, arantza-beltza) Baxakan torto, baxakan lora, baxakan arantza, baxakan osto, baxakan pipita

BEDAR(RRA. (Belarra) Bedarzain, bedartorto, bedarzuztar, bedarrosto, bedarrizpi, bedarrondar, bedardi, bedartza, bedarsasi (askotza), bedarreze, bedarrigar, bedarrondu, bedartxar, bedargaizto, erremedio-bedar, maiatzbedar, urribedar, bilbedar, larrebedar, bedarreta (bedarlanak), bedarpilla, gurdibedar, sortabedar, zarebedar, bedarzugatz, bedarmailla, bedartegi, bedarzurin, soro-bedar, zelai-bedar, mendi-bedar, bedar ebaitze, bedar-ure

BEDARMIN(ÑE. (Sendabelarra)

BEDARRONTZE. (Belar-igarketa)

BELARRI-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Teillatu-bedar (basarriko teillatuetan ikusi oi da)

BELAXKA. (Landare zimeldua) Belaxkatze, belaxkatu, maxkaldu, zimeldu

BIZIO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Txixara-bedarra

EBAGI-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

ELORRI(E. (Sastrapa) Elorritorto, elorriosto, elorrilora, elorripipita, elorriarantza, elordi, Elorregi (toki-izena)

EMANKOR(RRA. (Etekin onekoa) Gari emankorra, saar (sagar) emankorra, izankorra, ugarie, askotza, uzta

ENBOR(RRA. (Enporra) Enbortzar, enbortxikitze, enborsue, enborziri (burniziri), enborgerri, pago-enbor, gaztaiñenbor, eta abar

EREIN. Ereitte, aziereitte, ereittaro, ereingiro

ERNAMUIN(ÑE. Ernamuindu, ernamuintze, zildu

ERNE(A. Ernetze, erneera, galernea (gari-ernea), arbierne, artoerne

ERRAMU(E. (Arbola-tortoka) Erramuadar, erramuosto, erramulora, erramu-usai, erramu bedekatu, erramu eune (eguna), erramu jaie

ERRETIXIN(ÑE. (Piñu-lika) Erretxinki, erretxindu (asarratze, sutze)

ERROMALATX(A. (Abere-jana) Erromalatxondo, erromalatxosto, erromalatx-zutar, erromalatxazi

ERROMERO(A. (Tortoka, sendakiña) Erromero adar, erromero osto, erromero lora, erromero usai, erromero-ur

ERROSARIO-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Muitta-bedarra

ERROTZE. (Landarea indarberritu) Errotu, errotsu, erratu, erroberritu, errotik, errotiko, zainberritu, zutarberritu

ERRUDA(DEA. (Sendabelarra) Errudalakatz, errudaosto, errudausai

ESNE-PERRETIXIKU(E. (Perretxiku mueta gaitzetsia)

EZKERRAIEN(A. (Sastrapa)

EZKUR(RRE. Erabilkera: ezkurrik, ezkurrez, ezkurtsue, ezkurtza, ezkurreen (ezkurrean), ezkurdie, ezkurlekue, ezkurralea, ezkur-kaskala, ezkur tartena, ezkur-txerrie (mendiko zerria), pago-ezkurre, aitzezkurre (aritzezkurra), arte-ezkurre

Esaera: Ezkur urte, edur urte

EZPAL(A. Ezpaltzen, ezpaldu, ezpalka-ezpalka, pago-ezpala, ezpalburrunda

EZPATA-BEDAR(RRA. (Iztingetako belarra)

EZPATIN(ÑA. Ezpatin lora, ezpatiñosto

FARDOTU. (Sagar, arbi, erromolatx eta abar, sasoia galtzean) Fardotze, fardotuta, arrotu, leortu

FRUTA-ARBOLA(LEA. Fruta-arbolak, gaztaiñondoa, maatsorpoa, aranarbola, ta abar

GARA(REA. Erabilkera: garatze, garatu, artogarea, arbigarea, azagarea, garantxillea, artogarabilketan, zildu, io (igo)

GARAGAR(RRA. (Abere-jana) Garagarlasto, garagarburu, garagarbizar, garagarrale, garagaririn, garagarzuku, garagarril (Sanjoanil)

Esaera: Astoa garagarrak irabazten (lurrean etzinda gain-azpi egiten)

GARI(E. Erabilkera: garizpi, garie erratu, garilasto, garizutar, galburu, galburu-zorro, garilora, galburu, galburu mailla, galazago, galale, galagoka, galazi, garikixkin, garijipoi, garizimur, gariustel, garimutxurio, garimeta, garipilla, kutxagari, ogi-irin (gari-irin), gariburruntzi (bururik gabea), galsoro, garisail, gari ereitte, galara (areaz lurra urratu),

galjorra, gari ebaitze, iittaro (iritaro), gari jotze, garijole, goizgari, Martsogari, garixorri (landare erkiña), garizorroa (errota-zorroa)

Esaerak: Edur-urte, gari-urte / Gari ona kutxatik saltzen (neskatxa jatorra etxeokoa)

GARO(A. Erabilkera: garozuztar, garamakilla, garanka, garokirten, garo-orri, garaleku, garosail, garoebaitze, garaebaille, garo bitze, garotza, garotegi, garopilla, garozama, garosorta, gurdigaro, garozugatz, iñaurkin, azpigarri

GARRATZ(A. Mikatz, eltzaka, pipita, garrazmin, gazimin

GAXI-GOXO(A. (Aoan lirdikatu oi dan iruorriko belarra)

GAZTAIÑA(ÑEA. (Arbola) Gaztaiña gerri, gaztaiñazutar, gaztaiñaburu, gaztaiñaroka, gaztaiñadar, gaztaiñosto, gaztaiñalora, gaztaiñamorkots, morkotsarantzak, gaztaiñale, gaztaiñazal, gaztaiñamintz, gaztaiñegosi, gaztaiñerre, gaztaiñadi, gaztaintxertaka, gaztaiñorbel (orri-igararak), gaztaintxara, goizgatzaiña, latz-gatzaiña, auntz-gatzaiña, berde-gatzaiña, indigatzaiña, gatzaiña atsoa (ale askotako morkotsa), gatzaiñamentu

Esaerak: Gatzaiñen indarra atzera (aizeak bota) / Saarraren (sagarraren) leungusu gatzaiña (janari aulak biak)

GAZTAIÑA-MORKOTS(A. Morkots-arantzak, morkotsak ao-zabalka (aleak galtzear), elduta, eretxi (agaz lurreratu), jalki (berez erori), bittu (bildu), aletu, alegorriin (alegorrian, ondo eldurik)

GIARRA(RREA. (Zuraren biotza) Aitzgiarra (arizgiarra), arkazgiarra, ta abar

GIBELURDIÑ(E. (Perretxikua)

IDAR(RRA. (Illarra) Idarraien, idarrosto, idarlora, idarleka, idarraie, idarberde, idarrazi, idarjorra, idarparra, idarbeltx, txidar

IDARSAAR(RRA. (Irensagar, arbola) Idarsaarlora, idarsaar-ale

II(E. (Iztinga-belarra) lietza, iietoki

ILLARRA(RREA. (Txillarra) Illarrondo, illarrakirten, illarraosto,

illarralora, illarrari (txillardi), illarramotx, astailarra, illarra-ixuski

INDIBABA(BEA. Indibaba txurie, indibaba motxa, Tolosa'ko indibaba, Gernika'ko indibaba

INDIGAZTAIN(ÑA. (Arbola) Txerrigatzaiña

INTXAUR(RRE. (Arbola) Intxaurki (zura), intxaurrondo, intxaurgerri, intxaurradar, intxaurzutar, intxaurrosto, intxaurhora, intxaurrale, intxaursokan (gaiñeko azala), intxaurkaskal, intxaur mami, intxaurlanga, intxaureze, intxaurrigar, intxaurrizal

Esaera: urrutiko intxaurrek amalau, gertura lau (uste okerra)

INTXUSA(SEA. (Sastrapa, sendagaia) Intxusa torto, intxusadar, intxusaosto, intxusazal, intxusamintz, intxusalora, intxusa pipita (txori-jana)

IÑAUSI. Erabilkera: iñausten, iñaustu, iñausketa, iñausaldi, iñauztaille, maats-iñauste, gaztaiña iñausketan, soildu, kimatu

IRUKUSTA(TEA. (Zelai-belarra) Irukustalora, irukustaleka, irukusta-azi

ITARIO(A. (Zelai-belarra) Itario torto, itariosto, itario-arantza

ITXATSI. Erabilkera: itxaste, itxatsita, itxaskorra, itxaskera, itxasgaitze, itxatsi bae (gabe), landarea itxatsi, txertue itxatsi, itxaskie (txertutik datorrena), gaitze itxatsi, zuztarrak artu, lurre artu

ITXUTA(TEA. (Garia lotzeko lasto moltxoka)

IZARDI(E. (Arbolen izardilika) Izardiberritzen, izardi denbora, izardibete, izardi joera

JABOI-BEDAR(RRA. (Belarra) (Lexiba egostean naastu oi zitzaion)

JALKI. Erabilkera: jalkitzen, jalkikor, jalkigaitz, jalkierrexa, azie jalkiiz (azia jalkiaz), alea jalkitzen, garoa jalkita (aizeak urratuta), jaulki, jalgi, aletu, dariola

Esaera: Farra-farra jalkiiz (jalkiaz) dabil (dirua zoro ereiñaz)

KAIÑABERA(REA. (Sastrapa) Kaiñabera torto, kaiñabera makilla, kaiñabera orri, kaiñaberagara, kaiñaberamotots

KANPANTXILLA-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Aien bedarra

KASKARA(REA. Artokaskarea, piñukaskarea, kaskara-jokue, koskola

KARDU(E. (Belarra) Kardulatz, astakardu, sorginkardu (eguzkilara), kardubera, kardulora, karduarantza, kardudi

KARRASKILLU(E. (Sastrapa, sendagaia) Karraskillu, egur, karraskillu ur, iñuntzie, lñuntzia (toki-izena)

KARRASKILLU(E. (Sastrapa, jakia) Karraskilluale, karraskillu arantza

KEIZA(ZEA. (Geriza, arbola) Keizaondo, keizagerri, keizazutar, keizadar, keizaosto, keizalora, keizapipita, keizale, keizaezur, keizatxorten, keiza-anpolai, keizgorri, keizbeltz, keizbera, usakeiza, piparkeiza, kinda, kindagarratz, txorikeiza, keiza txertaka

KIMU(E. Kimuberrittu, kimatze, kimatu, lakatza, pujaberrie, mentue

KIPULA(LEA. (Tipula, barazkia) Kipula landara, kipulaondo, kipulaosto, kipulagara, kipula lora, kipulea zildu, kipulazi, kipula-zuri, kipula-gorri, maiatzkipula, kipulausai, kipulasalda

KIXKIN(ÑE. (Gari-zimurra) Kixkintsue, galkixkiñe, alezimurre, jinpoiak

KIZKI(E. (Arantza) Elorri-kizkie, larrosa-kizkie, ota-kizkie, alanbre-kizkidune

KOROSTI(E. (Arbola-sastrapa) Korosti torto, korostiadar, korostioso, korostiarantza, korostileku, korosti pipita (txori-jana), korosti-makilla, Korostiaga (toki-izena)

KOSKOL-BEDAR(RRA. (Belar-txarra)

KRABELIN(ÑA. Erabilkera: krabeliñea, krabeliñak, krabelin-gorrie, krabelin-txurie, krabelin-lora, krabelin usaie, aiz-krabeliña, krabelin-tortoa

KUKU-ADAR(RRA. (Arbolari iñaustean uzten zaion tantai bakarra)

KUKUPRAKA(KEA. (Basa-lora)

KUKUSAAR(RRA. (Sagar gisako aritz-pipita)

LAKATZ(A. (Arbolaren urteko irabazia) Lakazberrik (lakazberriak), lakaztsue, lakatzak, kimue, pujea, mentue

LANDARA(REA. Erabilkera: landaratza, birlandatze, zearraldatze, landarazale, artalandara, arbilandara, pagolandara, piñulandara, landaraxorri (gaixokia), piparlandara, ta abar

LAPA(PEA. (Belar-tartaka) Lapakirten, lapaorri, lapakisku, lapa-ipixki (laberako ixuskia)

Esaera: Lapea baiño pegakorrango (itxaskorra)

LAPA-TXIKI(E. (Sendabelarra) Lapa-txiki ure

LAR(RRA. Erabilkera: larsasi, lardi, larrarte, larzuztar, laraïen, larpuja, larrosto, larrarantza, larpipita, masustalora, masusta

LASTO(A. Erabilkera: lastotza, lastoz, lastotsu, lastoik (lastorik), lastoizpie, lastamakilla, lastazago, lastapilla, lastategie, lastargie, lastaia (lastaikia, oerako bigungarria), lastakapela, lastolarrie, lastaxeea, gari-lastoa, zikirio-lastoa (exerlekuak eiotzeko erabilli oi da), artalastoa, patatalastoa, ta abar

LEKA(KEA. Babaleka, idarleka, barbantzuleka, arkazileka, lekatxiki, leka-antzu, ta abar

LERTXUN(E. (Arbola) Lertxunondo, lertxungerri, lertxunzuztar, lertxunadar, lertxunosto, lertxundi

LETXUBA(BEA. (Barazkia) Letxuba gorri, letxuba kizkur, letxubaburu, letxubaosto, letxubagara, letxubalora, letxubazi

LINDERO(A. (Iñauustu gabeko arbola) Pago-lindero, makal-lindero, gaztaiña-lindero, ta abar

LIÑO(A. (Liñu-landare) Erabilkera: liñoizpi, liñoanka, liñolasto, liñoagoka, liñolora, liñazi, liñaputzu, liñamazo, liñarri, liñojotze, liñabera, liñomatasa, liñai, liñai-zorro, Liña-putzuta (toki-izenak), eun, eunle

LIZAR(RRA. (Arbola, sendagaia) Lizargerri, lizarzuztar, lizarradar, lizarmakilla, lizarrosto, lizarleka, lizarrazi, lizarure, lizardi, lizarritzal, basa-lizar, Lizardi, Lizarmendi (toki-izenak)

LORA(REA. Erabilkera: loratze, loratu, loratsu, lorapitxi, loratxuri, loraori, lorausai, zelai-lorak, basalora, lorasorta, loramotots, loramota, lorakukullu, loraute (azikia), loranagi

LORANAGI(E. (Frutugabea) Lora-alper, goizlora

MAATS(A. Maatsondo, maatsaien, maatsosto, maasmordo, maatsale, maatsazi, matspats (ondakiña), maasbitze (biltze), maatsiñauste, maasbeltz, maaszuri, maasgorri, maasmelatu (legortua), txakolin-maats, txori-mats (basamats)

LURRESTALI. (Alea jalkita lurra betean) Ezkurre lurrestali, gaztaiña lurrestali, galalea lurrestali, ta abar

MADARI(E. (Arbola) Madariondo, madarigerri, madarizuztar, madariadar, madariosto, madarilora, madaripipita, madariale, madaritxorten, madariazi, madarimentu, madaritxertaka, goizmadari, negumadari, basamadari, makatx, basamakatx

Esaera: negu-madariik (guardiazibillei esan oi zaie)

MAILLURI(E. (Marrubia) Mailluri aien, mailluriosto, maillurilora, mailluriale, basamailluri, mailluri-bedar

MAILLURI-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

MAKAL(A. (Erreka-ertzetako arbola) Makal-arbola, makalondo, makalgerri, makalosto, makaltantai

MALMA(MEA. (Sendabelarra) Malmaosto, malma lotura, malmaure

MALMABIXKU(E. (Sendabelarra) Malmabixku zuztar, malmabixku lora, malmabixku kirten, malmabixku zuztarren ure

MALPOSTA(TEA. (Zelai-belarra) Malporta, irukusta, alpapa-bedar

MANTZELIÑA(NEA. (Sendabelarra) Mantzeliña ure, mantzeliña-lora

MENDA(DEA. (Belar usainkorra) Mendausai, menda lakatz, menda-ipixkia (etxe garbiketarako), astomenda

MENDAFIN(ÑE. (Sendabelarra) Mendafiñosto, mendafinure

MENTU(E. (Txertaketarako urteko puja) Madari-mentu, aran-mentu, saar (sagar)-mentu, mentutze, mentutu, mentuketa, txertue

MERMEN(A. (Sendabelarra) Mermenorri, mermenosto, mermenure, mermen-lotura, mermen enplasto (berezkoentzat)

MILLORRI(E. (Sendabelarra)

MILLU(E. (Sendabelarra) Millutorto, millukirten, milluorri, millumototsm miluazi, millusai, anisbedar

MINTTEGI(E. (Mintegia, landaretegia) Sabitegia, txirpidie

MIRURA(REA. (Sendagaia, sagar-arbolak ematen duten tortoa) Miruraure, mirurapipita (txori-jana)

MIZPERA(REA. (Arbola) Mizperaondo, mizperagerri, mizpera-adar, mizpera-osto, mizpera-lora, mizpera ale, mizpera ezurrek

MOTA(TEA. Motaundittu, motaberrittu, loramota, mota-jale (egaztia), begi, muskil

MOTXONDO(A. (Ebakitako arbolondoa, ipurdia) Zuztarra, ipurdie

MUITTA-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Muittatorto, muittakisku, errosario-bedarra

OLO(A. Olo landara, olorri, ologara, oloburu, oloazi, oloxorri (erkiña)

ONDAGAI(E. (Saskigintzarako zumitzgaia, ondo-adarra)

ONDO-PERRETXIKU(E. Ondobeltx, ondozuri, ondokapela

ONDU. (Abere jakia eguzkiaz legortu) Bedarrondue, alpapa ondue, bedar-ontze, bedar-onketan

OOLDIO(A. (Oroldioa) Erabilkera: ooldiotsu, ooldiolekue, ooldiomotza, ooldio-bizarrak, ooldio zurie (arboletakoa)

OOLDIO-PERRETXIKU(E. (Goroldio-perretxikue) Zizaori, xixaori

ORBEL(A. (Arbolen orri igartua) Erabilkera: orbelbitze (orbelbiltze), orbeletea, orbeltza, orbeltokie, orbelpilla, orbeltegi, orbelustela (basoan antziñatik dagona), gurdi-orbela (gurdikada), iñaurkiñe, azpigarrie

OREANO-BEDAR(RRA. (Odolkiei naasteko belarra)

ORKARI(E. (Garitarteko belar-txarra)

ORRI(E. Erabilkera: orriberritze, orrie irten, orrie eroi (erori), orritsue, orritzea, orriz jantzi, artaorrie, azaorrie, arbiorrie, bi orriin (bi orrian, erne berrian), lauorriko, orri bitzen (biltzen)

Esaerak: Apiillen azkenen orrie aizkaiñen (apirilla'ren azkenean orria aizgaiñean) / Ori ez da gero azeen (azearen) barrenengo orrie (aundi naikoagatik esan oi da)

OSTAXE(A. (Zelai-belarra) Ostatzikie

OSTAZURI(E. (Mendigoietako arbola)

OSTO(A. (Orria) Erabilkera: ostaatzen, ostaatua, ostoz jantzi, ostokimatze, ostotza, ostatsue, ostozaartue, ostagorrittu (udazkenean), ostapea, ostoitzala, osto-xeea (mendi-belarra), ostazurie, ostazurie (aitzeko arbola), patata ostoia, porru ostoia, piñu luma (ostoa)

OTA(TEA. Otalandara, otaernea, otaka, otatorto, otapuja, otagarranga, otamotz, otazuztar, otalora, otaleka, ota-azi, ota-arantza, otadi, otaleku, otalur, otapilla, sorta-otea, gurdi-otea, otasega, ota-aska (xeatzeko), otajokie (xeatzeko), ota-txori

Esaera: Ota-sortadun gizona (illargi beteari nabari zaion belungunatik esan oi da)

PAGOTX(A. (Abere-jana) Pagotx-landara, pagotx-erne, pagotx-lora, pagotx-orri, pagotx-buru, pagotx-azi, pagotx-sail

PARETA-BEDAR(RRA. (Arri zirrizkuetan sortzen dan osto borobilla) Txorijana

PASMO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

PATATA(TEA. Patata landara, patata lasto, patata lora, patata-ale, patata zuri, patata gorri, patata beltz, txerripatata, patata jorra, patata zulo, patataazi, patata egosi, patatagordin, patataerre

PEREJIL(LLE. (Barazkia) Perrejil osto, perrejil usai, perrejil gusto, perrejil azi

PERREJIL-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra) Astaperrejille

PIKU(E. (Piko-arbola) Pikuondo, pipuzutar, pikuadar, pikulakatz, pikuosto, pikuale, pikutxorten, pikumelatue (legortua), pikuzuri, pikugorri, pikubeltz, uztapiku, udazken-piku, berantpiku

PIÑU(E. (Mendiko arbola) Piñugerri, piñuazal, piñuadar, piñuorri, piñukaskara, piñuazi, piñu erretxin, piñudi, piñusail, piñusartze, piñubakantze, piñumeazketa, piñu alertze, piñu insinis, piñu abeto, basapiñu, ta abar

PIPAR(RRA. Piparkirten, piparrosto, piparleka, piparrazi, piparraundi, piparmorroi, piparmin, pipargorri, piparberde, piparrauts, piparpote

Esaerak: Pipartu (erremindu, asarretu) / Aren sudurrek pipar gorrie dirudi (edalearenak)

PIPAR-BEDAR(RRA. (Ximaur-belarra)

PIPITA(TEA. (Alea txiki dagoneiñoan) Saar (sagar) pipita, aran pipita, elorripipita, intxusa pipita, korosti pipita, ta abar

POXPOLIN(ÑE. (Aritzak ematen duen pipita legortua) Poxpolinketan (aurjolasa), dantxarie

SAAR(RRA. (Sagar-arbola) Erabilkera: saarlandara, saargerri, saarradar, saarrosto, saarlora, saarrale, saarrazal, saarrazi, saartxorten, saarmutxikin, saarpats, saarbitze (biltze), saasti (sagasti), saarmentu, saartxertaka, saarrondoko (berez lurrera eroria), basasaar, goizsaar, errezilsaar, urtebisaar, txorisaar, erregesaar, abadesaar, txerrimutursaar, mokotesaar, gazilokasar, saarmin, saargazi, sargeza, saardosaar, gezaminsar, eta abar

SAATS(A. (Arbola) Saats-torto, saatsadar, saatsosto, saats-lora, saaspuja, saatsazal, saasbiuerre (lokarritarako erabili oi da)

SANJOAN-ARBOLA(LEA. (San Joan bezperan zutitu oi dan makal-arbola)

SAPEDAR(RRA. (Ximaur-belarra)

SASTRAPA(PEA. Sastrapadi, zatardi, sastraparte, sastrapatsu, tartaka, sestraka, txaraka, intsusa-sastrapa, urritz-sastrapa, korosti-sastrapa, ta abar

SESTRAKA(KEA. Saar (sagar) sestraka, gaztaiña sestraka, aran sestraka, keiza (keriza) sestraka, ta abar

SESTRAKETA. Txertaketa, mentuketa

SOKAN(A. (Intxaur-alearen gaiñeko azala)

SORGIN-BARATZURI(E. (Zelaietako belar-txarra)

SORGINGARO(A. (Errekatxoen ertzetan irten oi dira)

SUGAITZ(E. (Tantai bakarreko aritz-luzeari esan oi diogu)

SUGARTO(A. (Sendabelarra) Errebedarra

TANTAI(E. Egurtantai, pagotantai, aiztantai (ariztantai), eta abar

TARTAKA(KEA. Tartakadi, tartakaleku, pago-tartaka, saats-tartaka, kosti-tartaka, sastrapa, txaraka

TARTAKU(E. (Sendabelarra) Tartaku-ure, tartaku-salda, zapobedar, satorbedar

TILLO(A. (Arbola) (Sendagaia) Tillogerri, tilloadar, tillo-osto, tillo-lora, tillo-ure

TOMATE(A. (Barazkia) Tomate landara, tomatekinten, tomate lasto, tomate osto, tomatelora, tomateale, tomatetxorten, tomate azi, tomatemakilla, tomate-pote

TXAKUR-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

TXARA(REA. (Tartakadia) Txaraka, txaraegur, pagotxara, aiztxara, gaztaiñatxara, txaramotz, txarasail, sastrapadi, ondagai, kirtengai, biurkai

TXIDAR(RRA. (Abere-jana) Txidarlasto, txidarlora, txidarleka, txidarrale, txidarririn, txidar eze, txidarrondu, idarbeltx

TXIKORI-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

TXIXARA-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Bizio-bedar

TXORIEZTI(E. (Kerizenporrak botatzen duan lika)

TXORIMAATS(A. (Basalandarea) Basamaats

TXORTEN(A. Saartxorten (sagartxorten), keizatxorten (keriztxorten), madaritxorten, pikutxorten, da abar

UNTZ(E. (Aien-sastrapa) Untzaien, untzosto, untzlora, untz-pipita

URAZA(ZEA. (Lur-urtsuetako azpi-zurixkadun orri zabaleko belarra)

URKI(E. (Arbola, sendagaia) Urkigerri, urkiazal, urki osto, urki ure, urkizti (toki-izena)

URKUILLU(E. (Tantai bikutza) Pago-urkuillu, piñu-urkuillu, aitzurkuillu (aritz-urkuillu), errekaurkuillu, bideurkuillu, iztarrurkuillu

URRITZ(E. (Urra, sastrapa) Urritz-torto, urritz-zior (zigor), urrizmakilla, urritzosto, urrizlora, urrale, urkaskal, ur-mami

URRIZIZA(ZEA. (Perretxikua)

UZTAO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra, sorobelar-txarra)

ZAIN(ÑE. Arbolazain, bedarzain (belarzain), ostozain, zaiñek, zuztar, erro

ZAIN-BEDAR(RRA. (Bost zaiñeko sendabelarra)

ZAINGORRI(E. (Zelaietan moltsoka irten oi dan landare ximplea)

ZALKA(KEA. (Soro-belar txarra) Zalkatorto, zalka osto, zalkalora, zalkaleka, zalka ale, zalkaazi, zalka-aundi, zalka-txiki, zalka-ar, zalkatsu, zalkadi

ZARBA(BEA. Pagozarba, aitz-zarba (aritz-zarba), zarbatsu, zarbapilla, zarbasorta, gurdizarba, ostozarba (kimatuaz gero), idarzarba (illar-aienak eldu daikien jarri oi zaie), zarbasta, arbasta, zotzak

ZERBA(BEA. (Barazkia) Zerbaorri, zerbakirten

ZIKIRIO(A. (Landara) Zikirio lasto, zikirio buru, zikirio ale, zikirio agoka, zikirio irin, zikirio-ogi, zikirio otas

ZILDU. Ziltze, zilduta, garatu, kimu-berrittu, io (igo)

ZIL(LLE. (Arbolaren biotza) Zille arrotu, zille kipulatu, zille fardotu

ZINTABEDAR(RRA. (Lorea)

ZORNA-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

ZOTZ(A. Zotzak, zoztu, txotxa, zarba, arbasta, zarbasta

ZUMA(MEA. Zumazko, umasail, zumadi, zumaziorra, zumaorri, zumazal, zumaebaitze, umasorta, zumabiur (lokarria), zumazarea (besu-otarra), zuma-ar (ibai-ertzetan azi oi dan sastrapa)

ZUMA-AR(RRA. (Ibai ertzetan oi dan basa-zumea)

ZUMAR(RRA. (Arbola) Zumarrondo, zumargerri, zumarradar, zumarrosto, zumardi

ZUMALIKAR(RRA. (Sastrapa) (Errekatxoan inguruetan egon oi da)

ZUR(E. (Zura) Erabilkera: zurezkoa, zur-lanetan, zurlantzea, zurerie (zuredia), zurajea (aria, urteko irabaziaren marra), zurgiarrea, zurgizena, zurbaldoa, zurkaskoa, egurre (egurra)

ZUZTAR(RRA. Erabilkera: zuztarrak, zuztarreko, zuztarretik, zuztarrik, zuztarreaño (zuztarreraiño), arbolazuztar, garozuztar, bedaruzuztar, zuztartsu, zuztartzar, aginzuztar, zain, erro, sapi

12. ABERE TA XOMORROAK

AAPI(E. (Kabia) Aapiko, aapira, aapin (kaban), aapiik (kabirik), oillo-aapi, txori-aapi, xoxo-aapi, erbi-aapi, sagu-aapi, txindurri-aapi ta abar

AARDI(E. (Zerri emea)

AARI(E. Arkuma-aari, bildotsaari, arkazteaari, aari adardun, aarimotza (adarrik gabea), joku-aari, aarikapatu (zikirotua)

AATE(A. Aataeme, aata-ar, aatakuma, aata-arrautza, itxas-aata

ABARO. (Ardien atsedenaldia) Abarotan, abaroleku, abarotoki, Arobi (toki-izena, abaro esanaia du)

ADAR(RRA. Erabilkera: adardun, adarka, adarkara (adarkada), adarkari (jokari), adarkera, adarje, adarretan, adarrak, adarrakin, adarrik, adarretik, adarrondo, adarmutur, adarrazal, adartzarrak, adarkoxkordun, adarbotoiak (irteeran), adarmuiñe, adarra bota (ausi), adarbakarra, adarzabal, adartxuti, adarmakur, adartxordo, aari adarra, zezenan adarra, akerran adarra, bareen (barearen) adarrak

Esaerak: Basakerran adarrak baiño okerragoa (arras biurria) / Adarra jo / Adar jotze / Adarjole (zirikatzaile)

AGAILLA(LLEA. (Arrai egatsa) Agaillak

AIDA!. (Idizkoei mugirazteko)

AINGERA(REA. (Ur-gezako arraia)

AINGERA-ZORRI(E. (Ur-gezako xomorroa) Aingera-zorrik (aingera-zorriak)

AIUMA(MEA. (Zakur-karrasia) Aiumaz, aiumaka, aiuma otsa, txakur-aiuma, aiumalarie

AKER(RRA. (Auntz arra) Akerkoa (urtebarrukoari), akertu (auntza umetu)

ALDAGAINKA. (Idi uztartuak elkarri bultzaz)

AMALAUZANKO. (Pizti iduriko aur-bildurgarria) Amalaunzankodun, zikilimandoa, sakamantekas

AMANDRE-GONAGORRI(E. (Xomorroa)

AMORRAI(E. (Ur-gezako arraia) Amorra arrautzak, amorraikumak

AMU(E. (Arrantzarako tresna) Kaiñabera, pitea, garranga

ANIMALI(E. (Aberea) Idi, asto, ardi, txakur, katu, ta abar

ANTZAR(RRA. Antzarkuma, antzarreme, ontzar-arrautza, itxas-antzar

ANTZU(E. (Abereak) Erabilkera: antzutze, antzutu, antzualdi, antzuzartue (umetze tarte luzea), bei-antzue, artantzue, oillook antzututa (arrautz jartzeari utzi)

APO(A. (Umetzarako zerri arra) Apotze, apotu (txerrama umetu)

ARABA-XOXO(A. (Paseko egaztia)

ARDI(E. Erabilkera: artalde, artzai, ardi ernai, artantzu, jatxardie (esneduna), esnaleorra (esnez urria), arkazte (urtebikoa), bildotsa (urtekoa), arkuma, arkuma-urruxa, arkumaari, ardizar (okelarakoa), ardi adardun, ardi motoxdun, ardibeltxa, artille, ardinarru, ardigaztai, artesne, ardimozte (ille mozketa), ardijexte (esnebiltze), arteskorta (jeisteko itxitura), arkorotz, ardixitx, ardibaba, ardi eskurakoi, ardi txintxardun, ardi-iltze, ardilarre, ardi soakari (sororakoi), ardi orroi, ardikie (ardi-aragia), ardixakur, ardibidatxur (bidatxidior), ardiorroi

Esaerak: Ardi beltza (senidetan ezberdiña) / Ardi errena (atzerakoa) / Ardie izan balitz, etzan soakarie izango (nagia)

AR-EME(EK. (Aberer ar-emeak) Bikotea, parejea

ARGIOILLAR(RRA. (Joan-etorrikako egaztia)

ARKAKUSO(A. (Xomorroa)

ARKUMA(MEA. Esneko arkuma, azarkuma (aurrerako uzteko), arkuma-aari, arkumaurruxa, urtebildots (arkuma), arkumaorroi

ARMEARMA(MEA. (Xomorroa) Armearmasare, armearma-arie, amelaune, armearma-aapi, armearma-ankamea

ARTZ(A. (Pixtia) Artzkuma, artznarrue, artz-urrama

AR(RRA. (Aberera) Astar, katar, oillar, zozoar, erbiar, eta abar

AR(RRA. (Xomorroa) Arzurie, arbeltxa, eltxarrak, piñuarrak, arjoa, lureko arrak, gaztai ardune, arrak ein (egin, usteldu), ardune

Esaera: Barruko arra (kezka)

ARRABIO(A. (Narrastaria) (Mendigoitan oida) Ur-arrabioa (uretakoa)

ARRAI(E. Arrai fresko, arrai gaztu, arrai zuri, arrai urdin, arrai ezur, arrai agaillak (egatsak), erreka arrai, itxasoko arrai, arrantza

ARRANBELTZ(A. (Egaztia) Miru, oillo jale, arraipardo

ARRATOI(A. Arratoikuma, arratoizulo, arratoizepo, arratoi-txakur

ARRE!. (Zaldizkoak mugirazteko)

ASTO(A. Erabilkera: astoz, astookin (astoakin), astotik, astoontzat, astoarentzat, astoik (astorik), asta-ar, astaeme, astoama, astakuma, astazai, astarrantza, astapiku, astazare, astasoka, astokate

Esaerak: Astotzar / Astoko / Astakillo / Astakeri / Astakirten / Astapiku / Astaputz / Astolapiko / Astakatillu (pertsonei)

ATUN(E. (Itxas-arraia)

ATZAPAR(RRA. Atzaparrak, atzapartu, atzamarra, atzapartu, katu atzaparrak, pizti atzamarrak

AUNTZ(E. Auntzesne, antxuma, auntz-narru, auntzaie

AUSNARTU. (Abere batzuek) Ausnartze, ausnarreen (ausnarrean), ausnarraldi, ausnartoki, ausnarzorro (orritokia)

AXARI(E. Axarieme, axariar, axarikuma, axalko (kozkortua), axalzulo, axalnarru, axalarrapatzaile, Axalzulota (toki-izena)

Esaerak: Axeriin (axerian) umea axalkuma (jatorria) / Axerizaarra (ezagupeneko) / Axalkokeri (okertxo) / Axarikeri (azpijana)

AXATZE. (Zakurra zirikatu) Axatu, axaka, axatzaille

AZALDI(E. Umealde, txerrialde, txitaalde, ta abar

AZKONAR(RRA. (Basapiztia)

AZPI-TXURI(E. (Joan-etorriko egaztia) Enara, enada

BABAZORRI(E. (Ale barruan sortzen dan xomorroa)

BARA(REA. (Narrastaria) Barazuri, baratziki, bara loie, bara lirdingea, baren (barearen) adarrak

Esaerak: Beasaindarra (gaitzizena) / Barea baiño motelago (astiro)

BASAKATU(E. (Piztia) Basakatukuma, aizkatu, papar-txuri, papar-ori, basakatu narru, ipurtatxa, pitotxa

BASAKER(RRA. (Piztia) Basakerran adarrak

BASA-OILLO(A. (Egaztia) Basoillar, basaoillanda, frankoliñe

BASAPIZTI(E. Basapiztiik (basapiztiak)

BASAUNTZ(E. (Piztia) Basauntzama, basauntzkuma, basauntz eize

BASAURDE(A. (Piztia) Basaurdeama, basaurde kuma, basaurde eize, basaurde zurda

BEI(E. Bei ernai, beiantzu, esnabei, uztarbei, etxebei, basabei, larrebei, beizar (okelabei), bei esne, bei gaztai, bei zai, bekotz (beikorotz), beinarru, bei ostikari, bei adarkari, bei orroilari, bei-uztarri, bei-marruza, beigorri, beipinta, suizabei

BELA(LEA. Bela-aapi, bela-arrautza, belakuma, belakarraka, okelabela, belatziki

BELATXINGA(GEA. (Egaztia) Belamiñe, belatxinga eize

BEOR(RRA. Beoka, kargabeorra (ezia), beortalde, beorzurda, beortxintzarri, moxala (beorkuma)

BIAI(A. (Urtebarruko txalurruxa) Azibiai, biantxa (bigantxa)

BIRIARRO(A. (Egazia) Biriarrokuma, biriarro aapi (kabi), biriarro arrautza, biriarro kantu

BUETRA(TREA. (Egazia) Buetrakuma, buetra-aapi (kabi), buetrarautza, buetra toki, buetraluma, Buetraitz (toki-izena)

BURUBELTX(A. (Txoria) Burubeltxaapi, burubexkuma, kaxkabeltxa

BUZTAN(A. (Isatsa)

BUZTANGORRI(E. (Txoria)

BUZTANIKARA(REA. (Txori urzalea)

BUZTANPEKO(A. (Mando-bastaren ubela)

BUZTANURKUILLU(E. (Xomorroa)

EGABERA(REA. (Paseko egazia)

EGAXABAL(A. (Paseko txoria) Kalandrie

EGAZTI(E. Erabilkera: egazkoa, egodun, egazti zarata, egazti kantu, egara, egaraka, egaraldi, etxe-egazti, paseko egazti, itxas-egazti

EGO(A. Erabilkera: egodun, egozabalka, egazaplaka, egaluzeka, egabaldarka, egogeldiin (egogeldian), egarazka, egape, egagain, egook (egoak) itxita, egoa ausi

Esaera: Azkar eta ondo usok (usoak) egara

ELTXO(A. (Xomorroa) Eltxoxee, eltxo ankame, eltxomordo, eltxo-zulatue

EME(A. Asta-emea, mando-emea, txakur-emea, zozo-emea, urruzea, aardie

ENARA(REA. (Enada, paseko txoria) Enara beltz, azpi-txurie, eulitxorie

EPER(RRA. (Egazia) Eperkuma, eperaapi (eperkabi), eper-arrautza, eperkantu, eperleku, eper-eize, epertxakur

ERAOSKA(KEA. (Amaren esnea ez danarekin azten dan aberea) Eraotsi, eraosketan, eraotsaldi, eraotsi berri, eraotsi zar

ERBI(E. (Pizia) Erbiar, erbieme, erbikuma, erbiaapi (kabi), erbikorotz, erbi-ille, erbi arrasto, erbitxakur, erbieize, erbi-kaxapo (kozkortua), erbi eiztari

ERBIÑUDE(A. (Pizia) Erbindurea, lepatxurie

ERLATXORI(E. (Egazia)

ERLE(A. (Xomorroa) Erlakuma, erlaopil, erlenagi, erregiña, langille, erlaultz, erlazorro (iges doan kumea jasotzeko), erlategi, erlemixtoa (zulatua), basaerle, erlemaixu

ERNALDU. (Abereak, umetu) Ernaltze, ernaialdi, ernaietzu, estaldu

ERRAPE(A. Erabilkera: errapera, errapeko, errapeen, errapetik, errapeik (erraperik), errapedun, errapeisten (azten, geitzen), bei-errape, ardi-errape, auntzerrape, ta abar

ERRO(A. Erabilkera: errook (erroak), errora, erroko, errotik, erroz, erroik (errorik), erromutur, erro-ziskue (zarraztada), erroibe (gaitza), lau-erroko, bi erroko, errobakarra (bat legortzean), errodun

ERROTA(TEA. (Egaziaren parapoa, jan-zorroa)

ESKIÑASO(A. (Egazia) Eskiñasokuma, eskiñaso-aapi (kabi), eskiñaso-arrautzak

ESKURAKOI(E. (Aberea) Eskulari, eskurakaitz

ESTALI. (Aberea umetzea) Estaldu, irixkook (idizkoak) beie, akerrak auntze, aariik (aariak) ardie, ta abar

EULI(E. (Xomorroa) Eulaundi, eulitxiki, mandauli, itauli, euli-ezpatak

EXEILEKU(E. (Abereen izter-giltza)

EZKALU(E. (Errekako arraitxo) Ezkaillu, ezkalukuma, ezkaluar, ezkalusare

EZI. (Abereak) Ezitze, ezitzaille, uztarrin (uztarrian) ezi, goldan ezi, esku bitatik ezi (naiz ezker, naiz eskubi)

FRANKOLIÑ(E. (Paseko egazia) Basaoillo, basaoillar

GAITZETSI(E. (Abere amak zapuztua) Arkuma gaitzetsie, eraoska

GALEPER(RRA. (Paseko egazia) Galeperkuma, galeper aapi (kabi), galeper arrautzak, galeper kantu, galeper eize

GANADU(E. (Aberea) Ganadu larrie, ganadu xeea, ganaduuk (ganaduak), ganadu lanak, ganadu janak, ganadu azpik, ganadu zai, ganadu zale (jabea), ganadu feri, etxeganadu, basaganadu, bei, beor, ardi, txerri, ta abar

GATZAGI(E. (Arkumearen esnezorroa, legortzean esnea mamitzeko erabili oi da)

GAUTXORI(E. (Gauetzko egazia, ta onen txilioa "Mateo-txistu"tzaz artu oi da)

GARRANGA(GEA. (Arrantzarako tresna) Amue

GILLOI(A. (Paseko egaztien moltsokako aurrelaria)

GIRGILLU(K. (Girgilluak, auntzak okozpean dituen gingiltxoak)

GRIÑA(K. (Zaldizkoen lepa-zurdak) Griñak moztu, griñetatik eutsi

IDI(E. Idipare, idibakarra, idiezker, idieskubi, idiuztarri, idigurdi, uztarridi, itzai, idinarru, idizil (ubelak koipatzeko erabili oi da), idipropa, iditratu

IDIZIL(LLE. (Zaldizaiaren makil-ubela)

IGABERA(REA. (Ur-leorreko piztia) Urtxakurre

IGEL(A. Iztinga-igela, leorreko igela, igelarrautzak, igel-korroka (kantua)

IIXKO(A. (Idizkoa, zezena) lixkotze, iixkotu, txaalixko, aziixko

IJARA(REA. (Abereen sabelgaiña) Ijaraezur, ijarazulo

IPURTARGI(E. (Gauetz argia ematen duan xomorroa)

IPURTATX(A. (Piztia) Basakatu, pitotxa, papartxuri, paparrori, basakatunarru, ipurtatx-narru

IRENSUGA(GEA. (Narrastaria)

IRRINTZA(TZEA. (Abereen marrua) Irrintzaz, irrintzaka, irrintzaots, irrintzalari, zaldi-irrintza, txakur-irrintza, erbi-irrintza, ta abar

ISO!. (Zaldizkoei geldierazteko)

ITAULI(E. (Xomorroa) (Abere larriak zulatzen dituen makurrena)

IXPILLU(E. (Zaldizkoen kopetako txuriguna) Ixpilludune

IZAIÑ(E. (Uretako xomorroa, sendakintzarako ere erabili oi zan)

IZTINGOR(RRA. (Joan-etorrikako egaztia)

KAKALARDO(A. (Xomorroa) Kakalardo adardun, kakalardo txiki (ximaurpekoa), kakanarrue

KAPASTA(TEA. (Xomorroa, abere-zorria) Ardikapasta, beikapasta, txakurkapasta, garokapasta

KAPAU. (Kapatu) Kapatze, malkapaue (gaizki txikiratua), kapatzaillea, aari-kapatue, idia, kapoia (oillaskoa), kaponarra (gaizki txikiratua)

KAPOI(A. (Egaztia) Kaponarra (gaizki txikiratua)

KARASTARRO(A. (Egaztia) Karastarrokuma, karastarro-aapi (kabi), karastarro arrautza, karastarro-kantu, karastarro-karraka

KARDUTXORI(E. (Txoria) Jilgeroa

KARRASKAOTS(A. (Bele-kantua)

KATAMOTZ(A. (Piztia) Katamozkuma

KATTAGORRI(E. (Basapiztia) Kattagorrikuma, kattagorri eize, katamuxar

KATU(E. Katakuma, etxekatu, katar, kataeme, katuama, basakatu, aizkatu, katamotz, kattagorri, katumiau (marrue), katupurrustara, katumurmur (sudur soiñua), katu-atzaparkara (atzaparkada), katu eiztarie, katu alperra, katukorotza (eginkaia)

Esaera: Katu ille (otsaille, umetze aldia)

KIRKIL(LLE. (Xomorroa) Kirkilkantu, kirkillar, kirkileme, kirkilkuma, kirkilzulo, kirkil-lur (lur egala)

KLIN-KLONOTS(A. (Zapo-kantua) Klin-klonka

KONEJU(E. Etxe-koneju, basakoneju, konejuar, konejueme, konejuama, konejukuma, konejutegi, konejunarru

KOSKABILLU(E. (Mando-zinzarria) Koskabilluk (koskabilluak), koskabillu otsa

KUKU(E. (Joan-etorriko egaztia) Kukuotsa, kukukantu, kukuarrautza, kukukuma

Esaerak: Kukuedurre (udaberriko elurtea) / Kukuarkuma (berantarkuma) / Kukusaar (kukusagar, aritz-pipita) / Kukupraka (basalorea) / Kuku jo / Kuku ein (egin) (lur jo)

KUKU-ARKUMA(MEA. (Maiatzean jaioa)

KUKUR(RRE. (Oillar gandorra) Kukurdun, kukurzutie, kukurreroie (eroria), kukurزابala

Esaerak: Kukurre jaso / Kukurre goien (arrotasuna)

KUKURRUKU(E. (Oillar kantua) Kukurrukuka, kukurrukuots, kukurrukulari, txutxurrutxue (oillaskoak), txutxurrutxu-eztul (aurren gaixotasuna)

Esaerak: Kukurruku jo (aurpegi eman, erronka jo) / Goizleneko dearra (deadarra)

KURRILLO(A. (Paseko egaztia) Kurrillo ots, kurrillo garraxi, kurrillo banda, itxas-egazti

KURRIXKA(KEA. (Zerri-kurrixka) Kurrixkaz, kurrixkaka, kurrixkaots, kurrixkaldi, kurrixkalari, kurrinka

LABEMOZORRO(A. (Su-inguruan sortzen dan xomorroa) Kukaratxea

LARREBEI(E. Larrebei talde, basabei, mendibei

LAUKOON. (Laukoan, zaldia korrika)

LAZO(A. (Piztientzat tranpa)

LEGOI(A. (Piztia) Legoiar, legoieme, legoiama, legoikuma, legoipardo, legoimarruza

LUMA(MEA. (Egaztiluma) Lumak, lumatu (soiltze), lumaberritze, lumaberrittu, lumasoildu, lumaxee, lumalarri, lumakirten, lumamordo, lumagorritan (lumatzake), lumaz jantzita, ollaluma, usaluma, buetraluma, ta abar

LURPEEKO(A. (Sagu antzeko piztia)

LURSAGU(E. (Piztia) Saguitxu, arbijalea

MANDAULI(E. (Zaldizkoena jotzen duan xomorroa)

MANDO(A. (Aberea) Mandako, mandotalde, mandazai, mandabide, mando-aska, mandoperra, mandotxintxarri, mandotrepexu, mandokara (mandokarga), Mandoaskata, Mandabideta (toki-izenak)

MARI-BURRUNTZI(E. (Errekatxoetako egarazko xomorroa)

MARKINETE(A. (Ur-txoria)

MARRU(E. Marruz, marruka, katumarru, txakurmarru, ta abar

MARRUZA(ZEA. Marruzaz, marruzaka, marruzalari, marruzagille, beimarruza, txaalmarruza, ta abar

MATXINSALTO(A. (Xomorroa) Matxinsaltari

MIAU(E. Katumiaue, miauz, miauka, miauots, miaulari

MIKA(KEA. (Baso goietako egaztia) Kapastajalea

MIRU(E. (Egaztia) Miruzuri, mirutxiki, mirukuma, miruaapi (mirukabi), mirubuztan (abereen belarrietako seiñalea), arraipardo, arranbeltz

MOKOMOTZ(A. (Txoria) Etxetxori, eliztxori, torretxori, ganbara txori, artotxori

MOTAJALE(A. (Joan-etorriko txoria) Negutea

MOZORRO(A. (Xomorroa) Babamozorro, patatamozorro, labemozorro, moxorro, momorroa

MUSKAR(RRA. (Narrastaria) Muskarkuma, muskar-arra, muskaremea, muskar arrautzak, muskarkolore

MUXAR(RRA. (Negua lozorroan daraman basapiztia) Muxarzuloa, muxar-aapi (kabi), muxarkuma, katamuxar

NARRU(E. (Abere-narrua) Idinarru, axerinarru, basaurdenarru, auntz-narru, ardinarru, burutako narrue (uztarri-estalkia), narruabarka, narrusopita (adabakia), narrumantal (errementariarena), narruzorro (artzaiena), narruazal, narrutu, narrugorri (narrugorrian), narruzko, narruik (narrurik), ugela, jostugela

Esaerak: Narruk beteen (geitxo jana) / Narrutik paatu (pagatu) (garestitasun) / Pultxikue narrutu (ustuerazi) / Narrutan (izurratu)

NEGUTA(TEA. (Joan-etorriko txoria) Mota-jalea, papar gorrie

OILLAGOR(RRA. (Joan-etorriko egaztia) Oillagorkuma, oillagor eize, oillagor-txakur

OILLANDA(DEA. Oillanda-arrautza, oillanda-oillasko (nabarmen tze sasoian)

Esaera: Goiz-oillanda (nexka mutilzalea)

OILLAR(RRA. Oillar-kukurruku, oillar-espuelak, oillarburruka, oillasko

Esaera: Oillarkeri (arrokeri)

OILLAZORRI(E. (Xomorroa)

OILLO(A. Etxe-oillo, uroilloa, indioillo, oilloaapi (oillokabi), oilloarrautza, oillo-kakaraza, oillo-koota (gaueko egon lekua), oillozulo (sarrera-irteerako ataka), oillaloka, oillomika, oilloantzu, oillaluma, oillosalda, oillaki, oillategi, oillozuri, oillobeltx, oillo-lepasoille, oillazorri, oillaaska, oillo lokabera, oillo mikabera, oillo aztarkari, oillanda, oillasko, oillar

Esaerak: Oillotu (lotsakor) / Oillalur (etxe ingurumaria) / Oillanarru (besoetako otz-pinportak) / Oillo gosea kantari, neska gaztea dantzari

OKIL(LLE. (Egazia) Okillar, okileme, okilarrautza, okilaapi, okilzulo

ONTZ(A. (Gaueko egazia) Ontz-txikie, ontz-kuma, ontz-lekaio, ontz-zurie

Esaera: Ontzanak eitten (egiten) (parranda, gaupasa)

ORDOTS(A. (Zerri arra) Apokoa

Esaerak: (Ferilekuko elkar-izketa da; azaldiko txerrikumengatik erosle-saltzailleak) "Zenbat ordots dittuzu?", - "Aitte due (dute) ordotsa", "Danak aardiik (aardiak)?", - "Baita ama re (ere)"

ORMATXORI(E. Ormatxorikuma, ormatxori aapi (kabi)

ORROI(A. (Abere orroia) Erabilkera: orroiz, orroika, orroiots, orroialdi, orroilari, bei-orroi, ardi-orroi, arkuma-orroi, auntz-orroi, antxuma-orroi, makakorroi (orroi estua), marruzaz, arranpalo

OTATXORI(E. (Txoria) Otatxorikuma, otatxori-aapie (kabia)

OTSO(A. (Basa-pitzia) Otsoar, otsoeme, otsakuma, otsonarru, otsoama, otso eize, otso zepo, otsozaunka, Otsamuiño, Otsabideta (toki-izenak)

PAAPO(A. (Egaztien jan-zorroa) Papar, papara

PAGAUZO(A. (Paseko egazia) Pagauso eize, pagauso eiztari

PARTZ(A. (Buruko illeetan sortzen dan zorri antzekoa)

Esaera: Partza baiño (baiña) nagigoa (nagiagoa)

PERI(E. (Abereen salerosketa) Perieun (feriegun), perileku, perikoz (ferikoan), perigizon, perizale, periz-peri, ferie

PIKU(K. (Pikuak) (Zaldizkoen ximaurra) Astapikuk, beorpikuk, mandopikuk, eta abar

PIPI(E. (Xomorroa) Pipizulo, pipiik (pipiak) jota, pipiik (pipiak) jan-da, pipiauts

PITOTX(A. (Pitzia) Basakatu, ipurtatx, paparrori, papartxuri, pitotx-narru, pitoxkuma

PITXOLETA(TEA. (Egarazko xomorroa) Pitxoleta txiki, arto-pitxoleta, aza-pitxoleta

PIZTI(E. Piztiz, piztiik (piztirik), piztik (piztiak), basapizti, piztitxar, piztin (piztian), atzaparretan

PUXIKA(KEA. (Pixe-zorroa)

SAGU(E. (Pitzia) Sagarra, sagukuma, saguaapi (sagukabi), sagutzar, saguzulo, saguitxu, satitxu, lursagu, ursagu, saguzepo, sataol, xagu

SAGUTXORI(E. (Arbola gerrian igotzen dan txoria)

SAGUXAR(RRA. (Gaueko pizti egalaria) Xaguxarra

SAPELAITZ(E. (Egazia) Mirue, miruzurie, arraipardo, arranbeltz

SASITXORI(E. (Txoria)

SATOR(RRA. (Piztia) Satorlur, satorrak jo, satorzulo, satorzepo, satornarru, xatorra

SEILLU(E. (Beien adarretan burni-gorituaz egin oi da) Seillatu, seillatze, seilluz jo

SEIÑALE(A. (Ardien belarrietako ezaugarria) Eztenzuloa, akatsa, printzatue, laiategie, mirubuztana (ezkerreko ta eskubiko belarrietan naiz aurretik, naiz atzetik)

SEREN(A. (Arropak jaten dituan xomorroa) Serenak janda

SOINKA(KEA. (Uztartuen elkar-bultza) Aldagainka, soinkazirie

SOINKURUTZA(TZEA. (Abereena) Soinkurutzezurre, soinkurutzgaiñe

SUGA(GEA. (Narrastaria) Sugagorri, sugatzar, sugaberde, erensuga, sugakuma, suga-arrautza, sugaleku, sugazal, suganarru, sugatxistu, sugarto (sendabelarra), sugaperretxiku

SUGANDILLA(LLEA. (Narrastaria) Sugandillakuma, sugandilla-arrautza

Esaera: Sugandilla muttur (aurpegi mirriñekoari)

TRIKU(E. (Piztia) Trikukuma, trikuaapi (trikukabi), trikuarantzak, trikunarru, trikusalda (sendagaia), trikujana

TXAKUR(RRE. Txakurrek, txakurrarra, txakurreme, txakurrama, txakurkuma, txakurtxiki, txakurtxo, txakurtzar, atetxakur, arratoitxakur, arditxakur, eitzakur, epertxakur, erbitxakur, basaurdetxakur, Txakurtegi (toki-izena), txakur-ille (gogorra), txakurbedar, txakurkorotz, txakurgaitz, txakurzaunka, txakur-urrama, txakurrek kask, urtxakur, txakurnarru, txakurramorratu

Esaerak: Txakurre puztu (zatoa) / Jantxakurre (ankabikoa) / Txakurren ipurdin pasa (lotsagabekeri) / Txakurrenak esan (gaizkiesate) / Txakurre bota (aurpegi eman) / Txakurraundi, txakurtxiki (txanponak) / Txakurrek oiñutsik

TXAL(A. (Beiaren umea) Txalurruxa, txaliixko (txalidizko), urtetxala, txalorro, txalgizen (aragitarako), txalbixkik, txalgintza

TXANTXANGORRI(E. (Txoria) Txantxangorrikuma, txantxangorri aapi (kabi), txantxangorri arrautzak

Esaera: Kuku-iñude (kukukuma txantxangorriak azi oi du)

TXEPETX(A. (Txoria) Txepexkuma, txepetx aapi (kabi), txepetxarrautzak

TXERRI(E. (Aberea) Txerriardi (emea), txerriordots (arra), txerrapo (umetzeko arra), txerrigarbasta (erdipurdikoa), txerrigizen, txerrama, txerrikuma, txerritalde, txerri umealdi, esnetxerri, iraiñeko txerrikuma, gazurtxerri (artzaia gazta-aroan eduki oi dituzte), txerritegi, txerriaska, txerrizale (saleroste dabillena), txerri-iltze, txerriltzaille, txerrikapatzaille, ezkurtxerri (basoan ezkur sasoian dabillena), basatxerri (basaurde), txerrizil (ubelak koipatzan erabili oi da), txerrie irausi (umeske)

TXIMITX(E. (Zura jaten duen xomorroa) Pipie, tximitxek janda

TXIMU(E. (Piztia) Tximuar, tximueme, tximukuma, tximio

Esaera: Tximiona eitten (egiten) (edanak ukututa)

TXINDORRI(E. (Txingurria, xomorroa) Txindurrik (txingurriak), txindurritzarrak, txindurri egodunek, txindorlur, txindorpilla, txindorri aapi (kabi), txindorri arrautza, txindurri-bidatxorra (bidetxidorra)

Esaera: Txindorri muiñek (ez-gauza) (adibidez, jatetxe batean: - Zer daukazu jateko? - Txindurri muiñek!)

TXINPIN(ÑE. (Txoria) Txinpinkuma, txinpin aapi (kabi), txinpin arrautzak

TXINTXARRI(E. Erabilkera: txintxardun, txintxarrots, txintxarmiñe, txintxar-uztaie, beixintxarri, beor-txintxarri, ardi-txintxarri, bildox-txintxarri, txintxarraundi, txintxarrerdikoa, txintxarritxoa, kanpantxilla, koskabillu (mando-zinzarriak)

Esaerak: Txintxarjolea (berri zabaltzaillea) / Txintxarrotsa (berrien zurrumurrua)

TXIRLA(LEA. (Itxas-maskulua) Txirlak

TXITA(TEA. (Egazia) Txitaldi, txitalalde, txita koskorak, oillanda-oillasko (oillanda ote dan, oillasko ote dan, sasoi ortan), urri-txitak (urrillean jaioak), sasi-txitak (oilloak berekisa sasia atereak)

TXIOZ. (Egaztien otsa) Txio-ots, txioka, txiolari, txitea txioz, txorie txioka, egabera txio-otsa, ta abar

TXIXARA(REA. (Lurreko xomorroa) Txixara lurre, txixara xea, txixaratzar

TXORI(E. (Egazia) Txorikuma, txoriluma, txorikantu, txoriaapi (txorikabi), txori arrautzak, txori-zirin, txoritzar, txoritxiki, txoritxo, txori-ezti, txori-maats, eulitxori, arbiazixori, eliztxori, ta abar

UME(A. (Aberekuma) Erabilkera: umetze, umetu, umez aurreratuta, umetan geldittu ezinda, umetaako (umetarako), umegintzan, umesarrie, umealdi, umetalde, ume-eske, umetoki, bi ume ein (bixkiak egin)

UMEIL(LLE. (Umea galdu) Ume-botatze, ume-botea, ume-galtzea

UMESKE. Umeskealdi (beiak), arkeraldi (ardi ta auntzak), igelaldi (zaldizkoak), irausaldi (zerriak), altaaldi (zakurrak)

URDABIL(LLE. (Abereen jan zorroa) Urdabille artu (bete), urdabille galdu (jeetxi, ustu)

UROILLO(A. (Itxas-egazia)

URTXAKUR(RRE. (Ur-leorreko piztia) Urtxala, igabera

URXOXO(A. (Ur-egazia) Urxoxokuma

URRUMA. (Txakur-karraxia) Urrumaz, urrumaka, urrumaots, urrumalari

USNA(NEA. (Abereen usaimena) Txakurre erbiin (erbiaren) usnan

USO(A). (Egazia) Etxe-uso, usakuma, usoar, usoeme, usategi, usaluma, usokurruka, usazirin, usoaapi (usokabi), uso arrautzak, pagauso, usatortola, uso eize, uso eiztari, usakie

UXARTZE. Erabilkera: uxarren (uxarrean), uxartu, uxarketan, uxarkatu, uxarka, uxarraldi, uxarkarie, uxarlarie, txerri uxarlarie, basaurdeen uxarsaille, azkonarrak uxartuta, muturka

XAPI!. (Katuari alderandu dadin)

XOXO(A). (Egazia) Xoxoar, xoxoeme, xoxokuma, xoxoaapi (xoxokabi), xoxoarrautzak, xoxo kantue, ur-xoxo, arabaxoxo

ZALDI(E). (Aberea) Urtezaldi, zaldigazte, zaldi-irrintza, zaldi griñak (zurda), zaldiz, zaldizkoa, zaldizkok (euri erausia)

ZANBRO(A). (Errekatxoetako arraia)

ZAPASALTO(A). (Arkumeak jolasean lau-ankaz batera lurra joaz) Erabilkera: zapasaltoon (zapasaltoan), zapasaltoz, zapasaltoka, zapasaltari, laukoon (laukoan)

ZAPATARI(E). (Erreketan urgaiñean dabillen xomorroa)

ZAPO(A). (Apoa, piztia) Zapotxiki, zapotzar, zapo-arrautzak, zapaburu, zapo kantu, zapanarru

Esaerak: Zapo / Zapokeri (berekoi) / Zapanarru (zikin-zeta)

ZARPA(PEA). (Atzamarra) Erabilkera: zarpak, zarpaz, zarpatsu, zarpadun, zarpakara (zarpakada), zarpa-arrastoa, zarpa-urratue, katuun (katuan) zarpak, legoian zarpatzarrak, atzaparrak, atzamarrak

ZAUNKA. (Zakurren otsa) Zaunkaz, zaunkaka, zunkaldi, zaunkalari, zaunkaots, txakur-zaunka, axalzaunka, otso-zaunka, azkonar-zaunka, damu-erauntsiz (zakur negarra)

ZEZEN(A). (Aberea) Zezen adar, zezenarru, basazezen, iixko (idizko)

ZIL(LLE). Zilletik, zilleko, zille eten, txerrizil, idizil (ubelak koipatzeko)

ZIRAUN(E). (Narrastaria) Sugaitxue

ZIRIN(ÑE). (Egaztien eginkaia) Oillazin (oillazirin), txorizirin, zirinbera, zirinleor, zirindu, ziriñusai

ZIZTOR(RRA). (Egarazko xomorroa) Ziztor-aapi (kabi), ziztorzulo, ziztor-ezti, ziztor zultu

ZORRI(E). (Xomorroa) Zorritsu, zorrittu, zorriketan, beizorri, oillazorri, urzorri, babazorri, igelzorri, partz, kapasta

Esaerak: Arbie zorrittu / Garixorrie / Bedarxorri (landare erkiñak)

ZOZO(A). (Egazia) Zozoar, zozoeme, zozokuma, zozoaapi (zozokabi), zozoarrautzak, zozokantu

ZURDA(DEA). (Zaldizkoen illea) Lepazurda, buztanzurda, zurda-ari, zurdasoka (itzaiak idien buruetako larrua lotzeko daramate)

13. DENBORA

AATSALDE(A. (Arratsaldea) Erabilkera: aatsaldero, aatsaldeko, aatsaldera, aatsaldetik, aatsalde leena, aatsalde erdi, aatsalde berandu, bazkalondo, bazkaloste

ABENDU(E. Abenduko, abendurako, abenduezkeroztik, gabonille

AGOR(RRA. (Iraila) Agorreko, agorrerako, agorrezkeroztik, Santikutz agorreko

AGUDO. Azkar, azkarrago, agudogo, agudoxeo, azkarxeo, bizkor, bizkorxeo, bixkor-bizkor, itxumustruka, zalapartaka, saltoka (laisterka), agudogi (agudoegi)

Esaerak: Gibela bota bearren (bearrean) / Itto bearren (oso bizkor)

AGUZTU(E. Aguztuko, aguzturako, aguztuezkeroztik, Andramari aguztuko

AIMARITAKO(A. (Abemaritako, illunabarreko ezkillak)

ALDE(A. (Aldera) Aatsaldea (arratsaldea), goizaldea, illuntzaldea, asterdi aldeako (alderako)

ALDE(A. Udatik negurako aldea, leendik daon (dagon) aldea, lenengok (lenengoak) bigarrenai (bigarrenari) aldea kendu dio

ALDI(E. Erabilkera: aldiko, aldira, aldizka, aldiik (aldirik), aldiz, aldiz-aldi, aldiin-aldiin (aldian-aldian), aldiin-aldikoa (aldian-aldikoa), pazkoaldi, ibillaldi, zoroaldi, zaputaldi, gaixoaldi, asarraldi, sarraldi, janaldi, loaldi, burutaldi, onezaldi, zakarraldi, ta abar

ANTXIN(ÑE. Erabilkera: antxiñeko, antxiñetik, antxiñetxo, antxiñetxoko, antxiñe eztala, aspaldi, leenaoko

APIRIL(LLE. Apirilkeko, apirilketik, apirilleako

ARGITIK-ARGIRA. (Egun zabaleratik illunera) Argitik-argirakoa

ARTE. Arteen (artean), arteaiño (arteraiño), geroarte, biarrarte, illarteko, bittarte, tarte

ARO(A. Erabilkera: gaztaro, zartzaro, uztaro, urtaro, eutaro (egutaro), ereittaro, azaro, irittaro

ARRAZKIO. (Arrazkero) Arrazkiakoa (arrazkerakoa), arrazkioztik (arrazkeroztik), geroztik, geroztikoa, ordutik

ASPALDI. Erabilkera: aspaldiko, aspalditik, aspaldiin (aspaldian), aspaldidanik, aspalditxo, aspaldixamar, aspaldi ez dala

ASTE(A. Erabilkera: astebete, asteosoa, asteka, asterako, astebarruko, astebizbat, astez-aste, astetxandan, astelen, astearte, asteazken, aste-errena (tartean jaia danean), astesantu, asteartiñate

ASTEGUN(E. Erabilkera: astegunen, astegunez, astegunek, astegunetan, astegunetako, astegunik, laneun (lanegun)

Esaerak: Astegun buruzuri / Aste eder jai kakatsu

ASTI(E). Erabilkera: astiro, astirogo (astiroago), astiikin (astiakin), asti gutxi, astie artu, asti bae (gabe), astiroxamar, astiroxeo (astiroxeago), beta, lantarte, soseguz, patxaraz (patxadaz)

Esaerak: Poliki-poliki / Geldi-geldi / Apurka-apurka / Pixkana-pixkanaka / Nasai-nasai / Gutxi-gutxika / Pittinka-pittinka

ATZO. Erabilkera: atzokoa, atzorako, atzotik, atzokoik (atzokorik), atzo ezkie (ezkero), atzo gaue, atzozortzi, atzoamabost, atzoillabete, bart

Esaera: Ez da atzo goizekoa (zartua)

AURKI. Laister, bixkor, arin-arin, jesu ta amen, aixa, lenbailen (lenbaitlen), begi itxi baten

AURTEN. Erabilkera: aurtengo, aurtendik, aurtendaiño, aurtente, aurtentibaiñolen

AURRE(A. Aurrez, aurreko (aurrerako), aurreko, aurretiko, aurretik, aurrerantzen, aurreratze, aurreratu, bazkalurre, afalurre, ezkonurreko, eraso (euri zaparrada) aurreko aizea

AZARO(A. Azaroon (azaroon), azaroko, azarorako, azaroezkeroztik

Esaera: Azaroko eune (eguna), argitu orduko illune (motza)

AZKAR. Azkartxo, azkarxeo, azkarrago, azkarregi, laixter, bixkor, arin, presaka, azkarra, azkarkeri

BART. Bargaue, bart gauerdiko

BARRU(E. Astebarrue, urtebarruko, eunen barruun (egunaren barruan), zortzi eun (egun) barru

BAT-BATEEN. (Bat-batean) Bat-bateko, bat-batea (bat-batera), ez bat eta ez bi, kolpeen (kolpean)

BEALA. (Bereala) Bealakoon (berealakoon), bealako baten, bealaxe, aurki, seittun (segittuan), seittu-seittuun

BEATZIURREN(A. Irurren, urteurren, amabosturren

BEIN. Bein baten (batean), beinbateko, bein eo (edo) bein, beste bein, beingoatik (beingoagatik), bein ikusiko-ta..., beingoon (beingoon), beingo, bein (beinere) ezpeza (ez bezela), noizik-bein, noizeen (noizean) bein, bein bat bein bestea

BELAUNALDI(E. Belaunaldiko, belaunaldiin (belaunaldian), gure belaunaldi, gizaldi

BERANDU(E. Erabilkera: berandutze, berandutu, beranduko, beranduraino, oso berandu, berandugo, berandugi, berandutxo, beranduxamar, beranduzale, alik beranduen, beranduen dala, berandubaik (barik, gabe), beranduenik, beranduenez

Esaerak: Berandumordo / Berantoillar / Berantarbi / Negumadari (pertsona nasaiak)

BERROGEIALDI(E. Berrogeialdiko, berrogeialdiin (berrogeiadian)

BETI. Betiko, betikoa, betirako, betidanik, beti-betirako, oaindaiñoko (oraindaiñoko), sekulaako (sekularako)

BEZPERA(REA. Erabilkera: bezperatik, bezperan, bezperako, jai bezperan, San Joan bezperan, ezkon-bezperako, ta abar

BIAR. Biarko, biartik, biar goize, biar iguardie, biarko gaue, biar-etzitan

BIZ-BAT. Eun (egun) biz-bat, aste biz-bat, urte biz-bat, bitik-bat

BIZKOR. Bizkortze, bizkortu, bizkortasun, bizkorraldi, bizkortuerazi, bizkorrago, oso bizkor, bizkorregi, bizkortxo, bizkorxeo, bizkorxamar, naikoa bizkor, bizkorraso, bixkor-bixkor, agudo, bizi, laister, azkar, itxu-mitxuka, arrapastaka, presaka, presaka-txikiin (txikian), itto bearren (bearrean)

DENBORA(REA. Erabilkera: denboraz, denborekin, denboraldi, denboraik (denborarik), denbora baeko, denboratako, denboratsu, denbora pasa, denbora sobra, alperdenbora, garaiz, sasoiz, beta

EDADE(A. Edadez, edadeko, edadetu, edadetsu, edadeik (edaderik), edade baeko (gabeko), adiñeko

EGUARDI(E. Erabilkera: eguardiin (eguardian), eguardiarte, eguardiaurre, eguardiaurtxo, eguardi-inguru, eguardi-eguardiin (eguardi-eguardian), eguarditik, eguardi-ondoan (eguardi-ondoan), bazkalaurre, bazkalondo, bazkaloste

EGUNDO. Egundokoa, egundoenik, egundo izan bae (gabe), egundoko pillea, egundoko iskanbillea

EON. (Egon) Erabilkera: eoten (egoten), eoteko (egoteko), eotekotan (egotekotan), eonaz (egonaz), eoera (egoera), eonaldi (egonaldi), eoneen (egonean), eon da eon (egon da egon), geldik eon (egon), zutik eon (egon), gaixo eon (egon), eongurea (egongurea), errin eon berri (errian egon berri), biar etxeen eongo (etxeen egongo) naiz, eongiro (egongiro), eonzar (egonzar)

ERAIÑEUN. (Eraiñegun) Eraiñeundik, eraiñeungo, eraiñeun ezkie (ezkero), eraiñeun goizen (goizean), eraiñeun gauen (gauean), eraiñeun-zortzi, eraiñeun-amabost, eraiñeun-oetabi

ERAIÑEUNTXTOTI(K. Eraiñeuntxtoti goizeen (goizean)

ETZI. Erabilkera: etzikoa, etzitik, etzirako, etziraiñokoa, etzirarte, etzirartekoa, etziezkio (etziezkero), etziezkeroztik, etzi-zortzi, etzi-amabost, etzi-oetabi (ogeitabi)

ETZIAMU. (Etzidamu) Etziamu goizetik, etziamu gauerako

EUNARGIZ. (Egunargiz) Eunargitan (egunargitan), argitik-illunea (illunera)

EUN(E. (Eguna) Eunero, eunero, euneko, eundaiño, eunik, eunsenti, eunabar, eunargiz, eun osorako, eunerdi, eunerdika, eun da erdi, bi eunetan, eun-bizbat (egun-bizbat), zortzi eun, amabost eun, mezaeun, jaiotzaeun, ezkonueun, San Joan eun, da abar

EZORDU(E. Ezordutan, ezorduk (ezorduak), ezgaraie

GARAI(E). Erabilkera: garaiz, garaien, garaiko, garai on, garai txar, ez-garai, garairik, garaiek, garaitsu, garaien-garaiko, garai baten, garairen bateko, garaiz kanpo, garaie baiño len, eizgarai, ezkongarai, udagarai, zaartzaro, ereittaro, ekittaro, bolara

GARIZUMA(MEA). (Pazkoaurreko berrogeialdia) Garizuman, garizumako, garizuma aurre, garizumaldi, garizumaondo

GAU(E). Erabilkera: gauez, gabaz, gaueko, gaueen (gauean), gauera, gauerako, gauero, gaututa, gaugiro, gaurik, gabon! (gauon), bart gaue, atzo gaue, gaulendik, gauerdi, gauberandu, gau ta eun (egun), gau osorako, gaubela, gaueskola, gaupasa

Esaerak: Gautxori / Gau ta gauerdi (parrandan)

GAUR. Erabilkera: gaurko, gaurtik, gaurbertan, gaurrarteko, gaurdaiño, gaurdaiñoko, gaur-gaurko, gaur euneko (eguneko), gaur baiño leen, gaur-biarak, gaur-biarretan, gaur ez-ezik, gaur zortzi, gaurramabost, gaurroetabi, gaurrillabete

GERO. Erabilkera: geroa, geroztik, geroz-eta, geroztiko, gerora, gerorako, geroko, gerogo, gerogoko, geroxeo, geroko baten, gerorutzen, ondoren, etorkizun

GOIZ(E). Erabilkera: goizeko, goizetik, goizeako (goizerako), goizik, goizez, goizeen (goizean), goizaldea, goiznabar, goiz-goizetik, goizaldi, goizeaiñoko (goizeraiñoko), goiztar, goiztxo, goiztxio, goizago, goizegi, goiztxamar (goiz xamar), goizparte, eguardiarte

IAZ. (Igaz) lazko, iaztik, iazarte, iaz baiño leen, iaztik-aurtena, iazko urtea, iaz bezela, iaz bezelatsu, iaz aiñeen (aiñean), iaz ez-bezela, iazko artoa

ILBELTZ(A). Ilbeltzeko, ilbeltzetik, ilbeltzera, ilbeltzaren

ILLABETE(A). Erabilkera: illabeteko, illabetero, illero, illeroko, illeen (illean) bein, ilka, ilkako, ilbizbat, ilguziko, illero-illero, il osorako, atzoillabete, gaurrillabete, jun (joan) dan ille, il ontan, datorren illeen (illean), illabete barru, iruillabetero, sei-illabetero

ILLUNABAR(RRA). Illuntzea, illuntzatxoa, illuntxinta, illunixtante

IÑOIZ. Erabilkera: iñoizko, iñoiz-bein, iñoiz baiño (baiña), iñoizko denboran, batzutan

Esaerak: Bein eo (edo) bein / Bein eo (edo) bestetan / Iñoiz beinka / Noizik-bein / Batzen-batzutan

JAIEGUN(E). (Jaieguna) Jaie, jaien, jairako, jaitik-jaira, jaietan, jaietako, jaietaako (jaietarako), jai-erropak, jai-bazkari, astekojai, zortziko jai, aste-erdiko jai, erriko jai, gabon jai, gabon jaiek, jai aldakor, jai bezpera, jai giraumen (biaramon), jaigiro, jaiusai, jai-itxura, jai-gose, jai-atsalde (arratsalde), urteko jaiek, jaierdi

LANEUN(E). (Laneguna) Asteun (astegun), laneun osoa, laneunerdie, laneuneko, laneunek, laneuetan

Esaera: asteun (astegun) buru-zurie (lanegun soilla)

LANORDU(E. Lanorduuk (lanorduak), lanorduko, lanordutan (lanorduetan), lanordukin (lanorduekin), lanordutaako (lanorduetarako), lanorduik (lanordurik), lanordu barruun (barruan), lanorduz kanpo

LEEN. Erabilkera: leenak, leengo, leengoko, leenao (leenago), leenaotik (leenagotik), leenaoko (leenagoko), leendik, leendikoa, leeneatu (leeneratu), leenetan, leentasune, leengobaten, leena bera, leen-leendik, leentxo, leentxeo

MAIATZ(A. Maiatzeko, maiatzaren, maiatzetik, maiatzera, maiatzbarru

MARTZO(A. Martzoko, martzora, martzotik, martzoon (martzoan), martzobarru, martzogari

MEN. (Txinta) Men baten, txinta baten, jesus baten, begi-itxi baten, da abar

MENDE(A. Mende ontan, XIV'garren mendeen (mendean), gizaldie, belaunaldie

NEGU(E. Erabilkera: neguz, neguun (neguan), neguko, negurako, negurarte, negute, neguik (negurik), neguezkeroztik, negualdi, negulena, neguondoa, negu larre, negumutil (artzaiak)

Esaerak: Negun (neguaren) biotza / Negu beltza / Negu gorrie / Negu bizie

NOIZ. Erabilkera: noizko, noiztik, noizarte, noizezkio (noizezkero), noizdaiño, noiztsu, noiznai, noizbaitt, noizbaitteko, noizbaitten (noizbaitean), noiztik-noiza, noizik-bein, noiz ez dala, noiz eo (edo) noiz, noiz-beinka, noiz-beiñetan, noizeen (noizean) bein, bein eo (edo) bein

OAIN. (Orain) Erabilkera: oaingo (oraingo), oaindik (oraindik), oaindioko (oraindioko), oaintxe (oraintxe), oaiñaldie (oraiñaldia), oaiñao (oraiñago), oaindaiño (oraindaiño), oaintsu (oraintsu), oaindik-oain (oraindik-orain), oaingoxea (oraingoxea), oaintxe-bertan (oraintxe-bertan), oain baiño leen (orain baña leen)

OIÑURREN(A. Oiñurrendik, uñurrengo, oiñurrengoon (oiñurrengoan), oiñurrengo aldiz, oiñurrengobaten (oiñurrenbobatean)

ONDO(A. (Ondorea) Erabilkera: bazkalondoa, gaixo-ondoa, aurrondoa (aurregin ondorea), edurteondoa, eztaiondoa, arto-ondoa (artoa kendutako lurra), eta abar

ONEZKIO. (Onezkero) Onezkio (onezkero) ba'dator, onezkio (onezkero) jaiki da, onuzkio jakiñeen dao (onezkero jakiñean dago), ta abar

ORDU(E. Ordubete, orduerdi, ordulaurden, ordubeteko, ordubetetik, ordubetera, orduerdiko, ordulaurdengo, ordulaurdendik, ordu-orduun (ordu-orduan), ordutalaurden, orduta erdi, iru ordulaurden, orduz-ordu, ordutik-ordura, ordubizbat, lanordu, ordu txarrak, orduutan (orduetan), orduik (ordurik), ordu zoroetan (zoroetan), goizeko seirek, atsaldeko (arratsaldeko) seirek, eguadiako amabik (amabiak), gaueko amabik (amabiak), ordubata, ordubik, irurek, laurek, bostak, seirek, zazpirek, zortzirek, beatzik (bederatziak), amarrak, amaikak, amabik

OTSAIL(LLE. Otsailen (otsaillean), otsailleko, otsailletik, otsaillera, otsaillik, otsaillazkerotik, otsaillera arte

Esaerak: Otsailtxikie / Katuille (katuak umetzen diran illa) / Otsailtxo / Otsailmotxa (emakumeak itz gutxien egin oi dutena)

SANJOANIL(LLE. Sanjoanilleko, sanjoanilletik, sanjoanillera, sanjoanilleen (illean)

SEKULA. Sekulaako (sekularako), sekulako baten, sekula ez, santa-sekula

UDA(DEA. Erabilkera: udaan (udaran), udako, udatik, udaako (udarako), udaik (udarik), udate, udaldi, udasoi, udaro, udalen, udamuga, udazaleek, udagarai

UDABERRI(E. Udaberriko, udaberritik, udaberrira, udaberrirako, udaberriro, udaberriin (udaberrian)

UDAZKEN(A. Udazkeneko, udazkenera, udazkenetik, udazkenarte, udazkeneaiño (udazkeneariño), udazken giro, udazkenik

UMO. Umotze, umotu, umoaldi, eldu, zimeldu, biundu (bigundu), ondu, zartzaro, saar (sagar) umotuk (umotuak), gaztaiña zimelak, gizon eldue

URTE(A. Erabilkera: urteek (urteak), urteko, urteen (urtean), urtetik urterako, urtezkerotik, urteero, urte osorako, urtebizbat, urteetaako (urteetarako), urte batzuk, urtebizbein, urtebitik, urte-erdi, urtebete, urtebetetze, urteurren, igazko urteen (urtean), jundaturteen (joandaturtean), datorren urterako, urtetsue, urtabea (emaitza), urtetik-urtera, urtebisustu (lau urtez beingoa), ez-urtea (uzta urriko urtea), urteberri, urtezar, urtesantue, urtemuga, bustiurte, leor (legor) urte, edurrurte, eun urteko, emezortzi urteko, ezkonurte

Esaerak: Urtetxekorra (urtean beingo aitortza) / Ezkur urte, edur urte

URREN(A. Urteurren, amabosturren, beatziurren (bederatziurren), zortziurren, irurren, eriotzurren, jaioturren

URRI(E. (Urrilla) Urriko, urrirako, urritik, urriraiño, urriezkerotik

UZTA(TEA. (Uztailla) Uztako, uztatik, uztarako, uztaraiño uztazkerotik, uztazkerozko, uztaldirako, uztaroa

14. EGURATSA (GIROA)

AIDEEN. (Airean) Erabilkera: aideen ibili, aidea artu, aidea (aidera) bota (tiroz), aidaatze, aidatu, aidekook (aidekoak, egaztiak), aide otza, errekaidea

AIZE(A. Erabilkera: aizetsu, aizealdi, aizedenbora, aizetan, aizeik (aizerik), aizete, aizaatu, aizeleku, aizeots, aizetxistu, aizeburrunda, aizebolara, aizebultzara, aizeburruka, aizebittue (elarra bildu), aizeizkutu, aizegorde, aizebabes, aizeotz, aize-epel, aizebero, aizeerre, aizebisuts (aize ta euri naasian), aizegordin, aizemiñe, aizeleor, aizenaastu, aizeun (aize-egun), egoiaize, ifarraize, arraize, gaztelaize, aldaize, txingorraize, ostelaize (euri aurrekoa), sorgiñaize, itxasaize, erreka-aize (izotz ondorengoa), buruko aizea, ezkonaizea, aizezko pelota, aldagoi, putze bota, Aizaleku (toki-izena)

Esaerak: Garizuma aizea (eguzki begiko otza) / Aize utse (arroxkoa) / Aizea baiño ariñago (kaxkariña) / Aizea eman / Aizekeri

ALDAGOI(A. (Euri ta aize naasia) Erasoa, zaparrara (zaparrada), zaldizkook (zaldizkoak), mendebala

ANTZIAR(RRA. Antziartu, gainzurdea, orma einda (eginda)

ARGIZAR(RRA. (Goizeko izarra)

ARRI(E. (Arri-abarra, txingorra) Arri-erausie, arri-zaparrarea (ari-zaparrada), arri-joa (zaparrada ondoren landareak, eta abar)

ATERI(E. Erabilkera: atertze, atertu, aterraldi, aterrate, ateritan, aterbittarte, atergarri, aterpe, atergaitz, atertu baik (barik, gabe), aterixamar, erdi-ateri

BERO(A. Erabilkera: berotze, berotu, berotasun, berogarri, berotan, beroaldi, beroik (berorik), bero-berotan, berogi, oso bero, berogo, berotxo, beroxeo, beroxamar, beroantzeen (beroantzean), aizebero, berogalda, berogorritu, bero kiskalgarri, urbero, talobero, errabero (esne gordiña), sargori

Esaerak: Buruberotze (kezkat) / Odolak berotu (asarrea) / Ipurtazalak berotu (jipoia) / Artobero usai (jakiñusteko)

BISUSTU(E. (Lau urtez bein) Urte-bisustu

BISUTS(E. Bisutsetan, bisutsik, bisusleku, euri-bisuts, edur-bisuts, aize-bisuts, aldagoi, zaldizkook (zaldizkoak), bisustura (eginkaia biguntzeko)

BOSTOILLO(A. (Gurdi egiturara bost izar)

BUELO(A. (Ilunpetako irudipena) Zerbaitten bueloa

BUSTI. Erabilkera: bustitze, bustita, bustialdi, bustiuna (bustiguna), bustierazi, busti-busti ein (egin), bizkarra bustita, oiñetako bustikin (bustiakin), erdi-bustita, busti bae (gabe), bustitea (eurritea), arras busti, ase, urasetu, beratu, blai ein (blai egin), apurbat busti

Esaerak: Eztarrie busti (txurrut bat) / Axerie busti zan eurie (lanbro-erasoa) / Atzaparrak busti bae (gabe) (arrantza eroso)

DIZDIRA(REA. Erabilkera: dizdiraz, dizdiratsu, dizdirakor, dizdiraka, dizdiragarri, dizdiraldi, dizdirazi, dizdiratakoa (aldizka), dirstatekoa, dirdiraz, izar-ñirñirak, tximista-dizdira, argi-dizdira

EDUR(RRE. Erabilkera: edurgilbak, edurgiziik (edurgiziak), edurmatasak, edurrik, edurte, edurmailla, edurraska, edurzanga, edur-arrasto, edurretan, edurtza, edurretaako (elurretarako), edur-zaparrara (elur-zaparrada), edurbaltsa, edurloi, edurbusti (elur-euri naasia), edurpelotaka, edurbola, edurreten, edurgaiñeen (edurgaiñean), edurpe, edurziringa, edurre urtu, edurre lodittu, edurpikor, edurxee, edurbittu, lurmendu, edur-zaplatak

Esaerak: Edur-urte, gari urte / Ezkur-urte, edur-urte

EGOI(A. (Aizea) Egoipuntue, egoizatzal, egoiepel, egoierre, egoiaize, naparregoi, egoialde, usoaize

Esaerak: Zoroaizea / Emakuma aizea

EGUALDI(E. (Eguraldi) Egualdion, egualdixar, egualdi otz, egualdi sargori, egualdi narras, egualdi nasai, igualdi bikain, igualdi zipotz, igualdi kaskar, igualdi zoro, ta abar

EKAITZ(E. Ekaizte, ekaiztsu, ekaitzaldi, ekaitzik, eraso, erauntsi, berdate, eurite, edurte

EPEL(A. Erabilkera: epeltze, epeldu, epeltasun, epelgarri, epelgai, epelik, aizepel, urepel, ozbero ein (egin)

Esaerak: Epelduta (edanda) / Atzekaldea epeldu (jipoia) / Epelkeri (txorakeri) / Epelontzi / Ez ur eta ez salda (ganorabako)

ERROMAKO ZUBI(E.

EURI(E. Erabilkera: euritantan, eurigizi, eurigilba, euri-zaparrada, euritsu, eurite, euritan, euriik (euririk), euleun (euriegun), euribisuts, eurilanbro, eulase (euriz ase), eurizipritin, euri ankamea, ostaleuri, odeieuri (trumoikoa), euri aizea, euri laiñoak (laiñoak), eurie ein (egin), eurie asi, eurie ekin, euri-itxura, euri asko euri gutxi, izugarrizko euritzak, eurie goien-beean, eurie erradaka, eurie ibaika, eurie atertu

EUTERA(REA. Euterako, euteratik, euteraa (eguterara), eutera begi, euzki (eguzki) alde

EUZKI(E. (Eguzkia) Euzkitsu, euzkitan, euzkiik (eguzkirik), euzkittu, euzki iesi (igesi), euzki epeletan, euzki berotan, euzki galdatan, euzki irteera, euzki sarrera, euzkie bete-beteen (bete-beteen), euzkialdetik, euzki begiin (began), euzkie izkuta (izkutatu), euzkie goien (udaran), euzkie beean (neguan)

ERRAIÑU(E. Erabilkera: erraiñura, erraiñuz, erraiñutan, erraiñukor, erraiñue bota (uretan), norberan (norberaren) erraiñura, idargiin (illargiaren) erraiñura

FRESKO(A. Freskatzen, freskatu, freskura, ur-freskoa, aizea freskatu

FURRIN(ÑE. (Aize burruna) Aizefurriñe, aize furriara, aize txistu, furrinka (abereen sudur-txistua)

GALDA(DEA. (Bero-galda) Galdatan, euzki-galdatan (eguzki-galdatan), burni-galdea, berotza

GANDU(E. Laiñogandu, lanbrogandu, lauso, landura

GAZTELAIZE(A. Gaztelegoi, naparregoi, arraize

GIRO(A. Girotu, giroz, giroik (giorik), giro on, giro txar, erdipurdiko giro, langiro, lurgiro, goizgiro, gaugiro, logiro, ibilgiro, ta abar

GOIERRE(A. (Laiñape sargoria) Goierrelaiño, gorrinlaiño, laiñotsu

IDARGI(E. (Illargia) Ilbete, idargiberri, idargijaiotze, ilberri, ilgora, ilbeera, idargi laurdena, idartargi, idartargitan

Esaerak: litaie (illargi jaio berriari) / Ijito argie

IFAR(RRA. Ifarrera, ifarreko, ifarretik, ifarralde, ifarraize, ifarlaiño, txongorraize, aizeleor, aizegordin, aizegorri

ILLUN(E. Erabilkera: illuntze, illundu, illunetan, illunpe, illuntasun, illunik, illunaldi, illun-illunetan, illunabar, illuntxintan, illuntzea, illuntzaa (illuntzera), illuntzaako (illuntzerako), illunixtante, gau illuneen (illunean), kopetillun, illunbildur, belun

INTZ(E. Intzetan, intzik, intzlekue, goiz-intze, intz-basura, intze zuri, intze ttanttoka

ITZAL(A. Itzaltze, itzaldur, itzaleen (itzalean), itzaluna (itzalguna), arbolaitzal, pagoitzal, piñuitzal, etxeitzal, norbereitzal, kerizpe, laiñape, ostape, gizon itzala (gorpuzkera larrikoa)

IZAR(RRA. Izarretan, izarretaiño (izarretaraiño), izarrak, izarraatu, izar argitan, izarñirñira, izar moltso, goizeko izarra, artizarra, izarbela (izarraatu dagoen gaua), izar-aldatze, bostilloa (bostizarrak), zazpi-izarrak, Santiago bidea (izar bidea)

Esaera: Zeruko izarrak aiñe urte (arras zaarra)

IZOTZ(A. Izoztu, izozte, izotz-bixarra, izotz-garranga, izotz-kandela, izotz-latrontxa, izozloi, izotzure, izotz-beltza, antziar, orma

JELA. (Izotza) Jelatze, jelatu, errekea jelatuta, izotza, latrontxea, zurdea

KASKABAR(RRA. Kaskabiloa, kaskabar-zaparrada, txingorra

KERIZPE(A. Kerizpeen (kerizpean), kerizpetan, kerizpeatu (kerizperatu), kerizpeko, kerizpeik (kerizperik)

KUKU-EDUR(RRE. (Maiatzeko elurtea)

LAIÑO(A. Erabilkera: laiño, laiñotan, laiñatze, laiñatu, laiñape, laiñoizpi, laiñomoltso, laiñomordo, laiño-opillek, laiño tontorrak, laiñotorre, tripakilaiño, laiñolausoa, aizelaiño, eurilaiño, odeilaiño, beelaiño, ifarlaiño, egoilaiño, txingorlaiño, edurlaiño, arraizelaiño, goierrelaiño, erdoilaiño, oskorrilaiño, laiñobaldook (laiñobaldoak), lanbrolaiño, burrunzilaiño (izpiluzeak), odeatu (laiñatu), laiñoitxu, laiño narrasak, laiñapeko odeie

LAIOTZ(A. Laiotzeen (laiotzean), laiotzeko, laiotzetik, laiotzera, laiotzik, laiotzalde, ospela, itzaltoki

LANBRO(A. Lanbrotsu, lanbrote, lanbrotan, lanbrogizi, lanbroxee, lanbrolipitxek, lanbroeun (lanbroegun), lanbro-langarra, lanbrolaiño, lanbroa txar-txar, euri-lanbroa (axeria busti zanekoa)

LANGAR(RRA. (Ez euri ez lanbro) Langartsu, eurixee, eurilangar

LATRONTXA(TXEA. (Edur-izotz naasiko loa) Lurre latrontxatu

LAUSO(A. Lausotze, lausotu, lausotsu lausoik (lausorik), lanbrolauso, edurlauso, irinlauso, xitxlauso (ximaur lurriña), irakite-lauso, begilauso

LEOR(RRA. Leortze, leortu, leorte, leorkor, leorraldi, leortasun, lurleor, ogileor, leorrago, leorregi, leortxo, leortxeo, leorxamar, leorpe

LIKA(KEA. Likatze, likatu, likaztu, lokatzalika, izozlika

LIRDINGA(GEA. Izotzlirdinga, baralirdinga, lokatza, lokatzabera, loi

LOKATZA(TZEA. Lokatzaz, lokatzatze, lokatzatu, lokatzatsu, lokatzakor, lokatzarte, lokatzaleku, lokatzagille, lokatzari (lokatzadi), lokatzaik (lokatzarik), lokatzabera, lirdinga, lirdixka

LURMEN(A. (Elurra urtzean) Lurmentzen, lurmenu, lurmenuna (lurmenguna)

LURRIN(ÑE. Lurrintze, lurrindu, lurrin bapainuz (lurra lurriña dariola)

ODEATU. (Laiñape) Odeatze, oreatu

OIÑAZTAR(RRA. Oiñaztarra lertu, oiñaztarra eroi (erori), oiñaztarrie, tximistea

OSKARBI(E. Oskarbitze, oskarbittu, oskabialdi, ostarre, erdi-oskarbi, gau oskarbie, izarraatu, oskarbiguna

OSKORRI(E. Oskorrik (oskorriak), oskorritzen, oskorrittu, oskorrilaiñoak (oskorrilaiñoak)

Esaerak: Goizeen (goizean) oskorri, illuntzaan itturri / Illuntzako oskorri, goizeko aize

OSPEL(A. Ospeletik, ospeleko, ospelera, ospelalde, ospel-leku, laiotz

OSTARTE(K. (Laiñapeko oskarbigunak) Ostarteguna, ostarrealdi, garbialdi, laiñoarte, ostarreka, ostarreik (ostarterik)

OTZ(A. Erabilkera: ozte, oztu, ozpera, otzaldi, otzak, otzik, ozkirri, ozdardara, otzikara, otzak dal-dal, ozmindu, aizeotz, urotz, odol otzeen (otzean), ozbero ein (egin), otzago, otzegi, oztxo

OZBERO(K. (Ozberoak) Esaera: amaika ozbero artue (bizitzako gora-beerak)

SANTIAGOBIDE(A. (Zerupeko izarbidea)

SARGORI(E. (Bero) Sargoritze, sargorittu, sargorialdi, sargorigi, sargorigo, oso sargori, sargoritxo, sargorixamar, sargorixeo, goierrebero, berozakar, berolarrie, beroustel

SORGIN-AIZE(A. (Aize zurrunbilkorra, orbelak kiribilka zerupera altxatzen ditu)

TRUMOI(A. Trumoiak jo, trumoiots, trumoizartara, trumoilaiño, trumoitorek, trumoi-zaparrada, trumoieuri, odei, tximista

TXIMISTA(TEA. Tximistaka, tximista-argitan, tximistek arturik (oso bizkor)

TXINGOR(RRA. Txingorrale, txingorzaparrada, txingorte, txingorraize, txingorlaiño, txingorra zurittu, txingorjoa, kaskabar

ZAPARRADA(DEA. Eurizaparrada, txingorzaparrada, edurzaparrada, arrierauntsi, zarrastara

ZAZPIZARRAK. (Gurdi egiturara zazpi izar) Zazpioltoa, zazpiauntzek

ZERU(E. Erabilkera: zerura, zeruratu, zeruko, zerurako, zerutik, zeruraiñokoa, zeru-sapaia, zeru-zabaleen (zeru-zabalean), zeru oskarbie, zeru urdiñe, zeru izarratue, zerupea

ZURRUNBILLO(A. (Aize-zurrunbilloa) Zurrunbilloka, zurrunbillotsue, zurrunbillo aldik (aldiak), zurrunbillo bolarak (boladak), sorgin-aizea

Esaerak: Zurrunbilloon (zurrunbilloan) sartu (saltsan sartu) / Kaleko zurrunbillotik iesa (igeska, atsedeen billa)

ZAZPIOILLO(A. (Izar-moltsoka) Zazpizarrak

15. KOLOREAK

ARRE(A. Ur-arrea (ur-zikiña), arrexka

AUSKOLORE(A. Grise

BELTZ(A. Erabilkera: bezte, beztu, erdibeltz, beltzaldi, beltzuna, belun, beltzaska, zuribeltza, bel-beltza, ardibeltz, laiñobeltz, negubeltz, beltx, beltxaxka

Esaera: Ikatza baiño beltzagoa (arras beltza)

BERDE(A. Berde argi, berde bizi, berde illun, berdaxka, muskar-kolore

GARI-KOLORE(A. Orixka, lastokolore

GAZTAIÑA-KOLORE(A. Belune

GORRI(E. Gorri bizie, gorri illune, gorri argie, gorritze, gorritu, gorritasun, gorriuna (gorriguna), gorri-beltz, gorrixta, gorri-gorrie, erdigorrie, gorritxo, ankagorritan (oiñutsik), lepagorrie (oilloa), ankagorrik (ankagorriak, aurrak), oskorri

KOLOREZKO(A. (Beluna, illuna) Kolorezko erropak, zikiñestalie

LARROSA-KOLORE(A. Gorrixta

LASTO-KOLORE(A. Orixka, gari-kolore

LILA-KOLORE(A. Lila argi, lila illun

LUR-KOLORE(A. Buztin-kolore, zikinkolore, zikiñestalie

MARROI(A.

MORE(A. Ardankolore, masusta-kolore

NABAR(RRA. Nabarka, nabardura, ñabarra, arginabar, illunabar

OLIO-KOLORE(A. Ori-berdaxka, ori-berdots

ORI(E. Oritze, orittu, oritasun, orixka, ori argi, ori bizi, ori illun, ori-orie il-kolore, txuri-ori

OZPIN-KOLORE(A. Gorri-beltz

TEILLA-KOLORE(A. Gorri-illun, gorri-more

TXINGAR-KOLORE(A. Gorrixka, gar-kolore, naranja-kolore

URDIN(ÑE. Urdintze, urdindu, urdinka, urdin-argi, urdin-illun, urdintxo, urdintxeo, urdin-urdiñe, begiurdin, kaskarra urdindu

URRE-KOLORE(A. Ori bizie, gar-kolore

ZERU-KOLORE(A. Urdin argi, urdin bizie

ZIDAR-KOLORE(A. Zurixka

ZURI(E. Zuritze, zurittu, zuritasun, zuriuna (zuriguna), zurixka, zuriko, zurito, zuriketa, zuritzaille, zuri-beltz, zuri-gorri, zuri-urdin, zurikeri, mingainzuri, aotxuri, oe-zuriin (oe-zurian), kaskar-zuri, edurre zurittu, patatak zurittu, arbola zuritze, etxe-zuriketa, ta abar

16. NEURRIAK

ABARKA-OL(A. (Abarka neurkia)

AINBESTEKOBAT. Ainbestekobaten irabazin (irabazian), ainbestekobaten galeran, da abar

AKUILLU-BETE. (Luze-zabalerako neurria)

ANEGA(GEA. Anegaerdi, anegataerdi, bi anega, ta abar

AOA-BETE. (Gutxietariko neurria)

AREA. Areaerdi, areataerdi, bi area, ta abar

ARRA. (Esku-zabalaren neurria) Arra-bete, arraerdi, arrataerdi, bi arra, arrara, arrakoa (neurkia)

ARROBA(BEA. (Pixu-neurria) Arrobaerdi, arrobataerdi, bi arroba, sei arrobako gizona (72 kg.), amabi arrobako txerrie (il ondoren, garbian)

APUR(RRE. Apurrik, apurka-apurka, apurbat, apurtxobat, pixkat, gutxi, txiki, gizi, pirrin, ttattar

ASTUN(E. Astuntasun, astungarri, astunko, pixutsu, pixakor

AUNDI(E. Aunditze, aundittu, aunditasun, aunditzar, aundizki, azie, larrie, Basaundi, Etxeandi (toki-izenak), azkor

Esaerak: Tantaie / Agea (luzeak) / Egundoko / Izugarrizko

AZUNBRE(A. (Bi litro) Azunbre-erdi, azunbretaerdi, bi azunbre, ta abar

BASO(A. Basoardo, baxoerdi, basotxo bat, basokara (basokada), basoaundie

BEATZ. Beatz bat, bi beatz, lau beatz

BESARA(REA. (Besada) Besartekara (besartekada), besakara (besakada)

BETE. Eskue-bete, aoa-bete, kolkoa-bete, urte-bete, illabete, ta abar

DEKALITRO(A. (Amar litro) Dekalitroerdi, dekalitrotaerdi, bi dekalitro

DEZENTE(A. Gizon dezentea, moltxo dezentea, dezente alditan, dezentexamar

DURO(A. (Diru neurria) Duroz, durotan, duroik (durorik), bosduroko, amarduroko, ogeiduroko, berrogei duro, milla duro, ta abar

EGUNDOKO. Egundoko euritzak, egundoko sugatzarra, egundoko azkarren, egundoko mixerie, egundoko gosea, ta abar

ERDI(E. Eunerdi (egunerdi), orduerdi, asterdirako, karga erdiikin (erdiarekin), erdibana, erdibittu (osoa bitan zatitu), erdipurdi

ERRALDE(A. (Aragi-pixua) Erralde-erdi, erraldetaerdi, bi erralde, berrogei erraldeko (txekorra il ondoren), ta abar

ERREAL(A. (Diru neurria) Erreal bat, erralbiko, amarrealeko, milla erreal, eta abar

ERRUZ. (Askotza) Asko, izugarri, sekulako, farra-farra, anegaka, imika, gurdika

FRANKO. (Ugari) Frankoa (oparokorra), frankotan, frankoaldiz, asko, sarri, emankorra

GAIÑEZ(KA. (Neurriz gaiñera) Esneek (esneak) gaiñez ein (egin) (egostean), errekea gaiñezka, gaiñez erain (eragin) (sentierazi), zubie gaiñezka (urak estalita)

GERTURA. Erabilkera: gertuun (gertuan), gerturatu, gerturatzen, gerturaino, gertutik, gerturago, gertukoa, gertugokoa, gertugotik (gerturagotik), gertu-gertutik, gertuenekoa, gerturako, gertutxoon (gertutxoan), gertuxeoko, gertuxamarren (gertu-xamarrean), gerturaxeotik, gerturau eziñeen (gerturatu eziñean), gerturatu bae (gerturatu gabe), urreatzen (urreratzen), alderatzen, ondoratzen, inguratzen, bertan, ber-bertan, bertantxe, ementxe, ondo-ondoan (ondo-ondoan)

Esaerak: Gertutik-gertura ibilli (oillalurretik irten gabe) (etxe-inguruan ibili) / Gertun ebali (gertuan erabili) (lotiriko suertea), gertuko tarterie (tartedi uurra)

GILTZA(TZEA. (Idi-probarako neurria) Giltzaerdi

GOLDALUR(RRE. (Egun batean goldatu leiken lursailla)

GUTXI. Gutxik, gutxika, gutxitan, gutxi-asko, gutxi-eo (edo) geiao (geiago), gutxigo, oso gutxi, gutxitxo, gutxixeo, gutxi xamar, gutxi antzeen (antzean), gutxi gora-beera, eskas osta-osta, doi-doi

IMI(E. (Ale neurria, anegalaurdena) Imiiko, imierdi, imitaerdi, bi imi, ta abar

KABIERA(REA. Erabilkera: kabittu, kabitze, kabiera aundikoa, kabiera gutxikoa, kabieraik baekoa (kabierarik gabekoa), kabittu eziñen (eziñean), kabittu ezinda

KANA(NEA. (Luzerako neurria) Kana-bete, kanaerdi, kanalaurden, kanataerdi, bi kana, kanako enporra (aizkol-jokurako)

KIKARA-BETE. (Ontzi-neurria) Kikarakada, kikaratxo-bat

KILOMETRO(A. Kilometroko, kilometroka, kilometroik (kilometrorik), kilometrook (kilometroak), kilometro koadratue, kilometroz-kilometro, kilometro-erdi, kilometrolaurden, kilometrotaerdi, bi kilometro, ta abar

KOADRO(A. (Pelotarako neurria) Bigarren koadro, seigarren koadro, ta abar

KORTA(TEA. (Lur sail borobilla; noizpait larre-sail izana, ta bi neurritako zabaleradunak, negurakoa urriago ta udarako aseroago)

LAURDEN(A. Laurdenka, laurdenki, laurkittu, ordulaurden, iru ordulaurden, ordutalaurden, urte laurden, idargilaurdena

LIBRA(BREA. Librako, libraka, libraerdi, librataerdi, bi libra, abar

LITRO(A. Litroko, litroka, litroz, litro laurden, litroerdi, litrotaerdi, bi litro, ta abar

LUZE(A. Luzeera, luzeetaa (luzeetara), luzamen, luzakor, luze-zabalak

MARKO(A. (Azia ereiteko erezkada-neurria)

MELAR(RRA. Melartzen, melartu, melarretaa (melarretara), melarrez, melarregi, melartxo, melartxeoa

METRO(A. Metroerdi, metrotaerdi, bi metro, metro koadratu, metro kubiko, kilometro

NEURRI(E. Erabilkera: neurriz, neurtze, neurtu, neurketa, neurtzalle, neurrik (neurrik), neurrira, neurriratu, neurrirako, neurriin (neurrian), neurri-neurriko, neurrierrex, nerurrigaitz, neurrizgain, neurtueziñeko, neurribae (gabe), neurrik (neurriak) ausi, neurrizkanpo, neurriin (neurrian) eskas, neurriin bizi (geitxo), neurriin gazi (pasata), neurriin ondradu, neurriin asero, osta-ostako neurrie, neurri-erdi, erdiko neurri, neurri aundiko, neurritsu, neurri estuko, neurri baeko (gabeko)

Esaerak: Iñor neurtu (aotan artu) / Neurriko oiñetakook (oiñetakoak) (bakoitzari dagokiona)

OIÑ-BETE. (Luzerako neurria) Oin-beteko, oiñerdi, oindaerdi, bi oin, da abar

ONTZA(TZEA. (Luzerako neurria, oiñaren amabikoa) Ontza erdi, bi ontza, ta abar

ONTZA(TZEA. (Pixu-neurria, libarren zortzikoa) Ontza erdi, bost ontza, ta abar

ONTZAKO(A. (Urre-dirua, amasei duroren alderakoa) Ontzakourre, ontzakozar, ontza erdiko

OTXARA(REA. (Otxabea, bi litro) Otxarakoa, otxara erdikoa

PARDEL(A. (Zorroa) Pardelirin, pardelbaba, pardelzai, zaku, zorro

Esaera: Azer pardela (nagia, astuna)

PESETA(TEA. Pesetaz, pesetan, pesetaik (pesetarik), bi pesetako, bost pesetako, eun pesetako, bosteun pesetako, milla pesetako, ta abar

PITXAR(RRA. (Ontzi neurkia) Pitxar ardo, pitxar-ur, pitxar-esne, pitxarkara (pitxarkada), pitxar bat, pitxar-erdi, pitxartxo

PIXU(E. Pixutsu, pixakor, pixatze, pixagarri, pixuik (pixurik)

PLAZA(ZEA. (Idi-probarako neurria)

SAMAR(RRA. Gertu samar, neurri samarrekoa, egosi samartue, bero xamar

SARRI. Erabilkera: sarritan, sarrigo (sarriago), sarrigotan (sarriagotan), sarriro, sarrigi (sarriegi), sarritxo, sarrixeko, sarrixamar, sarri-sarri, bein da berriz, amaika aldiz

TAMAIÑU(E. Erabilkera: tamaiñuz, tamaiñukoa, tamaiñuun (tamaiñuan), tamaiñura, tamaiñu onekoa, erdipurdiko tamaiñue, tamaiñu txikikoa, tamaiñu danetakook (danetakoak)

TITAREA-BETE. (Esaera soilla) Titarea-bete ur, titarea-bete olio, ta abar

TXANPON(A. Dirutxanpon, txanponzar, txanponik

TXATILLOI(A. (Biribil-neurkia)

TXAPELA-BETE. Esaerak: Txapela-bete diru / Txapela-bete gezur

UKALONDO(A. (Luzerako neurria) Bostukalondo, amar ukalondo, ta abar

URRIN. Erabilkera: urrintze, urrindu, urriñeen (urriñean), urriñekoa, urriñea (urriñera), urriñetik, urriñeaiño (urriñeraiño), urriñeatu (urriñeratu), urrinduerazi, urriñago, urriñegi, urrintzen-urrintzen, urrintxo, urrintxeo, urrinxamar, urruti

Esaerak: Urriñeko kanpaiak (zaratatsuak) / Urrutiko intxaurrek (intxaurrak) (askotan utsak) / Urriñago ta obe (amagiarreba) / Tokitan gabiltz / Lekutan dabil (oso urrutian)

USTU. Erabilkera: usten, ustutze, ustuta, uster, usterakoan, utsik, ustuari (ustuerazi), ontzi utse, upela utsik, esku-utseen (esku-utsean), tripa-utsik, erdiutsik

Esaerak: Barrue ustua (esanbearrekoak esan) / Poltxikuak (poltxikuak) utsik (txanponik gabe)

XAMAR. Erabilkera: argi xamar, otz xamar, gutxi xamar, asarre xamartue, biurri xamarra, ta abar

XEE(A. Erabilkera: xeitze, xeatu, xeatuuz (xeatuaz), xeetasune, xeetuerazi, xekorra, xeetuta, xeagaitz, arrixee, alexee, lur-xeaketan, austu, apurtu, triskillau (triskildu)

XENTIMO(A. Bi xentimoko, bost xentimoko, amar xentimoko, txakurtxiki, txakurraundi

ZABALERA(REA. Erabilkera: zabaltasune, zabaletaa (zabaletara), zabalegie, zabalagoa, zabalduerazi, zabalgaitze

Esaerak: Esku zabalekoa / Biotz zabalekoa (emankor) / Aozabala (berritxua)

ZERREN(A. (Kanabetearen irukia) Zerrendara, zerrenka bat

ZIPLO. (Ustu) Ziplatze, ziplatua, gastatu, agortu, mutxikindu

ZUIN-BETE. (Lur-lantzerako neurria, bi akuilla) Gorda zuin, garizuin, da abar

17. ZENBAT

AINBESTE. Erabilkera: ainbesteko, ainbesteena, ainbestekin, ainbestetan, ainbestei (ainbesteri), ainbestentzat (ainbesterentzat), ainbestendako, ainbesteaiño (ainbesteraiño), ainbesteen (ainbestean), ainbesteik (ainbesterik), ainbat, ainbeste aldiz, ainbat bider, ainbeste gezur, ta abar

AIÑE. (Aiña) Erabilkera: aiñeen (aiñean), aiñeko, erozin (edonor), aiñekoa, zuk aiñe urte, mandoa aiñeko txakurre (zakurra), ni aiñeen (aiñean) biziko da

Esaerak: Iriñe aiñe lauso (lantu geiegi) / Obispo batek aiñe badaki (jakin ustekoa) / Titiik (titiak) aiñe txerrikuma (banaketa juxtua) / Jana aiñe jale (otordu urria)

AMABI. Erabilkera: amabitan (ordua), amabiko, amabitik, amabirik, amabiik (amabiak), amabitaako (amabitarako), amabigarren, amabiraiño, amabiña, amabi alako, amabitsu, dozena, amabiik (amabiak) laurden gutxi, amabiik eta laurden, amabi-ta erdiik (erdiak)

AMAICA. Erabilkera: amaikatan, amaikako, amaikatik, amaikaik (amaikarik), amaikaak (ordua), amaikataako (amaikatarako), amaikana, amaika alako, amaikatsu, amaikak laurden gutxi (ordua), amaikak eta laurden, amaika-taerdiik (amaikataerdiak), amaikamilla

Esaerak: Amaika aldiz (sarritan) / Amaika bider / Amaika eztabaida; amaika buruauste

AMAR. Erabilkera: amarrenak, amarreko, amarna, amarka, amargarren, amarrik, amarretik, amarrena, amarrentzat, amarrendako, amarretik-amarrera, amar-amarreko, amartsu, amarrenbat, amarmilla

Esaera: Amarretakoa (jatordu-tartekoa)

ASKO. Erabilkera: askotan, askoatik (askogatik), askoontzat (askorentzat), askondako (askorendako), askotatik, askoandik (askogandik), askotaa (askotara), askotza, askotzaz (askotaz), askotzat, askotzaik (askotzarik), askoz, askoi (askori), askotako, asko aldiz, askonaikoa, sarriaskotan, politt askoa, asko baekoa (gabekoa), asko-askotzaik (asko-askotzarik) ez, askoz geiao (geiago), askotzaz gutxigo (askotaz-gutxiago), askotxo, askoxamar, franko, erruz, izugarri, ikaragarri, lurrestali, barra-barra

Esaerak: Amaika aldiz / Milla bider / Eskuuk (eskuak) bete lan / Makiñabat aldiz / Atzaparrak beteen (beteen) / Kabittu ezinda

BAKAR(RRA. Erabilkera: bakartze, bakartu, bakarreko, bakarrik, bakarka, bakarkako, bakarkoi, bakarzale, bakartasun, bakardade, bakarti, bakarren (bakarrean), bakar-bakarrik, bein bakarrik, alaba bakar, ankabakar (basalandarea), begibakar, eta abar

BAKOITZ(E. Bakoitzendako, bakoitzekin, bakoitzetan, bakoitzeko

BARRA-BARRA. (Ugaritasuna) Erabilkera: izketan barra-barra (izjario), barra-barra dariola (ontzitik gaiñezka), dirue (dirua) barra-barra (eskuartean), sekulako pillea

Esaerak: Narruk beteen (narruak betean) janda (artalde larre onean) / Esku bikin (biekin) jateko aiñe (uzta ugarria)

BAT. Erabilkera: batek, bateko, batekikoa, batekin, batendako, batera, bateratu, bana, bana-banaka, bakoitz, bat-bateko, batik-bat, bateatik (bategatik), bapearrez, bat-badaik (bat-bederik), banatu, banatze, lenengo, bein, batenbat (norbait), bitanbat, bat eo (edo) bi, batzuk, bat eta beste, beinbateen (beinbatean), bein-beiñeko, batekoz-beste, batazbeste

BATENBAT. (Norbait) Batenbatendako, batenbatekin, batenbatena, batenbatei (batenbateri)

BATZENBATZUK. Batzenbatzundako (batzenbatzuendako, norbaitzuentzat), batzenbatzukin (batzenbatzurekin), batzenbatzuen, batzen batzuei (batzenbatzueri)

BATZUK. (Batzuek) Batzutan, batzukin (batzurekin) batzundako (batzurendako), batzenbatzutan (iñoiz)

BEATZI. (Bederatzi) Erabilkera: beatziak (bederatziak), beatziko, beatzitan, beatzik (bederatziak) laurden gutxi, beatzitaerdi, beatziña, beatzintzat (bederatzirentzat), beatzigarren, beatziakin (bederatzirekin), beatzitatik (bederatzietatik), beatzindako, beatziraiñoko, beatziurren, beatziurren, beatzimilla

BEIN. Beingo, beingoatik (beingoagatik), beinbaten, bein eo (edo) bein, beiñepein (bein edo bein), beiñeez (bein ere ez)

BERROGEI. Erabilkera: berrogeitik, berrogeira, berrogeirik, berrogeiek, berrogeiña, berrogeiraiño, berrogeiendako, berrogeigarren, berrogeialdi, berrogetakak, berrogeikobat, berrogeienbat (berrogeirenbat), berreun, berrogeimilla

BI. Erabilkera: biña, biok, bik (biak), biondako, biendako, biñaka, biko, bikin (biekin), bira, biraiñoko, bitan, bigarren, bizbat, bitik bat (bietatik bat), bitan bat (bietan bat), bik-biri (biak-bieri), bi eo (edo) iru, bir, birritan, bizki, bikutz, bikote, pare, birlandatu, birraldatu, bilbedar, birlora

BIKUTZ(EK). Anai bikutzek, aizpa bizkiak (bizkiak), arkuma bikutzek

BOST. Erabilkera: bostak, bosteko, bostendako, bostentzat, bosna, bosgarren, bostekin, bostik, boskote, bosteun, mosmilla, bostebat, bostortza, bostilloa (izar-moltsoa)

BURU. (Artaldearen zenbatekoa) Ogei buru, larogei buru, buruko ainbeste

DANA. Danak, danok, danakin, danondako, danontzat, danekiko, danik, dan-danok, dana-dala

DOZENA(NEA). Dozenak, dozenaka, dozenaik (dozenarik), dozenerdi, dozenataerdi, dozenatik

EMERETZI. Erabilkera: emeretziko, emeretzikin, emeretzina, emeretzindako, emeretziak (emeretzirik), emeretzimilla

EMEZORTZI. Erabilkera: emezortziko, emezortzikin (emezortzirekin), emezortzina, emezortzindako, emezortzigarren, emezortziak (emezortzirak), emezortzimilla

Esatera: Azer emezortzikoa! (emakume gaztenaikoari)

ERDIBI. Erdibitze, erdibittu, erdibana, erdibanako, erdizka, erdika, erdiki, erdiz-erdi, erdi-erditik, erdi, bat eta erdi

ERRUZ. (Askotza) Asko, ugari, izugarri, franko, mardul, asero, naiañe, parra-parra, betebeteko, oso-osoko, anegaka, gurdika, ta abar

ESKAS. Erabilkera: eskasten, eskastu, eskasie, eskasaldie, eskaskerin (eskaskerian), eskaseen (eskasean), eskasik, eskastxo, eskastxeo, eskasegi, eskasago, eskasiik (eskasirik) eza, urrittu, murritz

EUN. Erabilkera: eunek, eunekin, eunbana, eunendako, eunik, eungarren, euneko, eunetik, eunentzat, eun-milla, eunkak

FRANKO. (Askotza) Erabilkera: frankotan ibili, zeasana (zeresana) franko, mixerie franko pasatue, gezurre franko esan, eltxoa franko ba'dabil

GALANKI. (Askotza) Erabilkera: jendea galanki dator, galanki janda, dirue galanki irabazten, eune (eguna) galanki moztan, galanki zaartu da, galanki paatuta (pagatuta)

GUTXI. Erabilkera: gutxitzen, gutxitu, gutxitzea (gutxitzera), gutxituak (gutxituak, galtzerdi, orpoa eiotzeko era), gutxituuz (gutxituaz), gutxikoa, gutxikin (gutxirekin), gutxitan, gutxik, gutxitatik (gutxietatik), gutxigo (gutxiago), gutxigotik (gutxiagotik), gutxigotan (gutxiagotan), gutxindako (gutxirendako), gutxitzat, gutxika, gutxika-gutxika, gutxienez, gutxienik, gutxikatik (gutxigatik), gutxigoatik (gutxiagogatik), gutxienezko, gutxitxo, gutxixeo, gutxixamar, gutxiantzeen (gutxiantzean), gutxi-gutxika, oso gutxi, ezer gutxi, iñor gutxi, gutxi batzuak (batzuek), gutxiña (banatu), gutxi-bana eman, gutxigi (gutxiagi), urri, eskas, murritz, liper, pirrin, apurbat, pixkat (puxkabat), uskeri bat, zertxobat, ttanttanbat, ondarbat

Esarak: Gutxi-geiao (gutxi-geiako, zerbat) / Gutxi-askotan (iñor)

IRU. Erabilkera: iruz, irue, iruko, irukin (irurekin), irurek, irundako, iruna, irugarren, irurena, irutik, irukoitz, iru alako, iru iruko, irulau, irurogei, irureun, irumilla, irukote, iruankako, iruortza, irurontzat, irurondako

IZPI(E). Erabilkera: izpik (izpiak), izpiik (izpirik), izpika, izpika-izpika, izpiz, laiño-izpik (laiño-izpiak), lanbro-izpik (lanbro-izpiak), gizi, lipitx, zirdin, pirrin, kixi

KONTATU. Erabilkera: kontatzen, kontaketan, kontatzekoon (kontatzerakoan), kontagarri, kontaldi, kontatzaille, kontagarri, diru-kontaketan, eunek (egunak) kontatuta, kontaduri

LAIN. (Aiña) Jateko lain, ibiltzeko lain, aurtengo lain, beretzako lain

LAU. Erabilkera: laue, lau, laukin (laurekin), lauek, laundako, launa, laugarren, laurena, lautik, lau alako, lau-lauko, laubost, laubosbat, laukote, laurkie, lauretan, laurok, laurondako, laurontzat, laureun, laumilla, lauortza, lauankan, laurden

LAURDEN(A). Erabilkera: laurdente, laurdendu, laurkittu, iru laurden, seirek eta laurden (ordua), bostak laurden gutxi, laurdenka, laurdenki

LIPER. (Gutxi) Erabilkera: liperbat, liperka, liper-liperbat, lipertxobat, gizi, apur, xixi, pirrin, lipitx

LIPITX(E. (Gauza gutxia) Lipitxo, lipixkeri, lipitxik bae (gabe), liper

MAKIÑABAT. Erabilkera: makiñabatek, makiñabatekin, makiñabatendako, makiñabatentzat, makiñabati (makiñabateri), makiñatxobat, makiñabat aldiz, amaika bider, askotan, sarritan

MILLA. Erabilkera: millak, millaka, millako, millakin (millarekin), millaik (millarik), millatsu, millanbat (millarenbat), milla peseta, milla duro, amarmilla, eunmilla, milloia

Esaerak: Milla-aldiz / Milla bider / Milla esker / Milla gauza / Milla pentsakizun / Milla gezur (ugaritasuna)

MILLOI(A. Milloiak, milloirik, milloiez, milloierdi, milloitaerdi, amar milloi, eun milloi, ta abar

MOLTSO(A. Erabilkera: moltsoon (moltsoan), moltsotu, moltsoka, moltsara (moltsada), moltsoik (moltsorik), moltxoka, mordoa, mordoxka, mordarea, pillea, taldea, samaldea

MORDO(A. Erabilkera: mordotu, mordotze, mordara, mordoxka, mordotxoa, sasi-mordo, kaka-mordo, gazmordoa, diru mordoa, maats-mordoa, jende mordoa, pillea, samaldea

MURRITZ. Erabilkera: murrizten, murriztu, murrizaldie, murriztasune, murrizkeriin (murrizkerian), murrizketan, murriztuerazi, urritu, gutxitu, ondartzearren, akabatzearen (bukatzearren)

NAIKO(A. Naibeste, naiañe, erruz, askotxo

OGEI. Erabilkera: ogeikin, ogeiko, ogegarren, ogeiña, ogeiek (ogeirak), ogeirenbat, ogeitsu, ogeientzat (ogeirentzat), ogeindako (ogeirendako), ogeiok, ogetakak, ogeimilla

ONENBESTE. Erabilkera: onenbesteko, onenbesteen (onenbestean), onenbestekin, onenbestena, onenbestendako, onenbesteaiño (onenbesteraíño), onenbesteaiño (onenbesteraíño), onenbestetsu, onenbestekobat, beste-onenbeste, onenbeste aldiz, onenbeste bider

ORRENBESTE. Erabilkera: orrenbesteko, orrenbesteen (orrenbestean), orrenbestekin, orrenbestena, orrenbestendako, orrenbesteaiño (orrenbesteraíño), orrenbestetsu, orrenbestekobat, beste-orrenbeste, orrenbeste aldiz, orrenbeste bider

PARE(A. (Bikotea) Idiparea, arrautzaparea, oillaskoparea, prakaparea (galtzaparea), oiñetako parea, parebat aldiz, eunpare bateako (egunpare baterako)

Esaera: Azer nolako parea, karakola ta bareta (biek motelak)

PILLA(LLEA. Erabilkera: pillatzen, pillatu, pillatik, pillaa (pillara), pillakoa, pillako (pillarako), pillaka, pillaketan, pillatzarra, pillatxoa, pillaxkea, pillatan (pilletan), arripilla, egurpillea, gizapilloa, metea, mordoa, mordarea, mordoxkea

PIRRI-PARRA. (Ugaritasuna) Erabilkera: pirri-parraka, pirri-parradan, pirri-parra dariola, pirri-parra ereiñez (ereiñaz) (dirua uxatzen)

PIXKAT. (Puxkabat) Erabilkera: pixkaten (pixkabatean), pixkateako (pixkabaterako), pixkatekin (pixkabatekin), pixkatxobaten, apurbaten, apurtxo baten, liperbat, pirrinbat, uxkeribat, gixibat, lipixbat

SEI. Erabilkera: seie, seirek, seiko, seikin (seirekin), seindako, seigarren, seirik, seiraiño, seiña, seiñaka, seitik-seira, sei aldiz, sei bider, seikote, seikie, dozenerdi, seireun, seimilla

TROPA(PEA. (Moltsoa) Oillo-tropea, txita-tropea, ardi-tropea, ta abar

UGARI. Erabilkera: ugarie, ugarittu, ugaritasune, ugaldu, ugalmena, ugarigi, ugarigo, ugaritxo, ugarixeo, ugarixamar, laiñoak (laiñoak) ugaltzen, lapurrek ugaldu, ugaritasunik eza

URRI(E. Erabilkera: urritzen, urrittu, urritasun, urrialdie, urrigi, urrigo, urritxo, urrixeo, urrixamar, urriantzeen (urriantzean), eskas, eskasiin (eskasian), diruz urri, lana urrittu, gutxitu, ondartu, osta-osta, doi-doi

ZATI(E. Erabilkera: zatitze, zatittu, zatikor, zatigarri, zatitzaillea, zatiik (zatirik), zatik (zatiak), zatika, zatiketea, zatixkea, zatitxoa, ogi-zatie, lau zati ein (egin), senide bakoitzek zati bana (eremuen banaketa)

ZAZPI. Erabilkera: zazpie, zazpirek, zazpiko, zazpikin (zazpirekin), zazpirentzat, zazpirendako, zazpigarren, zazpiraiño, zazpiña, zazpiñaka, zazpi bider, zazpikie, zazpireun, zazpimilla

ZENBAT. Erabilkera: zenbatek, zenbatekin, zenbateko, zenbana, zenbatendako, zenbatentzat, zenbatgarren, zenbateaiño (zenbateraiño), zenbatei (zenbateri), zenbaitti, zenbatsu, zenbat bider

ZIPITZ(E. (Ondarra) Zipiztu, zipitzik, zipitzik bae (gabe), azkeneko zipitzeaiño (zipitzeraíño)

ZORTZI. Erabilkera: zortzie, zortzirek, zortziko, zortziña, zortzigarren, zortzindako (zortzirendako), zortziraiño, zortzitara, zortzikote, zortzialdi, zortzi aldiz, zortzireun, zortzimilla, atzozortzi, gaurzortzi, ta abar

18. LANGINTZAK

ABADE(A. Abadetza, abadegai, abadetzaako (abadetzarako)

AGUAZIL(LLE. (Udal-zaiña)

AIINGERU(E. Aingeru goardako, San Miel aingeru, zeruko aingeru, aingerutxo, aingeru kanpai (aurren il-kanpaia), aingerulora (landarea)

AIZKOLARI(E. Aizkol-joku, aizkol-apusto, basamutil

AKOLITU(E. Akolitutza, mezalauntzaille (meza-laguntzaille), monagillo

ALBOKARI(E. Albokajole, albokagille

ALKATE(A. Alkatetza, alkate-zior (alkate-zigorra), alkate-soiñu

ALONDEGI(E. (Saltokia)

APOSTOLU(E. Apostoluuk (apostoluak), apostolutza

ARBALDAGILLE(A. Bastaiñe (bastagiña)

ARPARGATERO(A. Arpargatagintza

ARDAZKETA(TEA. Ardazle, ardazleku, eungintza

ARDOZALE(A. Tabernari, ardosaltzaille

ARGIN(ÑE. Argintza, argin-mutil, arlantzaille, argin-maillu

AROTZ(A. Arozgintza, aroztegi, arotzeri, arozlan, aroz-mailluka, arozmazo

ARTZAI(E. Artzantza, artzaimutil, artzai-makilla, artzaitxaola, artzai-txakur

ARRANTZALE(A. Arrantza, itxas-gizon, mariñel

AUR-JASOTZE. Aitte-puntako (aita-ponteko), ama-puntako, iñude

AURZAI(E. Ume-zai, iñude

ATABALARI(E. (Panderojole) Atabaljole, atabalgille, danborjole

BASAMUTIL(LLE. Ikazkin, ikazkintza

BATZAILLE(A. Bitzaille, errekardera, trapu-batzaille, zabur-batzaille

BEATA(TEA. (Serora) Beatatza

BERTSOLARI(E. Bertso-kantari, bertsogille, bertsotan, bertsozale

BETENARIO(A. Betenariotza

BIZARKENTZAILLE(A. Bizartegi, bizarkentze, bizarberatzaille (busti), barbero

BOLARI(E. Bolatoki, bolatan, bolajoku, bola-apusto

BORREGO(A. Urkatzaille, urkamendi, iltzaille

DANBORJOLE(A. Danborrero, atabalari

DENDARI(E. Teladenda, ontzidenda, janari-denda, drogeri, botika, ta abar

EIZTARI(E. Uso-eiztari, erbi-eiztari, basaurde-eiztari, ta abar

ERLEMAIXU(E. Erlezai, erlezale, erlategi, erlaultz, eta abar

ERLOJERO(A. Erlojeri, erlojugille, erloju-konpontzaille

EROLE(A. (Gorputzilla daramatenak) Eroleek (eroleak), eroletza

ERREKARDERA(REA. (Sal-erosian dabillena) Batzaillea, bitzaillea

ERREMENTARI(E. Zorroztaillea

Esaera: Errementarin (errementarian) etheen (etxean) zotza burruntzi (iñorkikoa egiten etxekoaz aaztuta)

ERROTARI(E. Errotaritza, errota-mutil (morroi), errotari

ESKOLAMAIXU(E. Eskolamaixutza, sasi-maisutza, eskola erakusle

ESTANKERO(A. Tabakosaltzaille, tabakozale

ETXEKOANDRA(DREA. Etxekoandratza

ETXEKOBURU(E. Etxejaun, etxenausitza (etxenagusitza)

EUNLE(A. Eungiñe, telagillea

FRAILE(A. Frailetza, mezakoa, fraile-lego, frailegai

FUBOLISTA(TEA. Fuboljoku, fubol-zelai

GILLE(A. Etxegille, uztargille, ontzigille, teillagille, eta abar

GUARDIAZIBIL(LLE. Esaerak: sardinzar, negumadari

IELTSERO(A. Zuritzaille

IITTARI(E. (Iritaria) Iittan (iritan), iitttasaille (iritasailla), iittai-jokue (iritai-jokua), iitta-zorretan (irita-zorretan) (gariaren iritak sarobetik mendilurrera zortzi-amar egunen aldean oi duenez, goiko ta beekoek elkarri lagundu oi zieten, eta oni esaten zitzaion iitta-zorretan)

IJITO(A. Eskale, bideetako, motxaille, ijito-karro, ijitokuma

IKAZKIN(ÑE. Ikazkintza, ikatzegosle, basomutil

ILLEMOTZAILLE(A. Illemozketa, ille-apaintzaille, ardi-motzalle, asto-motzaille, motxaille

IÑUDE(A. Iñudetza, umezain, aurzai

ITTULARI(E. (Uztar-bikotearen aurre-mutilla, bide erakuslea)

ITZAI(E. Itzaintza, ittulari

IXKRIBAU(E. Ixkribautza, sasi-ixkribau)

IXUSKIGILLE(A. Ixuskigintza, illarra-ixuskie (txillarra-ixuskia))

JAKINTSU(E. Jakitun, jakinduri, jakite, ez-jakiñe, eskolatu, eskolastiku, sasi-jakintsu, maixu)

JOSTUN(E. Joskiñe, jostundegie, joskintza, jostun-zarea (orratz, guraize, titara, ari ta abarrentzat saskitxo))

KALDARAGILLE(A. Kaldaragintza, kaldara-konpontzaille)

KALEGARBITZAILLE(A. Kalegarbitze, kalegarbiketa, zikinbatzaille, zaburrabitzaille)

KANPAIJOLE(A. Kanpai-jotzaillea, kanpai jotze)

KANTARI(E. Kantatzen, kantatu, kantatzaille, kantuz, kantari)

KARNIZERO(A. Karnizeritza, karnizeri)

KONFITERO(A. Konfiteritza, konfiteri, gozogille)

KONPONTZAILLE(A. Konpontze, konponketa, konpondu)

KOZIÑERO(A. Koziñera)

LAIARI(E. Laiatzen, laiatu, laiaz, laiazoie, laiatue ausi (laia-zoia jiratzean bi zati egin))

LANGILLE(A. Mutil, morroi, mirabe)

LANGINTZA(TZA. Ogibide, bizibide, irabazpide, ofizio)

MANDAZAI(E. Mandazaitza mandozalea)

MEDIKU(E. Medikutza, sasi-mediku, petrikilloa)

MIRABE(A. Mirabetza, kreadatza, neskametz, umezain)

MORROI(A. Morrontza, artzai-morroi, mutil, basamutil, negu-mutil, tripa-trukeko, mantenu-aldeko)

MUTIL(LLE. Arotz-mutil, argin-mutil, basamutil, igeltsero-mutil, da abar)

MOTXAILLE(A. (Asto-motzaillea, geienbatean ijitoa))

NEKAZARI(E. Nekazaritza, lur-maneatzaille, basarritar)

OGIBIDE(A. Ogibidez, ogibideko, bizibide, irabazpide, langintza)

OILLERO(A. Ontzigin, ontzigintza, ontzigille)

OJALATERO(A. Ojalateritza, ojalateri, konpontzaille)

ORGANISTA(TEA. Organojole, organojotzaille)

PANADERO(A. Panaderi, ogiillea)

PANDEROJOLE(A. Panderojotzaille, atabalari)

PELOTARI(E. Pelotan, pelota-partidu, pelotakara (pelotakada)

SALTZAILLE(A. Ardo-saltzaille, esne-saltzaille, tela-saltzaille, ta abar

SASTRE(A. (Gizonezkoendako joskiña)

SEGARI(E. Segalarie, segatan, segaz ebai, sega-mailla, sega-apuestoa

SOIÑUJOLE(A. Soiñujotzaille, musukitarrajole, infernuko-auspojole

TABERNARI(E. Tabernaritza, ardo-saltzaille

TALOGILLE(A. (Baso-mutillak amalau-amabost urteko mutikotea jatorduak atontzeko erabili oi zuten)

TRATALARI(E. (Sal-erostea)

TXERRILTZAILLE(A. Txerriltze, txerrilketa

TXERRIZALE(A. Txerrierosle, txerrisaltzaille

TXINTXARGILLE(A. Txintxarrigintza, kanpangille

TXISTULARI(E. Txistujole, ttunttun-jole, txuntxun-jole, txilibitari

TXOFER(RRA. Txofertza

TXOKOLATERO(A. Txokolategintza, txokolateri

UMEZAI(E. Umezaitzen, umezaitzan, umezaitzaillea

UPELGILLE(A. Upelgintza, barrikagille

UZTARGILLE(A. Uztargintza, idi-uztarri, marko-uztarri, uztarbakarra

ZAI(E. (Zaintzaillea) Oillozaie, mendizaie, saastizaie (sagastizaie), ta abar

ZAPATARI(E. Zapatagille, zapatero, zapateri

ZARAGIGILLE(A. Zatogille, botagille

ZAREGILLE(A. (Saskigillea) Zaregiñe, zaregintza, zare-ipurdi berritze

ZULOGILLE(A. (Gorputzillak lurperatzeko)

19. JOLAS ETA JAIGIRO

ABAILLA(LLEA. (Arrikarako ugela) Abaillari, abaillaka, aballaz, abaillatu, abaillakara (abaillakada)

AIXA. (Samur, nekatzeke) Erabilkera: aixagi, aixago, aixa asko, aixa jaso, aixa ibili, xamur, errez, eroso

ALBOKA(KEA. Albokari, albokajole, albokasoiñu, albokagille, adar-soiñu

ALTAXAFUEGO(A. Altxafuegok (altxafuegoak), altxafuego ots, altxaflero

ANKALATRAO. (Zaldizkoen gaiñean exerita) Ankalatraoka, zankalatrao

APOSTU(E. Erabilkera: apostuik (aposturik), apostuuk (apostuak), apostura, aposturako, apostugintza, apostugille, apostulari, apostu-gizon, apostuzale, trabes, postura, aizkol-apostu, idi-apostu, sega-apostu, saltoka- (korrika-) apostu, ta abar...

ARRETRIKO. (Zaldizkoen gaiñean exerita korrika ariñean) Arretrikoka, arretrikoon (arretrikoan)

ARRIJASOTZE(A. Arrijasotzaille

ARRIKA. Arrikari, besagaingo arrikari, besapeko arrikari

AURREN(A. (Lenengoa) Erabilkera: aurrenekoa, aurrenengoa, aurrenengotik, aurrenengora, aurretik, aurreko muturren (muturrean), aurren artu (osterongoi aldea kendu)

AURRESKU(E. Aurreskulari, dantzaluzea, atzeskue

AZKEN(A. Erabilkera: azkenengoa, azkenekoa, azkeneen (azkenean), azken-azkena, azkenengo muturren (muturrean), azkenxamarrik, azkeneko aldiz, azkenbateen (azkenbatean)

BENTAJA(JEA. (Aldea) Erabilkera: bentajekin (bentajarekin), bentajaiik (bentajarik), bentajea emanda, bentajea kendu, bentaja aundiz (irabazi), bentaja dezentea, bentajatxoa

BERTSOTAN. Erabilkera: bertso-kontari, bertsolari, bertsosaio, bertsook (bertsoak), bertso berriik (berriak), bertso zarrak, bertsook etaa (bertsoak atera), bertsopaperak

BESAGAINKA. (Pelotan, arrika ta abar)

BESAPE(KA. (Arria geienbat bota oi da)

BIBIRI(KA. (Aurren intxaur-jokua)

BIBOLIN(ÑE. Bibolin-soiñu, bibolin-jole, bibolingille

BIRA-BIRAKA. (Itzulika) Bira-biraz, bilin-boloka, itxulipurdika

BIRLA(LEA. (Bolatarako tentekoa) Birlak, birlatu, txaparroa

BIZIKLETA(TEA. Bizikletaz ibili, bizikletatik erori (erori), bizikleta karrerea, bizikleta gurrillek, bizikleta kateak, eta abar

BOLA(LEA. Bolatan, bolari, bolatoki, bolagille, bolajoku, bola-apostu, trabesgintza, eskugain bota (bolari eltzeo era), eskuzulo bota, edurbola, arribola

BOLOKA(KEA. (Jostaillua) Bolokaz jo, bolkazirie, bisustura

BURUMUTXUTI. (Jolasa, buruzbeeraka zilipurdi) Burumutxutika, burumutxutiz

DAMA-JOKU(E. (Jolasa) Arritxikitan

DANBOLIN(ÑE. Danbolin-soiñu, danbolinjole, danbolintari, danbolingille, ttun-ttune, txun-txune

DANTZARI(E. Dantza, dantzaldi, dantzalaun (dantzalagun), dantzaleku, dantzazale, ezpata-dantza, dantzaluze, dantzalotu, ta abar

EIZ(E. Eizea (eizera), eizeen (eizean), eizetik, eiztari, ixil-eiztari, uso-eize, erbi-eize, basaurde-eize, eiztxakur, eizdenbora

ERROMERI(E. Erromerizale, billera, batzarra, dantzaleku

ERRONDA(DEA. Gauerronda, errondazale, parranda, gauerronda

Esaerak: Gautxori / Ontzana eitten (ontzarena egiten)

ERRONKA(KEA. Erabilkera: erronkaz, erronkatsue, erronkazalea, erronkakeriin (erronkakerian), erronkakeriz, erronka jo, erronkea bota, erronkaik bae (erronkarik gabe), desaidea, aokarea bota, aok zabaldu, aok-beroa, aok-zabala

IGARI. Igarika, igariin (egerian), igarilari, igarialdi, igarileku

IRABAZI. (Garaipena) Erabilkera: irabazle, irabaztzailea, irabazte, irabazgaitz, irabazterrex, irabaztarazi, apuestoa irabazi, pelotako irabazlea, irabazi eziñeen (eziñean), irabazi bae (gabe)

Esaerak: Aurrena arrapatu / Gaiñe artu / Opook (orpoak) erakutsi / Kukurruku jo / Galdu-irabaziik (galdu-irabaziak) peto (ez irabazi, ta ez galdu)

ITXULIPURDI. (Zilipurdi) Itxulipurdika, burumutxuti

JAI(E. Erabilkera: jaien (jaian), jaietan, jaietako, jaiko, jaigiro, jaialdi, jaiene (jaieguna), jaiardi, zortziko jai, asteerdiko jai, jai aldakorak, jaitik-jairakoa, jaietan (jaiegunetan), santikutz-jaiak, jaibezperan, jaigiraumenen (jai biaramonean)

JOKU(E. Jokatze, jokatu, jokaera, jokatzaille, jokuik (jokurik), jokalaria, jokaldi, jokalege, trabesjoku, jokugizon, plazagizon, jokue galdu, jokue irabazi, jokabide, aizkoljoku, aarijoku, bolajoku, ta abar

JOLAS(A. Jolasak, jolaseen (jolasean), jolasik, jolasgure, jolaskor, jolaskera, jolasgarri, jolasaldi, jolaskizun, jolasleku, jolaslaun (jolaslagun), jolasordu, arrapaketan sokasaltoka, gorde-gordeka, putxuniketan, da abar... (aur-jolasak)

KALDERONKETA. (Aur eta gaztendako garizuma aldirako jokua) Kalderonketan, txirikil-jokuun (txirikil-jokuan)

KASKARAJOKU(E. Kaskara-apostu, kaskarabitze (kaskarabiltze), koskoljoku

KITARRA(RREA. Kitarra-soiñue, kitarraotsa, kitarrajolea

KURIKETAN. (Aur-jolasa) Gorde-gordeka

Esaera: "Kuriketan zertan/ garia bertan/ amalau errealetan, korritzen duan / preziuan/ orra bertan" (biribillean bildurik eta bakoitzari beatzaz ukuituka, orrela kantatu oi da, azkenengo ukuitzen dana katigatzen dalarik)

LEIAN. (Elkar-neurtzen) Leiaz, alkarren leian, zeñek zein neurtuko (nork-nor neurtu)

LEONKASTILLO. (Txanpona gora boteaz egiten dan jokua) Karaikruz (kara edo kruz)

LOTERI(E. Loteriin (loterian) jokatu, loteriin tokatu, loteriik (loteriak) irten

MARKA(KEA. (Apostuaren geiengoa) Markea jarri, markea ausi (gaindittu)

MARROKETA. (Aur-jolasa) Marroketan

MURKIL. (Urazpiko igeriketa) Murkilleen (murkillean), murkil ein (egin), murkillaldie

MUS(EN. (Kartetan) Paso!, Enbido!, Ordargo!

MUSIKA(KEA. Musikajole, musika-banda, musikariik (musikariak)

MUSUKITARRA(RREA. (Ao-soiñua) Aoko soiñue

OGEITAMAIKAN. (Kartetan)

OILLAR-BURRUKA(KEA. (Jokua) Oillasko-burruka

ORGANO(A. Organo jole, organista

PANDERO(A. Pandero-soiñu, panderojole, atabala, atabalari

PELOTA(TEA. Erabilkera: pelotaz, pelotan, pelotaldi, pelotari, pelotaleku, pelotagille, pelota partidu, narrozko pelota, aizezko pelota, gomazko pelota, eskuzko pelotari, erreboten, aurrelari, atzelari, banakako partidue, biñakako partidue, partidue irabazi partidue galdu, tongo ein (egin)

PLAZA-GIZON(A. Apostulari, jokalaria, erronka jole

PROBARRI(E. (Idi-probetarako arria) Plaza, plazaerdi, giltza, ta abar

SAKE(A. (Pelotan) Sakatze, sakatu, saketik tanto, ta abar

SALTOKA. (Korrika) Saltokalari, saltoka apostu, saltokatxikin (saltokatxikian), saltokaldi

SOIÑU(E. Soiñujole, soiñuots, ausposoiñu, ao-soiñu, esku-soiñu, infernuko auspoa, kitarra-soiñu, adar-soiñu, txistusoiñu, bibolinsoiñu, kanpaisoiñu, txintxarsoiñu, ta abar

SOKAMUTUR(RRE. (Zezena sokatik)

SOKASALTO(A. (Jolasa) Sokasaltoka, sokasaltoon (sokasaltoan), sokasaltari, sokasaltalari

SUZKO-ZEZEN(A. (Jai-giroko ikuskizuna) Esaera: Zezena dator goiko kaletik, sua dariola adarretatik

TANGAL(A. (Eiz-zakurren kollarea) Tanganilloa

TIRAGOMA(MEA. (Aur-jostaillua)

TIRO(A. (Jolasa) Tiroka, tiro-otsa, platopuskatze, usoitze, galeperiltze, tiroz jo, tirozaparrada, tiro zartateko

TOKARRI(E. (Tokarako arri landua erdiz-erdi burni xerrarekin)

TOKOTORREN. (Aur-jolasa)

TONGO(A. (Apostuan azpi-jokua) Tongo ein (egin), tongogillea, tongoa eiñerazi (egiñerazi), tranpa ein (egin), azpi-jorrea

TOPEKA. (Aari burruka) Topeketan

TORTOLOXKETAN. (Nesken-jolasa)

TRABES(A. (Apostuetan jokaera) Trabeseen (trabesean) jokatu, irabazi, galdu,...

TRONPO(A. (Aur-jostaillua)

TRUKEN. (Kartetan)

TXAPRAX(KA. (Arri xabalari urgaiñean saltarazi)

TXILIBITU(E. (Aur-jostaillua)

TXIRIKILKETA. (Garizumaldirako gazteen jolasa) Kalderonketa

TXIRRINGILLA(LLEA. (Aur-jostaillua) Txirringillatan, txirringillari

TXISTU(E. Txistusoiñu, txistulari, txistujole, txistu ta danbolin

TXORRO-MORROKETAN. (Mutil-koskorren jolasa)

TXULARAN. (Aur-jolasa)

TXUN-TXUN(E. Txun-txunsoiñu, txun-txunjole, txun-txungille, ttunttune, danbolinsoiñu, txabolinsoiñu, atabalari

ZANKOLEPO. (Jolasa, zanko biren tartean lepoa artu)

ZAZPITAERDIN. (Zazpitaerdian, kartetan)

ZIBURU(E. (Jostaillua) Ziburun (ziburuan), ziburuka, dilinduun (dilinduan), ziburulari

20. SAILKATU GABEAK

ADAR(RRA. Adarrots, tutue

ADIN(ÑE. Adineko, adintsu, edade

AGIRI. Erabilkera: agiriin (agirian), agiriko, agiria (agirira), erdi-agiriin (erdi-agirian), beatzak agiriin (agirian) (oiñetakoen zuloetatik), ipurdie agiriin dola (agirian duela) (galtza-ipurdi zulatua)

Esaera: Trapu-zarrak agiria etaa (agirira atera) (ixilleko gauzak jendaurrera atera)

AIDANEZ. (Aridanez) Aidanen (aridanen) (Esaldiaren leungarri erabili oi da, "Aidanez, alaba ezkontzen omen zatzu")

AINBESTEEN. (Ainbestean) Ainbesteaiño (ainbesteraiño), ainbesteaiñoko (ainbesteraiñoko)

AIÑ. Aiñ txikie, aiñ eskasa, aiñ ona, aiñ otz, eta abar

AIÑE. (Aiña) Nik aiñeko, zu aiñeen (aiñean)

Esaerak: Gizona dan aiñeko bruse (bruxa) (tratalariengatik esan oi da) / Bera andrea aiñe ba'litz (senarra kaskariña) / Zemat aiñeen (zenbait aiñean) azaltzen da (aundizki itxuran bizi)

AIZU. (Adizu) Aizu gizon, aizu etxekoandre, aizak mutil, aizan neska

ALABEAR(RRA. Alabearrez, alabearreen (alabearrean), alabearreko, alabearrik, alabearretan

ALBAITT. (Aalik) Albait azkarren, albait gutxien, albait erosoan, da abar

ALAJAINKOA!. Alajaiña! (esaerak)

ALA-OLA. Ala-olakoa, ala-olatsu, nolabaitteko

ALBISTE(A. Albistari, albistekin (albistarekin), albiste on, albiste txar, albiste garratz, erreka

ALDANAR(RRA. (Alderdi batera okertu) Aldanartu, aldanarka, biurrika, zabuka, aldanaruna (aldanarguna) (zorua, bideak)

ALDREBES. Aldrebesa, aldrebeskeri, aldrebestasun, aldrebesik, itxurikalde, goizkoz-beera, alderantziz

Esaerak: Aldrebestzar / Aldrebesontzi

ALEN(A. Errukarie alena, kuttadue alena, lotsatie alena, leloa alen ori

ALETU. Aletze, artoaletze, baba-aletze, irakurtze

ALKILATU. Alkilatze, alkiler

ALTARE(A. Altarenausi (aldare-nagusi), altaretxo

AMUTS(E. Amuste, amustu, erdi-amuts, sega amutse, atxur amutse, ta abar

ANKADUN(E. Bi ankako (gizakia), lau ankako (aberea), iru ankako (alkia), ankabakar (landarea), garo anka, gari anka, ta abar

ANTZEKO(A. Antzekotsu, antz-antzeko, berdintsue

APROPOS(A. (Egokia) Aproposekoa, toki aproposa, aproposko lana, mundun (munduan) batekoa, begiik (begiak) bete-betekoa

ARAA. (Aruntza) Erabilkera: araiño, araiñokoa, araakoa, araakotan, araaxe, araiñoxe, araiñokoxea, araa-onaa ibili

ARI(E. (Zuraren aria) Betea, arira prinkatu, betaa (betara) landu

ARTAATU. (Artaratu) Artako (artarako), artatik, artandik, ontaatu (ontaratu), ortaatu (ortaratu)

ARTAN. Erabilkera: artaatu (artaratu), artaatze (artaratze), artaako (artarako), artatik, artaaezkio (artara ezker), artantxe, artatixek, artan-bertan (bukatu), artan-artan (agortu), artan sinistu, artan konpondu

ARUTZ(A. Erabilkera: arutzaiño, arutzaiñokoa, arutzago, arutzagokoa, arutzagotik, aruzkoa, aruzkotan, arutzakoa, aruztik, aruztu, arutzago, arutzagora, arutzaxe, aurtzaxeo, arutzaxeoko, arutzaxeotik, aruzkaldea, aruzkaldekoa, aruzkaldetik

ARRAIA(EA. Erabilkera: arraiadune, arraiatue, arraiaz, arraiekin (arraiarekin), arraia-barru, arraiaz kanpotik, arraiea pasatu, arrastoa

ARRAIO(A. Esaerak: Ze arraio! / Arraiook ezpaitsu! (arraioak ezbaditu) / Arraio pola! / Arraiotan... / Arraio-arraioa... / Txatxu arraioa! / Petral arraio ori!

ARRAPAKA. Arrapakea, arrapaketan, arrapaka saldu (aixa saldu)

ARRAS. (Erabat, oso) Erabilkera: arras itxutu, arras illundu, arras bildurtu, arras kixkalduta, arras moskortue, erabatekoa, oso-osokoa, zearo

ARRASTARA(REA. (Azaleko ukutua, garbiketa)

ARRASTO(A. Erabilkera: ankarrasto, gurdiarrastoon (gurdiarrastooan), erbiarrastoik (erbiarrastorik), arrasto bae (gabe) galdu (aienatu)

ASERO(A. Nasaie, zabala, emankorra

ATAJU(E. Atajuz, atajutik, atajuzko, atajue artu

ATAL(A. Lur-atal, ogiatat, baratzuri-atal, laranja-atal

ATIK. (Gatik) Esateatik (esateagatik), ezkontzeatik (ezkontzeagatik), juteatik-jun (joateagatik-joan)

ATZEA-AURRE(A. (Atzera-aurrera) Jun-etorri (joan-etorri), sartu-irten bat

ATZE-AURREK. (Atze-aurreak) Prakazarrek atze-aurre berrittu, atzez eta aurrez argal

AU. (Norbait, zerbait) Au aiñekoa, au baiño leen, au bezalakoxea, auxe, ta abar

AUKERA(REA. Aukeratze, aukeratu, aukeran, aukeraik (aukerarik), aukeraz, naiala, naibeste, naiañe

AUSIÑ. (Ausian indar egin)

AUSKALO!. (Esaera soilla) Onaneen (onanean), agian

AZALDU. Azaltze, azaltzeko, azaltzekotan, agertu, egokittu

AZER. (Ara zer) Azer poza, azer gosea, azer estuasune, azer nolakoa

AZTAL(A. Aztalak, ipurtaztal, gona-aztalak

BADA-EZPADA. Bada-ezpadan, bada-ezpada-re (ere), bada-ezpadako, ala-olako, erdipurdiko, ez ur eta ez salda, kili-malako

BAI. Erabilkera: baietz, baiezte, baieztu, baizkorra, baiezkoa, baiezkoon (baiezkoan), baietzeen (baitzean), baieztatze, baiztatu, alaxe baita (bai da), esan baitio (bai dio), bai orixe!, bai ala ez?, baiezkoa jakin, baietza eman, baimena eskatu, ba'neuke

BAIÑO. (Baiña) Erabilkera: bera baiño (baiña) gizenago, erdie baiño (baiña) gutxigo, txikie baiño (baiña) astune, gutxi baiño (baiña) goxoa, ta abar

BAKAN. Bakantze, bakandu, bakanuna (bakanguna), bakanaldi, meaztu, iñausi

BALDIÑ. Baldin-eta, baldin ba'zoaz, baldin ba'dakizu, baldin ateri ba'da

BA'LITZ. Erabilkera: ba'litzeke, ba'lizkoon (ba'lizkoan), ba'leike, ba'littezke, ba'litzakit, ba'nekarren, da abar

BANATU. Banatze, banatzaille, banaka, banakatu

BA'NITZ. Erabilkera: ba'nitzeke, ba'neike, ba'nitzakion, ba'nitzeko, ba'nitzekizu, ba'nitzekio, ba'nitzekie, ta abar

BATAZ-BESTE. Bataz-bestekoa, batakin-beste, par ein (egin)

BATEKO-BESTEKO. Ortikoz-emendikoz, ara ta ona, arutz-onutz, firin-faran, nora ezeen (ezean), baztarrik-baztar

BATU. Batzaille, bateratu, bittu, bitzaille

BATXILLER(RRA.

BAZTAR(RRA. Erabilkera: baztarrak, baztarretik, baztarrera, baztarrik, baztarreko, baztarretan, baztartze, baztartu, baztarrik-baztar, supaztar, sorobaztar, itxasbaztar, etxea ta baztarrak (eremu), ertz, mutur, punta, baztarreraiño

BEALA. (Bereala) Bealaxe (berealaxe), bealakoxe baten (berealakoxe batean), bealako baten (berealako batean), axkar-axkar, bixkor-bixkor

Esaerak: Jesus baten (Jesus batean) / Salto baten (batean) / Begi-itxi baten (batean) / Jun (joan) orduko emen

BEARBADA. (Zentzu bereko esaldiak: ba'litteke, onaneen (onanean) leikena da, seguroenik, seguroasko, izan leike ta abar

BEE(A. Beera, beeraka, beerakotan, beebarru, beeratxo, beeraxeo, beerago, beeragi, beekalde, pe, azpi

BEINKE. (Noski'ren zentzuz) Beinke txoraa! / Beinke otz! / Beinke nagie

BEINTZET. (Beintzat) Nik beintzet, zuri beintzet, treenez beintzet, eta abar

BEIRATU. (Begiratu) Beiratze, beirakuna, beirapen, zear-beiratu, azpi-beiratu

BENETAN. (Benetakoa, bene-benetan, egitazkoa, txantxaik bae (txantxarik gabe)

BERDINDU. Lautu, landu, leundu, berdintze, berdintasun, berdingarri

BEREBIZIKO(A. Egundoko, izugarri, ikaragarri, askotza, erruz, gurdika

BEREZ. Izatez, berezkoa, jatorriz

BERRI(E. Berritze, berrittu, berriztau (berriztatu), berritan, ilberri (idargiberri), urte-berri, jaioperri, esneberrittu, luberri, etorri berri, ezkonberri, udaberri, ta abar

BERRIZ. (Birriz) Erabilkera: berriro, berrizko, birritan, birraldatu, berriztu, berriz erein, berriz ezkondu, ta abar

Esaerak: Leena berritzen jardun (ixildu eziñekoa) / Zaarrak berrittuz (berrituaz) jardun

BESTE(A. Besteetan, beste (besteari), besteekin, bestendako, bestela, bestelako, besteainbeste, besteik (besterik), bestebae (gabe)

BETA(TEA. (Zuraren aria) Betatsue, beta oneko, beta biurriko

BETEGARRI(E. Betelan, betekie, betetze

BEZELA. Erabilkera: bezelako, bezelaxe, bezelatsu, atzo bezela, bear bezelako iru, gizon bezela, bear ez-bezela, gisaa (gisara), eraa (erara), iguala, berdiñe

BEZIÑ. (Aiña) Nai bezin ondo, uste bezin azkar, ikusi bezin pronto, ta abar

Esaerak: Edurre bezin zurie / Ikatza bezin beltza / Aitte (aita) bezin aundi (semea) / Alaba bezin gazte dirudi (amak) / Aundi bezin on balitz... / Suga-gorrie bezin zitala

BIR. Birraldatu, birbedar, birgari, birlora, bijorra

BIRIBIL(LLE. Biribiltze, biribildu, biribilketa, borobil, bola, pelota

BITTARTE(A. Ortz-bittarte, aizbittarte, mendibittarte, otordu-bittarteko, amarrak bittarte

BIUN(E. (Biguna) Erabilkera: biuntzen (biguntzen), biundu (bigundu), biungarrie (bigungarria), biuneen (bigunean), biunetan (bigunetan), biuntasun (biguntasun), biununa (bigunguna), biunago (bigunago), biunegi (bigunegi), biuntxoa (biguntxoa), biuntxeo

(biguntxeo), biunkor (bigunkor), biungaitze (bigungaitza), biundu bae (bigundu gabe), ogi-biune (ogi-biguna, erreberria), arto-biune (arto-biguna, legamigabea), biunik (bigunik) jan, berea, samurre, otsana, gozatsue

Esaerak: Osasun biunekoa (bigunekoa, gaixokia) / Biotz biunekoa (bigunekoa) (biozpera) / Egualdie biunduuz (eguraldia bigunduaz) doa

BIUR(RRE. Biurtze, biurtu, biurre eman, ezkerbiurre, biurkai, biurtasun

BIZIATZE. (Egurra biurrittu) Biziakor, biziatu, bizioa kendu

BIZKARRUNA(NEA. (Bizkarguna) Teillabizkar, mendibizkar, sillabizkar (sabeldua)

DAN. Erabilkera: danez, danik, nor dan, bizi dan, dan bezelakoa, dan apurtxoa, dan ala ez?

DAN(A. (Guzia) Erabilkera: danak, danok, danetik, daneako (danerako), danakin (danekin), danondako, danantzat (danentzat), danetaako (danetarako), danetan, dan-danetan, danekikoa, danai (daneri), danoi (danori), dan-dana, dan-danok, danetatik, danakatik (danengatik), dana kixkali, daneen zerbait, urte daneko, etxe danetako, ta abar

Esaerak: Daneen (danean) txakurrek oiñutsik / Danan (danen) barregarri (kalean moskortua) / Danon kontura bizi (tabernarien ogibidea)

DEMONTRE. (Esaera soilla) Zer demontre gero / Demontre ori! (amak aurrari) / Nun demontre ote dabil? / Zer demontretan zabiltz?

DESEIN. (Desegin) Erabilkera: deseintzen (desegintzen), deseindu (desegindu), deseintzeaiño (desegintzeraiño), deseinkorra (deseginkorra), ezereztu, agortu, urtu

DOBLE(A. Dobleen (doblean), dobleko, doblatuz (doblatuaz), doblatze, doblatu, doblezabaleko (oiala), alako bi, bi alako, tolestu

EBAI. (Ebaki) Ebaitze, ebagi, bedarra ebai, garoa ebai, egurre ebai, illea moztu, beatza moztu, eune (eguna) mozten, eten

EKATZU. (Eskaria) Emaiazu (emaidazu), ekarriazu (ekarridazu)

ELDU. (Iritxi) Erabilkera: eltzen (eltzear), elduta, eltzeko, garaiz eldu, zartzarora eldu, negu-eldueran (etorreran), gabonak eltzeako (eltzerako), ezkontzea (ezkontzera) eldu zan

EOZER. (Edozer) Erabilkera: eozertan (edozertan), eozertaako (edozertarako), eozerrekin (edozerekin), eozergatik (edozergatik), zernai

EOZIN. (Edozin, edonor) Erabilkera: eoziñek (edoziñek), eoziñi (edoziñi), eoziñekin (edoziñekin), eoziñendako (edoziñendako), eoziñentzat (edoziñentzat), eoziñetan (edoziñetan), eozin (edozin) gauza, ta abar

ELTZAKA(KEA. Saar (sagar) eltzaka, erdieldu, garraztasun

EMEN. Emengo, emendik, ementxe, emendixe, emengoxe, emendikoa, emen bertan

ERA(REA. Erabilkera: eratze, eratu, jokera, izkera, jaikiera, sarrera, irteera, agerrera, ibillera, tankera, erabat, erabatekoa, era-erakoa, neure eraa (erara), milla eratakook (eratakoak), luzeratik kendu, zabaleran eman, maiña, taju, bide, gisa, modu

ERABAT. (Arras, oso) Erabatekoa, erabatea (erabatera), erabateen (erabatean), erabat motel, erabat gaizki, erabat itxutu, erabat agortu, ta abar

ERDI(E. Erdiko, erdira, erdiin (erdian), erditik, erdika, erdilotan, erdiz-erdi, erdibi, erdibana, eunerdi (egunerdi), erdipurdi, erdibide, erdibittu, erdiki, erdizka, erditsu, erditik, jaiardi, orduerdi, litroerdi, ta abar

ERO. (Edo) Erabilkera: nun ero (edo) an, nun ero (edo) nun, noiz ero (edo) noiz, zu ero (edo) ni, gaur ero (edo) biar, zu ala ni?, gaur ala biar? (galdera danean, "edo" "ala"z ordezkatzan degu)

EROI. (Eroi) Eroitze, eroierazi, eroikor, lapurretan eroi, putzura eroi, kokotez-atzea eroi (aogora erori), tranpan eroi (erbia)

ERREUSAI(E. Kiskalusai, gomaerreusai, garminiñusai

ERREZ. Erreztasun, errezago, errezegi, errextxo, erreztxeo, errezkeri, errezenea (errezenera), errezte, erreztu, errex, xamur

ESKUBI(E. Erabilkera: eskubira, eskubikoa, eskubitik, eskubita (eskubitara), eskubialden (eskubialdean), eskubiko alderdie (alderdia, soñaren erdia), eskubiko belarrie, eskubiko bizitza, ta abar

Esaerak: Eskubiko begitik ikusi (ontzat artu) / Idi-eskubie (eskubitik uztartzen dana) / Eskubiko eskuukin (eskuaz) zabaldu, ta ezkerakin bittu (aurrena eman, da gero kendu)

ESKUMIÑEK. (Oroitamen esaera soilla) Eskumiñek eman, eskumiñek ekarri

ESTU(E. Erabilkera: estutze, estutu, oso estu, estugo, estugi, estutxo, estuxeo, estuxamar, estuantzeen (estuantzean), estugarri, estuik (esturik), estutik, estuasun, melar, urri

Esaerak: gerrikoa estutu (neurtu), ortzak estutu (asarratze)

ETA. (Atera) Etzetik etaa, zuztarretik etaa, etaatze, etaagaitz, bertsook etaa (bertsoak atera), kontuuk etaa (kontuak atera)

ETEN. Erabilkera: etetzen, etenda, etenkorra, etengaitze, etenbidea, etenkizune, etenerreza, etenunea (etenguna), etenaldie, etena (hernia), ar-emanak eten, tratue etenda, arie eten, lurretena, edur-etenak, etenerazi, eten baeko (gabeko), etenaldiik (etenaldirik) eza (atsedenik gabe), ausi, moztu, ebai, erdibittu

Esaerak: Laneen (lanean) etetzen (alegiñetan) / Eten ero (edo) urratu / Zirt ero (edo) zart (dezakena egin) / Ez da laneen (lanean) etengo (nagiaren fama)

EUKI. (Eduki) Eukitze, eukialdi, euki ez euki, gogon (gogoan) euki, begitan euki, ontzat euki, ta abar

EUN(E. (Liñua lantzean) Eungintza, eunzapik, eunpiezak, eunlea, eunkie, eunezko, eun xalgea, eun latza, eun-matasa, euniruten

EUTSI. Euste, eusteko, eusgarri, atzera eutsi, barrei (parreari) eutsi

EZARRI. Ezartze, itxatsi, zatiberritu, geittu

EZAUTU. (Ezagutu) Ezautze, ezaun, ezaupide, ezaguera, ezautzeko, ezautzekotan, ezautuazi (ezagutuerazi), ezaupen, ezautunaieza

EZER. Ezertaako (ezertarako), ezeatik (ezergatik), ezertan, ezerez, ezer izatea (izatera), ezerbaiño, ezerbae (ezergabe)

EZEREZ(A. Ezereztu, ezerezetik, ezerbae (ezergabe), utse, batez (baterez)

EZGAUZA(ZEA. Oi ezbezelakoa

EZIK. (Ezean) Bera ezik, zaarrak ezik, nora ezeen (ezean), beera ez-ezik

EZKEO-EZKIO. (Ezkero) Ezkeoztik (ezkeroztik), ezkeokoon (ezkerokoan), jun ezkio (joan ezkero), arrazkio, geroztik

EZURLOTURAK. (Ezurgiltzak) Junturak

FRANTZI(E. Frantzia (Frantzira), frantziko, frantzitik, frantzes, frantziar, frantzesaro (Irun'dik Altsasurako trenbide ebakitze aroa)

FURI(E. (Uneko zerbait, moda) Furiz, furikoa, furi-furiin (furi-furian), furi gaiztoon (gaiztoan) (kasketaldian)

GEATU. (Gelditu) Geatze, gelditze, geldigor, etxeen geatu (etxean gelditu), trena geatu, laneen (lanean) geatu, biotza geatu, ta abar

GILBA(BEA. (Gizia) Sugilba, edurgilba, lanbrogilba, ausgilba

GISA. Gisaa (gisara), gisako, gisan, neregisan, bere gisaz, kixa, kisa

GOIKOZ-BEERA. Buruz-beera, ankazgora, musuz-beera, azpikoz-gora, gaiñazpi, itxulipurdi

GORA-BEERA. Gora-beerak, gora-beeran, gutxi gora-beera, goiti-beeti, goi-beeak, amar gora-beera, amarrenbat, amartsu

GORATZE. Goratu, goramen, gorantza, jasotze, txalo jo

GORI(E. Goritze, gorittu, burni-gorittu, sutan gorittu

GURE(A. Erabilkera: guri, gureztat, gurekin, gureana (guregana), gureatik (guregatik), gurekiko, geure, gure etxea, gure denbora, gerekoiek

GUZI(E. Erabilkera: guziz, guziitan (guzietan), guziik (guziak), guzitaa (guzietara), guzitaiño (guzietaraiño), guziikin (guziekin), guziok, guzira, guzi-guzie, aaldan guzie

IA. (Urbil) Ian, ia-ian, ia eraien (ia erorian), ia illune (illunaurrea), ian nebillen, ia-ian zebillen, ia-ia amarrak, eta abar

IKUSKIZUN. Ikusgarri, ikusgai, zerekusi, zerikusiko, ikustekoa

INGURATU. Inguratze, ingurue, inguruun (inguruan), inguruko, ingurura, ingururaiño, ingurutik, ingurumari, etxeinguru, eguardi inguru, irurogei inguru (urteak), inguratu eziñik

IÑOA. (Iñora) Iñoako, iñoa irten, iñoa jun bae (iñora joan gabe), ta abar

IÑOIZ. Erabilkera: iñoizko, iñoiz-bein, iñoiz baiño (baiña), iñoiz izatekotan, iñoizko denboran, batzutan, noiz ero (edo) noiz, noizbaitt

IÑOLA. Erabilkera: iñolaz, iñolako, iñolakoik (iñolakorik), iñolatan, iñola-re (iñola ere), iñola albada, iñola ez

IÑOR. (Norbait) Erabilkera: iñok (iñork), iñokin (iñorekin), iñontzat (iñorentzat), iñondako (iñorendako), iñoi (iñori), iñoona (iñorena), iñokikoa (iñorkikoa), iñoandik (iñogandik), iñoana (iñorgana), iñor bae (gabe)

Esaera: Etxen iñor ezpada (ez bada) bizi, untzez teillatue jantzi

IÑUN. Iñungo, iñundik, iñundiko, iñundik-iñoako (iñundik-iñorako), iñun ez-bezela

IRTEN. Erabilkera: irtena, irtenik, irtetze, irteera, irtekuna, irtenkizun, irtenbide, irtenaldi, irtenleku, irtetzekotan, irten ez irtengo, sartu-irten, etxitik irten, euzkiik (eguzkiak) irten, onetik irten, suerteen irten, loteriik (loteriak) irten

ITXI. Erabilkera: itxitzen, itxita, ixten, itxiera, ixtera, ixterakon (ixterakoan), itxitzea (itxitzera), itxiiz (itxiaz), itxekotan, erdi-itxiin (erdi-itxian), itxi bae (gabe), oso itxita, atea itxi, sare itxie, paparra itxita, itxiturea

Esaerak: Esku itxikoa (xurra, eutsia) / Begi bik itxita (itxu-itxuan) / Ao itxura euliik (elbirik) ez (eskakizuna) / Begi-itxi bat (bazkalondoko lukamuxa)

ITXULI. (Irauli) Erabilkera: itxultze, itxuldu, itxuleran, itxulka, itxul-toki, itxulipurdi, itxulipurdika, itxulbildur, itxuli bae (gabe), ontzie itxuli, trena itxuli, gain-azpi ein (egin), azpikoz-gora jarri

ITXURABAE. (Itxuragabe) Itxurabaetu, itxurabaekeri, itxurabaeko, itxuragutxiko, itxuratxarreko, itxuragaiztoko, itxuraik (itxurarik eza)

ITXUSI(E). Erabilkera: itxusitze, itxusittu, itxuspena, itxusgarri, itxusiena, itxusigoa (itxusiagoa), itxusigoik (itxusiagorik), itxusienetan, itxusikeri, itxusitzarra, itxusigie, itxusitxoa, aurpegi itxusikoa, orrazkerak itxustu (itxusitu), jazkera itxusie

Esaerak: Itxusi-mordo / Tximu-aurpegi / Txerri-musu

IZKUTU(E). Izkutatze, izkutuik (izkukurik), izkutaka, izkututik, izkutura, izkutuko, izkutakizun, izkutaldi, izkutaleku, leku izkutue

JARRI. (Exeri) Erabilkera: jartze, jarrita, jarrialdi, jarleku, aulki, lurreen (lurrean) jarri, pikotxeen (pikotxean) jarri, korrittun (korrituan) jarri (dirua), bizizaten jarri (etxe berrian)

JATORRI(E). Jatorrizko, jatorritik, odoleko, etorkie, sortze, itturri

JAIKI. (Altxa) Erabilkera: jaikitze, jaikieran, jaikierako, jaikitzeke, jaikitzekotan, jaiki naita, jaiki nai ez-ta, oetik jaiki, lurretik jaiki

JOTAKE(A. (Azkar) Laneen (lanean) jotake, oso bizkor, troten (trotean), itxu-itxuun (itxu-itxuan)

JAIoTZEZ. Jaiotzetik, jaiokeraz, jaiotetxez, jaioterriz, izatez, sortzez, berez

KASKA. (Ozka) Kaskarea (kaskadea), kaskatekoa, kask ein (egin) (zakurrak), ozka, ozkarea (ozkada)

KATONATZE. Katonatu, katonaketa, kakoon (kakoan), katonatu, etxeen (etxean) katonatu, mandoari trepetxuk (trepetxuak) katonaketan (gauza bakoitzari dagokion tokia eman)

KATU(E. (Eskopeta-katua) Katue altxatu, katue jetxi, katue dixparau (disparatu), katu-erdikoa

KIRIBILDU. Erabilkera: kiribiltze, kiribilka, kiribillau (kiribillatu), kiribilkor, kiribilkario, sugea kiribilduta, argizai kiribildue

KIRRIKATU. (Azal-urraketa) Erabilkera: kirrikatzen, kirrikaz, kirrikatuta, kirrikaketan, kirrikatzaille, kirrikatzeik (kirrikatzerik), arraie kirrikaz (eskamak kentzen), kedarrak kirrikatu (tximinia garbitu), urraka

KIRRINKAOTS(A. (Gurdi-kirrinka, irrintza) Kirrinkaz, kirrinkaka

KIRTEN(A. Eskuleku, elduleku, aztea, aizkolkirten, kotxarakirten, golda-eskuleku, zare-azta, kazuela-azta

KISKUR(RRE. Kiskurtu, kiskurtze, kiskurruna, illekiskur, eta abar

KITO. (Esaldi utsa) Utzi ta kito! / Puskatu eta kito! / Zor-artzekook (artzekoak) kito!

KIXA. Kixako, kixaa (kixara), nerekixa, berekixa, kixa ontan, kisa, kasa, gisa

KIXKALI. Erabilkera: kixkaltzen, kixkaldu, kixkalgarrie, kixkalkorra, kixkalusaie, euzki (eguzki) kixkalgarrie, sutan kixkalduta, erre, kixkortu

KLASE(A. (Mueta) Klaseko, klaseik (klaserik), klase on, klase txar, jenero, aukera

KOITTA(TTEA. Koittak kontatu, koittatsu, koittaka, koittaik (koittarik), koitta askokin (askorekin), koittea dariola, nearti (negarti)

KOJURU(E. (Bedeinkapena) Lurrek kojuratu, ukullue kojuratu, artaldea kojuratu

KOLOKA. Erabilkera: kolokatzen, kolokatu, kolokan, kili-koloka, loka, balantzan, zabuka, ziburuun (ziburuan), kulunkaz

KOMENI. Komenigarri, komentzie, komentzira, komeni ez, komeniko balitzekio

KONFORME. Konformatze, konformatu, konformagarri, konformaldi, etsipen, etsie artu

KONTRA. Erabilkera: kontraa (kontrara), kontrako, kontrakoalde, kontra ein (egin), gogoz-kontra, otzaan (otzaren) kontrakoa, kontra-sue (suteetan egin oi da), kontrako ankatan

(oiñetakoak), kontrako bidea, gaitzen (gaitzaren) kontrakoa, kontramaixue (aginpideduna), kontrario

Esaerak: Kontrako begikin (begiekin) ikusi (begi-txarrez) / Kontrako eskue eman (laguntza ukatu) / Kontrako eztarria jun (eztarrira joan) (zinzur-aizea)

KORAPILLO(A. Erabilkera: korapilloz, korapillatu, korapillatze, korapillotsu, korapilkorra, korapilloik, korapildu, korapilduarazi, korapilka, korapilloz lotu, korapilloa askatu, kibistea, urkabiurre (loturak), arabegie (zuraren mamiko korapilloa)

KOSKA(KEA. Erabilkera: koskatue, koskadune, koskatsue, koskabagea (koskagabea), koskaik (koskarik), koskatik, koxkea, koskatxoa, zapata koxkadunek, maillea, sapaldea, akatsa

KUKU. Kuku ein (egin) (azikera gelditu), kuku jo (porrot egin), poto ein (egin), meko jo

LAGA. Lagatze, lagaera, lagabear, utzi, jare, askatu, soltau

LANDU. Lantze, lantzaille, lanketa, arrilantze, zurlantze, burnilantze, lurlantze, berdindu, leundu

LAUANKAN. (Lauoiñean) Lauankako, lauankadun, lauankakin, lauankatan, lauankaz

LAUORRIKO(A. (Esaera, aurtzarotik irtetean) Lauorritan

LAURKITU. (Lau zati egin) Laurkie, laurkitze, laurdendu, laurdenka

LAZO. (Gorpuzkera) Lazo onetako, lazo lasaietako, lazo osatue, errai zabaleko, sailleko, morrosko, zabalkote

LEIKE. (Daiteke) Erabilkera: leikena, leikenik, leikenez, leikenetik, leikenekoa, ein (egin) leike, eman leikenetik, etorri leikenik, eta abar

LENBAILEN. (Lenbaitlen) Lenbailen etorri, alik azkarren, txinta baten (batean), men batea (batera), bixkor, aguro, salto baten (batean)

Esaera: Salto baten jun (salto batean joan) eta bitan etorri (bixkor)

MAKURTU. Makurtze, makurtuta, bizkar-makurtu, buru-makurka, zaarrez makurtue, makurka ibili

MALASKAU. (Malaskatu) Malaskatze, erdi-malaskatue, maillaatuta, ardoa malaskau (zaragian palastaz erabilliaz)

MARKATS(A. (Zatia, beta) Arrimarkatsa, eztimarkatsa, ezpala

MAZPILDU. Erabilkera: mazpiltze, mazpildue, mazpillunea (mazpilgunea), mazpilberea, mazpilkorra, mazpiltzaillea, mazpil-mazpin einda (eginda)

MERMA(MEA. Erabilkera: mermatzen, mermatu, mermakorra, mermagarri, mermatuuz (mermatuaz), mermaik (mermarik), mermatzeik (mermatzerik), neurriin (neurrian) mermatu, pixuun mermatuuz (pixuan mermatuaz), merma aundie, utseen (utsaren)

mermea, merma gutxikin, mermaik bae (mermarik gabe), utsea (utsera) etorri, utseen (utsean) geldittu

MINTZ(E. Miztun, azalmintz, barruko mintz, mintze urratu, intxusamintz, intxaurmintz, arrautzamintz, eta abar

MODU(E. (Era) Erabilkera: moduz (merke), moduzkoa, zer modu?, aldan moduzkoa, zure modun (moduan), nere modura, erozer (edozer) modutan (moduz), leenako modutsuun (leenagoko modutsuan), erosteko moduik (modurik) ez (eskuarterik eza), modu txarren (txarrean) dabil

MOKO(A. Mokodun, mokoka, mokoz (mokoaz), mokokin (mokoarekin), mokokari, mokote (sagar mueta), mokotxorrotx, mokomotz, mokoluze, mokomee

MOKOR(RRA. (Atzekalde) Mokorralde, mokorgain, ipurmokor, mokorrezur, mokorzabal, mokorrigar, mokorzorrotz

NAIN. (Nadin) Etorri nain, ezkondu nain, gizendu nain, da abar

NAIZ. (Nauzu) Naizen, naizeneaiño (naizeneraiño), naiz zuri naiz beltz, etorri naiz, artzaie naiz, zaarra-re (zaarra ere) ba'naiz

NATOR. Erabilkera: natorrela, netorren, natorreneako (natorrenerako), natorkizu, nendorrela, ba'nator, bera dator, erak datoz, gu gatoz, eta abar

NEI. (Neri) Nei (neri) kendu, nerekin, neetzat (neretzat), nei ezpezela (neri ez bezela)

NEKEZ. (Zailtasuna) Nekez etorri, nekez ikusi, nekez esango ditt, nekez-azie, ta abar

NEON. (Negon) Erabilkera: neola (negola), neonetik (negonetik), neolako (negolako), neoneaiño (negoneraiño), neonetan (negonetan), neon-neonetan (negon-negonetan)

NERE(A. Erabilkera: neretzat, nerekin, nereana (neregana), nereanako (nereganako), nereandik (neregandik), nereik (nererik), nereikoa, nerekoie, nerekira, nere buruntzat (buruarentzat), nere buruz, nere illoba, nere bittartez, neurea

NI. Nik, nitzaz, ni bae (gabe), ni baiño (baiña) leen, ni ez-bezela, ta abar

NITZEN. (Nitzan) Erabilkera: nitzela, nitzelako, nitzenetik, nitzeneaiño (nitzaneraaiño), nitzenik, nitzekon, nitzekola, izan nitzen, aspertu nitzen, da abar

NOIZ. Erabilkera: noiztik, noizkoa, noiztikoa, noizpaitt (noizbait), noizbaittetik, noizezkeo (noizezkero), noizezkeotik (noizezkeroztik), noiz ero (edo) noiz, noiz-beingoatik (noiz-beingoagatik), noiz-nola, noiz baiño (baiña) noiz

NOLA. Nolatan, nolako, nolabaitt, nola-alako, nolana, nolatsu

NOR. Erabilkera: nork, nori, norbaitt, norbaitzuk (norbaitzuek), nortzuk (nortzuek), norendako, norgandik, norbera, norberana (norberarena), norberetzat, nor ero (edo) nor, norentzat, norekin, zein, zeiniek, (eta abar geiago erabiltzen degu)

Esaerak: Nor izan ba'litz (murmurka) / Nor bere teillatua (teillatura) arrika (etxe-kaltean) / Nork nori zozok beleeri (zozoak beleari)

NORA. Norako, noraiño, noraiñokoa, norabaitt, nora-ara, nora-ezeen (nora-ezean), norakoik bae (norakorik gabe)

NUN. Erabilkera: nungoa, nundik, nunbaitt, nunbaittetik, nunbaittekoa, nunbaittea (nunbaitera), nundik-nora, nundik-andik, nun-nola, nun ero an (nun edo an), nuneronun (nun edo nun), nun jango, nun billatuko

Esaera: Soiñue nun, zankook an (soiñua nun, zankoak an) (gazteen joera)

ÑIRÑIRA. Nirñirakor, begi-ñirñira, izar-ñirñira

OAIÑ. (Orain) Erabilkera: oaingo (oraingo), oaindik (oraindik), oaindio (oraindio), oaiñago (oraiñago), oaiñaldiin (oraiñaldian), oaindaiño (oraindaiño), oaintsu (oraintsu), oaintxe (oraintxe), oaingoxea (oraingoxea), oaindik-oain (oraindik-orain), oaintxe-bertan (oraintxe-bertan)

OBE(A). Erabilkera: obeto, obetuuz (obetuaz), obegoa, obegotuuz (obegotuaz), obetzen, obeik (oberik), obetzat, obegotzat, obetxioa, obexegoa, obebearrez, obe noon (nuan), obe det, obego det eta abar

OK. (Auek) Okin (oekin), oendako (auendako), oentzat (auentzat), otxek (auetxek), ok ez-ezik (auek ez-ezik), ok bezela (auek bezela) ta abar

OKERRAGO. Okerragotu, okerragotzen, askoz okerrago, askozaz okerrago, geroz-eta okerrago, gaizkittu

OKOZPIKO(A). (Okozpeko irtekuna) Lepondoa, paparea

OLA. (Orrela) Erabilkera: olako, olakontzat, olakondako, olakokin (olakorekin), olakotan (olakoetan), olakotaako (olakoetarako), olaxe, olakotxea, olatsu, olamoduzkoa, ola-ala

OLAKO(A). Olakotan (olakoetan), olakokin (olakorekin), olakontzat (olakorentzat), olakoik (olakorik), olakoandik (olakogandik), olakoatik (olakogatik), olako ta bestelako

OMEN. Omen dator, omen deu (omen degu), ala omen-da, ez omen-da

ON(A). Erabilkera: on-ona, on utse, ondu, on itxurako, on ein (egin), onez, onez-on, eta abar

ONAA. (Onera) Erabilkera: onaatu (oneratu), onaako (onerako), onaakotu (bertarakotu), onaago (onerago), onaiño (oneraiño), onaiñokoa (oneraiñokoa), onaaxeo (oneraxeo), onaaxe (oneraxe), onaatxo (oneratxo), onaatsu (oneratsu), onaiñotsukoa (oneraiñotsukoa), onaakotan (onerakotan)

ONAKO. Onako au, onako ok (auek), onako ontan, onako onekin, onako etxe au

ONDAU. (Ondatu) Ondatze, ondatzaille, ondatu bae (gabe), ondamen, ondamendi, triskiltza

ONDO. (Ongi) Erabilkera: ondogi, oso ondo, ondotxo, ondoxeo, ondoxamar, ondoena, ondobidez, ondoezik, ondo usteen (ustean), ondo naie, ondobearrez, ondo jan, ondo bizi, ta abar

ONDO(A. Ondotik, ondora, ondoko, ondoraiño, ondoraiñoko, ondoon (ondoan), ondo-ondoan (ondo-ondoan), etxeondo, iturrondo, aldamen, gertuun (gertuan), urren (urreetan), bertantxe, ber-bertan, ementxe

ONDO(A. Arbolaondo, ondojotze (aizkolka), lurrondo, arbiondo, ondoperretxiku, oiñe

ONDOAGIN(ÑE. Juizioko agiñe

ONDOKO(A. Arrautzaondoko, ondoko saarra (lurreko sagarra), ondoko gaztaiña

ONDOON. (Ondoan, urreetan) Erabilkera: ondokoa, ondoratu, ondoratzen, ondotik, ondoraiño, ondoraiñoko, ondora, ondo-ondoan (ondo-ondoan), ondogiin (ondogian), ondorago, ondoragoon (ondoragoan), ondoragotzen, ondoraxeo, ondoxamarretik, etxe ondoon (ondoan), bide ondoko, gertuun (gertuan), urreetan (urreetan)

ONDOREN. (Jarraian) Ondorengo, ondorendik, ondorena, ondorenik, ondorio, ondorendiko, bat-bestearen (bestearen) ondoren, jarraika, opoz-opo (orpoz-orpo), segiran, seizio

ONEN(A. Erabilkera: onentzat, onendako, onekin, oneana (onengana), onekikoa, oneandik (onengandik), onen bearra, onen alabak, onen gibela (katxaza)

ONENBAT(EN. Onenbatea (onenbatera), onenbatekoa, onenbatetik, onenbateaiño (onenbateraiño), onenbateaiñokoa (onenbateraiñokoa)

ONENBESTE(N. Onenbestekin, onenbestendako, onenbestentzat, onenbestetan, onenbestean (onenbestean) bizi, onenbeste aldiz, onenbesteko presea (presea)

ONEZKEO-ONUZZKIO. (Onezkero) Onezkeo jaiki da, onezkie ezta jungo (ez da joango), ba'dator onuzkie, dantzari dabil onuzkie, ta abar

ONTAN. Erabilkera: ontaako (ontarako), ontaa (ontara), ontatik, ontaaiño (ontaraiño), ontaatu (ontaratu), ontantxe, ontan-ontan

ONUTZ(A. (Onuntza) Erabilkera: onuzkoon (onuzkoan), onuzkotan, onuzkotaako (onuzkotarako), onuzkaldetik, onuztu, onutzaiño, onutzaiñokoa, onutzaiñotxe, onuztxo, onuztxiotik, onutza bae (gabe)

OPILDU. (Pillatu) Erabilkera: opiltzen, opilkorra, opilduta, opilgaitze, laiño-opillek (trumoi-laiñoak), arie opildu (arildu), trikue opilduta (kizkurtuta), borobildu

OR. Ortik, orraa (orrera), orkoa, orrutz, ortxe, ortixek, or-bertan, or dabil, or nunbait

ORDAGO!. (Kartetan, museko jokalegea)

ORDAIN(ÑE. Ordaintze, ordaindu, ordaiñetan, ordainketa, ordaiñik, ordaiñez, ordainkizun, ordaintzekotan, ordekotan, trukeen (trukean)

ORDEA. Erabilkera: zuk ordea, berak ordea, bai ordea, ta abar

ORDUUN. (Orduan, erabilpen soilla) Ordutik, ordundik, orduraezkeroztik, orduko, ordurako, ordurarte, ordurartekoa, ordurainokoa, orduntxe (orduantxe)

ORI. (Nor bait) Ori bezin, ori baiño, ori aiñeko, oik (pluralean, oiek), oikin (oiekin), oiendako (oriendako), orrek, orren, orrendako

ORI. (Esaera soilla) Ori da! / Ori-ori! / Ori-bildurre! / Ori gosea! / Ori esan-ba!

ORTAN. Erabilkera: ortaz, ortaako (ortarako), ortaatu (ortaratu), ortatik, ortantxe, ortaatzeko (ortaratze), ortan-bertan, ortaezkeo (ortaezkero)

ORTXE-ORTXE. Ornunbait, ortxenunbait, olatsu, guxi-gora-beera

ORRA!. (Esaera soilla) Orra alperlana / Orra zer dakarren / Orra eurie zarra-zarra

ORRA. Erabilpena: orra or, orra nundik, orra berriz, orra zeatik (zergatik), orra bestea, orratio, ta abar

ORRAA. (Orrera, orrutz) Orraaino, orraínoko, orraínoxe, orraínokoxe, orrutza, ortik, orko

ORRATIK. (Esaera soilla) Orratio / Gosetuko zinen orratik / Bizkor zatoz orratio / Orratio enaiz jun (orregatik ez naiz joan) / Orratio-re azaldu zaa (orratiok ere azaldu zera)

ORRI. (Nori-zeri) Emakuma orri, etxe orrek, txakur orrentzat, kotxe orrekin, da abar

OSO(A. Osatze, osatu, osagarri, osoik (osorik), osatu bae (gabe), osatzeko, osoko, oso-osoan (oso-osoan), urtea osatu, idargie osatu, artalde osoa

OTE?. Ala ote?, ote-da?, etorri ote-da, etxeen (etxean) ote dao? (dago?), nun ote dabil?, eta abar

OTSI!. (Eskeiñi) Artu! / Aiba! / Otsizu!

Esaera: Otsi zaarra ta ekatzu berrie! (ume-koskorak aldaerako ortza surtara boteaz esan oi dute)

OTXAN(A. Otxandu, otxantasun, apal, gozatsu, eskurakoi (nagiagoa)

PASAU. (Pasatze) Erabilkera: pasatzen, pasagarri, pasaizo, pasaizokoa, pasa, pasatxo, pasaleku, urteako (urterako) pasarea (pasagarria), esnea pasatu (iragazi), sasoi pasatue, paseko egaztiak (egaztiak), bostak pasatxo, zer pasako (berrien zai)

PE(A. Leorpe, arkupe, zubipe, zerupe, lurpe, egape, urpe, besape, teillape, okozpe, muiñape, Aizpe (toki-izena)

PIKOR(RRA. Erabilkera: pikortze, pikortu, pikortsue, pikorkorra, gazpikorrak, lurpikorrak, esnea pikortu (mamitu), ta abar

PIKOTXEEN. (Pikotxean) (Lurra jo gabe, belaun gaiñetara pixua dala kizkurtu)

Esaera: Erbie pikotxean (erbia pikotxean) bezela (izkutaka dabillenari)

PITXI(E. Lora-pitxie, kolore-pitxikoa, jazkera pitxiik (pitxiak), pitxi-pitxie, pitxi-pitxi-gona-gorrie (xomorroa, amandre gona-gorria), pitxitasun

PIZTU. Pizte, pizkarri (indargarri), pizteik (pizterik), pizteko, piztuera, piztekotan, piztueziñe, piztu bae (gabe), sue piztu, argie piztu, zurrumurrue piztu

Esaerak: supiztaille (axatzaille), illek piztuko balieke (arritu)

PRINTZATU(E. Erabilkera: printzatze, printzatu, printzakie, lur-printzatuuk (lur-printzatuak), egur-printzakiik (egur-printzakiak), euzki-printzak (eguzki-printzak), itzatzie, etena, zirriztoa, itzebaie

PRONTO. Gertu, prest, bazkarie pronto, jazteko pronto, ezkontzeko pronto, eta abar

PULTZA. (Bultza) Erabilkera: pultzaz, pultzea, pultzaka, pultzara (bultzada), pultzaik (bultzarik), pultzaaldi, aizeen pultzekin (aizearen bultzaz), ondorengon pultzea (ondorengo bultzea) (elduen kezkarri)

PUSKA(KEA. Erabilkera: puskatze, puskatu, puskaor, puskatzaille, puskaik (puskarik), puskatuerazi, puskaaitz, puska, puskaetea, ogipuska, artapuska, zati, erdibittu, laurkittu, laurdenkatu, xeatu, txiki-txiki ein (egin), apurtu, austu

Esaerak: Gizapuskea (gizatzarra) / Milla puskatan / Zazpi puska ein (egin) (xeatze) / Ogipuskea baiño ohea (nor bait on utsa danean)

SABEL(A. (Zuloguna) Sabeldun, sabeldu, teillasabela, sabelik, kamelatu, tripea, sabelzorroa, sabelguna

SAMUR(RRE. Erabilkera: samurtze, samurtu, samurtasun, samurrea (samurrera), samurkerie, samurretik, samurreko, samurregi, samurrago, samurtxo, samurxeo, samurrei (samurrari) eman, barre-xamur, azi-samur, xamur-xamurre, errez, aixa

Esaera: Mari-samur (nekatu nai ez duana)

SARRERA(REA. Sarreran, sarrerako, sarreratik, sarreraik (sarrerarik), sarreraa (sarrerara), sarreraiño (sarreraraiño), sarbide, sarleku, ataka, esate, ate, erromara, langa

SEDARRI(E. (Kale-ertzetako oinbidea) Errotako sedarrie (osiñertzak)

SIESTA(TEA. Etzantxobat, begi-itxibat, lokamuxa, begibittu bat

SUBERATU. (Kaltzairuaren gogortasuna, gozatzeko era) Suberatzea

TEJO(A. Tejudun, tejogusto, gustotzar, lizungusto

TOPEZ-TOPE. (Aurrez-aurre elkar jo)

TRONPOILLO(A. (Lodiguna) Erabilkera: tronpoillotze, tronpoillotu, tronpoillakorra, tronpoillotzarra, mordoilloa, opildu, moltsotu

TROSKO(A. (Zatia) Troskote, egurtrosko, arritrosko, lurtrosko

TXAPLATA(TEA. (Leenari zatia geitu) Txaplata josi, txaplataka josi (arropa zulatuari arabakia josi), arri-txaplatak, edur-zaplatak, eraskie, pusketea, sopitea (oiñetako zulatuei narru-zatia), arabakie

TXATXUELA(LEA. (Iltze buruxabala) Txatxuelak, txatxuelaz josi, txatxuela arrasto, txatxuelaburu, txatxuelamutur

TXIKITU. Txikitze, txikiketan, txiki-txiki ein (egin), egur-txikitze, arri-txikitze, xeatu, austu, apurtu

TXILIN(ÑE. Txiliñots, txilintxo, mezaerdiko txiliñe, txintxarritxo, kanpankilla, kanpantxilla

TXINTA. Txintaz, txintik, txintaik (txintarik), txintik bae (itzik bae), txistik, tutik

UR. (Urbil) Urreen (urrean), urretik, urreko, urreatze (urreratze), urreatu (urreratu), urreenik, urrea (urrera), ur-urreko, urtxo, urtxeo, urrik eman, gertuun (gertuan), ondoon (ondoan)

URA. (Nor, zer) Ura bera, ura ezkeo (ezkero), uraxe, uraxe ber-bera, ta abar

URTARI(E. (Urte osorako uzta bildu) Errekusue

URRATU. (Urratze, urratue, urrakor, urratuguna, urraka, urraketa, urratuik (urraturik), urratzeko, urratzekotan, urraera, urratuerazi, urragarri, urratutxo, azalurratu, tarratara, puskatu, zatittu

Esaerak: Ezta laneen (ez da lanean) urratuko (nagia) / Osasunekin (osasunarekin) urratu! (opazko esaldia)

USANDU(E. (Ustel zurrian) Usantze, usanduta, aragi usandu, arrautza usandu, perretxiku usandu, ustelusai, lizunusai

USKERI(E. Ezgauzea, txutxerie, txirrimirritan (txirrimirrietan), utseen (utsaren) urrengoa

USTU. Uste, ustutze, ustuta, utsik, ustuerrex, ustugaitz, uts-utsik, ustu ezinda, ustu eziñeko, ontzie ustu, ganbarea utsik, putzue ustu, pultxikue utsik, eskutsik, barrue ustu (ixillekoei jare)

UTZI(E. Uzte, utzitze, uztera, utziera, utzikeri, utzierazi, uzteko, uztekotan, uztezkero, utziik (utzirik iñor ba'da), aldebat utzi, berekixa utzi, erabat utzi, andragaiei (andragaiari) utzi, eranari (edanari) utzi, zorpen (zorpean) utzi, ta abar

ZALA. Erabilkera: zana-zala, erozin zala-re (edozein zala ere), gazte zala, zerbaitt zalakon (zalakoan), etzala-bazala (ez zala ba'zala), mezetan zala, gazteena zala-ta

ZAMAR(RRA. Zamar-gixie, zamartxoa, ontzi-ondarreko zamarrak

Esaera: Begiko zamarrak ee (ere) eztio iñoi (ez dio iñori) opa (zekena)

ZAPLATA(TEA. (Gunea, zatia) Zaplataka (erori), lurzaplataka, mortero, zaplatak, edur zaplatak (urtuaz doanean), illezaplatak eroi (erori, soildu), zaplatatxo, zaplataka-zaplataka (arroto)

ZAT. (Zait) Etorri zat, galdu zat, komeni zitan (zitzadan), erak jun zitan (joan zitzatan)

ZEa. (Zera, nor-zein) Zeandako (zerandako), zeai (zerari), zeakin (zerakin)

Esaera: Zeeko zea, zea zertzen (zereko zera, zera zertzen) (adibidez, aldeko neskamea lexiba jotzen, edota barrutiko satorra lurra arrotzen)

ZEAR. Erabilkera: zeartze, zeartu, zearka, zeartatu, zearretaa (zearretara), zearbidea, zearribillie, urteek zear, zearraldatze, zearrunea (zeargunea), Baztola-zearra (toki-izena, espalda)

Esaerak: Zearka-mearka (bidean zabuka) / Zear-beiratue (zear-begiratu, amorrut)

ZEARO. Zearo bittu (bildu), zearo leortuta (lurak), zearo zoroa, arras erabat, oso-osoon (oso-osoa), arrastoik bae (arrastorik gabe)

ZEIN. (Nor) Erabilkera: zeini, zeinendako, zeinentzat, zeinekin, zeinek, zeineana (noregana), zeineandik (noregandik), zeinenkikoa, zeintzuk, zein-zeinendako, zein baiño zein, zein zein dan, zein etorriko, zein nungoa, ta abar

ZEON. (Zegon) Erabilkera: zeola (zegola), zeolako (zegolako), zeoneko (zegoneko), zeonetan (zegonetan), zeonetik (zegonetik), zeonik (zegonik), zeonakin (zegonakin), zeon-zeonetan (zegon-zegonetan), etxean zeon (etxean zegon), gaixoik zeon (gaixorik zegon), da abar

ZEZER. (Zedozar, zer edo zer) Erabilkera: zezekin (zedozerekin), zezertaa (zedozertara), zezertaako (zedozertarako), zezeatik (zedozergatik), zezentzat (zedozerentzat), zezendako (zedozerendako)

Esaera: Zezer dalakon (zedozar dalakoan) da ezer ez (aundi usteko)

ZER. Zeresango, zeresana, zerikusiko, zer jango, zer danezko, zerezkoik bae (bage, gabe), zer demontre!, zer arraiio!, zer?, zer dala-ta?

ZER. Erabilkera: zera, zeri, zertan, zerbait, zeein (zerekin), zeatik (zergatik), zeein (zeregin), zertaako (zertarako), zerdala-ta, zer gertako, zer asma, zer nai, zer danezko, zer eñik (egiñik) ez-ta, zerren-arren, zertu, zer dala-ta?, zer da?

ZEREN. (Zeuden) Erabilkera: zerela (zeudela), zerelako (zeudelako), zereneko (zeudeneko), zerenetan (zeudenetan), zerenetik (zeudenetik), zerenik (zeudenik), zerenekotik (zeuden ezkerotik), zeren-zerenetan (zeuden-zeudenetan), lotan zerela (lotan zeudela), etxean zerelako (etxean zeudelako), soldaduzkan zerenetik (zeudenetik), eta abar

ZISKO. (Puskatu, zeatu) Zisko ein (egin), lau puska ein (egin), zazpi puska ein (egin)

ZUKUTU. Zukutze, zukututa, zuku-zuku einda (eginda), zeatu, xeatu, austu, apurtu, triskildu, lardaskatu (barea oinpean)

21. URTEBURUKO EGUN SEIÑALATUAK

AINGERU GOARDAKO(A. Aingeru zaindaria, martxoaren lenengoa

AMA DOLORETAKO(A. Aldakorra

ANDRA MARI AGORREKO(A. Irailla'ren 8'a, erriko erromes ibilia Arantzazura

ANDRA MARI AGUZTUKO(A. Parrokiko zaindaria

ANDRA MARI MARTZOKO(A. Martxoa'ren 25'a

Esaerak: "Andra Mari martzokoon (martxokoan) sorta-ostoa bizkarren (bizkarrean) da zozokumak kolkoon (kolkoan)" / Egun ontan kukua Erromako Zubian onuntza pasatzen omen da

ARANTZAZUKO AMA BIRJIÑA EUNE. Irailla'ren 9'a

ANIMAN EUNE. Animen eguna, azaro'an 2'a

ASENTZIO. Igokundea, aldakorra

ASTEARTIÑATE. Astearte-iñaute, aldakorra

ASTESANTU(E. Aldakorra

AUSTERRE. Aldakorra, barau eguna

DAMUSANTU. Santu guziak, azaroa'n 1'ta, gaztaiña erreak jaten asteko-sasoia

ERRAMU. Aldakorra, erramu-adarrak bedeinkatu oi dira

ERRAMU-ZAPATU(E. Erramu bezpera, erramu-arbolen iñausketa eta Bergara'ko feria

ERREGLEAN. Errege-eguna, urtarrilla'ren 6'a; gure aurtzaroan leioetan oiñetakoak jarri oi ziran, sorkaldeko erregeek sariak utzi zitzen

ERROGATIBAK. Erriak eskatzean

GABON. Abendua'ren 24'a. "Gabonak", "gabon jaiek" (jaiak)

GABON-ZARREKO FERIE. Elgoibar'en izan oi da

GALAPARI(A. Aldakorra; gari eretaroaren bukaeran, apari berezia: baratzuri-zopa, bakaillora ta aia azukrez gozaturik

GARIZUMA(MEA. Aldakorra, "garizumako ostialak" (ostiralak, bijili egunak)

GORPUXTI. Gorputz-egun, aldakorra

IÑUXENTE. Abendua'ren 28'an; nork nori ziria sartzeko eguna

KARNABAL(AK. Aldakorrak, "iñaute", "torrada eunek" (egunak)

KANDELARIO. Kandelaria'ko Ama Birjiña, otsailla'ren 3'an, kandela bedeinkapena

KOARTATENPORAK. Urtearen lau arotako aste barruko iru egun, asteazken, ostirala ta larunbata. Lenengo aro biak aldakorrak: garizuma aurreko astea eta Irutasun Santuaren aurreko astea. Irugarren aroa, San Mateo (iraila'n 21'a) astea; laugarrena, San Anastasio (abendua'ren 21'a) astea

Esan oi da, bein meza ondoren apaizari aditzera ematera aztu omen zitzaion-da, aurreko alkian zegoenak orrela dei omen zuan: "Martin-errenak modu onetan, koartatenporak dira aste onetan, asteazken-ostiala-zapatuutan" (ostirala-zapatuetan)

KONTZETIO. Abendua'ren 8'an

LAZARO. Aldakorra, erramu aurreko igandea

MAALENA. Maria Madalena, Uzta'ren 22'an.

Esaera: "Maalen gaueko oskarbiakin, gaztaiñurte"

NATIBITATE. Eguberri, Abendua'ren 25'a

Esaera: "Natibitate, ase ta bete"

OSTEUN-GIZEN. Ostegun-gizen, aldakorra, iñaute aurreko osteguna

OSTEUN-SANTU(E. Ostegun-santu, aldakorra

OSTIALA-SANTU(E. Ostiralsantu, aldakorra, barau ta bijilia

OTABARIO. Gorpuz-zortziurrena, aldakorra; oillar-jokua egiteko oitura errikoia

PAZKO(A. Berpizkunde igandea, aldakorra

PAZKO(A. Pentekoste igandea, aldakorra

PAZKOALDI(E. Pazkoako garaia

Esaera: "Arbilorakoa" (arbilora sasoia)

SAN ANTONIO. Aberezaleen zaindaria, neskazaar-mutilzarren bitartekotzakoa, ekaina'ren 13'a

SAN AUSTIN. San Agustin, erguendarren zaindaria, abuztua'ren 28'a

SAN BLAS. Otsailla'ren 3'an, jakien bedeinkapena

SAN INAZIO. Probintziko zaindaria, uztailla'ren 31'an

SAN IXIDRO. Nekazarien zaindaria, maiatzaren 15'ean

SAN JOSE. Arotzen zaindaria, martxoaren 19'an

SAN JOAN. Telleriarte-auzotarren zaindaria, ekaiña'ren 24'a

SAN JOAN BEZPERA. Landare ta lora bedeinkapena; belar bedeinkatuak etxeko ateetan da soro edo baratzetan, elorritzko edo lizarrezko kurutzetxoetan jarri oi dira. Illunabarrean San Joan arbola jaso, ta gauerdi aldera San Joan sua piztu oi dira. Ekaiña'ren 23'an

SAN LUIS. Mutil-gazteen zaindaria, ekaiña'ren 21'ean

SAN MARKOS. Egun ontan eskarizko letaniak Jainkoari erregutzen zaizkio, apirilla'ren 25'ean

SAN MARTIN. Azaroa'ren 11'an, errementarien zaindaria. Buzkantzak jateko oitura dago, ta nekazari maiztarren urte-muga ere ba'da

SAN MIEL. San Migel, irailla'ren 29'an, San Migel Baselizaren zaindaria. Egun ontan, eliz-lurrean zeuden sagarrondoak bildurik, antxe bertan sagar-inburra egin oi zan, Legazpi'tik zetozen eskoletako ume-koskorren artean

SAN MIEL MAIATZEKO. Maiatza'ren 8'a

SAN NIKOLAS. Akolituak santu-eskean etxez-etxe ibili oi ziran; abendua'ren 5'ean, Santuegun bezperan

SAN PEDRO. Ekaiña'ren 29'a

Esaerak: "Sanpedrotan kerizak eldu-bete" / "San Pedroz kuku, San Martzialez mutu" (kukuaren aldaera)

SAN ROKE. Abuztua'ren 16'an; uste zanez egun ontan ereiten zan arbi-azia xomorroak jaten zuten

SAN ROKE-TXIKI. Biaramona; arbi-azia ereiteko egun aproposa, azieune (azi-eguna)

SAN SILBESTRE. Abenduaren 31'an; urtebarruko gora-beerak ikusteko egunak

Esaera: "Urte-azkenen zer? San Silbestre!"

SANTALUTZI. Santa Luzia, abendua'ren 13'an. Jostunen zaindaria, ta auzo-erriko peri eguna

SANTAMAIÑA. Santa Marina, auzo urreko jaia. Uztailla'ren 18'an

SANTESTEBAN. San Esteban, Abendua'ren 26'a. Neskame-morroiak laneratzeko eguna

Esaera: "Egoardirako doana borondatez, ta gauerako doana derriorrez"

SANTIAGO. Uztailla'ren 25'a

Esaera: "San Joanetan zozoa, Santiotan belea" (San Joanez artosoroan zozoa estali bear duela, ta Santioz arto naiko azita)

SANTIKUTZ-AGORREKO(A. Irailla'ren 14'an

SANTIKUTZ-MAIATZEKO(A. Maiatza'ren 3'an, erriko jai nagusia, Mirandaola'ko kurutzearen gomutazko jaia

SANTIKUTZ-TXIKI. Jai biaramona, maiatza'ren 4'a

SUBERRI. Aldakorra, larunbat-santuz ospatzen da. Sua bedeinkatu ondoren mutil-koskorak ardagaia pizturik eta burduntzian arturik etxetara eramán oi dute, emango zaien sariaren irrikaz

TRINIDADE. Santu-Espiritu, aldakorra, gorputz aurreko igandea

URTEBERRI. Urtarrilla'ren lenengoa. Urteko jairik aundiñentxotzat artu oi degu

Esaera:"Urteberri, zorook (zoroek) igarri" (egun argia luzatzen)

URTEZAAR. Abendua'ren 31'garrena, Gabonzar ere izendatzen degu, bai-ta San Silbestre'tzaz ere

22. ITZ-ERASKIAK

A. Gizon(a, etxe(a, bide(a, gibel(a, otso(a

AGO. Azkarrago, melarrago, biunago

AIN. Ain eder, ain aundi, ain goxo, ain xamur, ain xuxen

AÑO. (Raiño) Orraiño (orreraiño), araiño, beeraiño, goraiño, gerriraiño

AJE. Illaje, zuraje, adarje, tximaje, lumaje

ALA. Jan ala, zapaldu ala, eiñala (egiñala), etorri ala, eramanala

ALDI. Gizaldi, uztarraldi, umealdi, ekiñaldi, ibillaldi, aaztualdi

ALE. Galale (gariale), ezkurrale, babaale, saarrale (sagarrale)

AMA. Txerrama, asta-ama, katuama, konejuama, usoama

ANDIK. (Gandik) Aitteandik (aitagandik), nereandik, zureandik

AR. Leazpiar (legazpiar), oiñatiar, donostiar, frantziar

ARA. (Kada) Makillara, arrastara, zaparrara, irristara, akullara

AREN. Amaren, gizonaren, otsaren, janaren, Iñaxiren, Petraren

ARI. Bazkari, janari, jokalaria, ostikari, dendari, dantzari

ARO. (Aldi) Zaartzaro, ereittaro (aziaro), uztaro, pazkoaro, urtaro

ARTE. Arrarte, gizarte, basarte, urarte, beatzarte, illearte

ARREN. Esatearren, erostearren, irtetearren, ixiltzearren

ASKA. Axka, berdaska, berdaxka, beltzaska, beltxaxka, grixaska

ATIK. (Gatik) Nereatik, zureatik, beratik, gureatik, zuekatik, aikatik (aiek)

ATZE. Aldatze, larratze, ondatze, goratze, garatze

AZPI. Etxeazpi, lurrazpi, urdaiazpi, besazpi, ankazpi, kamiñazpi

BA. Ba'letor, ba'lekar, ba'leoke (ba'legoke), ba'ziñeke (ba'ziñake)

BAE. (Bage-gabe) Etxebae, burubae, ustebae, lotsabae, dirubae

BAITT. Nolabaitt, norbaitt, zenbaitt, norabaitt, nundibaitt

BERA. Egarbera, biozbera, gilibera, izarbera, minbera

BESTE. Onenbeste, orrenbeste, ainbeste, beste-onenbeste

BETE. Urtebete, illabete, astebete, ordubete, oinbete, metrobete

BIDE/PIDE. Galbide, asarrabide, ikasbide, izpide, aberaspide, aginpide

BIR. Birraldatu, birlandatu, birgari, birbedar, birlora, birraitton

BURU. (Gaiña) Eskilburu, pagaburu, bideburu, azaburu, galburu

DAKO/TAKO. Eindako (egindako), erandako (edandako), jositako, bittutako (bildutako), dakoon (dakoan), jasotakoon (jasotakoan)

DAN. Nor dan, zer dan, il dan, etorri dan, azaldu dan, eta abar

DANIK. Beti danik, nor danik, zer danik, noiz danik?

DAIÑO. Gaurdaiño, oaindaiño (oraindaiño), egundaiño, daiñoko

DAR. Erguendar, erbarrendar, irundar, usurbildar, bazkaldar

DEGI. (Tegi) Buztindegia, ardandegi, jostundegi, oillategi, usategi

DET. Jan det, ikusi det, izan det, ekarri det, esan deu (degu)

DEZU. Jakin dezu, ein (egin) dezu, izan dezu, sinistu dezu

DI. Gizadi, zumadi, piñudi, elordi, bedardi

DIK. Emendik, andik, leendik, gureandik (guregandik)

DIKO. Emendiko, andiko, erdiko, gaindiko, nundiko

DO(DU). Jan do, esan do, ekarri do, ein (egin) do, ikusi do

DU. Gizendu, arindu, aizkoldu, usandu, iguindu, labaindu

DUN. Bizardun, dirudun, adardun, egodun, txapeldun, euskaldun

DURA. Abiadura, etendura, erradura, mazpildura

DURI. Apainduri, jakinduri, sorginduri, asmaduri

EEN. (Ean) Goizeen, gaueen, euneen (egunean), lurren, laneen

EDO. (Aurrizkia) Edozer, edozein, edozertako (edozertarako), edozeiñek

EGI. Goizegi, azkarregi, geiegi, biunegi (bigunegi), motzegi

EIN. (Egin) Lan ein, near ein (negar egin), barre ein, dantza ein

EIKO. Nerekiko, zurekiko, gurekiko, zuenkiko (pluralez)

EKIN. (Pluralez) Gizonekin, andrekin, txakurrekin, beiekin, zapatakin

EKO(A). Amarreko(a), esaneko(a), gueneko(a), daneko(a), urriñeko(a)

ENBAT. Onenbat, orrenbat, arenbat, amarrenbat, berreunenbat

ENDAKO. Amandako, aittendako, Joxendako, zeñendako? (norendako)

ENEN. (Enean) Datorrenen, doanen, dijoanen, damarrenen

ENGANA. Aittengana, semengana, biengana, Joxengana, enganako

ERA. Luzera, zabalera, galera, asiera, sarrera, ibillera

ERO. (Edo) Zuri ero beltz, zuk ero nik, batek ero bestee (besteak)

ERREX/ERREZ. Ibilterrex, janerrex, loerrex, edanerrex, botaerrez

ETA/KETA. Lapurreta, egurreta, bedarreta, zuriketa, aldaketa, bordaketa

ETIK. Neukenetik, eiñetik (egiñetik), daonetik (dagoenetik)

ETSI. Gaitzetsi, ederretsi, onetsi

EZ. Gosez, otzez, bildurrez, barrez, miñez, ganorez

EZ. (Aurrezkia) Ez-jakin, ez-ikusi, ez-gauza, ez-aitsu (entzungor)

EZIK. Onezik, ondoezik, ez-ezik, nora-ezik

EZKERO. Atzo ezker, onezker, arrazker, noiz ezker?

EZKO. (Azko, izko, ozko, uzko) Zurezko, gomazko, burnizko, plomozko, narruzko

GA. Kolorga, zozonga, iztinga, berdinga, baztanga, luzanga

GAI. Ezkongai, abadegai, salgai, ikusgai, esangai

GAIN. Mendigain, bidegain, urgain, bizkargain, esnegain

GAITZ/KAITZ. Ezigaitz, geldigaitz, barkagaitz, moldakaitz, izukaitz, gozakaitz

GAN. Gandik, gaudio, gana, ganako

GARREN. Bigarren, seigarren, bigarrenkoz, seigarreneen (seigarrenean)

GARRI. Barregarri, pozkarri, edergarri, lotsagarri, berogarri

GEI. (Gai) Kirtengei, ondagei (saskigai), sugei, azpigei, andragei

GERO. Geroz, geroko, gerora, geroztik, geroztiko, geroxeo

GI/EGI. Goizegi, melarregi, aurreragi, eldugi, lodigi, otzegi

GILLE. Uztargille, langille, talogille, aizkolgille, zaregille (saskigille)

KIN/GIN. Argin, bastagin, labegin, teillagin, orrazkin, ikazkin

GINTZA/KINTZA. Argintza, aurgintza, langintza, ikazkintza

GIRO. Ibilgiro, bidegiro, logiro, eongiro (egongiro), lurgiro

GO. Leengo, ango, emengo, lenengo, lodigo, zabalago

GOI. Goien, goitik, goiko, goierre (goilaño), goikalde

GORRI. Burugorri, txantxangorri, narrugorri, muxugorri, gorrixta

GU. Gure, gurekin, guretzat, gureik (gurerik), gutako

GUNA/UNA/KUNA. Biurguna, melarguna, uruna, lurruna, iokuna (igokuna), arroka

GURE/KURE. Logure, barregure, botagure, azkure, jolaskure

I. Iñor, iñora, iñoiz, iñun, iñokin (iñorekin), iñondako, iñontzat

I. (Ikako mintzaeran) Ik, iri, ire, irea, irekin, iretzat, irekiko, i bae (gabe)

IK. Bakarrik, alperrik, ixilik, zabalik, pokiz, makalik, otzik

IÑO. Onaiño (oneraíño), orraíño (orreraíño), goraiño, gerriraíño

JO. Aizeek (aizeak) jo, euzkiik (eguzkiak) jo, lur jo, lurre jo, alkar jo, begiz (begiaz) jo, erdira jo (tratuan), joera

K. Otza(k), gosee(k) (goseak), bildurre(k), poza(k), urtee(k) (urteak)

KA. Arrika, joka, saltoka, zabuka, dearka (deadarka), ixilka, gutxika, indarka, txaraka, banaka

KAI. Ikuskai, arilkai, ixilkai, soakai (ardi sorokaria), agerkai, biurkai, umekai (erleak markatsean jartzen dituzte)

KAITZ. Izukaitz, egoskaitz, gozakaitz, moldakaitz, arakaitz

KAKO. Ixilkako, alperrikako, bakarkako, biñakako, launakako

KARA. (Kada) Ontzikara, arrikara, ostikara, tripakara, eskukara, kolkokara, txapelkara, trenkara

KARI. Bazkari, dantzari, larrekari, ostikari, egoskari, ozkari

KARRI. Siniskarri, ikuskarri, lokarri, pozkarri, aazkarri

KERA. (Era) Izakera, izkera, jazkera, orrazkera, joskera, tankera, gorpuzkera, siniskera

KERI. Gizakeri, umekeri, uskeri, zorakeri, astakeri, aundikeri, gaiztakeri, arrokeri

KETA. Zorrozketa, zuriketa, berriketa, erosketa, izketa, garbiketa

KI. Jaki, txerriki, odolki, bixki, oillaki, bereki, gaixoki

KIDE. Lankide, adixkide, eskolakide, soldadukide

KIKO. Nerekiko, zurekiko, arenkiko, iñonkiko (iñorenkiko), danonkiko

KIN. Eraskin, iñaurkin, mozkin, zorrozkin, ikazkin

KINTZA. (Gintza) Zorrozkintza, ardazkintza, ikazkintza, arozkintza

KIZUN. Elizkizun, einkizun (eginkizun), ikuskizun, etorkizun, esakizun (esankizun), pentsakizun, asmakizun

KO. Mutiko, idixko, mandako, axalko, oiñezko, zaldizko, noizko?

KOI. Etxekoi, etxerakoi, elizkoi, berekoi, errikoi, ixilkoi, eskurakoi

KOITZ. Bakoitz, bikoitz, lauhoitz

KOON. (Koan) Etxeakoon (etxerakoan), mendirakoon, lotarakoon, jaterakoon, oaindiokoon (oraindiokoan), baiezkoon, ezezkoon

KOR. Aldakor, minkor, azkor, aazkor, gizenkor, emankor, itxaaskor, zapuzkor, ilkor

KOR. (Gogor) Egoskor, siniskor, elkor (eltzaka), auskor, kasketakor

KOSKOR. Neskakoskor, mutilkoskor, arrikoskor, ogikoskor, lurkoskor

KOTE. Zaarkote, zabalkote, sendokote, onkote (on utsa), mozkote

KOZ. Gaurkoz, biarkoz, goiz-mezakoz, ferikoz, beingoz

KOTZAT. Aintzakotzat, ibiltzekotzat, esatekotzat, ikustekotzat, laurontzat, aundixkotzat, arroxxkotzat, iritzikotzat

KUMA. (Ume) Gizakuma, emakuma, katakuma, astakuma, sasikuma, xoxokuma

KUNA. Beirakuna (begirakuna), irtenkuna, biurkuna

KUNTZA. Aldakuntza, azkuntza, izkuntza, jazkuntza, naaskuntza

KURA. Ezkura (ezetasun), joskura, freskura, azkura

LA. Ola, ala, iñola, bestela, eiñala (egiñala), nola?, nengola

LAIN. Gaurko lain, urteako (urterako) lain, neretzako lain

LAKO. Olako, alako, dalako, bestelako, zalako, naizelako, nolako?

LAKON. (Koan) Dalakon, zalakon, giñelakon, zielakon (ziralakoan)

LAKOTZAT. Olakotzat, ziñelakotzat, alakotzat, zalakotzat, giñelakotzat

LAN. Auzolan, bearlan, betelan, eskulan, uztarlan, besolan

LARI. Jokalari, kontulari, bertsolari, aurrelari, mixiolari, aizkolari

LARRI. Arnasalarri, beiratarri (begiratarri), kakalarri, garraxilarri

LAXE. Olaxe, alaxe, bezelaxe, bestelaxe, bealaxe (berealaxe)

LDU. Bazkaldu, ernaldtu, arildu, eldu ugaldtu

LE. Ikusle, eskale, erale (edale), jale, emale, zale, esale

LEKU. Urleku, zizaleku, eonleku, jarleku, eskuleku, dantzaleku

LEN. Goizlen, gaulen, argilen, astelen, urtelen, len ordu, len seme

LUR. Sorolur, mendilur, otalur, oillalur, xatorlur, txindorlur, zizalur

MEN. Barkamen, luzamen, aittamen, gozamen, asmamen, ikusmen

MENDI. Ondamendi, urkamendi, Itxumendi (toki-izena)

MIN. Ikusmin, tripamin, ezkon-min, jakin-min, amamin, errimin

MOTZ. Kaskamotz, ankamotz, eskumotz, besamotz, beazmotz, katamotz

N. Legazpi(n), Urretxu(n), Ernani(n), Oiñati(n), Lezo(n), Deba(n)

NA. Bana, bosna, utsuna, beltzuna, amarna, amabosna

NAI. Nolanai, noranai, zernai, nunai, aundinai, askonai, bizinai

NAKA. Banaka, launaka, amarnaka, amabosnaka, bana-banaka

NAKO. Banako, launako, bosnako, amarnako, amabosnako

NAN. Banan, irunan, launan, bosnan, amarnan

NDU. Usaindu, labaindu, ezkondu, gizendu, arindu

NEA. (Nera) Erguenea (erguenera), etxekeanea (etxekeanera), esanea (esanera), lanea (lanera)

NEAIÑO. (Neraiño) Naizeneaiño, zaneaiño (zeraneaiño), daneaiño (daneraiño), ganeaiño (geraneraiño)

NEEN. (Nean) Datorreneen, doaneen, dabilleneen, zekarreneen, daneen

NEKO. Ziñeneko, zebilleneko, giñeneko, osteuneko (osteguneko)

NETAN. Naonetan (nagonetan), daonetan (dagonetan), garenetan (gaudenetan), esanetan, azkenetan

NETIK. Daukianetik (detanetik), dezunetik, daukenetik

NEZ. Dakianez (dakidanez), dakizunez, dakiunez (dakigunez), aidanez, oi danez

NIK. Zanik, danik, giñenik, ziñetenik, donik (duenik), daukenik

NOLA. (Aurrizkia) Nolako, nolatan?, nolabaitt, nolanai, nolatsu, nola-ala

ÑA. Biña, seiña, zortziña, amabiña, ogeiña

ÑAKA. Biñaka, seiñaka, zazpiñaka, ogeiñaka

ÑE. Miñe, sorgiñe, argiñe, ikazkiñe, antxiñe, kiliñe, mixkiñe, txoliñe

ÑEZ. Oiñez, miñez, jakiñez, eiñez (egiñez), gaiñez, dakiñez

OI. (Aurrizkia) Oidanez, oibezela, oi danez, oiez-bezela, oi det, oi dezu

OLA. (Toki-izenak) Paola (Pagola), Altzola, Azkola, Mendiola, Baztola, Arratola, Brinkola

ON. (Aurrizkia) Ontzat, ondu, on ein (egin), onaldi, on bide, ongarri

ON. Eunon (egunon), aatsaldeon (arratsaldeon), gabon (gauon), toki on

ONDO. Etxeondo, elizondo, Aizkorondo (toki-izena), bazkalondo, afalondo, janondo, lo-ondo, eulondo (euriondo), gerrondo (paparrarte)

ONEN. (Aurrizkia) Onenbeste, onendako, onentzat, onengatik

OR. (Aurrizkia) Orko, orra (orrera), ortik, orrutz, ortan, ortxe, ortantxe

ORDE. Amaorde aitteorde, semeorde, anaiorde, etxaorde, eskerrorde, tripaorde, oiñorde

ORDU. Lanordu, jatordu, otordu (jaanordu), ezordu, azkenordu

ORDU. (Aurrizkia) Orduko, ordutik, ordurako, orduntxe, ordukoxe

ORREN. (Aurrizkia) Orrena, orrekin, orrendako, orrentzat, orreandik, orrenbeste, orrenbesteko, orrenbesteaiño (orrenbesteraíño(ko))

OSTE. Etxaoste, bazkaloste, afaloste, mendioste, gabonoste, ezkonoste

OTS. Aizeots, errekaots, trenots, txituots, txintxarrots, arnasots, turmoiots

PE. Elizpe, zubipe, leorpe, teillape, estalpe, aterpe, laiñape, illunpe, lurpe

PEN. Iraupen, etsipen, luzapen, iruipen (iduripen), jarraipen, atzeapen (atzerapen), aurreapen (aurrerapen)

PEKO. Urpeko, lurpeko, ankapeko, okozpeko, ogipeko (mirabe), eskupeko (saria)

PIDE. Ikaspide, ikuspide, irizpide, izpide, jarraipide, ogipide (langintza)

R. Bergara(r), tolosa(r), amezketa(r), antzuela(r), azpeitia(r)

RA. Etxera, mendira, albor, atzera, errira, auzora, kanpora

RAIÑO. Etxeraíño, mendiraíño, leporaíño, urriñeraíño, beeraiño

RAIÑOKO. Leporaíñoko, lotsatzeraiñoko, auzoraíñoko, kaleraíñoko

RAKA. Atzeraka, aurreraka, alboraka, goraka, beeraka, jeuparaka

RAKO. Etxerako, auzorako, goizerako, illuntzerako, gauerdirako

RAKOON. (Rakoan) Lotarakoon, lanerakoon, jeisterakoon, etorrerakoon

RATU. Etxeratu, laneratu, kanporatu, kaleratu, beratu, lotaratu

REK. Irurek, laurek, seirek, zazpirek

REKIKO. Nerekiko, zurekiko, berekiko, gurekiko, danenkiko

REKIN. Nerekin, zurekin, berekin, gurekin, Julian'ekin

REN. Biren, iruren, lauren, seiren, amaren, Peru'ren, Joxe'ren

RENA. Irurena, laurena, seirena, zazpirena, Peru'rena, Joxe'rena

RENDAKO. Arendako, norendako?, zerandako, orrendako

RI. Neri, zuri, ari, guri, amari, alabari, Peru'ri, Joxe'ri

RO. Luzaro, astiro, zearo, astero, urtero, uztaro, ereittaro

RUZKO. Aruzko, etxeruzko, laneruzko, mendiruzko, dantzaruzko

SAMAR. Aundisamar, urrisamar, biurrisamar, garaizsamar, txikisamar

SAMUR. Barresamur, near (negar) samur, itz-samur, egos-samur

SKA. Mordoska, berdoska, lardaska, lodiska, beltzaska, oriska

SKO. Oillasko, fresko, morrosko, lodisko, idisko, arrosko

SO. Guraso, aidoso, triposo, zimoso, tximoso, temoso, mokoso

STA. Gorrista, orista, garbasta, luzasta, measta, sendosta

TAA. (Tara) Ertzetaa, zearretaa, luzetaa, zabaletaa, zertaa?

TA. Jantzi-ta, erantzi-ta, jota, itxuta (gari-lokarria), eskuta (eskutara)

TAKO. Gutako, zuetako, jasotako, oiñetako, belarritako, amarretako

TAKOON. (Takoan-dakoan) Etorritakoon, ikusitakoon, erandakoon, eramandakon

TALDE. Jendetalde, beitalde, beortalde, txerritalde, oillotalde

TAN. Lotan, bertsotan, neskatan, askotan, benetan, gaztetan, euritan, dirutan, lapurretan, egitan

TAR. Auzotar, erritar, Luistar, goiztar, berantar, oiñaztar

TARA. Tarratara, eskutara, irristara, sastara, purrustara, puntara

TARAZI. Ikustarazi, ibiltarazi, lotarazi, saltarazi, iguintarazi

TARI. Agintari, eiztari, ibiltari, errotari, errementari, pelotari, kantari

TARTE. Ezpaintarte, beaztarte, begitarte, jendetarte, menditarte

TASUN. Edertasun, maitasun, urritasun, gaztetasun, aunditasun, bakartasun

TATIK. (Pluralean) Etxeetatik, bideetatik, illeetatik, begitatiek (begietatik), ezpaiñetatik, Ameriketatik

TAZ. Nitaz, zutaz, gutaz, aietaz, dirutaz, jatekotaz, edaritzaz

TE. Jakite, ikuste, eitte (egite), esate, edurte, aizete, asete

TEA. Edurtea, gosetea, asetea, aizetea, gerratea, egurretea

TEAR. (Duda-mudan) Erostea, ixiltzea, esatea, etortzea, kantatzea

TEGI. Saardotegi (sagardotegi), oillategi, artegi (arditegi), egurtegi

TEKO. Jateko, ikusteko, ibiltzeko, esateko, eoteko (egoteko), gerrateko

TEKOON. (Tekoan) Jatekoon, ikustekoon, esatekoon, gerratekoon, gosetekoon

TEKOTAN. Ikustekotan, izatekotan, jutekotan (joaterakoan), ematekotan

TEN. Jaten, eraten (edaten), ikasten, ikusten, ematen, esaten, jazten

TERA. Eutera (egutera), saietera, txarretera, besatera, martxantera

TI. Maasti, saasti (sagasti), lotsati, kezkatu, bildurti, goiti, beeti

TIK/DIK. Etzetik, menditik, elizatik, igaztik, atzetik, azpitik, emendik, andik, gaindik, nundik?

TIKO. Albotiko (suaren enporra), mutiko, urrutiko, gaiñeatiko (gaiñeratiko)

TILLA. Maratilla, kutxatilla, erretilla, orkatilla, leiatilla, karretilla

TO. Gizato, nagito, zurito, zakuto, zato (zaragito)

TOKI. Jolastoki, urtoki, izoztoki, atseintoki (atsedentoki), batzartoki

TOKI. (Aurrizkia) Tokitan, tokitaa (tokitara), tokitatu, tokitaiño (tokitaraiño), tokitandik, tokion, tokitar, ez-toki

TSU. Euritsu, dirutsu, bizartsu, arritsu, indartsu, oaintsu (oraintsu)

TT. Zaittu, aunditu, berritu, goritu, bihurtu, aite, maitte

TTEA. Ereittea, irittea, konbittea, beargittea (kaltea), langittea

TU. Leortu, aspertu, oeratu, atxurtu, uxartu, ausnartu, lertu

TUN. Astun, akastun, eratzun, jatun, iztun, jostun, eratu

TURA. Erratura, lotura, itxitura, zimurtura, trixtura, juntura

TX. Lardatu, perkatu, pitotu, baldratu, garratu (garratu)

TXAR. Gizatar, aulkitar, txitatu, katutar, bidetatar

TXE. Ementxe, ortxe, antxe, bertantxe, oaintxe (oraintxe)

TXEK. Onetxe, orretxe, aretixe, oitxe (oietxe), otxe, aitxe (aie)

TXO. Etxatxo, gizontxo, aurtxo, leentxo, geitxo, gutxitxo, melartxo

TZA. (Ugaritasuna) Dirutza, eurtza, laiotza, arritza, askotza

TZA. (Bizibidez) Argintza, artzantza, morrontza, ezkontza, labrantza

TZAI. Artzai, itzai, aurtzai

TZAKA. Eltzaka, beltzaka, pultzaka, balantzaka, arrantzaka (astoa)

TZAILLE. Saltzaille, bitzaille, artzaille, asmatzaille, zorrotzaille

TZAKO. Amatzako, semetzako, neretzako, zuretzako, danontzako

TZALE. (Zale) Arrantzale, euskaltzale, abertzale

TZAR. (Larria) Gizatar, umetatar, sugatar, arritzar, basaurdetzar, sutzar

TZARO. (Aro) Aurtzaro, zartzaro, zurtzaro, alarguntzaro, umetzaro

TZAT. Ontzat, txartzat, nagitzat, lapurtzat, elizkoitzat, zorotzat

TZAZ. Egitzaz, angotzaz, kanpotartzaz, donostiartzaz, aberastzaz

TZE. Agintze, ekartze, azitze, gizontze eukitze (edukitze), jaiotze, iltze, zaartze, urritze, ugaltze

TZEA. (Tzera) afaltzea (afaltzera), ibiltzea (ibiltzera), ugaltzea (ugaltzera)

TZEKO. Artzeko, agintzeko, gastatzeko, gordetzeko, aldatzeko

TZUK. (Tzuek) Norbaitzuk, nortzuk?, zeintzuk?, batzuk, zerbaitzuk

UNA. (Guna) Zearruna, zabaluna, bustiuna, uruna, lurruna, etzanuna, zapaluna, belununa

URREN. Irurren, zortziurren, beartziurren (bederatziurren), amabosturren, urteurren, ezkonurren (ezkon-urte)

URRI. Jendeurri, lanurri, janurri, diru-urri, lourri, pentsu-urri

UTS. Buruts, oiñuts, mankauts, kantzontzillouts, intxaurruts (mamirik gabekoa)

XAMAR. Aundixamar, gaztexamar, bizkorxamar, biurrixamar, einxamar (eginxamar), urrinxamar, naastuxamar

XE. Auxe, orixe, uraxe, olaxe, alakoxe, olaxe, olakoxe, bezelaxe

XIO/XEO/TXEO. Geixio, gutxio, aundixio, zutixio, goraxeo, azkartxio

XKA. Mordoxka, bidexka, ontzixka, luzexka, berdoxka, eltaxka, beltzaxka, lodixka

XKO. Arroxo, morroxo, baldraxko (baldarko), aundixko, prexko, sendoxko, idixko

XTA. Gorrixta, orixta, txurixta, flakoxta, parraxta, zarraxta, irrixta, lapraxta

Z. Gaue(z, aurre(z, barre(z, poze(z, miñe(z, oiñe(z, zaldi(z, trene(z, astelene(z, lege(z, giraumene(z (biaramone(z)

ZAI. Etxezai, gaixozai, atezai, umezai, orduzai, trenzai, artzai (ardizai), mandazai, bazkarizai

ZALE. Ardozale, diruzale, dantzazale, jokuzale, emakumezale

ZIO. Barkazio, bokazio, orazio, madarikazio, bedeinkazio, errazio, seizio (gorputzillen ondoren doazenean)

ZKA. Erdizka, aldizka, gaiñezka, azka, puzka, zapuzka

ZKO. Zurezko, buztinezko, arrizko, burnizko, urrezko, narruzko, oiñezko, zaldizko, berekizko, gezurrezko, geiegizko

ZTO. Zirrizto, ezigaizto, euskalgaito, erlamizto, sugamizto

ZULO. Amazulo, ethezulo, oezulo, dotorezulo, goxozulo, emakumazulo

ZULO. Sudurzulo, begizulo, leizezulo, eskuzulo (eldulekua), katuzulo (basarrietako atezuloa), ankazulo (oin urratsa), okilzulo (kabia), xatorzulo, kirkilzulo

ZURRI. Minzurri, nagizurri, burlazurri, azkurezurri, merkezurri, barrezurri, kantuzurri

LEGAZPI BARRUTIKO ITZEN BILDUMA: ATAL BAKARREAN

A. Gizon(a, etxe(a, bide(a, gibel(a, otso(a

AAL. Erabilkera: aalegin, aalegintze, alegintzeko, aalegiñek, aalegiñetan, aalegin guztie, aalegindu, aaleginduko, aalmen, aalmenez, aalmen bage (gabe), aaldan, aaldanetan, aaldanakin, aaldanantzat, aaldaneaiño (aaldaneraíño), aal izan, aal leikela, aal diana (dedana), aal ba'da, aalik, aalik azkarren, aalik-eta azkarren, aal det, aal dezu, aal do (du), aal deu (degu), aal dezue, aal due (dute), gai izan, talentue.

Esaerak: Nai donak (duenak) aal do (du) / Nai izate ta aal izate, alkarren senide

AAPI(E. (Kabia) Aapiko, aapira, aapin (kabian), aapiik (kabirik), oillo-aapi, txori-aapi, xoxo-aapi, erbi-aapi, sagu-aapi, txindurri-aapi ta abar

AAPIONDOKO(A. (Oilloari kabian utzi oi zaion buztin-errezko gezur-arrautza)

AARDI(E. (Zerri emea)

AARI(E. Arkuma-aari, bildotsaari, arkazteaari, aari adardun, aarimotza (adarrik gabea), joku-aari, aarikapatu (zikirotua)

AATE(A. Aataeme, aata-ar, aatakuma, aata-arrautza, itxas-aata

AATSALDE(A. (Arratsaldea) Erabilkera: aatsaldero, aatsaldeko, aatsaldera, aatsaldetik, aatsalde leena, aatsalde erdi, aatsalde berandu, bazkalondo, bazkaloste

AAZA(ZEA. (Saskigilleen lan-tresna)

AAZTU. Erabilkera: aazte, aaztu, aaztuta, aazteko, aztekotan, aazterakoon (aazterakoan), aazteraiño, aazkor, aazgarri, aaztualdi, aaztu eziñeko, aazgaitz, aaztu errex, aaztu naie, aaztutzat, aaztuerazi, erdi-aaztuta, aazterik.

Esaerak: Burutik alde / Burutik jun (joan) / Akordatzea (gogoratzea) aaztu

ABADE(A. Abadetza, abadegai, abadetzaako (abadetzarako)

ABAILLA(LLEA. (Arrikarako ugela) Abaillari, abaillaka, aballaz, abaillatu, abaillakara (abaillakada)

ABARKA(K. Abarkadun, abarkagille, abarka-ol, abarka-ezten, abarka-trailla, abarka-soka, abarka-mutur, abarka-opo (orpo), abarkapare, narru-abarkak, goma-abarkak .

Esaerak: Iñor abarkadunik ba'da! (jokurako erronka) / Besteik (besterik) ezeen abarkadunekin (ezkon-aukera)

ABARKA-OL(A. (Abarka neurkia)

ABARO. (Ardien atsedenaldia) Abarotan, abaroleku, abarotoki, Arobi (toki-izena, abaro esanaia du)

ABE(A. Zutabe, zearrabe, zutiko, tenteko, zutarri, apea, pillare

ABENDU(E. Abenduko, abendurako, abenduezkeroztik, gabonille

ABERATS(A. Erabilkera: aberaste, aberastu, aberastasun, aberasgarri, aberaspide, aberaskor, aberasgaitz, aberaskeri, aberasnaikoa, aberats itxura, erdi-aberats, dirutsu, dirudun, aundizki, dirutza, dirutu, ondasunek, eskuarte onekoa, oso aberatsa.

Esaerak: Aberats burrukatue (arras aberatsa), aberaskillo, aberats berrie (aberaskeri), aberaskumak (ondorengoak), aberats-usai, diru-usai, diru otseko (ondasun askotzarik gabeak), aberats zarrak (jatorritikoak)

ABIERA(REA. Erabilkera: abiatze, abiatu, abieraz, abieran, abierako, abieratik, abiaerazi, irten, asi, ekin, indar artu

ABIL(LLE. Erabilkera: abiltasun, abildade, abilidada, abilkeri, abillena ein (egin), abilletik gutxi, abilletik ezer ez

ABUSO(A. (Geiegikeria) Abusoz, abusatze, abusatu

ADAR(RRA. Adarrots, tutue

ADAR(RRA. Erabilkera: adardun, adarka, adarkara (adarkada), adarkari (jokari), adarkera, adarje, adarretan, adarrak, adarrakin, adarrik, adarretik, adarrondo, adarmutur, adarrazal, adartzarrak, adarkoxkordun, adarbotoiak (irteeran), adarmuiñe, adarra bota (ausi), adarbakarra, adarzabal, adartxuti, adarmakur, adartxordo, aari adarra, zezenan adarra, akerran adarra, bareen (barearen) adarrak.

Esaerak: Basakerran adarrak baiño okerragoa (arras biurria) / Adarra jo / Adar jotze / Adarjole (zirikatzaile)

ADATS(A. (Barazkien zuztar-mototsa) Porru-adatsa, kipula-adatsa (tipula-adatsa), baratzuri adatsa, zuztarrak, mototsa, bizarrak

ADIMEN(A. Erabilkera: adimentsu, adimenez, adimen oneko, adimen kaxkarreko, adimen gutxiko, adimenik baeko (gabeko), adimen txarreko, adierazi, adierazpen, adierazgarri, adierazle, aditzera eman, aittandu, aittatu

ADIN(ÑE. Adineko, adintsu, edade

ADIOPLANO(A. (Egazkina) Adioplanoz ibili, adioplano otsa, keedun adioplanoa, ego-bikutzeko adioplanoa

ADIRAZI. (Adierazi) Erabilkera: adirazte (adierazte), adirazpen (adierazpen), adirazgarri (adierazgarri), adirazgai (adierazgai), aitzen (aditzen) eman, aitzera (aditzera), jakin erazi, berri eman

ADORE(A. Erabilkera: adorez, adoretzu, adore gutxiko, adoreik (adorerik) eza, adore bae (gabe), korajetsue, irtena, arriskatu, bizi-poza, kemena

ADUR(RRE. (Ao-adurre) Erabilkera: adurrek, adurrez, adurtsu, adur-jario, adurre dariola, beldarrak. Esaera: Adur-ontzi / Adur gaiztoa (adur txarreko zerbait, izurri ondorioa, giza, landare ta abar)

AFARI(E. Erabilkera: afaltze, afaldu, afalaurre, afalordu, afalondo, afaloste, afari-merienda

AGA(GEA. Uraga, sataga, esaga, gurtaga, lukainka-aga, gatzaiña, goiaga (etxe-gaillurrean), agaz eetxi (eretxi)

AGAILLA(LLEA. (Arrai egatsa) Agailak

AGARRI(E. (Zurezko zutikakoaren oiñarria)

AGERTU. Erabilkera: agertze, agertzekotan, agerrera, agertzeakoon (agertzerakoan), agertzeaiñoko (agertzeraiñoko), agerkera, agerpen, agermen, agerraldi, agertarazi, agertzen ez, agertu bae (gabe), agiriin (agirian), erdi-agiriin (erdi-agirian), agergai, izarrak agertu, galdu zana agertu, azaldu, adierazi, erakutsi

AGIN(ÑE. (Arbola ostatsua. Gaur, Aizkorri-magalean bakar batzuek ezik galdukea degu)

AGIN(ÑE. Agiñek, agiñeko, agiñetan, agiñe zulatu, juizioko agiñek

AGIN-ALDATZE. Agin-berritze, ortzaldatze, agin usteltze, ortza eroi (erori)

AGINDU(E. Erabilkera: agintze, aginpide, aginduuz (aginduaz), agindu naie, agintzen jakin.

Esaerak: Agindu ta kale / Agindu ta tatix / Agintzaille ona, emale motza / Zartaiñei eutsiko dio (zartagiari eutsi, etxean agindu)

AGINTARI(E. Erabilkera: agintaritzea (agintaritza), aginteen (agintean), agindu, aginpide, agintzaille, agindugure, agintekeri, agindue eman, agindu zai, agintzekotan, aginpideik (aginpiderik) eza, agindu eziñe, maixutasune, nausikeri (nagusikeri), jaun da jabe

AGIÑEKOMIN(ÑE. Aokomin, plemoia

AGIRI(E. Nor dan agirie, jaiotzako agirie, eriotz-agirie, ta abar

AGIRI. Erabilkera: agiriin (agirian), agiriko, agiria (agirira), erdi-agiriin (erdi-agirian), beatzak agiriin (agirian) (oiñetakoen zuloetatik), ipurdie agiriin dola (agirian duela) (galtza-ipurdi zulatua). Esaera: Trapu-zarrak agiria etaa (agirira atera) (ixilleko gauzak jendaurrea atera)

AGO. Azkarrago, melarrago, biunago

AGOR(RRA. (Irailla) Agorreko, agorrerako, agorrezkeroztik, Santikutz agorreko

AGORTU. Agortze, agorren (agorrazi), putzue agortu, itturrie agortu, leortu, ustu, gastatu

AGOTZ(A. (Galalearen kaskala, estalia) Galagotza, galaokea (galagoka)

AGUAZIL(LLE. (Udal-zaiña)

AGUDO. Azkar, azkarrago, agudogo, agudoxeo, azkarxeko, bizkor, bizkorxeko, bixkor-bizkor, itxumustruka, zalapartaka, saltoka (laisterka), agudogi (agudoegi).

Esaerak: Gibela bota bearren (bearrean) / Itto bearren (oso bizkor)

AGUR(RRE. Erabilkera: agurtze, agurtu, agurka, agurtzeakoon (agurtzerakoan), agur ein (egin), agurre eman, ongi etorrie, diosala ein (egin).

Esaerak: Kaixo! / Zer berri? / Eunon! (egunon) / Atsaldeon! (arratsaldeon) / Gabon Jainkok!
(Jaungoikoak gabon) / Biar arte! / Lenengo arte! (lenengorarte) / Ikusi arte! / Ondo bizi!
(ongi bizi)

AGURA(REA. Erabilkera: aguratzten, aguratu, aguratxoa, agura-zaartu

AGURO. (Agudo) Erabilkera: aguroxeo, agurotxo, agurogo, agurogi, aguro antzeen
(antzean), bizkor, bixkor-bixkor, arrapastaka, abiaduran, laister, saltoka.

Esaerak: Salto bateen (batean) / Itto bearreen (bearrean) / Zein-lenaoka / Zein-baiño-zein
lenao (zein-baiña-zein lenago) (nor lenengo iritxi)

AGUZTU(E. Aguztuko, aguzturako, aguztuezkeroztik, Andramari aguztuko

AI(E. (Esne ta ogi-iriñaz egiñiko zukua). Esaera: Aie janda sabela bero, zaldi zuriin (zurian)
oera gero (aurrei loak moteltzean esan oi zitzaien)

AIDA!. (Idizkoei mugirazteko)

AIDANEZ. (Aridanez) Aidanen (aridanen) (Esaldiaren leungarri erabili oi da, "Aidanez, alaba
ezkontzen omen zatzu")

AIDEEN. (Airean) Erabilkera: aideen ibili, aidea artu, aidea (aidera) bota (tiroz), aidaatze,
aidatu, aidekook (aidekoak, egaztiak), aide otza, errekaidea

AIDOSO(A. (Ariñe, bizkorra) Erabilkera: aidosotze, aidosotu, aidosoaldi, aidosoik
(aidosorik), aidoso ibili, aidoso eraman, aidoso erantzun, aidosogo, aidosogie, aidosoxio

AIEN(A. Erreka-aien, ezkerriaren (Jaungoikon (Jaungoikoaren) atzaparrak, esan oi geniogun
onen lore-mototsari), maatsaien, larraien, indibaba-aien

**AIENA! (Karraxi) Erabilkera: aii!, aienatxo..., aienaz, aienaka, garraxika, aiena baten
(batean), aienaz lertzen. Esaera: Min aundiik (aundiak) aienaik ezto (aienarik ez du)**

AIENATU. Erabilkera: aienatze, aldeandu (alderandu), galdu, izkutatu, ies (iges) ein (egin),
anka ein (egin), ospa ein (egin), ankaak jaso

AIENBEDAR(RRA. Kanpantxilla-bedarra

AII. (Ari) Erabilkera: aii da, aii zan, aii daike (ari leike, dezake), aiidanez (adibidez, "Adidanez,
semea ezkontzen omen zatzu?"), aiidaneen (aridanean) (esaldi utsak), jardun.

Esaerak: Eurie atertu bae (gabe) / Laneen eten bae (lanean eten gabe) / Berriketan ixildu
bae (gabe), ta abar

AIK. (Aiek) Erabilkera: aikin (aiekin), aikana (aiekana), aitako (aietako), aientzat, aiendako,
aikatik (aiekatik), aitatik (aietatik), aik bezela, aik ez-bezela, aik orduko, aik ezeen (aiek
ezean), aitxek (aietxek), eta abar

AIKO-MAIKO. (Duda-mudako eztabaida) Aiko-maiko eon (egon), aiko-maikoon (maikoan)
jardun

AILLORBA(BEA. (Aberejana) Aillorba landara, aillorbalasto, aillorbaosto, aillorbalora, aillorbaleka, aillorbaale, aillorbairin

AIMARITAKO(A. (Abemaritako, illunabarreko ezkillak)

AIN. Ain eder, ain aundi, ain goxo, ain xamur, ain xuxen

AINBESTE. Erabilkera: ainbesteko, ainbesteena, ainbestekin, ainbestetan, ainbestei (ainbesteri), ainbestentzat (ainbesterentzat), ainbestendako, ainbesteaiño (ainbesteraiño), ainbesteen (ainbestean), ainbesteik (ainbesterik), ainbat, ainbeste aldiz, ainbat bider, ainbeste gezur, ta abar

AINBESTEEN. (Ainbestean) Ainbesteaiño (ainbesteraiño), ainbesteaiñoko (ainbesteraiñoko)

AINBESTEKOBAT. Ainbestekobaten irabazin (irabazian), ainbestekobaten galeran, da abar

AINGERA(REA. (Ur-gezako arraia)

AINGERA-ZORRI(E. (Ur-gezako xomorroa) Aingera-zorrik (aingera-zorriak)

AINGERU GOARDAKO(A. Aingeru zaindaria, martxoaren lenengoa

AINGERU(E. Aingeru goardako, San Miel aingeru, zeruko aingeru, aingerutxo, aingeru kanpai (aurren il-kanpaia), aingerulora (landarea)

AINGERU-LORA(REA. (Lore orixka usainkorra du)

AINTZAT. Erabilkera: aintzat artu, aitzat euki (eduki), aintzakotzat artu, aintzakotzat ez artu (artu ez), egitzat artu, sinistu, sinistutzat euki (eduki), ondo (ongi) artu, ontzat artu, ondo (ongi) iruitu (iduritu), inoon (inoren) iritzira jarri

AIÑ. Aiñ txikie, aiñ eskasa, aiñ ona, aiñ otz, eta abar

AIÑE. (Aiña) Erabilkera: aiñeen (aiñean), aiñeko, erozin (edonor), aiñekoa, zuk aiñe urte, mandoa aiñeko txakurre (zakurra), ni aiñeen (aiñean) biziko da.

Esaerak: Iriñe aiñe lauso (lantu geiegi) / Obispo batek aiñe badaki (jakin ustekoa) / Titiik (titiak) aiñe txerrikuma (banaketa juxtua) / Jana aiñe jale (otordu urria)

AIÑE. (Aiña) Nik aiñeko, zu aiñeen (aiñean).

Esaerak: Gizona dan aiñeko bruse (bruxa) (tratalariengatik esan oi da) / Bera andrea aiñe ba'litz (senarra kaskariña) / Zemat aiñeen (zenbait aiñean) azaltzen da (aundizki itxuran bizi)

AIÑO(A. (Gariale ustela) Aiño-joa, aiñotza, aiño urtea, ustela

AIÑO. (Raiño) Orraiño (orreraiño), araiño, beeraiño, goraiño, gerriraiño

AITTAIÑARREBA(BEA. (Aitagiarreba, sui-erraiñentzat)

AITTAREN. (Aitaren) Aittaren ein (egin), aittaren eiñez (egiñaz), aittaren eitterakoon (egiterakoan)

AITTATU. (Aitatu) Erabilkera: aittatze, aittatzekotan, aittatuko, aittagarri, aittakizun, aitamén, aittandu

AITTE EZKONBAGE(A. (Ezkongabea)

AITTE-ALABA(K.

AITTE-AMA(K. Gurasook (gurasoak), aitte ta ama, senar-emaztek (senar-emazteak)

AITTE-SEME(EK. (Aita-semeak)

AITTE. (Aita) Aitte-osoá, aitte-ordeko, aitte-lekuko, aittetzakoa, aittealdeko

AITTEJAUN(E. (Aitona) Aittona ta agurea, gizonezko zarrei deitu oi diegu)

AITTEPUNTAKO(A. (Aita-ponteko, aita-bitxia)

AITTORTU. Erabilkera: aittortze, aittorketa, aittorterazi, aittorkizun, okerra aittortu, aittortu bae (gabe)

AITTU. (Entzun) Erabilkera: aitze, aittue (entzuna), aittutakoa, aitzeko, aitzekotan, aitzerea, aitzen eman (aditzera eman), aittu eziñe, ez-aittu, aittunai ez, erdi-aittu, oker aittu, aitzeako (aitzerako), aitzezkio (aitzezkeró), aitzen ez. Esaera: Aittutako dana ezta sinisgarri

AITZ-KRABELIÑA(ÑEA. (Arkaitzetako basa-krabeliña)

AITZAKI(E. Erabilkera: aitzakiz, aitzakitsu, aitzakigarri, aitzakitza, aitzakitaako (aitzakitarako), aitzakiikin (aitzakiarekin), aitzaki billa, aitzaki ona, aitzaki gutxiko, aitzakiz beteta, aitzaki asko bae (gabe), iñoon aitzakiik (iñoren aitzakiak), aitzakiik bae (aitzakirik gabe), eskusa, apuko, peskixa.

Esaerak: Estalgarri / Ateek aiñe (ateak aiña) maratilla (tapagarritzat milla aitzaki jarri) / Aitzaki-maitzaki ibili (duda-mudan)

AITZERA(REA. (Aditzera) Aitzen (aditzen) eman, adierazi, jakiñeen (jakiñean) jarri, berri eman

AIUMA(MEA. (Zakur-karrasia) Aiumaz, aiumaka, aiuma otsa, txakur-aiuma, aiumalarie

AIXA. (Samur, nekatzeke) Erabilkera: aixagi, aixago, aixa asko, aixa jaso, aixa ibili, xamur, errez, eroso

AIXKIDE(A. (Adiskide) Erabilkera: aixkidetze, aixkidetu, aixkidetza, aixkidetasun, aixkidekeri, aixkide zarrak, launarteko (lagunarteko), ezaupideko

AIZAATU. Erabilkera: aizaatze, aizaakor, aizaatzaille, aizea eman, aizez bete, aize-emale, puztu, azi, arrotu, aundittu, aizez puztuta

AIZE(A. Erabilkera: aizetsu, aizealdi, aizedenbora, aizetan, aizeik (aizerik), aizete, aizaatu, aizeleku, aizeots, aizetxistu, aizeburrunda, aizebolara, aizebultzara, aizeburruka, aize-bittue (elarra bildu), aizeizkutu, aizegorde, aizebabes, aizeotz, aize-epel, aizebero, aize-erre, aizebisuts (aize ta euri naasian), aizegordin, aizemiñe, aizeleor, aizenaaustu, aizeun (aize-egun), egoiaize, ifarraize, arraize, gaztelaize, aldaize, txingorraize, ostelaize (euri

aurrekoa), sorgiñaize, itxasaize, erreka-aize (izotz ondorengoa), buruko aizea, ezkonaizea, aizezko pelota, aldagoi, putze bota, Aizaleku (toki-izena).

Esaerak: Garizuma aizea (eguzki begiko otza) / Aize utse (arroxkoa) / Aizea baiño ariñago (kaxkariña) / Aizea eman / Aizekeri

AIZE-ERROTA(TEA. (Aizeaz alea garbitzeko) Aize-dornue, aize-galbaia

AIZKOLARI(E. Aizkol-joku, aizkol-apusto, basamutil

AIZKORA(REA. Erabilkera: aizkoraz, aizkoldu, aizkolka, aizkolepai, aizkolakats, aizkolari, aizkolgille, aizkoljoku, aizkora-apustu, aizkol-aoa, aizkol-matrailla, aizkol-begi, aizkol-kirten, aizkolburu, aizkoratxo

AIZPA(PEA. (Andrezko senideak) Aizpa-osoa, aizpa-erdi, aizpalekuko, aizpa-ordeko, aizpatzako, aizpa-bixkiik (bixkiak), aizpa zaarrena, aizpa txikie, senide

AIZU. (Adizu) Aizu gizon, aizu etxeakoandre, aizak mutil, aizan neska

AJE(A. Erabilkera: ajeatze, ajeatu, ajedun, ajetsu, ajez, aje bae (gabe)

AJE. Illaje, zuraje, adarje, tximaje, lumaje

AJOLA. Erabilkera: ajolaz, ajolatze, ajolakor, ajolatsu, ajoladun, ajolagarri, ajolaik (ajolarik), ajola aundiko, ajola gutxiko, asko ajola zat (zait)!, ajola bagea (gabea), ajolaik bae (ajolarik gabe), ajolaik ez, ajola ez, ajolabaekeri (ajolagabekeri), arreta, inporta, ganora

AKABAU. (Bukatu, amaitu) Erabilkera: akabatze, akabatu, akabera, akaberaíño (akaberaraiño), akabatzeaiño (akabatzeraíño), akabatu eziñeen (eziñean), akabatu ezinda, akabatu ezeen (ezean), akabatuuz (akabatuaz). Esaera: Gaurkoa bota deu, biar e eune argittuko do (Gaurkoa bota degu, biar ere eguna argituko du)

AKABERA(REA. (Bukaera) Erabilkera: akabau (akabatu), akaberako, akaberaíño (akaberaraiño), akaberaik (akaberarik), akabatzen ez dana, baztarrik baekoa (gabekoa)

AKATS(A. (Utsegitea) Erabilkera: akasdun, akatsak, akatsen bat, akats aundie, akats gutxiko, akasbaeko (akasgabeko), okerra, utseitte (utsegite).

Esaerak: Akasbageik (akasgaberik) iñor ezda / Bakoitzek (bakoitzak) ditugu geure akatsak

AKER(RRA. (Auntz arra) Akerkoa (urtebarrukoari), akertu (auntza umetu)

AKITTU. (Nekatu) Erabilkera: akitze, akittu-ta, akitzeaiño (akitzeraiño), akitzeaiño (akitzeaiño), akittuazi (berekix), akittuerazi (norbaitek), laneen (lanean) akittuta, ler ein (egin)

AKOLITU(E. Akolitutza, mezalauntzaille (meza-laguntzaille), monagillo

AKUILLU-BETE. (Luze-zabalerako neurria)

AKULLU(E. Erabilkera: akullara, akuillatu, akuillaka, akullari, akuillu-ezten, akuillu zulatue, akuilludun, akuilluik, akuilluik bae (akuillurik gabe).

Esaerak: Akuillue bete luze (oizko neurria) / Etxeko akuillue (aginteduna)

ALA-OLA. Ala-olakoa, ala-olatsu, nolabaitteko

ALA. Erabilkera: jan-ala artu, etorri-ala jun (joan), irabazi-ala gastatu (uxatu), bat ala bi?, zurie ala beltza?, ala-ta guziz, ala izatezkio (izatezkero), ala dirudi, alabearra, alaree (alaere), ala Jainkoa...!, alaxe, alatsu

ALA. Jan ala, zapaldu ala, eiñala (egiñala), etorri ala, eramanala

ALABA(BEA. (Gurasoentzat) Alaba-osoa, alabalekuko, alaba-ordeko, alabatzako, ugazalaba (bularra artua), alaba bixkiik (bixkiak), alaba zarrena, alaba txikie, alaba bakarra

ALABEAR(RRA. Alabearrez, alabearreen (alabearrean), alabearreko, alabearrik, alabearretan

ALAJAINKOA!. Alajaiña! (Esaerak)

ALAKO(A. Erabilkera: alakok, alakotan (alakoetan), alakoik (alakorik), alakontzat (alakorentzat), alakobaten, alakokin (alakorekin), alakoxe, nola-alako, ala-alakoa, alako ta bestelako, alako bae (gabe), alako tokitan, alakoi (alakori)

ALARGUN(E. Alarguntza, alarguntzaro, andra-alargun, ama-alargun, alargundu, aitte-alargun, gizon-alargune

ALATU. (Eraso) Alatuuz (alatuaz), alatze, alakizun, alatzaille, goor (gogor) alatu, sermoia bota

ALAUZO. (Arretagabe lan egin) Alauso ein (egin), zirri-parrea eman, zikili-makalatu, pasarea eman, azal-apain

ALBAKA. (Arnasestua) Albaakaz

ALBAITT. (Aalik) Albait azkarren, albait gutxien, albait erosoan, da abar

ALBAKO(A. (Argi-kanpaia, eliz-kanpaia)

ALBANDORRATZ(A. (Ari lodiaz josteko orratza)

ALBERRITXIKU(E. (Etxe-babesean aleak eltzen zaizko) Alberritxiku-lora, alberritxiku osto, alberritxiku ale, alberritxiku ezur, alberritxiku azal

ALBISTE(A. Albistari, albisteekin (albistarekin), albiste on, albiste txar, albiste garratz, errekaue

ALBISTE(A. Erabilkera: albiste eman, albiste artu, albiste ekarri, albiste eraman, albistari, albiste zabaldu, berri eman, errekaue ein (egin).

Esaerak: Berri-bitzaille / Kontu-zabaltzaille / Batu-banatu / Txintzarri-jole (zinzarri-jole)

ALBO(A. Alboon (alboan), albotik, alboko, albora, alborako

ALBOKA(KEA. Albokari, albokajole, albokasoiñu, albokagille, adar-soiñu

ALBOKARI(E. Albokajole, albokagille

ALBOOKA(KEA. (Tratu bat egin ondoren aia busti oi da saltzaillearen kontura)

ALBOTIKO(A. (Suari eusteko enporra)

ALDABE(A. Ate-aldabea, aldabe joka

ALDAGAINKA. (Idi uztartuak elkarri bultzaz)

ALDAGOI(A. (Euri ta aize naasia) Eraso, zaparrara (zaparrada), zaldizkook (zaldizkoak), mendebala

ALDAKAITZ(E. (Berezkoa, landatu gabeko arbola)

ALDAMEN(A. Erabilkera: aldameneko, aldamenetik, aldamenea (aldamenera), aldamenetara (aldamenetara), aldameneen (aldamenean), aldamenetan, aldamen banatan, alboko, ezker-eskubita (ezker-eskubitara)

ALDAMENEGO(A. Aldamenetik, aldamenera, aldamenetan, aldamenka, urreneko, alboko, gertuko, aldeko, etxekoane

ALDAMENKA. (Ibillera) Erabilkera: biurka, okerka, zearka, trabeska, kiki-makoka, ezker-eskubika, lapraska, eseka, alboraka.

Esaerak: Bidea bete-beteen (bete-beteen) / Baztar bik neurtuuz (baztar biak neurtuaz)

ALDAMIO(A. (Etxegintzarako eusgarria)

ALDANAR(RRA. (Alderdi batera okertu) Aldanartu, aldanarka, biurrika, zabuka, aldanaruna (aldanarguna) (zoruak, bideak)

ALDAPA(PEA. Aldapatsu, aldapan, aldapako, aldapatik, aldapaik (aldaparik), aldapa-pika. Esaera: Gogoko tokiin (tokian) aldapaik ez

ALDAPARO(A. (Errotarentzat ura gordetzeko osiña) Presea, giltzea (ataka), zinzurre (burnisarea)

ALDARTE(A. Erabilkera: aldartez, aldarteen (aldarteekin), aldarreetan, aldarretsu, aldarre on, aldarre txar, aldarre gaizto, aldarreen (aldarteak) emanda, aldarre xelebrea, kasketaldi, burutaldi, burutantzio

ALDATZE(A. Erabilkera: aldatu, aldakor, aldaera, aldaketa, aldakizun, aldagarri, aldatzaille, aldaerazi, aldarre, jantzi-erantzi, kendu-ipini, itxuraz aldatu, asmoz aldatu, ortz-aldatze, erropak aldatu, etxez aldatu, eskuz aldatu, antz-aldatze, itzek aldatu, aldakuntza aundi bae (gabe), ille-berritze, osto-berritu, luma-berritze, oitturak aldatu, bizitza aldatu, pentsakeraz aldatu, jokaerak aldatu, ta abar

ALDEI. (Bidali) Alderazi, aldeiazu (alde egidazu), begin (begin) aurretik alde zaitz (zaitez)!, alde emendik!, alde zaitz (zaitez).

Esaerak: Aldeitten ez baek...! (alde egiten ez badek) (gizonezkoei ika) / Aldeitten ez baen...! (alde egiten ez baden) (emakumezkoei ika) / Aldeitten ez badiazu...! (alde egiten ez ba'didazu) / Utikan! / Junai emendik! (joan adi emendik)

ALDE(A. (Aldera) Aatsaldea (arratsaldea), goizaldea, illuntzaldea, asterdi aldeako (alderako)

ALDE(A. (Ingurua) Erabilkera: ifarralde, itxasalde, etxe-aldera, gaiñekalde, azpikaldetik, aldekoa (etxapeko bizitza), negu aldera, kontrako aldetik, urez bestaldeko (beste aldeko), alde-aldera, zuzeneko aldetik, lau aldetara (aldetara), gutxiin (gutxiren) aldea, utseen (utsaren) aldea, alde aundiz (aundiaz), alderdi banatan, alde banataa (banatara), alde onetik, aatsalde (arratsalde), goizaldea, alde aundi bae (gabe), atzekalde, ostekaldetik, aurrekaldeko, barrukalde, kanpokalde, itxulikalde (itzulikoalde), alde txarretik, aitte-aldekook (aldekoak), andreen (emaztearen) aldekook, ezker aldetik, eskubiko aldera, alde-alde (mutur batetik bestera)

ALDE(A. Udatik negurako aldea, leendik daon (dagon) aldea, lenengok (lenengoak) bigarrenai (bigarrenari) aldea kendu dio

ALDE. (Babeste) Erabilkera: nere alde, zure alde, nere alderako, urdiñen alde jokatu (pelotan), ekarri-alde, tripa-aldera, euskararen alde, ondo (ongi) jateen (jatearen) alde, ta abar

ALDE. (Iges) Alderandu, galdu, izkutatu, aldeñ (alde egin), anka ein (egin), anka-jokue, eraman

ALDEBAT. (Ainbesteko batean) Aldebateko lana, aldebat artu, begira konpondu

ALDEEN. (Aldean) Gerrikoa aldean (aldean), oiñetakook aldean (oiñetakoak aldean), aldean damar (aldean darama), aldean (aldean) dakarret (aldean, soiñean erabili)

ALDEKO(A. Etxekoane, aldameneko, beste bizitzako, alboko, goiko bizitzako, beeko bizitzako, inguruko, urreko, auzoko

ALDEON(A. (Era onera oialak, arropak eta abar)

ALDERANTZI(E. (Itzuliko erara) Itzulikoalde, atzekoz-aurre

ALDERDI(E. Erabilkera: alderdi bakarra, bi alderditan, alderdi banatan. Esaera: Aren alderdie ba'no (aren ondasunak ba'nitu)

ALDI(E. Erabilkera: aldiko, aldira, aldizka, aldiik (aldirik), aldiz, aldiz-aldi, aldiin-aldiin (aldian-aldian), aldiin-aldikoa (aldian-aldikoa), pazkoaldi, ibillaldi, zoroaldi, zaputaldi, gaixoaldi, asarraldi, sarraldi, janaldi, loaldi, burutaldi, onezaldi, zakarraldi, ta abar

ALDI. Gizaldi, uztarraldi, umealdi, ekiñaldi, ibillaldi, aaztualdi

ALDREBES. Aldrebesa, aldrebeskeri, aldrebestasun, aldrebesik, itxurikalde, goizkoz-beera, alderantziz.

Esaerak: Aldrebestzar / Aldrebesontzi

ALE(A. Erabilkera: alez, aletze, aletu, aletsu, aledun, alebaeko (alegabeko), aleka, aleka-aleka, aleik (alerik), aletza, alezimurre, alebetea, alebeteen (alebeteen, bolaran), alebikutze, galale (gariale), gaztaiñale, urrale, intxaurrale, ezkurrale, ta abar

ALE. Galale (gariale), ezkurrale, babaale, saarrale (sagarrale)

ALEN(A. Errukarie alena, kuttadue alena, lotsatie alena, leloa alen ori

ALERTZE(A. (Orria botatzen duen piñua) Alertze japondarra (azal gorrixka), alertze asiarra (azal orixka)

ALETU. Aletze, artoaletze, baba-aletze, irakurtze

ALGADOI(A. (Oialkia) Algadoizko, algadoi utse, algadoi naastue

ALGARA. (Parrea) Algaraz, algaraka, barrealgara, algaratxoka, algaraldie

ALIBIO(A. (Gaixoari poz eman) Alibiatzen, alibiatu, alibiagarri, alibiatzaillea, alibiagai

ALIKATE(K. (Uskeriei biurre ematen erabiltzen dan matxarda)

ALKAR. Erabilkera: alkartze, alkartu, alkarrekin, alkarren, alkartasun, alkarrenkiko, alkarrendako, alkarreana (alkarrengana), alkarreanako (alkarrenganako), alkar artu, alkar ikusi, alkar ezautzea (ezagutzea), alkar-joka, alkar-jan (landareak), alkar-il, bat ein (egin), trikitx ein (egin), topo ein (egin).

Esaerak: Alkarri otzak kendu (alkar jotze) / Alkar topatu (biak berdiñak) / Alkarren antza (berdintsuak)

ALKATE(A. Alkatetza, alkate-zior (alkate-zigorra), alkate-soiñu

ALKILATU. Alkilatze, alkiler

ALKONDARA(REA. Alkondara zurie, aste-alkondara (lanegunetarako), alkondara botoi, alkondara bizkar, alkondara barren, alkondara-papar, alkondara utseen (mankutsik)

ALMAITZ(E. (Motroilloaz joka baratzuri-atalak xeatzeko ontzia)

ALONDEGI(E. (Saltokia)

ALOTZ(A. Aloztura, alotza artu, azpildura, tolestura, ixurre, ertza

ALPER(RRA. (Nagia) Erabilkera: alpertzte, alpertzte, alperkeri, alperreako (alperrera), alperraldi, pardel, ustel, zabar, zurie.

Esaerak: Alperzarra / Alper-ontzi / Zarrago ta alperrago / Alper-etxe (denborapasako tokia) / Alperrondo (alper aundia)

ALPERRIK. Erabilkera: alperrikako, alperxamarrik, alpergaltze, alper-lan, itz-alper, alperibili, alper-gastu, pauso-alper, alper-alperrik, alperrik eon (egon), lanalperra (obari gabeko lana), alperrik nao (nago), alperrik zare (zaude), alperrik dare (daude), eta abar

ALPROJA(JEA. (Biurria, ajolagabea) Alprojakeri, alprojatzar

ALTARE(A. Altarenausi (aldare-nagusi), altaretxo

ALTXA. Erabilkera: altxatze, altxatu, altxatuuz (altxatuaz), altxatxea (altxatxera), altxatu bae, lurretik altxa, jaso, jasoaldi, goratu, zutittu, altxau (altxatze), altxaerazi

ALTAFUEGO(A. Altxafuegok (altxafuegoak), altxafuego ots, altxaflero

ALTZ(A. (Erreka-ertzetako arbola) Altzipurdi, altz-gerri, altzegur, altzosto, altzekur, altzool, altzekoa, altzutarri, Altzola (toki-izena)

AMA DOLORETAKO(A. Aldakorra

AMA-ALABA(K.

AMA-EZKONGABE(A. (Ezkongabea)

AMA-SEME(EK. (Ama-semeak)

AMA. (Seme-alabentzat) Ama-osea, amalekuko, ama-ordeko, amatzako, ugazama (bularra emana), bular-ama (amari ugatza zetorkion arte, aurrari bularra damaiona), ama aldekoak (aldekoak)

AMA. Txerrama, asta-ama, katuama, konejuama, usoama

AMABI. Erabilkera: amabitan (ordua), amabiko, amabitik, amabirik, amabiik (amabiak), amabitaako (amabitarako), amabigarren, amabiraiño, amabiña, amabi alako, amabitsu, dozena, amabiik (amabiak) laurden gutxi, amabiik eta laurden, amabi-ta erdiik (erdiak)

AMAIKA. Erabilkera: amaikatan, amaikako, amaikatik, amaikaik (amaikarik), amaikaak (ordua), amaikataako (amaikatarako), amaikana, amaika alako, amaikatsu, amaikak laurden gutxi (ordua), amaikak eta laurden, amaika-taerdiik (amaikataerdiak), amaikamilla.

Esaerak: Amaika aldiz (sarritan) / Amaika bider / Amaika eztabaida; amaika buruauste

AMAIÑARREBA(BEA. (Amagiarreba)

AMALAUZANKO. (Pizti iduriko aur-bildurgarria) Amalaunzankodun, zikilimandoa, sakamantekas

AMANDRE(A. (Amona) (Amona, ta atsoa andrezko zarrei esan oi diegu)

AMANDRE-GONAGORRI(E. (Xomorroa)

AMAPUNTAKO(A. (Ama-ponteko, ama-bitxia)

AMAR. Erabilkera: amarrenak, amarreko, amarna, amarka, amargarren, amarrik, amarretik, amarrena, amarrentzat, amarrendako, amarretik-amarrera, amar-amarreko, amartsu, amarrenbat, amarmilla. Esaera: Amarretakoa (jatordu-tartekoa)

AMARRETAKO(A. Ogi-tartekoa, ogi-bittartekoa, amaikatakoa

AMELAUN(E. Amelaun-sare, amelaun-ari, amelaun-albaiñu, armearma-sare

AMES(A. (Ametsa) Erabilkera: amesetan, amesbera, ameskoi, ames ein (egin), ames erain (eragin) (etorkizunak), amesetako, ames utse, ames txorook (txoroak), ames leloa, ames zoroa, ames gaiztook (gaiztoak), ames leorra, ames antzue, ames txarrak, txakur-amesak, ames-ondoa, amesgarri

AMETZ(A. (Sastrapa) Ameztorto, ametzadar, ametzosto, ametzezkur, ametzegur, amesti, Amezti (toki-izena)

AMILDU. Erabilkera: amiltze, amilka, amildegi, amiltoki, amillerazi, arramilll, uramil, itxulipurdi

AMILTZE. Erabilkera: amildu, amilka, amilduuz (amilduaz), amillera, amillerazi, amildegi, amiltoki, arramille, ur-amille

AMORRAI(E. (Ur-gezako arraia) Amorra arrautzak, amorraikumak

AMORRU(E. Erabilkera: amorruez, amorruzko, amorratze, amorratu, amorraerazi, amorragarri, amorraldi, amorratio, amorra ein (egin), amorraerain (eragin), amorrakizun, erneatu, mindu, gorroto, gaiztotu, erre.

Esaerak: Amorratue! (Esaera utsa) / Amorruez erretzen / Txakur-amorratue bezela (amorrue aundiz) / Diru-zale amorratue (itxua), begitan artu (gorrotatu)

AMORTZU(E. (Gosaria) Amortzatze, amortzatu, amortzutan, amortzuik (amortzurik), amortzu aurre, gosari-txiki, amortzu ondo

AMU(E. (Arrantzarako tresna) Kaiñabera, pitea, garranga

AMUKO(A. Amukozko, amukoki, amuko biun (bigun), amuko latz, kalamue, kurrue, liñabera

AMUTS(E. Amuste, amustu, erdi-amuts, sega amutse, atxur amutse, ta abar

ANABASA(SEA. Anabasleku, sasi, zatardi, lardi, sastrapaldi, latza

ANAI(E. (Gizonezko senideak elkarrekin) (Andrazkoak neba deitzea galdu da) Anai-osoia, anai-erdi anai lekuko, anai-ordeko, anaitzako, senide

ANBO(A. (Landaren gaitza) Anbotzen, anbotu, anbogaitze

ANDIK. (Gandik) Aitteandik (aitagandik), nereandik, zureandik

ANDRA MARI AGORREKO(A. Irailla'ren 8'a, erriko erromes ibilia Arantzazura

ANDRA MARI AGUZTUKO(A. Parrokiko zaindaria

ANDRA MARI MARTZOKO(A. Martxoaren 25'a.

Esaerak: "Andra Mari martzokoon (martxokoan) sorta-ostoa bizkarren (bizkarrean) da zozokumak kolkoon (kolkoan)" / Egun ontan kukua Erromako Zubian onuntza pasatzen omen da

ANDRA(DREA. (Emaztea) Etxekoandrea, bigarren andrea (alargun ezkontza), andragazte, andragai

ANDRAMAISTA(TEA. (Aurgintzan esku artu oi zuan andrezkoa)

ANDRAZALE(A. Emakumazalea, emezalea, gonadunzalea

ANDU-BEDAR(RRA. (Ximaur-belarra) Xisbedarra

ANEGA(GEA. Anegaerdi, anegataerdi, bi anega, ta abar

ANGAILLA(LLEA. (Gorputz-illa bizkarrez erabiltzeko, basarrian belar bustia aberentzat etxeratzen, da azpiak kentzen ere erabilli oi da)

ANGULA(K. (Ur-gaziko aingirakumak ur-gezatan jasoak)

ANIL(LLE. Aniltze, anildu, erropa-zurie anildu, urdindu

ANIMA(MEA. Animekin aaztuta, animan aldeko, animan-eune (eguna), purgatorioko animak, animeen izeneen (animaren izenean), Anima-zelai (toki-izena)

ANIMALI(E. (Aberea) Idi, asto, ardi, txakur, katu, ta abar

ANIMAN EUNE. Animen eguna, azaro'an 2'a

ANKA(KEA. Erabilkera: anka-gain, ankazpi, anka-mutur, anka-opo (orpo), ankape, anka-ezur, anka-zain, eskubiko anka, ezkerreko anka, ankak arin, ankak dantzatu, ankatako min, anka otzak, ankatako beatzak, ankatako azkazalak, oin, oiñek, oiñezko, oiñetako, oin-bide, oin-bete (neurria).

Esaerak: Anka-luze / Anka-baldar / Anka-zabalka / Ankame / Ankamotz / Anka-makillak / Anka-ein (iges egin)

ANKA. (Iges) Erabilkera: anka ein (egin), ankak jaso, anka-jokue, ankak dantzatu, anka-zaiñek tiratu (luzatu), ospa ein (egin), alderandu

ANKABAKAR(RRA. (Aurrena oi dan basa-lorea)

ANKADUN(E. Bi ankako (gizakia), lau ankako (aberea), iru ankako (alkia), ankabakar (landarea), garo anka, gari anka, ta abar

ANKALATRAO. (Zaldizkoen gaiñean exerita) Ankalatraoka, zankalatrao

ANKAMIN(ÑE. (Abereen gaitza) Naparrerrie

ANKARRASTO(A. (Oiñatza) Erabilkera: ankarrastok ein (egin), ankarraston segi, ankarrastotik billatu, ankarrastoz beteta, oiñarrastoa, oiñaskan etorri (edurraskan, edurra ebakiaz)

ANTOSIN(ÑE. Antoxin, urontzi, errada-ontzi

ANTSI(E. Erabilkera: antsiz, antsikor, antsidun, antsialdi, antsiemaille, antsiik bae (antsirik gabe), antsi gutxiko, ibil-antsi, eran-antsi (edan-antsi), ezkon-antsiz, diru-antsi, inbiri, amorru, egarri, gose, irrika

ANTXIN(ÑE. Erabilkera: antxiñeko, antxiñetik, antxiñetxo, antxiñetxoko, antxiñe eztala, aspaldi, leenaoko

ANTZ(A. Erabilera: antzez, antzea (antzera), antzekoa, antzekotsue, antzeakoa (antzerakoa), antz eman, antza artu, antz aundikoa, antz gutxikoa, antzik bae (gabe), antz-antzekoa, antzez aldatu, aitten (aitaren) antza, aman (amaren) antzekoa, alkarren antzea (antzera), danak antzekook (antzekoak), antz aundi baea (gabea).

Esaerak: Ama oso-oso (amaren antz-antzekoa) / Aitte (aita) iguala / Gizonak, danak igualak! / Orrek bauke (ba'dauka) etxeko seillue (aurretikoen antza)

ANTZAILLA(LLEA. Soka-antzaillea, kibixtea, urkabiurre

ANTZAR(RRA. Antzarkuma, antzarreme, ontzar-arrautza, itxas-antzar

ANTZEKO(A. Antzekotsu, antz-antzeko, berdintsue

ANTZEKO(A. Erabilkera: antzerakoa, antzea (antzera), antzetik, antzekotsue, antz-antzekoa, aitte iguala, ama osoa

ANTZIAR(RRA. Antziartu, gainzurdea, orma einda (eginda)

ANTZU(E. (Abereak) Erabilkera: antzutze, antzutu, antzualdi, antzuzartue (umetze tarte luzea), bei-antzue, artantzue, oillook antzututa (arrautz jartzeari utzi)

AO(A. Erabilkera: aoon (aoan), aoko, aotik, aora, aorako, aoratu, aokara, ao-itxin (itxian), aozko, aoz-ao, aotan artu (berriak), aoa beten (jan-edanaz), aoa bete-betekoa (gezur borobilla), ao-txarreko, ao-gaiztoko (mingain zikiñeko)

AO-SAPAI(E. (Ao-sapaia)

AOA-BETE. (Gutxietariko neurria)

AOBIZAR(RRAK. (Abereak mingaiñean oi dituzte)

AOLEAR(RRA. (Aur jaioberrien aoko miña)

AOPEEN. (Aopeen) Aopen itz ein (egin), aopeen naastu, txutxumutxuka jardun, eta abar

AOTAN. (Esames) Aotan artu, aoa beteen ebali (betean erabili), mingain-muturreen artu, aoz-ao, aotik-aora

AOTS(A. (Abotsa) Ao-otsak, ao-otsetik, ao-otsea (ao-otsera), ao-otsetaa (ao-otsetara), aoko otsakin, aots lakar, aots gozo (kantariak)

APAIN(ÑE. Apantze, apaindu, apainduri, apaintasun, apainkor, apainkeri, apaiñik, apaiñek

APAIÑ(ÑE. Erabilkera: apaintze, apaindu, apainduri, apaingarri, apaintasun, apainketa, apainkor, apaingaitz, apaiñik, apaiñez, apainkeri, apaindu bae (gabe), apain-apain, etxe-apaintze, ille-apainketa, apaintxo, apainxamar, erdi-apainduun (apainduan)

APAKIN(ÑE-UPAKI(E. (Ur-geldiaren gain-apar berdea)

APAL(A. Erabilkera: apalik, apaltze, apaldu, apaltasun, apal-apal, txotille, umille, otxana, esaneko

APAPA. (Aur-izkera) Apa artu (besoetan artu), apapa (norabait joan), apatx (exeri), apalatx (magalean exeri)

APAR(RRA. Esne-aparra (esne-gaiña), apartsu, aparjale

APATZ(A. (Zurezko ontzia) Oporra

APILLIDU(E. (Abizena, deitura) Apilliduz, apilliduko, lenengo apillidue, lau apilliduk (apilliduak), apilliduz aldatu, apillidue gastatu (ondorea galdu)

APIO(A. (Basa-sastrapa) Apio torto, apio ale (txori-jana)

APIRIL(LLE. Apirilleko, apirilletik, apirilleako

APO(A. (Umetzarako zerri arra) Apotze, apotu (txerrama umetu)

APOSTOLU(E. Apostoluuk (apostoluak), apostolutza

APOSTU(E. Erabilkera: apostuik (aposturik), apostuuk (apostuak), apostura, aposturako, apostugintza, apostugille, apostulari, apostu-gizon, apostuzale, trabes, postura, aizkol-apostu, idi-apostu, sega-apostu, saltoka- (korrika-) apostu, ta abar...

APREKETA(K. Apreketa txurik (txuriak), apreketa beltzak, neurriko apreketak, apreketagille, apreketa sokak, apreketa-zoru, apreketak jantzi-erantzika

APROPOS(A. (Egokia) Aproposekoa, toki aproposa, aproposko lana, mundun (munduan) batekoa, begiik (begiak) bete-betekoa

APROPOS. (Txantxetan) Apropos esan, apropos ein (egin), apropos jardun

APROPOSA. (Egokia) Aproposkoa, aproposekoa, mundun-batekoa, bear bezelakoa, begiik bete-betekoa

APUKO(A. (Aitzakia) Apukoz, apukotsu, apuko bae (gabe), ta abar

APUR(RRE. Apurrik, apurka-apurka, apurbat, apurtxobat, pixkat, gutxi, txiki, gizi, pirrin, ttattar

APURU(E. Erabilkera: apuruz, apuratze, apuratzeaiño (apuratzeraiño), apuratu, apurakor, apuragarri, apuraldi, apuratuerazi, apuruik bae (apururik gabe), presa, estu, ikaraz

AR(RRA. (Aberea) Astar, katar, oillar, zozoar, erbiar, eta abar

AR(RRA. (Xomorroa) Arzurie, arbeltxa, eltxarrak, piñuarrak, arjoa, lureko arrak, gaztai ardune, arrak ein (egin, usteldu), ardune. Esaera: Barruko arra (kezka)

AR-EME(EK. (Abere ar-emeak) Bikotea, parejea

AR-JOA. (Igalien arra, xomorroa)

AR. Leazpiar (legazpiar), oiñatiar, donostiar, frantziar

ARA(REA. (Lur-lanetarako tarraskako tresna)

ARA. (Kada) Makillara, arrastara, zaparrara, irristara, akullara

ARAA. (Aruntza) Erabilkera: araiño, araiñokoa, araakoa, araakotan, araaxe, araiñoxe, araiñokoxea, araa-onaa ibili

ARABA-OTA(TEA. (Sastrapa)

ARABA-XOXO(A. (Paseko egaztia)

ARABAKI(E. Arabakittu, arabaki-berritze, praka zarrei atze-aurre berrik (berriak) bota, eraskie, txaplatea

ARABEGI(E. (Enporraren korapilloa)

ARAGI(E. Erabilkera: aragi-gordin, aragi-egosi, aragi-erre, aragi saltsa, aragi trontzo, aragi-salda, zeziña (gaztua ta legortua), txitxie (aur izkeran), txal-aragie, ardikie

ARAKAITZ(E. (Gaizki sendaturiko zauria) Aldakaitze

ARAKI(E. (Ez lodi ta ez mee dan su-egurra)

ARAN(A. (Fruta-arbola) Aranondo, aranadar, aranosto, aranlora, aranale, aranezur, arantxorten, aranzuri, arangorri, aranbeltz, arantxiki, arantxertaka, baxakan (basaran), aranezur

ARANTZA(TZEA. Erabilkera: arantzadie, arantzartea, arantzalekue, arantzatsue, elorrrarantza, arantzabeltza, arantza-zulatue, lar-arantza, ota-arantza, morkots-arantza, triku-arantzak, arantza-lorea, arantza-pipittak, sanjoan-arantzak (Sanjoanez ateetan jartzen diran elorritzko kurutzeak)

ARANTZAZUKO AMA BIRJIÑA EUNE. Irailla'ren 9'a

ARASA(SEA. Arasa-armario, sapalda, apala, tranpala

ARBALDAGILLE(A. Bastaiñe (bastagiña)

ARBARDA(DEA. (Mandoentzat bizkarrerako bigungarria) Bastea, arbardagillea, bastagiñe

ARBI(E. (Soroko landara) Arbiondo, arbiורי, arbigara, arbilora, arbiazi, goizarbi, berantarbi, arbi ereitte, arbimeazketa, arbijorra, arbisoro, arbisail.

Esaerak: Arbilorako (Pazkoaldi) / Berantarbi (atzerakoia)

ARBOLA(LEA. Erabilkera: arbolaondoa, arbolagerri, arbolaburu, arbola-azal, arbola-adar, tantai, zuztar, landara, lakatz, osto, orri, pipitta, ale, gizen, giarra, egur, zur, buruadar, besanga, magaladar, kukuadar, zarba, zotz, txotx, besadar, alboadar, ostadar, kimu, urtekimue, puja, pujaberritze, begi, mota, motaunditze (lora-zorroan), arbasta, muskil, urkuillu, arboladi, arbolape, arbolaitzal, arbolarte, San Joan arbola, arbola iñuste, arbolazuritze (azala kendu), arbolabakanketa

ARDANGELA(LEA. (Ardandegia) Ardangelea, tabernea, ardandegie

ARDATZ(A. (Aria eiotzeko biurkaillua)

ARDAZKETA(TEA. Ardazle, ardazleku, eungintza

ARDAZLEKU(E. (Auzoa elkargana bilduaz, liñua lantzeko tokia)

ARDEI(E. (Ardagaia) Pago-ardei, enbor-ardeie (enpor ustelduan irten oi du), ardei-litxek (su-arri garaian sua pizteko erabili oi zan), ardai-ziskue (ardagai sutua, larunbat-santuz su-bedeinkatua etxez-etxe mutil-koxkorrak txanponen antsiar zabaldu oi zuten)

ARDI(E). Erabilkera: artalde, artzai, ardi ernai, artantzu, jatxardie (esneduna), esnaleorra (esnez urria), arkazte (urtebikoa), bildotsa (urtekoa), arkuma, arkuma-urrua, arkumaari, ardizar (okelarakoa), ardi adardun, ardi motoxdun, ardibeltza, artille, ardinarru, ardigaztai, artesne, ardimozte (ille mozketa), ardijexte (esnebiltze), arteskortea (jeisteko itxitura), arkorotz, ardixitx, ardibaba, ardi eskurakoi, ardi txintxardun, ardi-iltze, ardilarre, ardi soakari (sororakoi), ardi orroi, ardikie (ardi-aragia), arditxakur, ardibidatxur (bidatxidur), ardiorroi.

Esaerak: Ardi beltza (senidetan ezberdiña) / Ardi errena (atzerakoa) / Ardie izan balitz, etzan soakarie izango (nagia)

ARDO(A). Erabilkera: ardo-beltz, ardo-gorri, ardo-txuri, ardo-goxo, ardo argie, ardo mea, ardo lodie, ardo-txurruta, ardo-gizon, ardozale, ardo saltzaille, ardangela, ardo usai, ardo mantxa, zaragi-ardo, zato-ardo, bota-ardo, botillardo, pitxarrardo, baso-ardo, baxo-erdi

ARDO-ZOPA(K). (Ardo epelean bustiriko ogi-zatiak)

ARDOZALE(A). Tabernari, ardosaltzaille

ARDURA(REA). Erabilkera: arduraz, arduratze, arduratu, arduratsu, ardurakor, arduragarri, arduraldi, ardurakizun, ardura gutxiko, ardurabagea (arduragabea), ardura asko bae (gabe), arretea, saiatze

AREA. Areaerdi, areataerdi, bi area, ta abar

AREE(A). (Ondarra) Karaitzaree, errekarree, sarraree, arbelaree, arelur

AREKA(KEA). (Ur-bidea) Urerreten, sumatitze, luebaie, ur-bidea, kaiñue, errekatxo

AREN(A). Erabilkera: arendako, arekin, arentzat, areandik (aregandik), areatik (aregatik), areana (arengana), areanako (arenganako), arenik, aren alaba, arenak ein do (egin du).

Esaerak: Aren sasoia bano (banu), aren esku-arte (ondasunak)

AREN. Amaren, gizonaren, otsaren, janaren, Iñaxiren, Petraren

ARGAL(A). Erabilkera: argaltze, argaldu, argalaldi, argaltasun, argaltzen, meatue, eroie (erorie), marraskatue.

Esaerak: Lur jota / Azal uts / Ezurre ta azala / Txotxa dirudilla

ARGI(E). (Bizkorra) Erabilkera: buru argiko, mutil argie, argi ibili, argi eon (egon), argitasun, argibide, argialdi, argigarri, azkarra, bizkorra, burutsue, artetsue, esku onekoa, ernae, trebea

ARGI(E). Erabilkera: argitze, argittu, argitan, argitaako (argitarako, elizako eskea), argiik (argirik), argik (argiak), argitasun, argiz, argi-mutil, petrolio-argi, olio-argi, karburu-argi, eletrika-argi, argi-indar, su-argi, lastargi, kandela-argi, argizai-argi (argizari-argi), kriseillu-argi, farolargi, esku-argi, idartargi (illartargi), upurtargi, eunargiz (egunargiz), erretxinki-argi, iutu-argitasun, tximista-argitan, argi-bittarte (goizetik gabera), argi-izpi, argi-dizdira,

argi-ñabar, argie piztu, argie itzali, argitxo, argigi (argiegi), argixeo, argi-argi, argi bae (gabe), begi-argi, muxu-argi

ARGI-ZULO(A. (Teillatuko leioa)

ARGIN(ÑE. Argintza, argin-mutil, arlantzaille, argin-maillu

ARGIOILLAR(RRA. (Joan-etorrikako egazia)

ARGITIK-ARGIRA. (Egun zabaleratik illunera) Argitik-argirakoa

ARGIZAI(E. (Argizari) Argizaimoltso, argizaiopil, argizai-erroskillia, argizaiol, argizaie urtu, argizaie piztu, argizaie itzali

ARGIZAR(RRA. (Goizeko izarra)

ARI(E. (Zuraren aria) Betea, arira prinkatu, betaa (betara) landu

ARI(E. Ariz josi, arie eten, arie eio, ari zuri, ari beltz, ari mea, ari lodi, josteko arie, artille-arie, eunezko arie, arizko izarak

ARI. Bazkari, janari, jokalaria, ostikari, dendari, dantzari

ARIL(LLE. Ariltze, arildu, arilkai, matasa, ari-pelota

ARILKAI(E. (Liñua eioaz aria biltzeko tresna)

ARILKARI(E. (Aria biltzeko zurezko jirakaillua)

ARIN(ÑE. (Erreka-ertzeko sastrapa)

ARIN(ÑE. Erabilkera: arintze, arindu, pixuz arin, jan-arin, ibiltarin, ariñaketan, bizkor, bixkor-bixkor, arin-arin, bizi, bixi-bixi

ARKAITZ(E. Erabilkera: arkaizti, arkaiztsu, arkaiztoki, arkaiztarte, arkaizguna, arkaizbizi, arkaiztontor, arkaizmutur, arkaizpunta, aitz, aitzxorrotz, aizkorri, arranaitz, buetraitz (tokien izenak)

ARKAKUSO(A. (Xomorroa)

ARKASATS(A. (Mendiko sastrapa, tximini garbiketan erabili oi da)

ARKAZI(E. (Arbola) Arkazigerri, arkaziadar, arkaziesto, arkazilora, arkazileka, arkaziaz, alkazie, arkazi-arantza

ARKU(E. Ate-arkue, bentana-arkue, zubi-arku, arkupe, arku-dantza

ARKUMA(MEA. Esneko arkuma, azarkuma (aurrerako uzteko), arkuma-aari, arkumaurrua, urtebildots (arkuma), arkumaorroi

ARLOTE(A. (Arretagabea) Erabilkera: arlotez, arlotekeri, arloteik (arloterik), arlotetzarra, langille arlotea, arlote jantzita

ARMA(MEA. Armatze, armatu, armaz, armaik (armarik), armatu bae (gabe), armarrie

ARMA(MEA. Armaz il, armatuta, armapeen (armapean)

ARMARIO(A. Sukaldeko armario, ontzi-armario, erropa-armario

ARMEARMA(MEA. (Xomorroa) Armearmasare, armearma-arie, amelaune, armearma-aapi, armearma-ankamea

ARNAS(A. Erabilkera: arnasea artu, arnasea bota, arnasaldi, arnasa ots, arnasa-zurrunka, arnasberritu, arnasestu, arnasalarri, arnasestuka, arnasa motza, arnas nekea, arnasa motela, arnasea bueltatu, arnasea barrutik etaa (atera), azken arnasatan, arnasea galdu, arnasaik (arnasarik) bae (gabe), albaatan.

Esaerak: Arnasa luzatu / Arnasa luzagarri / Arnasea artzeko lain / Arnasea artu daiket (dezaket) / Arnasea nasaittu (estualdi ondorengo zoriak)

ARO(A. Erabilkera: gaztaro, zartzaro, uztaro, urtaro, eutaro (egutaro), ereittaro, azaro, irittaro

ARO. (Aldi) Zaartzaro, ereittaro (aziaro), uztaro, pazkoaro, urtaro

AROTZ(A. Arozgintza, aroztegi, arotzeri, arozlan, aroz-mailluka, arozmazo

AROZMAI(E. (Arotzak esku-lanak lotzen dituan maia) Arozbankue, arozdornue

ARPAN-ZERRA(RREA.(Mendian zugaitz-enporrak zerratzen erabiltzen da)

ARPARGATERO(A. Arpargaragintza

ARRA. (Esku-zabalaren neurria) Arra-bete, arraerdi, arrataerdi, bi arra, arrara, arrakoa (neurkia)

ARRABIO(A. (Narrastaria) (Mendigoitan oida) Ur-arrabioa (uretakoa)

ARRAI(E. Arrai fresko, arrai gaztu, arrai zuri, arrai urdin, arrai ezur, arrai agaillak (egatsak), errekaiko arrai, itxasoko arrai, arrantza

ARRAIA(EA. Erabilkera: arraiadune, arraiatue, arraiatz, arraiekin (arraiarekin), arraia-barru, arraiatz kanpotik, arraiea pasatu, arrastoa

ARRAIKI(E. Bakaillao, xardiñak, atune, bixigu, legatz, angulak, eta abar

ARRAIO(A..

Esaerak: Ze arraio! / Arraiook ezpaittu! (arraioak ezbaditu) / Arraio pola! / Arraiotan... / Arraio-arraioa... / Txatxu arraioa! / Petral arraio ori!

ARRAKASTA(TEA. Erabilkera: arrakastaz, arrakasta ona, arrakasta gutxiko, arrakasta aundi bae (gabe), arrakastaik (arrakastarik) eza

ARRANBELTZ(A. (Egatzia) Miru, oillo jale, arraipardo

ARRANPALO(A. Neartie (negartia), garraxilari, arrantzalari, ixillutsu

ARRANTZALE(A. Arrantza, itxas-gizon, mariñel

ARRAPAKA. Arrapakea, arrapaketan, arrapaka saldu (aixa saldu)

ARRAPATZE. Erabilkera: arrapatu, arrapaka, arrapatzaille, arrapatu eziñe, arrapatu bae (gabe), lapurtze, goie (gaiñe) arrapatu, eize arrapatu, aurre arrapatu, dirue arrapatu, katarroa arrapatu, trenak arrapatu, ta abar.

Esaerak: Eskue bota / Atzaparrak ezarri (lapurtze)

ARRAS. (Erabat, oso) Erabilkera: arras itxutu, arras illundu, arras bildurtu, arras kixkalduta, arras moskortue, erabatekoa, oso-osokoa, zearo

ARRASKA(KEA. (Garbiketarako aska)

ARRASTAKA(KEA. (Bizitzaren kinka) Arrastakan bizi, nekepeen (nekepean) bizi, arrastaka aundi bae (gabe) bizi. Esaera: Umeek (umeak) azi ta arrastaka bizi

ARRASTARA(REA. (Azaleko ukutua, garbiketa)

ARRASTO(A. Erabilkera: ankarrasto, gurdiarrastoon (gurdiarrastooan), erbiarrastoik (erbiarrastorik), arrasto bae (gabe) galdu (aienatu)

ARRATARA(REA. (Erropan) Tarratarea, urratu

ARRATOI(A. Arratoikuma, arratoizulo, arratoizepo, arratoi-txakur

ARRAUSI(E. Erabilkera: arrausika, arrausiz, ao-zabalka, asperenka. Esaera: Arrausi luzea, logurea ero (edo) gosea

ARRAUTZA(TZEA. Erabilkera: arrautzak, arrautza-gorringoa, arrautza-zuringoa, arrautza-mintz, arrautza-kaskal, arrautza egosie, arrautza prejittue, arrautza-tortilla, arrautza lokea, arrautza ustela, arrautza saldea (txitorik gabea), oillo-arrautza, oillarran arrautzak (txitodunak), txori-arrautza, igel-arrautzak, amorrai-arrautzak, sugearrautzak, arrautza-ondokoa (oilloei kabian jarri oi zaieten buztin-errezkoa), eta abar

ARRAUTZA-TORTILLA(LLEA. (Arrautzopilla, urdai-azpiko, lukainka, zizak eta abar nasian)

ARRAZKIO. (Arrazkero) Arrazkiokoa (arrazkerokoa), arrazkioztik (arrazkeroztik), geroztik, geroztikoa, ordutik

ARRAZOI(A. Erabilkera: arrazoiz, arrazoizko, arrazoietan, arrazoikor, arrazoitsu, arrazoiik (arrazoirik), arrazoibide, arrazoi osoa, arrazoi gutxiko, arrazoriik bae (arrazoirik gabe), arrazoiik (arrazoirik) eza, bidezkoa, legezkoa, zentzuzkoa

ARRE!. (Zaldizkoak mugirazteko)

ARRE(A. Ur-arrea (ur-zikiña), arrexka

ARREBA(BEA. (Senitartean, andrezkoa gizonezkoentzat) Arreba-oso, arreba-erdi, arrebaiekuko, arreba-ordeko, arrebatzako, arreba-bixkie, arreba zarrena, arreba txikie, senide

ARREGOTZI(E. (Ar-koskorraz egiñiko lurpeko urbidea)

ARREMAN(AK. Arremanetan, arreman onak, erdipurdiko arremanak, arremanak eten, arremanik eza

ARREN. Esatearren, erostearren, irtetearren, ixiltzearren

ARREO(A. Arreoz, arreoaldeako (arreoalderako), arreo ona, arreo urrie, arreo eramate, arreo-kantatze, arreo-kantatzaillea, arreoak erakuste (bana-banaka puska guziak erakustea)

ARRERA(REA. Erabilkera: arreraz, arrera ona, arrera epela, arrera kaskarra, arrera pattala, nola-alako arrerea, arrera otza, arrera gutxikin (gutxirekin), arrera txarra, arreraik (arrerarik) eza, arrera onik eza. Esaera: Nolako etorrera, alako arrera (geienetan dirua neurri)

ARRETA(TEA. Erabilkera: arretaz, arretatsu, arretadun, arretazkoa, arreta aundiz, arreta gutxiko, arreta baeko, arretaik (arretarik) eza, ardura, ganora, burubidezkoa

ARRETRIKO. (Zaldizkoen gaiñean exerita korrika ariñean) Arretrikoka, arretrikoon (arretrikoan)

ARRI(E. (Arri-abarra, txingorra) Arri-erausie, arri-zaparrarea (ari-zaparrada), arri-joa (zaparrada ondoren landareak, eta abar)

ARRI(E. Erabilkera: arriz, arrittu (bide-zorua), arrizko, arrika, arrikara (arrikada), zementarri, arpareta, arlandu, kantalarri, arku-arri, zutarri (pillare), zorrotzarri, errotarri, segarri, probarri, lixibarri, liñarri, arraska, errekarri, arkoskor, armokor, arxee, gatzarri, suarri, karearri, sarrarri, arbelarri, lapitzarri, argorri, arbera, arenarri, zeparri (meatzarri), arri-maillu, argiñe, arriabarra (ekaitza)

ARRI(E. Erabilkera: arriz, arrizko, arritze, arrittu, arritsu, arrarte, arrileku, arrika, arrikari, arrikara (arrikada), arkoskor, arrimokor, arritxina, arrixee, arribeta, arrizati, arripilla, arribola, armailla, arramil, arpareta, arrijotze (xeatze), arrizubi, arribide (kaltzada), errekarri, mugarri, sedarri (gaiñarria), autsarri (korta saillaren erdiko mugarri bakarra), kukuarri (etxearen gaillurrekoa), zutoiñarri, pillarearri, kantonarri, eskiñarri, arkuarri, giltzarri (arku-bukaerakoa), probarri, abaillari, gatzarri, alperrarri, lixibarri, liñarri, gaztanarri (gaztak gazteko), txapelarri (teilla gañekoa), errotarri, zorrotzarri, dezterarri, sutarri (su-aurrekoa), suarri, zugarri, zementarri, zoruarri, arlosa, arlandu, arraska, arrizabal, kare-arri, arbera, arenarri, sarrarri, lapitzarri, argorri, zeparri, arbel, antxarbel, arrillu, argin, argin-mutil, argintza, argin-maillu, arrimaillu, arrikatz, gibelarri (gaixotasun), segarri, arripe, arri-txikitan (aur-jolasa), arriabar, arrijoa (kaskabarra), arrieta (arrobia, toki-izena), arriurdin (toki-izena), arkaitz, aitz

ARRIJASOTZE(A. Arrijasotzaille

ARRIKA. Arrikari, besagaingo arrikari, besapeko arrikari

ARRILLU(E. Arrilluz, arrilluzko, arrillu-pareta, arrillu-melar, arrillu-losa, arrillu-tingo, arrillu zorue

ARRISKU(E. Erabilkera: arriskuz, arriskuun (arriskuan), arriskuik (arriskurik), arriskutsu, arriskakor, arriskatu, arriskatze, arriskagarri, arriskuko, arriskutik, arrisku baeko (gabeko), arriskuik (arriskurik) eza, il-arriskue, arrisku-lekue

ARRITZE. Arrittu, arrittuta, arrigarri, arrigarrizko, arrigarrikeri, arritzekoa, arritzekoa eztana (ez dana)

ARRO(A. Erabilkera: arroz, arrotze, arrotu, arrotuta, arrotasun, arroaldi, arrokeri, arrotzat, arrotuazi (arrotuerazi), arroxko, arrotxoa, arroxio, arrogo (arroago), arro utse, arro-arro, arroik (arriorik), arrotik, arro-putz, tonto-arro, arroa baino arrogo (arroago), kaxkarin, panparroi, zozoarro.

Esaerak: Aobero / Aozabal / Txima-arro / Ezpain-arro (aundi irtenak) / Aundinaiko / Iritzikoa / Putzontzi

ARRO(A. Mendi-arroa, errekarroa, bidearroa, golda-arroa, askea, sakana

ARROBA(BEA. (Pixu-neurria) Arrobaerdi, arrobataerdi, bi arroba, sei arrobako gizona (72 kg.), amabi arrobako txerrie (il ondoren, garbian)

ARROKA(KEA. (Esne erremindua) Arrokatu, arroka usai, arroka gusto, erregusto, erre-mindu, arroka-errea

ARROKA. (Arbolari muiña usteldu) Arrokatze, arrokatu, kipulatu

ARROTZ(A. (Erbestear, etxeko ez dana) Erri-arrotzeen (arrotzean) jende arrotza, arrotzak bideek beteen datoz

ARROZ(A. Arroz egosie, arroz-zopa, arrozkonletxe

ARTAATU. (Artaratu) Artako (artarako), artatik, artandik, ontaatu (ontaratu), ortaatu (ortaratu)

ARTAN. Erabilkera: artaatu (artaratu), artaatze (artaratze), artako (artarako), artatik, artaaezkio (artara ezker), artantxe, artatixek, artan-bertan (bukatu), artan-artan (agortu), artan sinistu, artan konpondu

ARTAPUTZ(E. (Artaburuan sortzen dan ustela)

ARTE(A. (Arbola) Arteorrie (neguan ere irautendu), arte-ezku

ARTE. Arrarte, gizarte, basarte, urarte, beatzarte, illearte

ARTE. Arteen (artean), arteaiño (arteraiño), geroarte, biarrarte, illarteko, bittarte, tarte

ARTETSU(E. Artezitsu, maiñakor, esku onekoa, egokie, tajutsu, ganorazko, zertaako-artaakoa (zertarako-artarakoa)

ARTILLE(A. Artillezko, artilla-kaltzak (galtzerdiak), artille iruten, biurtze, ezkerbiurtze

ARTO(A. (Landarea) Artalandara, artamakilla, arto-osto, artagara, artagarantxilla (lore-kukullua), artalasto, artaburu, artaale, arta-kaskara, artamaluta, artabizar, artaazi, artirin (artoirin), artoreitte, artosartze, artazuriketa, artajorra, esnearto (eldu gabeko burua),

txerri-arto, goizartoa, arta txikie, artaberde (abere-jana), arto zurie (Ameriketakoa), artasoro, artosail, artaganbara, artokutxa, artoesie (artoa aletzeko maia)

ARTO(A. Artopil, artobiun, artobero, berantzaiartoa (legamidun).

Esaerak: artobero usaie (arroxkoa); artapuskea baiño (baiña) sanogoa; ori da artomamie! (on utsa)

ARTU. Erabilkera: artze, artzerakotan, artzeko, artzekotan, artzea (artzera), artuta, artuuz (artuaz), artu errex, artzaille, artutakookin (artutakoarekin), artutakoa, ontzat artu, txartzat artu, semetzako artu, txantxatan artu, magaleen (magalean) artu, lotsa artu, pozik artu, artu-emanak.

Esaerak: Artzeko zaarra zor biurtu / Artu-eskue (xurra) / Illea artu (zirikatu)

ARTXARA(REA. (Ziorrez eiotako ardientzat aska)

ARTZ(A. (Pixtia) Artzkuma, artznarrue, artz-urrama

ARTZAI(E. Artzantza, artzaimutil, artzai-makilla, artzaitxaola, artzai-txakur

ARUTZ(A. Erabilkera: arutzaiño, arutzaiñokoa, arutzago, arutzagokoa, arutzagotik, aruzkoa, aruzkotan, arutzakoa, aruztik, aruztu, arutzago, arutzagora, arutzaxe, aurtzaxe, arutzaxeoko, arutzaxeotik, aruzkaldea, aruzkaldekoka, aruzkaldetik

ASARRE(A. Erabilkera: asarratze, asarratu, asarragarri, asarrabide, asarraldi (asarreal di), asarrakizun, asarrarazi, asarraerazle, asarrekeri, asarrakor, asarbera, asarragaitz, asarrakoi, asarreik bae (asarrerik gabe), asarratuta, asarreik (asarrerik) eza, asarre bidera, xextraaldi, errealdi, petraldu, ozpindu, pipartu, berotu, sutu, zapuztu.

Esaerak: Asarre purrustaka / Asarrea berritu / Asarre-mutur (aurpegi-illun) / Suuk (suak) artuta (arras berotuta) / Su-piztaille (asarre-sortzaille) / Bere onetik irtenda / Asarre bizi / Asarre gaizto erazi (amorrarazi)

ASE. Erabilkera: asetze, asea, asea, asean (asean), asegarri, asekor, asebera, ase-bete, asealdi, asero, asegaitz, ase eziñeko, ezin asea, ase ezin dan, gizon asea (nasaia), loaz ase, lanaz ase (aspertu), ardoz ase (bete), urasetu, asete, betekara, tripa-betea ein (egin), ok ein (egin).

Esaerak: Zakue berdindu (naikoa jan) / Leporaino bete

ASENTZIO. Igokundea, aldakorra

ASERO(A. Nasaie, zabala, emankorra

ASI. (Ekin) Erabilkera: asitze, asitakoa, asten, asigaitz, asera, asieratik, asierako, laneen (lanean) asi, saarra (sagarra) asi, asi ta utzi. Esaera: Opille muturretik asten da (zarrenez-aurrera)

ASKA(KEA. Uraska, arraska, zuraska, bide-aska (ondora zulatua), urdai-aska, txal-aska, ardi-aska, ota-aska, lixi-aska, kamela, ganbela, azpil

ASKA. Axka, berdaska, berdaxka, beltzaska, beltxaxka, grixaska

ASKI-BEDAR(RRA. (Soroko belar-gaiztoa)

ASKO-IRITZI(E. Asko-iritziko, aundi-iritziko, iritzikotzat

ASKO. Erabilkera: askotan, askoatik (askogatik), askoontzat (askorentzat), askondako (askorendako), askotatik, askoandik (askogandik), askotaa (askotara), askotza, askotzaz (askotaz), askotzat, askotzaik (askotzarik), askoz, askoii (askori), askotako, asko aldiz, askonaikoa, sarriaskotan, politt askoa, asko baekoa (gabekoa), asko-askotzaik (asko-askotzarik) ez, askoz geiao (geiago), askotzaz gutxigo (askotaz-gutxiago), askotxo, askoxamar, franko, erruz, izugarri, ikaragarri, lurrestali, barra-barra.

Esaerak: Amaika aldiz / Milla bider / Eskuuk (eskuak) bete lan / Makiñabat aldiz / Atzaparrak beteen (betean) / Kabittu ezinda

ASMATZE. Erabilkera: asmatzeko, asmatzeakoon (asmatzerakoan), asmatu, asmatuuz (asmatuaz), asmatu eziñik, asmamen, asmagarri, asmakizun, asmatzaille, asmagaitz, asmatu-errex, asmaketan, asmazio, asmaizo (asmadizo), asmakeri, antzeman, igarri, azertatu.

Esaerak: Asmatualak bota / Asmalak esan (aundiak esan)

ASMO(A. Erabilkera: asmoz (asmoaz), asmotan, asmook (asmoak), asmookin (asmoarekin), asmoik (asmorik), asmo on, asmo txar, asmo gutxi, asmo oker, asmo gaiztoz, asmoz beteta, asmo bae (gabe), asmo aundiik bae (aundirik gabe), asmoik (asmorik) eza.

Esaerak: Asmoa artu (asmakor) / Asmoa galdu (gaitzetsi) / Asmook asmo die baiño... (asmoak asmo dira baiña...) (aldakortasuna)

ASPALDI. Erabilkera: aspaldiko, aspalditik, aspaldiin (aspaldian), aspaldidanik, aspalditxo, aspaldixamar, aspaldi ez dala

ASPEREN(A. Asperenka, ao-zabalka

ASPERTZE. Erabilkera: aspertzeaiño (aspertzeraiño), aspertzeaiñoko (aspertzeraiñoko), aspertu, aspertuta, aspergarri, asperraldi, aspertuz (aspertuaz), aspertzeik (aspertzerik), asperkor, aspergaitz, aspertuazi, aspertuerazi, asper-asper, aspertu eziñe, aspertu bae (gabe), iguindu, gogat ein (egin), nekatu, beteta.

Esaerak: Lepoaiño (leporaiño) bete / Gaiñez einda (eginda) / Geiao eziñeen (geiago eziñean) geldittu

ASTALARROSA(SEA. (Sastrapa) Astalarrosa lora, larrosa pipita, sasi-larrosa, basalarrosa

ASTANAPARRERI(E. (Personak) Naparreri jan, naparreri xulatue

ASTAPUTZ(E. (Perretxiku itxua).

Esaerak: Astapuzkeri / Astaputzar (kirtenkilto)

ASTAZALDI(E. (Teillatu eusgarri zearkako abe bizkarduna, okerra)

ASTE(A. Erabilkera: astebete, asteosoa, asteka, asterako, astebarruko, astebizbat, astez-aste, astetxandan, astelen, astearte, asteazken, aste-errena (tartean jaia danean), astesantu, asteartiñate

ASTEARTIÑATE. Astearte-iñaute, aldakorra

ASTEGUN(E. Erabilkera: astegunen, astegunez, astegunek, astegunetan, astegunetako, astegunik, laneun (lanegun).

Esaerak: Astegun buruzuri / Aste eder jai kakatsu

ASTESANTU(E. Aldakorra

ASTI(E. Erabilkera: astiro, astirogo (astiroago), astiikin (astiakin), asti gutxi, astie artu, astiik (astirik) ez-ta, asti bae (gabe), astiro xamar, astiroxeo, beta, lan-tarte, soseguz, patxaraz.

Esaerak: Poliki-poliki / Geldi-geldi / Apurka-apurka / Pixkanaka-pixkanaka / Nasai-nasai / Gutxi-gutxika

ASTI(E. Erabilkera: astiro, astirogo (astiroago), astiikin (astiakin), asti gutxi, astie artu, asti bae (gabe), astiroxamar, astiroxeo (astiroxeago), beta, lantarte, soseguz, patxaraz (patxadaz).

Esaerak: Poliki-poliki / Geldi-geldi / Apurka-apurka / Pixkana-pixkanaka / Nasai-nasai / Gutxi-gutxika / Pittinka-pittinka

ASTIGAR(RRA. (Arbola)

ASTINTZE. Erabilkera: astindu, astinka, astinketan, astiñaldi, astinduerazi, astintzaille, astiñera, astintzekotan, astintzeakon (astintzerakoan), asti-astin, astindu bae (gabe).

Esaerak: Atzekaldea astindu / Autsek astindu (jipoitu)

ASTO(A. Erabilkera: astoz, astookin (astoakin), astotik, astoontzat, astoarentzat, astoik (astorik), asta-ar, astaeme, astoama, astakuma, astazai, astarrantza, astapiku, astazare, astasoka, astokate.

Esaerak: Astotzar / Astoko / Astakillo / Astakeri / Astakirten / Astapiku / Astaputz / Astolapiko / Astakatillu (pertsonei)

ASTOZUBI(E. (Oinezkoendako zurez eta zoiezko zubixka)

ASTUN(E. Astuntasun, astungarri, astunko, pixutsu, pixakor

ASUN(E. (Senda-belarra) Asunosto, asunuztar, asunure, asunek erre

ATABALARI(E. (Panderajole) Atabaljole, atabalgille, danborjole

ATAJU(E. Atajuz, atajutik, atajuzko, atajue artu

ATAL(A. Lur-atal, ogiatal, baratzuri-atal, laranja-atal

ATARI(E. Erabilkera: atariin (atarian), atariko, atarira, ataritik, atariraiño, ateetan, ateurre, aterpe, beebarru, larrain. Esaera: Atariko txakurrek aiñe lotsa ez (lotsa-galdua)

ATARRAMEN(TUE. (Burubide) Atarramen txarra, atarramentu onik ez, alamoduzko atarramentue, jokaera gaiztoa

ATE(A. Erabilkera: ateen (atean), ateen-ateen (atean-atean), ateko, atera, ateraiñoko, atetik, atez, atez-ate, sarrerako atea, osteko atea, sukaldeko atea, ukuilluko atea, mandioko atea, aterdikoa, ate-uztarrie, ate-saietsak, ate-txorrie, ate-krisketa, ate-maratilla, ate-morroillo, ate-buru, ate-zapata, ate-zulo, ate-ots, ate-kirrinka, ate-danbateko, ate-bittarteen (bitartean), ataka, labe-ataka.

Esaerak: Ate joka (zerbaiten eskea) / Ateetakoa (eskalea)

ATERI(E. Erabilkera: atertze, atertu, aterraldi, aterrate, ateritan, aterbittarte, atergarri, aterpe, atergaitz, atertu baik (barik, gabe), aterixamar, erdi-ateri

ATERPE(A. Aterpeko, aterperatu, aterpetik, aterpera, leorpe, teillape, etxaola, etxaordeko

ATETXORI(E. (Ateak orpoan daraman burnizko zulokotea) Txoritik irten (ateak), txorie leortu, txori-kirrinka

ATIK. (Gatik) Esateatik (esateagatik), ezkontzeatik (ezkontzeagatik), juteatik-jun (joateagatik-joan)

ATIK. (Gatik) Nereatik, zureatik, beratik, gureatik, zuekatik, aikatik (aiek)

ATSEEN. (Atsedan) Atseeten, atseendu, atseeteko, atseetekotan, atseenaldi, atseentoki, atseenberritu, atseen bae (gabe), atseenik eza, lan-etena, eonaldi (egonaldi)

ATSEIN(ÑE. (Atsegiña) Erabilkera: atseñez, atseñik, atseindu, atseingarri, atseñaldi, atseintasun, atseintzeko, atseinzale, atseinkeri, atseñe artu, atseñe eman, atsein izan, atseindu bae (gabe), atseñik eza, oso atseñe, gozatsue

ATSEKABE(A. Erabilkera: atsekabez, atsekabe aundie, atsekabea artu, atsekabea eman, atsekabeik (atsekaberik), atsekabeekin (atsekabearekin), atsekabetik, atsekabealdi, atsekabetsu, atsekabeik bae (atsekaberik gabe), atsekabe aundiik ez (aundirik ez), sufritze, minduta, ezbear.

Esaerak: Atsekabe izugarrie / Izugarrizko atsekabea / Berealdiko atsekabea / Egundoko sufrimentue

ATSO(A. (Ondorengorik gabeko andre ezkondu urtetsua)

ATSO-GAZTAIÑA(ÑEA. (Zortzi-amar ale artzen dituan gaztain-molkotsa)

ATUN(E. (Itxas-arraia)

ATXIMURTU. Atximurtze, atximurka, atximurtzaille

ATXUR(RRE. Erabilkera: atxurtze, atxurtu, atxurreen (atxurrean), atxurkara, atxursail, atxurtzaille, atxurgille, atxur-kirten, atxur-buru, atxur-ao, atxur-begi, ondo-atxur,jorra-atxur, ozbiko-atxur, otatxurre, jorraie, golda-atxurtze, zopizartze, azal-urratze, ta abar. Esaera: Atxurre arrapatu (moskortu)

ATZ. Erabilkera: azka, atz ein (egin), azka jardun, azka urratu, azkure, azkurette, azkuretu, azkure-antz, azkure-zirri (azkure-zurri), azkure-min.

Esaerak: Kaskarrai (kaskarrari) atz (pentsakizunak) / Ipurdiri (ipurdiari) atz eiozu-ba! (egiozu-ba) (aserrea erakusteko)

ATZA. (Personak eta abereak) Azbedarra (sendagaia), sarnea

ATZAPAR(RRA. Atzaparrak, atzapartu, atzamarra, atzapartu, katu atzaparrak, pizti atzamarrak

ATZAPARTU. Atzapartze, atzaparkara, azal-urratze

ATZE(A. (Atzera) Erabilkera: atzez, atzeen (atzean), atzeatze (atzeratze), atzeatu (atzeratu), atzeatzekotan (atzeratzekotan), atzetik, atzeko, atzeaiño (atzeraiño), atzeaiñoko (atzeraiñoko), atzeago (atzerago), atzeagotik (atzeragotik), atzeagoko (atzeragoko), atzeatxo (atzeratxo), atzeaxeo (atzeraxeo), atzekalde, atzeaka (atzeraka), atzeazka (atzerazka), atzeapen (atzerapen), atzeakizun (atzerakizun), atzeakoi (atzerakoi), atzeazerazi (atzerazerazi), atzea ein (atzera egin), atzelari, atzekoz-aurrea (aurrera), atze-atzetik, ostekalde.

Esaerak: Atzea-mordo (atzera-mordo) / Berantarbi / Negu-madari (atzeko muturrean dabilatzane) / Atze-aurrea bat ein (atzera-aurrera bat, ikustaldia egin) / Atze-aurre berriak (berriak) bota (galtza-zarrak arabakitu) / Atzea-narras (atzera-narras, azkena)

ATZE-AURREK. (Atze-aurreak) Prakazarrek atze-aurre berritu, atzez eta aurrez argal

ATZE. Aldatze, larratze, ondatze, goratze, garatze

ATZEA-AURRE(A. (Atzera-aurrera) Jun-etorri (joan-etorri), sartu-irten bat

ATZO. Erabilkera: atzokoa, atzorako, atzotik, atzokoik (atzokorik), atzo ezkie (ezkero), atzo gaue, atzozortzi, atzoamabost, atzoillabete, bart. Esaera: Ez da atzo goizekoa (zartua)

AU. (Nor bait, zer bait) Au aiñekoa, au baiño leen, au bezalakoxea, auxa, ta abar

AUKERA(REA. Aukeratze, aukeratu, aukeran, aukeraik (aukerarik), aukeraz, naiala, naibeste, naiaiñe

AUKERA(REA. Erabilkera: aukeratze, aukeratu, aukeragarri, aukerapen, aukeramen, aukeran, aukerako, aukeraik (aukerarik), aukerakizun, aukera ona, aukera txarra, aukera errex, aukera gaitz, aukera gutxi, erdipurdiko aukera, danetik aukerea, aukera bae (gabe), aukeraik (aukerarik) eza.

Esaerak: Sekulako aukerea / Aukera guzietakook (guzietakoak) / Aukera berdiñeen (berdiñean) / Begiz jo / Begie bota / Begiz bete (aukeratze) / Ezta (ez da) aukera txarra

AULKI(E. Jarleku, aulkiluze, zizeillu, aulkitxo, iruankakoa

AULTZE. Auldu, aulerie, aulaldi, aulezi, makaltze, indarbaetu, maskaltze, lur-jotze

AULTZE. Erabilkera: aul, auldu, aultasun, aulezi, aulaldi, eroialdi (erorialdi), oneza

AUNDI(E. Aunditze, aundittu, aunditasun, aunditzar, aundizki, azie, larrie, Basaundi, Etxeandi (toki-izenak), azkor.

Esarak: Tantaie / Agea (luzeak) / Egundoko / Izugarrizko

AUNDINAI(E. Erabilkera: aundinaiez, aundinaiezo, aundinaiko, aundinaikeri, aundinaizale, aundi-iritzie, aunditzat, aundizalea, aundigure, aundi-maundi, aundikeri.

Esarak: Arro aizea / Kukurruku jo / Uste ta putze / Ezer ez, ta pesta (aundikeriak) / Arto bero usaie (iritziduna)

AUNDITTU(E. Aunditze, aundittuna, aziuna, koskorra

AUNTZ(E. (Bizkarrez pixua erabiltzeko ikazkintzan da etxegintzan baliagarria)

AUNTZ(E. Auntzesne, antxuma, auntz-narru, auntzaie

AUR-JASOTZE(A. (Bataio-babesleak) Aur-jaiotzaillek, aitte-puntako (ponteko), ama-puntakoa

AUR-JASOTZE. Aitte-puntako (aita-ponteko), ama-puntako, iñude

AUR-ZAPI(E. Aur-zapiik (aur-zapiak), zapiitan (zapietan), zapitakoa (zapietakoa), ume-zapiik (ume-zapiak), ume-izara

AURDUN. (Emakumearen egoera) Sei illabetekoz aurdun, aurdun aurreratue (aurreratua), eunetan dao (egunetan dagona)

AURDUN. Erabilkera: loditzen, lodialdi, astuntzen, astunaldi, aurreatue (aurreratua), eunetan (egunetan), aur-miñetan, aurgaltze

AURGINTZA. Erabilkera: aurgintzan, aurgintzaako (aurgintzarako), aurgintzatic, aur-egin, umea izan, semea izan, aurrondoa, aurrondoan (aurrondoan), aurrondoko, aurrondotik, aurrondoako (aurrondorako), libratu

AURKI. Laister, bixkor, arin-arin, jesus ta amen, aixa, lenbailen (lenbaitlen), begi itxi baten

AURPEGI(E. (Aurpegia) Erabilkera: aurpegiin (aurpegian), aurpegiko, aurpegitik, aurpegira, aurpegirako, aurpegi eman, aurpegiz-aurpegi (itz egin), aurpegikera, aurpegi-gorri, aurpegi-melar, aurpegi-zorrotz, aurpegi-meaxta, aurpegi-luzaka, aurpegi-zimur, aurpegi-argi, aurpegi-belxaska, aurpegi-trixte, aurpegi-biribil.

Esarak: Azal biko aurpegie / Azal lodiko aurpegie / Aurpegi baeko (gabeko) (Lotsati)

AURRE(A. Aurrez, aurreako (aurrerako), aurreko, aurretiko, aurretik, aurrerantzen, aurreratze, aurreratu, bazkalaurre, afalaurre, ezkonaurreko, eraso (euri zaparrada) aurreko aizea

AURRE(A. Erabilkera: aurrez, aurreaka (aurreraka), aurreatze (aurreratze), aurreatu (aurreratu), aurreapen (aurrerapen), aurreakor (aurrerakor), aurrerakoi (aurrerakoi), aurreapide (aurrerapide), aurreakizun (aurrerakizun), aurretik, aurrelari, aurreko, aurrekalde, aurretiko, aurreaerazi (aurreraerazi), aurrerantzeen (aurrerantzean), aurreako

(aurrerako, gerorako), aureago (aurrerago), aurreatxo (aurreratxo), aureaxeo (aurreraxeo), aureantzen (aurrerantzean), aurretsoon (aurretsoan), aurea (aurrera), aurrez-aurre, aurea artu, etxe-aurreko, ezkon-aurretik, bazkal-aurre, illun-aurtsoon (aurretsoan).

Esaerak: Begin aurreen (begien aurrean) / Diru-aurreatze (aurreratze) / Giza-aurreako (aurrerako) / Aurreek erakusten do atzea nola dantzatu (aurreak erakusten du atzea nola dantzatu)

AURREN(A. (Lenengoa) Erabilkera: aurrenekoa, aurrenengoa, aurrenengotik, aurrenengora, aurretik, aurreko muturren (muturrean), aurren artu (osterongoi alde kendu)

AURRESKU(E. Aurrekulari, dantzaluzea, atzeskue

AURRETIKO(OK. (Aurretikoak, asabak)

AURRONDOKO(A. (Aurregin ondoren oneratu eziña)

AURTEN. Erabilkera: aurtengo, aurtendik, aurtendaiño, aurtente, aurtentzako

AURZAI(E. Ume-zai, iñude

AURZORRO(A.

AUSI-MAUSIKA. Zearka, aldamenka, saieska, asi-utziin (asi-utzi), tarte-marteka, etenaldika, noizpeinka

AUSI. Erabilkera: auste, ausle, badurre ausi, ezur-asie, lege-auste, ezkontzauste, buruauste

AUSIÑ. (Ausian indar egin)

AUSKALO!. . Esaera soilla) Onaneen (onanean), agian

AUSKOLORE(A. Grise

AUSNARTU. (Abere batzuek) Ausnartze, ausnarreen (ausnarrean), ausnarraldi, ausnartoki, ausnarzorro (orritokia)

AUSNARTZE. Erabilkera: ausnartu, ausnarketa, ausnarkizun, ausnagarri, pentsakizun, buru-uraketan, buruauste

AUSPEZ. Erabilkera: auspeztu, auspez jarri, auspez erori (erori), gain-azpi, aoz-beera, musus-beera, ipurdiz-gora

AUSPO(A. Sukaldeko auspoa, errementari-auspo, auspo-mutur, auspo-narrue, auspo-belarrie, auspo-kirten, auspo-iltze.

Esaerak: Auspo-soiñu / Infernuko auspoa (esku-soiñua)

AUSTERRE. Aldakorra, barau eguna

AUSTRAPU(E. (Autsaz lexiba egostean erabili oi zan)

AUTOMOBIL(LLE. Automobil-zale, automobillez, kotxea, autobuse, kargako automobille

AUTOR(RRA. (Eskertze) Erabilkera: autorra eman, autor gutxikoa, autor txarreko, autor gaiztoz (ordaindu), autorrik eza

AUTS(E. Auste, austu, autsarte, sutako auts, errauts, galauts, lurrauts, kare auts, auts zabalketa, autsesne (ontzi-garbiketarako), austerre (garizuma sarrera)

AUTSESNE(A. (Ura ta surtako autsa) Autsesnetan egosi, autsesnetan garbittu (su-garretan beztutako ontzi-ipurdiak garbitzeko irakiñaldia)

AUTSONTZI(E. (Surtako autsen gordelekua) Austoki

AUZI(E. Erabilkera: auzitaa (auzitara), auzitan, auzie erabai (erabaki), auzie irabazi, auzie galdu, auzi-mauziin (auzi-mauzian) jardun (ganoragabeko eztabaidetan), auzitegi, epaittu

AUZO(A. Erabilkera: auzora, auzotik, auzoko, auzotar, auzokotu (azora bizitzera etorriari), auzoguna, auzoinguru, auzoalde, auzo barruko, auzo-gizon, auzo-bixita (gaixorik dagoena ikusteari), auzolan, auzo-eskola, auzo-eliza, auzo-bidea, auzo-itturrie, auzo-launek (auzo-lagunak), auzo-basoa (zenbaiten lur-sailla)

AUZO-LAN(A. Auzo-lanea (lanera), auzo-laneen (lanean), alkar-laneen (lanean), eun-zorretan (egun-zorretan)

AXALBUZTAN(A. (Senda-belarra)

AXARI(E. Axarieme, axariar, axarikuma, axalko (kozkortua), axalzulo, axalnarru, axalarrapatzaile, Axalzulota (toki-izena).

Esaerak: Axeriin (axerian) umea axalkuma (jatorria) / Axerizaarra (ezagupeneko) / Axalkokeri (okertxo) / Axarikeri (azpijana)

AXATZE. (Zakurra zirikatu) Axatu, axaka, axatzaille

AZA(ZEA. (Barazkia) Aza landara, azakirten, azazustar, azaorri, azaburu, azagara, azalora, azaleka, azazi, udaza, neguaza, aza-lapiko, olioazak.

Esaerak: Azak eman diozu (ziri ederra sartu) / Ura ezta azeen barreneko orrie (gaiñeko kukullua)

AZAL(A. (Narru-azala) Erabilkera: azaleen (azalean), azaleko, azalea (azalera), azalak, azal zuriko, azal leuneko, azal latzeko, azal beltzeko, aurpegiko azala, besoko azala.

Esaerak: Azaleko nearra (negarra) / Azal-uts biurtu da / Azala ta ezurre baiño ezta / Bi bizitzak azal da mami die (dira) / Ori dek azala! / Azalak eman diazu (didazu)!

AZALAPAIN. (Lur lantzea)

AZALDI(E. Umealdi, txerrialdi, txitaaldi, ta abar

AZALDU. Azaltze, azaltzeko, azaltzekotan, agertu, egokittu

AZALTZE(A. Azaldu naie, azaldu, azalduuz (azalduaz), azaltzeatik (azaltzeagatik), azalduerazi, bere burue azaldu, jende aurreen (aurrean) azaldu, agertu

AZARO(A. Azaroon (azaroan), azaroko, azarorako, azaroezkeroztik. Esaera: Azaroko eune (eguna), argitu orduko illune (motza)

AZER. (Ara zer) Azer poza, azer gosea, azer estuasune, azer nolakoa

AZI(E. Azitako (azitarako), azitan, azitza, azaro (ereiteko sasoia), azibitze, galazi (gariazi), pagotxazi, porruazi, liñazi, bedarrazi (belarrazi), saarrazi (sagarrazi), piñuazi ta abar

AZI. Erabilkera: azitze, azten, aziiz (aziaz), azikor, azkor, aziera, azikeran, azigaitz, gaitz-azie (zaildua), gaizki azie (arduragabe azia), gazte-azie, azibide, azitaako (azitarako), azaldi (senideen azi aroa), aunditze, luzatze, larrie (aundie), azita (puztuta), errie azten, urek azi (ugolde), seme-alaba aziik (aziak), azi bae geldittu.

Esaerak: Nola azi, ala bizi / Zure etzaa azitaako geldittuko (zu ere etzera azitarako geldituko) (betirako, illezkor)

AZKAR(RRA. (Arbola)

AZKAR(RRA. Erabilkera: azkartze, azkartu, azkarrez, azkartasun, oso azkarra, azkarrena, azkarrenetakoa, azkartxoa, azkarregie, azkarkeri, azkarrusteko, bizkorra, argie, buru onekoa, bizie, abille, ganorazkoa, zentzuzkoa

AZKAR. (Bizkor, ibillera) Erabilkera: azkar-azkar, azkartxo, azkartxeo, azkarrago, oso azkar, azkartasun, azkar-usteko, aguro, laister, bixkor-bixkor, aurki, bealaxe (berealaxe), len-bai-len (len-bait-len).

Esaerak: Begi-itxi bateen (batean) / Jesu da amen orduko / Jun (joan) orduko etorri

AZKAR. Azkartxo, azkarxeo, azkarrago, azkarregi, laixter, bixkor, arin, presaka, azkarra, azkarkeri

AZKAZAL(AK. Eskuko azkazalak, ankako azkazalak, azkazalak moztu

AZKAZAL-BIXARRAK. (Ertzetako azal-litxak)

AZKEN(A. Erabilkera: azkenengoa, azkenekoa, azkeneen (azkenean), azken-azkena, azkenengo muturreen (muturrean), azkenxamarrik, azkeneko aldiz, azkenbateen (azkenbatean)

AZKONAR(RRA. (Basapiztia)

AZKOR(RRA. (Azikorra) Erabilkera: azkortze, azkortu, azkor-azie, azkortasun, mardul, malutse

AZMANTAR(RRAK. (Galtzerdien ordeko illekizko zapiak, artzaiak erabiltzen dituzte, neguan batik-bat)

AZPI(E. Erabilkera: azpira, azpiko, azpitik, azpiratze, azpiratu, azpiratzaille, azpikalde, azpikoz-gora, gaiñazpi, oiñazpie, azpi-azpitik, azpiin (azpian) geldittu, etxepea, ankapea.

Esaerak: Azpi-joku / Azpi-jan / Azpikeri (saldukeri)

AZPI-TXURI(E. (Joan-etorriko egaztia) Enara, enada

AZPI. Etxeazpi, lurrazpi, urdaiazpi, besazpi, ankazpi, kamiñazpi

AZPIKERI(E. Erabilkera: azpikerin (azpikerian), azpikeriz, azpikerizko, azpi-jan, azpi-joku, saldukeri, zurikeri, mozorrokeri, txakurkeri, erosi ta saldu (itzak batera egintzak bestera)

AZPIL(LLE. Azpildura, alotza, exurre, tolestura

AZTAL(A. Aztalak, ipurtaztal, gona-aztalak

AZTAR(RRA. Aztarran, aztarrik, aztarran onik ez, aztarran gutxi, aztarranik eza, arrastoik (arrastorik) ez, notiziik bage (notizirik gabe)

AZTARTU. Erabilkera: aztartze, aztarka, aztarkaldi, aztarkalari, baztarrak aztartu, astindu, zilimoltsotu, ipurdiz-gora jiratu

AZTORATU. Aztoratze, aztorauta, aztoraldi, aztoragarri, bere onetik irten

AZTORATZE. Erabilkera: aztoratu, aztorakor, aztoraldi, aztoragaitz, aztoraerazi, aztoratzaille, aztoraketan, aizea artu, aizea eman, aizaatu, puztu, zirikatze, axaatze

AZUKAR(RRA. Azukartu, azukartsu, azukar-auts, azukar-koskor, boladu, azukar-ontzi, gozatu, gozozale

AZUNBRE(A. (Bi litro) Azunbre-erdi, azunbretaerdi, bi azunbre, ta abar

BA'LITZ. Erabilkera: ba'litzeke, ba'lizkoon (ba'lizkoan), ba'leike, ba'littezke, ba'litzakit, ba'nekarren, da abar

BA'NITZ. Erabilkera: ba'nitzeke, ba'neike, ba'nitzakion, ba'nitzeko, ba'nitzekizu, ba'nitzekio, ba'nitzekie, ta abar

BA. Ba'letor, ba'lekar, ba'leoke (ba'legoke), ba'ziñeke (ba'ziñake)

BAASARE(A. (Esteak estaltzen dituan gantz-sarea)

BABA(BEA. (Esku barruko ur-bildua) Babak etaa (atera), babea lertu

BABA(BEA. (Odol-bildua) Babea etaa (atera), babak (babeak) irten, babea lertu, gaillue, odol-bittue, urbittue

BABA(BEA. Bababeltz, baba-aundi, baba-txiki, ijito-baba, indibaba, indibaba-txuri, indibaba pinttarrea, pentsu-baba, babamotx, babatza, baba-jana, baba jale

BABA(BEA. Erabilkera: babatorto, babalasto, babazuztar, babaosto, babalora, babaleka, babale, babazi, bababeltz, babaundi, babatxiki, ijito-baba, babagoiztar, indibaba. Esaera: Ortik-onaako babalorea! (aurpegi goibeldunari)

BABAZORRI(E. (Ale barruan sortzen dan xomorroa)

BABES(A. (Itzala) Erabilkera: babeste, babestu, babeseen, babesea (babesera), babesgarri, babestzaille, itzal, arleku, zurtza babestu, gurasoon (gurasoen) babeseen, babesik eza

BABES(A. (Ogi-saskia, labetik atera ondoren jasotzeko)

BABES(A. Erabilkera: babeste, babestu, babeseen (babesean), babesgarri, babesleku, babespeen (babespean), aitte-aman babeseen (babesean), jaiotxera babestuta, norbaitten babesera, babestzaille, babesik bae (gabe), itzal, keizpe (kerizpe).

Esaerak: Nork estalie (nork babestua) / Aitte-puntako ona dauke (dauka) (babesle ona)

BADA-EZPADA. Bada-ezpadan, bada-ezpada-re (ere), bada-ezpadako, ala-olako, erdipurdiko, ez ur eta ez salda, kili-malako

BADAEZPADA. (Bada-ezpada) Badazpadako, badazpadan, badazpadare (badazpada ere), ala-olako, nola-alako, nolabaitteko, aldan bezelako, erdipurdiko

BADUR(RRE. (Barau) Erabilkera: badurrik, badur ein (egin), badur-auste, badur-badurrik, badur-eune (eguna)

BAE(A. Erabilkera: ogi-baea, otas-baea, arto-baea, bae-nasaie, bae-estue, zurda-baia, alegalbai, ikazgalbai, aree-galbai (ondar-galbae), zumitz-galbai, galbaitze, galbaittu, galbaiketari, baesarea, baeuztaie

BAE. (Bage, gabe) Baea (gabea), bageik (bagerik), baeko (gabeko), jan bae (gabe), buru baeko (bageko), bae (gabe) utzi, zentzun baeko (gabeko), lotsabae (lotsagabe), itxura baeko (gabeko), azken baeko (gabeko), uste bae (gabe), beste bae (gabe), ezer bae (gabe) geldittu, arrazoirik bae (gabe) kendu, ta abar

BAE. (Bage-gabe) Etxebae, burubae, ustebae, lotsabae, dirubae

BAGITZE. (Elbarritu, maillatu) Bagittu, bagittuta

BAI. Erabilkera: baietz, baiezte, baieztu, baizkorra, baiezkua, baiezkoon (baiezkuan), baietzeen (baitzean), baieztatze, baiztatu, alaxe baita (bai da), esan baitio (bai dio), bai orixe!, bai ala ez?, baiezkua jakin, baietza eman, baimena eskatu, ba'neuke

BAIMEN(A. Erabilkera: baimendu, baimenez, baimena eman, baimen eske, baimena kendu, baimena ukatu, baimenakin, baimen bae (gabe), baimenik eza, eskubidea eman

BAIÑO. (Baiña) Bera baiño leenagokoa, erdie baiño gutxigo, txikie baiño bizie (bixkorra), gutxi baiño goxoa, ta abar

BAIÑO. (Baiña) Erabilkera: bera baiño (baiña) gizenago, erdie baiño (baiña) gutxigo, txikie baiño (baiña) astune, gutxi baiño (baiña) goxoa, ta abar

BAIÑU(E. (Osabiderako) Baiñatze, baiñatu, baiñue artu, gatz-ur baiñue, bedarur baiñue, lurrin-baiñue, itxasoko baiñue

BAIOL(A. (Bae-ola) (Irin-eraikitarako bae-eusgarria)

BAITT. Nolabaitt, norbaitt, zenbaitt, norabaitt, nundibaitt

BAITU. Erabilkera: baitze, baittura, baittue (baittua), baitzaille, baikuntza, enbargue, ondasunek baittu, etxea baittu, artaldea baittu, ta abar

BAKAILLO(A. (Gaztua) Bakaillao trontzo, bakaillao-saltsa, bakallao ezur, zurrukuttune

BAKAN. Bakantze, bakandu, bakanuna (bakanguna), bakanaldi, meaztu, iñausi

BAKANTZE. Bakanketa, bakandu, arto bakantze, arbi bakantze, piñu bakanketa, meazte, meaztu, meazketa

BAKANTZE. Erabilkera: bakandu, bakanketa, bakanerrex, bakangaitz, bakanguna, bakanegi, bakanago, bakantxo, bakantxeo, bakan-bakan, bakantzaille, arbibakantze, artobakantze, piñu bakantze, bakan erne, bakan aldatu, meazte

BAKAR(RRA. Erabilkera: bakartze, bakartu, bakarreko, bakarrik, bakarka, bakarkako, bakarkoi, bakarzale, bakartasun, bakardade, bakarti, bakarren (bakarrean), bakar-bakarrik, bein bakarrik, alaba bakar, ankabakar (basalandarea), begibakar, eta abar

BAKARRIK. Erabilkera: bakartasun, bakardade, bakarreen (bakarrean), bakarka, bakarkako, bakartu, bakartie, bakarzale, bakar-bakarrik, bakarrenbat, bakarrenbateen (batean), bat-bakarra, alaba bakarra, bakar-miñez, bakar-bizitza

BAKOITZ(E. Bakoitzendako, bakoitzekin, bakoitzetan, bakoitzeko

BALA-BALA. (Ardura gabe itz egin) Bala-bala jardun, bala-bala zabaldu, bala-bala erein.

Esaerak: Ao-zabala / Kanpai-jolea / Kolkon eskue sartu bae itz ein (kolkoan eskue sartu gabe itz egin)

BALANTZA(TZEA. Erabilkera: balantzaz, balantzan, balantzaka, balantzakor, balantzatsu, balantzaldi, balantza erain (eragin), balantzea artu, erdi-balantzaka, balantzea kendu, zabue, koloka, ziburuun (ziburuan), tikili-takala

BALDAR(RRA. Erabilkera: baldartze, baldartu, baldartasun, baldarkeri, baldarregi, baldarko, baldartxo, baldarxeo, baldarxamarra, baldartzarra, baldraxko, baldarkillo, ibillera baldarreko, gorpuzkeraz baldarra, traskil, zarpatsu, trakets, sarrastrajo, moldakaitz.

Esaerak: Baldar-ontzi / Baldar-etxe / Praka (galtza) jario (baldar jantzia)

BALDIÑ. Baldin-eta, baldin ba'zoaz, baldin ba'dakizu, baldin ateri ba'da

BALDO(A. (Zatitzarra) Egur-baldo, arri-baldo, aragi-baldo

BALIATZE. Erabilkera: baliatu, baliatuz (baliatuaz), baliaketa, baliotasun, baliagarri, baliabide, baliakizun, baliapen, baliarazi, baliapenik eza, baliaeziziñe, baliaeziziñezko, balio, balore, balioik (baliorik) eza, balore gutxiko, balio baeko (gabeko), baliakizun aundi baeko (gabeko), moldatze, konpontze

BANATU. Banatze, banatzaille, banaka, banakatu

BANATU. Erabilkera: banatze, banatzaille, banakor, banandu, zabaldu, erein, zatittu.

Esaerak: Banan-banangook (banan-banangoak, aukerakoak) / Batu-banatu (berri-zabaltzaille)

BAPAIÑU(E. (Lur bustiak eguzkiaren beroaz botatzen duen lurruna)

BAPAIÑU(E. (Uraren irakitean botatzen duen lurriña)

BAPO(A. (Aundi, ongi) Erabilkera: bapo jan, bapo bizi (nasai), gizato bapoa (lodia), lanaldi bapoa (asko)

BARA(REA. (Narrastaria) Barazuri, baratziki, bara loie, bara lirdingea, baren (barearen) adarrak.

Esaerak: Beasaindarra (gaitzizena) / Barea baiño motelago (astiro)

BARANDA(DEA. (Eskallera eusgarria)

BARATZA(TZEA. Erabilkera: baratzako, baratzan, baratzaa (baratzara), baratzaaño (baratzaraiño), baratzatik, baratzatzar, baratzatxo, baratza atxurketan, baratza-gauzak (barazkiak)

BARATZURI(E. Baratzuriburu, baratzuriatal, baratzuri-zopa, baratzurisalda, baratzuri gusto, baratzuri usai

BARBANTZU(E. Barbantzu egosie, barbantzu zale

BARE(A. (Gibelaren zati bat)

BARKATZE. Erabilkera: barkatzeko, barkatzekotan, barkatzeik (barkatzerik), barkatu, barkatuta, barkatue, barkagarri, barkamen, barkapen, barkakor, barkazio, barkakizun, barkatzaille, barkaerrex, barkagaitz, barkaeziñeko, barkamenik eza

BARRA-BARRA. (Ugaritasun) Erabilkera: barra-barra izketan, barra-barra dariola (gaiñez egin), askotza, leporaiño, gaiñezka, erruz, izugarrizko, sekulako, berebiziko, izan-urtea.

Esaerak: Narruuk beteen jan (narrua betean jan) / Esku bikin (biekin) / Jateko aiñe (gari-urte ona)

BARRA-BARRA. (Ugaritasuna) Erabilkera: izketan barra-barra (izjario), barra-barra dariola (ontzitik gaiñezka), dirue (dirua) barra-barra (eskuartean), sekulako pillea.

Esaerak: Narruk beteen (narruak betean) janda (artaldea larre onean) / Esku bikin (biekin) jateko aiñe (uzta ugaria)

BARRABAS(A. (Gizaki biurria) Barrabaskeri, barrabastzarra, deabrue

BARRABAS-BEDAR(RRA. (Soroko bedar-txarra) Antxopetxa

BARRABIL(LLEK. Koskabilluk

BARRE-KARKARA(REA. Barre-karkaraz, barre-karkaraka

BARRE. Erabilkera: barrez, barre ein (egin), barrez, barregure, irribarre, barre-xamur, erdi-barrez, barre-irriz, barre-erain (eragin), barreraille, barre-zirri (zurri), barrealgara,

barrekarkara, barrekirkirka, barreijika, barre-faltso, barre-gaizto, azaleko barrea, barre-purrusta, barre-purrustaka, barre siñue, barre-zorua, barrez kirkir, barrez iji-ajaka, barregarri, barrez itobearreen (itobearrean), barrez lertzen. Esaera: Barrez asi, ta barrez utzi (eguraldi oskarbia)

BARREGARRI(E. Barregarritzat, barregarrizko, barregarrikeri

BARRENTAU. (Barrentatu) Barrentatze, barrentau bae (gabe), somatu, iruittu (iduritu), antz eman, igarri

BARRETA(TEA. Barretak, ate-barretak, gurdi-barreta, erromara-barreta, oola, lata, langa

BARRIKA(KEA. Erabilkera: ardo-barrika, saardo-barrika (sagardo-barrika), olio-barrika, barrika-erdiko, barrikatxo, barrika-uztai, barrikagille, upela, zugana (lexiba egosteko)

BARRU(E. Astebarrue, urtebarruko, eunen barruun (egunaren barruan), zortzi eun (egun) barru

BARRU(E. Erabilkera: barruz, barruik (barrurik), barruko, barruun (barruan), barrura, barruratze, barruratu, barrutik, barruraino, barrurainoko, barrukalde, barru-barrutik, barruz-barru, barruratxo, barruragi, barruraxeo, ordu-barreko, aste-barruun (barruan), tripa-barruak (tripa-barruak, tripotsak), barruko-erropak, barruko tristurea, barruko arra, barrura sartu (giltzaperatu), barrurago, barruragoko, barruragotik, barrutie (itxitura), etxe-barrue, urte bi barru, izkutue, biotza, muiñe, zille.

Esaerak: Lau paitan barrun (lau ormen tartean) / Azaletik eder barrue ustel / Gaiñetik uso barrutik otso (itxuraz besterakoak)

BARRUKOERROPA(AK. Barrukoelastiku, aldagarriak (aldagarriak), kantzontzillo motzak, kantzontzillo luzeak (luzeak)

BARRUTI(E. Erabilkera: barrutira, barrutiko, barrutirako, barrutitik, barrutiin (barrutian), barrutiik (barrutirik), ezparru, itxitura, esibarru, paitabarru (paretabarru), erribarruti, auzobarruti, elizbarruti

BART. Bargaue, bart gauerdiko

BASA-OILLO(A. (Egazia) Basoillar, basaoillanda, frankoliñe

BASAKATU(E. (Piztia) Basakatukuma, aizkatu, papar-txuri, papar-ori, basakatu narru, ipurtatxa, pitotxa

BASAKER(RRA. (Piztia) Basakerran adarrak

BASALIZAR(RRA. (Mendi goietako arbola; udazkenara pipita gorriduna)

BASAMUTIL(LLE. Ikazkin, ikazkintza

BASAPIZTI(E. Basapiztiik (basapiztiak)

BASAPORRU(E. (Baso-belarra)

BASARRI(E. Erabilkera: basarritar, basarri-gizon, basarri-andra, basarri-mutil, basarri-neska, basarriko, basarrira, basarritik, basarriraiño, basarriz-basarri, basarrikutsu, mendi-etxea

BASATI(E. Basapizti, ezigaizto, ezikaitz, izuti, izukor, izuka, izukoi

BASAUNTZ(E. (Piztia) Basauntzama, basauntzkuma, basauntz eize

BASAURDE(A. (Piztia) Basaurdeama, basaurde kuma, basaurde eize, basaurde zurda

BASO(A. (Edontzia) Ur-basoa, ardo-basoa, baso aundi, baso-erdiko, basoure, basoardo

BASO(A. Basoardo, baxoerdi, basotxo bat, basokara (basokada), basoaundie

BASO(A. Erabilkera: basora, basorako, basoraiño, basoraiñoko, basoko, basotik, basoon (basoan), basoik (basorik), basarte, basotsu, baso itxue, baso itxie, basamortu, basosail, basotza, baso-malkar, basogizona (zalea), basamutil (egurgin), basolana, basalur, basabide, basati, basojabe, basapizti, basaurde, basakatu, basaker, basauntz, basardi, basabei, basalizar, basamakatz, baxakan (basaran), basaporru, basaundi, aiñabaso, medikubaso (toki-izenak), arboladi, txara, ostape, sasi, latz. Esaera: Basoon azi, etxen nausi ta suk ausi? (basoan azi, etxean nagusi ta suak ausi?) (akulua, makilla)

BASTA(TEA. Mando-basta, asto-basta, bastagille, txalma, trepetxu

BAT-BATEEN. (Bat-batean) Bat-bateko, bat-batea (bat-batera), ez bat eta ez bi, kolpeen (kolpean)

BAT. Erabilkera: batek, bateko, batekikoa, batekin, batendako, batera, bateratu, bana, bana-banaka, bakoitz, bat-bateko, batik-bat, bateatik (bategatik), bapearrez, bat-badaik (bat-bederik), banatu, banatze, lenengo, bein, batenbat (norbait), bitanbat, bat eo (edo) bi, batzuk, bat eta beste, beinbateen (beinbatean), bein-beiñeko, batekoz-beste, batzbeste

BATAZ-BESTE. Batz-bestekoa, batakin-beste, par ein (egin)

BATEKO-BESTEKO. Ortikoz-emendikoz, ara ta ona, arutz-onutz, firin-faran, nora ezeen (ezean), baztarrik-baztar

BATENBAT. (Norbait) Batenbatendako, batenbatekin, batenbatena, batenbatei (batenbateri)

BATU. Batzaille, bateratu, bittu, bitzaille

BATXILLER(RRA.

BATZAILLE(A. Bitzaille, errekaidera, trapu-batzaille, zabur-batzaille

BATZAR(RRA. Batzartu, batzarreen (batzarrean), batzarra ein (egin), batzar-launek (batzarkideak), batzar-tokie, batzar-lekue, billera

BATZENBATZUK. Batzenbatzundako (batzenbatzuendako, norbaitzuentzat), batzenbatzukin (batzenbatzurekin), batzenbatzuena, batzen batzuei (batzenbatzueri)

BATZUK. (Batzuek) Batzutan, batzukin (batzurekin) batzundako (batzurendako), batzenbatzutan (iñoiz)

BAUTIZO(A. (Bataioa) Bautizatze, bautizatu, bautizoko, bautizoik (bautizorik), bautizatzailea, bautizo-bazkari (martopillek)

BAXAKAN(A. (Basarana, arantza-beltza) Baxakan torto, baxakan lora, baxakan arantza, baxakan osto, baxakan pipita

BAZKAL-APARI(E. (Artzaien otordua)

BAZKARI(E. Erabilkera: bazkaltze, bazkaldu, bazkalaurre, bazkalordu, bazkalondo, bazkaloste, bazkaltzaille, bazkarilege, eztai-bazkari, bautizo-bazkari, entierro-bazkari, tripakara, janaldi, otordu, trapalara, tripa-pesta

BAZTAR(RRA. Erabilkera: baztarrak, baztarretik, baztarrera, baztarrik, baztarreko, baztarretan, baztartze, baztartu, baztarrik-baztar, supaztar, sorobaztar, itxasbaztar, etxea ta baztarrak (eremu), ertz, mutur, punta, baztarreraiño

BAZTARTZE(A. Erabilkera: baztartu, baztartuta, baztarreatu (baztarreratu), baztarrea (baztarrera) bota, zokoratu, ankaperatu

BEALA. (Bereala) Bealakoon (berealakoan), bealako baten, bealaxe, aurki, seittun (segittuan), seittu-seittuun

BEALA. (Bereala) Bealaxe (berealaxe), bealakoxe baten (berealakoxe batean), bealako baten (berealako batean), axkar-axkar, bixkor-bixkor.

Esaerak: Jesus baten (Jesus batean) / Salto baten (batean) / Begi-itxi baten (batean) / Jun (joan) orduko emen

BEAR(RRA. Erabilkera: bearrez, bearrik, bearko, bearrak, beartze, beartu, beartuta, bearraikin, bearraatik (bearragatik), bearreko, bear-bearreko, bearrezkotzat, bearraldi, bear aiñe, beartsue, bear ezeen (ezean), bearrik bae (gabe), bear bezela, bear ez-bezelako, bearbada, bearkizun, einbear (eginbear), bete bearra, il bearra, esan bearreko, bear daneen (danean), bear ez daneen (danean), bear izan, bearrik eza, ezbearra.

Esaerak: Bear estuun (estuan) / Bear gorriin (gorrian) / Bearrak ein (egin) erazi / Alabearrez / Bearrak estututa / Bearrak jota / Zirt zart eo (edo) zalapart (bear estuan) / Bear aundi bae (aundirik gabe)

BEARBADA. (Zentzu bereko esaldiak: ba'litteke, onaneen (onanean) leikena da, seguroenik, seguroasko, izan leike ta abar

BEARGITTE(A. (Kalte) Beargintza, ondamendi, txikizio, triskilduta

BEARTU. Beartze, beartuta, beartzeko, derriortu, nekatu, auldu, zainbeartue (zaintiratue)

BEATA(TEA. (Serora) Beatatza

BEATZ(AK. Eskuko beatzak, ankako beatzak, beatzaundi, bigarren beatza, Erdiko beatza, beaznagie, beatzixiki, beazkoxkorak, beazmuturrek, beaztarteek, beazmotz, beatz-ausi, ta abar

BEATZ-ZORRO(A. (Zauria estaltzeko larruzko zorroa)

BEATZ. Beatz bat, bi beatz, lau beatz

BEATZI. (Bederatzi) Erabilkera: beazziik (bederatziak), beatziko, beatzitan, beatzik (bederatziak) laurden gutxi, beatzitaerdi, beazziña, beatzintzat (bederatziarentzat), beatzigarren, beazziikin (bederatziarekin), beatzitatik (bederatzietatik), beatzindako, beatziraiño, beazziurren, beatzireun, beatzimilla

BEATZIURREN(A. Irurren, urteurren, amabosturren

BEAZUN(E. (Gibeleko zorrotxo)

BEDAR(RRA. (Belarra) Bedarzain, bedartorto, bedarzuztar, bedarrosto, bedarrizpi, bedarrondar, bedardi, bedartza, bedarsasi (askotza), bedarreze, bedarrigar, bedarrondu, bedartxar, bedargaizto, erremedio-bedar, maiatzbedar, urribedar, bilbedar, larrebedar, bedarreta (bedarlanak), bedarpilla, gurdibedar, sortabedar, zarebedar, bedarzugatz, bedarmailla, bedartegi, bedarzurin, soro-bedar, zelai-bedar, mendi-bedar, bedar ebaitze, bedar-ure

BEDARMIN(ÑE. (Sendabelarra)

BEDARRONTZE. (Belar-igarketa)

BEDARTOKI(E. Bedar-ganbara, bedar-zurriñe, bedartegi, bedarzulo, bedar-zugatz, bedarpilla, bedar ondu, bedar-ezea

BEDEINKATU. Ogi-bedeinkatue, ur-bedeinkatue, sue bedeintze (su-berri), lur-bedeinkatu, ta abar

BEE(A. Beera, beeraka, beerakotan, beebarru, beeratxo, beeraxeo, beerago, beeragi, beekalde, pe, azpi

BEEBARRU(E. Etxape, etxezoru, larrain, atari

BEERA. Erabilkera: beean, beetik, beeko, beeratze, beeratu, beeraka, beerakotan, beeraiño, beeraiño, beerago, beeragoko, beeragi, beeraxeo, beeratxo, beerasamar, beera antzean (antzean), bee-beean, gainbeera, beetik-gora, goitik-beera, bertanbeera, beeraka, beerakara (beerakada), beeraldi, beeragaitz, jeetxi, eretxi (derriorez, indarrez beeratu)

BEERAKO(A. Beera-larrie (beera-larria), beera-jarioa, kakabera, beratu

BEGI(E. Erabilkera: begiik (begiak), begiko, begira, begitik, begirako, begitaako (begietarako), beiratze (begiratze), beirakuna, begirakuna, begitan artu, begi onez, begi txarrez ikusi, begie bota, begiz jo (aukeratu), begi luze (zalekeriz), beiratue luzatu, zear-beiratue, beiratu argie, beiratu trixtea (begiratze), begiko zurie, begi-ninie, begi-zulo,

bekain, betazal, begi-lauso, begi-kiñu, betoker, betexkel, betterre, begi-txatxu, begi-bakar, eskubiko begi, ezkerreko begi, bekarrak..

Esaerak: Ikusi nai ez donak (duenak) begiik estali daitzela (ditzala) / Begin aurren ezin det ikusi / Itxu-erriin (errian) begi-bakarra alkate

BEGIKOMIN(ÑE. Betterrea, begitxatxu, begi-makarrak, begi-txintxurre

BEGIRA. Tratue begira, ainbesteko baten, lana aldebat artu, gutxi-gora-beera.

Esaerak: Ez dezu begi txarra ebali (erabili) / Begie bota (zeatz neurtu) / Begi zorrotza ebali (gora-bera gutxian sartu)

BEGIZKO(A. (Madarikaziozko gaitza)

BEI(E. Bei ernai, beiantzu, esnabei, uztarbei, etxebei, basabei, larrebei, beizar (okelabei), bei esne, bei gaztai, bei zai, bekotz (beikorotz), beinarru, bei ostikari, bei adarkari, bei orroilari, bei-uztarri, bei-marruza, beigorri, beipinta, suizabei

BEIN. Bein baten (batean), beinbateko, bein eo (edo) bein, beste bein, beingoatik (beingoagatik), bein ikusiko-ta..., beingoon (beingoan), beingo, beiñee (beiñere) ezpezela (ez bezela), noizik-bein, noizeen (noizean) bein, bein bat bein bestea

BEIN. Beingo, beingoatik (beingoagatik), beinbaten, bein eo (edo) bein, beiñepein (bein edo bein), beiñeez (bein ere ez)

BEINKE. (Noski'ren zentzuz) Beinke txoroa! / Beinke otz! / Beinke nagie

BEINTZET. (Beintzat) Nik beintzet, zuri beintzet, treenez beintzet, eta abar

BEIRAPEN(A. (Begirapena) Erabilkera: beirapenez, beirapenakin, beirapen gutxikoa, beirapenik eza, itzal, errespetoa, aintzakotzat, ezaupide.

Esaerak: Ondo (ongi) ikusie / Zuzeneko begiz ikusie

BEIRATU. (Begiratu) Beiratze, beirakuna, beirapen, zear-beiratu, azpi-beiratu

BEIRATZE. Erabilkera: beitze, beira (begira), beittu, beirakuna (begirakuna), beiratue, zear-beiratue (begiratie), beiratu argie, beiratu trixtea, beiratu illune, beiratu txarra, beiratu luzea, beiratu zorrotza, gaindik beiratu

BEKARRA(RREA. Bekarrak, bekarratsu, bekarra-jario, bekarrak dariola, begi-makarrak

BEKOSKO(A. (Betoskoa) Erabilkera: bekoskoz, bekoskokin (bekoskoakin), bekoskodun, bekoskotsu, bekoskoaldi, bekoskoiik (bekoskorik), kopetaillun, muturtu, zaputzaldi, aldarte gaizto.

Esaerak: Beltzaldie / Kopetea beztuta / Aurpegie beltz

BELA(LEA. Bela-aapi, bela-arrautza, belakuma, belakarraka, okelabela, belatxiki

BELAKI(E. (Esku-tresna) Gari-belaki, ale-belaki, ikazbelaki, palarra (ximaur-belakia), pelakie, belaki-kirtena

BELAR-UR(EK. (Sendabelarrez irakindako ura)

BELARRI(E. Erabilkera: belarrira, belarritik, belarriko, belarritaa (belarrietara), belarritatik (belarrietatik), belarri oneko (entzumen oneko), belarriko zulo, belarriko txintxurre, belarri-ertz, belarrondo, belarrondoko, belarrixkiñako, ezkerreko belarrie, eskubiko belarrie..

Esaerak: Belarraundi / Belarrimotz / Belarrik makurtu (damutu) / Belarrik berotu (asarrarazi) / Belarrik (belarriak) itxi (gorrarena egin)

BELARRI-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Teillatu-bedar (basarriko teillatuetan ikusi oi da)

BELARRIKOMIN(ÑE. Belarriko miñez, belarri-bedarra (osagaia)

BELARRITAKO(A. Belarritakook (belarritakoak), txintxilario

BELARRONDOKO(A. Belarrondokoa eman, belarrondokoa artu, belarrondokoa eskeiñi, belarreskiñakoa, zaplastekoa

BELARRONDOKO(A. Belarrondokoa eman, belarrondokoa artu, belarrondokoa eskeiñi, belarrondon (belarrondoan) jo, belarrixkiñakoa, zaplastekoa, matraillakoa, aurpegikoa

BELATXINGA(GEA. (Egazia) Belamiñe, belatxinga eize

BELAUN(E. Erabilkera: belaunek, belauneko, belaunetik, belauneaiño (belauneraíño), belauneaiñoko, belaunetaíño, belaunetaíñoko (belaunetaraíñoko), belaunburu, belauniko, belaunkatillu, belaunkoskor, eskubiko belaune, ezkerreko belaune, belaunaldi, ondorengo belaunek, belaun-muga, belaun-mailla

BELAUNALDI(E. Belaunaldiko, belaunaldiin (belaunaldian), gure belaunaldi, gizaldi

BELAUNIKO. Belaunikatu, belaunikatze, belauniko jarri

BELAXKA. (Landare zimeldua) Belaxkatze, belaxkatu, maxkaldu, zimeldu

BELDAR(RRA. Beldarrak, beldartsu, beldar-jario, beldarra dariola, beldar-zapie (aurren okozpekoa), adur, lerdea, lirdika

BELETA(TEA. (Aize-orratza) Aize-beletea

BELTZ(A. (Azal beltzeko gizakia) Beltzak, moroa, arraza beltza, oso beltza, erdi-beltza, bel-beltza, beltzaska, belune. Esaera: Ikatza baiño (baiña) beltzagoa / Kedarrea baiño beltzagoa

BELTZ(A. (Azal beltzekoa) Moroa, morook (moroak)

BELTZ(A. Erabilkera: bezte, beztu, erdibeltz, beltzaldi, beltzuna, belun, beltzaska, zuribeltza, bel-beltza, ardibeltz, laiñobeltz, negubeltz, beltx, beltxaxka. Esaera: Ikatza baiño beltzagoa (arras beltza)

BENENO(A. Benenotsue, benenakorra, benezoz, benenatu, arratoi benenoa

BENETAN. Erabilkera: benetako, benetakoik (benetakorik), bene-benetan, benetan artu, txantxabae (txantxagabe), aintzat, egitan

BENETAN. (Benetakoa, bene-benetan, egitazkoa, txantxaik bae (txantxarik gabe)

BENTAJA(JEA. (Aldea) Erabilkera: bentajekin (bentajarekin), bentajaiik (bentajarik), bentajea emanda, bentajea kendu, bentaja aundiz (irabazi), bentaja dezentea, bentajatxoa

BENTANA(NEA. (Leioa) Bentana-buru, bentana-marko, bentana-argie, bentana-uztarri, bentanarri, bentanilla, bentanatxo, saietera, bentana-zoru

BEOR(RRA. Beoka, kargabeorra (ezia), beortalde, beorzurda, beortxintzarri, moxala (beorkuma)

BEPURU(E. Erabilkera: bepuruuk (bepuruak), eskubiko bepurue, ezkerreko bepurue, bepuruko illeek (illeak), betillek

BERA(REA. (Biguna) Erabilkera: beratasun, beraxka, sentibera, biozbera, gaixobera, samurtze, biun (bigun), txotil, otsan, kupibera, gilibera, izarbera, egarbera, ozpera, gosebera, ta abar

BERA. Egarbera, biozbera, gilibera, izarbera, minbera

BERA. Erabilkera: berak, berana, berakin, berankiko, berantzat, ber-bera, ura bera, uraxe bera, bera bae (gabe), bera ezeen (ezean), berandako, bera bezela, bera bezelakoa, au bera, auxa bera, ori bera, ura bera, berak naita, berak nai bae (gabe), bera ez-bezelakoa

BERANDU(E. Erabilkera: berandutze, berandutu, beranduko, beranduraino, oso berandu, berandugo, berandugi, berandutxo, beranduxamar, beranduzale, alik beranduen, beranduen dala, berandubaik (barik, gabe), beranduenik, beranduenez.

Esaerak: Berandumordo / Berantoillar / Berantarbi / Negumadari (pertsona nasaiak)

BERANKOR(RRA. Erabilkera: berandu, beranduko, berandutze, berandugi (beranduegi), berandutxo, beranduxeo, beranduzale, berandualdi, berantetsi, beranduen, beranduenik, berandukobaten, berandu bae (gabe), berandu baiño len, berandu eztala (ez dala), berandue, berandutu.

Esaerak: Berantarbie / Berantoillanda (au andrezkoei) / Negu-madarie / Gibelaundie / Atzeamordo (atzeramordo)

BERANTZAI(E. (Legamia) Berantzaittu, ogi-berantzaie, arto-berantzaie, berantzai berritze, berantzai gusto, berantzai usai. Esaera: eztaietan, ez det nai esan, eta etxera jun zaneen berantzaie jan (etxera joatean berantzaie jan, aparirik etzeukalako noski)

BERATU. (Busti, ase) Erropak beratu (garbiketarako), barbantzue beratu (obeto egosteko), bakaillaoa beratu (gatza kentzeko), ta abar

BERDAKERI(E. Berdakerik (berdakeriak) esaten, berdakeriz, berdakerizale, nasaikeri, zatarkeri

BERDE(A. Berde argi, berde bizi, berde illun, berdaxka, muskar-kolore

BERDIN(ÑE). Erabilkera: berdintze, berdindu, berdiñeen (berdiñean), berdintzekotan, berdinketan, berdintasun, berdingarri, berdintsu, berdintzat, berdinduerazi, berdiñik, berdiñegi, berdinxeo, berdinxamar, berdin baeko (gabeko), berdiñik eza, ez-berdiñe, pixu berdiñeko, indarrak berdindu, pareko, kide, peto, bat aiñe bestea

BERDINDU. Lautu, landu, leundu, berdintze, berdintasun, berdingarri

BERE(A). Erabilkera: beretzat, beretzako, berekin, bereatik (beregatik), bereandik (beregandik), berekoi, berekisa, berekiko, bereekin (berearekin), bereana (beregana), bereanako (beregana), bereanatu (beregana), bereandu (beregandu), bere antzeko, bere antzera, bere artan, bere onetik irten, beonek (beronek), bere kabuz, bere gogoz, bere burue il, bere burutik, bere buruzko, berebiziko (askotza), berez, berezkoa, berealdiko, berekasa.

Esarak: Bere leloon (leloan) / Bere zitaleen e (zitalean ere) / Bere zorakeriz / Bere txatxuun (txatxuan)

BEREANDU. (Beregandu) Bereanatz (beregana), bereanatu (beregana), eskuratu, jabetu

BEREBIZIKO(A). Egundoko, izugarri, ikaragarri, askotza, erruz, gurdika

BEREKI(E). Berebiziko arabakie josi, berebiz luzatu

BEREKIX(A). Erabilkera: berebizaz, berekasa, berebizaka, berebizaa (gisara), berebizako, ixilka, bere artan, bere kabuz, berekoie, beretie

BEREKOI(E). Erabilkera: berekoikeri, berekoitasun, berekoitze, berekoittu, berekorra, kaskagorra, elkorra

BEREZ. Izatez, berezkoa, jatorriz

BEREZKO(A). (Azaleko zauria) Odol-bittue, erlakaztena, erlakazten itxue

BERO(A). Erabilkera: berotze, berotu, berotasun, berogarri, berotan, beroaldi, beroik (berorik), bero-berotan, berogi, oso bero, berogo, berotxo, beroxeo, beroxamar, beroantzeen (beroantzean), aizebero, berogalda, berogorritu, bero kiskalgarri, urbero, talobero, errabero (esne gordiña), sargori.

Esarak: Buruberotze (kezkat) / Odolak berotu (asarrea) / Ipurtazalak berotu (jipoia) / Artobero usai (jakiñusteko)

BERORI. (Berorikako izkera) Berorrek, berorren, berorrekin, berorrentzat, berorrendako, berorreatik, berorreatandik

BEROTU. (Asarratu) Berotze, beroaldi, berotasun, berotuerazi, berotzaille, beroon-beroz (beroaren beroz), beroon beroa (beroan beroa), amorra-erazi, axatu, zirikatu.

Esarak: Odolak berotu / Burue berotu / Kaskarra berotu / Sututa jarri / Suuk artuta (suak artuta) / Erretxinduta

BERRI(E. Berritze, berrittu, berriztau (berriztatu), berritan, ilberri (idargiberri), urte-berri, jaio-perri, esneberrittu, luberri, etorri berri, ezkonberri, udaberri, ta abar

BERRI(E. Erabilkera: berri on, berri txar, berri trixte, berri eman, zer berri?, auzoko berri, urriñeko berri, berri min, berritxu, berriketa, berritxukeri, berri-kontari, ixilleko berrie, azkenengo berrik (berriak), berri-emaille, berri-batzaille, berri-banatzaille.

Esaerak: Berri-jario / Berri-katillu / Berri-ontzi / Batu-banatu

BERRI(E. Erabilkera: berritan, berritze, berrittu, berritasun, berrizte, berriztu, berriztatu, berrikuntza, berrittuerazi, berriegie, berrigoa, berritxo, berrixeo, berri xamarra, berri antzekoa, berri-zalea, berrikeri, berri-berrie, etxe berrie, jaio berrie, ezkonberritan, ilberrie, ilberri (idargi berri), indar-berrittu, arnas-berritze, ikusi berri, eraberrittu, aldaberritze (zati bat berritu), luma-berrittu (lumaz jantzi), osto-berritze, lurberrittu, urteberri, udaberri, ogi erre-berrie, gaiz-berrie (biotzeko gaixotasuna), oaiñagoko (oraiñagoko), azkenaldiko, azken-bolarako

BERRITXU(E. Erabilkera: berriketan, berritxukeri, berrikontari, kontulari.

Esaerak: Itzontzi / Izjario / Berrijario / Berrikatillu / Txortxorra / Txintzar-jole / Batu-banatu / Txitxi-potxoka

BERRITXU(E. Erabilkera: kontulari, berriketan, berritxukeri, txortxor, izjario, itz-itturri, txitxi-potxoka jardun, berrijario, txintzarjole, itzontzi, berrikatillu, batu-banatu

BERRIZ. (Birriz) Erabilkera: berriro, berrizko, birritan, birraldatu, berriztu, berriz erein, berriz ezkondu, ta abar.

Esaerak: Leena berritzen jardun (ixildu eziñekoa) / Zaarrak berrittuz (berrituaz) jardun

BERROGEI. Erabilkera: berrogeitik, berrogeira, berrogeirik, berrogeiek, berrogeiña, berrogeiraiño, berrogeiendako, berrogeigarren, berrogeialdi, berrogetakak, berrogeikobat, berrogeienbat (berrogeirenbat), berreun, berrogeimilla

BERROGEIALDI(E. Berrogeialdiko, berrogeialdiin (berrogeiadian)

BERTAN. Erabilkera: bertako, bertaa (bertara), bertatik, bertatixek, bertakoxea, bertaatu (bertaratu), bertaatzen (bertaratzen), bertaaiño (bertaraiño), bertaaiñokoa (bertaraiñokoa), bertaakotu (bertarakotu), bertantxe, ber-bertan, ber-bertantxe, bertaaxe (bertaraxe), bertatik-bertaa (bertara), or bertan, an bertatik, emen bertakoa, bertan-beera utzi, gertuun (gertuan).

Esaerak: Bertan-goxo ein (egin) / Bertan zuztarrak artu (bertarakotu)

BERTSOLARI(E. Bertso-kantari, bertsogille, bertsotan, bertsozale

BERTSOTAN. Erabilkera: bertso-kontari, bertsolari, bertsosaio, bertsook (bertsoak), bertso berriik (berriak), bertso zarrak, bertsook etaa (bertsoak atera), bertsopaperak

BESABIUR(RRE. (Sortaketarako zigorra, makilla)

BESAERAIN(ÑE. (Oĩñezkoan besa-jira) Besaerainka, besastinke, besodantzea, besastinkara, besastinkaz, besaide (oiñez doanak)

BESAGAINKA. (Pelotan, arrika ta abar)

BESAGORRITAN. Mankautsik. Esaera: Besagorritan da oilla-narru (oz-pinportak nabariaz)

BESAMUTUR(RRE. Erabilkera: besamuturren (besamuturrean), besamuturreko, besamuturretik, besamuturretan, besamuturretatik, besamuturre ausi, besamuturre biurritu (biurritu), besamuturrek erasan, eskumuturre

BESAPE(KA. (Arria geienbat bota oi da)

BESARA(REA. (Besada) Besartekara (besartekada), besakara (besakada)

BESATERA(REA. (Soiñekoaren besa-zuloa)

BESO(A. Erabilkera: besook (besoak), besoon (besoan), besotik, besora, besotako, besotakoa (bataioan jaso duan aurre), besagaiñe, besapea, galtzabea, besartean (besartean), besartekara, besazabalka, besarinka, besamakillak, besook (besoak) beteen, besondotik (eldu), besazearka, besatera (erropen besa-zuloa), besaka, besara, besook kurutzatuta, besagorritan, besalekue (jarleku-espalda), beso-mantxu, besamotz

BESOOTAKO(A. (Bataiatzean besoetan jasotako aurre)

BESOTAKO(A. (Bataioan jaso)

BESTE(A. Besteetan, beste (besteari), besteekin, bestendako, bestela, bestelako, besteainbeste, besteik (besterik), bestebae (gabe)

BESTE(A. Erabilkera: besteek (besteak), bestendako, besteekin, besteik (besterik), bestetik, bestekoa (aldekoa, bizilaguna), bestera, bestalde, beste era (erara), bestela, bestelakotan, besteena (besterena), besteekiko, beste batek, bestanbat (besteren bat), beste bateko (baterako), beste batzuk, beste batzutan, beste batzuekin (batzuekin), beste batzundako (batzundeko), beste mundura, beste norbait, besteekatik (besteengatik), besteetakoa (beste egunetakoa), beste orrenbeste, beste bein, bat eo beste (bat edo beste), bein eo (edo) bestetan, beste bae (gabe), besteik (besterik) ez bezela.

Esaerak: Besteen bizkarretik jan (iñork egiñetik) / Besteen bizkarrea (bizkarrera) bota / Iñon kontura bizi (iñoren ardurara) / Besteek-beste / Bat eta bestea / Batetik bestera / Batekoz-beste / Batakin bestea (esku-aldaketa) / Bataz-beste / Beste olako bi

BESTE. Onenbeste, orrenbeste, ainbeste, beste-onenbeste

BESTEUNGUSU(E. Leungusu-txiki, bigarren leungusu

BETA(TEA. (Astia) Betaz, betaik (betarik), beta gutxi, beta aundiik bae (aundirik gabe), betaik eza (betarik eza)

BETA(TEA. (Zuraren aria) Betatsue, beta oneko, beta biurriko

BETE(A. Erabilkera: beteen, bete-betea, betetze, beteta, beteez (beteaz), betekoa, beteeran, betegarrie, betekor, betekara (betekada), betekizun, betebearreko, betelan, betegarri, beterazi, erdi-bete, ontzie bete, tontortuta, gaiñezka, okittu.

Esaerak: Oinbete (oiñaren luzerako neurria) / Arrabete (esku zabalarena) / Kanabete / Metrobete / Ordubeteko / Atebetera / Illabetetik / Urte beterako / Legea bete / Pozez beteta / Aoa-bete (apur bat) / Aotxoa bete (liper bat) / Begi-betegarri / Leporaiño beteta (aseta) / Eztarriko zuloaiño bete / Kolkua bete diru (moltsoka) / Atzaparrak bete lan (lan bolada) / Akullue bete lur (lur-zirrinda) / Besook (besoak) beteen (ugaritasuna) / Bideek beteen datoz (bideak betean jendea) / Titarea bete olio (ttantton bat) / Etxe bete prakadun (galtzadun iru-lau gizonezko diranean) / Txitxiñek beteen (euri-jasa) / Esku-potorra betekoa zuloa

BETE. Eskue-bete, aoa-bete, kolkua-bete, urte-bete, illabete, ta abar

BETE. Urtebete, illabete, astebete, ordubete, oinbete, metrobete

BETEGARRI(E. Betelan, betekie, betetze

BETEKARA(REA. Betealdi, betelarrre, tripabetea, narrubetea, zakubetea leporaiño (leporaiño) bete, eztarriko zuloaiño (zuloaiño) bete, urez bete, ardoz bete

BETELAN(A. (Lur erabilketa) Lur-berdintze, lur-zabaltze, lur-lan

BETENARIO(A. Betenariotza

BETI. Betiko, betekoa, betirako, betidanik, beti-betirako, oaindaiño (oraindaiño), sekulaako (sekularako)

BETIL(LLE. Erabilkera: betillek, betilletan, betiltsu, betil-luze

BETORTZ(A. Erabilkera: betortzak, goiko betortzak, beeko betortzak, betortza erori (erori), betortza ausi, betortza etaa (atera), betortzuztar

BEZELA. Erabilkera: bezelako, bezelaxe, bezelatsu, atzo bezela, bear bezelako iru, gizon bezela, bear ez-bezela, gisaa (gisara), eraa (erara), iguala, berdiñe

BEZERO(A. Erabilkera: bezerie, bezeroak (bezeroak), bezerokin (bezeroekin), bezerondako (bezeroendako), bezerie artu, parrokie galdu

BEZIÑ. (Aiña) Nai bezin ondo, uste bezin azkar, ikusi bezin pronto, ta abar.

Esaerak: Edurre bezin zurie / Ikatza bezin beltza / Aitte (aita) bezin aundi (semea) / Alaba bezin gazte dirudi (amak) / Aundi bezin on balitz... / Suga-gorrie bezin zitala

BEZPERA(REA. Erabilkera: bezperatik, bezperan, bezperako, jai bezperan, San Joan bezperan, ezkon-bezperako, ta abar

BI. Erabilkera: biña, biok, bik (biak), biondako, biendako, biñaka, biko, bikin (biekin), bira, biraiño, bitan, bigarren, bizbat, bitik bat (bietatik bat), bitan bat (bietan bat), bik-biri (biak-bieri), bi eo (edo) iru, bir, birritan, bizki, bikutz, bikote, pare, birlandatu, birraldatu, bilbedar, birlora

BIAI(A. (Urtebarruko txalurruxa) Azibiai, biantxa (bigantxa)

BIALDU. (Bidali) Bialtze, bialtzekotan, bialduta, etxetik bialdu, eskolaa (eskolara) bialdu, eskumiñek bialdu, bialdu eziñik, bialdu bae (gabe), bialduerazi, uxaatu, aienatu, alderazi.

Esaerak: Pikutaa (pikotara) bialdu / Txakurren salaa (salara) bialdu / Ttotoa puzteea (puztera) bialdu

BIAR. Biarko, biartik, biar goize, biar iguardie, biarko gaue, biar-etzitan

BIBIRI(KA. (Aurren intxaur-jokua)

BIBOLIN(ÑE. Bibolin-soiñu, bibolin-jole, bibolingille

BIDATXOR(RRA. (Bidetxidorra) Ardi-bidatxorra, oin-bidatxorra, txindurri-bidatxorra

BIDE(A. Erabilkera: bidera, bideratu, bideraiñoko, bideko, bidetik, bideik (biderik), bidealdi, bidesail, bidekutza (bidekurutza), bidegaltze, okerbide, bidelaun (bidelagun), ibilbide, zearbide, bidelaue (lautada), aldapabide, tirabide (eizerako), irrixtabide, bideattal, azalbide, bideaska (estrata), bidatxor, ardi-bidatxor, oinbide, gurdibide, lerabide, narbide, auzobide, erribide, erregebide, elizbide, gorpuzbide, kurutzabide, etxea (etxera) bide, zorbide, mandabide, katenbide (aldapatsua), erdi bidera, ikaspide, irabazpide, mandabideta (toki-izena), erromes-bide, Santiago-bide (izarren argiguna ortzean), txindurri-bidea, ur-bidea, kaltzara-bidea, estrarabidea, kamiñoa, bidez-bide, bideetakoa

BIDE-EMAILLE(A. Gidarie, itxu-mutlle, ittularie, aurrelarie, bide-erakuslea, bide-mutlle, gidoia (pasaizoko egaztien aurrelaria)

BIDE. (Antolamen) Erabilkera: konponbide, pakebide, asarrebide, jokabide, izpide, irtenbide, irizpide, ta abar

BIDE/PIDE. Galbide, asarrabide, ikasbide, izpide, aberaspide, aginpide

BIDEZKO(A. Arrazoizko, legezko, itxurazko, zentzuzko, bide zuzenetik, bidebaekeri (bidegabekeri)

BIGOTE(A. Bigotedun, bigote motxa, bigote-txuti, bigote narrasa

BIGOTE(A. Bigotedun, bigotetxodun, bigotetzardun

BIKAIN(ÑE. Erabilkera: bikaintasun, bikaiñena, bikaiñez, bikaiñik, bikaintxoa, neska bikaiñe, kantari bikaiñe, ta abar

BIKARBONATO(A.

BIKUTZ(EK. Anai bikutzek, aizpa bizkiik (bizkiak), arkuma bikutzek

BILDUR(RRE. Erabilkera: bildurrez, bildurti, bildurtu, bildurtze, bildurgarri, bildurraldi, bildurrik, bildur-zirri (zurri), bildur-ikara, bildurrez ikaran, bildur utsez, eriotz-bildur, bildur bae (gabe), bildurrik eza, bildurrez eon (egon), koldartze, euli, oillo, geldo, ikaratze, larrittu, izutu

BILDURGARRI(E. Ikaragarrie, izugarrie, errukarrie, ta abar

BILLA. Erabilkera: billatze, billatu, billatzaille, billaera, billatzeakon (billatzerakoan), billatzekotan, billa ibili, billa jun (joan), billa ta billa jardun, andragai billa, zizabilla, lan billa, eiz billa (eizean), txalo billa (ohore billa), alkarren billa, alkar billatu, topo ein (egin), trikestu, miakatzen jardun, azaldu, agertu, ondoren

BILLOBA(BEA. (Seme-alaben ondorena) Billoba-osoia, billoba lekuko, billoba-ordeko, billobatzakoa

BIOTZ(A. Erabilkera: biotzeen (biotzean), biotzeko, biotzea (biotzera), biotzetik (gogo guziz), biotz-biotzetik, biozbera, biozttakara..

Esaerak: Nere biotza! / Biotza esku-zabaleen dila (detala) natorkizu / Biotz bagea (gabea) / Biotza lertu

BIOTZEKO(A. Biotzeko miñe, kotakoa (abereak)

BIOTZERRE(A. Erremiñe

BIOZBERA(REA. Erabilkera: biozberatasun, kupirakor, sentibera, on uts, beraxka, otsan, txotil, gozatsu

BIR. Birraldatu, birbedar, birgari, birlora, bijorra

BIR. Birraldatu, birlandatu, birgari, birbedar, birlora, birraitton

BIRA-BIRAKA. (Itzulika) Bira-biraz, bilin-boloka, itxulipurdika

BIRGARI(E. (Sail berean bigarren urtean ereindako garia)

BIRIARRO(A. (Egazia) Biriarrokuma, biriarro aapi (kabi), biriarro arrautza, biriarro kantu

BIRIBIL(LLE. Biribiltze, biribildu, biribilketa, borobil, bola, pelota

BIRIKA(KEA. Birikak, birie, birikatakoa (gaixotasuna), auspoa

BIRLA(LEA. (Bolatarako tentekoa) Birlak, birlatu, txaparroa

BIRLORA(REA. (Urtaroko bigarren lorealdia) Birloratu, birloran, birloratuta

BIRRAITTONA. (Gurasoen aitona) Aittealdeko birraittona, ama aldeko birraittona

BIRRAMONA. (Gurasoen amona) Aittealdeko birramona, ama aldeko birramona

BISUSTU(E. (Lau urtez bein) Urte-bisustu

BISUSTURA(REA. (Aizearen bidez ixuria jaso ta jaurtitzeko tresna)

BISUTS(E. Bisutsetan, bisutsik, bisusleku, euri-bisuts, edur-bisuts, aize-bisuts, aldagoi, zaldizkook (zaldizkoak), bisustura (eginkaia biguntzeko)

BITTARTE(A. Ortz-bittarte, aizbittarte, mendibittarte, otordu-bittarteko, amarrak bittarte

BITTARTEKO(A. Bittartekotza, ordea, ordezkua, bien (biren) bittartekoa.

Esaerak: Kaldarazar konpontzaillea / Zulo estalgarrie / Aitte-puntakoa (babestzaillea)

BITTU. (Bildu) Erabilkera: bitze (biltze), bittuta, bitzera, bitzerako, bitzerakotan, bitzeko (biltzeko), bittualdi, bitzaille, batzaille, bilketa, diru bitzea, orbel-bilketa, saarrak (sagararak) bitzen (biltzen), eskeen bittuuz (eskean bilduaz), bittu eziñeko, bittu bae (gabe), kiribildu, mordokatu, biribildu, pillatu, batu.

Esaerak: Atea bittu (itxi) / Begiik eztet bittu (begirik ez det bildu) (lorik egin gabe)

BIUN(E. (Biguna) Erabilkera: biuntzen (biguntzen), biundu (bigundu), biungarrie (bigungarria), biuneen (bigunean), biunetan (bigunetan), biuntasun (biguntasun), biununa (bigunguna), biunago (bigunago), biunegi (bigunegi), biuntxo (biguntxo), biuntxeo (biguntxeo), biunkor (bigunkor), biungaitze (bigungaitza), biundu bae (bigundu gabe), ogi-biune (ogi-biguna, erreberria), arto-biune (arto-biguna, legamigabea), biunik (bigunik) jan, berea, samurre, otsana, gozatsue.

Esaerak: Osasun biunekoa (bigunekoa, gaixokia) / Biotz biunekoa (bigunekoa) (biozpera) / Egualdie biunduuz (eguraldia bigunduaz) doa

BIUN(E. (Biguna, onbera) Erabilkera: biuntze, biundu, biunkor, biuntasun, biunaldi, biunegi, biuntxo, biuntxeo, biunik, biunka, beraxka, otsan, guri, osasun biuneko, biotz biuneko

BIUR(RRE. Biurtze, biurtu, biurre eman, ezkerbiurre, biurkai, biurtasun

BIURKAI(E. Sapioa, lokie, lokarrie

BIURRI(E. Erabilkera: biurritze, biurrittu, biurrialdi, biurritasun, biurrikeri, biurriik (biurrik), gaiztoa, makurre, deabrue, barrabasa, judasa

BIURTU. (Itzuli) Erabilkera: biurtze, biurtzekotan, biurtzaille, biurtu bae (gabe), txarrea (txarrera) biurtu, lenea (leenera) biurtu.

Esaerak: Ume biurtu (zartzaroa) / Autz biurtu (kiskali) / Odola ur biurtu (gaixotasunaz) / Eskatun ona, biurtzaille motza (itzulpenik eza)

BIXKI(IK. (Bixkiak) Bixkitako semea, bixkitako alaba, bixki-launek (bixki-lagunak), anai bixkiik (bixkiak), aizpa bixkiik (bixkiak), anai bixkie, aizpa bixkie, arreba bixkie (andrazkoa gizonezkoentzat), anai bixkie (andrazkoak, erri batzuetan NEBA esan oi da, guk galdua degu noski)

BIXKI(IK. (Bixkiak) Bixkiik izan, bixkiitakoa (bixkietakoa), bixkiitan bat (bixkietan, bixkietatik bat) (adibidez, "Bixkietan bat ezkongai dago"; "Bixkietatik bat il egin da"), bikutzek, bikotea

BIXKOTXO(A. Bixkotxogille, bixkotxo jale, bixkotxo zale, bixkotxo ontzi

BIZ-BAT. Eun (egun) biz-bat, aste biz-bat, urte biz-bat, bitik-bat

BIZAR(RRA. Erabilkera: bizardun, bizartsu, bizarbaeko (gabeko), bizar-gorri, bizar lakaiña, bizarra irten, bizarra kendu, bizarkentzaille, bizarra beratu, bizar-labaiña, bizar-zapie

BIZAR-LABAIÑA(ÑEA.

BIZARKENTZAILLE(A. Bizartegi, bizarkentze, bizarberatzaille (busti), barbero

BIZI(E. (Argie, bizkorra) Erabilkera: bizittu, bizitasun, bizialdi, bizitzat, bizigarri, biziik (bizirik), azkarra, mugirakorra, geldigorra

BIZI(E. Erabilkera: bitzte, biziik (bizirik), bizitza, bitzeko, bizitzen, biziera, bizikera, bizi-molde, bizi-bide, bizi-maiña, bizinaie, bizi naizeneaiño (naizeneraiño), bizigarri, bizipoz, bizi osorako, bizierazi, bizie galdu, bizie kendu, biziemaille, bizi dan arteko, bizitaako (bizitarako), ondo bizi, erdipurdi bizi, gaizki bizi, bitzeko jan, jateko bizi, luzarorako bizie, bizi bearrak erakutsi, eroso bizi, bapo bizi

BIZIALARGUN(E. (Senar-emazte bananduak) Bizialargundutza, bizialarguntzaro

BIZIATZE. (Egurra biurrittu) Biziakor, biziatu, bizioa kendu

BIZIGARRI(E. Indargarri, bixkorgarri, alibiagarri, adoregarri

BIZIKLETA(TEA. Bizikletaz ibili, bizikletatik eroi (erori), bizikleta karrerea, bizikleta gurpillek, bizikleta kateak, eta abar

BIZILAUN(E. (Bizilaguna) Etxepekoa, teillapekoa, aldekoa, etxeoana

BIZILEKU(E. Bizitoki, etxe-bizitza, goiko bizitza, beeko bizitza, alboko bizitza, aldameneko, beste bizitzako, bizitzaz aldatu, biziera, bizimaiña, bizimodu, bizimolde

BIZIO(A. (Griña) Bizioz, biziitze, biziatu, biziakor, bizio txar, biziook (bizioak) menderatu, bizioz beteta, bizioik baeko (biziorik gabeko)

BIZIO(A. Biziook (bizioak), txixarak, txixara-txikik (txikiak), bizio-bedar, txixara bedar

BIZIO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Txixara-bedarra

BIZITZA(TZEA. (Bizitokia) Erabilkera: etxe-bizitza, goiko bizitzea, beeko bizitzan, bizitza bitakook (bietakoak), bizitza banatan, bizitza biko etxea, seigarren bizitzatik eroi (erori), bizitzaz aldatu

BIZKAR(RRA. Erabilkera: bizkarreen (bizkarrean), bizkarrea (bizkarrera), bizkarka, bizkarreko, bizkarretik, bizkarreatu (bizkarreratu), bizkarrea (bizkarrera) jaso, bizkarrez ekarri, bizkarra nekatu, bizkarra makurtu, bizkarra ezi..

Esaerak: Bizkarra ausi / Bizkarra berotu / Bizkar zabaleko / Iñoon (iñoren) bizkarretik bizi / Besteen bizkarrea (bizkarrera) bota

BIZKARREZUR(RRE. Bizkarrezurren, bizkarrezurreko, bizkarrezurretik

BIZKARRUNA(NEA. (Bizkarguna) Teillabizkar, mendibizkar, sillabizkar (sabeldua)

BIZKOR(RRA. (Abille) Erabilkera: bizkortze, bizkortu, bizkortasun, bizkorrez, bizkorgarri, bizkorkeri, bizkorraldi, oso bixkorra, bizkorregi, bizkortxo, bizkortxeo, bizkortzea (bizkortzera), bizkortzeako (bizkortzerako), bizie, bizi-bizie, bixie, argie, argi-argie, azkarra

BIZKOR. Bizkortze, bizkortu, bizkortasun, bizkorraldi, bizkortuerazi, bizkorrago, oso bizkor, bizkorregi, bizkortxo, bizkorxeo, bizkorxamar, naikoa bizkor, bizkorraso, bixkor-bixkor,

agudo, bizi, laister, azkar, itxu-mitxuka, arrapastaka, presaka, presaka-txikiin (txikian), itto bearren (bearrean)

BLAI. (Busti) Blai einda (eginda), izarditan blai, busti-busti ein (egin), aseta, urasetu, ziringatu (lurra ase-ase egin).

Esaerak: Zopa einda (eginda) / Ari leorrik bae (legorrik gabe) / Metxa leorrik bae (jantziak arras bustirik)

BLASTATEKO(A. (Esku-zabalaz jo) Blastara (blastada), blasta-blasta eman, blisti-blastaka, zipli-zaplaka (zaparradan eman), zaplastekoa, zaplara.

Esaerak: Aurpegiko bat / Okotzeko bat / Belarrondokoa / Ipurtaztalekoa

BOLA(LEA. Bolatan, bolari, bolatoki, bolagille, bolajoku, bola-apostu, trabesgintza, eskugain bota (bolari eltzeko era), eskuzulo bota, edurbola, arribola

BOLARA(REA. Erabilkera: bolaran, bolaraka, jende-bolara, bolaratxoa, aize-bolara, su-bolara (gar-moltsoa), ur-bolara, ta abar

BOLARI(E. Bolatoki, bolatan, bolajoku, bola-apusto

BOLOKA(KEA. (Jostaillua) Bolokaz jo, bolkazirie, bisustura

BON-BON. (Ugaritasun) Bon-bon ebali (erabili), dirue bon-bon irabazi (samur irabazi), bon-bonkeriin (bon-bonkerian) gastatu.

Esaerak: Gaur bon-bon, biar eon (egon) / Daoneen (dagoenean) bon-bon, ez daneen (ez danean) or konpon!

BONBILLA(LLEA. Bonbillargi, bonbillea piztu, bonbillea itzali, bonbillea erre

BORDATZE. Bordatu, bordatue, bordaketa, bordatzaille

BOROBILDU. (Biribildu) Borobiltze, borobillik, borobiltasun, gezurre borobilduta, biribille, egi biribille!, aurrez borobildu (tajutu), ertzak borobildu (amustu), borobilkeriin (borobilkerian) (losintxaz) jardun, kiribildu, kiribilka

BORREGO(A. Urkatzaille, urkamendi, iltzaille

BOST. Erabilkera: bostak, bosteko, bostendako, bostentzat, bosna, bosgarren, bostekin, bostik, boskote, bosteun, mosmilla, boseibat, bostortza, bostoilloa (izar-moltsoa)

BOSTOILLO(A. (Gurdi egiturara bost izar)

BOTA. Erabilkera: botatze, botaka, botazerazi, botatzaille, arrie bota, odola bota, txistue bota, putze bota, gezurrek bota, aizeek bota, lurrea (lurrera) bota, arrika bota (urrutira), baztarrea (baztarrera) bota (zokoratu), aixa bota, kolpetik bota (bat-batera), bere burue bota, erronkea bota.

Esaerak: Sermoia bota (errita egin) / Eune (eguna) bota (eguna igaro) / Bere teillatura arrie bota (bere kalterako) / Utsea (utsera) bota / Utseen urrengo (utsaren urrengo) bota / Aurpegira bota (aurrez aurre esan) / Amue bota (zirikazi)

BOTAKA. Botagure, botalarri, botakaldi, botakea, gonbittoa

BOTIKA(KEA. Erabilkera: botikak, gaixo-botikak, botikaz igurtzi, botikea artu, gari-botikea (galaziari ustelik sortu ez daikion naasten zaio), euli-botikea (elbiak iltzeko erabiltzen da), erre-botikea (errea sendatzeko etxean tajutua), botikario, botikagille, botikagintzan, erremedio

BOTILLA(LLEA. Erabilkera: botillako, botillaka, botillakara (botillakada), botillaatu (botillaratu), botilla-utse, botilla-mutur, botilla-lepo, botilla-ipurdi, otxabako botilla, otxabaerdiko botilla, irutxikiko botilla, botillatxo, ardo-botilla, saardo (sagardo) botilla, pattar-botilla, ta abar

BOTO(A. Botazio, boto eske, boto billa, botoa eman, boto-emaille

BOTOI(A. Alkondara-botoi, praka-botoi (galtza-botoi), txamarra-botoi, ta abar

BOZADERA(REA. (Lurpeko ur-zuloa) Bozadera txirrinka

BOZAL(A. (Urontzia) Bozal-uztai, bozalipurdi, bozal-azta, bozal utse

BRINKA(KEA. (Egur printzakiak) Brinkak, brinkatzen, brinkatu, egur-brinkak

BRINKO. Brinkoka, brinko-txikika, trikitiin (trikitian), salto ta brinko

BROMA(MEA. (Gaita) Broman, bromaz, bromako (bromarako), bromosoa, broma gutxiko, erdi-bromaz, bromaik baekoa (bromarik gabekoa), gaitatsu, gaita oneko, ta abar

BRONTZE(A. Brontzeko, brontze-kaldara, brontze-kanpai, kobre-kaldara, brontze-kandeleru

BROTXE(A. Kortxeta, brotxeatue, kortxeatue

BRUSE. Brusea, bruxa, brusadun, brusa-pinttarra, brusa-beltza, brusa-luzea (tratalariak), bruxa-motxa (artzaia)

BUELO(A. (Ilunpetako irudipena) Zerbaitten bueloa

BUELTA(TEA. (Itzuli, biurtu) Bueltatze, bueltatu, bueltatzekotan, buelta baeko (gabekoa), bueltaik (bueltarik) eza

BUERDA(DEA. (Etengabeko zalaparta) Gau osoa buerdan (gazteen parranda), idiik (idiak) buerdaz (uztarrian buru-astinka), txakurrek buerdan (jolasean), iskanbillan, istilluz, desdixan. Esaera: Geldittu ezinda buerdan, mugittu eziñe bueltan (ondoren)

BUETRA(TREA. (Egazia) Buetrakuma, buetra-aapi (kabi), buetrarrautza, buetra toki, buetraluma, Buetraitz (toki-izena)

BULAR(RRA. Bularrekoa, bularrakin (bularraz), bular-min, bularra artu, bularra eman, bular-ama, titie, ugatza

BULAR(RRA. Bulartsue, bularrarte zabaleko, bular-ezurre

BULARMIN(ÑE. Erroiea (abereak)

BULARRAK. (Emakumeak) Bular-muturrek, titik, titi-koskorak

BULTZ(A. Erabilkera: bultzaz, bultzaka, bultzara (bultzada), bultzea, bultzakari, bultzaldi, bultza ein (egin), bultzei (bultzeari) eutsi, alkarri bultzaka, aize bultzara (bultzada), uren bultzekin (bultzarekin)

BURLA. (Iseka) Erabilkera: burlaz, burlaka, burla-zirri (burla-zurri), burlagarri, burlatzat, burla ein (egin).

Esaerak: Adar-jotze / Pipa-jo

BURNI(E. Burnizko, burniki, burni-ziri, epal-ziri, su-burni, talaburni, burni-sare (errotaren zinzurreko irazkia) burni biun (bigun), burnibera, burnie urtu, burnie zapaldu, burnie biurtu, ta abar

BURRUKA(KEA. Erabilkera: burrukaz, burrukan, burrukatze, burrukatu, burrukari, burrukalari, burrukaako (burrukarako), burruka zalea, burrukaldi, alkarrekin burrukan, alkar burrukatu, giza-burruka, andra-burruka, burrukaik bae (burrukarik gabe), burrukatu eziñeko, burruka aundi bae (gabe), burruka-lekue, aize-burruka, oillar-burruka, lurre joerazi, indarrak neurtu, alkar zapaldu, azpiratu, eztabaida, xexioa, matraka.

Esaerak: Lanak burrukatu ezinda / Aberats burrukatue / Ibiltari burrukatue

BURRUNDA. Erabilkera: burrundaz, burrundaka, burrundan, burrundara (burrundada), burrundaratsu (burrundatsu), burrundakorra, burrundaots, iskamilla, iskanbilla, istillu, arramarra

BURRUNTZI(E. (Sua zirikatze) Su-burruntzie, burduntzie.

Esaerak: Mari-burruntzi (luze ta mee) / Burruntzie baino meago (oso argala) / Ermentarin etxean (ermentariaren etxean) zotza burruntzi (iñorentzat egiten etxerako azturik)

BURU(E. Erabilkera: buruun (buruan), burura, burutik, bururako, bururaiño, bururaiñoko, buruz, burutantzio, burutaldi, burutakizun, burutsu, buru argiko, buru azkarreko, buru oneko, burun (buruan) jaio, ausnartu, buruz jokatu, burugor, burugorkeri, burue naastu, burutik ein (egin), buruun (buruan) sartu, buruun artu, buruko min, burutsik, burura etorri, buruun ebali (erabili), buruz beera, buruz aurea (aurrera), buruz atzea (atzera), buru-makurka, kaskar, kaskarreko, kaskar-gorri, karkar-zuri, kaskar-soil, kaskagor, kaskagorkeri..

Esaerak: Burutxutie / Buruaundie / Burue jaso (estualdia pasa) / Burue altxatu / Burue makurtu (damutu) / Burue galdu / Burutik ein (egin) (naastu) / Buruauste / Buru-urraka / Buruberotze / Buruberotzaille (asarraerazle) / Burue arindu / Buruz gain / Burubae (burugabe) / Burubaekeri

BURU-AUSTE(A. Buru-austez, buru-austee, buru-austetan, ausnartze, pentsakerak, pentsamenez.

Esaerak: Burukomiñek / Buru-urratzen / Burue txikitu bearreez (ausi bearrez)

BURU-BEROTZE(A. Buru-berotzeek, buru-berotzaille, burue berotuerazi, burue berotuta, su-piztaille, su-emaille, zirikatzaile

BURU. (Artaldearen zenbatekoa) Ogei buru, larogei buru, buruko ainbeste

BURU. (Gaiña) Eskilburu, pagaburu, bideburu, azaburu, galburu

BURUBAE(A. (Burugabea) Erabilkera: burubaekeri (burugabekeri), burubaeko (burugabeko), buru gutxikoa, buruik (bururik) eza, buruariñe, buruz txakala, kaxkariñe, kaxkala, txoraa, ximplea, txoliñe.

Esaerak: Txanka, ez buru ta ez anka / Buruik (bururik) ez donak (duenak) anak alperrik / Buruik (bururik) ez dabillenak, anak ebali (erabili) bear / Egoi-aizea baiño (baiña) ariñagoa / Buru utseen (utsaren) estalgarri, txapela

BURUBELTX(A. (Txoria) Burubeltxaapi, burubexkuma, kaxkabeltxa

BURUBIDE(A. Erabilkera: burubidez, burubidezko, burubidetsu, burubidedun, burubide oneko, burubide kaxkarreko, burubide gutxiko, burubide txarreko, burubide baeko (gabeko), burubideik (burubiderik) eza, zeozertaakoa (zer edo zertarakoa), jokabide, moldatze, bizi-maiña, arreta, arduratu, gatz, sustantzie, perkaxtasun

BURUGOR(RRA. (Burugogorra) Erabilkera: burugortasun, burugorkeri, burugorraldi, burugortze, burugortu, kaskagorra, kasketatsue, berekoie, egoskorra, setatsue, temakorra, zimatsue, elkorra

BURUKO(A. (Oe-burukoa) Buruko luze, buruko motz, buruko-azala

BURUKO(A. Buruko-zapie, buruko txurie, buruko beltza, buruko paiñoloa

BURUKOMIN(ÑE. Buruko miñez, kaskarreko miñe, kaskarrezurreko miñez, bepurutako (bepuruetako) miñez

BURUMUTXUTI. (Jolasa, buruzbeeraka zilipurdi) Burumutxutika, burumutxutiz

BURURATZE(A. Erabilkera: bururatu, burutakizun, bururapen, burutapen, buruun (buruan) jaio, burura etorri, buruuk (buruak) emanda, buruun (buruan) ebali (erabili), burutaldiik (burutaldiak) eman, burutaldi gaizto, burutaldi txar, burutaldi on, burutaldi kaxkar, burutamen, burutantzio, gogoon ebali (gogoan erabili), pentsakizun, pentsamentu, iruitze (iruditze)

BURUSARE(A. (Emakumezkoen ille eusgarria)

BURUTA(TEA. (Buruan pixua erabiltzeko oi dan bigungarria)

BURUTSU(E. Erabilkera: burudun, buruz jokatu, buru bizkorrekoa, buruz argie, buru onekoa, buruz azkarra

BURUTU. (Bukatze) Lanak burutu, astea burutu, aurreratu

BURUTU. (Eramankizun) Burutzeik (burutzerik), burutuik (buruturik), burutu eziñeko, piztiikin (piztiikin) burutu ezinda gabiltz, orrekin ez dao burutzeik (ez dago burutzerik), aguantatu

BURUZ-BEERA. Buruz-beeraka, buruz-beera eroi (erori), buruz-bera eon (egon), buruz-beera ipini, ta abar

BUSTI. Erabilkera: bustitze, bustita, bustialdi, bustiuna (bustiguna), bustierazi, busti-busti ein (egin), bizkarra bustita, oiñetako bustikin (bustiakin), erdi-bustita, busti bae (gabe), bustitea (eurritea), arras busti, ase, urasetu, beratu, blai ein (blai egin), apurbat busti.

Esaerak: Eztarrie busti (txurrit bat) / Axerie busti zan eurie (lanbro-erasoa) / Atzaparrak busti bae (gabe) (arrantza erosoia)

BUTROI(A. (Arrantzarako tranpa)

BUZKANTZA(TZEA. (Odolki segodunak) Buzkantzaundi, buzkantz-txiki, gatzagie, ondo-estea, este-lodie, tripabarruk (tripabarruak)

BUZTAN(A. (Isatsa)

BUZTANGORRI(E. (Txoria)

BUZTANIKARA(REA. (Txori urzalea)

BUZTANPEKO(A. (Mando-bastaren ubela)

BUZTANURKUILLU(E. (Xomorroa)

BUZTIN(ÑE. Erabilkera: buztinëzko, buztintsu, buztindi, buztindegi, buztiguna, buztinlur, buztinërea, buztin-zurita (toki-izena). Esaera: Buztin-maixu (teillagiña)

DAIÑO. Gaurdaiño, oaindaiño (oraindaiño), egundaiño, daiñoko

DAKO/TAKO. Eindako (egindako), erandako (edandako), jositako, bittutako (bildutako), dakoon (dakoan), jasotakoon (jasotakoan)

DAL-DAL. (Ikara) Erabilkera: daldara, daldaraz dal-dalka, otz-daldara, otzak dal-dal, daldaralarri, gorputze daldaraz

DALAKO(A. Dalakoon (dalakoan), dalakokin (dalakorekin), dalakontzat (dalakorentzat), dalazko, gaixotu dalako, politte dalako, zaarra dalako, ta abar.

Esaerak: Dalakoa-dala (edonor dala) / Dalako orrek / Bera dalako / Joxe dala-ta / Dana-dala / Erozin (edonor) dala-re (dala ere) / Au dala ta bestea dala... / Dalako ta bestelako / Zer dala-ta?

DAMA-JOKU(E. (Jolasa) Arritxikitan

DAMU(E. Erabilkera: damuz, damutze, damutu, damututa, damutasun, damu izan, damuik (damurik) eza, damutu bae (gabe), damutzekotan, erdi-damututa, azaleko damue, damu itxura ein (egin), kupittu, biundu

DAMUSANTU. Santu guziak, azaroa'n 1'ta, gaztaiña erreak jaten asteko-sasoia

DAN(A. (Guzia) Erabilkera: danak, danok, danetik, daneako (danerako), danakin (danekin), danondako, danantzat (danentzat), danetaako (danetarako), danetan, dan-danetan,

danekikoa, danai (daneri), danoi (danori), dan-dana, dan-danok, danetatik, danakatik (danengatik), dana kixkali, daneen zerbait, urte daneko, etxe danetako, ta abar.

Esaerak: Daneen (danean) txakurrek oiñutsik / Danan (danen) barregarri (kalean moskortua) / Danon kontura bizi (tabernarien ogibidea)

DAN. Erabilkera: danez, danik, nor dan, bizi dan, dan bezelakoa, dan apurtxoa, dan ala ez?

DAN. Nor dan, zer dan, il dan, etorri dan, azaldu dan, eta abar

DANA. Danak, danok, danakin, danondako, danontzat, danekiko, danik, dan-danok, dana-dala

DANBATEKO(A. (Ler egin) Danbara (danbada), danbarratekoa (trumui otsa), zartatekoa (tiro otsa)

DANBOLIN(ÑE. (Gaztaiñak erretzeko)

DANBOLIN(ÑE. Danbolin-soiñu, danbolinjole, danbolintari, danbolingille, ttun-ttune, txun-txune

DANBORJOLE(A. Danborrero, atabalari

DANIK. Beti danik, nor danik, zer danik, noiz danik?

DANTZA. Erabilkera: dantzan, dantzaa (dantzara), dantzaldi, dantzalaun (dantalagun), dantzagure, dantzamiñez, dantzagose, dantzari, dantzaleku, dantza-suelto, dantza-lotu, ezpata-dantza, kapela-dantza, dantza-soka ta abar..

Esaerak: Ankak dantzatu (bixkor ibilli) / Besook (besoak) dantzatu (lanean ugaltu) / Baztarrak dantzatu (nagikeriak kendu)

DANTZARI(E. Dantza, dantzaldi, dantzalaun (dantalagun), dantzaleku, dantzazale, ezpata-dantza, dantzaluze, dantzalotu, ta abar

DAO. (Dago) Erabilkera: daoneen (dagoenean), daoneko, daonetan, daon-daonetan, daonakin (dagoenarekin), daoneako (dagonerako), ez daoneako, daon arteen (artean), daon bezela, daon bezelatsu, ta abar.

Esaerak: Ba'dao ezpadao (ba'dago ez badago) / Daoneen (dagonean) daona (dagona) / Daoneen daontxoa, nere gizontxoa (urritasuna)

DAR. Erguendar, erbarrendar, irundar, usurbildar, bazkaldar

DARATULU(E. Daratulu-zulu, daratulu-kirten, daratulu-zorro, laztanbin, birbikin

DARDARA(REA. (Ikara) Erabilkera: dardaratze, dardaraz, dardaraka, dardari, dardaran, dardaizo, dardarati, dardara-larrie, dardarazi, ortz-dardara, belaunetako dardarea, besook (besoak) dardaraz, bildurrez dardaran

DARIO(LA. (Ixuria, jarioa) Pitxe dariola, lurriñe dario, beldarra dariola, muki-jarioa, gaiñezka, izardi ixurie, txixa dariola.

Esaerak: Berriketea dariola / Gezurre dariola / Erronka-jario

DEAAR(RRA. (Deadar) Dearka, deear-otsa, deaar ein (egin), ots ein (egin), oska jardun, dearik ein (egin) ez

DEABRU(E. Deabruzko, deabrukeri, deabrukerizko, deabru-txiki, barrabasa, infernuko etsaie, satanas.

Esaerak: Deabruuk artuik (deabruak arturik) doa (oso bizkor) / Nun deabrutan gorde ote da? (topatu eziñik) / Deabruuk umei ein omentzion (deabruak umei egin omen zion) (apurka-apurka jan)

DEAR(RRA. (Deadarra) Erabilkera: dearka (deadarka), dear otsea (deadar otsera), dear ein (deadar egin), dearra aittu (deadarra entzun)

DEBALDE. (Utsaren truk) Debaldekoa, debalde artu, debalde eman, da abar

DEBEKATZE. (Galerazi) Debekau (debekatu), debekatuerazi, debekagarri

DEGI. (Tegi) Buztindegia, ardandegi, jostundegi, oillategi, usategi

DEKALITRO(A. (Amar litro) Dekalitroerdi, dekalitrotaerdi, bi dekalitro

DEMONTRE. . Esaera soilla) Zer demontre gero / Demontre ori! (amak aurrari) / Nun demontre ote dabil? / Zer demontretan zabiltz?

DENBORA(REA. Erabilkera: denboraz, denborekin, denboraldi, denboraik (denborarik), denbora baeko, denboratako, denboratsu, denbora pasa, denbora sobra, alperdenbora, garaiz, sasoiz, beta

DENDA(DEA. Ontzi-denda, erropa-denda, dendari, dendaz-denda (ibili), denda-zulo (denda barru), dendatzarra, dendatxo, dendaakoa (dendarakoa) (gai dana)

DENDARI(E. Teladenda, ontzidenda, janari-denda, drogeri, botika, ta abar

DERREFENTE. (Abian, bat-batean) Derrefenteko, derrefentekoa, derrefentetik, derrefente il, derrefente eraman, derrefente asarratu, ta abar

DERRIOR. (Derrigor) Erabilkera: derriortze, derriortu, derriorra, derriorren (derrigorrean), derriorreko, derriortuta, derriorrak jo, derriorrik bae (gabe), premie, bearra, apremiatze, estutze

DESAIDE(A. (Erronka) Erabilkera: desaidez, desaideka, desaidetsu, desaide txarra, desaide onik ez, desaideik (desaiderik), erronka jo, jotzea kiñatu (jotzera keiñada), arrokerie, oillarkerie

DESBERDIN(ÑE. Erabilkera: desberdintze, desberdindu, desberdintasun, desberdinkeri, ezberdiñek, berdiñik eza

DESEIN. (Desegin) Erabilkera: deseintzen (desegintzen), deseindu (desegindu), deseintzeaiño (desegintzeraiño), deseinkorra (deseginkorra), ezereztu, agortu, urtu

DESEO(A. (Nai izate) Erabilkera: deseoz, deseatu, deseaten, deseagarri, deseoi (deseorik), deseatzekoa, deseo aundi bae (gabe), antsiz, irrikatzen

DESKALABRO(A. (Ezbearra) Deskalabroz, deskalabrotze, deskalabrotu, deskalabroaldi, deskalabrokeri

DET. Jan det, ikusi det, izan det, ekarri det, esan deu (degu)

DEZENTE(A. (Aundixka) Dexentea, dezentetxoa, dezenteatik (dezentegatik), tarte dexentea, dezente aldiz, ibillaldi dezentea, artalde dezentetxoa, dezentetan ikusi, sarri, asko.

Esaerak: Dezente ustekoa (arroxkoa) / Dezente samar bizi (eskuarte itxurazkoa)

DEZENTE(A. Gizon dezentea, moltxo dezentea, dezente alditan, dezentexamar

DEZTERA(REA. Dezterarri, dezteratze, dezteratu, zorrotzarri, zorrozte, zorroztu, zorroztura, zorrotzaille

DEZU. Jakin dezu, ein (egin) dezu, izan dezu, sinistu dezu

DI. Gizadi, zumadi, piñudi, elordi, bedardi

DIK. Emendik, andik, leendik, gureandik (guregandik)

DIKO. Emendiko, andiko, erdiko, gaindiko, nundiko

DINBI-DANBA(BEA. (Tiroketa) Dinbi-danbaz, dinbi-danbaka, dinbi-danba ots, dinbi-danbarak (dinbi-danbadak), triki-trakea, dinbirri-danbarrak, zinbi-zanbaka

DIÑA. (Nortasun) Diña izan, diña izan ez, gauza izan, gai izan

DIRU(E. Erabilkera: diruz, dirudun, dirutu, dirutsu, dirutan, diru bidea, diru truke, dirutza, dirupilla, dirupoltsa, dirumordoa, diru-bitze, diru-bitzaille, diru-txanpona, diru-papera, diruun-diruz (diruan-diruz), diru-berrittu, diru-mixeri (urritasun), diruik eza (dirurik eza), diru bae (gabe), diru ondarrak, diru liperrak, diru apurrek, diru-zalekeri, dirue uxatu, dirue irabazi, diru-gastatzaille, aberaste, aberasgarri, aberastasun.

Esaerak: Diru bolarea (jasoaldia) / Diru gosea (zalekeri) / Diru otsekoa (dirudun) / Dirue ames / Dirutan ittota (diru tantean bizi) / Diru-maittea (zalegia) / Diruz josita (aberats) / Diru-itturrie (irabazpidea) / Gure diruuk (diruak) eraman datuk (zetuk) miruuk (miruak) / Txanpon biin (biren) jabe ez-ta... (bear gorrian) / Txanpon faltsoa aiñetxe (baliogabea) / Errealan truke txanpon-zaarra (galera) / Eskuarte onekoa (diruz osatua)

DIRUDI. Erabilkera: dirudizu, dirudiña (dirudiena), dirudilla, dirudienez, aidanez, itxura danez.

Esaerak: Aingerutxo bat dirudi (ederra) / Ogi-puskea dirudi (on-utsa) / Erregiña dirudi (pitxiz apaindua) / Bidetakoa dirudilla (narraska)

DIXPARATE(A. (Izugarrizkoa) Dixparatekeri, dixparateka (izugarritzkoak bota), dixparatetzat, dixparateei (jare), dixparateik (disparaterik) aundiena bota, dixparatezko gezurrek bota, dixparateek (disparateak) botatzen (biraoka)

DIZDIRA(REA. Erabilkera: dizdiraz, dizdiratsu, dizdirakor, dizdiraka, dizdiragarri, dizdiraldi, dizdirazi, dizdiratakoa (aldizka), dristatekoa, dirdiraz, izar-ñirñirak, tximista-dizdira, argi-dizdira

DO(DU). Jan do, esan do, ekarri do, ein (egin) do, ikusi do

DOBLE(A. Dobleen (doblean), dobleko, doblatuz (doblatuaz), doblatze, doblatu, doblezabaleko (oiala), alako bi, bi alako, tolestu

DOI-DOI. (Eskas) Osta-osta, alde-alde, gora-beera, larri-larri, atzeaxeo-aurreaxeo, lentxeogeroxeo, goortxeo-biuntxeo (gogortxeo-biguntxeo), ia-ian, parez-pare, erre-arin, eltzaka, erdizpurdi

DOMINIXTIKU(E. (Utsin egin) Doministikuz, doministikuka, doministiku ein (egin), doministiku-otsa

DOONTSU(E. (Errukarria) Kuittadue, errukiena, gaitzikusie

DOTORE(A. Erabilkera: dotoretze, dotoretu, dotorezi, dotoretasun, dotorekeri, dotoregarri, dotorealdi, dotorez, dotoreik (dotorerik), dotoregi, dotoretxo, dotorexeo, dotore antzeen (antzean), dotore naiko, pantasi.

Esaerak: Dotoreputz / Dotore-ontzi / Asteun (astegun) dotore / Jaieun (jai egun) kakatsu

DOTRIÑA(ÑEA. Dotriñatze, dotriñatu, dotriñea ikasi, dotriñea esan.

Esaerak: Aitten (aitaren) dotriñea ikasita (aitaren jokaerak) / Dotriña ona dabilde oik (oriek) (izketaldi lardatsak)

DOZENA(NEA. Dozenak, dozenaka, dozenaik (dozenarik), dozenerdi, dozenataerdi, dozenatik

DRAGA(GEA. (Gurdi-gurpillak lotzeko) Dragaz lotu, dagatze, draga-kate, draga-biur, eustaga, galga, galga-egur, galgazirie, katemaillatu, frenu

DU. Gizendu, arindu, aizkoldu, usandu, iguindu, labaindu

DUDA(DEA. Erabilkera: dudaz, dudako, dudatan, dudatzat, dudaan, dudagarri, dudatsuko, duda-mudan, duda gutxiko, duda aundie, duda askokin, dudabidea, dudaik (dudarik) ez, dudabae (dudagabe), sinistu ezinda, otezkoan.

Esaerak: Ala-olakoa / Ba'naiz ala enaiz / Bai ala ez / Noiz-nola / Alde-aldea (alde-aldera) / Gora beera / Osta-osta / Gutxi asko / Doi-doi / Milla dudakin / Ba'da ezpada

DUENDA(DEA. Duendatzarra, duendakeri, Mari-sorgin, Mateo-txistu, Akateiko (Akategiko) damea, Anbotoko seiñorea

DUN. Bizardun, dirudun, adardun, egodun, txapeldun, euskaldun

DUNBA(BEA. (Ao estuko zinzarria)

DURA. Abiadura, etendura, erradura, mazpildura

DURI. Apainduri, jakinduri, sorginduri, asmaduri

DURO(A. (Diru neurria) Duroz, durotan, duroik (durorik), bosduroko, amarduroko, ogeiduroko, berrogei duro, milla duro, ta abar

EBAGI(E. Zauri, tarratara, ebagi-aska, ebagi-bedar (osagaia)

EBAGI-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

EBAI. (Ebaki) Ebaitze, ebagi, bedarra ebai, garoa ebai, egurre ebai, illea moztu, beatza moztu, eune (eguna) moztan, eten

EBAI. (Ebaki) Erabilkera: ebagie, ebaitze, ebaikor, ebaigaitz, ebaitzaille, ebaialdi, bedar-ebaiketa, garo-ebaitze, gari-ebaitze, egurre ebai, illea moztu, bizarra kendu

EBALI. (Erabili) Erabilkera: ebaltze (erabiltze), ebalera (Erabilkera), ebalkera (Erabilkera), ebalkor (erabalkor), ebalaldi (erabillaldi), ebaliaz (erabillerazi), ebalierain (erabillerazi), ebali errex, ebalgaitz (erabilgaitz), eskutik ebali, oiñetakook (oiñetakoak) ebali, aldean ebali

EDADE(A. Edadez, edadeko, edadetu, edadetsu, edadeik (edaderik), edade baeko (gabeko), adiñeko

EDE(A. (Uztar-ubelak) Edeek (edeak), gurtedea, zaldi-ubelak

EDER(RRA. Erabilkera: edertze, edertu, edergarri, edertasun, ederraldi, edertzat, edertxo, edertxio, ederregie, ederragoa, eder-ederra, ederrena, ederrenen bat, ederki, eder askoa, naikoa ederra.

Esaerak: Ederra sakatu / Ziri ederra sartu (sinistarazi) / Ederrai (ederrari) jare (gezurra bota) / Ederrakin (ederrarekin) abil (lagun txarrakin) / Toki ederreen (ederrean) zabiltz! (uste okerra)

EDO. (Aurrizkia) Edozer, edozein, edozertako (edozertarako), edozeiñek

EDUR(RRE. Erabilkera: edurgilbak, edurgiziak (edurgiziak), edurmatasak, edurrik, edurte, edurmailla, edurraska, edurzanga, edur-arrasto, edurretan, edurtza, edurretaako (elurretarako), edur-zaparrara (elur-zaparrada), edurbaltsa, edurloi, edurbusti (elur-euri naasia), edurpelotaka, edurbola, edurreten, edurgaiñeen (edurgaiñean), edurpe, edurziringa, edurre urtu, edurre lodittu, edurpikor, edurxee, edurbittu, lurmendu, edur-zaplatak.

Esaerak: Edur-urte, gari urte / Ezkur-urte, edur-urte

EEN. (Ean) Goizeen, gaueen, euneen (egunean), lurren, laneen

EETXI. (Eretxi) Erabilkera: eeixte, eeixkera, eeixterrezak, eeixgaitzek, itxaur-eeixketan, gaztaiñak eeixten (arbolatik lurrera agaz bota), gari saille eetxi (ebakiaz lurrera bota), zeñiek-zein eetxiko (nork nor lurreratuko), iraiñe eetxi (amak aurrari bularra ixuri)

EGABERA(REA. (Paseko egazia)

EGAL(A. (Ertza) Erabilkera: egalak, egaleko, egaletik, egalea (egalera), egaltsu, egalik, egalez-egal, lur-egalak, itxas-egalak, soro-egalak, baztarrak, ixkiñea

EGARRI(E. Erabilkera: egarritze, egarrittu, egarriik (egarriak), egarritz, egarbera, egarrialdi.

Esaerak: Egarriz itotzen / Egarriz itto bearreen (aoa legortzean) / Egarriin-egarrik (neurritz gain edatean) / Diru-egarrie (zalekeria) / Bizi-egarrie (bizi-poza) / Ein ezaan egarrie (egin ezaren damua)

EGAXABAL(A. (Paseko txoria) Kalandrie

EGAZTI(E. Erabilkera: egazkoa, egodun, egazti zarata, egazti kantu, egara, egaraka, egaraldi, etxe-egazti, paseko egazti, itxas-egazti

EGI(E. (Egia) Erabilkera: egiz, egi-egiz, egizko, egitan, egiztakoa, egiztatu, egizale, egi utse, egi biribile, egie esan, egie aittortu

EGI(E. (Mendi espalda, talusa) Erabilkera: egira, egiraiño, egiraiñoako, egiko, egitik, egiz-egi, epaitz, espalda, muiño

EGI. Goizegi, azkarregi, geiegi, biunegi (bigunegi), motzegi

EGIERA(REA. Eittura (egitura), joera, bultzea, aizeen egiera, uren egiera (gain-beera), jokurako eitturea, mendirako joera, ta abar

EGO(A. Erabilkera: egodun, egozabalka, egazaplaka, egaluzeka, egabaldarka, egogeldiin (egogeldian), egarazka, egape, egagain, egook (egoak) itxita, egoa ausi. Esaera: Azkar eta ondo usok (usoak) egara

EGOERA(REA. Egoeran, egoera txar, egoera nasaie, egoera exkasa, egoera trixtea, egoera larriin (larrian), ala-olako egoeran, da abar

EGOI(A. (Aizea) Egoipuntue, egoizatzal, egoiepel, egoierre, egoiaize, naparregoi, egoialde, usoaize.

Esaerak: Zoroaizea / Emakuma aizea

EGOKI(E. Erabilkera: egokitze, egokittu, egokiera, egokitasun, itz-egokie, lan-egokie, gorputz egokikoa, egoki esana, esateko egoki etorri zat (zait)

EGOSI(E. (Zauria) Egosittue

EGOSKARI(E. Erabilkera: egosie, egoskera, egoskor, egosbera, egosarin, lapikokoa, potajea

EGOSKOR(RRA. (Egosgogor-zekena) Erabilkera: egoskortasun, egoskorkeri, egoskorraldi, egosgaitze, egoskea, burugor (burugogor), kasketatsue, berekoi, elkorra

EGOZKI(E. (Amak gaitzetsirik etxe arrotzean umetzako artua) Umetzakoa, ume-lekukoa, umeordekoa, sasikoa, semetzakoa, alabaordea, gaitzetsie

EGUALDI(E. (Eguraldi) Egualdion, egualditxar, egualdi otz, egualdi sargori, egualdi narras, egualdi nasai, igualdi bikain, igualdi zipotz, igualdi kaskar, igualdi zoro, ta abar

EGUARDI(E. Erabilkera: eguardiin (eguardian), eguardiarte, eguardiaurre, eguardiaurtxo, eguardi-inguru, eguardi-eguardiin (eguardi-eguardian), eguarditik, eguardi-ondoan (eguardi-ondoan), bazkalaurre, bazkalondo, bazkaloste

EGUNDO. Egundokoa, egundoenik, egundo izan bae (gabe), egundoko pillea, egundoko iskanbillea

EGUNDOKO. Egundoko euritzak, egundoko sugatzarra, egundoko azkarren, egundoko mixerie, egundoko gosea, ta abar

EGUR(RRE. Erabilkera: egurrek, egurreta, egurtza, egurrik, egurrez, egurtu(jipoitu), su-egur, egur-brinka, egur-ikatz, egur-baldo, egur-tantai, enborra (enporra), egur-araki, egur-printzakia, zarba, txotx, ezpal, egurtegi, sugei, errekin, gurdi-egur (gurdikada), sorta-egur, lepara (lepada) egur, besara (besada) egur, zur, zurezko

EGUR-IKATZ(A. Ikatz-zaku, ikazkarga, ikaztxapa, ikazgalbae, ikazbelaki, ikazkin, ikaztoie (txondara), ikatz-egosle (basamutilla), ikatz-usai, ikatzauts, irurrie, ikatz-egoste, ikazkarreo

EGURTEGI(E. Etxaeraski, etxaordeko

EILLOR(RRA. (Abereentzat legorpea) Aterpea, babesa, artegie, beortegie

EIN. (Egin) Lan ein, near ein (negar egin), barre ein, dantza ein

EINKAI(EK. (Gorputzaren bearra) Kakagure, kakaiñeen, kakajario, kakalarri, kaka-bera, beerakoa, kaka-usai, txixa (pixe), txixaitten (pixegiñean), txixa-zarraztara bota, txixagure, txixa-usai.

Esaerak: Kakazarra! (gogokoa ez dan zerbaiteri) / Kaka balio ez-ta... (norbait utsera botzeko) / Kaka iretzat! (erantzun petrala)

EITTURA(REA. (Egitura) Eitturaz, eitturako, tankera, taju, itxura, joera, egiera

EIZ(E. Eizea (eizera), eizeen (eizean), eizetik, eiztari, ixil-eiztari, uso-eize, erbi-eize, basaurde-eize, eiztxakur, eizdenbora

EIZTARI(E. Uso-eiztari, erbi-eiztari, basaurde-eiztari, ta abar

EKAITZ(E. Ekaizte, ekaiztsu, ekaitzaldi, ekaitzik, eraso, erauntsi, berdate, eurite, edurte

EKARRI. Erabilkera: ekarrie, ekarrita, ekartze, ekartzekotan, ekarraldi, ekarle, ekartzaille, ekarrerazi, ekarri naie, ekarri nai eza, ekarri eziñeko, ekartzeik (ekartzerik) eza, ekarri bae (gabe), eraman-ekarrirako, ekatzu (ekarridazu)

EKATZU. (Eskaria) Emaiazu (emaidazu), ekarriazu (ekarridazu)

EKIKO. Nerekiko, zurekiko, gurekiko, zuenkiko (pluralez)

EKIN. (Pluralez) Gizonekin, andrekin, txakurrekin, beiekin, zapatakin

EKIN. Ekitte, ekittekotan, ekittea (ekitera), ekiñaldi, ekin bae (gabe), ekiñerazi, laneen (lanean) ekin, izketan ekin, barrez ekin, asi, eraso

EKO(A. Amarreko(a, esaneko(a, gueneko(a, daneko(a, urriñeko(a

ELASTIKU(E. Gaiñeko elastikue, barruko elastikue, jertsea

ELBARRI(E. Elbarritze, elbarrittu, elbarritasun, berezko elbarrie

ELDU(E. (Umoa) Erabilkera: gizon eldue (adiñekoa), gaztaiñak eldu, garie elduta, kerizak erdi-elduun (erdi-elduan), saarrak (sagarrak) umatu, eltzaka, eldugi (elduegi), eldupasata, eldu bae (gabe), erdi-gordin, berdots, elduarin

ELDU. (Eskuz eldu) Erabilkera: elduuz (elduaz), eltzea (eltzera), eltzeakotan (eltzerakotan), eldu bae (gabe), elduta, eldualdi, eltzaille, eldueran, elduerazi, besotik elduta, eltzen ez

ELDU. (Eskuz eldu) Erabilkera: eltze, eltzeko, eltzekoon (eltzerakoan), eltzekotan (eltzerakotan), eltzea (eltzera), ez elduko bai elduko, besondotik elduta, illeetatik eldu, itzetik eldu, eldugarri, eldualdi, elduleku, eldu eziñeko, eldu ezinda, eldu nai ez-ta

ELDU. (Iritxi) Eltzen, elduko, garaiz eldu, larogei urteeta (urteetara) eldu, negu eldueran (etorreran), gabonak eltzeako (eltzerako)

ELDU. (Iritxi) Erabilkera: eltzen (eltzear), elduta, eltzeko, garaiz eldu, zartzarora eldu, negu-eldueran (etorreran), gabonak eltzeako (eltzerako), ezkontzea (ezkontzera) eldu zan

ELIZA(ZEA. Erabilkera: elizkoi, elizan, elizaatu (elizaratu), elizkizun, eliz-funtzio, elizakook (elizakoak) (azken laguntzak), eliz-sartzea (aurrondoan egin oi dan elizkizuna), eliz-ama (ama-eliza), elizpea, eliz-atarie, eliz-aurre, eliz-torre, kanpantorre, eliz-kanpai, eliz-gari, eliz-diru (eliz-gizonen laguntzarako), eliz-baso (toki-izena), eliz-txorie (txoria).

Esaerak: Elizeek artuko dittu (ezkongai elduak) / Ez do (ez du) elizeek azpiin artuko (azpian zapalduko) (elizatik igeska dabillena) / Elizako santutxook (santutxoak) (aurrengo aulkira joan oi direnak) / Elizako xague (akolitua)

ELIZPE(A. Elizatari, arkupe, leorpe, aterpe

ELKOR(RRA. (Lur-elkorra) Elkortze, elkortu, elkortasun, troskea ein (egin), tringotu, goortu (gogortu), zapaldu, zepa ein (egin)

ELKOR(RRA. Erabilkera: elkorrez, elkorrik, elkortze, elkortu, elkortasun, elkorraldi, elkorkeri, lukurre, eutsie, zikotza, esku itxikoa, artu eskue, xurre, leorra, euskorra, bioz baea (biotz gabea)

ELORRI(E. (Sastrapa) Elorritorto, elorriosto, elorrilora, elorripipita, elorriarantza, elordi, Elorregi (toki-izena)

ELTXO(A. (Xomorroa) Eltxoxee, eltxo ankame, eltxomordo, eltxo-zulatue

ELTZAKA(KEA. Saar (sagar) eltzaka, erdieldu, garraztasun

EMALE(A. Erabilkera: emate, emankizun, emankor, emanaie, emanaikoa, emangai, emangarrie, emanaldie, ematekoa, ematekotan, emangaitz, emanerazi, eskuzabala, biotz zabalekoa, kupiratsue, aseroa, emana, emanda, eman bae (gabe), emaneziñe, emaneziñekoa.

Esaerak: Eskumiñek eman / Eranai (edanari) emanda / Gogok (gogoak) emanda / Burutantziok emanda / Ortzetako bat eman

EMANKOR(RRA. (Etekin onekoa) Gari emankorra, saar (sagar) emankorra, izankorra, ugarie, askotza, uzta

EME(A. Asta-emea, mando-emea, txakur-emea, zozo-emea, urruzea, aardie

EMEN. Emengo, emendik, ementxe, emendixe, emengoxe, emendikoa, emen bertan

EMEN. Erabilkera: emengo, emengoik (emengorik), emengokin (emengoakin, emengoekin), emengondako (emengoarentzat, emengoentzat), emendik, emendixek, ementxe, emen-bertan, ementxe-bertan, emen bezelaxe, emen ez-bezelako, emengoxea, emendikaldea (emendikaldera), emendik urrin (urruti), emendik urte betera, emendik aurrea (gaurtik aurrera).

Esaerak: Ortikoz-emendikoz (nunbaitetik) / Angok eta emengok, lau perradun mandok (angoak eta emengoak launa perradun mandoak) (toki danetan berdiñak)

EMERETZI. Erabilkera: emeretziko, emeretzikin, emeretziña, emeretzindako, emeretziik (emeretzirik), emeretzimilla

EMEZALE(A. Emakumazale, andrakoi, gonazale, biziakoi

EMEZORTZI. Erabilkera: emezortziko, emezortzikin (emezortzirekin), emezortziña, emezortzindako, emezortzigarren, emezortziik (emezortzirak), emezortzimilla. Esaera: Azer emezortzikoa! (emakume gaztenaikoari)

ENARA(REA. (Enada, paseko txoria) Enara beltz, azpi-txurie, eulitxorie

ENBAT. Onenbat, orrenbat, arenbat, amarrenbat, berreunenbat

ENBOR(RRA. (Enporra) Arbola-enborra, ebor-sue, enbor-zirie, enbortu (sasendu, alperrik galdu), enbor-zatiketan, baldokatu (zati aundiak)

ENBOR(RRA. (Enporra) Enbortzar, enbortxikitze, enborsue, enborziri (burniziri), enborgerri, pago-enbor, gaztaiñenbor, eta abar

ENDAHO. Amandako, aittendako, Joxendako, zeñendako? (norendako)

ENEN. (Enean) Datorrenen, doanen, dijoanen, damarrenen

ENGAIÑATU. (Iruzur, loxintxa) Engaiñu, engaiñau (engaiñatu), engaiñatze, engaiñagarri, engaiñakor, engaiñarazi, engaiñuik (engaiñurik), engaiñatuta, erdi-engaiñauen (erdi-engaiñatuan), engaiñatu bae (gabe), engaiñuik (engaiñurik) eza.

Esaerak: Aitak semea goratu, alabak ama engaiñatu / Mundue engaiñu utse (utsa) da

ENGANA. Aittengana, semengana, biengana, Joxengana, enganako

ENOJU(E. Erabilkera: enojatzen, enojatu, enojaldie, enojuz, enojagarri, enojuik bae (enojurik gabe), min-zirrie (min-zurria)

ENTZUN. (Guk geienbat "aittu" itza erabiltzen degu) Erabilkera: entzute, entzuteko, entzutekotan, entzuera, entzungarri, entzukizun, entzumen, mezea entzun, sermoia entzun otsa aittu, aitzekotan, ez-aittu, ta abar.

EON. (Egon) Erabilkera: eoten (egoten), eoteko (egoteko), eonaz (egonaz), eotekotan (egotekotan), eotezkio (egotezkero), eoera (egoera), eonen (egonean), eonaldi (egonaldi), eonkizun (egonkizun), eonleku (egon-leku), eongure (egongure), eongiro (egongiro), itxoitten eon (egon), zutik eon (egon), oporretan eon (egon), gaixo eon (egon).

Esaerak: Eonak eongure (egonak egongure) / Eotek eonai (egoteak egonari) zorrik ez

EON. (Egon) Erabilkera: eoten (egoten), eoteko (egoteko), eotekotan (egotekotan), eonaz (egonaz), eoera (egoera), eonaldi (egonaldi), eoneen (egonean), eon da eon (egon da egon), geldik eon (egon), zutik eon (egon), gaixo eon (egon), eongurea (egongurea), errin eon berri (errian egon berri), biar etxeen eongo (etxean egongo) naiz, eongiro (egongiro), eonzar (egonzar)

EOPEN(A. (Gerrian, sorbaldan, da abar, berezko min-sorra)

EOZER. (Edozer) Erabilkera: eozertan (edozertan), eozertaako (edozertarako), eozerrekin (edozerekin), eozergatik (edozergatik), zernai

EOZIN. (Edozin, edonor) Erabilkera: eozinëk (edoziñek), eozini (edoziñi), eozinëkin (edoziñekin), eozinëndako (edoziñendako), eozinëntzat (edoziñentzat), eozinëtan (edoziñetan), eozin (edozin) gauza, ta abar

EPAI(E. (Talusa) Mendi-epaie, bide-epaie, epaitze (arkaitz pikea), luebaie (lur-epaie, lur-jabetasuna mugatzeko), aizkol-epaie (enporra aizkorak ebakiaz daraman aska), golda-epaie (zoi-aska)

EPEL(A. (Gatzik gabea) Erabilkera: epelkeri, epeltze, epeldu, epeltasun, epelaldi, epeltzarra, epel utse, erdiepela, epelxamarra, txepela, txaldana, xoxea, txakala.

Esaerak: Epelontzi / Mariepel / Ez ur, da ez salda / Txepelontzi / Txaldanontzi

EPEL(A. Erabilkera: epeltze, epeldu, epeltasun, epelgarri, epelgai, epelik, aizepel, urepel, ozbero ein (egin).

Esaerak: Epelduta (edanda) / Atzekaldea epeldu (jipoia) / Epelkeri (txorakeri) / Epelontzi / Ez ur eta ez salda (ganorabako)

EPER(RRA. (Egazia) Eperkuma, eperaapi (eperkabi), eper-arrautza, eperkantua, eperleku, eper-eize, epertxakur

ERA(REA. Erabilkera: eratze, eratu, jokera, izkera, jaikiera, sarrera, irteera, agerrera, ibillera, tankera, erabat, erabatekoa, era-erakoa, neure eraa (erara), milla eratakook (eratakoak), luzeratik kendu, zabaleran eman, maiña, taju, bide, gisa, modu

ERA. Luzera, zabalera, galera, asiera, sarrera, ibillera

ERABAI(E. (Erabaki) Erabilkera: erabaie, erabaitze, erabaitzeko, erabaitzekotan, erabaitzeakotan (erabakitzerakotan), erabaikor, erabakizunik, erabaigaitz, erabaixamur, erabai ezinda, erabaieziñeko, erabai bearrekoa, erabairik eza, erabai bae (gabe), erabaitzaille, erabaie artu, itzezko erabaie.

Esaerak: Zirt eo zart ein (zirt edo zart egin) / Il eo bizi (il edo bizi) (erabaki estua) / Kaldarazar konpontze (irugarren baten erabakia)

ERABAT. (Arras, oso) Erabatekoa, erabatea (erabatera), erabateen (erabatean), erabat motel, erabat gaizki, erabat itxutu, erabat agortu, ta abar

Erabilkera: Gizarteen (gizartean) / Gizartekoa / Gizarteako (gizarterako) / Gizartekoie

ERAGOTZI. (Galerazi) Erabilkera: eragozte, eragozpen, eragozpide, eragozgarri, eragozle, eragotzi eziñeko, eragotzi bae (gabe)

ERAIN. (Eragin, mugitu) Erabilkera: eraitte (eragite), eraiñaldi (eragiñaldi), erainkor (eraginkor), eraiñera (eragiñera), beso-erainka (beso-eraginka), eraiñerazi (eragiñerazi), ikara erain, albora erain, near erain (negar eragin), barre erain, lo erain

ERAIÑEUN. (Eraiñegun) Eraiñeundik, eraiñeungo, eraiñeun ezkie (ezkero), eraiñeun goizen (goizean), eraiñeun gauen (gauean), eraiñeun-zortzi, eraiñeun-amabost, eraiñeun-oetabi

ERAIÑEUNTXTOTI(K. Eraiñeuntxtoti goizean (goizean)

ERAKUTSI. Erabilkera: erakuste, erakusteko, erakusgarri, erakusgai, erakuskizun, erakuspen, erakutsita, erakusle, erakuspide, erakutsierazi, erakusbidea, bide-erakusle, adierazi, azaldu, argittu.

Esaerak: Bizitzen erakutsi (bearrak) / Bere burue erakusten (zer danezkoa erakusgai) / Gorriak (gorriak) erakutsi (gogorkeriz) / Ortzak erakutsi (zorra ukatu)

ERALE(A. (Edale, ardozale) Erabilkera: eraten (edaten), eranda (edanda), eranai (edanai), eranzale (edanzale), eran (edan) txarrekoa, eransarrie (edansarria), eranai (edanari) emanda, ardogizon, zurrutero, morskorra

ERALKI. Eralkitze, eralketa, iriñe eralki, eralki-ola (bae-eusgarria)

ERAMAN(A. Erabilkera: eramate, eramankizun, eramangarri, eramanpen, eraman aundikoa, eraman onekoa, eraman gutxikoa, eraman eziñe, eraman eziñeko, eramanpen baekoa (gabekoa), eramanik eza

ERAN. (Edan) Erabilkera: erate (edate), erateko, eratekotan, eranaz (edanaz), eranak, erateek (edateak), eraten, eranerazi, eranaldi, eranberri, eranzar, erale, eranai eman

(eranari eman), eranak menderatu, eran-antsie, xurru-xurru eran, zurru ta purru eran, zanga-zanga eran, txurru, irentxi, klink!

ERANTZI. (Soiñetik kendu) Erazten, eraztekotan, erantzierazi, erantzita, jantzi-erantzika, jantzi-erantzi xamurreko erropak, eta abar

ERANTZI. Erabilkera: erantzute, erantzuera, erantzunkizun, erantzumen, erantzupide, erantzunerazi, erantzune, erantzunik eza, oker erantzun, erantzun ona, mendiak (mendiak) erantzun (oiartzuna). Esaera: Azkar eta gaizki erantzun (lotsagabeak)

ERANTZUTE. Erabilkera: erantzupen, erantzunkizun, erantzupide, erantzunik, erantzungo, erantzun eziñeko, ezin erantzune, erantzunik eza, erantzupen ona, erantzun txarra, erantzuera kaxkarra.

Esaerak: Zorrai (zorrei) erantzun / Kargai (kargei) erantzun / Nolako galdera alako erantzune (jakin-miñez dabillenari)

ERAOSKA(KEA. (Amaren esnea ez danarekin azten dan aberea) Eraotsi, eraosketan, eraotsaldi, eraotsi berri, eraotsi zar

ERARI(E. (Edaria) Erariik (edariak), ure, ardoa, saardoa (sagardoa), ta abar

ERASAN(A. Biurrittu, zaintiratu

ERASAN. (Sentitze) Erabilkera: erasate, erasandu, erasangarri, erasanaldi, erasankizun, erasanazi (erasanerazi), erasankor, erasangaitz, erasanda, erasana, eraiñe (eragiñe), otzak erasanda, lanak erasanazi

ERASKI(E. Erabilkera: eraste, erantsi, eraskor, eraskaie, erantsita, etxeeri (etxeari) eraskie jaso, etxeako (etxerako) eraskie ekarri (ezkontzaz doana), ezarri, ezartze, itxatxi, pegau (pegatze), geigarri, luzagarri, ta abar.

Esaerak: Txalma ederrra erantsi (zigorra bota) / Etxeko abeek (abeak) erantsita (leendikoen jokaera) / Txakurrek erantsita (arrak emea estaltzen)

ERASO(A. Erabilkera: erasotze, erasoko, erasoaldi, erasotzaille, erasoik (erasorik), laneen (lanean) eraso, burrukan eraso, eztulka eraso, bata besteei eraso (erritaz), ekin, asi, aize-erasoa, edur-erasoa, euri-erasoa

ERATXI. (Lurreratu) Eraxte, eratxita, gaztaiña eratxi, gari-saille eratxi (ebaki), zeñek zeñ eratxi (nork nor burrukatu), puñudie eratxi (bota), ta abar

ERAZI. Erabilkera: jan-erazi, esan-erazi, ixillerazi, lotsatu erazi, sinisterazi, ekarri erazi, derriortu, beartu

ERAZTUN(E. Urrezko eraztun, zidarrezko eraztun, ezkontzako eraztun, sega-eraztun, idargie (illargia) eraztunekin (lausoaz)

ERBESTE(A. Erabilkera: erbesteko, erbestea (erbestera), erbestetik, erbesteatze (erbesteratze), erbesteatu (erbesterratu), erbesteaiño (erbesteraíño), arrotzerri, erri arrotza.

Esaerak: Arrotz-erri otso-erri / An ee (an ere, erbestean) txakurrek oiñutsik / An ee (an ere, erbestean) euzkitan (eguzkitan) erretako opillik ez

ERBI(E. (Piztia) Erbiar, erbieme, erbikuma, erbiaapi (kabi), erbikorotz, erbi-ille, erbi arrasto, erbitxakur, erbieize, erbi-kaxapo (kozkortua), erbi eiztari

ERBIÑUDE(A. (Piztia) Erbindurea, lepatxurie

ERDERA(REA. Erderaz, erdeldun, erdel-itzek, erdel-erri

ERDI(E. Erdiko, erdira, erdiin (erdian), erditik, erdika, erdilotan, erdiz-erdi, erdibi, erdibana, eunerdi (egunerdi), erdipurdi, erdibide, erdibittu, erdiki, erdizka, erditsu, erditik, jaiardi, orduerdi, litroerdi, ta abar

ERDI(E. Eunerdi (egunerdi), orduerdi, asterdirako, karga erdiikin (erdiarekin), erdibana, erdibittu (osoa bitan zatitu), erdipurdi

ERDI-ZORO(A. Erabilkera: erdi-zoratun (zoratuan), erdi-zoratuta, erdi-txoroa, txoroaldi, txorakeri, txorotasun.

Esaerak: Kaskala / Kaskaillue / Astaputze / Majaderoa / Kaxkariñe

ERDIBI. Erdibitze, erdibittu, erdibana, erdibanako, erdizka, erdika, erdiki, erdiz-erdi, erdi-erditik, erdi, bat eta erdi

ERDIPURDI. Erdipurdiz, erdipurdiko, erdipurdika, edipurdiin (erdipurdian), erdipurdi bizi, erdipurdiko giroa, ez otz ez bero, ez lodi ez mee, ez luze ez motz, ez zabal ez melar, ez euri ez ateri, ta abar

ERDOI(A. Erdoitze, erdoittu, erdoiaz, erdoi kolore, erdoiguna, erdoimantxa, erdoikostra, erdoiak jan, erdoiz lodittu, erdoikor

EREIN. Ereite, ereittaro, ereiñaldi, ereinketak, galazie erein, bota.

Esaerak: Txanponak erein (zabaldtu) / Aittek ein, semeak erein (aitak egin, semeak erein)(zurra ta ajolagabea)

EREIN. Ereitte, aziereitte, ereittaro, ereingiro

EREMU(E. (Etxea ta lurrak) Eremuko, eremuntzat (eremuarentzat), eremurako, etxe-eremu, etxalde, baztarra, saillek

ERENGUSU(E. (Irugarren maillakoa)

ERGEL(A. (Gatzik gabea) Motela, xoxoa, geldoa, eulie, barea, mottela

ERIOTZ(A. Erabilkera: eriotzea (eriotzera), eriotzeko, eriotzetik, eriotzeaiño (eriotzeraiño), eriotza etorri, eriotzak eraman, eriotza eman, eriotz-ziorra (zigorra), il, iltze, eriotzurrena

ERKIN(ÑE. (Urria, txikia) Erkintze, erkindu, erkiñegi, erkintzen, kaxkar, txiker, xaxtar, ñañar, ttattar

ERKIN(ÑE. Erkintze, erkindu, ziztrin, txatxar, zipotz, mirrin, nano

ERLAKAZTEN(A. Erlakazten-itxue, erakazten-begie, erlakazten zuztarra, erlakaztena lertu

ERLATXORI(E. (Egazia)

ERLE(A. (Xomorroa) Erlakuma, erlaopil, erlenagi, erregiña, langille, erlaultz, erlazorro (iges doan kumea jasotzeko), erlategi, erlemixtoa (zulatua), basaerle, erlemaixu

ERLE(A. Erlauntz, erlauntzarroka, erlakuma, erlenagi, erlamando, erlategi, erle-langille, erle-erregiña, erlazorro (erlakumea jasotzeko), erle-jabea, erlezale

ERLEMAIXU(E. Erlezai, erlezale, erlategi, erlaultz, eta abar

ERLOJERO(A. Erlojeri, erlojugille, erloju-konpontzaille

ERLOJU(E. Paretako erlojue, pultxikuko erlojue, eskumuturreko erlojue, kanpantorreko erlojue, erloju-katea, erlojuorratzak, erloju-tapea, erloju-kuerdea, erloju-ttakarea, erloju konpontzaillea, erloju-saltzaillea, urrezko erlojue

ERNALDU. (Abereak, umetu) Ernaltze, ernaialdi, ernaeztul, estaldu

ERNAMUIN(ÑE. Ernamuindu, ernamuintze, zildu

ERNE(A. Ernetze, erneera, galernea (gari-ernea), arbiarne, artoerne

ERNE. Ernetze, erneera, ernamuin, ernekakoon (ernekakoan, erneeran), garie erne, bedarra erne, piñue erne, ta abar

ERNEATU(E. (Ernegatua) Erneatze (ernegatze), erneagarri (ernegagarri), ernearazi (ernegarazi), erneakizun (ernegakizun), ernea erain (ernegarazi)

ERNEATZE. Erabilkera: erneatu, erneatuta, ernea ein (egin), ernearazi, erneazten, erneagarri, erneakizun, ernaldi, erneabide, erneakor, erneagaitz, erneazio, gogait.

Esaerak: Ernea gaizto ein (egin) / Ernea bizi einda (eginda) (arras erneaturik)

ERO. (Edo) Erabilkera: nun ero (edo) an, nun ero (edo) nun, noiz ero (edo) noiz, zu ero (edo) ni, gaur ero (edo) biar, zu ala ni?, gaur ala biar? (galdera danean, "edo" "ala"z ordezkatzan degu)

ERO. (Edo) Zuri ero beltz, zuk ero nik, batek ero besteek (besteak)

EROI. (Eroi) Eroitze, eroierazi, eroikor, lapurretan eroi, putzura eroi, kokotez-atzea eroi (aogora erori), tranpan eroi (erbia)

EROI. (Erori) Erabilkera: eroitze, eroiera, eroialdi, eroitzeko , eroitzekotan, eroitzearren (ia erorian), erorkor, eroierazi, lurrea eroi (lurrera erori), uretaa eroi (uretara erori), eroi-arrisku, amildu, ipurdizgora eroi, muturrez aurea eroi (aurpegiz aurrera erori), zerraldo eroi, labainka eroi, irrizaran eroi, itxulipurdika eroi.

Esaerak: Pekatuun eroi (pekatuan erori) / Zepoon eroi (zepoan erori) / Tranpan eroi (litxarrerian ibilia azaldu)

EROLE(A. (Gorputzila daramatenak) Eroleek (eroleak), eroletza

EROLE(EK. (Gorputz-illa bizkarrez daramatenak)

EROSI. Erabilkera: eroste, erostun, erosita, erosie, erostura, erosteik (erosterik), eroskie, erostekotan, eroatera, erostearren (ia-ia erosian), erosketa, erositakoa, erosteratu (eroatera iritxi), saldu-erosiin (saldu-erosian)

EROSO(A. Erabilkera: erosotze, erosotu, erosotasun, erosoale, erosokeri, erosoetik, erosoenea, erosotik, erosogo, erosogi (erosoegi), erosotxo, erosoxeo, erosoxamar, eroso antzeen (antzean), oso eroso, etxealde eroso, eroso bizi, eroso bizi naie, erosotasunik bae (nekerik gabe)

ERRABERO(A. (Jetxiaz berealako esne gordina)

ERRADA(DEA. (Ontzia) Errada-uztai, errada-lepo, errada-ipurdi

ERRADURA(REA. (Soro ta baratzetako belar-gaiztoak erretzeko su estalia) Erraturak, errautse, erradura-ondoa (errautsa kentzean gelditzen dan inguru-errea)

ERRAIN(ÑE. (Semearen emaztea) Erraingai

ERRAIÑU(E. Erabilkera: erraiñura, erraiñuz, erraiñutan, erraiñukor, erraiñue bota (uretan), norberan (norberaren) erraiñura, idargiin (illargiaren) erraiñura

ERRALDE(A. (Aragi-pixua) Erralde-erdi, erraldetaerdi, bi erralde, berrogei erraldeko (txekorra il ondoren), ta abar

ERRAMU(E. (Arbola-tortoka) Erramuadar, erramuosto, erramulora, erramu-usai, erramu bedeinkatu, erramu eune (eguna), erramu jaie

ERRAMU-ZAPATU(E. Erramu bezpera, erramu-arbolen iñausketa eta Bergara'ko feria

ERRAMU. Aldakorra, erramu-adarrak bedeinkatu oi dira

ERRAPE(A. Erabilkera: errapera, errapeko, errapeen, errapetik, errapeik (erraperik), errapedun, errapeisten (azten, geitzen), bei-errape, ardi-errape, aurtzerrape, ta abar

ERRE(A. Erabilkera: erretze, erreuna (erreguna), erraata (baso-erretzea), erradura (zabor-erretze), erre-sail, etxe-erretze, baso-erreketan, erreondoa, errauts, erre-zaurie, erre-puxildue (urbildue), sutan erre, aize-otzak erreta, txixak erreta (aurren ipurdia), gatzaiña erreek (erreak), oillasko errea, olio errea, txerrie erretzen (il ondoren zurdeak erre), kiskali, kixkaldu, kixkortu, erdi-erre, errearin, erregorrittu, erre-usai, prejittu, erregosie (oiñetakoan).

Esaerak: Erreal di (asarraldi) / Praka-erre (galtza-erre) (asarrakor) / Emakumatan erreta (gaitza itxatsi) / Buru-errea (landare gaixokia)

ERRE(A. Erretze, erreta, erre-zauri, erre-puxildu, erdi-erre, errebotika

ERREAL(A. (Diru neurria) Erreal bat, erralbiko, amarrealeko, milla erreal, eta abar

ERREGUAN. Errege-eguna, urtarrilla'ren 6'a; gure aurtzaroan leioetan oiñetakoak jarri oi ziran, sorkaldeko erregeek sariak utzi zitzen

ERREGOSI(E. (Oin̄etakoak ateraziriko ur-bildua)

ERREGU. Erabilkera: erreguz, erreguka, erregutze, erregutu, erregu ein (egin), erregu eske, erreguik (erregurik).

Esaerak: Erregu asko bae (gabe) / Erregu gutxiin (gutxiren) bear / Erregutu bae-re (gabe ere)

ERREKA(KEA. Erabilkera: errekan, errekaa (errekara), errekaĩño (errekaraĩño), errekako, errekatik, errekaik (errekarik), errekatxo, errekarro, errekazulo, errekaide (errek-aize), erreka ertz, erreka baztar, errekarri, errekaare, errekata, iru-errekata, Txantonerreka, Tabernaerreka (toki-izenak)

ERREKARDERA(REA. (Sal-erosian dabillena) Batzaillea, bitzaillea

ERREKIN(ÑE. Sugai, suegur, zarba, zotz, araki, enbor, printzaki, ezpal, txirbil, egurrikatz, arrikatz

ERREMANGAU. (Besagorritan) Erremangatze, erremangatu, erremangue (besoetako kementa), zankogorritan, bernagorritan

ERREMENTARI(E. Zorroztaillea. Esaera: Errementarin (errementarian) etxeen (etxean) zotza burrunzti (iñorkikoa egiten etxekoaz aaztuta)

ERRENTA(TEA. (Maiztar-zorra) Etxe-errenta, errentero (maiztartza), errenta-zorra, errenta-lurrek (lur-alokatuak), errenta aldeako (alderako), gari, kapoi, su-egur, eta abar

ERREPARU(E. (Begirapen) Erabilkera: erreparatze, erraparatu, erraparazi, erreparagarri, erreparakor, erreparue artu, erreparue euki, erreparuz ibili, erreparue eman, erreparu gutxiko, erreparuik baeko (erreparurik gabeko), erreparu eza

ERRESPETO(A. (Itzal, arrera) Erabilkera: errespetatze, errespetatu, errespetagarri, errespetakor, errespetoa artu, errespetoa eman, errespeto gutxiko, errespeto aundiko, errespetoik bagea (errespetorik gabea), errespeto eza, errespetoa galdu, errespetoik (errespetorik) artu ez, itzala, seriotasun

ERRETEN(A. Urbide, areka, sumatitz, luebai, kaiñu

ERRETRATO(A. Erretratatz, erretratatu, erretratatzaille, ezkon-erretratoa

ERRETXIN(ÑE. (Gizatxarra) Erabilkera: erretxintze, erretxindu, erretxinkeri, erretxiñaldi, erretxinduta, petraldu, erreta.

Esaerak: Ipurterrea / Prakaerrea / Kakanarrue / Suga-gorrie

ERRETXIN(ÑE. (Piñu-lika) Erretxin-argi, erretxinkie (txertaketarako), erretxintsu. Esaera: Erretxinduta (onetik irtenda)

ERRETXIN(ÑE. (Piñu-lika) Erretxinki, erretxindu (asarratze, sutze)

ERRETZAILLE(A. Pipa-artzaillea, pipa-erretzaillea, ziarro-erretzaillea

ERREUS(E. (Erabilkera) Erreusten, erreustu, erreusetan, erreusekin, akastune, elbarrie

ERREUSAI(E. Kiskalusai, gomaerreusai, garmiiñusai

ERREX/ERREZ. Ibilterrex, janerrex, loerrex, edanerrex, botaerrez

ERREZ(A. (Samur, aixa) Erabilkera: errezte, erreztu, erreztasun, errezgarri, erreztzat, errezeen (errezean), errezea (errezero), errezeko, errezkeri, errez baiño (baiña) errezago, oso errez, errezegi, errezago, errezik, erreztxo, erreztxeo, errez samar, jaiki-errez, ein-erreza (egin-erreza).

Esaerak: Errezea (errezero) jo (nagitu) / Errezai (errezari) eldu / Mari-errex / Peillo-errex (nagiak) / Errex zale

ERREZ. Erreztasun, errezago, errezegi, errextxo, erreztxeo, errezkeri, errezena (errezena), errezte, erreztu, errex, xamur

ERREZELO(A. (Iduripen) Erabilkera: errezeloz, errezelotsu, errezelatu, errezelagarri, errezelotzar, errezelo gaiztoa, errezelo onak, errezelo onik eza, errezeloik (errezelarik) eza, susmo, iruipen (iduripen)

ERREZETA(TEA. (Sendagai-agiria)

ERREZIO(A. (Auzolanetan artu oi dan ardo-ogia)

ERREZKADA(DEA. (Illada) Errezkadan erein (azia), errezkadan aldatu (landareak aldatu), errezkadan jun (bana-banaka jun)

ERREZO(A. Errezoz, errezatze, errezatu, errezakoi, errezozale, errosarioa errezatu, jatordutako errezook (jatorduetako errezook).

Esaerak: Errezo luzea ta otordu luzegoa (mirabeen marmarreta) / Errezo motza ta otordu luzea (maikideen guraria)

ERRI(E. Erabilkera: errira, erriin (errian), erriko, erritar, errirako, erritik, erriraiño, erribarru, erri-mugak, erri-mugarri, errilur, erribaso, erri-bide, errikoetxea, erriko plazan, erriko eskolan, erriko mediku, erriko jauntxo, erbarrena, erguena, auzo-erri, arrotzerri, erri-miñez

ERRI-LUR(RREK. Erri-baso, erri-larre, erri-saillek

ERRI-MIN(ÑE. Erabilkera: erri-miñez, erri-mindue, ama-min, etxe-min, larre-min, laun (lagun) miñez

ERRO(A. Erabilkera: errook (erroak), errora, erroko, errotik, erroz, erroik (errorik), erromutur, erro-ziskue (zarraztada), erroibe (gaitza), lau-erroko, bi erroko, errobakarra (bat legortzean), errodun

ERROGATIBAK. Erriak eskatzean

ERROIBE(A. Erromiñe, errape-miñe (abereak), bular-miñe (personak)

ERROMAKO ZUBI(E.

ERROMALATX(A. (Abere-jana) Erromalatxondo, erromalatxosto, erromalatx-zustar, erromalatxazi

ERROMARA(REA. Erromara-langak, erromara-albo, erromara-trangea, erromara-txorie, erromaratxoa, atakea, esatea

ERROMERI(E. Erromerizale, billera, batzarra, dantzaleku

ERROMERO(A. (Tortoka, sendakiña) Erromero adar, erromero osto, erromero lora, erromero usai, erromero-ur

ERROMES(A. Erromesak, erromes-talde, erromes-bide, erromes zale, San Antoniora erromes. Esaera: Askok eitten die San Antonio'ri, eun baten jun-da besteen etorri (askok egiten diote San Antonio'ri, egun batean joan-da bestean etorri)

ERRONDA(DEA. (Parranda) Errondan, errondari, errondazale, erronda ein (egin), errondan ibili, gau-erronda, eztai-errondan.

Esaerak: Ontzaana eitten (ontzarena egiten) / Gautxorie (gabaz argi) / Gaueko orduuk (orduak) kantuz, biaramoneen (biaramonean) lantuz

ERRONDA(DEA. Gauerronda, errondazale, parranda, gauerronda.

Esaerak: Gautxori / Ontzana eitten (ontzarena egiten)

ERRONKA(KEA. Erabilkera: erronkaz, erronkatsue, erronkazalea, erronkakeriin (erronkakerian), erronkakeriz, erronka jo, erronkea bota, erronkaik bae (erronkarik gabe), desaidea, aokarea bota, aoa zabaldu, ao-beroa, ao-zabala

ERROPA(PEA. Erropak, soiñerropa, oe-erropa, barruko erropak, erropa garbiketa, erropa konponketa, erropa-joste, erropak urratu, erropazar, erropa zikin, jantzie, jantzi-erantzin (jantzi-erantzian), jai erropak, lan-erropak

ERROSARIO(K. Errosario ale, errosario kisku, errosarioa errezatu

ERROSARIO-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Muitta-bedarra

ERROSETA(TEA. (Apaingarritarako korapillo mueta)

ERROTA(TEA. (Egaztiaren parapoa, jan-zorroa)

ERROTA(TEA. Errotarrie, errota-zorro, errotari, aldaparo, osin, aize-errota, esku-errota, errotea (oilloen jan-zorroa)

ERROTARI(E. Errotaritza, errota-mutil (morroi), errotari

ERROTZE. (Landarea indarberritu) Errotu, errotsu, erratu, erroberritu, errotik, errotiko, zainberritu, zuztarberritu

ERROTZE. Errotu, errotik, errutsu, erroberritu, zuztar, zain, ondo

ERRU(E. (Kutsua, gaitza) Errutxarra, errugaiztokoa, erru onik ez, erru itxaskorra

ERRUDA(DEA. (Sendabelarra) Errudalakatz, errudaosto, errudausai

ERRUKI(E. Erabilkera: errukiz, errukitze, errukittu, errukitsu, errukibera, errukien, errukarri, errukie artu, erruki izan, erruki baeko (gabeko), errukiik (errukirik) eza, kupirea

ERRUTSU(E. (Errotsu, mardul, azkor) Mutiko errutsue, landarea errutsu dator, garie errotu, txekor mardoa (gizena), gurie

ERRUZ. (Askotza) Asko, izugarri, sekulako, farra-farra, anegaka, imika, gurdika

ERRUZ. (Askotza) Asko, ugari, izugarri, franko, mardul, asero, naiañe, parra-parra, bete-beteko, oso-osoko, anegaka, gurdika, ta abar

ERTZ(A. Erabilkera: kale-ertz, etxe-ertz, bide-ertz, erreka-ertz, itxasertz, ertzeko, ertzea (ertzera), ertzeen (ertzean), ertzetik, ertzik-ertz, lau ertzak, kantoi, kontal, egal, ixkiña, mutur, baztar, muga

ESAMES(AK. Esameska, zeasana (zer esana), berri-kontari, itzitturri, kontu-kontari, berritxukeri

Esan oi da, bein meza ondoren apaizari aditzera ematera aztu omen zitzaion-da, aurreko alkiari zegoenak orrela dei omen zuan: "Martin-errenak modu onetan, koartatenporak dira aste onetan, asteazken-ostiala-zapatuutan" (ostirala-zapatuetan)

ESAN. Erabilkera: esana, esate, esanaz, esateko, esakizun, Esaera, esanaldi, esale, esaneko, esanka, esanaz, esanetan, esangai, esanai, esakera, esatekotan, esan-miñez, bai esango ez esango, esanaan (esanaren) esanez, esanak-esan, zeresango, esan da esan, esanaz gaiña (gaiñera), esate baterako (adibidez), nori esango (esan miñez), esan orduko, esan ordukoxe (esateaz bat), esan eziñe, esan nai eza, zer esanak.

Esaerak: Txakurrenak esan / Astakeriak (astakeriak) esan / Kristoonak (kristorenak) esan / Bereek eta bost esan / Iñun dienak ean / Berealdikook esan / Esan bearrekook esan / Esan bear ezdienak esan (bear ez direnak esan)

ESATE(A. (Itxituraren etena) Sarlekue, irtenlekue, atakea

ESI(E. (Itxitura) Erabilkera: esitzen, esittu, esi-berrittu, esola-esi, alambre-esi, arantza-esi, pareta-esi, luebaie, itxiturea, esibarrue, ezparrue

ESKALE(A. (Beartsue) Erabilkera: eskeko, eskatun, ateetakoa, atekoa, eskaletza, esketik bizi, esketik jan, ijitto

ESKARMENTU. Erabilkera: eskarmentue, eskarmentau, eskarmentatu, eskarmentatze, eskarmentagarri

ESKAS. Erabilkera: eskasten, eskastu, eskasie, eskasaldie, eskaskerin (eskaskerian), eskaseen (eskasean), eskasik, eskastxo, eskastxeo, eskasegi, eskasago, eskasiik (eskasirik) eza, urrittu, murrittu

ESKATIMU. (Eztabaida) Eskatimau, eskatimuz, eskatimuka

ESKE. Erabilkera: eskatze, eskatu, eskea, eskera, eskaera, eskabide, eskakizun, eskari, eskale, eskeko, eskatzaille, eskeen (eskean), diru-eskea, etxe-erre-eskeen (eskean), santu-eskeen (eskean) (santu-irudiaz atez-ate ibilli oi ziran), gabon-eskera, kinto-eskea, mesede eske, erruki eske, iritzie eskatu, baimena eskatu.

Esaerak: Eskaerak luze, eskerrak motz (ijiotena) / Eskatu ez eskatu, begiko zakarra-re (ere) ukatu (zekenkeria)

ESKEIÑI. Erabilkera: eskeintze, eskinte (eskeinte), eskeinka, eskeingarri, eskeiñiiz (eskeiñiaz), eskeiñi bae (gabe) utzi, eskeiñi ez.

Esaerak: Ostatue eskeiñi / Ogi-zatie eskeiñi / Jainkoi (Jainkoari) eskeiñita / Norbere burue eskinka

ESKER(RRAK. Erabilkera: eskertu, eskertze, eskergarri, eskertzekoa, eskertzekotan, eskerrak eman, esker onekoa, esker gaiztokoa, eskerbaekoa (esker gabekoa), esker aldea (esker aldera lan egin), esker-trukeko (esker aldeko), eskerrikasko, milla esker

ESKILBURU(E. (Eskaileren atsedeen lekua)

ESKILLARA(REA. Eskilburu (atseden tokia), zotz-iskillara, iskillaramailla, iskillara-albo, arriskillara, zuriskillara, armaillak, garbastea (albo bakarrekkoa)

ESKIÑASO(A. (Egatzia) Eskiñasokuma, eskiñaso-aapi (kabi), eskiñaso-arrautzak

ESKOLA(LEA. Erabilkera: eskolatze, eskolatu, eskoldun, eskolaz, eskolan, eskolaa (eskolara), eskolatik, eskolaik (eskolarik), eskolaz jantzie, eskola gutxikoa, eskola bagea (gabea), eskolea ikasi, eskolea erakutsi (irakatsi), eskola-etxe, eskola-maixu, eskolaume, erriko eskolea, auzo-eskolea, gau-eskolan. Esaera: Eskolaume-xaxi, asko jan-da gutxi ikasi (guri beiñipein ala esan oi ziguten)

ESKOLAMAIXU(E. Eskolamaixutza, sasi-maisutza, eskola erakusle

ESKOPETA(TEA. Bikañoiko eskopetea, kaiñoi bakarrekkoa, eskupeta kulatrea, pixtoiko eskopetea, eskopeta lafuxe, bost tiroko eskopetea, eskopeta lertu, eskopetaz il

ESKORTA(TEA. (Ardi-itxitura) Jeitxeskorta, gaueskorta, sarobie

ESKU(E. Erabilkera: eskuuk (eskuak), eskuun (eskuan), eskutik, eskura, eskuko, eskuz, esku-gain, esku-barrau, esku-mutur, eskutur, eskutan, eskukara, esku-lan, esku eman, eskuz-esku, eskutik-eskura, esku-zabal, esku-azal, esku-potor, eskuko zaiñek, eskuko beatzak, eskubiko esku, ezkerreko esku, eskumuturreko, eskutaako (eskuetarako), eskue bete, eskuri (eskueri), txistue eman (lanari ekiteko), esku-leku, esku-zare, esku-zulo, esku-makilla, esku-errota, esku-bakarrakin, bi eskukin (eskuekin), eskutako (eskuetako) azkazalak..

Esaerak: Esku oneko / Esku zabaleko / Esku garbiko / Esku zikiñeko / Esku itxikoa / Eskuarte / Eskupekoa / Esku-erakutsie / Eskue ezarri (lapurtu) / Artu-eskue (zeken) / Esku artu (maiña) / Iñon (iñoren) eskutan / Eskumiñek (oroimen-agurra) / Eskurakoi (apala) / Eskutik (kartatan) / Auresku / Atzesku

ESKU-LAN(AK. Esku-lanetan, eskulanez, eskulangintzan, erepizio, txirri-marrak

ESKU-ZABAL(A. Erabilkera: esku zabalekoa, esku-zabaltasun, eskue zabaldu (laguntza), biotz zabalekoa, emankorra, aseroa, opazkoa

ESKUARA(REA. Eskuaraz, eskuaratze, eskuaratu, eskuaraketa, eskuara kirten, eskuara buru, eskuara ortz, eskuaragille

ESKUARTE(A. (Ondasuna) Eskuarteen (eskuartean), eskuarteko, eskuarteako (eskuarterako), eskuarte oneko, eskuarteik (eskuarterik) eza, eskuarte urrikoa

ESKUBI(E. Erabilkera: eskubira, eskubikoa, eskubitik, eskubitaa (eskubitara), eskubialden (eskubialdean), eskubiko alderdie (alderdia, soñaren erdia), eskubiko belarrie, eskubiko bizitza, ta abar.

Esaerak: Eskubiko begitik ikusi (ontzat artu) / Idi-eskubie (eskubitik uztartzen dana) / Eskubiko eskuukin (eskuaz) zabaldu, ta ezkerakin bittu (aurrena eman, da gero kendu)

ESKUBIDE(A. Eskubidez, eskubideik (eskubiderik), eskubidedun, eskubide osoz, eskubide guziikin (guziarekin), eskubide gutxiko, eskubideik bae (eskubiderik gabe), eskubideik (eskubiderik) eza

ESKUIAL(A. (Esku-oiala) Esku-zapie, eskutrapue

ESKUKO-AZKAZAL(AK. Eskuetako azkazalak

ESKUKO-BEATZ(AK. Eskuetako beatzak

ESKULEKU(E. Eskuzulo, elduleku, kirten, azta, golda-esku, ara-esku

ESKUMIÑEK. (Oroitamen Esaera soilla) Eskumiñek eman, eskumiñek ekarri

ESKUMUTURREKO(A. Eskumuturreko katea, eskumuturreko erlojue, ta abar

ESKUPEKO(A. (Saria) Eskupekoa eman, eskupekoa artu, esku-erakutsie, gabon-sarie, erregaloe

ESKURAKOI(E. (Aberea) Eskulari, eskurakaitz

ESKURATU. (Jabetza) Erabilkera: eskuratze, eskuratzeko, eskuratzekotan, eskuragaitz, eskuratu nai, eskura etorri, nereanatu (nereganatu), zureanatu (zureganatu), bereanatu (bereganatu), ta abar

ESNATU. Erabilkera: esnatze, esnatzeko, esnatzekotan, esnai (esnaa), esnagarri, esnaakor, esnaagaitz, esnaerazi, esnaialdi (esnaaldi), esnatu ezinda, esnaatu eziñik, esnaatu berri, erdi-esnai

ESNE(A. Erabilkera: esne egosie, bei-esne, artesne, asto-esne, auntz-esne, esne-apar, esne-gaiñe, kafesne, esne-mamittue, esne galdue, esne mindue, esnezale, esne-saltzaille, erraberoa, oritze

ESNE-PERRETXIKU(E. (Perretxiku mueta gaitzetsia)

ESOLA(LEA. (Zutikako taketa) Gaztaiñosolak, kantal-esolea, esola-esie, erreusta

ESPALDA(DEA. Espaldan, espaldako, espaldatik, espaldara, espalda-ezur

ESPALDA(DEA. Mendi-espaldan, bide-espaldea, euzki (eguzki) espaldatik, egie, muiñoa, epaie, bizkarra

ESPERANTZA(TZEA. (Itxaro) Erabilkera: esperantzea, esperantzaz, esperantzan, esperantzekin (esperantzarekin), esperantzagarri, esperantzaik (esperantzarik), esperantzakor, esperantza ona, esperantza gutxi, esperantza bae (gabe), esperantzak galdu, esperantza eza, espero

ESPOLOI(A. Oinbide, bidegal, bidertz, bidatxor, arlosadi

ESTAKA(KEA. (Ez lodi ta ez mee, egur mozkotea) Estakatu, estakaz jo

ESTALGARRI(E. (Euritakoa) Goardasola

ESTALI(E. Erabilkera: estaltze, estaldu, estalketan, estalerazi, estalgaitz, estalerrez, estalpea, estalie eman (etxeari), oe-estalkie, estalgarrie (euritakoa), erdi-estaliin (erdi-estalian), estali bae (gabe), zikin-estalie (arropa illuna)

ESTALI. (Abera umetzea) Estaldu, irixkook (idizkoak) beie, akerrak auntze, aariik (aariak) ardie, ta abar

ESTALKI(E. Oe-estalki, mai-estalki, zikin-estalki, estalgarri (euritakoa)

ESTANKERO(A. Tabakosaltzaille, tabakozale

ESTE(A. Erabilkera: esteek, esteetan, esteetako, estagorrie, este-lodi, ondo-estea, estearteko, estea-puztu, estea-lertu, estesobra, estea eten

ESTESOBRE(A. Apendize

ESTRAPUZU(E. Estrapuzuka, estrapuzuik (estrapuzurik), estrapuzu ein (egin), estrapuzuik bae (estrapuzurik gabe), estrapuzu-lekue, pauso-utse

ESTREIÑAU. (Lenaldiz jantzi) Soiñekoa estreñau, oiñetakook (oiñetakoak) estreñatu, estreñatzeko, estreñau bae (estreñatu gabe)

ESTU(E. Erabilkera: estutze, estutu, oso estu, estugo, estugi, estutxo, estuxeo, estuxamar, estuantzeen (estuantzean), estugarri, estuik (esturik), estutik, estuasun, melar, urri.

Esaerak: gerrikoa estutu (neurtu), ortzak estutu (asarratze)

ESTUASUN(E. Erabilkera: estuasunez, estuasunik, estuasuneen (estuasunean), estuasunaldi, estuasunik bae (gabe), estuasun gutxikin (gutxirekin), estutasun, larritasun.

Esaerak: estu bai estu / Estu ta larri / Larri ta gorri / Estuasun gorriin (gorrian)

ESTUTZE. Estutu, estuasun, estualdi, estu bai estu, estututa, estutzeko lain (aiña), lertu zoriin (zorian)

ETA/KETA. Lapurreta, egurreta, bedarreta, zuriketa, aldaketa, bordaketa

ETAA. (Atera) Etxetik etaa, zuztarretik etaa, etaatzte, etaagaitz, bertsook etaa (bertsoak atera), kontuuk etaa (kontuak atera)

ETAALDI(E. (Ateraldia) Etaaldi utse (ateraldi utsa), etaaldi (ateraldi) nasaie, etaaldi (ateraldi) zoroa, etaldi kaxkarra (ateraldi motza), burutaldie

ETEKIN(ÑE. Etekiñe kendu, etekin ona, etekiñez urri, etekiñik eza

ETEKIN(ÑE. Etekiñe kendu, etekiñe eman, etekiñe eza, irabazie, obarie, etorrie, eterkiñe, emaitze, proetxue (probetxue)

ETEN(A. Etetze, etenda, eten-errez, etengaitz, baasarea eten, arie eten, lur-etena, edur-etena. Esaera: Ez da laneen (lanean) etengo (nagitasun)

ETEN. Erabilkera: etetzen, etenda, etenkorra, etengaitze, etenbidea, etenkizune, etenerreza, etenunea (etenguna), etenaldie, etena (hernia), ar-emanak eten, tratue etenda, arie eten, lurretena, edur-etenak, etenerazi, eten baeko (gabeko), etenaldiik (etenaldirik) eza (atsedenik gabe), ausi, moztu, ebai, erdibittu.

Esaerak: Laneen (lanean) etetzen (alegiñetan) / Eten ero (edo) urratu / Zirt ero (edo) zart (dezakena egin) / Ez da laneen (lanean) etengo (nagiaren fama)

ETIK. Neukenetik, eiñetik (egiñetik), daonetik (dagoenetik)

ETORRI(E. (Maiña) Erabilkera: etorkizun, etorbide, itz-etorrie, etorri onekoa, etorriik (etorririk) eza, etorri gutxikoa, gezur-etorrie (gezurria), eozertaako (edozertarako) etorrie, etorrie agortu (iturriari, errekarri).

Esaerak: Diru etorrie (irabazpidea) / Orrek ukalondotik ee (ere) itzeingo luke (egingo luke)

ETORRI. Erabilkera: etorriiz (etorriaz), etortze, etortzeakoon (etortzerakoan), etortzekotan, etorrira, etorrera, etorraldi, etorrerazi, nator, netorrela (nendorrela), zatoz, zatozela, dator, datorrela, etxea (etxera) etorri, urriñetik etorri, lo-gurea etorri, pozik etorri, negue dator, berandu zatoz, ez dator, etorri bearra (alabearra), jun-etorriin (joan-etorrian), etor-berritan, oiñez etorrira.

Esaerak: Salto baten etorri naiz (nauzu) (aldi laburrerako) / Etorri ta bertan-goxo (astiro egon) / Etorri banaiz etorri naiz... (etorriaren damuz) / Juteko (joateko) larri ta noiz etorri eztaki (ez daki)

ETSAI(E. Erabilkera: etsaitzat, etsaikeri, etsaiek, alkarren etsai, infernuko etsaiek

ETSI. Gaitzetsi, ederretsi, onetsi

ETSIPEN(A. Erabilkera: etsipenez, etsitze, etsikor, etsie, etsie artu, etsiin eon (etsian egon), etsigarri, etsialdi, etsierazi, etsi ezinda, etsi-etsiin (etsi-etsian), erdietsita, etsi bae (gabe), etsiik (etsirik) artu ez, etsipena eman, etsipena artuta

ETXALDE(A. (Etxea ta lurrak) Etxalde zabala, etxalde junttoa (lurrez urria), etxaingurue, eremue, basarri-etxea

ETXAOLA(LEA. Artzai-etxaola, ikazkin-etxaola, uso-etxaola (uso-eizarako), eillor, aterpe, leorpe, etxaordeko, teillape, babesa

ETXE(A. Erabilkera: etxera, etxerako, etxerakotan, etxeraiño, etxeratze, etxetik, etxeik (etxerik), etxeko, etxekoi, etxerakoi, basarri-etxe, kale-etxe, etxebikutz, etxekoane, etxebizitza, etxe-errenta, etxeuts, etxape, etxaburu, etxe-azpi, etxaoste, etxaurre, etxetarte, etxe-berritze, errikoetxe, auzoetxe, elizetxe, zoro-etxe, jaztetxe, gurtetxe, araetxe, sardaetxe, mendi-etxe, etxebakar, etxaola, etxaordeko, etxegille, etxeren bat, etxez-etxe, etxeberri, etxaluze, etxeaundi (toki izenak), eta abar.

Esaerak: Etxekalte (ajolagabea) / Etxezulo (etxe-maitea) / Lapur-etxe (tratu-etxea)

ETXekoANDRA(DREA. Etxekoandratza

ETXekoANDRA(DREA. Etxekoandratza, etxekoandrakeri

ETXekoBURU(E. Etxejaun, etxenausitza (etxenagusitza)

ETXekOI(E. Etxezalea, etxerakoie, etxemaittea.

Esaerak: Etxezulo / Amazulo

ETZAN. Erabilkera: etzate, etzanda, etzatea (etzatera), etzateako (etzaterako), etzateakoon (etzaterakoan), etzanaldi, etzanalditxo, etzantxo bat, etzanlekue, bai etzango ez etzango, etzateko gogoa, etzinda, etzaneen eon (etzanean egon), jaiki-etzaneen dabil (jeiki ta etzan ibili)

ETZI. Erabilkera: etzikoa, etzitik, etzirako, etziraiñokoa, etzirarte, etzirartekoa, etziezkio (etziezkero), etziezkeroztik, etzi-zortzi, etzi-amabost, etzi-oetabi (ogeitabi)

ETZIAMU. (Etzidamu) Etziamu goizetik, etziamu gauerako

EUKI. (Eduki) Erabilkera: eukitze, eukitzeko, eukiko, eukie, eukiiz (eukiaz), eukialdi, eukileku, zerbait euki, eukimin, euki-gose, eukinaie, eukitzeko gogoa, euki bae (gabe), ez eukitzea, eskutan (eskuetan) euki, etxea utsik euki, gurasook (gurasoak) euki, dauket, dauzket, daukezu, daukezue, dauke, dauzke, ta abar

EUKI. (Eduki) Eukitze, eukialdi, euki ez euki, gogon (gogoan) euki, begitan euki, ontzat euki, ta abar

EULI(E. (Xomorroa) Eulaundi, eulitxiki, mandauli, itauli, euli-ezpatak

EUN(E. (Eguna) Eunero, eunero, euneko, eundaiño, eunik, eunsenti, eunabar, eunargiz, eun osorako, eunerdi, eunerdika, eun da erdi, bi eunetan, eun-bizbat (egun-bizbat), zortzi eun, amabost eun, mezaeun, jaiotzaeun, ezkoneun, San Joan eun, da abar

EUN(E. (Liñua lantzean) Eungintza, eunzapik, eunpiezak, eunlea, eunkie, eunezko, eun xalgea, eun latza, eun-matasa, euniruten

EUN. Erabilkera: eunek, eunekin, eunbana, eunendako, eunik, eungarren, euneko, eunetik, eunentzat, eun-milla, eunkak

EUNARGIZ. (Egunargiz) Eunargitan (egunargitan), argitik-illunea (illunera)

EUNLE(A. Eungiñe, telagillea

EURI(E. Erabilkera: euritantan, eurigizi, eurigilba, euri-zaparrada, euritsu, eurite, euritan, euriik (euririk), euleun (euriegun), euribisuts, eurilanbro, eulase (euriz ase), eurizipritzin, euri ankamea, ostaleuri, odeieuri (trumoikoa), euri aizea, euri laiñoak (laiñoak), eurie ein (egin), eurie asi, eurie ekin, euri-itxura, euri asko euri gutxi, izugarrizko euritzak, eurie goien-beean, eurie erradaka, eurie ibaika, eurie atertu

EUTERA(REA. Euterako, euteratik, euteraa (eguterara), eutera begi, euzki (eguzki) alde

EUTSI. Erabilkera: euskor, euste, eutsie, eutsitze, eustaille, eustzaille, eusgarri, eusleku, itzei (itzari) eutsi, eutsi eziñeko, barrei (parreari), eutsi ezinda, eutsi naie, eutsi errex, eusgaitze, eutsi ez eutsi alperrik da, sostenittu.

Esaerak: Bereei (bereari) eutsi (berekoia) / Zartaiñei (zartagiari) kirtenetik eutsiko dio (etxeakoandre xorrotxa)

EUTSI. Euste, eusteko, eusgarri, atzera eutsi, barrei (parreari) eutsi

EUZKI(E. (Eguzkia) Euzkitsu, euzkitan, euzkiik (eguzkirik), euzkittu, euzki iesi (igesi), euzki epeletan, euzki berotan, euzki galdatan, euzki irteera, euzki sarrera, euzkie bete-beteen (bete-beteen), euzkialdetik, euzki begiin (begian), euzkie izkuta (izkutatu), euzkie goien (udaran), euzkie beean (neguan)

EXEI. (Exegi, zinzilikatu) Erabilkera: exeitze, exeitzeko, exeitzekotan, exeita, exeialdi, exeierazi, exeilekue, kakoon (kakoan) exei, lepotik exeita, erropak exei (legortzeko), txorixok ixei (legortzeko), txintxilik jarri, txintxilika euki

EXEILEKU(E. (Aberreen izter-giltza)

EXERLEKU(E. Jarlekue, aulkie, zizellue, iruankako aulkie, bankue, sillea

EXURRE(K. (Jantzien aloztura) Exurtue, ezurdune, alotza, azpildurea

EZ-IKUSI. Ez-ikusi ein (egin), marro ein (egin), alboa eman (jira erdi egin)

EZ-JAKIÑ(E. Erabilkera: ez-jakiñeko, ez-jakiñeen (ez-jakiñean), ez-jakintasun, ez-jakite, jakin bae (gabe)

EZ. (Aurrezkia) Ez-jakin, ez-ikusi, ez-gauza, ez-aittu (entzungor)

EZ. (Ezetza) Erabilkera: eza, ezeen (ezean), ezetzeen (ezetzean), ezetzik, ezeztu (ezeztatu), ezeztatze, ezeztapen, ezeztarazi, ezezkoa, ezik, ezta, ez ba (ez bada), ezetzai (ezetzari) eutsi, ezereza, osasunik eza, gogoik (gogorik) eza, lanik eza, ezezkor, ez eze, ez ezik, ikusten ez, lotsatzen ez, astiik (astirik) ez, nai ez, ez det, ez dezu, ez do, etzat (etzait), etzatzu (ez zaitzu), etzako (etzai), ez dakart, ez dakartzu, ez dakar, oi ezbezela, iñor ezbezela, zer galduik (galdurik) ez, zer esanik ez, zer ikusiik (ikusirik) ez, nai ezta (nai gabe), tokiik (tokirik) ez-ta, diruik (dirurik) ez-ta, ze galduik (zer galdurik) ez-ta, ezbear, ezberdin, ezjakiñeen (ezjakiñean), ez-ikusi, ez-gauza, ez-eitteko (ez-egiteko), ez-ordu, ez-garai, ez-leku, ez-aittu (entzungor), ez-ezaun (ez-ezagun), ez-bezelako, ez-bideetan, ez-ustekoa, ez-ezautu (ez-ezagutu), ez-izena, ez-urtea, ez-aldie, ez ba'letor, ez balekar, ez balitz, ez baziñeke, ez giñen, etzebiltzen (ez zebiltzan), da abar.

Esaerak: Ez buru ta ez anka / Ez gatz eta ez pipar / Ez ur eta ez salda / Ez arre ta ez so (ganora, arreta gabeak) / Ez nora ta ez ara / Ez ara ta ez ona / Ez nungo ta ez ango (jaberik gabea) / Ez daoneen ez daolako (ez dagonean ez dagoelako) / Ez otz eta ez bero / Ez zu ta ez mu / Ez nun da ez an / Ez nundik eta ez andik (ustegabe) / Ez ardo ta ez ur

EZ. Gosez, otzez, bildurrez, barrez, miñez, ganorez

EZARRI. Erabilkera: ezartze, ezarrita, alkarri ezarri, lurrei (lurrari) ezarrita, ezartzeko, ezartzeakotan (ezartzerakotan), itxatsi, erantsi, geittu, azi, luzatu, pixue ezarri, tarraskakoa ezarri, gaitzizena ezarri, gaitze ezarri, atzaparrak ezarri (lapurtu)

EZARRI. Ezartze, itxatsi, zatiberrittu, geittu

EZAUERA(REA. (Ezaguera) Erabilkera: ezauera, ezaueradun, ezaupen (ezagupen), ezaupidez (ezagupidez), ezaumena (ezagumena), ezaueran (ezagueran) sartu, ezauerea (ezaguera) euki, ezautze (ezagutze), ezautu (ezagutu), ezaugarri, ezauera (ezaguera) aundiko, ezauera (ezaguera) gutxiko, ezaguera baeko (ezaguera gabeko), ezaueraik ez (ezaguerarik ez), ezauera (ezaguera) aundi baea (gabea), ezauerea (ezaguera) galdu (zentzua joan)

EZAUTU. (Ezagutu) Erabilkera: ezautze (ezagutze), ezauera (ezaguera), ezaune (ezaguna), ezaumen (ezagumen), ezaun zatzu (ezagun nabari zaitzu), ezaugarri, ezaupen, ezautuerazi, ezaueran sartu, ezauera baeko, ezauera gutxiko, ezaueraik eza (ezaguerarik eza), zentzu baeko, tun-tune, tun-tunaldi

EZAUTU. (Ezagutu) Ezautze, ezaun, ezaupide, ezaguera, ezautzeko, ezautzekotan, ezautuazi (ezagutuerazi), ezaupen, ezautunaieza

EZBEAR(RRA. Ezbearrez, ezbearreko, zoritxar

EZE(A. Ezatze, ezatu, ezatasun, ezko, eze-ezea, bedar-eze, egur-eze, ezagarri

EZER. Erabilkera: ezertan, ezertaako (ezertarako), ezertakotzat (ezer dalakoan), ezeatik (ezergatik), ezer izatekotan, ezer baiño (baiña) len, ezer gutxi, ezertxo bae (gabe), ezer bae (gabe), ezer ez, ezer onik, ezer ez-bezelakoa.

Esaerak: Ezer ez eta pesta / Ezer ez eta zerbaitt uste / Narru-gorriin (narru-gorrian) geldittu / Aoa-bete ortzekin geldittu (ezertxo gabe)

EZER. Ezertaako (ezertarako), ezeatik (ezergatik), ezertan, ezerez, ezer izatea (izatera), ezerbaiño, ezerbae (ezergabe)

EZEREZ(A. Ezereztu, ezerezetik, ezerbae (ezergabe), utse, batez (baterez)

EZGAUZA(ZEA. Oi ezbezelakoa

EZI. (Abereak) Ezitze, ezitzaille, uztarrin (uztarrian) ezi, goldan ezi, esku bitatik ezi (naiz ezker, naiz eskubi)

EZI. Erabilkera: eziiz (eziaz), ezitze, ezita, ezikor, ezibera (gozatsue), eziera, eziketa, ezigaitz, ezigaizto (erdi-ezian), gaizki ezie, ezitzaille, ezi baeko (gabeko), eziko eztana (ez dana),

uztarriin (uztarrian) ezi (idiak), laneen (lanean) ezitzen (zailtzen), nor bere burue ezi (nortasunean sartu)

EZIK. (Ezean) Bera ezik, zaarrak ezik, nora ezeen (ezean), beera ez-ezik

EZIK. Onezik, ondoezik, ez-ezik, nora-ezik

EZIN(ÑE. Eziñeen (eziñean), eziñik, eziñezkoa, ikusi ezin, ibili ezin, poztu eziñe, zuzendu ezinda (eskuratu eziñik), eziñala (geiegi).

Esaerak: Bizi eziñe (urritasuna) / Ezin ikusie (gorrotoa) / Ezin konpondue (elkartu eziña) / Burue makurtu eziñe (arrokeria) / Kabittu eziñe (aundinaikeria) / Konta eziñala diru (aberats burrukatua)

EZKALU(E. (Errekako arraitxo) Ezkaillu, ezkalukuma, ezkaluar, ezkalusare

EZKEO-EZKIO. (Ezkero) Ezkeoztik (ezkeroztik), ezkeokoon (ezkerokoan), jun ezkie (joan ezkero), arrazkie, geroztik

EZKERO. Atzo ezkero, onezkero, arrazkero, noiz ezkero?

EZKERRAIEN(A. (Sastrapa)

EZKERTI(E. (Eskuz ezkertia) Katxoa

EZKO(A. Ezkotze, ezkotu, ezkotasun, ezkogarri, ezkura, ogi ezkoa, lur ezkoa, ta abar

EZKO. (Azko, izko, ozko, uzko) Zurezko, gomazko, burnizko, plomozko, narruzko

EZKON-OE(A. (Senar-emazteen oea)

EZKON-UZTARRI(E. (Senarrari sorbalda, ta emazteari burua estaltzen zaien zapia)

EZKONDEIE(K. Deiek ein (egin), lenengo deie, otsein (otsegin), bigarren, irugarren,....

Esaerak: Saietsa ausi / Bi saiets / Iru saiets /...

EZKONDU. Erabilkera: ezkontza, ezkontze, ezkondu, ezkongai, ezkonbagea (ezkongabea), ezkonberri, ezkon-zaar, ezkon-urrena, ezkon-aurreko, ezkondu, ezkon-zaartuta, ezkon-deietan, ezkon-eune (ezkon-eguna), ezkon-urteen (ezkon-urtean), ezkon-bideetan, ezkon-pozet, ezkon-miñez, ezkon-bildur, ezkon-itzek eman, ezkon-sarie (arreo), ezkontza-auste, ezkontza-ausle, eztai-bazkari, eztai-erronda, andrageie, gizongie, ezkon-launek (ezkon-lagunak) (ezkongaien adiskideak).

Esaerak: Saietsak ausi (ezkon-deiak) / Uztartu (ezkontza) / Apiti ies (kabitik iges) (ezkontzaz aldatu) / Atzo barrez biar nearrez, andra gaztea etxea miñez (atzo parrez biar negarrez, andre-gaztea etxera miñez)

EZKONTZAUSTE(A. Ezkontzauste, bizialargundu

EZKUR(RRE. Erabilkera: ezkurrik, ezkurrez, ezkurtsue, ezkurtza, ezkurreen (ezkurreen), ezkurdie, ezkurlekue, ezkurralea, ezkur-kaskala, ezkur tartena, ezkur-txerrie (mendiko zerria), pago-ezkurre, aitezekurre (aritezekurra), arte-ezkurre. Esaera: Ezkur urte, edur urte

EZORDU(E. Ezordutan, ezorduk (ezorduak), ezgaraie

EZPAIN(ÑE. Erabilkera: ezpaiñek, ezpaiñeen (ezpaiñean), ezpaiñeko, ezpaiñetik, ezpaiñea (ezpaiñera), ezpaiñetan, ezpaiñetako, ezpaiñetatik, ezpaiñetaa (ezpaiñetara), gaiñeko ezpain, azpiko ezpain, ezpain-irtenak, ezpaiñek gorrittu, ezpaiñek zimurtu, ezpain-kiñue, ezpaiñek miaztu

EZPAL(A. Ezpaldu, egur-ezpal, ezpaltxo, ogiezpala, lurre ezpaldu.

Esaerak: ezpaletiko (jatorritiko), nolako egur alako ezpal (leenen antzeko)

EZPAL(A. Ezpaltzen, ezpaldu, ezpalka-ezpalka, pago-ezpala, ezpalburrunda

EZPARRU(E. Barruti, barrutegi, itxitura, esibarru

EZPARTZU(E. Ezpartzukie (ontziak garbitzeko), ezpartzu-arie, ezpartzu-soka, ezpartzu-kapela, ezpartzu-kanpaxa

EZPATA(TEA. Ezpatadun, ezpataz il, ezpatagille, ezpata-aobikutze, ezpata-azta, ezpata-dantza, txanka-ezpata, seiko ezpata (jokurako kartak), ta abar

EZPATA-BEDAR(RRA. (Iztingetako belarra)

EZPATIN(ÑA. Ezpatin lora, ezpatiñosto

EZTABAIDA(DEA. Erabilkera: eztabaidan, eztabaidaz, eztabaidaldi, eztabaidatsu, eztabaidagarri, eztabaidaik (eztabaidarik), eztabaidak, eztabaidaka.

Esaerak: Akerra etaa (atera) (eztabaida sortu) / Mukoka / Muturka / Kiskillan / Burrundaran (itzez-itz jardun) / Aiko-maikoon (aiko-maikoan) txikopleittoon (txikopleittoan) (patxadazko eztabaida)

EZTAI(E. Erabilkera: eztaiek, eztaietan, eztai-bazkari, eztai-apari, eztai-konbittea, eztaizaleek, eztai-eun (egun), eztai-ondo, eztaimaien, zidar-eztaiek, urre-eztaiek

EZTARRI(E. Erabilkera: eztarriin (eztarrian), ezterrira, eztarrireko, eztarriko, eztarritik, eztarriko min, eztarriko leorra, eztarriko lakarra, eztarri oneko (kantari ona), eztarriko zuloa, eztarrie itxita, kontrako eztarri

EZTEN(A. Eztenkara (eztenkada), eztendu, ezten-zulatu, abarka-ezten, zapata-ezten, eztenzulo, akullu-ezten

EZTEN-MELAR(RRA. (Zurerako tresna) Trintxea, furmoia

EZTI(E. Ezti-markatsa, eztigaie, basa-ezti, ezti-zorro, ezti-zale, umekaiek

EZTUL(E. Erabilkera: eztulka, eztulek, eztulaldi, eztulberea, eztule samurtu, eztule gordindu, eztul-leorra, aize-eztule, txutxurrutxu-eztule (aurtzaroan oi da), eztulek eman (eztul eraso).

Esaerak: Txakur-eztule (zaratatsua) / Tixiko-eztule / Ernai-eztulek (eztul xeeak) / Gezur eztulek (loxintxaz)

EZUR(RREK. Erabilkera: ezurrea (ezurrera), ezurretan, ezurretako min, ezurretako gaixoa, ezurretako gaitze, kaskar-ezur, buru-ezur, matrailla-ezur, okotz-ezur, bizkar-ezur, lepa ezur, saiets-ezur, ezurgiltzak, juntura-ezur, berna ezur, orkatilla-ezur, ukabil-ezur, besaezur, iztar-ezur, ezur-ausi, ezur-printzatu, letagin-ezur..

Esaerak: Ezurtsu / Ezurraundi / Ezur uts / Ezurretaiño (ezurretaraiño) bildurre sartu / Ezurrek goortu (gogortu)

EZUR-AUSI(E. Ezur-auste, ezur-printzatu, besoa ausi, saietsak ausi, ta abar

EZUR-ETAREA. (Ezur-aterrea) Ukalundoa etaa (atera), eskumuturre etaa, besoa etaa, ta abar

EZURLOTURAK. (Ezurgiltzak) Junturak

FABORE(A. Erabilkera: faborez, fagore ein (egin), fagore eske, fagore bear, fagoregille, fagore galanta, fagore gutxi.

Esaerak: Amaika fagore eiñe (egiña) (fagoreak sarri egiña) / Fagore ein leikio (egin lekiok) zenbaiti... (esker txarraren adierazgarria)

FALTA(TEA. Erabilkera: faltatze, faltatu, faltakorra, faltaerazi, faltaik (faltarik), falta bagea, pixu-faltaz, etxetik falta, iñokin (iñorekin) faltatu, faltea somatu

FALTSO(A. Faltsikeri, faltsotasun, aragi faltso, gizen faltso, diru faltso

FAMA(MEA. Erabilkera: famaz, famatze, famatu, famatue, famoso, famagarri, famaldi, fama on, fama txar, lapur famakoa, dirudun fama, ta abar

FAMILI(E. (Sendia) Familikook (familikoak)

FARDOTU. (Sagar, arbi, erromolatx eta abar, sasoia galtzean) Fardotze, fardotuta, arrotu, leortu

FERI(E. Erabilkera: ferira, feritik, feriin (ferian), feriratu, ferizale, feri-gizon, ferira etaa (atera, salgai), feriin (ferian) erosita, illeroko ferie, urteko ferie, urte-zarretako ferie (Elgoibar'en), Santalutzi'ko perie (Urretxu-Zumarraga'n), ferikoz (feri egunean)

FIATU. Erabilkera: fiatze, fiatzekotan, fiakor, fiakaitz, fiagarri, fiatu eziñekoa, fiatu eza, ez fiatzen

FIN(ÑE. Erabilkera: fiñik, fintze, findu, fiñeza, oso fiñe, fin-fiñe, fiñetik gutxi, fiñezaik (fiñezarik, fintasunik) eza, aurpegi fiñekoa (leuna), ots fiñe (soria), aize fiñe (otza)

FORMAL(A. Formaltze, formaldu, formalduta, formalidade gutxi, formaltasunik eza, formalaldiin (formalaldian) sartu

FRAILE(A. Frailetza, mezakoa, fraile-lego, frailegai

FRANKO. (Askotza) Erabilkera: frankotan ibili, zeasana (zeresana) franko, mixerie franko pasatue, gezurre franko esan, eltxoa franko ba'dabil

FRANKO. (Ugari) Frankoa (oparokorra), frankotan, frankoaldiz, asko, sarri, emankorra

FRANKOLIÑ(E. (Paseko egaztia) Basaoillo, basaoillar

FRANTZI(E. Frantzia (Frantzira), frantziko, frantzitik, frantzes, frantziar, frantzesaro (Irun'dik Altsasurako trenbide ebakitze aroa)

FRESKO(A. Erabilkera: freskatze, freskatu, freskotasun, freskura (otz-antza), freskator, freskagarri, freskoik (freskorik), freskotan, fresko-freskoa (ezetasun), goiz-freskura, aize-freskoa, ur-freskoa, arrautza, freskook (freskoak), arrai freskoa, ta abar.

Esaerak: Freskotzarra / Freskokillo / Mari-freska / Fresko-ontzi / Freskurea dariola (nasaitasun) / Fresko aldiin (aldian) (sasoian)

FRESKO(A. Freskatzen, freskatu, freskura, ur-freskoa, aizea freskatu

FRUTA-ARBOLA(LEA. Fruta-arbolak, gaztaiñondoa, maatsorpoa, aranarbola, ta abar

FUBOLISTA(TEA. Fuboljoku, fubol-zelai

FURI(E. (Uneko zerbait, moda) Furiz, furikoa, furi-furiin (furi-furian), furi gaiztoon (gaiztoan) (kasketaldian)

FURRIARA(N. (Asarrez) Furriaraz, furriaraka, furriara baten jarri

FURRIÑE. (Aize burruna) Aizefurriñe, aize furriara, aizetxistu, furrinka (abereen sudur-txistua)

GA. Kolorga, zozonga, iztinga, berdinga, baztanga, luzanga

GABAN(A. (Txamarra luzea) Gabardina

GABON-ENBOR(RRA. (Gabon-gau osorako sugaia)

GABON-ZARREKO FERIE. Elgoibar'en izan oi da

GABON. Abendua'ren 24'a. "Gabonak", "gabon jaiek" (jaiak)

GAI. (Gauza-diña izan) Erabilkera: gai izan, erozertaako (edozertarako) gai, esangai, jardungai, ikusgai, salgai, ezkongai, izpidegai, gai eztana (ez dana), gauza ez, diña izan

GAI. Ezkongai, abadegai, salgai, ikusgai, esangai

GAILLU(E. Txerri-gaillu (urdai-azala)

GAILLUR(RRE. Erabilkera: gaillurrea (gaillurrera), gaillurreen (gaillurrean), gaillurreko, gaillurretik, gaillurrik, gaillurrez-gaillur, gaillurreako (gaillurrerako), gaillurreaño (gaillurreraíño), gaillurpeen, tontorra, bizkarra, gaiñe

GAILLUR(RRE. Teillatu gaillur, gaillurraga, gaillurrabe, gaillurteilla

GAIN(ÑE. Erabilkera: gaiñeen (gaiñean), gaiñeko, gaiñetik, gaiñea (gaiñera), gaindik, gaiñeatu (gaiñeratu), gain-gaiñeen (gain-gaiñean), gaintxoon (gaintxoan), gaiñez, gaiñezka, gainbeera, gain-zurdea (izoztua), ur-gaiñeen (ur-gaiñean), zaldi-gaiñeen (zaldiz), gaiñeakook (gaiñerakoak), gaiñerantzekook (gaiñerantzekoak), gaiñeatikook

(gaiñeratikoak), gaiñeandikook (gaiñerondikoak) (osterongoak), leenaz gaiñea (gaiñera), orrezaz gaiñea (gaiñera), ikusiiz (ikusiaz) gain, oe-gaiñekoa, mai-gaiñekoa (estalkia, zapia).

Esaerak: Danaan gaindik (oztopoak ausi) / Jakiñeen gaiñeen (jakiñaren gaiñean) (aurrez jakiñean) / Buruz-gaiñ (buruaz-gain, lanak) / Gaiñez eiñerazi (egiñerazi) (bete, aspertu) / Gain-azpi (irauli) / Azpikoz-gain naastu (egia izkutatuaz gezurra azaldu) / Gaiñe artu (norbait zapaldu) / Eun dana ankaan gaiñeen (egun osoa exertzeke) / Ur-gaiñeko pitxetan (zoro-zoro bizi) / Edur gaiñeko aizeek otsoa-re leizeratu (elur gaiñeko aizeak otsoa ere leizeratu)

GAIN. Mendigain, bidegain, urgain, bizkargain, esnegain

GAIÑEZ(KA. (Neurritz gaiñera) Esneek (esneak) gaiñez ein (egin) (egostean), errekea gaiñezka, gaiñez erain (eragin) (sentierazi), zubie gaiñezka (urak estalita)

GAITA. (Aldarte) Erabilkera: gaitan, gaitako, gaitaz, gaita oneko, gaita txarra, zenbat gaitatan, gaitaik bae (gaitarik gabe)

GAITZ(E. (Gaixotasuna) Gaitze sortu, gaitzek mendeatu (gaitzak menderatu), gaitzek utzi, gaitz txarra, gaizbolara (gaizbolada), izurritea

GAITZ. (Kalte) Gaitz ein (egin), gaitz-naie, gaitz-billa, gaitzetsi, gaizkor, gaizkille, gaitzez artu (esana gaizki artu), gaitzik bagea (gabea).

Esaerak: Gaitz aundibaea (aundirik gabea) / Euli bat iltzeko gaitzik ez (on utsa)

GAITZ. (Zail) Erabilkera: gaitzazie, gaitzikusie, asegaitz, egosgaitz, agorgaitz, ezikaitz, gozakaitz, eta abar

GAITZ/KAITZ. Ezigaitz, geldigaitz, barkagaitz, moldakaitz, izukaitz, gozakaitz

GAITZETSI(E. (Abera amak zapuztua) Arkuma gaitzetsie, eraoska

GAITZETSI(E. (Ama-ezkongea gaitzetsia) Sasikoa, sasikuma

GAITZOSATU. (Zauria osatu) Gaitzosatzen, gaitzosatuta

GAIXO(A. Erabilkera: gaixotze, gaixotu, gaixoki, gaixokor, gaixobera, gaixotasun, gaixoik (gaixorik), erdi-gaixo, gaitze, gaitzondo, gaitzek eldu, gaitze zabaldu, gaizki, gaizkitze, gaizkittu, gaizte, gaizberri, izurrite, erittu, gaitzosatu, ondoezik, auldu, onezik, makalik, pattalik, txakal-aldi, kilimala, gaixobixita

GAIZKI. Erabilkera: gaizki-ikusie, gaizki-azie, gaizki-ezie, gaziki-esaka, gaizki ikasita, gaizki-naie, gaizkigi, gaizkigo, gaizkitxo, gaizkixeo, gaizki-xamar, ain gaizki ez, oso gaizki ez, gaizki eiñe (egiñe), gaizkitzat artu, gaizki usteen (ustean), gaizki bizi

GAIZKINAI(E. Erabilkera: gaizkinaiez, gaizkinaita, gaizkinaiezk, gaitzeakoa (gaitzerakoa), gaizbide, gaitze opa, asmo-gaiztoz, gaitz ein (egin) asmoz, adur gaiztoz

GAIZTO(A. Erabilkera: gaiztotze, gaiztotu, gaiztotasun, gaiztoaldi, gaiztakeri, gaiztoz, gaiztotik, gaiztoik (gaiztorik), gaiztorako, aldi gaiztoon (aldi gaiztoan), biurrie, okerra, makurre, zorigaizto, amesgaizto, itxura gaiztoko.

Esaerak: Gaizto alena! / Barrabaskeri / Judaskeri / Gaiztotzarra! / Eranak (edanak) gaiztotuta / Zaurie gaiztotzen / Onetik utse gaiztotik dana, ez diozu gaiztoz eramango (denen gaindik)

GALANKI. (Askotza) Erabilkera: jendea galanki dator, galanki janda, dirue galanki irabazten, eune (eguna) galanki mozten, galanki zaartu da, galanki paatuta (pagatuta)

GALANT(A. (Gorpuzkera larria) Erabilkera: galanta azi, gizatzarra, emakumatzarra, umetzarra, galanki azi, mutil errutsue (errotsue), aundi ein (egin).

Esaerak: Tantaie (lasaie) / Agea (luze ta mea) / Ezur-aundi / Kankaillu / Gizapuska / Itzala / Mardul

GALAPARI(A. Aldakorra; gari eretaroaren bukaeran, apari berezia: baratzuri-zopa, bakailloa ta aia azukrez gozaturik

GALAPARI(E. (Gari-ereitaroa bukatzean apari berezia)

GALBAI(A. (Galbae) Erabilkera: galbaitze, galbaittu, galbaiketa, ale-galbai, ikazgalbai, aree-galbai (ondar-galbae), aizegalbai, galbai nasai, galbai estu, galbai sare, galbai uztai

GALDA(DEA. (Bero-galda) Galdatan, euzki-galdatan (eguzki-galdatan), burni-galdea, berotza

GALDE. Erabilkera: galdetze, galdetu, galderazi, galdez, galdezka, galdera, galdekizun, galdetuuz (galdetuaz), galdetzaille, zer galdetuko, nork galdeko, aittandu, aittau. Esaera: Galdereen (galderaren) antzera erantzune

GALDOSTU. (Egosarin) Galdoste, gardostu, berdostu, erdiegosi

GALDU. Erabilkera: galtze, galtzeko galtzekotan, galtzeakon (galtzerakoan), galtzaille, galbide, galdubildur, galduerrez, galdugaitz, galdu eziñe, galdu eziñeko, galdu ezinda, galduuz (galduaz), noiz galduko, galera, galera baeko (gabeko).

Esaerak: Pixue galdu (argaldu) / Bistea galdu (itsutu) / Lotsea galdu (ajolik eza) / Izen ona galdu (oorea) / Ar-emanak galdu (adiskidetza eten) / Galduuz (galduaz) ikasi / Tratu txarretik bik (biak) galtzaille

GALEPER(RRA. (Paseko egaztia) Galeperkuma, galeper aapi (kabi), galeper arrautzak, galeper kantu, galeper eize

GALERA(REA. Erabilkera: galeraz, galeraik (galerarik), galerekin (galerearekin), galera aundie, galera geiagoko, galera gutxikin (gutxirekin), galera bae (gabe), galeraik (galerarik) eza, galeratxoa, galera pixkat (pixka bat), zerbaitten galeran, apur baten galeran

GALERAZI. Erabilkera: galerazte, galerazita, galerazpen, galerazmen, galerazgarri, galerazkizun, galerazle, galeraztaille, galerazi bae (gabe), galerazteik (galerazterik) ez, galerazi baekoa (gabekoa), erretzea galerazita, ikustea galerazten ditt (laiño-lausoak)

GALGA(GEA. Gurdi-galga, draga, frenu, ur-galga, galgea jetxi, galgeek (galgak) igo (uren gora-beerakoa)

GALTZU(E. (Garia ebaki-ondoa) Galtzondo, galondoa

GAN. Gandik, gaudio, gana, ganako

GANADU(E. (Aberea) Ganadu larrie, ganadu xeea, ganaduuk (ganaduak), ganadu lanak, ganadu janak, ganadu azpik, ganadu zai, ganadu zale (jabea), ganadu feri, etxeganadu, basaganadu, bei, beor, ardi, txerri, ta abar

GANBARA(REA. Erabilkera: ganbaran, ganbaraa (ganbarara), ganbarako, ganbaratik, ganbaraik (ganbararik), artaganbara, lastoganbara, bedarganbara, saar (sagar) ganbara, ganbaratxo, zurrin-ganbara, sapai, maindio trapalgain.

Esaerak: Ganbaratik einda (eginda, zorotasun) / Ganbarea utsik, artatxorie auzora (gosea nagusi)

GANBELA(LEA. (Zuraska) Zukuganbela, aleganbela, pentsuganbela, ardiganbela, oilloganbela, kamela, azpil, aska, opor

GANDU(E. (Begi-lauso) Begiitako gandue, begiitako laiñoa (begietako)

GANDU(E. Laiñogandu, lanbrogandu, lauso, landura

GANGA(GEA. (Irabazia) Erabilkera: gangaz, gangeekin (gangarekin), gangaik (gangarik), ganga aundiz, aparteko gangea, ganga bae (gabe), utseen gangeekin (utsaren gangarekin), gangaik (gangarik) eza, ganga politte.

Esaerak: Ori da mokaue! (aokada) (loterian askotxo irten) / Eskuarekin bizitzeko lain (eskuaraz biltzeko aiña) (diru-iturri emankorra) / Orrek dabil (dabilki) maatsa

GANGAR(RRA. Erabilkera: gangarrean (gangarrean), gangarrea (gangarrera), gangarreko, gangarretik, gangar-zinzur, gangar-este

GANORA(REA. Erabilkera: ganoraz, ganorazko, ganoratsu, ganorabaeko, arretazko, zentzuzko, burubide.

Esaerak: Tuntun / Tuntuntzar / Epel / Gazbaeko (gazgabeko) / Xoxo

GANORABAE(A. (Ganoragabea) Erabilkera: ganorabako (ganoragabeko), ganorarik (ganorarik) eza, ganorabaekeri (ganoragabekeri), ganora gutxiko, arretabaeko (arretagabeko), burubidebaeko (burubidegabeko), odol gutxikoa, sustantzibagea (gabea), lerdoa

GANTXARRA(RREA. (Koipetarako zartagian erdi-urtzen dan urdai zatia) Gantxarratu, gantxarra usai

GANTZ(AK. Erabilkera: gantzetan, gantzetako, gantzak lodittu (tu), gantzak urtu, gantzak itto (ito)

GANTZOPIL(LLE. (Gantza urtuaz sortzen dan koipea oztuaz gero)

GAR(RRA. (Ganora) Erabilkera: gartsue, gardune, garrakin (garrarekin), gar gutxikoa, garrik baeko (gabeko), garrik eza.

Esaerak: Su ta gar ekin (gartsu) / Suuk (suak) eta garrak artuta (asarratzeraño) / Ez gar eta ez txingar / Ez ur eta ez salda (ganoragabekoei)

GARA(REA. Erabilkera: garatze, garatu, artogarea, arbigarea, azagarea, garantxillea, artogarabiltetan, zildu, io (igo)

GARAGAR(RRA. (Abere-jana) Garagarlasto, garagarburu, garagarbizar, garagarrale, garagarrrin, garagarzuku, garagarril (Sanjoanil). Esaera: Astoa garagarrak irabazten (lurrean etzinda gain-azpi egiten)

GARAI(E. Erabilkera: garaiz, garaien, garaiko, garai on, garai txar, ez-garai, garairik, garaiek, garaitsu, garaien-garaiko, garai baten, garairen bateko, garaiz kanpo, garaie baiño len, eizgarai, ezkongarai, udagarai, zaartzaro, ereittaro, ekittaro, bolara

GARALEKU(E. Garosail, gasasail, garaebaitze, garapilla, garosuatz, garokarre, iñaurkinleku

GARBASTA(TEA. (Sagar-bilketarako aga bakarreko tresna). Esaera: Emakuma garbastea (ausarta)

GARBI(E. Erabilkera: garbitze, garbittu, garbiin (garbian), garbikoa, garbittuta, garbitasun, garbiketa, garbitzaille, garbierazi, erdi-garbittuun (erdi-garbituan), oso garbi, garbigi (garbiegi), garbigo, garbi-garbie, garbixeo, garbi-xamar, garbi antzekoa, oso garbie ez, etxe-garbitze, erropa-garbiketa, oskarbie, izarraatu (gauzez goi-garbia), egi garbie, garbi jakin, ar-emanak garbi.

Esaerak: Platera garbittu (emandakoa jan) / Kontzientzie garbi / Esku garbikoa (zuzenak) / Mingain garbikoa / Poltxikuuk (poltxikuak) garbi (txanponik gabe) / Kontu-garbitze (karramarra)

GARBITASUN(E. Aurpegie garbittu, erropa-garbitzea, etxe-garbiketa, kontugarbitze (zorrik konpondu), tripa-garbitze (zerria ildakoan odolkiak egiteko esteak garbitu)

GARBITASUN(E. Garbitasunek, agirie, nor danezko garbitasune, garbitasun gutxiko, garbitasunik baeko, garbitasunik eza

GARESTI(E. Erabilkera: garestitze, garestitzen, garestitzea (garestitzera), garestitzeko, garestittu, garestiik (garestirik), garestigo (garestiago), garestigi (garestiegi), garestienetako, garestitxo, garestixeo, garesti-xamar, naikoa garesti, gauza garestie, balio aundikoa, balorekoa, gazi, pikatu.

Esaerak: Merke garestie (gauza ez dana) / Bromeek (bromeak) garesti irten (uste baiño garestiago) / Gezurre dao (dago) merke (utsean)

GARGARA(K. (Sendabidea) Ozpin-gargarak

GARGARKA. (Sabel-aizeak).

Esaerak: Tripa orroiak / Tripa zorrik (zorriak)

GARI(E. (Karatxoa) Garitsu, garitxintxur

GARI(E. Erabilkera: garizpi, garie erratu, garilasto, garizuztar, galburu, galburu-zorro, garilora, galburu, galburu mailla, galazago, galale, galagoka, galazi, garikixkin, garijipoi, garizimur, gariustel, garimutxurio, garimeta, garipilla, kutxagari, ogi-irin (gari-irin), gariburruntzi (bururik gabea), galsoro, garisail, gari ereitte, galara (areaz lurra urratu), galjorra, gari ebaitze, iittaro (iritaro), gari jotze, garijole, goizgari, Martsogari, garixorri (landare erkiña), garizorroa (errota-zorroa).

Esaerak: Edur-urte, gari-urte / Gari ona kutxatik saltzen (neskatxa jatorra etxekoia)

GARI-KOLORE(A. Orixka, lastokolore

GARIZUMA(MEA. (Pazkoaurreko berrogeialdia) Garizuman, garizumako, garizuma aurre, garizumaldi, garizumaondo

GARIZUMA(MEA. Aldakorra, "garizumako ostialak" (ostiralak, bijili egunak)

GARMINDU. (Erremindu) Garmin usai, garmin gusto

GARO(A. Erabilkera: garozuztar, garamakilla, garanka, garokirten, garo-orri, garaleku, garosail, garoebaitze, garaebaille, garo bitze, garotza, garotegi, garopilla, garozama, garosorta, gurdigaro, garozugatz, iñaurkin, azpigarri

GARRANGA(GEA. (Arrantzarako tresna) Amue

GARRATZ(A. Mikatz, eltzaka, pipita, garrazmin, gazimin

GARRAXI(E. (Karraxi) Erabilkera: garraxiz, garraxika, garraxilari, garraxi ein (egin), garraxillarrie, garraxi ots, garramixto.

Esaerak: Aienaka / Aiumaka / Urrumaz / Buillaz

GARREN. Bigarren, seigarren, bigarrenkoz, seigarreneen (seigarrenean)

GARRI. Barregarri, pozkarri, edergarri, lotsagarri, berogarri

GASTAU. (Gastatu) Erabilkera: gastatze, gastaualdi (gastatualdi), gastakizun, gastakor, gastatzaille, gastubide, gastaerazi, gastau bae (gastatu gabe), dirue gastau, oiñetako zoruuk (zoruak) gastaute.

Esaerak: Irabaziala gastau (irabazi aiña gastatu) / Etorri alakobi gastauko luzke (leuzke) (gastatzaillea) / Dirue uxaatuuz (uxaatuaz, gastatuaz) / Dirue jalkiiz (jalkiaz)

GATZ(A. (Arreta) Erabilkera: gatzun, gazkor, laneako (lanerako) gatz, besa-zaiñetan gatz, ganore, adore, kemen, gazbaeko, gatz gutxiko

GATZ(A. Erabilkera: gatzu, gazie, gatzite, gatzitu, gazigarri, gatzeeen (gatzeean) bizi gazi-puntu, gatzitxo, gazixeo, gazixamar, gazigo, gazigi, gatzik bae (gabe), ur-gazie, gatzontzi, gatzpikor.

Esaerak: Gazbagea (ganoragabea) / Prezio gatzitxo (garestitxo)

GATZAGI(E. (Arkumearen esnezorroa, legortzean esnea mamitzeko erabili oi da)

GATZASKA(KEA. Gaztoki, gatzontzi

GATZONTZI(E. (Sukaldeko gatzontzia)

GAU(E. Erabilkera: gauetz, gabaz, gaueko, gaueen (gauean), gauera, gauerako, gauero, gaututa, gaugiro, gaurik, gabon! (gauon), bart gaue, atzo gaue, gaulendik, gauerdi, gauberandu, gau ta eun (egun), gau osorako, gaubela, gaueskola, gaupasa.

Esaerak: Gautxori / Gau ta gauerdi (parrandan)

GAUBELA. (Gauetzko eginkizunak) Gorputzeen gaubelan (gorputz-illaren ondoan gaua pasa), eztai-gaubela (eztai-gaueko pestan), gaubelaa (gaubelara), gauetzko lanera, ta abar

GAUR. Erabilkera: gaurko, gaurtik, gaurbertan, gaurrarteko, gaurdaiño, gaurdaiñoko, gaur-gaurko, gaur euneko (eguneko), gaur baiño leen, gaur-biarrak, gaur-biarretan, gaur ez-ezik, gaur zortzi, gaurramabost, gaurroetabi, gaurrillabete

GAUTXORI(E. (Gauetzko egatzia, ta onen txilioa "Mateo-txistu"tzaz artu oi da)

GAUZA(ZEA. Erabilkera: gauzaak, gauza ona, gauza politte, gauza txarra, gauza urrie, gauza txikie, gauza arrigarrie, gauzaik (gauzarik), gauza berriik (berririk), ez-gauzea, zenbat gauza, zenbaitt gauzakin, eozar (edozer) gauza, zerbaitt, ezer, zeozar (zer edo zer).

Esaerak: Gauza onik (atarramentu onik) / Gauza txarrak berez datoz (alabearra) / Ez dan gauzaik (gauzarik) ez det esan (esana egiztatu) / Gauza guzikin (guziekin) berdin (asarpunttua)

GAUZA. (Gai izan) Gauza izan, gauza daneaiño (daneraiño), gauza ba'da, gauza ezpada, gauza balitz (ba'litza), gauza ezpalitz (ez balitzake)

GAXI-GOXO(A. (Aoan lirdikatu oi dan iruorriko belarra)

GAZI-GEZAK. (Atsegin-atsekabeak) Bizitzako gazi-gezak, gora-beerak

GAZTAI(A. (Gazta) Erabilkera: ardi-gaztai, bei-gaztai, gaztai-berrie, gaztai-zarra, gaztagintza, gaztai-zapi, gaztai-ol, gaztai ondue (ketua), gaztai ardune, gaztamiñe, gaztanbera

GAZTAIÑA(ÑEA. (Arbola) Gaztaiña gerri, gaztaiñazutar, gaztaiñaburu, gaztaiñarroka, gaztañadar, gaztañosto, gaztaiñalora, gaztaiñamorkots, morkotsarantzak, gaztaiñale, gaztaiñazal, gaztaiñamintz, gaztaiñegosi, gaztaiñerre, gaztaiñadi, gaztaintxertaka, gaztaiñorbel (orri-igarrak), gaztaintxara, goizgaztaiña, latz-gaztaiña, auntz-gaztaiña, berdegaztaiña, indigaztaiña, gaztaiña atsoa (ale askotako morkotsa), gaztaiñamentu.

Esaerak: Gaztaiñen indarra atzera (aizeak bota) / Saarraren (sagarraren) leungusu gaztaiñea (janari aulak biak)

GAZTAIÑA-KOLORE(A. Belune

GAZTAIÑA-MORKOTS(A. Morkots-arantzak, morkotsak ao-zabalka (aleak galtzear), elduta, eretxi (agaz lurreratu), jalki (berez erori), bittu (bildu), aletu, alegorriin (alegorrian, ondo eldurik)

GAZTANONTZI(E. Gaztanzumitz, gaztan-moldea

GAZTELAIZE(A. Gaztelegoi, naparregoi, arraize

GAZUR(E. (Esnea gazta biltzean geratzen dan ondarra)

GEATU. (Gelditu) Geatze, gelditze, geldigor, etxeen geatu (etxean gelditu), trena geatu, laneen (lanean) geatu, biotza geatu, ta abar

GEI. (Gai) Kirtengei, ondagei (saskigai), sugei, azpigei, andragei

GEITZE. Erabilkera: geittu, geittuuz (geituaz), geiago, geiagokin, geiagontzat (geiagorentzat), geiegi, geiegizko, geiena, geienetan, geienea (geienera), geienok, geienontzat, geiagokoik (geiagokorik), geien-geienetan, geiengo, geientsu, geittuerazi, geigarri, geiegikeri, geitxo, geixeo, apurbat geixeo, geien batzuk (geiengoa).

Esaerak: Geien danak irabazi (jokuan) / Ez geiao ta ez gutxigo (ez geiago ta ez gutxiago) (gauza juxtua) / Geroz eta geiao (gerozaz geiago) / Urtek geittuuz ajeek geittu (urteak geituaz ajeak geitu) / Naikoa euki ta geiago nai (asegaitza)

GELATZ(A. Gelatz maillak, gelatz-kakoa, elatza.

Esaerak: Etxeko gelatzak esaten baleki? (etxeko gora-beerak) / Gelatza baiño (baiña) beltzago (azal belunekoari) / Gelatzak pertzari (berea iñori bota)

GELDI. Erabilkera: gelditze, geldittu, geatu, geatuerazi, geldi eon, geldieote, geldittualdi, geldiuna, geldittuera, geldittuleku, geldigor, geldittubae, biotza geatu, pultsue geatu, alderdi bat geatu (perlesiaz), itze geatu, anka-geldiin (geldian), ez gora ta ez beera geldittu.

Esaerak: Aurdun geldittu / Zorpeen geldittu / Erdi-gaixo geldittu / Osta-osta geldittu

GELDO(A. Erabilkera: geldotze, geldotu, geldotasun, geldokeri, geldotzat, geldoxamarra, geldotzarra, motela.

Esaerak: Eulie / Oilloa / Arlotea / Zozoa / Epela / Ezertaako (ezertarako) ez dana / Barea baiño motelagoa

GEREKOI(EK. Erabilkera: gerekoittu, gerekoikeriz, egoskorak (egosgogorak), kaskagorak (kaskar gogorak), gozakaitzek, elkorak

GERO. Erabilkera: geroa, geroztik, geroz-eta, geroztiko, gerora, gerorako, geroko, gerogo, gerogoko, geroxeo, geroko baten, geroratzen, ondoren, etorkizun

GERO. Geroz, geroko, gerora, geroztik, geroztiko, geroxeo

GERRA(RREA. Erabilkera: gerran, gerrako, gerraik (gerrarik), gerraa (gerrara), gerrate, gerrazale, gerreroa, gerrea piztu, gerra eman, gerra denbora, gerraondoa, gerra aurreko, burrukea, kixkillea

GERRI(E. Erabilkera: gerriin (gerrian), gerriko, gerrirako, gerrera (gerrerara), gerritik, gerri-gerritik, gerriraiño, gerrirainoko, gerri-gerriraiño (elur-aska), gerriz-goie, gerriz-gorea, gerriz-beea, gerrondoa (lodiera), gerriko miñe, gerrie makurtu, gerri-makurka (ibili)..

Esaerak: Etzako gerriik minduko (etzaio gerririk minduko) (langille nagia) / Onen gerrikoan (gerrikoan) beste bat sartu leike (daiteke) / Gerrin (gerrian) neurrirra gerrikoa (gauza bakoitzari bere tokia)

GERRIKO(A. Praka-gerriko, gona-gerriko, gerriko beltza, gerriko gorrie, ubelezko gerrikoa, gonauntz, paxea

GERTAERA(REA. Erabilkera: gertatu, gertatzekoik (gertatzekorik), gertatzezkerok, gertatzekotan, gerta ez dadin (gerta ez dadin), zer gertako (itxoiten), gerta leike, gerta ote leiken, gertabearrez, gertakizun, gertatu berri, gertatu zaarra, atzo gertatue.

Esaerak: Gertatzetik gertatzea (gertatzera) (ezberdintasuna) / Gertatu ez gertatu (zalantzaz) / Gertatzekoa gertatu (alabearra)

GERTATU. (Moldatu) Erabilkera: gertatzen, gertatzea (gertatzera), gertatuta, gertu eon (egon), bazkarie gertatzen, arreo gertu, gertu-gertu jarri, jokurako gertatzen, oerako gertatuta, arto-lur gertaketan, mezetaako (mezetarako) gertatzen, eozertaako gertu (edozertarako gertu)

GERTURA. Erabilkera: gertuun (gertuan), gerturatu, gerturatzen, gerturaino, gertutik, gerturago, gertukoa, gertugokoa, gertugotik (gerturagotik), gertu-gertutik, gertuenekoa, gerturako, gertutxoon (gertutxoan), gertuxeoko, gertuxamarren (gertu-xamarrean), gerturaxeotik, gerturau eziñeen (gerturatu eziñean), gerturatu bae (gerturatu gabe), urreatzen (urreratzen), alderatzen, ondoratzen, inguratzen, bertan, ber-bertan, bertantxe, ementxe, ondo-ondoan (ondo-ondoan).

Esaerak: Gertutik-gertura ibili (oillalurretik irten gabe) (etxe-inguruan ibili) / Gertun ebali (gertuan erabili) (lotiriko suertea), gertuko tarterie (tartedi uurra)

GESAL(A. Gesaldu, gesaltsu, gesaljario, urgesal

GEZA(ZEA. (Janari geza) Erabilkera: gezatze, gezatu, gezago, gezagi, gezatxo, gezaxeo, gezaxamar, geza-puntu, ur-gezea, saar (sagar) gezea

GEZUR(RRE. Erabilkera: gezurretan, gezurrekin, gezurrezko, gezurti, gezurtatu, gezurrizena, gezur utse, gezur baeko (gabeko), gezurrik.

Esaerak: Gezur jario / Gezurre dariola / Gezur-ontzi / Gezur-lapiko (gezur esale) / Gezurre sartu / Zirie sartu / Gezurrek bidea motza

GI/EGI. Goizegi, melarregi, aurreragi, eldugi, lodigi, otzegi

GIARI(E. (Gidaria) Giatu (gidatu), giatze (gidatze), giatzaille (gidatzaille), giaketan (gidaketan), bide-laun (bide-lagun), bide-erakusle, itxu-mutil, gidoia (paseko egaztien aurrelaria)

GIARR(A. Erabilkera: giarrak, giartsu, giarra uts

GIARRA(RREA. (Aragia) Giarratsue, urdai-giarra, irugiarra (urdaia)

GIARRA(RREA. (Zuraren biotza) Aitzgiarra (arizgiarra), arkazgiarra, ta abar

GIBEL(A. Erabilkera: gibeleen (gibeleen), giblea (gibelera), gibleko, gibeletik, gibleko min, gibeleen arriik (gibeleen arriak)..

Esaerak: Gibeltzar / Gibelaundi / Gibel preskoa / Etzako gibeleen moztarroik eingo (etzaio gibelean moztarrik egingo) / Gibela bota bearreen (bearrean, bearrez) (prisaka ibili) / Ez do gibelik botako (nasai ibili)

GIBEL(A. Txerri-gibela, bei-gibela, ardi-gibela

GIBELEKO(A. Gibelmiñe, gibelarrie

GIBELERRAI(EK. Tripa-barruk (tripa-barruak).

Esaerak: Gibel aundi (nasaia) / Gibela bota bearren (bearrean) (korrika)

GIBELURDIÑ(E. (Perretxikua)

GILBA(BEA. (Gizia) Sugilba, edurgilba, lanbrogilba, ausgilba

GILBERA(REA. Gilberatze, gilberatu, gilberakor, gilibera

GILTZA(TZEA. (Errotarako urari itxi-zabaldua emateko ataka)

GILTZA(TZEA. (Idi-probarako neurria) Giltzaerdi

GILTZA(TZEA. Etxeko giltza, ateko giltza, giltzaz itxi, giltzaz zabaldu, giltzazulo, kontrako giltzea, giltzape, gezur-giltzea, ezur-giltzak, giltzarrie (arkuarrie)

GILLE(A. Etxegille, uztargille, ontzigille, teillagille, eta abar

GILLE. Uztargille, langille, talogille, aizkolgille, zaregille (saskigille)

GILLOI(A. (Paseko egaztien moltsokako aurrelaria)

GINBEL(A. (Etxe-ormen gaiñeko zear-abea) Zapatea (teillatuko abeak oni iltzez josten zaie)

GINTZA/KINTZA. Argintza, aurgintza, langintza, ikazkintza

GIRAUMEN(A. (Biamona) Giraumeneen (biamonean), giraumenakin (ajeaz), giraumeneko, giraumeneako (biamonerako), jai-giraumenez (jai-biamonean).

Esaerak: Astelen galantakin (aje aundiaz) / Iltze-joa (aje, erasana)

GIRGILLU(E. (Burni-uztaia) Girgilluz lotu, girgillutu, grillu, kate-grillu

GIRGILLU(K. (Girgilluak, auntsak okozpean dituen gingiltxoak)

GIRO(A. Girotu, giroz, giroik (girorik), giro on, giro txar, erdipurdiko giro, langiro, lurgiro, goizgiro, gaugiro, logiro, ibilgiro, ta abar

GIRO. Ibilgiro, bidegiro, logiro, eongiro (egongiro), lurgiro

GISA. Gisaa (gisara), gisako, gisan, neregisan, bere gisaz, kixa, kisa

GIXA. (Gisa) Erabilkera: gixaa (gisara), gixako, gixa ontako, zure gixako, berekixa, berekasa, nerekasa, zerekasa

GIZAIXO(A. Gizajo, gixajo, gizaerdi, kuittadu, errukarri

GIZAJO(A. Erabilkera: gizajotze, gizajotu, gizajokeri, gizajotzarra, gixaixo.

Esaerak: Geroz gizajogo / Gizajo aundi ori... (on uts ori)

GIZAKI(E. Erabilkera: gizonezko, gizakumea, gizasemea, emakumezko, emakumea, mutil, neska, umekoskor, ume, gizatasun, gizabide, gizalege, gizamailla, gizondu, gizonik, gizonetik ezer gutxi.

Esaerak: Gizatzarra / Gizanarru (zitara) / Gizato (nasaia) / Gizaerdi / Gixona (errea) / Plaza-gizon (preskoa) / Kaka-gizona (naastaillea) / Prakadunek (arrak) / Gonadunek, gonazkook (gonazkoak, andrezkoak)

GIZAKUMA(MEA. Gizonezko, gizaseme, gizona, gizaki, prakadun, agura, mutil, mutiko, mutilzar

GIZARTE(A. Erabilkera: gizarteko, gizarteen (gizartean), gizarteako (gizarterako), gizartekoi, launartekoa (lagunartekoa), jendekikoa, gizabidea, gizalegea, gizamoldea, gizatasun

GIZATASUN(E. Erabilkera: gizatasunez, gizabide, gizamolde, gizalege, gizakeri, gizanarru (zer gizanarru baa?), giza-tankera, ondradu, bidezko, txotil, gozatsu, gizatasunik eza, gizatasun gutxikoa, gizatasunik baekoa (gabekoa)

GIZATXAR(RRA. Gizatxarkeri, gizatxartu, zitara, errea, petrala, txatxue.

Esaerak: Praka-erre / Praka-estu / Suga-gorrie / Kaka-narrue

GIZEN(A. (Aragia) Gizentsue, aragi-gizen, urdai-gizen

GIZEN(A. Erabilkera: gizentze, gizendu, gizenkor, gizentasun, gizenaldi, gizenegi, gizentxo, gizenxamar, gizenago, gizengaitz, gizentsue, urdai-gizen, zur-gizena, lur-gizena (lurrondo lodia), egualdi (eguraldi) gizena, ardi-gizena (okel-ardia)

GIZON(A. (Senarra) (Senar-emazteek esan oi degu, baña bakarra, aitatzeke, gizona: Juxtaren gizona, gizon eldue, gizongaie) Etxeko nausi (nagusi), etxeko burue, etxeko akullue

GO. Leengo, ango, emengo, lenengo, lodigo, zabalago

GOGAIT. Erabilkera: gogait ein (egin), gogait erain (eragin), gogaitterazi, gogaikarri, gogaitaldi, iguindu, aspertu, nazkatu, nekatu.

Esaerak: Gaiñez ein (egin) / Leporaiño beteta / Estarriko zuloaiño (zuloraiño) beteta

GOGO(A. Erabilkera: gogoz, gootik (gogotik), gogozko, gogokoa, gogotakoa, gogoaldi, gogongarri (gogoangarri), gogo onez, gogo txarrez, gogo onetik, gogo txarretik, gogok eman, gogoz artu, gogo gutxikin (gutxirekin), gogo bae (gabe), gogoz kontra, gogotan artu, gogon (gogoan) euki, gogora etorri, gogoratze, gogoratu, gogoraldi, gogorapen, gogorazi (gogoraerazi), gogorazgarri, gogo utse, gogo biziz, tirri, antsi, gure (gura)(lo-gure), min (erri-min), naita (neuk naita).

Esaerak: Buruk emanda / Burutan artu / Burutantzioz / Kaskarren (kaskarrean) jaio / Kasketek emanda / Gogo gaiztook (gaiztoak) artu / Gogozko tokiin (tokian) aldapik ez

GOI. Goien, goitik, goiko, goierre (goilaño), goikalde

GOIAGA(GEA. Goiabea, gaillurragea, gaiñabea

GOIERRE(A. (Laiñape sargoria) Goierrelaiño, gorrlinlaiño, laiñotsu

GOIKOZ-BEERA. Buruz-beera, ankazgora, musuz-beera, azpikoz-gora, gaiñazpi, itxulipurdi

GOIZ(E. Erabilkera: goizeko, goizetik, goizeako (goizerako), goizik, goizez, goizeen (goizean), goizaldea, goiznabar, goiz-goizetik, goizaldi, goizeaiñoko (goizeraiñoko), goiztar, goiztxo, goiztxio, goizago, goizegi, goiztxamar (goiz xamar), goizparte, eguardiarte

GOIZ. Erabilkera: goiztar, goizaldi, goizago, oso goiz, goiz-goiz, goiztxo, goiztxeo, goizxamar, goiz antzeen (antzean), naikoa goiz, goizegi, goiz jeiki, goizago lotaatu (lotaratu), goiz-artoa, goiz-gaztaiña, goiz-keiza (keriza).

Esaerak: Goiz-beranduun (goiz-beranduan) / Goiz-oillanda (nexka ausarta)

GOLDA(DEA. Erabilkera: goldatze, goldatu, goldaz, goldari, goldamutur, goldaortz, goldabelarri, goldairun, goldaescu (eskuleku), goldaetxe, goldartea, golda-zoi, golda-aska, goldasail, goldatxurren (goldatua atxurtzen), goldatue ausi, golda-ittula, golda-gurpillek, golda egalak (era berriko goldeak)

GOLDALUR(RRE. (Egun batean goldatu leiken lursaila)

GOMA(MEA. Gomazko, goma-abarkak, gomazko pelota, goma-erre usai, tira-gomea, goma-lokarrik

GONA(NEA. Gonadun, gonazko, gona-gerriko, gona-luze, gona-motz, gona-estu, gona orritsu, gona-barren, gona aztalak

GONAUNTZ(E. (Andrezkoen gerri ta bularren eusgarria)

GOORKERI(E. (Gogorkeria) Erabilkera: goorkerin (gogorkerian), goorkeriz (gogorkeriz), derriortu (derrigortu), egoskorkeri, elkorkeri, kaikukeri, astakeri

GOR(RRA. Erabilkera: gortze, gortu, gortasun, gorraize, gorraizedun, erdi-gortu.

Esaerak: Gorraizea arrapatu / Gorrana ein (gorrarena egin, ez-aittu)

GOR(RRA. Gorraizea, gorrierie

GORA-BEERA. Gora-beerak, gora-beeran, gutxi gora-beera, goiti-beeti, goi-beeak, amar gora-beera, amarrenbat, amartsu

GORA. Erabilkera: goratze, goratu, goraka, gorakotan, gorago, goragoko, aldapan gora, urteetan gora, goraxeo, goraxeoko, gora-larrie (bota-larria), gora-beerak

GORATZE. Goratu, goramen, gorantza, jasotze, txalo jo

GORBATA(TEA. Gorbatadun, gorbataz jantzi, gorbata-korapilloa

GORDE. Erabilkera: gordetze, gordeta, gordeez (gordeaz), gordeka, gorde-gordeka (aur-jolasa), gordetzaille, gordeleku, gordeerazi, aize-gordea (toki babesa), ixil-gordeka, gorde nai-ta, marro ein (egin), zirku ein (egin), kirikaz ibili (erdi-gordeka), estali, izkutau, kuttegie (gorde-tokie).

Esaerak: Ixil-mixilka ibili / Maixeritan ibili (nor bere burua gordeaz) / Kolkoon gordeta (barru-barruan gordeta)

GORDIN(ÑE. Aragi gordinē, arrautza gordinēk, esnea gordinēk, urdai gordinē, saar (sagar) gordinēk, gaztaiña gordinēk.

Esaerak: Aizea gordindu (oztu) / Eztule gordindu (zekendu) / Tratue gordin (otz, berotasun gabe) / Gizato gordinē (sasoikoa)

GORI(E. Goritze, gorittu, burni-gorittu, sutan gorittu

GORPUTZ(E. (Gorputz-illa) Gorputz geldittu (il), gorputz-eramate, gorputzei (gorputzari) lur eman, gorputzen (gorputzaren) gau-belan, gorputz-bidea (eliz-bidea, kurutze-bidea)

GORPUTZ. Erabilkera: gorputzeen (gorputzean), gorputzeko, gorputzetik, gorputzea (gorputzera), gorputzaldi (ona ta txarra), gorpuzkera (aundi-txikia), gorputz-ikara, gorputz-dardara, gorputz-zirrara, gorputz-illa

GORPUXTI. Gorputz-egun, aldakorra

GORRI(E. Gorri bizie, gorri illune, gorri argie, gorritze, gorritu, gorritasun, gorriuna (gorriguna), gorri-beltz, gorrixta, gorri-gorrie, erdigorrie, gorritxo, ankagorritan (oiñutsik), lepagorrie (oilloa), ankagorrik (ankagorriak, aurrak), oskorri

GORRI. Burugorri, txantxangorri, narrugorri, muxugorri, gorrixta

GORRI. Erabilkera: gorritze, gorritu, gorritasun, gorritualdi, gorri-beztuta (edalearen aurpegia), lotsaz gorritu, gorri-gorri ein (egin), lotsa gorriin (gorrian) agertu, saar (sagar), muxu-gorrie, ankagorritan (oiñutsik), besagorritan, narru-gorriin (narru-gorrian), lur-gorriketan (lurra lantzen), zelaiek gorri (larrerik gabe), Aizkorri (toki izena, arkaitz soilla, bizia).

Esaerak: Ume-gorriik (ume-gorriak, neska-mutil-koskorak) / Mixeri gorriin (gorrian) bizi (beartsuenean) / Ekaitzek gorriin (gorrian) arrapatu (estalgarririk gabe)

GORRIN(ÑE. (Landaretan) Gorriñe sartu, gorriñek eldu, gorrindun, gorriñauts, gorrinzurie, erdoia, gorriñ igualdi (iguraldi)

GORROTO(A. Erabilkera: gorrotoz, gorrotatze, gorrotatu, gorrotagarri, gorrotabide, gorrotarazi, gorrotoik bae (gorrotorik gabe), gorroto gaiztoz, gorroto aundiz, amorru, gaizki-naie.

Esaerak: Begitan artu / Begi-txarrez ikusi / Ezkerreko begiz ikusi (ikusi nai eza)

GOSE(A. Erabilkera: gosez, goseek (goseak, goserik), gosetze, gosetu, goseti, gosebera, gosealdi, gosete, gose-urte, erdi-gose, gose-zirri (zurri).

Esaerak: Goseen (gosean) gosez / Goseek amorratzen / Goseek iltzen / Goseek iregita / Goseek auldu-ta (gose-gose eginda) / Gosea il / Gosea ausi (gosea arindu) / Gose-ikusie / Gosez erkindue / Goseek (goseak, goserik) bizi / Goseek il / Lo-gose / Diru-gose (antsi) / Senper ikusie (goserik ibillia)

GOZAKAITZ(E. Gozakaiztu, gozakaizkeri, gozobaekoa (gozogabea), elkorra, takarra, kaskagorra.

Esaerak: Pipar-miñe / Ozpin-ontzi / Ginda-garratza / Ardaie baiño leorragea (ardagaia baiña legorragea)

GOZAMEN(A. Erabilkera: gozatze, gozatu, gozatsu, gozotan, gozagarri, gozapen, gozabide, gozakizun, gozagai, gozakaitz, gozobaeko, ao-gozoa, begiintzat (begientzat) gozoa, gozoa galdu

GOZATU. (Sendatu) Gozatze, gozaera, gozakizun, gozabide, gozagaitz, erdi-gozatuta, gozatu eziñeko, gozatu bae (gabe), gaixoa gozatu, zaurie gozatu, gaitzek utzi, oneratu, bixkortu, pixtu

GRAZI(E. Erabilkera: grazizkoa, graziikin (graziarekin), grazitsue, graziosoa, graziin eroi (grazian erori), grazi aundiikin (aundiakin), grazi gutxiko, grazi baeko (gabeko), graziik (graziarik) eza, aparteko graziz (graziaz), grazi aundi baekoa (gabekoa), graziz beteta.

Esaerak: Begiik bete (begien betegarri) / Zer grazi ta zer graziondo gero! (osoko ezeztatzea)

GRIÑA(K. (Zaldizkoen lepa-zurdak) Griñak moztu, griñetatik eutsi

GRIÑA(ÑEA. Erabilkera: griñak, griñaz, griñatsu, griña txar, griña gaizto, griñaz beteta, griña utsezkoa, griñaz josita, griña gutxikoa, griña baekoa (gabekoa), griñaik (griñarik) eza, antsi, amorr, min.

Esaerak: Jokurako griña / Zurruteako (zurruterako) griñea / Bakoitzek dittuu (ditugu) gere griñak

GRIPE(A. Gripekin (griperekin), gripealdi, gripebolara (gripebolada), gripe urteen (urtean) (1915'ko urtean izurritea izan omen zan)

GU. Erabilkera: geu, guk, geuk, gure, geure, gurekin, guretzat, gureatik (guregatik), gureana (guregana), gureandik (guregandik), gu bezelako, gue ez-bezela, gue ez-ezik, gutako iñork, gurekikoa, gure aitte-amak, gure zea (zera), geure kaltez, geuretzat aiñe

GU. Gure, gurekin, guretzat, gureik (gurerik), gutako

GUARDIAZIBIL(LLE..

Esaerak: sardinaz, negumadari

GULTZURDIN(ÑEK. Erabilkera: gultzurdiñetan, gultzurdiñetaa (tara), gultzurdiñetako, gultzurdin bat kendu, ta abar.

GUNA. Lurguna, lauguna, aldapaguna, uruna, unara (unada)

GUNA/UNA/KUNA. Biurguna, melarguna, uruna, lurruna, iokuna (igokuna), arroka

GURAIZA(ZEA). Guraizak, guraiza pareta (bakarrari), jostun-guraizak, ardi-guraizak, mando-guraizak, iñaiusteko guraizak, guraiza aoa, guraiza zorrozketak, guraiza zorroztaile, guraiza begi (begiak, beztokiak), guraiza kaskara, guraizen kiski-kaskakoa

GURARI(E). (Inbiri) Erabilkera: gurariz, guraritsu, gurari baeko (gabeko), gurari gutxiko, gurariz josita (zer ikusi, ura nai), gurari tirrie

GURASO(OK). (Gurasoak) Aitte-amak

GURDI(E). Erabilkera: gurdiz, gurdika, gurdikara (gurdikada), gurdira, gurdirako, gurdiko, gurditik, gurdiraino, gurdigille, gurtetxe, gurtaasa (gurtarasa), gurteraillek, gurzapatak, gurtirun, gurdigurpil, gurtortzak, gurtardatz, gurdi egalak (gurpillen estalkiak), gurtesi, gurtolak, gurtezpatak, gurtaketak, gurdi-kate, gurdi-soka, gurtaga, esaga, gurdi-garota, gurdi-tenteko, gurtere, gurdi-leako, idi-gurdi, trongo-gurdi, urkagurdi, xits-gurdi (ximaur-gurdi), gurdimotx, gurdi-garo, gurdi-bedar, gurterdi, gurdi-egur, gurdi-lur, gurdi-arri, gurdi arrasto, gurdi kirrinka, gurdi bide. Esaera: Ez gurdi ta ez lera (ezereztasun)

GURE(A). Erabilkera: guri, gureztat, gurekin, gureana (guregana), gureatik (guregatik), gurekiko, geure, gure etxea, gure denbora, gerekoiek

GURE. (Zale) Logure, dantzagure, barregure, azkure, esangure, ta abar

GURE/KURE. Logure, barregure, botagure, azkure, jolaskure

GURI(E). Erabilkera: guriz, gurigi (guriegi), guritasun, guritxo, gurixamar, guri-gurie, azal guriko, gurikeri (leunkeri)

GURIN(ÑE). (Gozokia)

GURPIL(LLE). Gurpillek, gurpildun, gurpillekin, gurpilgaiñeen (gurpilgaiñean), gurpil arrasto, gurpil zulo, gurdi gupil, bizikleta gupil, gupil errailadun, bi gupilleko, lau gupilleko, gupilgille, gupille zulatu, gupille lertu, aize-gupil, zur-gupille

GURTEDE-ZULO(A). (Gurdia ta osterongoak lotu aal izateko uztarriak erdiz-erdi daraman zuloa)

GUSTO(A). Erabilkera: gustatze, gustatu, gustoko, gustoz, gustora, gustagarri, gustagarritzko gustagarrien, gustoa artu, gосто on, gosto txar, erre-gusto, garratz-gusto, gozo-gusto, lizun-gusto, ur-gusto

GUTXI. Erabilkera: gutxitzen, gutxitu, gutxitzea (gutxitzera), gutxituak (gutxituak, galtzerdi, orpoa eiotzeko era), gutxituuz (gutxituaz), gutxikoa, gutxikin (gutxirekin), gutxitan, gutxik, gutxitatik (gutxietatik), gutxigo (gutxiago), gutxigotik (gutxiagotik), gutxigotan (gutxiagotan), gutxindako (gutxirendako), gutxitzat, gutxika, gutxika-gutxika, gutxienez, gutxienik, gutxikatik (gutxigatik), gutxigoatik (gutxiagogatik), gutxienezko, gutxitxo, gutxixeo, gutxixamar, gutxiantzeen (gutxiantzean), gutxi-gutxika, oso gutxi, ezer gutxi, iñor gutxi, gutxi batzuak (batzuek), gutxiña (banatu), gutxi-bana eman, gutxigi (gutxiegi), urri,

eskas, murritz, liper, pirrin, apurbat, pixkat (puxkabat), uskeri bat, zertxobat, ttanttanbat, ondarbat.

Esaerak: Gutxi-geiao (gutxi-geiago, zerbat) / Gutxi-askotan (iñoiz)

GUTXI. Gutxik, gutxika, gutxitan, gutxi-asko, gutxi-eo (edo) geiao (geiago), gutxigo, oso gutxi, gutxitxo, gutxixeo, gutxi xamar, gutxi antzeen (antzean), gutxi gora-beera, eskas osta-osta, doi-doi

GUZI(E. (Guzi ta guzti, bietara erabili oi degu) Erabilkera: guziz, guztiz, guzientzat, guztiontzat, guztiintzat (guztientzat), gorputz guziko miñe, dakian (dakidan) guzie, guztiikikoa (guztiekikoa), guzi-guzitan, danok, danak, dan-danetan, oso-osoik (oso-osorik).

Esaerak: Andra ta guzi perira (senar-emazteak) / Baztar guziitan (toki guzietan) / Alde guztitako berri (toki guztietako ezaupide) / Zatozen guztiitan (zatozen bakoitzean) / Guztiindako peri txarrik ez (guztiendako galerarik ez) / Soldatea oso-osoik (oso-osorik) etxeratu (irabazi guzi-guzia etxeratu)

GUZI(E. Erabilkera: guziz, guziitan (guzietan), guziik (guziak), guzitaa (guzietara), guzitaiño (guzietaraiño), guziikin (guziekin), guziok, guzira, guzi-guzie, aaldan guzie

I. (Ikako mintzaeran) Ik, iri, ire, irea, irekin, iretzat, irekiko, i bae (gabe)

I. Iñor, iñora, iñoiz, iñun, iñokin (iñorekin), iñondako, iñontzat

IA. (Urbil) Ian, ia-ian, ia eraien (ia erorian), ia illune (illunaurrea), ian nebillen, ia-ian zebillen, ia-ia amarrak, eta abar

IAZ. (Igaz) Iazko, iaztik, iazarte, iaz baiño leen, iaztik-aurtena, iazko urtea, iaz bezela, iaz bezelatsu, iaz aiñeen (aiñean), iaz ez-bezela, iazko artoa

IBILI. Erabilkera: ibiltze, ibiliiz (ibiliaz), ibillera, ibiltari, ibiliin (ibilian), ibillaldi, ibilkizun, ibilkera, ibilkor, ibilkoi, ibiltarin, ibilgure, ibilgiro, ibilibear, ibiltoki, ibilierazi, ibilgaitz, ibiliin-ibiliz (ibilian-ibiliz), oiñez ibili, zaldiz ibili, trenez ibili, lau-oiñeen ibili (lau-oiñean, aurra), nabil, nabillen, nabillela, nabillen-nabillen, zabiltz, dabil, eta abar..

Esaerak: Batea ta bestea ibili (batera ta bestera) / Ibiltzeatik ibili (ibiltzeagatik, ibiltzearren) / Gora ta beera ibili / Arutz eta onutz ibili (aruntz-onuntz) / Ara-ona ibili / Junetorrian ibili (joanetorrian) / Tikirri-takarra ibili / Tripili-trapala ibili (baldar ibilia) / Firin-faran ibili / Zoro-zoro ibili (aizekeriz) / Saltsan ibili / Berriketan ibili (eztabaidan) / Alper-ibili / Nekepeen ibili

IDAR(RRA. (Illarra) Idarraien, idarrosto, idarlorra, idarleka, idarraile, idarberde, idarrazi, idarjorra, idarparra, idarbeltx, txidar

IDARGI(E. (Illargia) Ilbete, idargiberri, idargijaiotze, ilberri, ilgora, ilbeera, idargi laurdena, idartargi, idartargitan.

Esaerak: Iitaie (illargi jaio berriari) / Ijito argie

IDARSAAR(RRA. (Irensagar, arbola) Idarsaarlora, idarsaar-ale

IDAUR(RRE. (Gari, babarrun, baba ta abar aletzeko makil-bikutza)

IDI(E. Idipare, idibakarra, idiezker, idieskubi, idiuztarri, idigurdi, uztarridi, itzai, idinarru, idizil (ubelak koipatzeko erabili oi da), idipropa, iditratu

IDIZIL(LLE. (Zaldizaiaren makil-ubela)

IELTSERO(A. Zuritzaille

IELTSA(A. (Igeltsoa) Ieltsatze, ieltsatu, ieltsero, ieltsogintza, ieltso-berritu, zarpeatu, besoa ieltsatu

IES. (Iges) Erabilkera: iesi, ieska, iesika, ieskari, iesai (igesari), iesaldi, ieseran, ies ein (iges ein), iesi antzeen (iges antzean), anka, ospa, alderandu.

Esaerak: Lanai iesi (lanari igesi) / Elizatik ieska (elizaren etsaia) / Diruak ies ein (diruak iges egin) (kontura-gabe gastatu)

IFAR(RRA. Ifarrera, ifarreko, ifarretik, ifarralde, ifarraize, ifarlaiño, txongorraize, aizeleor, aizegordin, aizegorri

IGABERA(REA. (Ur-leorreko piztia) Urtxakurre

IGAR(RRA. (Persona argala) Erabilkera: igartzen, igartu, igarraldi, igarregi, igarrago, igartxeo, igarxamar, igarkote, mee, erkindu, argaldu, melarra, urtuta.

Esaerak: Zotza baiño (baiña) igarrago / Azal da ezur uts / Erabat urtuta / Txixarea baiño (baiña) meeago

IGARI. Igarika, igariin (egerian), igarilari, igarialdi, igarileku

IGARRI. Erabilkera: igartze, igartzaille, igartzeko, igartzekotan, igarri errex, igargaitz, igarri eziñeko, igarri bae (gabe), igargarri, asmatu, ezautze (ezagutze)

IGARTU. (Landarea) Berez igartu, gaitzek igartu, zimeldu, galdu

IGEL(A. Iztinga-igela, leorreko igela, igelarrautzak, igel-korroka (kantua)

IGUI(E. (Iguin) Erabilkera: iguindu, iguintze, iguingarri, iguinkor, iguie eman, alkarrendako iguie (eraman eziña), okara, ok erain (eragin), nazka eman

IGURTZI. (Igortzi) Erabilkera: igurtziiz (igortziaz), igurtzika, igurtzitze, igurtzialdi, igurtziera, azal-igurtzi, bigi-igurtzika (logurez), bizkar-igurtzika (ongi-etorria), okotzeen (okotzean) igurtzi (maitasun agiria), gozatze, leuntze

II(E. (Iztinga-belarra) Iietza, iietoki

IITTAI(E. (Iitaia) Iita (iitaiaz ebaki), iittari, iittaikara, iittai aoa, iittai kirten, sega-iittai, agindun iittaie

IITTARI(E. (Iritaria) Iittan (iritan), iittasaille (iritasailla), iittai-jokue (iritai-jokua), iitta-zorretan (irita-zorretan) (gariaren iritak sarobetik mendilurrera zortzi-amar egunen aldean oi duenez, goiko ta beekoek elkarri lagundu oi zieten, eta oni esaten zitzaion iitta-zorretan)

IIXKO(A. (Idizkoa, zezena) Iixkotze, iixkotu, txaalixko, aziixko

IJARA(REA. (Abereen sabelgaiña) Ijaraezur, ijarazulo

IJI-MAJA(JEA. (Sudur-izketa) Iji-majaka, itz-lardatze

IJITO(A. Eskale, bideetako, motxaille, ijito-karro, ijitokuma

IK. Bakarrik, alperrik, ixilik, zabalik, pokiz, makalik, otzik

IKARA(REA. Erabilkera: ikaraz, ikaran, ikaratze, ikara-larri, otz-ikara, bildur-ikara, buruko ikarea, eskutako (eskuetako) ikarea, gorputz guziko ikarea, dardara, dardaizo, dal-dalka.

Esaerak: Ikarati / Ikarakor (bildurti) / Ikaragarri (ugaritasun)

IKARATU. Erabilkera: ikaratze, ikarakor, ikaragarri, ikaragarrizko, ikarazi, ikaraik (ikararik) ez, bildurtu, larrittu, ixtutu, izutu, aztoratu.

Esaerak: Gorputz guziko ikara-larrie / Buruko illek (illeak) zutittuta (ikaraz)

IKATZ(A. Erabilkera: ikazkin, ikazgintza, ikaztoi, ikatz-egosle, ikatz-zaku, ikatz-txapla, ikatz-galbae, ikatz-auts, ikazlarrie, irurie (autsa), txondarra, ikatz-usai, ikazbelaki, egur-ikatz, arri-ikatz, ilintxea (egur egoskorra)

IKAZKIN(ÑE. Ikazkintza, ikatzegosle, basomutil

IKUSI-MIKUSIKA. (Aurren asmakizunak)

IKUSI. Erabilkera: ikuste, ikusteko, ikustekotan, ikustea (ikustera), ikuskera, ikusiiz (ikusiaz), ikusie, ikusle, ikusten, ikusmena, ikusmen (geroa), ikuskeran, ikuskizun, ikusgarri, ikusgarrizko, ikusgai, ikusmin, ikusmira, ikustunek (begiratzailleak), ikustaldi, zer ikusiko, alkar ikusi, ikusten gaitz.

Esaerak: Ikusi eziñe (gorrotoa) / Ez-ikusi ein (egin) / Begi onez ikusita (onartu) / Begi txarrez ikusita / Ezkerreko begiz ikusita (gaitzetsi) / Ikusi orduko / Ikusi ordukoxe (ezagutu) / Ikusiiz (ikusiaz) bat / Ikusi ala (eldu, lapurtu) / Ikusi arte! (agurtu) / Aurrez ikusita / Begiz ikusie / Bete-beteen ikusi / Ikusitxo bat eman (ikustalditxo) / Begie bota / Begiz jo / Begie luzatu (aukera egin) / Gorriik (gorriak) ikusi (zorigaitzak pasa) / Ikusten danez... (dirudienez) / Txarrik ikusi bagea (gabea) (leun azia)

IKUSIERAZI. (Eramanerazi) Sufrittuerazi.

Esaerak: Gorrik (gorriak) ikusierazi / Beltzak ikusierazi / Senperrenak pasa / Sekulakook (sekulakoak) ikusierazi / Txakurrenak pasa

IKUSIEZIN(ÑE. (Iñoren ona eraman eziña) Erabilkera: ikusiezinda, ikusieziñez, ikusieziñik, ikusieziñek, ikusieziñeatik (ikusieziñagatik), ikusieziñekin (ikusieziñarekin), ikusieziñezko, ikusi nai eza, eziñikusie.

Esaerak: Alkar ikusi ezin, bista ona-ta (ikusieziñe) / Begin aurren (begien aurrean) / Ikusi nai ez / Begi txarrez ikusi / Ezkerreko begiz ikusi

IKUSKIZUN. Ikusgarri, ikusgai, zerekusi, zerikusiko, ikustekoa

IKUSMIN(ÑE. Erabilkera: ikusmiñez, ikusmiñekin, ikusmiñetan, ikusminduta, ikusmira, ikusinaie, ikusgose, tirri, egarri

IKUTU. Erabilkera: ikutze, ikutzeakoon (ikutzerakoan), ikutzeakotan (ikutzerakotan), ikutuuz (ikutuaz), ikueran, ikuteran, ikutuka, ikutu ezinda (eziñik), ikututxo bat.

Esaerak: Zauriin (zaurian) ikutu (asarraerazi) / Gaitzek ikutu (itxatsi) / Eranak (edanak) ikututa (erdi-moxkor) / Euzkiik (eguzkiak) ikutu ordukoxe (eguzki-galga iristean)

IL-KAJA(JEA. (Gorputz illari lur emateko)

IL-KANTU(E. Il-kantuz, near-kantue (negar-kantua), min-kantuun (min-kantuan), lantuz, lantuka

IL. (Eriotza) Erabilkera: iltze, iltzen, iltzeko, iltzeako (iltzerako), iltzekotan (iltzerakotan), ilkor, ilketa, iltzaille, il-aurre, il-zori, il-ondo, il-ondorengo, noiz ilko, il-otzik, illerazi, iltzear (il-zorian), il berri, il zartue, il ezinda, zarrez il, gazteik (gazterik) il, bere burue il, illik (leenak illik badira), ilda, ille (gorputz dagoena), illek (illak), illurren, garbittu, galdu, jun (joan).

Esaerak: Ez ilgo, bai ilgo, bai ilgo, ez ilgo (il-zoriz) / Goseek il / Otzak iltzen (ozpera) / Bildurrez iltzen (bildurtie) / Odol otzen il (ustegabeko ereilketa) / Ilko alaiz! (madarikapena) / Iltzea (iltzera) eraman (gerrara)

ILBAN(A. Ilbantze, ilbandu, ilbanketan, ilban-arie, ilbanak etaa (atera)

ILBELTZ(A. Ilbeltzeko, ilbeltzetik, ilbeltzera, ilbeltzaren

ILINTXA(TXEA. (Txondarrean egosteke ateratzen dan egurra, ta legazpiarrok daramagun gaitzizena: egoskorak)

ILKETA(TEA. Ilketak, iltzaille, txerri-ilketan, txaal-ilketak, eta abar

ILTZE(A. Erabilkera: iltze-buru, iltzemutur, iltzetu, iltzez josi, iltze zulatue, iltze-zuloa, auspo-iltze, perra-iltze, zapata-iltze, iltze txiki, lata-iltze, intenga. Esaera: Iltze-joa (biaramona)

ILTZETENAZAK. (Perratenazak)

ILLABETE(A. Erabilkera: illabeteko, illabetero, illero, illeroko, illeen (illean) bein, ilka, ilkako, ilbizbat, ilguzik, illero-illero, il osorako, atzoillabete, gaurrillabete, jun (joan) dan ille, il ontan, datorren illeen (illean), illabete barru, iruillabetero, sei-illabetero

ILLARA(REA. (Errezkada) Illaran azie erein, illaran aldatu (landareak landatu), illaran jarri (bana-banaka)

ILLARRA(RREA. (Txillarra) Illarrondo, illarrakirten, illarraosto,

illarralora, illarrari (txillardi), illarramotx, astailarra, illarra-ixuski

ILLATI(E. (Suak erreaz daraman egurra) Illintie

ILLE(A. Erabilkera: illeek (illeak), illeetan, illeetatik, illeekin (illeakin), illezko, illearteen (illeartean), ille-mutur, ille-izpi, ille-lakaiña, ille-tximak, ille-arro, ille-naastu, ille-bakan, illea soildu, ille-txuri, ille-gorri, ille-kizkur, ille beltzeko, ille-motots, ille-moto, ille-moiño, illetza,

illantsu, ille-gor (gogor), ille-xuti, illaje (egitura), txorie (aurren motoa), illea orraztu, illea moztu, illea eroi (erori, soildu), illez jantzi, illeberritu, ille-bixar (illupa, muxika-azalaren gisakoa), ille-apaintze, ille-motzaille, buruko illeek, paparreko illeek..

Esaerak: Txakur-ille / Triku-ille / Illaleor (illegogor, lodi, takarrak) / Ille-jario / Txima-jario (narrasak) / Illea artu (zirikatze) / Mingaiñen illeik (illerik) eztauke / Mingaiñ leuneko

ILLEMOTZAILLE(A. Illemozketa, ille-apaintzaille, ardi-motzalle, asto-motzaille, motxaille

ILLOBA(BEA. (Senar-emazteentzat, senideendiko seme-alabak) Illobak, gizonan aldeko illoba, andreen aldeko illoba

ILLUN(E. Erabilkera: illuntze, illundu, illunetan, illunpe, illuntasun, illunik, illunaldi, illun-illunetan, illunabar, illuntxintan, illuntzea, illuntzaa (illuntzera), illuntzaako (illuntzerako), illunixtante, gau illuneen (illunean), kopetillun, illunbildur, belun

ILLUNABAR(RRA. Illuntzea, illuntzatxoa, illuntxinta, illunixtante

IMI(E. (Ale neurria, anegalaurdena) Imiiko, imierdi, imitaerdi, bi imi, ta abar

IMINTZIO. (Seiñu) Erabilkera: imintzioz, imintzioka, imintziolari, imintziotsu, kiñu (keiñu), siñu (seinu)

INBIRI(E. (Inbidie) Inbiriz, inbiritsu, inbirikor, inbirigarri, inbirialdi, inbiritan, inbiri gutxikoa, inbiriik (inbidirik) eza, inbiri asko baea (gabea), inbiri bagekoa (gabekoa), inbiri uts.

Esaerak: Inbiriz urtutzen / Inbiriz igartzen

INBUR(RRE. Inburre bota, bautizo-inburre (bataio ondoren aita-pontekoa izan oi zan txanponak jalgi oi zituen) / Saar-inburre (irailleko San Migel egunean, erriko nexka-mutikoentzat egin oiz zan, San Migel'go baseliza aurrean; eliz-lurrean zeuden sagar-ondoan uzta zan noski)

INBUTU(E. Inbuittue

INDAR(RRA. Erabilkera: indarrez, indarka, indartsu, indartu, indarrean (indarrean), indartzak, indarrik, indarraldi, indar danakin, indar guztitan, indarrak etaa (atera), indarrak neurtu, indarrak galdu (auldu), indar ein (egin), indar berritu, indar gutxiko, indar gutxitxo, indarkeri, indarrik eza.

Esaerak: Giza-indar / Beso-indar / Jende-indar / Indar-sobra (etxean sasoikoak diranean) / Indar zakarrak (oso indartsuari) / Indarra nausi (nagusi) / Arrazoiak indarrik ez (indarkeria, zapalketa) / Gezurrek indar artu (egia zapaldu) / Azkapuzka jardun (indar danaz)

INDIBABA(BEA. Indibaba txurie, indibaba motxa, Tolosa'ko indibaba, Gernika'ko indibaba

INDIGAZTAIN(ÑA. (Arbola) Txerrigaztaiña

INFERNU(E. Infernura, infernuko, infernurako, infernutik, infernuko deabrua, infernuko ataka, infernuko sue, infernuun (infernuan) kixkaltzen, infernu bildurrez

INGURATU. Inguratze, ingurue, inguruun (inguruan), inguruko, ingurura, ingururaino, ingurutik, ingurumari, etxeinguru, eguardi inguru, irurogei inguru (urteak), inguratu eziñik

INGURU(E. Erabilkera: inguruun (inguruan), inguruko, ingurutik, ingurura, inguratze, inguratu, inguratuta, inguratzaille, inguruguna, ingurutsuun (ingurutsuan), inguratu eziñeen (eziñean), inguratu bae (gabe), inguratze eza, auzo-inguru, etxe-inguru, ingururerek.

Esaerak: Artaldea inguratu (bildu) / Bazkaltzea (bazkaltzera) inguratu (maira bildu) / Inguratu ezinda (astirik gabe) / Amarrak inguru (alde-aldera) / Su-ingurutik alde bae (sukaldetik irten gabe) / Morroia inguratu (topatu)

INPORTA. Erabilkera: inportantzi, asko inporta, gutxi inporta, inporta ezdiola, inporta eza, inportarik baeko (inportarik gabeko).

Esaerak: Bost inporta (ajola gutxi) / Ze inporta zatzu? (zer inporta zaizu?) / Izugarrizko inportantzie

INTSENTSU(E. Intsentsu lurrin, intsentsu usai, intsentsu ontzi

INTXAUR(RRE. (Arbola) Intxaurki (zura), intxaurrondo, intxaurgerri, intxaurradar, intxaurzutar, intxaurrosto, intxaurlorra, intxaurrale, intxaursokan (gaiñeko azala), intxaurkaskal, intxaur mami, intxaurlanga, intxaureze, intxaurrigar, intxaurritzal. Esaera: urrutiko intxaurrek amalau, gertura lau (uste okerra)

INTXAUR-SALTSA(TSEA. (Gozokia)

INTXE(A. (Gorrotoa) Intxaz, intxeekin (intxearekin), intxaik bae (intxarik gabe), intxa txarrez, intxa gaiztoa

INTXUSA(SEA. (Sastrapa, sendagaia) Intxusa torto, intxusadar, intxusaosto, intxusazal, intxusamintz, intxusalora, intxusa pipita (txori-jana)

INTZ(E. Intzetan, intzik, intzlekue, goiz-intze, intz-basura, intze zuri, intze ttanttoka

IÑAURKIN(ÑE. (Ukuillurako azpigaia) Iñaurkinketa, iñaurkin bitze (biltze), iñaurkin leku, iñaurkin toki, iñaurkintza, azpigarri

IÑAUSI. Erabilkera: iñauten, iñautu, iñausketa, iñausaldi, iñautzaille, maats-iñaute, gaztaiña iñausketan, soildu, kimatu

IÑO. Onaiño (oneraiño), orraiño (orreraiño), goraiño, gerriraiño

IÑO.A. (Iñora) Iñoako, iñoa irten, iñoa jun bae (iñora joan gabe), ta abar

IÑOIZ. Erabilkera: iñoizko, iñoiz-bein, iñoiz baiño (baiña), iñoizko denboran, batzutan.

Esaerak: Bein eo (edo) bein / Bein eo (edo) bestetan / Iñoiz beinka / Noizik-bein / Batzen-batzutan

IÑOIZ. Erabilkera: iñoizko, iñoiz-bein, iñoiz baiño (baiña), iñoiz izatekotan, iñoizko denboran, batzutan, noiz ero (edo) noiz, noizbaitt

IÑOLA. Erabilkera: iñolaz, iñolako, iñolakoik (iñolakorik), iñolatan, iñola-re (iñola ere), iñola albada, iñola ez

IÑOR. (Nor bait) Erabilkera: iñok (iñork), iñokin (iñorekin), iñontzat (iñorentzat), iñondako (iñorendako), iñoi (iñori), iñoona (iñorena), iñokikoa (iñorkikoa), iñoandik (iñogandik), iñoana (iñorgana), iñor bae (gabe). Esaera: Etxen iñor ezpada (ez bada) bizi, untzez teillatue jantzi

IÑUDE(A. (Bular-ama)

IÑUDE(A. Iñudetza, umezain, aurzai

IÑUN. Iñungo, iñundik, iñundiko, iñundik-iñoako (iñundik-iñorako), iñun ez-bezela

IÑUSO(A. Iñusotzar, iñusokeri, iñuxo.

Esaerak: Ergel / Iñuxente / Zozolo / Totolo / Mozolo / Lelo / Zozonga / Lelea / Epel / Txepel / Txaldan / Gazbaeko / Tutulu / Tutulumendi

IÑUXENTE. Abendua'ren 28'an; nork nori ziria sartzeko eguna

IO. (Alea eio) lotzen, iota, ioala, ioaldi, artoa iotzen, garie io, io-berrie, io-zartue, irindu, irin-lausoa, moturea kendu (laka, eio-zorra kendu). Esaera: Iriñe aiñe lauso (miña aiña aitzaki)

IO. (Eio) lotze, alea io, arie io, puntue io

IO. (Igo) Erabilkera: iotze (igotze), iota (igota), iotzeko (igotzeko), ioera (igoera), iokuna (igokuna), ioaldi (igoaldi), ioleku (igoleku), io-jetxiin (igo-jetxian), mendira io (igo), bizimoduk io (bizimoduak igo), maillaz io (ospez igo), oreo io (legamiaz arrotu), burura io (edariak)

IPINI. Erabilkera: ipintze, ipintzeko, ipintzea (ipintzera), ipintzeakotan (ipintzerakotan), ipintzeik (ipintzerik), ipintzekotan, ipinialdi, ipintzaille, ipinierazi.

Esaerak: Dirue ipinita (aurreratze) / Kontuun (kontuan) ipini (adierazi) / Nearrez ipini (negar egiñerazi) / Izena ipini (bataioan) / Oillalokea ipini (txitoak izateko arraultzak)

IPIZKI(E. (Ogi-labea garbitzeko ixuskia) Ipizki-kirten, ipizkigai

IPUI(E. Ipuiek, ipui-zaarrak, ipui-kontari, ipuiek asmatu

IPURDI(E. Erabilkera: ipurdiin (ipurdian), ipurdiko, ipurdira, ipurditik, ipurtalde, ipurgain, ipurpeen (ipurpean zapaldu), ipurzulo, ipur-masaillak, ipurmami, ipurtezur, ipurtaztal, ipurtazal, ipurdiz gora (erori)..

Esaerak: Ipurdie estaltzeko lain (aiña) (erdi-jantzian) / Ipurterre (asarrekor) / Ipurdi baeko (gabeko) (geldigorra) / Ez buztan, da ez ipurdi (ganorabako esaldia) / Buruko miñik ez ba'do (ba'du), ipurdikoa izango do (du)

IPURTARGI(E. (Gauetz argia ematen duan xomorroa)

IPURTATX(A. (Piztia) Basakatu, pitotxa, papartxuri, paparrori, basakatunarru, ipurtatx-narru

IRAAZI. (Iragazi) Erabilkera: iraazte, iraazita, iraazi bae (iragazi gabe), irazkie, irakazkie, iraztontzie, esnea iraazi, kafe-iraaazkie, ezte iraazketan, lurreen (lurrean) iraazi (euria lurrak irentsi)

IRABAZI(E. Erabilkera: irabazte, irabazten, irabazpide, irabazbide, irabaztoki, irabazkizun, irabazgarri, irabaziin (irabazian), irabaziik (irabaziak), irabazitik, irabazitako, irabazita, irabaztea (irabaztera), irabazira, irabazirako, etekiñe, proetxue, obarie, emarie, gangea.

Esaerak: Irabaziik (irabaziak) pillatzen / Irabaziik kendu bae (etekiñik kendu gabe) / Urteko irabaziik (urte osoko irabaziak) / Lurrek irabaziin (lurrak emankor) / Bakarra irabazteko, ta maie bete jateko (eskasia)

IRABAZI. (Azi, loditu) Irabazkor, irabazgaitz, arbolan (arbolaren) irabazie (urtetik-urterako kimua), mutil-koskorrak erruz irabazi (azi), pixuun (pixuan) irabazi (loditu), azkor, maluts, mardul, apostue irabazi

IRABAZI. (Garaipena) Erabilkera: irabazle, irabaztzailea, irabazte, irabazgaitz, irabazterrex, irabaztarazi, apuestoa irabazi, pelotako irabazlea, irabazi eziñeen (eziñean), irabazi bae (gabe).

Esaerak: Aurrena arrapatu / Gaiñe artu / Opook (orpoak) erakutsi / Kukurruku jo / Galdu-irabaziik (galdu-irabaziak) peto (ez irabazi, ta ez galdu)

IRAIN(ÑE. (Bular-ixuria) Bularreko iraiñe, iraiñeko umea, iraiñe eetxi, titie, titi-ziskue, uatsa

IRAKAZKI(E. (Artzaiak artesnea iragazten erabili oi du)

IRAKIN. Erabilkera: irakitea, irakinda, irakiñerazi, irakitea galdu, irakitei (irakiteari) utzi

IRALKI. (Galbaetu) Erabilkera: iralkitze, iralketan, iralkita, irin-iralkera, eskuz iralki, dornuz iralki (danbolin gisara jiratuaz), galbaittu, area (ondarra) iralki, ondarra galbaittu

IRAUN. Erabilkera: iraute, iraupen, iraumen, iraunkor, iraungarri, iraungo, irauteiik (irauterik), irupen gutxiko, iraun eziñeko, iraupenik eza, luzarorako iraupena, iraunerazi

IRENSUGA(GEA. (Narrastaria)

IRIN(ÑE. Erabilkera: ogi-irin, artairin, otasirin, garagarririn, arrozirin, zaku-irin, irin zakue, pardelirin, irin zorroa, irin-lauso. Esaera: Iriñetan zoro, zaietan zur

IRINTXI. (Irentsi) Erabilkera: irintxitze, irintxitzeko, irintxitzekotan, irintxitzea (irentsitzera), irintxierrez, irintxigaitz, irintxi-bildur, kolpetik irintxi, eran (edan), zurrut, zurrupatu, tragatu, ziplatu. Esaera: Aurrez irintxita nao (nago) (aurrez jakiñean)

IRITXI. (Gai izan) Erabilkera: irixte, iritxitze, iritxiko, ezin iritxie, iritxi eziñeen (eziñean).

Esaerak: Diruz iritxi / Indarrez enaiz (ez naiz) irixten / Danetaako (danetarako) ezin iritxiin (iritxian) / Onentzat enaiz irixten (ontarako gauza ez)

IRITZI(E. Erabilkera: iritzikoa, iritzira, irizpide, irizpen, irizkidea, iritzie eman, iritzie jaso, iritzie eskatu, derizkit, deritzat

IRRIKA. (Gogo bizia) Erabilkera: irrikaz, irrikatzen, irrikagarri, tirri, antsi, min, inbiri, egarri.

Esaerak: Irrikaz lertzen / Inbiriz igartzen / Irrikaz lertu ez lertuko / Irrikaz doi-doi nengon

IRRINTZA(TZEA. (Abereen marrua) Irrintzaz, irrintzaka, irrintzaots, irrintzalari, zaldi-irrintza, txakur-irrintza, erbi-irrintza, ta abar

IRRIPAR(RREA. Erabilkera: irriparrez, irripartsu, irribarreka, erdi-barrez, parre-irrika, barrexamur

IRRIST. (Txirrist) Irristara (irristada), irristaka, irristaleku, irristagarri, irrist ein (egin), labaindu, lapratx ein (egin), amildu.

Esaerak: Irristaran (irristadan) pasa / Irristaka jun (joan) (suerteak iges egitean esan oi da, adibidez loteriak)

IRTEN(A. (Ausarta) Erabilkera: irteera, irtenaldi, irtenkeriz, irtenaiko, irtentxoa, irtenxexoa, irtenxamarra, buru-txutie, arroxkoa.

Esaerak: Kaskaletik irtenda / Zirt eo (edo) zart ein (egin) / Txori-pinttoa (aundinaikoa) / Mari-bandera / Goiz-oillanda

IRTEN. Erabilkera: irtena, irtenik, irtetze, irteera, irtekuna, irtenkizun, irtenbide, irtenaldi, irtenleku, irtetzekotan, irten ez irtengo, sartu-irten, etxitik irten, euzkiik (eguzkiak) irten, onetik irten, suerteen irten, loteriik (loteriak) irten

IRTEN. Erabilkera: irtetze, irtenaz, irtenda, irteera, irtenbide, irtenpidea, irtenkizun, irtenaldi, irtenleku, irten nai-ta, irten eziñeen (eziñik), irten nai-ezta, morrontzaa (morrontzara) irten, bidera irtenda (zer ikusiko), bizkarrak irten (makurtze), urgaiñea (urgaiñera) irten, euzkiin irteera (eguzki-irteera), zimurrinak irten (zaartzaroa), puzkarrak irten (ustegabea), ortzak irtetzen, suerteen irten, arriskutik irtenda, katigu irten (soldaduzkan), perretxikuuk (perretxikuak) irtenda, etxetik irten, nora-ara irten, sartu-irtenbat, irtenuna, irtekuna, irten eziñe, irtetzeik (irtetzerik) eza, iñoa irten bae (iñora irten gabe).

Esaerak: Biziik (bizirik) irten (gaixotasun, elbarritze) / Bereekin (berearekin) irten (berekoikeri) / Bere onetik irtenda (naaste, asarratze)

IRU. Erabilkera: iruz, irue, iruko, irukin (irurekin), irurek, irundako, iruna, irugarren, irurena, irutik, irukoitz, iru alako, iru iruko, irulau, irurogei, irureun, irumilla, irukote, iruankako, iruortza, irurontzat, irurondako

IRUGIARRA(RREA. (Giarra ta gizen naasiko urdaia)

IRUIPEN(A. (Irudipen) Erabilkera: iruitze, iruittu, iruipentsu, iruipenkor, iruipenez, iruittuerazi, iruipengarri, burutantzio, errezelo.

Esaerak: Iruipen txarrak artu nau (gaizki-ustea) / Iruipen onik ez det (kezkarri) / Iruipen utse (ustekabea)

IRUKUSTA(TEA. (Zelai-belarra) Irukustalora, irukustaleka, irukusta-azi

IRUN. (Aria egiteko egitura) Irulea, iruten

IRUN. (Arigintza) Iruten, artillea iruten, liñoa iruten, irulea (arigillea), eunlea (oialgillea), ardatzez irun, dornuz irun, ardazketa, ardazleek (ardazleak, arigilleak), ardazleku (antzina etxe jakin batean auzoaldea biltzen omen zan)

ISKANBILLA. Iskanbillaz, iskanbillan, iskanbiltse, zarataz, istillu, burundara, xexio, xextran, eztabaida, zalaparta

ISLA(LEA. (Egun argieran da illunabarrean nabaritzen dan mendi-gaillur aria) Islaa (islara), mendi islea

ISO!. (Zaldizkoei geldierazteko)

ISPIRITU(E. (Alkoola)

ITARIO(A. (Zelai-belarra) Itario torto, itariosto, itario-arantza

ITAU(LE. (Xomorroa) (Abere larriak zulatzeko dituen makurrena)

ITTO. (Ito) Erabilkera: ittotze, ittoera, ittota, ittobearrez, ittoezirik, ittozorian (itozorian).

Esaerak: Toki ittoa (aize gutxikoa) / Ogi ittoa (arrotzeke) / Lurre ittota (trinkoa, zapaldua) / Egariik (egariak) ittotzen (egarri estu) / la itton (itoan) gelditu naiz (korrikaldian)

ITTOKIN(ÑE. Txintxiñe, ttanttona, jario, ixurie, teilla etena

ITTULARI(E. (Uztar-bikotearen aurre-mutilla, bide erakuslea)

ITTURRI(E. Erabilkera: itturria, itturirako, itturiraiño, itturiraiñoa, itturriko, itturitik, itturriik (iturrik), itturriko ur, itturriko txorrea, metal-iturri, pol-pol-iturri, itturriin (iturrian). Esaera: Itziturri (berrixua)

ITXASO(A. Erabilkera: itxasora, itxasoko, itxasotik, itxasalde, itxasbatar, itxasinguru, itxasgain, itxasodei (trumoia), itxasgizon, itxas-lapur, itxasoko ure, itxasoko ekaitze

ITXATSI. Erabilkera: itxaste, itxatsita, itxaskorra, itxaskera, itxasgaitze, itxatsi bae (gabe), landarea itxatsi, txertue itxatsi, itxaskie (txertutik datorrena), gaitze itxatsi, zuztarrak artu, lurre artu

ITXI. Erabilkera: itxitzen, itxita, itxen, itxiera, ixtera, ixterakon (ixterakoan), itxitzea (itxitzera), itxiiz (itxiaz), itxekotan, erdi-itxiin (erdi-itxian), itxi bae (gabe), oso itxita, atea itxi, sare itxie, paparra itxita, itxiturea.

Esaerak: Esku itxikoa (xurra, eutsia) / Begi bik itxita (itxu-itxuan) / Ao itxura euliik (elbirik) ez (eskakizuna) / Begi-itxi bat (bazkalondoko lukamuxa)

ITXITURA(REA. Esi, esibarru, ezparru, barruti, paita-esi, arantza-esi

ITXOON. (Itxaro) Erabilkera: etxote, etxonda, etxoin, etxoin-leku, etxoiñaldi, zai eon (egon), beira (begira). Esaera: Etxoitten daonai (dagonari) denborea luze

ITXU(E. Erabilkera: Itxutze, itxutu, itxutasun, itxumen, erdi-itxu, begi bat itxututa, itxutuerazi, itxugi (itxuegi), itxu-mutil.

Esaerak: Itxu-itxuun (itxu-itxuan) / Erale (edale) itxue / Kasketaldi itxue / Itxumustuz (ausnartzeke) / Laiñoa itxu (lodi) / Tratuun (tratuan) itxu (bero) / Uso-itxue (eizerako ezia) / Itxulapikoa (txanponak gordetzeko)

ITXU-MUTIL(LLE. Itxu-laun (itxu-lagun), bide-erakusle, bide-emale, bide-laun (bide-lagun)

ITXULAPIKO(A. (Aurren txanponak gordetzeko)

ITXULI. (Irauli) Erabilkera: itxultze, itxuldu, itxuleran, itxulka, itxul-toki, itxulipurdi, itxulipurdika, itxulbildur, itxuli bae (gabe), ontzie itxuli, trena itxuli, gain-azpi ein (egin), azpikoz-gora jarri

ITXULIKALDE(A. (Itzulikoaldera) Alderantziz, okerralde (okerreko alde), kontrakoalde, atzekoz-aurre, aldetxarrea (txarrera), aldrebeskoaldea

ITXULIPURDI. (Zilipurdi) Itxulipurdika, burumutxuti

ITXUMEN(A. (Pentsakera itxua) Bereen (berean) itxu, berea bakarrik, aintzakotzat artu, bera Jaun da Jaungoiko

ITXUMUSTRU. Itxumustruun (itxumustruan), itxumustruka, zalapartaka, arrapastaka, itto bearreen (bearrean), zentzunik bae (gabe)

ITXURA(REA. Erabilkera: itxuraz, itxurazko, itxuratze, itxuratu, itxurakor, itxuraik (itxurarik), itxurazale, itxuraz ibili, itxuraz bizi, itxura oneen (onean), itxura oneko, itxura txarreko, itxura gaiztoko, itxura ederreko, itxura gutxiko, itxurabaeko (itxura gabeko), itxurabaetu (itxuragabetu), itxurabaekeri (itxuragabekeri), itxuraz aldatu, itxura politteko, antz, taju.

Esaerak: Itxurakeri / Itxura uts / Itxura-ontzi (azal uts) / Itxura-naiko (aundi-maundi)

ITXURABAE. (Itxuragabe) Itxurabaetu, itxurabaekeri, itxurabaeko, itxuragutxiko, itxuratxarreko, itxuragaiztoko, itxuraik (itxurarik eza)

ITXUSI(E. Erabilkera: itxusitze, itxusittu, itxuspena, itxusgarri, itxusiena, itxusigoa (itxusiagoa), itxusigoik (itxusiagorik), itxusienetan, itxusikeri, itxusitzarra, itxusigie, itxusitxoa, aurpegi itxusikoa, orrazkerak itxustu (itxusitu), jazkera itxusie.

Esaerak: Itxusi-mordo / Tximu-aurpegi / Txerri-musu

ITXUTA(TEA. (Garia lotzeko lasto moltxoka)

ITZ(E. Erabilkera: izketan, izkera, itz ein (egin), iztun, itzez, itzik, izketatu, izpide, izketaldi, izbide, itzaspertu, izka-izka, itzetik-itzea (itzera), itzez-itz, itz-gozoko, itz-leuneko, itz-zakarreko, itz-baldarreko, izmordoi, itzik bae, itzaukera, itzez urrie, izjoku, iztarte, izjardune, itzetorrie, iztun egokie, kontularie.

Esaerak: Itz emanekoa (fiagarri) / Itze jan (saldu) / Izmerkea (azaleko itzak) / Tintik ez / Txistik ez / Mixtik ez (mututu) / Itz eman (agurtu) / Itz batekoa (norberekoa) / Itzerdika (erdi esanean utzi) / Itze ukatu (zapuztu) / Itzek trukatu (iskanbilla) / Itzetik eldu (eztabaidan sartu) / Bi itzetan / Izbitan / Itz gutxitan (esaaldi laburrak) / Itzontzi / Itziturri / Berrijario / Berriontzi / Ao-zabal / Txor-txor / Mingainluze / Kalamatrika / Berritxukeri / Txutxu-mutxuka / Marmarrata / Jardunaldi / Txiko-pleittu (itzen ugaritasuna) / Mingain gaiztoko / Itz nabarmenak / Itz-zorook (ajolagabea)

ITZAI(E. Itzaintza, ittulari

ITZAL(A. (Duintasuna) Itzal aundikoa, itzal gutxikoa, gurasoon itzalen (gurasoen itzalean), errespetoa, gizatasune

ITZAL(A. Itzaltze, itzaldu, itzaleen (itzalean), itzaluna (itzalguna), arbolaitzal, pagoitzal, piñuitzal, etxeitzal, norbereitzal, kerizpe, laiñape, ostape, gizon itzala (gorpuzkera larrikoa)

ITZALI. Erabilkera: itzaltze, itzaldu, itzalita, itzaleran, itzaliazi (itzalerazi), su-itzalketan, su-iltzaltzaillea, itzalkorra, itzalgaitze, erdi-itzaliin (erdi-itzalian), itzaldu bae (gabe), itzalerrexa, itzali eziñe, emendau, sue itzali, argie itzali, erraatea (mendi-sutea), itzaltzen

ITZATZI(E. Itzatziz, itzatzittu, eskuko itzatzik (itzatzia), ezpaiñek itzatzittu, zartatu, printzatu, azal-etenak

ITZONTZI(E.

Esaerak: Izjario / Itz-itturri / Berritxu / Berri-katillu / Txintxarri

IUTU(E. (Egur-ustela) Iutatu, iututze, iutu-argi

IUTU(E. (Zur sasondua, erdi-ustela)

IXILDU. Erabilkera: ixiltze, ixille, ixilik, ixiltasun, ixillaldi, ixilkoi, ixiltzaille, ixilletik, ixilleko, ixilpeko, ixilkako, ixilikako, ixilzale, ixilgaitz, ixilkeri, ixilduerazi, ixildu bae (ixildu gabe), ixildu baeko (ixildu gabeko), ixiltxeo, ixilka, ixilka-mixilka, ixilgarri, ixillen, ixildu eziñe, ixildu eziñeko, ixilik gorde, ixilik euki (eduki), ixil-toki, ixil-poltsa, ixil-kontu, ixil-tratu, ixil-gauzak

IXIPU(E. Ixipuz zurrutu, ieltsero-ixipu, bizarra beratzeko ixipue, ixipu-kirten, ixipu-zurda, zurda-ixipue

IXIPULA(LEA. (Azaleko zeta) Ixipulatzen, ixipulatu, ixipulakor, ixipulatsu, ixipula-beltza, atza

IXKRIBAU(E. Ixkribautza, sasi-ixkribau

IXPILLU(E. (Zaldizkoen kopetako txuriguna) Ixpilludune

IXPILLU(E. Ixpillatze, ixpillatu, ixpilludun (zaldizkoen kopetako txuriguna)

IXPIRITU(E. (Sendagaia) Alkohola

IXTILLU(E. Erabilkera: ixtilluz, ixtillutsu, ixtillukor, ixtillu aundiz, ixtilluik bae (ixtillurik gabe), berebiziko ixtilluak (ixtilluak), iskanbilla, galdubearra, zalaparta, zarata

IXTORI(E. (Ipuia) Kontakizune, izana, gertatue, ixtorik (ixtoriak) esan

IXTUTZE. (Estutze) Erabilkera: ixtutu, ixtutasun, estoazune, ixtualdi, ixtutuerazi, ixtugarri, larritze, ikaratze, bildurtze, izutze

IXUR(RRE). Ixurtze, ixurtu, ixurdun, ixurrek, ixurtue, azpille, ximurre

IXURI(E). Erabilkera: ixuritze, ixuriiz (ixuriaz), ixurtzen, odol-ixurtze, ixardi-ixurie, malkook (malkoak) ixuri, jario, muki-jario, beldar-jario, odal-jario, txistu-jario, txixa-jario

IXUSKI(E). Illarra-ixuski, ezpartzu-ixuski, menda-ixuski, eskobea, ixuski-kirten, ixuskittu

IXUSKIGILLE(A). Ixuskigintza, illarra-ixuskie (txillarra-ixuskia)

IZAERA(REA). Erabilkera: izate, izatez, izaeraz, izakera, izatekoa, berez, berezko, jatorriz, sortzez, jaiotzez, izatez gaixotie, jaiotzez errutsue, izatez bizkaitarra, berezko errena.

Esaerak: Guztiin (guztien) bearreko izaera / Bere izeneen da bere izaneen (izatearen ziurtasuna)

IZAIÑ(E). (Uretako xomorroa, sendakintzarako ere erabili oi zan)

IZAR(RRA). Izarretan, izarretaiño (izarretaraiño), izarrak, izarraatu, izar argitan, izarñirñira, izar moltso, goizeko izarra, artizarra, izarbela (izarraatu dagoen gaua), izar-aldatze, bostoilloa (bostizarrak), zazpi-izarrak, Santiago bidea (izar bidea). Esaera: Zeruko izarrak aiñe urte (arras zaarra)

IZARA(REA). (Maidirea) Erabilkera: oe-izara, azpiko-izara, gaiñeko izara, oazala, ume-izara, aur-zapi

IZARDI(E). (Arbolen izardilika) Izardiberrizten, izardi denbora, izardibete, izardi joera

IZARDI(E). Erabilkera: izarditze, izardittu, izartu, izarditan, izartaldi, izarbera, izardikor, izarditsu, izardi xamur, izarperrea, izartzeko, izartzekotan, izartzeaiño, izartzeaiñoko (izartzerañoko), izardi-pats, izardi-tantoka, izardi-otz, izardi-larri, izardie etaa (atera), izardie leortu.

Esaerak: Izarditan blai (bustia) / Izardiz metxa leorrik bae (gabe) (oso bustirik)

IZEKO(A). (Aitaren arreba, amaren ahizpa ta osabaren emaztea) Izeko-ordea, izekotzakoa

IZEKO-TXIKI(E). (Gurasoen izekoa)

IZEN ON(A). (Nortasuna) Erabilkera: izen onez, izen onik, izenekoa, izen onakin (onarekin), izen onekondako, izen ona gorde, izen ona kendu, izen ona galdu, izate onekoa, itzal onekoa

IZEN(A). Erabilkera: izenez, izeneen (izenean), izenekoa, izenik, izendun, izenik bae (gabe), eunen izenekoa (eguneko santu izena), ama-puntakoon (ama-pontekoaren) izenekoa, izengaizto, gaitzizena, ez-izena, kontrako izena, izen-faltsoa, emakumezko izena, gizonezko izena, santu izena, euskal-izena, toki-izena, gauzan (gauzen) izena.

Esaerak: Izen ona kendu / Izen txarrak indar artu

IZENTATZE. Erabilkera: izentatu, izentauta (izentaturik), izentapen, izentatzeko, izentatzekotan, izentatzeik (izentatzerik), izentatzezkerro, izentaeran, izentatu bae (gabe), ondorengooi (ondorengoei) izentatu (ondasunak), aurretiko izentamenak, beatzakin izentatu (seiñalatu), erabai (erabaki), aukeratu, izendatu

IZKUTU(E. Erabilkera: izkutatze, izkutatzeko, izkutatzeaiño (izkutatzeraíño), izkutatzeaiñoko (izkutatzeraíñoko), izkututik, izkutura, izkutuun (izkutuan), izkutatu, izkuta (izkutaturik), izkutatzeik (izkutatzerik), izkutaka, izkutaeran, izkutaldi, izkutagarri, izkutakizun, izkutazaille, izkutarazi, izkutagaitz, izkutaerrex, erdi-izkutuun (erdi-izkutuan), oso izkutuun (izkutuan), izkutugie, izkututxo, izkutuxeotik, izkutuxamarreko, izkutatu eziñeen (eziñean), izkutatu bae (gabe), izkutatzeik (izkutatzerik) eza, izkutaleku, izkutaketan, aize-izkutu (aize-babes), alderandu, aienatu, galdu, marro ein (egin).

Esaerak: Kirikaz / Kuriketan / Gordeka (izkutaka) / Ixilka-mixilka ibili / Bizkarra eman da aurpegie izkutatu (ordekotza eman)

IZKUTU(E. Izkutatze, izkutuik (izkuturik), izkutaka, izkututik, izkutura, izkutuko, izkutakizun, izkutaldi, izkutaleku, leku izkutue

IZMOTEL(A. Iztotela, asmatu eziñe, tartamutue

IZOTZ(A. Izoztu, izozte, izotz-bixarra, izotz-garranga, izotz-kandela, izotz-latrontxa, izozloi, izotzure, izotz-beltza, antziar, orma

IZPI(E. Erabilkera: izpiak (izpiak), izpiik (izpirik), izpika, izpika-izpika, izpiz, laiño-izpiak (laiño-izpiak), lanbro-izpiak (lanbro-izpiak), gizi, lipitx, zirdin, pirrin, kixi

IZTAR(RRA. Erabilkera: eskubiko iztarra, ezkerreko iztarra, iztarrak, bi iztarretan, iztarreen (iztarrean), iztarreko, iztarretako, iztarretik, iztarretatik, iztar-mami, iztar-ondo, iztar-urkullu, iztar-giltzak, iztar-giltzatako, iztarrarte, iztar-leungusu (tarteko urriña)

IZTARLEUNGUSU(E. (Urrutiko aidea)

IZTINGA(GEA. Erabilkera: iztingatsu, iztingakor, iztingaleku, iztingadi, iztingaguna, uruna, urleku, urgeldi, iztinga-bedar, iztinga-ur, iztinga-igela, iztingorra

IZTINGOR(RRA. (Joan-etorrikako egaztia)

IZU(E. Erabilkera: izutze, izutu, izuti, izukoi, izukor, izutasun, izualdi, izukeri, izu-larri, izutzaille, izugarri, izugarrizko, izutuerazi, izubildur, izugaitz, bildur, larritze

IZURRATZE. (Umekia utzi) Izurratu, izurratzen, izurragure, izurratzaille

IZURRI(E. Izurrite, gaitz-kutsatze, gaitz-naaste

JABE(A. Erabilkera: jabetze, jabetu, jabetza, jabetasun, jabetzakoa (ordezkoa), jabe ein (egin), jabe izan, etxe-jabe, baso-jabe, jabeik baekoa (jaberik gabekoa), nausie (nagusia).

Esaerak: Jaun da jabe (guzien gaindik) / Bere buruun (buruan) jabe (zentsudun, iñork lotzeke) / Eskuratu / Nereanatu (nereganatu) / Neureandu (neuregandu)

JABOI(A. Erabilkera: jaboitze, jabontze, jaboittu, jabo-i-ur, jabo-i-pits, jabo-i-usai, jabo-i ontzi, jabo-i-bedar (lexiba egostean erabili oi zan)

JABOI-BEDAR(RRA. (Belarra) (Lexiba egostean naastu oi zitzaion)

JAI(E. Erabilkera: jaien (jaian), jaietan, jaietako, jaiko, jaigiro, jaialdi, jaieune (jaieguna), jaierdi, zortziko jaie, asteerdiko jaie, jai aldakorrak, jaitik-jairakoa, jaietan (jaiegunetan), santikutz-jaiek, jaibezperan, jaigiraumenen (jai biaramonean)

JAIEGUN(E. (Jaieguna) Jaie, jaien, jairako, jaitik-jaira, jaietan, jaietako, jaietaako (jaietarako), jai-erropak, jai-bazkari, astekojai, zortziko jai, aste-erdiko jai, erriko jai, gabon jai, gabon jaiek, jai aldakor, jai bezpera, jai giraumen (biaramon), jaigiro, jaiusai, jai-itxura, jai-gose, jai-atsalde (arratsalde), urteko jaiek, jaierdi

JAIERA(REA. Erabilkera: jaieraz, jaieratsu, jaieraik (jaierarik), mendirako jaierrea, elizaako (elizarako) jaierrea, jaieraik bagea (jaierarik gabea), joerea zale

JAIKI. (Altxa) Erabilkera: jaikitze, jaikieran, jaikierako, jaikitze, jaikitzeotan, jaiki naita, jaiki nai ez-ta, oetik jaiki, lurretik jaiki

JAIO. Erabilkera: jaiotze, jaioera, jaiotzeko, jaiotzekotan, jaiotzekoon (jaiotzekoan), jaiokeratik, jaotzez, jaio aurretik, jaiooz (jaioaz) bat, jaioberrian, jaiozartue, il da jaio, jaiotako, jaiozaneko, jaiotetxe, jaioterri, sortu, munduratu.

Esaerak: Begiik (begiak) zabalik jaio / Narra-gorriin (gorrian) jaio

JAIOETXE(A. Jaiotetxeen (jaiotetxean), jaiotetxeko, jaiotetxera, jaiotetxetik, jaiotetxeik (jaiotetxerik), jaiotetxeraiño, ta abar

JAIOETZEZ. Jaiotzetik, jaiokeraz, jaiotetxez, jaioterri, izatez, sortzez, berez

JAKIN. Erabilkera: jakite, jakintsu, jakinduri, jakitun, jakingai, jakingarri, jakiñeen (jakiñean), jakiñeko, jakiñik, jakinda, jakiñerazi, jakin-min, jakin naie, jakin bae (gabe), ez-jakiñeen (ez-jakiñean), ez-jakiñe, jakiñeko etxeetan, toki jakiñe, aurrez jakinda, jakitteik nai ez (jakiterik nai ez).

Esaerak: Jakiñeen gaiñeen (jakiñaren gaiñean) (aurrez jakiña) / Gutxi-asko jakinda (zerbait zekiela) / Asko-asko jakin bae (arras ez-jakiñean) / Aittek dakiña ta geiao daki (aitak dakiana ta geiago daki) (aitaren ogibideko semea)

JAKINTSU(E. Jakitun, jakinduri, jakite, ez-jakiñe, eskolatu, eskolastiku, sasi-jakintsu, maixu

JALKI. Erabilkera: jalkitzen, jalkikor, jalkigaitz, jalkierrexa, azie jalkiiz (azia jalkiaz), alea jalkitzen, garoa jalkita (aizeak urratuta), jaulki, jalgi, aletu, dariola. Esaera: Farra-farra jalkiiz (jalkiaz) dabil (dirua zoro ereiñaz)

JAN. Erabilkera: jale, jate, jaten, jatun, janaz, jana, jateakoon (jaterakoan), janaldi, janik, janak, jango, janondo, janondoko, jatekoa, jaki, jatordu, jatea (jatera), jan-berri, jan-zaartuta, jan bae (gabe), gutxi-janaz, neurriin (neurrian) jan, asko jan, jale, mixkiñe, jale kiliñe, geiegi jan, geitxo jana, jale perkatxa, janari, jateko bildurrez, janak gaitz ein (egin),

jango lukeneen (jango lukeanean), bearrak jan erazi, jan-eranak (jan-edanak), jan bearra, jatordu, jantoki.

Esaerak: Astook (astoak) bezela jan / Zurru ta purru jan (neurri gabe) / Jateko bizi (jaletzarra) / Jateatik-jan (jatearren jan) / Asko bearreko / Ase-eziñeko / Ez jan da ez lan / Lertu arte jan / Leporaiño bete / Bete bat artu / Tripakara (tripakada) ein (egin) / Tripazaku / Tripazai (asegaitz) / Muki-jale / Azkazal-jale / Jan-txakurre

JANARI(E. Jaki, jatekoa, jatena, jan gauza, jale, jatun, jale mixkiñe

JANTZI(E. Erabilkera: jaztea, jazten, jazteko, jaztera, jazteakoon (jazterakoan), jazkera, jantzaldi, jantzierazi, jaztekotan, jantzi illunek, jantzi pitxiik (pitxiak), beltzez jantzi, txuriz jantzita, jantzi-erantziz, jazgarri, jastetxe, jantzi baik (barik, gabe). Esaera: Andreek prakak jantzi (andreak galtzak jantzi, etxean agindu)

JANTZI-ERANTZI(E. Erabilkera: jantzi-erantziin (jantzi-erantzian), jantzi-erantziz, jantzi-erantzika, jantzi-erantziako (jantzi-erantzirako), jantzi-erantzi xamurrekoa, jantzi-erantzi gaitze

JARAMON. Erabilkera: jaramon ein (egin), jaramonik artu ez, jaramon gutxi, jaramonik eza, kaso, zaittu, aintzakotzat, ezaupidea eman, agurtu

JARDUN(E. Erabilkera: jardute, jarduneen (jardunean), jardunkizun, jardunaldi, jarduntsue, jardunzalea, jardunanie, jardungurez, jarduntzaillea, jardun txarrekoa, jardun bae (gabe), jardunik, jardun eza, izketan jardun, txantxetan jardun, nearrez (negarrez) jardun.

Esaerak: Jarduneen (jardunaren) jardunez (gutxi-gutxika egin) / Jardun da gutxi, ta jardun bae (gabe) ezer ez

JARDUN. (Ari) Erabilkera: jardune, jardute, jarduneen (jardunean), jardunkizun, jardungure, jardunzale, jarduntzaille, jardunaldi, ekiñaldi, jardun bae (gabe), errezeen (errezean) jardun, izketan jardun, laneen jardun, nearrez (negarrez) jardun, txantxatan jardun, benetan jardun.

Esaerak: Jarduneen-jardunez (jardunaren-jardunez) (gutxika) / Jardun da jardun (eten gabe) / Alperrik jardun / Aittu

JARE. Erabilkera: jarein (jaregin), jareitze, jareieran, kateitik jare, urei jare, kartzelatik jare, ur-jarena (osiñari jareitzean), askatu, libratu, utzi.

Esaerak: Ederrai (ederrari) jare (gezurrari) / Presei (presari) jarein (ixillean gordeak bat-batean esan)

JARIO(A. (Ixuria) Sudur-jario, izardi-jario, odol-jario, malko-jario, beldar-jario.

Esaerak: Gezur-jario (gezurti) / Txitxi-jario (gizentasuna) / Izjario / Eten baeko (gabeko) jarioa (ixiltzen ez dana)

JARLEKU(E. Jarlekutxoa, aulki, zizeillu, silla, exerleko, iruankakoa

JARRAI. Erabilkera: jarraitze, jarraitu, jarraika, jarraikara (jarraikada), jarraimen, jarraipen, jarraikizun, jarraipide, jarraitzaille, feriri (feriari) jarraitu, meza-nausira (meza-nagusira) jarraitu (joera), jarraitzeik (jarraitzerik) ez, jarraitu bae (gabe), ondoren, segi, seizioa (gorputz-illari jarraika).

Esaerak: Onai (onari) jarraika txarra (eguraldia) / Zarroi (zaarroi) jarraika gazteek ba'datoz (bizitzaren kurpilla) / Artzaien ondoren ardiik (artzaiaren jarraian ardiak) (agintedunari jarrai osterongoak) / Zorretan jarraitzen do (du) (ordaintzeke) / Odolkie katuuri (katuari) jarraika (neska mutillaren ondoren)

JARRERA(REA. (Arrera) Erabilkera: jarrera ona, jarrera txarra, jarrera otza, erdipurdiko jarrera, jarrera gaiztoa, jarreraik (jarrerarik) eza

JARRI. (Exeri) Erabilkera: jartze, jarrita, jarrialdi, jarleku, aulki, lurreen (lurrean) jarri, pikotxeen (pikotxean) jarri, korrittun (korrituan) jarri (dirua), bizizaten jarri (etxe berrian)

JARRI. (Exeri) Erabilkera: jartze, jartzea (jartzera), jartzeakotan (jartzerakotan), jartzeko, jarrita, jarrialdi, jarri bae (gabe), jarleku, lurreen jarrita, aulkiin (aulkian) jarri, atsein, atseitten. Esaera: Jartzeko nagiz zutik eon (egon) (alperkeri)

JARRI. (Ipini) Erabilkera: jartze, jartzekotan, jarrita, jarrera, jarritakoa, jarrierazi, jarriik (jarriak), erdi-jarriin (erdi-jarrian), jarri nai-ta (naiaz), jarri bae (gabe), jarri eza, etxea jarri (osatu, jantzi), barrez jarri (parrerazi).

Esaerak: Ori jarri da jartzekoa / Oi ez-bezela jarri (onetik irtenda) / Katu-erdikoon (katu-erdikoan) jarri (erdi-moxkor)

JASO. Erabilkera: jasotze, jasotzeko, jasotzekotan (jasotzerakotan), jasotzekero, jasotzekerotan, jasoaldi, jasogai, jasotzaille, jasooz (jasoaz), jasoerrex, jasogaitz, erdi-jasoon (jasoan), jasota, jaso bae (gabe), aur-jasotze, arri-jasotze, altxa, altxatu.

Esaerak: Burue jaso (estualditik irten) / Dirue jaso (eskuratu) / Eskerrak jaso (arrera ona artu) / Eskumiñek jaso (errekaua artu) / Ez dabil oso jaso! (narras ikusi)

JATOR(RRA. Erabilkera: jatortasun, jatorrik, jatorrak, morroi jatorra, laneen (lanean) jatorra, oso jatorra, jatorretik gutxi, jatorretik ezer ez, zuzena, bikaiñe, patxadatsue, oso ona, gozatsue

JATORDU(E. Otordu, jatordu-legea jatordu bittarteko, janaldi, jatortu aurretik, jatordu ondoren.

Esaerak: Narruk beteen (narrua betean) jan (geiegi jan) / Ezek (ezeak) eta igarrak jan (arras jan) / Pobreen jatordue ta aberatsan ordue

JATORRI(E. Erabilkera: jatorriz, jatorrizko, jatorritik, jatorritiko, jatorrikoa, jatorriz gaixotie, aberats jatorrikoa, odoletiko, ezpaletiko, izatez, sortzez

JATORRI(E. Jatorrizko, jatorritik, odoleko, etorkie, sortze, itturri

JAUN(E. Alkate jaun, mediku jaun, bikario jaun, aittejaun (aitona), jaun da jabe (danen gaindikoa), bai jauna, ez jauna, jauntxo, jauntxokeri

JAUNKOIKO(A. Jainko, gure Jaune, aitte Jaungoikoa (Aita, Seme, Espiritu Santu), Jainkoakiko, Jainkoandik (Jainkoagandik), jaune artu

JAZTETXE(A. (Urrutiko basarriak etxe jakin bat oi zuten, errira zetozenetan oiñetako garbiak aldatzeko)

JEITXI. Esnea jeitxi, bei-jeiste, ardi-jeisketan, da abar

JELA. (Izotza) Jelatze, jelatu, errekea jelatuta, izotza, latrontxea, zurdea

JENDE(A. Erabilkera: jendetza, jende-moltxoka, jende-mordoa, jende-pilla, jende asko, jende gutxi, jendeik (jenderik) eza, jende arte, jendeekiko, jendeenganako.

Esaerak: Jenteera / Jentillaje (gaizki ikusiak) / Jende-zaburra (zar, gazte, andrazko, gizonezko, danetarikoa) / Ijito-jende / Aundizki-jende / Jende xea / Jendeen begiitaako (jendeaurrerako) / Erdi-purdiko jendea / Alamousko (ala moduzko) jendea (nolabaiteko, zentzu gutxiko) / Jendeen (jendearen) berriketak (zurumurrak)

JENIO(A. (Izaera) Erabilkera: jenioz, jenio oneko, jenio txarreko, jenioz petrala, jenioz otsana, jenio nasaekoa, jenioz errea, jenio berokoa, jenioz estue, jenio errea, jenio zitala, jenioz epela, jenioik (jeniorik) eza, jenio bagea (gabea), aldarte, kasketa, gaita

JENTIL(LLEK. (Uste danez gizaki indartsuak, kristautasun-aurretikoak). Esaerak eta bide batez toki-izenak: Jentil-etxe / Jentil-zulo / Jentil-arri / Jentil-itturri

JESUITA(TAK. (Jesusen Lagundikoak)

JETXI. (Beeratze) Erabilkera: jeiste, jeiskera, jeisten, jeistera, jeisteko, jeisteakoon (jeisterakoan), jetxialdi, eskillarak jetxi, lurrea (lurrera) jetxi (egaztia), jetxierazi, jetxi gaitz, jetxi errex, jetxi bae (gabe), jetxi eziñeko, jeisbide.

Esaerak: Burue jetxita (makurturik) / Gasolina jetxi (merkatu) / Jetxi ez-jetxiko (zalantza) / Errekea jeixten (ura gutxitzen)

JIBA(BEA. Erabilkera: jibadun, jiboxo, bizkarra jibatzen, gerriko jibea, konkordun, koskordun, jibeek (jibeak) irten, silla-bizkardun

JINPOI-MANTAL(AK. (Iritariek gari ta garotakoan erabili oi zituzten eun latzezko txamarra-mantalak)

JIPOI(A. (Pasada eman) Jipoittu, jipoia artu, astindu, berotu, ziortu (zigortu), autsek kendu, zapindu, ederrak eman, egurtu, ta abar

JIRA(REA. (Burubide) Erabilkera: jira on, jira gutxikoa, jira txar, jiraz, jiratsue, jira bagea (gabea), jiraik (jirarik) eza.

Esaerak: Bakarrik jiratzen da (moldatu) / Zurrute dabillen etxeen (etxean) jira onik ez (edaleen etxean burubide gutxi)

JIRA. (Jiratze) Erabilkera: jiratu, jiraka, jira artu, osoon (osoan) jiratu, jira-erdie eman, lurre jiratzen (goldeaz), etxean (etxearen) jiran (inguruan), dantzan jiraka.

Esaerak: Orri, jira bi emango nioke (gaillendu nezake) / Jira ta buelta (joan-etorrian)

JO. (Jole, jotze) Erabilkera: soiñu-jole, gari-jole, txun-txun-jole, joaldi, liña-jotze, ondo-jotze (zugaitz-ondoa aizkoldu), sokor-jotze (lurra ausi), jotzaille, aizkol-joa (zugaitzei aizkoraz ateratako akatsa), jo ta ke (eten gabeko joa), lexiba-jotze (arropak arrian joka), amarrak jo (ordua).

Esaerak: Adarra jotzen (zirikada sartu) / Txintxar-jole (berritxu) / Errada-jotze (zaarrez ezkontzen zirenei, ontzi zarrekin tarrapatakoa jo oi zitzaien)

JO. Aizeek (aizeak) jo, euzkiik (eguzkiak) jo, lur jo, lurre jo, alkar jo, begiz (begiaz) jo, erdira jo (tratuan), joera

JOANIKOTE(A. (Ankako beatzaundiko ezur-giltza azi)

JOERA(REA. Erabilkera: joeraz, joeradun, joera xuxena, joera okerra, joera gaiztoa, joera xelebrea, joera txakala, mendirako joera, dantzaako (dantzarako) joera, griña, ibillera, oitura

JOKAERA(REA. Erabilkera: jokaeraz, jokabide, jokakizun, jokaera zuzena, erdipurdiko jokaera, jokaera biurrie, jokaera txakurre, jokaera onik ez, jokaera txarra, burubide, atarramentu

JOKU(E. Jokatze, jokatu, jokaera, jokatzaille, jokuik (jokurik), jokalari, jokaldi, jokalege, trabesjoku, jokugizon, plazagizon, jokue galdu, jokue irabazi, jokabide, aizkoljoku, aarijoku, bolajoku, ta abar

JOLAS(A. Jolasak, jolaseen (jolasean), jolasik, jolasgure, jolaskor, jolaskera, jolasgarri, jolasaldi, jolaskizun, jolasleku, jolaslaun (jolaslagun), jolasordu, arrapaketan sokasaltoka, gorde-gordeka, putxuniketan, da abar... (aur-jolasak)

JORRA(RREA. Erabilkera: jorratze, jorratu, jorratuuz (jorratuaz), jorran, jorraketa, jorrari, jorratzaille, jorragarai, jorraldi, lenjorra, bijorra, jorratxur, jorrai, galjorra (garijorra), artajorra, arbijorra, azalurratu.

Esaerak: Jorra bat, buru bat, bijorra, bi buru (artajorraren garrantzia) / Etxea jorratu (zorperatu) / Pultxikuk jorratu (pratikak ustu)

JOSI. (Iltzez) Josten, jostea (jostera), josita, josie, erdi-josiin (erdi-josian), josteko, josi bae (gabe), iltzez josi, joskera

JOSI. Joste, jostun, joskura, joskera, josteko arie, jostorratz, josteko makina, jostundegi, jostun-zarea (otarratxoa), ilbantze, pasaratze

JOSTORRATZ(A. Jostorratz-begi, jostorratzmutur, jostorratzontzi

JOSTUN(E. Joskiñe, jostundegie, joskintza, jostun-zarea (orratz, guraize, titara, ari ta abarrentzat saskitxoa)

JOTAKE(A. (Azkar) Laneen (lanean) jotake, oso bizkor, troten (trotean), itxu-itxuun (itxu-itxuan)

JUN-ETORRI(E. Erabilkera: jun-etorri (joan-etorrian), jun-etorriik (joan-etorririk), jun-etorrika, atze-aurrerea (atzera-aurrera), arutz-onutz, batea ta bestea (batera ta bestera), gora ta beera.

Esaerak: Eten baeko (gabeko) jun-etorrie / Jun bearran jun bearrez (joan bearraren joan bearrez) (zerbait aaztuta) / Au etorri bearra! / Au jun bearra! (geiegizkoa) / Jun-etorritxo bat ein (egin) (irtenalditxo)

JUN. (Joan) Erabilkera: jute, juteko, juteako (joaterako), juteakoon (joaterakoan), junez, junda, jundako, jundan, junaldi, junerazi, joeran, oiñez jun, asto-gaiñeen jun, aruzkoon (aruzkoan), ba'noa, ba'zoatz, ba'doa, ta abar.

Esaerak: Jun da jun (atseden gabe) / Juntzan urteen (joan zan urtean) / Jundan aspaldin (aspaldidanik) / Beti jutekotan (betarik eza) / Noa jungo-ta araa? (nora joango-ta arutza?) (ez-lekuren batera)

JUNGURA(REA. Sega-jungura, ermentari-jungura, txingurea

JURAMENTU(E. (Biraoa) Juramentuz, juramentuka, madarikatu, maldizio, ao gaiztokoa.

Esaerak: Goiek eta beeak erreez (erreaz) (biraoka) / Juramentu bateen (batean) (ixildu gabeko eskola) / Oiñaztarrak erreko alau! (artzaia ardi sorakariari) / Arkakusoak ittoko alau ! (txakur-nagiari) / Botikatan gastatuko aldo (al du) orren balioa! (zerbait lapurtu duenari)

JURAMENTU(E. (Zin egin) Juramentu ein (egin), juramentuun azpin (juramentupean), juramentu faltsoa (gezurrezkoa), juramentue ukatu (itza bete ez)

JUXTO(A. Erabilkera: juxtoon (juxtuan), juxtoko, juxtoena (aalik juxtuen), juxto-juxtoko, juxtogi, juxtogo, juxto xamar, dirue juxtoon (juxtuan), ordu juxtootan (juxtuetan), juxtoko itzek (itz gutxikoa), gizon juxtoa (zuzena)

JUZKO(A. (Susmoa) Juzkoz, juzkoik (juzkorik), juzko ein (egin), alakon (alakoren) juzko, juzko txarra, juzkotan (kezketan) juzko onik ez, juzkoik (juzkorik) eza.

Esaerak: Soroko erromarea (langea, atakea) zabalik? (eiztarien juzkoa) / Saastitik (sagastitik) saarrak (sagarrak) eraman? Ezta urrutikoa izango... (auzokoan juzkoa) / Oillo-arrautzak izkutatu? (aldeko txakurraren juzkoa)

JUZKO(A. Erabilkera: juzkatze, juzkatu, juzkoik (juzkorik), juzko ein (egin), alakon (alakoren) juzko, juzko txarra, juzko onik ez, susmoa.

Esaerak: Sororako langea zabalik? Eiztarien juzko / Saastitik saarrak (sagastitik sagarrak) eraman? Ez da urrutikoa izango (auzokoen juzko) / Oillo arrautzak izkutatu? (aldeko zakurraren juzko) / Oilloa izkutatu dala? (ljitoen juzko)

K. Otza(k, gosee(k (goseak), bildurre(k, poza(k, urtee(k (urteak)

KA. Arrika, joka, saltoka, zabuka, dearka (deadarka), ixilka, gutxika, indarka, txaraka, banaka

KAAPAI(A. (Ama-puntakoen, ama-pontekoen, opari-opilla)

KABIERA(REA. Erabilkera: kabittu, kabitze, kabiera aundikoa, kabiera gutxikoa, kabieraik baekoa (kabierarik gabekoa), kabittu eziñen (eziñean), kabittu ezinda

KAFE(A. Kafe-esne, kafe-ale, kafe-auts, kafe-zorro, kafe-ontzi, ta abar

KAI. Ikuskai, arilkai, ixilkai, soakai (ardi sorokaria), agerkai, biurkai, umekai (erleak markatsean jartzen dituzte)

KAIKU(E. (Zurezko ontzia) Oporra, apatza, apazkoa

KAIÑABERA(REA. (Sastrapa) Kaiñabera torto, kaiñabera makilla, kaiñabera orri, kaiñaberagara, kaiñaberamotots

KAIÑU(E. (Lurpeeko eta azaleko urbidea) Kaiñu-askea, kaiñu-zuloa

KAIOLA(LEA. Txori-kaiola, xoxo-kaiola, kaiolan, kaiolako, kaiolatik

KAITZ. Izukaitz, egoskaitz, gozakaitz, moldakaitz, arakaitz

KAKA. (Eginkaria) Erabilkera: kaka ein (egin), kakaiñen (kaka egiten), kakaz, kakaztu, kakatan, kakagure, kaka-larri, kaka-bera, kaka-mokordo, kakausai, kaka-leku.

Esaerak: Kaka-naaste (naasteri) / Kaka-zaarra! (esker-txarra) / Kaka-jario (galtzetan estu) / Kakanarru (eramankizun gabea) / Kakea / Kakatsue (biurriak)

KAKALARDO(A. (Xomorroa) Kakalardo adardun, kakalardo txiki (ximaurpekoa), kakanarrue

KAKANARRU(E. (Zitala) Petralla, prakaerrea, zipotza, errea, gizatxarra

KAKO(A. Erabilkera: kakotze, kakotu, kakotuta, okertuta, makurtze, garie kakotu, kako ein (egin), sudur-kakoa, kate-kakoa, txerri-ilketaako kakoa, kakoon (kakoan) exe, kakoratu

KAKO. Ixilkako, alperrikako, bakarkako, biñakako, launakako

KALDAR(RA. Kaldarkeri, kalddarra, nanoa, epela, xoxoa, txaldana.

Esaerak: Kaldarrontzi / Ez ur da ez salda (epela) / Xoxolapiko

KALDARA(REA. (Pertza) Burdinkaldara, kobrekaldara, txerrikaldara, kaldaratxo, kaldara-azta, kaldara-ipurdi, kaldaragille.

Esaerak: Kaldarazar konpontzaille (tartekotzakoa) / Pedroboteron (Pedroboteroren) kaldarea (infernua)

KALDARAGILLE(A. Kaldaragintza, kaldara-konpontzaille

KALDERONKETA. (Aur eta gaztendako garizuma aldirako jokua) Kalderonketan, txirikil-jokuun (txirikil-jokuan)

KALE(A. Erabilkera: kale-etxe, kaletar, kaleume, kalezulo (kalekoia), kale-ertz, kale-guen, kale-barren, kale-erdie, kale-barru, kale-zirkillu, kale-kaleen (kale-kalean), kale-basarri, kalegarbitzaille

KALE(A. Erabilkera: kaleatu (kaleratu), kaleatze (kaleratze), kaletik, kaleko, kalea (kalera), kale-ertz, kale-tarte, kale-guen, kale-barren, kale-erdiko, kale-kutza (kale-gurutza), ta abar.

Esaerak: Kale-ume (kaletar) / Kale-zuloon (zuloan) sartuta (irtetzeke) / Kaleko ogie (ogia) (txuri ta arroa)

KALE. (Uts) Erabilkera: kale ein (egin), kale eman, uts eman, uts ein (egin), zula, pota.

Esaerak: Agindu ta kale (itza bete ez) / Aurten-e kale (eguberri-loteriak)

KALEGARBITZAILLE(A. Kalegarbitze, kalegarbiketa, zikinbatzaille, zaburrabitzaille

KALTE(A. Erabilkera: kaltekor, kaltegarri, kalteik (kalterik), kaltez, kaltetue, kaltetan, kalteako (kalterako), kaltegille, kalte ein (egin), kalte-dun, kaltetza, kalte aundie, kalte askotxo, naikoa kalte, kalte gutxi, kalte txiki, kalteik bae (kalterik gabe), kalteik (kalterik) eza, galera, ondamendie.

Esaerak: Etxe-kalte (jokalaria) / Kalteek-kalte... (ajolagabea) / Kalte-alderako (esku-pekora) / Iñoon (iñoren) kalteek poztu (zipozkeria)

KALTZA(TZEA. Kaltzak, kaltzaeiotze, kaltzagille, artilla-kaltzak, kaltza beltzak, kaltza luzeek, sedazko kaltzak, emakuma-kaltzak, kaltzatorratz, kaltza gutxituak (gutxituak, orpoen egitura emateko), kaltzalokarrie, kaltzamatutur, kaltzaopo, kaltzazulora, azmantarra (kaltza ordea)

KALTZADA(DEA. (Arri-tolesturazko bidea) Arri-bidea, mando-bidea, errege-bidea

KALTZAIRU(E. Kaltzairuzko, kaltzairatu, kaltzairatze, kaltzairugintza

KALTZAORRATZ(AK. (Galtzerdiak eiotzeko orratzak)

KAMAIÑA(ÑEA. (Artzai ta basomutilen lo-tokia) Illarra-kamaiña, lasto-kamaiña, garo-kamaiña

KAMELA(LEA. Ale-kamela, irin-kamela, zuku-kamela, ganbela, aska, azpil

KANA(NEA. (Luzerako neurria) Kana-bete, kanaerdi, kanalaurden, kanataerdi, bi kana, kanako enporra (aizkol-jokurako)

KANDELARIO. Kandelaria'ko Ama Birjiña, otsailla'ren 3'an, kandela bedeinkapena

KANEL(A. Kanel-zotz, kanel-auts, kanela usai, kanela kolore

KANPAI(A. Erabilkera: kanpaiak, kanpai-jotze, kanpai-jole, kanpai-ots, kanpai aundi, kanpaitxo, kanpaigille, kanpai-min (mingain), su-kanpai, il-kanpai, aingeru-kanpai, meza-kanpai, argi-kanpai, abemaritako kanpaia, kanpantorrea.

Esaerak: Urrutiko kanpaiak (urrutiko ugaritasuna) / Kanpai-jolea (kontu zabaltzaillea) / Kanpaiak jooz (joaz) (berri kontari)

KANPAI-GARI(E. (Kantaijolearen urte-saria)

KANPAIJOLE(A. Kantai-jotzaillea, kantai jotze

KANPANTXILLA-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Aien bedarra

KANPAX(A. (Ezpartuzko bi aztadun zorroa)

KANPO(A. Erabilkera: kanpora, kanpoan (kanpoan), kanpotik, kanpoko, kanporaka, kanporaiño, kanporaiño, kanporatzen, kanporatu, kanpokalde, kanpoko aizea artu, kanpotarrak etorri, etxez kanpora irten

KANPO-SANTU(E. (Illerria) Lur-santue, lur-bedeinkatue

KANTAL(A. Etxe-kantala, ate-kantala, kantalekoa (etxe izena), lau kantalak, kantalez-kantal, kantalarrie, kantoia, ertza, egala, ixkiñea

KANTARI(E. Kantatzen, kantatu, kantatzaille, kantuz, kantari

KANTATZE. Erabilkera: kantu, kantuz, kantatu, kantari, kantatan, kantatzaille, kantarie, kantagure, kantaldi, kantagarri, kantuzale, kantuots, ixil-kantak, kantu-paper, txori-kantue, kirkil-kantu, gabon kanta, eliz-kantak, kanta zaarrek, kanta-berri

KAPASTA(TEA. (Xomorroa, abere-zorria) Ardikapasta, beikapasta, txakurkapasta, garokapasta

KAPAU. (Kapatu) Kapatze, malkapaue (gaizki txikiratua), kapatzaillea, aari-kapatue, idia, kapoia (oillaskoa), kaponarra (gaizki txikiratua)

KAPAZ(A. (Gai, diña) Kapaz izan, kapaza dana, kapaza ez dana, kapazidade

KAPELA(LEA. Kapela beltza, kapela luzea, lasta-kapela, kapeladun, narru-kapela (basa-mutillak euriari eusteko)

KAPIRIO(A. (Teillaturako ta etxe-zorurako abea)

KAPOI(A. (Egazia) Kaponarra (gaizki txikiratua)

KAPRITXO(A. (Burutapen) Erabilkera: kapritxoz, kapritxotsu, kapritxook (kapritxoak), kapritxok emanda, kapritxozko, kapritxookin ein (kapritxoarekin egin)

KAPUSAI(E. (Artzai-berogarria)

KARA. (Kada) Ontzikara, arrikara, ostikara, tripakara, eskukara, kolkokara, txapelkara, trenkara

KARASTARRO(A. (Egazia) Karastarrokuma, karastarro-aapi (kabi), karastarro arrautza, karastarro-kantu, karastarro-karraka

KARATXO(A. (Azaleko txintxurra) Karatxodun, karatxotsu, karatxoz, garatxoa, garie

KARDA(DEA. (Txarrantxa) Kardak, kardapare, kardatze, kardatu, kardaketan, kardatzaille, karda-ortzak, karda kirtanak, artillea kardatu, liñoa txarrantxatu

KARDU(E. (Belarra) Kardulatz, astakardu, sorginkardu (eguzkilara), kardubera, kardulora, karduarantza, kardudi

KARDUTXORI(E. (Txoria) Jilgeroa

KARE(A. Karetu, karebizie, kare-koskor, kareauts, kare-arri, karobie, kare erretze, kare urtze, kare zabaltze (lurra ongarritze)

KAREARRI(E. Karaitze

KARGA(GEA. Erabilkera: kargatze, kargatu, kargaz, kargaik (kargarik), kargatzaille, kargagarri, kargaerazi, karga-arin, erdi-kargatuta, kargabete (geitxoan), kargatza, kargatu bae (gabe), karga aundi baeko (gabeko), karga-jasotzaille, astun, astuntasun, astunegi, astuntxo, astunxeo.

Esaerak: Karga ederra dauke (moskorturik) / Kargatuta (aurdun geldittu) / Mandoon (mandoaren) kargea astori (astoari) bota (porrot egiñerazi)

KARGU(E. (Ardura) Erabilkera: karguz, kargudun, karguik (kargurik), kargue artu, kargue kendu, kargue utzi, karguik baeko (kargurik gabeko), etxeko kargue, gurasoon (gurasoen) karguko, kargu ein (egin), kontu ein (egin), kaso artu, zaittu

KARI. Bazkari, dantzari, larrekari, ostikari, egoskari, ozkari

KARIÑO(A. (Maitasuna) Erabilkera: kariñoz, kariñotsu, kariño aundiz, kariñoik (kariñorik) eza, kariño baeko (gabeko)

KARKAXA(XEA. (Biriketako lika) Karkaxea etaa (etara, atera), karkaxa-botaka

KARLISTARO(A. (Karlostarren gerratea)

KARNABAL(AK. Aldakorrak, "iñaute", "torrada eunek" (egunak)

KARNIZERO(A. Karnizeritza, karnizeri

KAROBI(E. (Arria erretzeko labe-zuloa) Karobi-erretze (arria), karobi-kargatze, karobi-uste, karobi-ataka, karobi-sapalda, karobi-arku

KARRAKA(KEA. (Abere-izugarria) Karraka ots, karrako jole, matraka

KARRAMARRA(RREA. (Erritaldia) Erabilkera: karramarraz, karramarran, karramarra, karramarraldi, karramarra, karramarrea sortu, karramarrea piztu, karramarrea ixildu, karramarra galanta, karramarra izugarrie, asarrea, ixtillue, iskanbillea, zaratea, buillea

KARRAMARRO(A. (Lur lantzeko tresna) Karramarrotze, karramarrotu, karramarroketan, karramarroz, karramarro ortzak, armearma

KARRASKAOTS(A. (Bele-kantua)

KARRASKILLU(E. (Sastrapa, jakia) Karraskilluale, karraskillu arantza

KARRASKILLU(E. (Sastrapa, sendagaia) Karraskillu, egur, karraskillu ur, iñuntzie, Iñuntzia (toki-izena)

KARREO(A. Erabilkera: karreatze, karreatu, karreora, karreorako, karreagaitz, karreasamur, karreagarri, karreatu ezinda, arri-karre, ur-karreatze, sitx-karreketan (ximaurretan)

KARRERA(REA. (Beebarruko sarbidea) Karrerako atea, karrera melarra, karrera garbitu, pasarea, entrarea

KARRI. Siniskarri, ikuskarri, lokarri, pozkarri, aazkarri

KARTA(TEA. (Esku-idatzia) Kartaz trukatu, karta-itxie, agiriko karte, kartazala, arremanak kartaz

KARTA(TEA. (Jokurako) Kartak, kartapare, kartatan, kartak ebai, kartak naastu, kartak bota (bakoitzari), kartatan irabazi, kartatan galdu, musen (musean) jokatu, trukeen (trukean) jokatu, puntuun (puntuun) galdu, ogeitamaikan irabazi, bateko urrea, biko kopea, iruko ezpatea, lauko bastoa, ta abar.

Esaerak: Txanka ezpatea (oso argalari) / Talo beroa (bateko urreari)

KARTOI(A. Kartoizko, kartoitu, kartoiazal

KARTOLA(K. (Zaldizkoen txalmak) Trepetuak (trepetuak)

KARTUTXO(A. Eskopeta-kartutxo, kartutxoazal, dinamita kartutxo

KARTZELA(LEA. Erabilkera: kartzelatu, kartzelan, kartzelako, kartzelatik, kartzela-zulo, kartzelan sartu, kartzelatik ies (iges), kaltzelan euki (eduki), kartzelatik etaa (jare), kiltzapea, presondegie, morrollopea, itzala, keizpea (kerizpea)

KASKA. (Ozka) Kaskarea (kaskadea), kaskatekoa, kask ein (egin) (zakurrak), ozka, ozkarea (ozkada)

KASKABAR(RRA. Kaskabiloa, kaskabar-zaparrada, txingorra

KASKAGOR(RRA. (Kaskagor) Erabilkera: kaskagortu, kaskagortze, kaskagorraldi, kaskagorkeri, burugorra, berekoie, egoskorra (egosgogorra), elkorra

KASKAILLU(E. Erabilkera: kaskailutu, kaskailutze, kaskailukeri, kaskailutzarra, traskille, kirtena, astakirtena, kaikue

KASKAL(A. Erabilkera: kaskalkeri, kaskaltze, kaskalaldi, kaskala, kaskalontzi, kaskaldu, kaskalduta, kaskal-usaie, erdi-txoroa

KASKAR(RRA. (Txikie) Erabilkera: kaskartze, kaskartu, kaskartasun, kaskarregi, kaskarrago, kaskartxo, kaskarxeo, giza-kaskar, arri-kaskar, saar-kaskar (sagar-kaskar), arta-kaskarrak, kaskarkeri (gizatasun eza)

KASKARA(REA. Artokaskarea, piñukaskarea, kaskara-jokue, koskola

KASKARAJOKU(E. Kaskara-apostu, kaskarabitz (kaskarabiltze), koskoljoku

KASKARREKO(A. Kaskarrekoa artu, kaskarrekoa eman, kaskarrezurrekoa, kaskatekoa, kaskarreko miñe

KASKETA(TEA. Erabilkera: kasketaz, kasketasu, kasketakor, kasketaldi, berekoi, burugorkeri, kasketea artu, kasketak emanda, aldarte, burutantzio, burutaldi, setatsu

KASO(A. (Gertakizun) Zure kasorako, nere kasoon (kasoan), kaso politte, atzoko kaso, zenbait kasotan, eta abar

KASO. (Jaramon) Erabilkera: kaso ein (egin), kaso artu, kaso gutxi, kasoik (kasorik) ez (egin, artu), kaso eiñerazi (egiñerazi), kontu artu, zaittu (zaindu), jaramon, arduratu

KASO. (Jaramon) Kaso ein (egin), kasoik eiñ ez (kasorik egin ez), etxeri kaso, umei kaso, ta abar

KATAMALO(A. (Txori-izugarria) Mozorro, txorimalo

KATAMOTZ(A. (Piztia) Katamozkuma

KATANBIDE(A. (Bide-aldapa pikea, gurdia kataiaz ta tar-tarras jartzetik datorkio izen ori) Katansalto (toki-izena)

KATARRO(A. Katarrotze, katarrotu, katarroz, katarro-eztul, sudur-itxi, muki-jario, sudur-jario, burutik beerakoa. Esaera: kukue katarrotu-ta (doiñu naaskera)

KATE(A. Erabilkera: katez lotu, kateatu, kate mailan (gurdia tarras jarri), katebiur (lotu), gurdi-kate, idi-kate, auntz-kate, txakur-kate, lera-kate, nar-kate, ara-kate, draga-kate, erloju-kate, lepoko katea, katea askatu, katea eten, kate-txirringilla

KATIGU. Erabilkera: katiatu, katiatze, katiakor, katiatzaille, katigu irten (suertean katiatu), ontzie katiatu, aulkie katigu, katiarazi, katiakizun, katiagarri, katiatu bae (gabe), katiatu ezinda, katiagaitz.

Esaerak: Alkarrekin katiatu (maite-mindu) / Txakurrek katiatuta (umetze-eginkizunean) / Sasiin (sasian) katiatu da (neska, naiz mutilla, ezkonbidean sartu)

KATILLU(E. Erabilkera: katilluz, katilluka, katillukara, katilluko, katillutik, katilluun (katilluan), katilluik (katillurik), katillutxo, katillu-erdika (katillu-erdixka), lur-katillu, arri-katillu, katillu-esne, katillu-salda, esnekatillu, saldakatillu

KATONATZE. Katonatu, katonaketa, kagoon (kakoan), katonatu, etxeen (etxean) katonatu, mandoari trepetxuk (trepetxuak) katonaketan (gauza bakoitzari dagokion tokia eman)

KATONAU. (Gauza bakoitza bere tokia eman) Erabilkera: katonatu, katonatze, katonagarri, katonakizun, katonerrex, katonagaitz, katonatzaille, katonau ezinda, katonatu bae (gabe), katonatu eza, maien katonatu, etxea katonatu (bearreko gauzaz osatu), mandook (mandoak) katonaketan (txalmak lotzen)

KATTAGORRI(E. (Basapiztia) Kattagorrikuma, kattagorri eize, katamuxar

KATU(E. (Eskopeta-katua) Katue altxatu, katue jetxi, katue dixparau (disparatu), katu-erdikoa

KATU(E. Katakuma, etxekatu, katar, kataeme, katuama, basakatu, aizkatu, katamotz, kattagorri, katumiau (marrue), katupurrustara, katumurmur (sudur soiñua), katu-

atzaparkara (atzaparkada), katu eiztarie, katu alperra, katukorotza (eginkaia). Esaera: Katu ille (otsaille, umetze aldia)

KATU-ZULO(A. (Basarriko atezoruan egon oi da) Oillo-zuloa

KATXAZA(ZEA. Erabilkera: katxazaz, katxazako, katxazatsu, katxazaz ibili, katxazaz artu, katxaza bagea (gabea)

KAXUELETA(TEA. (Iitariak beatz luzagarri erabiltzen duten zurezko kakotxo)

KAZUELA(LEA. Erabilkera: kazuelara, kazuelakara (kazuelakada), kazuelako, kazuelatik, kazuelaik (kazuelarik), kazuelatxo, kaxuela, lur-kazuela, arri-kazuela, burni-kazuela, kazuelatzar

KE(A. Erabilkera: ketan, ketu, kemoltso, kemordo, kebolara, ke kolore, ke usai, ketan ondu, onduarin.

Esaerak: Kea bezin zaarra / Kea baiño (baiña) zaarragoa (oso zar)

KEDARRA(RREA. Kedarratu, kedarratsu, kedarra kisku, kedarra usai, kedarra-ur (sendagaia). Esaera: Kedarrea baiño (baiña) beltzagoa (arras beltza)

KEIZA(ZEA. (Geriza, arbola) Keizaondo, keizagerri, keizazutar, keizadar, keizaosto, keizalora, keizapipita, keizale, keizaezur, keizatxorten, keiza-anpolai, keizgorri, keizbeltz, keizbera, usakeiza, piparkeiza, kinda, kindagarratz, txorikeiza, keiza txertaka

KEMEN(A. Erabilkera: kementsu, kemenaz, kemendun, kemen gutxiko, kemenik bae (gabe), kemen guztitan (kemen guziz)

KENDU. Erabilkera: kentze, kentzeera, kentzerako, kentzeraiño, kentzeeko, kentzekotan, kendue, kenduta, kendutakoa, kendu naiez, kenduerazi, kentzaillea, kendu errexa, kentzeik (kentzeerik), kendualdi, kendu-ipiñiin (kendu-ipiñian), eskutatik kendu, txapela kendu (erantzi), dirue kendu, kendu eziñeko, kendu bae (gabe), asko kendu, gutxi kendu, apurbat kendu, utse kendu.

Esaerak: Kendu-alde / Kentze-aldera (utsean eman) / Izen ona kendu (gizabiderik eza) / Burutik kenduerazi (asmoz aldarazi) / Ostikopetik kendu (trabatik kendu)

KERA. (Era) Izakera, izkera, jazkera, orrazkera, joskera, tankera, gorpuzkera, siniskera

KERI. Gizakeri, umekeri, uskeri, zorakeri, astakeri, aundikeri, gaiztakeri, arrokeri

KERIZPE(A. Kerizpeen (kerizpean), kerizpetan, kerizpeatu (kerizperatu), kerizpeko, kerizpeik (kerizperik)

KETA. Zorrozketa, zuriketa, berriketa, erosketa, izketa, garbiketa

KEZKA(KEA. Erabilkera: kezkatzeko, kezkatu, kezkatan, kezkaaz, kezkati, kezkakor, kezkatsu, kezkagarri, kezkaldi, kezka gutxiko, kezkaik (kezkari), kezka bae (gabe), kezkaerazi, barruko kezka (barrengo arra)

KI. Jaki, txerriki, odolki, bixki, oillaki, bereki, gaixoki

KIBIXTA(TEA. (Korapilloa) Kibixtatu, kibixta-begie, urkabiurre, antzaillea, korraizoa

KIDE(A. Kideko, nere kideko, kide bateko, eskolakideko lankidea, kidetsuko, kide ingurukoa (urtez berdintsuak)

KIDE. Lankide, adixkide, eskolakide, soldadukide

KIKARA(REA. (Ontzia) Kikarakara (kikarakada), kikarea bete, kafe-kikara, txokolate-kikara, kikarakirten, kikara ipurdi

KIKARA-BETE. (Ontzi-neurria) Kikarakada, kikaratxo-bat

KIKILI-MAKALA. Kili-malaka, pattalik, erdi-gaixo

KIKO. Nerekiko, zurekiko, arenkiko, iñonkiko (iñorenkiko), danonkiko

KILIN(ÑE. Erabilkera: kilintze, kilindu, kilinkeri, kilintasun, txatxala, sinplea.

Esaerak: Kilintxo / Kiliñontzi / Kiliñeen kiliñez jan baik (kiliñaren kiliñaz jan gabe)

KILIN(ÑE. Erabilkera: kilintze, kilindu, kilintasun, kilinkeri, txatxal, xingle.

Esaerak: Kilintzar / Kilintxo / Kilin-ontzi / Kiliñeen-kiliñez (kiliñaren-kiliñaz)

KILOMETRO(A. Kilometroko, kilometroka, kilometroik (kilometrorik), kilometrook (kilometroak), kilometro koadratue, kilometroz-kilometro, kilometro-erdi, kilometrolaurden, kilometrotaerdi, bi kilometro, ta abar

KILTZAPE(A. (Giltzapea) Erabilkera: kiltzapeen, kiltzapera, kiltzapeatu (giltzaperatu), kiltzapeko, kiltzapetik, kartzela, presondegi, itzala, baittu

KIMU(E. Kimuberrittu, kimatze, kimatu, lakatza, pujaberrie, mentue

KIN. Eraskin, iñaurkin, mozkin, zorrozkin, ikazkin

KIN/GIN. Argin, bastagin, labegin, teillagin, orrazkin, ikazkin

KINTZA. (Gintza) Zorrozkintza, ardazkintza, ikazkintza, arozkintza

KIÑU(E. (Keiñu) Erabilkera: kiñuz, kiñuka, kiñatu, kiñura, begi-kiñu, ezpain-kiñu, siñu (seiñu).

Esaerak: Zazpiko kiñue / Oetamaikan kiñue (kartetan) / Gezur-kiñue

KIPULA(LEA. (Tipula, barazkia) Kipula landara, kipulaondo, kipulaosto, kipulagara, kipula lora, kipulea zildu, kipulazi, kipula-zuri, kipula-gorri, maiatzkipula, kipulausai, kipulasalda

KIRIBILDU. Erabilkera: kiribiltze, kiribilka, kiribillau (kiribillatu), kiribilkor, kiribilkario, sugea kiribilduta, argizai kiribildue

KIRIKA(KEA. (Oilloaren gaixotasuna)

KIRIKAZ. Erabilkera: kirikaka, kirikalari, kuriketan, izkutaka, gordeka, gorde-gordeka

KIRKIL(LLE. (Xomorroa) Kirkilkantu, kirkillar, kirkileme, kirkilkuma, kirkilzulo, kirkil-lur (lur egala)

KIRRI-MARRA(RREA. (Elkarrekiko konpon eziña) Erabilpena: kirri-marraz, kirri-marran, kirri-marraka, alkarri mokoka

KIRRIKATU. (Azal-urraketa) Erabilkera: kirrikatzen, kirrikaz, kirrikatuta, kirrikaketan, kirrikatzaille, kirrikatzeik (kirrikatzerik), arraie kirrikaz (eskamak kentzen), kedarrak kirrikatu (tximinia garbitu), urraka

KIRRINKAOTS(A. (Gurdi-kirrinka, irrintza) Kirrinkaz, kirrinkaka

KIRRIXKA(KEA. (Eskumuturreko minzurria) Eopena

KIRTEN(A. (Ajolagabea) Erabilkera: kirtenkeri, kirtenaldi, kirtentzarra, kirtenko, astakirten, astaputze, kaikue

KIRTEN(A. Eskuleku, elduleku, aztea, aizkolkirten, kotxarakirten, golda-eskuleku, zare-azta, kazuela-azta

KISKUR(RRE. Kiskurtu, kiskurtze, kiskurruna, illekiskur, eta abar

KITARRA(RREA. Kitarra-soiñue, kitarraotsa, kitarrajolea

KITO. (Esaldi utsa) Utzi ta kito! / Puskatu eta kito! / Zor-artzekook (artzekoak) kito!

KIXA. Kixako, kixaa (kixara), nerekixa, berekixa, kixa ontan, kisa, kasa, gisa

KIXKALI. Erabilkera: kixkaltzen, kixkaldu, kixkalgarrie, kixkalkorra, kixkalusaie, euzki (eguzki) kixkalgarrie, sutan kixkalduta, erre, kixkortu

KIXKALI. Kixkaltze, kixkaldu, kixkalduta, kixkalgarri, kixkalusai

KIXKIN(ÑE. (Gari-zimurra) Kixkintsue, galkixkiñe, alezimurre, jinpoiak

KIXKURTZE. (Kizkurtze) Erabilkera: kixkurtzen, kixkurtu, kixkurtuta, gorputze kixkurtzen (makurtzen)

KIZKI(E. (Arantza) Elorri-kizkie, larrosa-kizkie, ota-kizkie, alanbre-kizkidune

KIZUN. Elizkizun, einkizun (eginkizun), ikuskizun, etorkizun, esakizun (esankizun), pentsakizun, asmakizun

KLASE(A. (Mueta) Klaseko, klaseik (klaserik), klase on, klase txar, jenero, aukera

KLIN-KLONOTS(A. (Zapo-kantua) Klin-klonka

KO. Mutiko, idixko, mandako, axalko, oiñezko, zaldizko, noizko?

KOADRO(A. (Pelotarako neurria) Bigarren koadro, seigarren koadro, ta abar

KOARTATENPORAK. Urtearen lau arotako aste barruko iru egun, asteazken, ostirala ta larunbata. Lenengo aro biak aldakorak: garizuma aurreko astea eta Irutasun Santuaren

aurreko astea. Irugarren aroa, San Mateo (irailla'n 21'a) astea; laugarrena, San Anastasio (abendua'ren 21'a) astea

KOARTO(A. (Lo-gela) Loleku, etzanleku, salea

KOBRATU. Erabilkera: kobratze, kobratzea (kobratzera), kobratzeik (kobratzerik), kobratzeko, kobratzekotan, kobratzeakoon (kobratzerakoan), kobrakizun, kobraketa, kobratzaille, kobrantza, kobratu zar, kobratu berri, kobratu aldi, kobratu eziñeko, kobragaitz, kobratu bae (gabe), kobratzen ez, errentea kobratzea (kobratzera), soldata kobraketa.

Esaerak: Ederrak kobratu / Merezi zoona (zuana) kobratu / Bereek (bereak) eta bost kobratu (jipoia, pasara artu)

KOI. Etxekoi, etxerakoi, elizkoi, berekoi, errikoi, ixilkoi, eskurakoi

KOIÑADO(A. (Senarrarentzat: arrebaren senarra, emaztearen anaia ta emaztearen aizparen senarra; ta emaztearentzat: senarraren anaia, ta bere aizparen senarra) Koiñado-gai

KOIÑATA(TEA. (Senarrarentzat: anaiaren emaztea, emaztearen aizpa, ta emaztearen anaiaren emaztea; ta emaztearentzat: anaiaren emaztea, senarraren anaiaren emaztea, ta senarraren arreba) Koiñata-gai

KOIKE(A. Erabilkera: koipatu, koipatze, koipetsu, koipeki, koiegarri, koipakor, urdai-koipe, gantza, segoa, olio-koipea, oillo-gantz, bei-segoa

KOITTA(TTEA. Koittak kontatu, koittatsu, koittaka, koittaik (koittarik), koitta askokin (askorekin), koittea dariola, nearti (negarti)

KOITZ. Bakoitz, bikoitz, lauhoitz

KOJURU(E. (Bedeinkapena) Lurrek kojuratu, ukullue kojuratu, artaldea kojuratu

KOKOTEKOMIN(ÑE. Tortikulix

KOLERA(REA. (Asarratze) Koleraz, kolereek (kolereak) artuta, izugarrizko koleran

KOLERA(REA. (Izurritea)

KOLKO(A. Erabilkera: kolkoon (kolkoan), kolkora, kolkotik, kolkoratu, kolkorako, kolkoa zabalik (paparra zabalik), kolkoko illeek (illeak), kolkoa bete..

Esaerak: Bere kolkorako (etxerakoi) / Kolko zabalekoa da (eramankizunekoa) / Kolkoon (kolkoan) gorde (ixillean gorde) / Kolkoon (kolkoan) eskue sartu (ausnartu) / Kolkoutsik (ezer gabe)

KOLOKA. Erabilkera: kolokatzen, kolokatu, kolokan, kili-koloka, loka, balantzan, zabuka, ziburuun (ziburuan), kulunkaz

KOLORE(A. (Azalez) Erabilkera: kolore-gorri, kolore-zuri, kolorga, beltzaska, kolore-berdots, il-koloreko, olio-koloreko, ardo-kolorea

KOLOREZKO(A. (Beluna, illuna) Kolorezko erropak, zikiñestalie

KOLPE(A. Erabilkera: kolpeko, kolpetik, kolpeik (kolperik), kolpeka, kolpaatze, kolpaatu, kolpetxo, aizkol-kolpea, maillu-kolpea, kolpea eman, kolpea artu, kolpe-txar, kolpe-uts, kolpe-txikika, kolpe jo, danbateko, zartara (zartada).

Esaerak: Euri-kolpea (askotza) / Aize-kolpea (indartsu) / Odol-kolpea (gaixotasuna) / Kolpeik ein (kolperik egin) nai ez-ta (nagikeriz) / Kolpe gutxitan jaso (bizkar gaiñera arria) / Kolpeko bi (kolpe batean bi gauza)

KOMENI. Komenigarri, komentzie, komentzira, komeni ez, komeniko balitzekio

KOMENTU(E. Fraile-komentu, moja-komentu, komentu itxie, komentua (komentura), komentuun (komentuan), komentutik

KONBITTE(A. Eztai-konbitte, laneako (lanerako) konbittea, afaltzeko konbittea, konbiatze, konbiatu

KONDENATU. (Epaittu) Kondenatze, kondenagarri, kondenatue, kondeneen (kondenaren), kondena goorra (gogorra), kondena ariñe

KONDIZIO(A. (Baldintza) Kondizio oneko, kondizio onetan, kondizio-txar, kondizioik bae (kondiziorik gabe), kondizio onik ez

KONEJU(E. Etxe-koneju, basakoneju, konejuar, konejueme, konejuama, konejukuma, konejutegi, konejunarru

KONFESATU. Konfesatze, konfesio, konfesore, konfesnario (konfesonario). Esaera: Urteko txekorra saldu (urtean beingoagatik esan oi da)

KONFIANTZA(TZEA. Erabilkera: konfiantzaz, konfiantzan, konfiantzazko, konfiantzagarri, konfiantzadun, konfiantzako (zerbait), konfiantza guzikoa, konfiantza aundikoa, konfiantzea artu, konfiantzea eman, konfiantzan eskatu, konfiantzekin bizi, konfiantza gutxiko, konfiantza baeko (gabeko), konfiantzaik (konfiantzarik) eza, konfiantza txarrakin (txarrarekin)

KONFITERO(A. Konfiteritza, konfiteri, gozogille

KONFORME. (Asero) Erabilkera: konformatze, konformatu, konformagarri, konformakor, konformaldi, konformaerrex, konformagaitz, konformagaitz, konformakizun, konformabide, konformaerazi, konformaezin, konformazio gutxikoa, konformatze eza, konformatu ez, konformatuta

KONFORME. Konformatze, konformatu, konformagarri, konformaldi, etsipen, etsie artu

KONORTE(A. (Zentzuna) Erabilkera: konortea galdu, konortea jun (joan), konortea etorri, konorteik (bae) (konortetik gabe), zentzunik bae (gabe), ondoeza ein (egin)

KONORTE(A. Konortea galdu, konortea jun (joan), konorteik bae (konortetik gabe), konortea etorri, kordea, sena

KONPONDU. Erabilkera: konpontze, konpontzeko, konpontzezkeru, konpontzekotan, konponeran, konponbide, konpongarri, konponketa, konpontzaille, konponkizun, konpondu eziñeko, konpondu bae (gabe), konpontzeik (konpontzerik) eza, alkarrekin konpondu, konpongaitz, konponerrez, aurrez konponduta.

Esaerak: Etxean (etxean) gaizki konpondu (iskanbilla) / Auzoko sukaldea konponketan (eztabaiden bitartekotza) / Or konpon mari-anton! (bartzarte) / Kaldarazar konpontzaillea (bitartekotza)

KONPONTZAILLE(A. Konpontze, konponketa, konpondu

KONTATU. Erabilkera: kontatzen, kontaketan, kontatzekoon (kontatzerakoan), kontagarri, kontaldi, kontatzaille, kontagarri, diru-kontaktetan, eunek (egunak) kontatuta, kontaduri

KONTATZE. (Zenbatze) Erabilkera: kontulari, kontatu, kontatzen, kontatzeko, kontatzekotan, kontaketa, kontaera, kontaerako, kontatuala, kontatzaille, kontagarri, kontaerazi, kontaerrez, kontagaitz, kontatu eziñala (askotza), kontatzeko lain (aiña).

Esaerak: Eun kontatuk (egun kontatuak, juxtuak) / Jutea kontatuta dauket (joatea erabakita daukat)

KONTENTAU. (Ok egin, bete) Erabilkera: kontentatze, kontentagarri, kontentakor, kontentaerrex, kontentagaitz, kontentatzen ez, okara, ase, bete

KONTRA. Erabilkera: kontraa (kontrara), kontrako, kontrakoalde, kontra ein (egin), gogoz-kontra, otzaan (otzaren) kontrakoa, kontra-sue (suteetan egin oi da), kontrako ankatan (oiñetakoak), kontrako bidea, gaitzen (gaitzaren) kontrakoa, kontramaixue (aginpideduna), kontrario.

Esaerak: Kontrako begikin (begiekin) ikusi (begi-txarrez) / Kontrako eskue eman (laguntza ukatu) / Kontrako eztarria jun (eztarrira joan) (zinzur-aizea)

KONTRABANDO(A. (Izkutuko zerbaiten adierazgarri) Kontrabandoko, kontrabandoon (kontrabandoan), kontrabandokin (kontrabandoarekin), kontrabandoz

KONTU(E. (Ar-emanak) Kontue jarri, kontue eskatu, kontue garbittu, zor-artzekok (zor-artzekoak) kito

KONTU-GARBITZE(A. (Ar-emanak autsi) Kontu-garbiketa, paperak erre

KONTU. (Zaindu) Kontu artu, kontu ein (egin), kontuz ibili, zaitze, kaso, kargu

KONTULARI(E. Erabilkera: Kontakizun, kontagarri, kontatzaille, kontu-kontari, kontu-bitzaillea, kontuesalea.

Esaerak: Berritxue / Kontakatillu / Kontujario / Batu-banatu

KONTURATZE. Erabilkera: konturatu, konturatuuz (konturatuaz), konturatuko, konturatzeko, kontuz, kontu izan, konturazi, kontuun eroi (kontuan erori), somatu, nabaittu (nabaritu), konturatu bae (gabe)

KONTZETIO. Abendua'ren 8'an

KONTZIENTZI(E. Erabilkera: kontzientziz, kontzizkoa, kontzientzidun, kontzientzi gutxikoa, kontzientzi bagea (gabea).

Esaerak: Kontzientzie zulaka / Kontzientzi apurrik ez / Kontzientziko kargue (erantzukizuna) / Kontzientzie astok (astoak) janda / Kontzientzizko lanak

KOON. (Koan) Etxeakoon (etxerakoan), mendirakoon, lotarakoon, jaterakoon, oaindiokoon (oraindiokoan), baiezkoon, ezezkoon

KOPETA(TEA. Erabilkera: kopetan, kopetaa (kopetara), kopetatik, kopetaratu, kopetarako, kopetezur, kopetako zimurrek, bekokie, bekoki irten, bekokizabal..

Esaerak: Bekokiko, kopetako izardiz (lana egiñaz) / Kopetan azala lodi (lotsarik ez) / Kopetea sartu (eztabaidan sartu)

KOPETAKO(A. (Aberea uztartzean kopetan jartzen zaion eusgarria) Kopetakook (kopetakoak), kopetako-litxek, kopetako-iltzeek (iltzeak)

KOR. (Gogor) Egoskor, siniskor, elkor (eltzaka), auskor, kasketakor

KOR. Aldakor, minkor, azkor, aazkor, gizenkor, emankor, itxaaskor, zapuzkor, ilkor

KORAJE. Erabilkera: korajez, korajetsu, korajedun, koraje baeko (gabeko), korajeik (korajerik) eza.

Esaerak: Aurpegie euki / Azala euki (eduki)

KORAPILLO(A. Erabilkera: korapilloz, korapillatu, korapillatze, korapillotsu, korapilkorra, korapilloik, korapildu, korapilduarazi, korapilka, korapilloz lotu, korapilloa askatu, kibistea, urkabiurre (loturak), arabegie (zuraren mamiko korapilloa)

KORDA(DEA. (Xorta) Arto-korda, baratzuri-korda, pipar-korda, kipula-korda, odolki-korda, ta abar

KORDE(A. Korde bae (gabe), kordea jun (joan), kordea galdu, kordea etorri, bere onea (onera) etorri, konortea, konorteik bae (konorterik gabe)

KORKOX(A. Korkoxdun, koskordun, txepadun, jibadun

KOROI(A. Erabilkera: koroittu, koroidun, koroirik, koroigille, koroitzar (aundi), idargie koroittuta (inguru-lauso), lorazko koroia, arantzazko koroia, zuza-lekuun (ziza-lekuan) koroia, perretxiku koroidunek

KOROSTI(E. (Arbola-sastrapa) Korosti torto, korostiadar, korostioso, korostiarantza, korostileku, korosti pipita (txori-jana), korosti-makilla, Korostiaga (toki-izena)

KOROTZ(A. Bekorotz (beikorotz), arkorotz (ardikorotz), txakur-korotz, katu-korotz, zaldi-piku, astapiku, oillo-zirin, sagu-korotz, sagukaka

KORTA(TEA. (Baso-sail biribilla) Korta larrie, korta-txikie, kortatxipi (toki-izena), autsarrie (kortaren erdiko mugarria)

KORTA(TEA. (Lur sail borobilla; noizpait larre-sail izana, ta bi neurritako zabaleradunak, negurakoa urriago ta udarako aseroago)

KORTALOI(E. (Lurrarentzat ongarria) Kortaloipilla, kortaloigintza, kortaloi atxurtze, kortaloittu (soroan banatu)

KORTXO(A. Kortxoz itxi, kortxoa etaa (atera), kortxotze, kortxaatu

KOSKA(KEA. Erabilkera: koskatue, koskadune, koskatsue, koskabagea (koskagabea), koskaik (koskarik), koskatik, koxkea, koskatxoa, zapata koxkadunek, maillea, sapaldea, akatsa

KOSKABILLU(E. (Mando-zinzarria) Koskabilluk (koskabilluak), koskabillu otsa

KOSKOL-BEDAR(RRA. (Belar-txarra)

KOSKOR(RRA. (Aunditua)

KOSKOR. Neskakoskor, mutilkoskor, arrikoskor, ogikoskor, lurkoskor

KOSKORREKO(A. Koskorrekoa artu, koskorrekoa aundittu, kaskatekoa, takatekoa

KOSTA. Erabilkera: kostatze, kostako, kostata, asko kosta, askotxo kostata, askotzaak kostata, zerbaitt kosta, gutxi kostea, utse kostea, kosta bae (gabe) kostu.

Esaerak: Kosteakosta (erostun eskuzabala) / Begi bik kosta (oso garestia)

KOTA(TEA. (Oilloen lo-lekua) Oillo-kotea, kotaatu (kotaratu)

KOTAKO(A. (Abereak) Biozmiñe, biotzekoa

KOTE. Zaarkote, zabalkote, sendokote, onkote (on utsa), mozkote

KOTZAT. Aintzakotzat, ibiltzekotzat, esatekotzat, ikustekotzat, laurontzat, aundixkotzat, arroxxkotzat, iritzikotzat

KOZ. Gaurkoz, biarkoz, goiz-mezakoz, ferikoz, beingoz

KOZIÑERO(A. Koziñera

KRABELIN(ÑA. Erabilkera: krabeliñea, krabeliñak, krabelin-gorrie, krabelin-txurie, krabelin-lora, krabelin usaie, aiz-krabeliña, krabelin-tortoa

KRISEILLU(E. Kriseillu-argi, kriseillu ontzi, kriseillu metxa, olio-argi, kinka-argie

KRISKITIN(ÑEK. (Dantzarakoan beazmuturrei ateraerazten zaien otsa) Kriskitiñek jo, kriskitin-jotze, kriskitin-joka, kriskitiñek joaz, kriskitin-otsa

KRISTAU(E. Kristauek, kristautu, kristautasun, kristau-bizitza, kristau-erri, kristaue ez dana, ta abar

KRIXKETA(TEA. Ate-krikketa, morroilloa, maratilla

KRIXTAL(A. Kristalezko, kristaldun, kristalezko ontzie, kristalezko begie, ta abar

KUBI(E. (Zurerako tresna)

KUITTADU(E. (Kupigarria) Kuittadutasun, kuittadutxoa, errukiena, doontsue, gaixoa, gixaixoa, gizijoa

KUIXIDADE(A. (Garbitasuna) Kuixidade onekoa, kuixidadeik eza (kuixidaderik eza)

KUKILDU. Erabilkera: kukiltze, kukilduta, otza kukilduta, miñez kukildu, kukuldu, kuxkildu, mordotu

KUKU(E. (Joan-etorriko egazia) Kukuotsa, kukukantu, kukuarrautza, kukukuma.

Esaerak: Kukuedurre (udaberriko elurtea) / Kukuarkuma (berantarkuma) / Kukusaar (kukusagar, aritz-pipita) / Kukupraka (basalorea) / Kuku jo / Kuku ein (egin) (lur jo)

KUKU-ADAR(RRA. (Arbolari iñaustean uzten zaion tantai bakarra)

KUKU-ARKUMA(MEA. (Maiatzean jaioa)

KUKU-EDUR(RRE. (Maiatzeko elurtea)

KUKU. Kuku ein (egin) (azikera gelditu), kuku jo (porrot egin), poto ein (egin), meko jo

KUKUPRAKA(KEA. (Basa-lora)

KUKUR(RRE. (Oillar gandorra) Kukurdun, kukurzutie, kukurreroie (eroria), kukurزابالا.

Esaerak: Kukurre jaso / Kukurre goien (arrotauna)

KUKURIO. (Belaunak tolestuaz soiña kakotu) Kukuriotze, kukuriotu, kukurioka, pikotxeen (pikotxean) jarri

KUKURRUKU(E. (Oillar kantua) Kukurrukuka, kukurrukuots, kukurrukulari, txutxurrutxue (oillaskoak), txutxurrutxu-eztul (aurren gaixotasuna).

Esaerak: Kukurruku jo (aurpegi eman, erronka jo) / Goizleneko dearra (deadarra)

KUKUSAAR(RRA. (Sagar gisako aritz-pipita)

KULPA(PEA. (Erru) Erabilkera: kulpaz, kulpadun, kulpagarri, kulpa aundidun, kulpa gutxidun, kulpa baeko (gabeko), kulpaik (kulparik) eza, iñoon (iñoren) kulpaz, nere kulpaz, zure, bere, ta abar. Esaera: Ardiin (ardian) kulpea bildotsai (bildotsari) bota

KULUNKA. (Seaskaren kunkuna) Kulunkaz, kulunkaka, kulunkatu, kulunkatze. Esaera: Kulunkaren truke loa (kulunkatze neurrian aurrak loaldia)

KUMA(MEA. (Seaska) Kuma etxea, kumadarrak, kuma-zapatak, kuma-kulunkara (kuma-kulunkada)

KUMA. (Ume) Gizakuma, emakuma, katakuma, astakuma, sasikuma, xoxokuma

KUMUN(E. Kaka-leku

KUNA. Beirakuna (begirakuna), irtenkuna, biurkuna

KUNTZA. Aldakuntza, azkuntza, izkuntza, jazkuntza, naaskuntza

KUPIRA(REA. Erabilkera: kupiratze, kupiratu, kupiraz, kupiratsu, kupirakor, kupiragarri, kupittu, kupittuerazi, erruki artu, mindu

KURA. Ezkura (ezetasun), joskura, freskura, azkura

KURIKETAN. (Aur-jolasa) Gorde-gordeka. Esaera: "Kuriketan zertan/ garia bertan/ amalau errealetan, korritzen duan / prezian/ orra bertan" (biribillean bildurik eta bakoitzari beatzaz ukuituka, orrela kantatu oi da, azkenengo ukuitzen dana katigatzen dalarik)

KURRILLO(A. (Paseko egaztia) Kurrillo ots, kurrillo garraxi, kurrillo banda, itxas-egazti

KURRIXKA(KEA. (Zerri-kurrixka) Kurrixkaz, kurrixkaka, kurrixkaots, kurrixkaldi, kurrixkalari, kurrinka

KURUTZE(A. Kurutzatu, kurutzeta (kurutzetara), kurutzatze, kurutzaz, kurutzaik (kurutzarik), besook (besoak), kurutzatuta, bide-kutza (bide-kurutz), ur-kuutza (ur-kurutz, bi errekatxo bateratzea), Aizkorri-kutza (-kurutz), Korostia-kutza (Korostiaga-kurutz) (toki-izenak), San joan kurutzak (San Juan goizez ateetan jarri oi direnak).

Esaerak: Orrek dama (darama) kurutzea... (oiñaze edo ez-bearrak eramanaz) / Bideen kurutzatu (bidean trixetu)

KUTSU(E. (Naastea) Erabilkera: kutsatze, kutsatu, kutsakor, kutsabera, kutsatu bae (gabe), gaitze kutsatu

KUTTUN(E. (Aur jaioperriei soiñean jartzen zaien ikurra)

KUTXA(TXEA. Erabilkera: kutxan, kutxako, kutxara, kutxatik, kutxaik (kutxarik), kutxaratu, kutxa aundie, kutxa-erdiko, kutxatxo, kutxatilla, kutxa-tapa, kutxa ankak, kutxa krixketa, gari-kutxa, kutxa garie, kutxakara arto, erropa-kutxa. Esaera: Gari ona kutxatik saltzen da (andra ona etxekoia izaki)

KUTXARA(REA. Zurezko kutxara, burnizko kutxara, kutxaratxoa, kutxara-kirtena

LA. Ola, ala, iñola, bestela, eiñala (egiñala), nola?, nengola

LABAIN. (Txirrist) Erabilkera: labaintze, labaindu, labainka, labainkara (labainkada), labainkeran, labaindaran, labainkor, labaiñaldi, labaiñik, labainduta, labaintokie, labainbildur, labaingaitz, leorlabaiñe (lurra legortzea), labain ein (egin), labainka jun (joan), irrist

LABE(A. Erabilkera: labeen (labean), labeko, labera, labetik, labeik (laberik), laba-etxe, labe-sapai, labe-kanpai, labe-zoru, labe-ataka, labegain, labepala, labesu, labe-ipixki (erratza), labegille, labe-mozorro

LABEMOZORRO(A. (Su-inguruan sortzen dan xomorroa) Kukaratxea

LABESU(E. (Ogi-errealdia) Labesualdi, labekara. Esaera: Errealdi bateko opillek (kidetzagoa)

LAGA. (Jare) Erabilkera: lagatze, lagatzen, lagatzeko, lagatzekotan, lagaerazi, laga bae (gabe), lagata, laga eziñeko

LAGA. Lagatze, lagaera, lagabear, utzi, jare, askatu, soltau

LAIA(EA. Erabilkera: laiatze, laiatu, laiaz, laian, laiaik (laiarik), laiari, laia sail, laia-zoi, bizoie (zorua arrotu), laia-ortzak, laia-urkuillu, laiategi (ardi-seiñaletzakoa), laia kirtenak, laiatu auste

LAIARI(E. Laiatzen, laiatu, laiaz, laiazoie, laiatue ausi (laia-zoia jiratzean bi zati egin)

LAIN. (Aiña) Jateko lain, ibiltzeko lain, aurtengo lain, beretzako lain

LAIN. Gaurko lain, urteako (urterako) lain, neretzako lain

LAIÑEZA. Laiñezea, laiñezaz, laiñeza txarra, laiñezatsue, berekoie

LAIÑO(A. Erabilkera: laiño, laiñotan, laiñatze, laiñatu, laiñape, laiñoizpi, laiñomoltso, laiñomordo, laiño-opillek, laiño tontorrak, laiñotorre, tripakilaiño, laiñolausoa, aizelaiño, eurilaiño, odeilaiño, beelaiño, ifarlaiño, egoilaiño, txingorlaiño, edurlaiño, arraizelaiño, goierrelaiño, erdoilaiño, oskorriaiño, laiñobaldook (laiñobaldoak), lanbrolaiño, burrunzilaiño (izpiluzeak), odeatu (laiñatu), laiñoitxu, laiño narrasak, laiñapeko odeie

LAIOTZ(A. Laiotzeen (laiotzean), laiotzeko, laiotzetik, laiotzera, laiotzik, laiotzalde, ospela, itzaltoki

LAIXTER. Laixterka, laixterka-txikiin (laisterka-txikian), laixter etorri, laixter ezkontzekotan, beala (bereala), bealaxe, bealako bateen (berealako batean), aurki, bixkor, aidoso, bixi-bixi, azkar, azkartxo, arrapastaka.

Esaerak: Jesus bateen (batean) / Salto bateen (batean) / Azkar asko / Tximisteek artuik (tximisteak arturik)

LAKA(KEA. (Alea eiotzearen ordaiña) Moturea

LAKA(KEA. (Motura) (Errotan alea eio alderako kendu oi dan euneko ainbestekoa)

LAKAIÑA(ÑEA. Erabilkera: lakaiñatze, lakaiñatu, lakaiñatsu, lakaiñakor, lakaiñaka, ari-lakaiña, ari-albaiñu, ari-litxek

LAKATZ(A. (Arbolaren urteko irabazia) Lakazberrik (lakazberriak), lakaztsue, lakatzak, kimue, pujea, mentue

LAKO. Olako, alako, dalako, bestelako, zalako, naizelako, nolako?

LAKON. (Koan) Dalakon, zalakon, giñelakon, zielakon (ziralakoan)

LAKOTZAT. Olakotzat, ziñelakotzat, alakotzat, zalakotzat, giñelakotzat

LAN(A. Erabilkera: laneen (lanean), lanea (lanera), lanetik, laneko, laneako (lanerako), lanik, lanak, lanaldi, lanbide, langintza, langitte, lana ein (egin) erazi, lanik bae (gabe), laneun (lanegun), lanordu, langille, lantegi, lantoki, lanpetu, lan-opor, lan-tarte, lan-

bittartean, lantxok, lanaldi, lanalditxo, esku-lan, lur-lan, burni-lan, arri-lan, auzolan, lanai (lanari) bildur, lanai uko, lanegoki, lansamur, neke-lan, lanalper, alper-lan, betelan.

Esaerak: Beso-lana (langillegoa) / Asto-lan (astuna) / Lan-iesi (nagia) / Lanarin (lanaz urri) / Lan-txirrimirri (lantxoak) / Lan-burubide (ekintza)

LAN. Auzolan, bearlan, betelan, eskulan, uztarlan, besolan

LANBRO(A. Lanbrotsu, lanbrote, lanbrotan, lanbrogizi, lanbroxee, lanbrolipitxek, lanbroeun (lanbroegun), lanbro-langarra, lanbrolaiño, lanbroa txar-txar, euri-lanbroa (axeria busti zanekoa)

LANDARA(REA. Erabilkera: landaratza, birlandatze, zearraldatze, landarazale, artalandara, arbilandara, pagolandara, piñulandara, landaraxorri (gaixokia), piparlandara, ta abar

LANDU. Lantze, lantzaille, lanketa, arrilantze, zurlantze, burnilantze, lurlantze, berdindu, leundu

LANEUN(E. (Laneguna) Asteun (astegun), laneun osoa, laneunerdie, laneuneko, laneunek, laneuetan. Esaera: asteun (astegun) buru-zurie (lanegun soilla)

LANGAR(RRA. (Ez euri ez lanbro) Langartsu, eurixee, eurlangar

LANGILLE(A. Mutil, morroi, mirabe

LANGINTZA(TZEA. Ogibide, bizibide, irabazpide, ofizio

LANORDU(E. Lanorduuk (lanorduak), lanorduko, lanordutan (lanorduetan), lanordukin (lanorduekin), lanordutaako (lanorduetarako), lanorduik (lanordurik), lanordu barruun (barruan), lanorduz kanpo

LAPA(PEA. (Belar-tartaka) Lapakirten, lapaorri, lapakisku, lapa-ipixki (laberako ixuskia). Esaera: Lapea baiño pegakorrago (itxaskorra)

LAPA-TXIKI(E. (Sendabelarra) Lapa-txiki ure

LAPITZ(E. (Lurrondoan arbela duen lurra) Lapitzaldea, lapitz-ure, lapitz-lurre

LAPUR(RRE. Erabilkera: lapurtze, lapurtu, lapurreta, lapurrik, lapurtzar, lapurtuta, oillo-lapurketan, litxarrerri, arrapatu, eraman.

Esaerak: Eskue ezarri / Lapurrek lapurzai (zaintzailleak) / Lapur pilla (agintedunak) / Lapur-benta / Lapur-etxe / Lapur-zulo (toki izenak)

LAR(RRA. Erabilkera: larsasi, lardi, larrarte, larzuztar, laraian, larpuja, larrosto, larrarantza, larpipita, masustalora, masusta

LARANJA(JEA. Laranja atalak, laranja azala, laranja azie, laranja koloreko

LARDATX(A. (Pertsona naastaria) Erabilkera: lardaxte, lardaxtu, lardaxkeri, lardaxkorra, lardaxkatu, lardatzaille, naastzaille.

Esaerak: Etxea ta auzoa lardaxtu / Baztarrak lardaxkatu / Zilimalatze / Kakanaaste / Kakazarra naastu

LARI. Jokalari, kontulari, bertsolari, aurrelari, mixiolari, aizkolari

LARRAIN(ÑE. (Gari jotzeko, ta lanabasen gordelekua) Etxape, beebarru, barrunpe, atari

LARRE(A. Erabilkera: larratze, larratu, larreleku, larresail, larrezain, larrabei, ardi-larre, negularre, udalarre, larre jabea, larre berri, larre berritze, larre-zorra, larre-aldeko

LARREBEI(E. Larrebei talde, basabei, mendibei

LARRI(E. (Azia, aundia) Larriena, larrienetan, larrienetik, larrienaz aurea (aurrera) jan (sagararak), larrientxo, jende larrie (eldua), ganadu larrie (beiak), zailarrie, aree-larrie (ondarra), ale larrie (betea), gatz-larrie, ta abar

LARRI(E. (Estutze) Erabilkera: larritze, larritzeko, larrittu, larrialdi, larritasun, larrigi (larriegi), larrikor, larrigure, goralarri, ikaralarri, arnasalarri, izardilarri, estutze, estuasun, ikaratze, bildurtze, aztoratze.

Esaerak: Begi-larrie (begi-irtenak) / Erio-larrie (eriotz unea)

LARRI. Arnasalarri, beiratarri (begiratarri), kakalarri, garaxilarri

LARROSA-KOLORE(A. Gorrixta

LASAI(E. (Nasai) Erabilkera: lasaitze, lasaittu, lasaitasun, lasaigarri, lasaialdi, lasaiegi, lasaipide, lasaikor, lasaitzaille, lasaittuerazi, lasai-lasai, nasaigarri, lasai eon (egon), lasai ibili, lasai artu, lasai bizi, lasaitzar, prakatan lasai (galtzatan nasai) (arduragabe)

LASTAI(A. (Lastae) (Oe-bigungarria) Lasto-lastai, maluta-lastai, oe-lastai, kuma-lastai

LASTIMA(MEA. Erabilkera: lastimaz, lastimagarri, lastimakeri, lastima aundiz, lastima zan, lastima da, lastima litzeke, ta abar

LASTO(A. Erabilkera: lastotza, lastoz, lastotsu, lastoik (lastorik), lastoizpie, lastamakilla, lastazago, lastapilla, lastategie, lastargie, lastaia (lastaikia, oerako bigungarria), lastakapela, lastolarrie, lastaxee, gari-lastoa, zikirio-lastoa (exerlekuak eiotzeko erabilli oi da), artalastoa, patatalastoa, ta abar

LASTO-KOLORE(A. Orixka, gari-kolore

LATA(TEA. (Ontzia) Txerri-lata, lataka, latakara (latakada), latautse, kaldarea, lata egoste

LATA(TEA. (Teillaturako ola) Lata-ol, lata-iltze, latajoste

LATRONTXA(TXEA. (Edur-izotz naasiko loa) Lurre latrontxatu

LATZ(A. Erabilkera: lazte, laztu, lazkor, laztasun, azal latzeko, lakarra, latzea (latzera) larratu (mendi-larrera).

Esaerak: Latz azie / Bizitza latza eraman / Bizimodu latza (bizikera gogorrean) / Zapanarrue (estu ta belaunkoskor lakarrak) / Albista latza (gogorra) / Giza pilla latza (askotza) / Aurpegi latza (lotsagabea)

LAU(E. Erabilkera: lautzen, lautu, laututa, lauguna, lautoki, lautara (lautada), lau-laue, sorolaue, bidelaue, berdiñuna (berdinguna), zabalguna, zelaiuna (zelaiguna), urbi-zelaie (toki-izena)

LAU. Erabilkera: laue, lauko, laukin (laurekin), laurek, laundako, launa, laugarren, laurena, lautik, lau alako, lau-lauko, laubost, laubosbat, laukote, laurkie, lauretan, laurok, laurondako, laurontzat, lareun, laumilla, lauortza, lauankan, laurden

LAUANKAN. (Lauoiñean) Lauankako, lauankadun, lauankakin, lauankatan, lauankaz

LAUKOON. (Laukoan, zaldia korrika)

LAUN(E. (Laguna) Erabilkera: laune ein (laguna egin), launarte (lagunarte), bizilaun (bizilagun), soldadulaun (soldadulagun), eskolaun (eskolalagun), gaztelaunek (gaztelagunak), oe-laun (oe-lagun)

LAUNTZA. (Laguntza) Erabilkera: laundu (lagundu), launtzea (laguntzea), launtasun (laguntasun), laungarri (lagungarri), launtzaille (laguntzaille), launtzekotan (laguntzekotan), launtzaldi (laguntzaldi), itxu-laun (itsu-lagun), bide-laun (bide-lagun), neska-launtze (neska-laguntze), meza-launtzaille (meza-laguntzaille), lanen laundu (lanean lagundu), berriketan laundu (berriketan lagundu), launtasun bae (laguntasun gabe), launtzaik (laguntzarik) eza

LAUOIÑEEN. (Lauoiñean) Lauankaan

LAUORRIKO(A. . Esaera, aurtzarotik irtetean) Lauorritan

LAURDEN(A. Erabilkera: laurdentze, laurdendu, laurkittu, iru laurden, seirek eta laurden (ordua), bostak laurden gutxi, laurdenka, laurdenki

LAURDEN(A. Laurdenka, laurdenki, laurkittu, ordulaurden, iru ordulaurden, ordutalaurden, urte laurden, idargilaurdena

LAURKITTU. (Lau zati egin) Laurkie, laurkitze, laurdendu, laurdenka

LAUSO(A. (Begietako lausoa) Erabilkera: lausotzen, lausotu, lausotsu, lausoz, lausook (lausook) artu, lausook estali, lausookin (lausookin) illundu, gandue, kandue

LAUSO(A. (Begietakoa) Lausotze, lausotu, lausotsu, lausoz, lausotan, lausoik (lausorik), gandue, lanbro-lauso, edur-lauso, irin-lauso

LAUSO(A. Lausotze, lausotu, lausotsu lausoik (lausorik), lanbro-lauso, edurlauso, irinlauso, xitxlauso (ximaur lurriña), irakite-lausoa, begilausoa

LAXE. Olaxe, alaxe, bezelaxe, bestelaxe, bealaxe (berealaxe)

LAZARO. Aldakorra, erramu aurreko igandea

LAZO(A. (Bururako moto-lokarria), txorie (aur-izkeran)

LAZO(A. (Piztientzat tranpa)

LAZO. (Gorpuzkera) Lazo onetako, lazo lasaietako, lazo osatue, errai zabaleko, sailleko, morrosko, zabalkote

LAZTABIN(ÑE. (Zurerako zulagaia) Daratulu, zulakaitze, birbikiñe

LAZTAN(A. Erabilkera: laztantze, laztandu, laztanka, laztan eman, mun ein (egin), mun eman, musu, muxu, musutxo

LDU. Bazkaldu, ernaldtu, arildu, eldu ugaldtu

LE. Ikusle, eskale, erale (edale), jale, emale, zale, esale

LEAKO(A. (Ziria) Gurdi-leako, golda-leako, artaleako (artoa lurrean jartzeko) leako zulo. Esaera: Leako ederra sartu (ziria, gezurra sartu)

LEATZ(A. (Legatza) Leatz-prejittu, leatz-trontzoa, leaz-saltsakoa, ta abar

LEEN. Erabilkera: leenak, leengo, leengoko, leenao (leenago), leenaotik (leenagotik), leenaoko (leenagoko), leendik, leendikoa, leeneatu (leeneratu), leenetan, leentasune, leengobaten, leena bera, leen-leendik, leentxo, leentxeo

LEGE(A. Erabilkera: lege, legeko, legeko, legeik (legerik), lege kanpo, legekontra, giza-lege, jokalege, lege-zar, lege-berritze, lege baeko (gabeko), legeik (legerik) eza, legepe, legeek (legeak) estutzen, legeauste, legeausle, legetikoa (legeen berri dakiena)

LEGEN(A. (Azaleko gaitza) Legendun, legentsu, legenzuri, ixipulabeltz

LEGOI(A. (Piztia) Legoiar, legoieme, legoiama, legoikuma, legoipardo, legoimarruza

LEIAL(A. (Esanekoa) Erabilkera: leialez, leialik, leialtasun, leialago, leialtasun gutxikoa, leialtasunik eza

LEIAN. (Elkar-neurtzen) Leiaz, alkarren leian, zeññek zein neurtuko (nork-nor neurtu)

LEIKE. (Daiteke) Erabilkera: leikena, leikenik, leikenez, leikenetik, leikenekoa, ein (egin) leike, eman leikenetik, etorri leikenik, eta abar

LEITZE. (Irakurri) Erabilkera: leittu, leitzen, leitzeko, leitzekotan, leittuuz (irakurriaz), leitzaille, leittuerrez, leittugaitz, leitzeako (leitzerako), leitzeakotan (leitzerakotan), erdi-leittu, zer leittue, zer leittuko, nok (nork) leittue

LEIZE(A. Leizezulo, arzulo, lurzulo

LEJIA. Lejia-auts, lejia-ur

LEKA(KEA. Babaleka, idarleka, barbantzualeka, arkazileka, lekatxiki, leka-antzu, ta abar

LEKAI(A. (Oiu) Erabilkera: lekaioz, lekaioa, lekaio ein (egin), lekaiolari, lekaio ots, lekaioille, lekaiozarra

LEKU(E. Erabilkera: lekuz, lekutan, lekutatik, lekutako, lekutaa (lekutara), lekutaiño (lekutaraiño), lekutaiñoko, lekutakokin (lekutakoarekin), lekuko, lekuik (lekurik), leku bae (gabe), lekuik eza (lekurik eza), ez-leku, aize-leku, iztinga-leku, ziza-leku, esku-leku, lekue artu, lekue utzi, jarleku, etzanleku, lekuz aldatu, toki, legi, teki, unara.

Esaerak: Lekuun-lekukoa (lekuan-lekukoa, jatorrizkoa) / Leku oneen (leku onean) (urruti) / Lekutakoa (urrutikoa)

LEKU. Urleku, zizaleku, eonleku, jarleku, eskuleku, dantzaleku

LELO(A. Erabilkera: lelotze, lelotu, lelotasun, lelokeri, leloaldi, lelogarri, lelotzarra, lelogo (leloago), leloxo, zozolo, lerdoa, tutulue, lelotik ezer ez, leloa eztana (leloa ez dana).

Esaerak: Lelontzi / Leloipurdi / Aitte (aita) leloa, semea lelotaerdi

LEN. Goizlen, gaulen, argilen, astelen, urtelen, len ordu, len seme

LENBAILEN. (Lenbaitlen) Lenbailen etorri, alik azkarren, txinta baten (batean), men batea (batera), bixkor, aguro, salto baten (batean). Esaera: Salto baten jun (salto batean joan) eta bitan etorri (bixkor)

LEONKASTILLO. (Txanpona gora boteaz egiten dan jokua) Karaikruz (kara edo kruz)

LEOR(RRA. (Legor) Erabilkera: leortze, leortu, leorren (legorrean), leorreatu (legorreratu), leorrik, leortasun, leorgarri, leorte, leorpe, leorka, leortxo, leorpuntu, leorxamar, leortu bae (gabe), aoleorra, ogi-leorra, erropak leortu, agortu, igartu, sekatu.

Esaerak: Metxa leorrik bae (gabe) / Ari leorrik bae (arras busti)

LEOR(RRA. Leortze, leortu, leorte, leorkor, leorraldi, leortasun, lurleor, ogileor, leorrigo, leorregi, leortxo, leortxeo, leorxamar, leorpe

LEPO(A. Erabilkera: lepoon (lepoan), lepora, leporatze, leporatu, leporako, lepotik, lepoko, leporaiño, leporaiñoko, lepo-leporaiño, lepazamar, lepondo, lepainguru, lepazaiñek, lepamami, lepaegur, lepa-ardatz, lepape, lepoa lodittu, lepaluze, lepaluzazka (egitura), lepoluzeka (begira), lepo-gorritan (paparra zabalik), lepabiurka (zearbegiratze), lepara, lepaka (zama-zamaka), lepoz-lepo

LEPOATU. (Leporatu, akatsak iñori bota) Lepora bota, bizkarrea (bizkarrera) bota, aurpegira bota.

Esaerak: Iñoon (iñooren) lepotik barre / Sorbaldak jaso / Eskuk (eskuak) garbittu / Zupekatari

LEPOKO(A. Lepoko katea, lepoko kollarea, medaillea, lepoko pañoeloa, lepoko petxerea

LER. Erabilkera: lertze, lertzera, lertzeko, lertzeik (lertzerik), lertu, lertuta, lertzaille, lerrerazi, lerkera, lerkor, lergaitz, ler ein (egin), ler erain (eragin), lergarri, ler zoriin (zorian), lertu ezinda, lertu bae (gabe), zartatu, printzatu, itzatzittu, mastrikatu, lerdakatu (barea oinpean).

Esaerak: Barrez lertzen (algaraka) / Ler gaizto ein (egin) (neka-neka) / Lertu arte (alegin guziak) / Lertu bearreen (bearrean) / Azka ta puzka / Zalapartaka (ler-zorian)

LERA(REA. Leraetxe, lera-zapatak, lera-aasak (lera-arasak), lera-erraillek, lera-ezpatak, lera-taketak, lera-olak, lera-ortzak, lerakatea, leraketan, leraka, lerakara (lerakada)

LERDA(DEA. (Beldar, adur) Erabilkera: ao-lerdea, lerdatsu, lerdaz, lerdaik (lerdarik), lerdatan, lerdajario, lerdea dariola, lerdaz erreta, beldarrak, adurrez

LERDEN(A. (Gazte-azia) Erabilkera: lerdentze, lerdendu, lerdentasun, lirain, mardo, mardul, guri, azkor

LERDO(A. (Motela) Erabilkera: lerdotze, lerdotu, lerdoz, lerdoik (lerdorik), lerdotasun, lerdokeri, lerdotzar, lerdo-lerdo, lotue, geldoa, gazbaeko (gatz gabekoa), astiro, trankil, katxazaz

LERTXUN(E. (Arbola) Lertxunondo, lertxungerri, lertxunzutar, lertxunadar, lertxunosto, lertxundi

LETANI(K. (Letaniak) Santuun (santuen) letaniik, San Markosen letanitaa (letanietara, elizkizunera).

Esaerak: Euneroko letaniik (eguneroko eskakizuna) / Giraumeneen letaniik (jai-biamonean errita)

LETRA(TREA. Letrak, letradun, letraje (letraera), letra aunditan, letra xea, esku-letraz, molde-letraz.

Esaerak: letradue (jakitun) / Sasi-letradu (jakin-usteko)

LETXUBA(BEA. (Barazkia) Letxuba gorri, letxuba kizkur, letxubaburu, letxubaosto, letxubagara, letxubalora, letxubazi

LEUN(E. Erabilkera: leundu, leuntze, leunketa, leungarri, leuntzaille, leunkeri, lurre leundu, zure leundu, zoru leune (labainkor).

Esaerak: Itz leunekoa (loxintxaz) / Mingain leunekoa (ao-xuri)

LEUNGUSU(E. (Senideen seme-alabak, Andrezkoari LEUNGUSIÑA esan oi dioe toki batzuetan, guk galdua degu noski)

LEZIO(A. (Bide eman) Leziatze, leziatu, lezio ederra eman, lezio txarra eman, lezio onik eman ez, lezio txarrik eman bae (gabe), lezio emaille

LIBRA(BREA. Librako, libraka, libraerdi, librataerdi, bi libra, abar

LIBURU(E. Eskola-liburu, kontu-liburu (ar-emanetarako), meza-liburu, liburu santu, liburutik (ikasi), liburuik (libururik) bae, liburugille, liburu saltzaille, liburutxoa

LIKA(KEA. Likatze, likatu, likaztu, lokatzalika, izozlika

LIKITX(E. (Lizuna) Erabilkera: likixkerie, likixkerin (likixkerian), likixkoie, likixgarri, likitxea eroi (likitxera erori), likitxeako (likitxerako), griñaz, gizon likitxe, emakuma likitxe

LILA-KOLORE(A. Lila argi, lila illun

LIMA(MEA. Erabilkera: limatzen, limatu, limaz, limatzaille, limaketan, limatuta, limatzeko, limatuerazi, limaik (limarik), lima latza, lima leune, lima zabala, iruertzeko limea, lima borobille, lima-kirtena, arraspea

LIMOSNA(NEA. Limosna eske, limosna eman, limosnagille, limosna-gaztai (artzaiak larreak bedeinkatze alderako), limosna-bildotsa (artzaiei oituraz, artalde berria jarri nai duenari, urte-bildotsa eman oi zaio)

LINDERO(A. (Iñautu gabeko arbola) Pago-lindero, makal-lindero, gaztaiña-lindero, ta abar

LIÑAI(E. (Aria eiotzeko tresna) Liñai-kirten, liñai-txapel, liñai-zorroa

LIÑAPOTZU(E. (Liño-eskutak berratzeko ur-geldiko putzuak)

LIÑO(A. (Liñu-landare) Erabilkera: liñoizpi, liñoanka, liñolasto, liñoagoka, liñolora, liñazi, liñaputzu, liñamazo, liñarri, liñojotze, liñabera, liñomatasa, liñai, liñai-zorro, Liña-putzuta (toki-izenak), eun, eunle

LIÑO(A. Liñojotze, liñamazo, liñarri, liñaputzu, liñabera, liño eiotze, liñamatasa, liñazorro, liñai, eun, eunle

LIPER. (Gutxi) Erabilkera: liperbat, liperka, liper-liperbat, lipertxobat, gizi, apur, kixi, pirrin, lipitx

LIPITX(E. (Gauza gutxia) Lipitxo, lipixkeri, lipitxik bae (gabe), liper

LIPU(E. (Abere-gaitza) Lipuz, lipudun, gaizberri

LIRAIN(ÑE. Erabilkera: lirantzen, liraindu, liraintasun, lirain-liraiñe, gorpuzkera liraiñekoa, xutie, biune (bigun), xuxena, egokie, ariñe, bixkorra

LIRDINGA(GEA. Izotzlirdinga, baralirdinga, lokatza, lokatzabera, loi

LITRO(A. Litroko, litroka, litroz, litro laurden, litroerdi, litrotaerdi, bi litro, ta abar

LITX(E. (Litsa) Erabilkera: lixten, lixtu, lixtuta, litxek, litxik, lixkor, litx uts, litxik bae (litsik gabe), gona-barrena lixtuta, praka-barren (galtza-barren) lixtunek, zirdindu, saretu

LITXAR(RA. (Lapur txikia) Litxarrerri, litxarkeri, litxarrero, esku zikiñekoa

LIXIBA(BEA. Erabilkera: lixibatze, lixibatu, lixiban, lixibaik (lixibarik), lixibaldi, lixiba egoste, lixi-ur, lixi-aska, lixibajotze, lixibajole, lixiba-aska, lixibarri, lixiba-auts, auts-zapi, austrapu

LIXTO(A. (Buruz argia) Erabilkera: lixtotze, lixtotu, lixtotasun, lixtokeri (norbera azkartzat euki), azkarra, bizkorra, argie, jakittune

LIZAR(RRA. (Arbola, sendagaia) Lizargerri, lizarzuztar, lizarradar, lizarmakilla, lizarrosto, lizarleka, lizarrazi, lizarure, lizardi, lizarritzal, basa-lizar, Lizardi, Lizarmendi (toki-izenak)

LIZTARI(E. Erabilkera: liztari mea, liztari lodie, liztari-maxoa, kalamu-liztea, ezpartzu-liztea, zurda-liztea, liztaz josi, liztaz lotu

LIZUN(E. Erabilkera: lizuntze, lizundu, lizunez, lizunik, lizunduta, lizunkorra, luzununa (lizunguna), lizun usaie, lizun gustoa, lizun kolorea, lizun-bixarrak, lizun-tokie, lizun-lizun ein (egin)

LO(A. Erabilkera: lo artu, look artu (loak artu), lotan, lotaa (lotara), lotaakoon (lotarakoan), lotaatu (lotaratu), lotaatze (lotaratze), lotatik, loaldi, loaz, logure, loguretu, loti, erdi-lotan, lo erazi, loerazle, lo-zorroon (lo-zorroan), loerrea, lo-ondoa, lo-gose, lo-urri, lo-ase bat, lo-eskasi, lo-galtze, lo-arin (esnakor), lo-laune (lo-laguna), loik (lorik) ein ezine, lokabika (lo artuko ez artuko), lokamux, lokamuxka (erdi-lotan), lo-zurrunkaz.

Esaerak: Lo-zaku (lotia) / Lo-kulixka / Begi-itxi bat / Begi-batu bat (lo-alдитxo) / Lo-lekue (oea) / Erbiin (erbian) loa (lo ariña) / Begiik bittu bae (begiak bildu gabe) (lotaratzeke) / Zaldi-zurie (logalea, logurea)

LODI(E. (Gizena) Erabilkera: loditze, lodittu, loditasun, lodialdi, lodittuerazi, loditzen, loditzeko, lodiera, lodigi (lodiegi), lodixka, lodixkoa, loditxo, gizenkor, sendoa, zabaldu, potortu, marduldu, potzoloa.

Esaerak: Luze aiñe zabal (loditasuna) / Lepondoa lodi / Tripaundi / Zuana (upela) dirudi! (geiegizko zabalera)

LOI(E. Loittu, lokatza loie, izozloie, edurloietan, kortaloi (ximaurra)

LOKARRI(E. Lokarriz, lokarritze, lokarrittu, lokarriik (lokarririk) lotu, lotubae (lotugabe), lotura, gurdi-lokarri, mando-lokarri, kaltza-lokarri

LOKATZA(TZEA. Erabilkera: lokatzatze, lokatzatu, lokatzaz, lokatzatsu, lokatzari (lokazdi), lokazleku, lokatzarte, lokatzaguna, lokatzarrasto, lokatza zipristin, lokatza leor (legorra), lokazbera, lardaska, lirdinga

LOKATZA(TZEA. Lokatzaz, lokatzatze, lokatzatu, lokatzatsu, lokatzakor, lokatzarte, lokatzaleku, lokatzagille, lokatzari (lokatzadi), lokatzaik (lokatzarik), lokatzabera, lirdinga, lirdixka

LORA(REA. Erabilkera: loratze, loratu, loratsu, lorapitxi, loratxuri, loraori, lorausai, zelai-lorak, basalora, lorasorta, loramotots, loramota, lorakukullu, loraute (azikia), loranagi

LORANAGI(E. (Frutugabea) Lora-alper, goizlora

LOTERI(E. Loteriin (loterian) jokatu, loteriin tokatu, loteriik (loteriak) irten

LOTSA(TSEA. Erabilkera: lotsatze, lotsatu, lotsakor, lotsati, lotsaz, lotsaik (lotsarik), lotsabide, lotsagarri, lotsakizun, lotsakoik (lotsakorik), lotsakoontzat (lotsakoentzat), lotsakookin (lotsakoekin), lotseatik (lotsagatik), lotsa gutxiko, lotsabae (lotsagabe), lotsagarritzko, lotsa-lotsa ein (egin) (erabat lotsatu), lotsabaekeri (lotsagabekeri).

Esaerak: Lotsaak bota (ausartu) / Lotsea saldu / Lotsaak utzi / Lotsek ez do galduko (lotsak ez du galduko) / Lotsaz eon (egon) / Lotsaz gorrittuta (izuturik)

LOTU. Erabilkera: lotze, lotzeko, lotzeakotan (lotzerakotan), lotzeik (lotzerik), lotuuz (lotuaz), lotzekotan, lotuta, lotugaitz, lotu eziñeko, lotu bae (gabe), lotutzaille, lotuerazi,

lotura, lokarri, lokarrittu, kateatu (katez lotu), sapiatu (sapiatz lotu), sokaz lotu, katean lotu (abereak), uztarriin (uztarrian) lotu (uztartu), lanak lotuta (lanpeturik), lotu-eskatuun (lotu-askatu), txalmak lotu (zaldiari bizkar-gaiñeko bigungarriak)

LOTURA(REA. Zai-lotura, ardolio-lotura, enplastoa

LUKAINKA(KEA. Lukainkak, lukainka kordea, lukainka-mutur, lukainkagintza, lukainka jana, txorixoa, txistorra birikiik (birikiak)

LUKUR(RRE. Erabilkera: lukurtasun, lukurkeri, lukurtze, lukurtu, lukurrez, lukirrik, lukurren (lukurraren), lukurrez, elkorra, zimurre, xurre, zekena, zikotza, leorra, eutsie, esku itxikoa

LUMA(MEA. (Egaztiluma) Lumak, lumatu (soiltze), lumaberritze, lumaberrittu, lumasoildu, lumaxee, lumalarri, lumakirten, lumamordo, lumagorritan (lumatzake), lumaz jantzita, ollaluma, usaluma, buetraluma, ta abar

LUR(RRE. Erabilkera: lurrez, lurrezko, lurreko, lurretik, lurrera, lurreratu, lurrekin, lurrik, lurrondo, lurrarazal, lurmami, lurgizen, lurmatur, lurzulo, lurberri, basalur, luebai, lurrareka, lurreten, lubizi, lurrikara, lurmen, lur jasotze, lur eman (gorputzillari), lur jo, lur lantze, lurgorriketan, lur jabe, maizterlur, lurrarazi, lurpee, karelur, buztinlur, lapizlur, arelur, sorolur, lurrustel, lur-bedeinkatu (illerria), errilur, lurpilla, oillalur, lurkoskor, lursopita, lurguna

LUR-EMAN. (Gorputzari) Lur-emate, lur-santue eman, lurperatu, enterratu

LUR-JO. . Esaera) Lur-jotze, lur-jota, mixeri gorriin (gorrian), eroita (erorita)

LUR-KOLORE(A. Buztin-kolore, zikinkolore, zikiñestalie

LUR. Sorolur, mendilur, otalur, oillalur, xatorlur, txindorlur, zizalur

LURMEN(A. (Elurra urtzean) Lurmentzen, lurmendu, lurmenuna (lurmenguna)

LURMEN(A. Lurmentze, lurmendu, lurmenguna, lurmenduta

LURPEEKO(A. (Sagu antzeko piztia)

LURRESTALI. (Alea jalkita lurra betean) Ezkurre lurrestali, gaztaiñea lurrestali, galalea lurrestali, ta abar

LURRIN(ÑE. Lurrintze, lurrindu, lurrin bapainuz (lurra lurriña dariola)

LURRIN(ÑEK. Lurrintze, lurrindu, lurrinketa, bedar-lurriñek, karaitz-lurriñek, lurriñek artu

LURSAGU(E. (Piztia) Saguitxu, arbijalea

LUSTRE(A. Lustreatzen, lustreatu, zapata lustrea, zapata lustreatuk (lustreatuak), lustre beltza, kolorezko lustrea

LUTU(E. (Eriotz-urteurrena) Lutue eroi (erori), lutue bota (bukatu), lutuz jantzi, lutuko erropak, erdi-lutu, lutukook (lutukoak) (illaren sendiko urrenak)

LUTU(E. Lutuz jantzi, lutuko erropak, erdi-lutuko, lutukook (lutukoak, il-berriaren aide urbillak)

LUZE(A. Erabilkera: luzatzen, luzatu, luzakor, luzeera, luzabide, luzaka, luzanga, luzekote, luzeen (luzean), luzetaa (luzetara), luzegi, luze-luze, luzetxo, luzexio, luzakaitz, luzabildur, sudurluze, lepaluze, lepa-luzeka (izkututik begira).

Esaerak: Ankaluzea / Kankaillue (gorpuzkeraz larria) / Tantaie / Agea (luze ta meea) / Begi-luzea (ikus-min) / Eskakizunez luze / Mingaiñe luze (iztun ugaria) / Aldeko txakurrek (txakurrak) buztana luze (bere akatsak aldekoari bota)

LUZE(A. Luzeera, luzeetaa (luzeetara), luzamen, luzakor, luze-zabalak

LUZITTU. (Nabarmendu) Erabilkera: luzitze, luzittue, luzikorra, luzikeri, luzitzaille, luzigarri, luzittu bae (gabe), luzittu naie, luzittu eziñe

MAALENA. Maria Madalena, Uzta'ren 22'an. . Esaera: "Maalen gaueko oskarbiakin, gaztaiñurte"

MAATS(A. Maatsondo, maatsaien, maatsosto, maasmordo, maatsale, maatsazi, matspats (ondakiña), maasbitze (biltze), maatsiñauste, maasbeltz, maaszuri, maasgorri, maasmelatu (legortua), txakolin-maats, txori-mats (basamats)

MADARI(E. (Arbola) Madariondo, madarigerri, madarizuztar, madariadar, madariosto, madarilora, madaripipita, madariale, madaritxorten, madariazi, madarimentu, madaritxertaka, goizmadari, negumadari, basamadari, makatx, basamakatx. Esaera: negu-madariik (guardiazibillei esan oi zaie)

MADARIKATU. Erabilkera: madarikatzen, madarikatzaille, madarikamen, madarikazio, madarikapen.

Esaerak: Madarikatu ori! (zakur zaunkalariari) / Lertuko alaiz! / Tripa-miñek artuko alau! / Kaka-larrik (kaka-larriak) emango aldik! (sagar-lapurari) / Otsok (otsoak) jango alau! (artzaiak ardi igeslariari) / Anka bik ausiko altzak! (Mandazaiak mando ostikariari)

MAGAL(A. Erabilkera: magaleen (magalean), magalea (magalera), magaleaiño (magaleraiño), magaleaiñoko, magaleko, magaleako (magalerako), magaletik.. Esaera: Amaan (amaren) magaleko izkera det

MAI(E. Erabilkera: maien (maian), maira, mairako, maikara (maikada), mairik, maitik, maigain, maigaiñeko (zapia), maiepe, maiazpi, maitxo, sukaldeko mai, paretako mai, ore-mai (oretzeko ganbela), arotz-mai, txerriltzaillemai, mai anakak

MAIATZ(A. Maiatzeko, maiatzaren, maiatzetik, maiatzera, maiatzbarru

MAILLA(LLEA. Maillatza, maillatsu, maillaka, maillaz-mailla, mailladi, armailla, lurmailla, urmailla, edurmailla, maillatxo, maillak, giza-mailla, goi-maillako, erdi-maillako, koska

MAILLU(E. Erabilkera: mailluz, mailluketan, maillukea, arri-maillu, argin-maillu, porra, maza, sega-mailluka, perra-mailluka, arotz-mailluka, ermentari-mailluka, zapatari-mailluka, ieltsero-mailluka, maillukatxo, maillu-kirten, maillu-buru, mailluka-belarrik, maillu zartara

MAILLURI(E. (Marrubia) Mailluri aien, mailluriosto, maillurilora, mailluriale, basamailluri, mailluri-bedar

MAILLURI-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

MAIÑA(ÑEA. (Egokiera) Erabilkera: maiñatsu, maiñakor, maiña aundikoa, laneako (lanerako), maiñea, moldakorra, esku onekoa, artetsue

MAIORAZKO(A. (Oiñordekoa) Maiorazkotza, etxerakoa, oiñordekotza

MAITTE. (Maite) Erabilkera: maittea, maittatu, maittatze, maittakor, maittasun, maittale, maittetzaille, maittebera, maittatuuz (maitatuaz), maitte izan, maitte-miñez, maitte-mindu, ez maittatu, maittasunik bagea (gabea), maittekeri, maitteena

MAIXERI(E. (Ixilkeri) Erabilkera: maixeriik (maixeriak), maixeriz, maixeritan (maixerietan), maixeritzan, maixerikeri, maixerinbat ein (maixerirenbat egin)

MAIXU(E. Eskolamaixu, maixutza, maixu-maixtrak, maixu ona, maixu txarra.

Esaerak: Ezta maixu txarra (erakusle zuzena) / Maixukeri (iritzikoa) / Sasi-maixu (jakin usteko)

MAIZTAR(RRA. (Norberaren etxe edo lurrik gabea) Maiztartza, etxe-maiztar, maiztar-etxea, maiztar lurrek

MAJO(A. (Erruz, askotza) Majo gosetuta, majo ibili (bidealdi luzea), majo paatu (pagatu) (garestia), majoasko nekatu, ta abar

MAKAL(A. (Aula) Makaltze, makalik, makaltasun, makaldu, makalkeri, makaltzarra, makalontzi

MAKAL(A. (Erreka-ertzetako arbola) Makal-arbola, makalondo, makalgerri, makalosto, makaltantai

MAKAL(IK. (Onezik) Erabilkera: makal, makaltzen, makaldu, makalaldi, makalkorra, makalantzen, makalxamar, gaixobera

MAKARRA(K. Erabilkera: makarraz, makarratsu, makarratu, makarratze, makarra-jario, bekarrak, begi-makararak, betterre, begi-txatxu, begitako nearra (begietako negarra)

MAKILLA(LLEA. Erabilkera: makillaz, makillatu, makillaka, makillara (makillada), makillaik (makillarik), makillari, eskumakilla, galtzarmakilla, urritz-makilla (artzaiak), tratalari-makilla, ziorra, akuillu (itzai makilla).

Esaerak: Beso-makillak / Anka-makillak

MAKIÑABAT. Erabilkera: makiñabatek, makiñabatekin, makiñabatendako, makiñabatentzat, makiñabati (makiñabateri), makiñatxobat, makiñabat aldiz, amaika bider, askotan, sarritan

MAKUR(RRE. (Berekoia) Makurkeri, makurraldi, kaskagorkeri, zimakeri, berekoikeri

MAKURTU. Makurtze, makurtuta, bizkar-makurtu, buru-makurka, zaarrez makurtue, makurka ibili

MAKURTZE. Erabilkera: makurtzen, makurtu, makurka, buru-makurka, gerritik makurtu, kakotu, okertu, doblatu, makurtasun, makurtuazi.

Esaerak: Makurkeri / Jokaera makurrek (gaiztakeri) / Eranai (eranari) makurtu (edanaren mende)

MALASKAU. (Malaskatu) Malaskatze, erdi-malaskatue, maillaatuta, ardoa malaskau (zaragian palastaz erabilliaz)

MALATX(A. (Artzaien esne-naastailua)

MALDEZIO(A. (Biraoa) Erabilkera: maldezioka, maldezioz, maldezioesale, maldeziok (maldezioak) bota, maldezioi jare, maldezio otsa (bat bestearen ondoren botatzean).

Esaerak: Ao zikiñekoa / Ao-txarrekoa / Ao-gaiztokoa / Goiek eta beeak erre (zerukoak eta lurrekoak)

MALIZI(E. Erabilkera: maliziz, malizitsu, malizidun, malizi askoko, malizi geitxoko, malizi gutxiko, malizi bagea (gabea), maliziik (malizirik) eza

MALKAR(RRA. Malkartsu, malkarguna, mendimalkar, bideamalkar, aldapatsu, amildegi, epaitz

MALKO(A. Erabilkera: malkook (malkoak), malkoz, malkobera, malkoz bustita, near-malkook (negar-malkoak), izardi-malkotan, malkook etaa (malkoak atera), malkook etaaerazi (malkoak ateraerazi).

Esaerak: Malkoik baeko nearra (malkorik gabeko negarra) (itz negartiak) / Gezur-malkook (malkoak)

MALMA(MEA. (Sendabelarra) Malmaosto, malma lotura, malmaure

MALMABIXKU(E. (Sendabelarra) Malmabixku zuztar, malmabixku lora, malmabixku kirten, malmabixku zuztarren ure

MALPOSTA(TEA. (Zelai-belarra) Malporta, irukusta, alpapa-bedar

MALTZUR(RRE. (Azpikeria) Maltzurtu, maltzurkeri, maltzurrez, maulaz, mozorrekerei.

Esaerak: Txakur zaarra dek ori! / Axeri zaarra baiño (baiña) maltzurrago

MALUTS(E. (Gazte-azia) Erabilkera: malusten, malustasun, maluts etorri, gazte-azi, mardul, errutsu, azkor

MAMI(E. (Esne mamitua) Mamitzen, mamittu, mami-jana, matoia

MAMI(E. (Giarra) Mamiz, mamitsu, mamibera, mamiik (mamirik), mamidun, ogi-mami, esnea mamittu, iztar-mamiik (izter-mamiak), mami uts, mami baeko (gabeko).

Esaerak: Ogi-mamie dirudi (gozatsua, biguna) / Mami-jario / Txitxi-jario (arras lodiak, gizenak)

MANDAULI(E. (Zaldizkoena jotzen duan xomorroa)

MANDAZAI(E. Mandazaitza mandozalea

MANDIO(A. Ganbara, sapai, zurrin

MANDO(A. (Aberea) Mandako, mandotalde, mandazai, mandabide, mando-aska, mandoperra, mandotxintxarri, mandotrepexu, mandokara (mandokarga), Mandoaskata, Mandabideta (toki-izenak)

MANEATU. Maneatze, maneaketa, maneakor, maneagaitz, maneatzaille, manearazi, maneagarri, maneakizun, jatordue maneatu, lur-maneaketan

MANEATU. Maneatzen, maneakor, maneagaitz, maneatzaille, lur-maneaketa

MANI(E. (Griña) Erabilkera: maniik (maniak), manitsu, manikor, mani aldi, maniz beteta, mani asko bae (gabe), mani txarrak

MANKUTSIK. Mankutsetan, besagorritan, papagorritan, bizkagorritan

MANTAL(A. Erabilkera: mantaleko, mantaleen (mantalean), mantalka, mantalkara, aurre-mantala, mantal beltza, mantal zurie, narru-mantala (errementariak), praka-mantalak, aari-mantala (ardi-umetxe sasoian gogozkoa ez dan aariari mantala jarri oi zaio), mai-mantala, magala

MANTELIÑA(ÑEA. Buruko manteliñea, manteliña beltza, manteliña txurie (aurrentzat), mantu beltz, mantu luzea

MANTENU(E. Erabilkera: mantentze, mantendu, mantenduuz (mantenduaz), mantentzeko, mantengarri, mantentzaille, mantenerreza, mantengaitze, mantenuik bae (mantenurik gabe) jan, tripea bete.

Esaerak: Mantenu-truke / Mantenu alde / Tripa-truke / Tripea betealde / Negu-mutil / Jan-truke

MANTXU(E. (Elbarria) Erabilkera: beazmantxu, esku-mantxu, beso-mantxu, anka-mantxu

MANTZELIÑA(NEA. (Sendabelarra) Mantzeliña ure, mantzeliña-lora

MAR-MAR(RRA. Erabilkera: mar-marka, mar-marketan, mar-marratan, mar-marti, mar-marraldi, mar-markizun, mar-marrotsa, mar-marrara, mar-mariz, mar-marlari, aopen mar-mariz, berekisako mar-marra.

Esaerak: Txutxu-putxuka (garrantzi gabeko jarduna) / Ixilka-mixilka (ixil-kontuak aztertzen) / Txor-txorra dirudilla (ixildu eziñik)

MARATILLA(LLEA. (Artilea iruteko zurezko tresna) Maratillaz, maratillatze, maratillatu

MARATILLA(LLEA. Ate-maratillea, maratillaz itxi, maratillea josi, maratillatxoa.

Esaerak: Zenbat ate ainbeste maratilla (aitzaki billa) / Batek atea jarri, bestek maratillea (baten itza besteak moztu)

MARDUL(E. Erabilkera: mardultze, marduldu, mardultasun, mardulduuz (mardulduaz), mardulgarri, maluts, errutsu, ume mardule, neska-mutiko malutsek, mardulek

MARI-BURRUNTZI(E. (Errekatxoetako egarazko xomorroa)

MARI-BURRUNTZI. (Andrezko luze ta meea) Mea, argala, igarra.

Esaerak: Azal utse / Azala ta ezurre / Txixarea baiño (baiña) meeago / Txotxa bezin meea

MARI-MUTIL(LLE. (Andrezko gizonzalea) Mari-mutiko, gizazulo, mari-aker, pardela, garbastea, erdi-mutille.

Esaerak: Katuun (katuaren) ondoren odolkie / Katuun (katuaren) atzetik sague / Praka (galtza) zalea

MARI-ZIKIN(ÑE. Zikinkoie, nazkagarrie, iguingarrie, zalamalari, zalamandrea

MARI-ZORO(A. (Ajolagabea) Erdi-zorua, buruariñe, kaxkariñe, epela.

Esaerak: Putzontzie / Aize-erota / Aizetsue / Egoia baiño (baiña) epelagoa / Txoroipurdi

MARKA(KEA. (Apostuaren geiengoa) Markea jarri, markea ausi (gaindittu)

MARKA(KEA. Erabilkera: markatze, markatu, markatuta, markatzeraiño, markaa (markara), markatik, markaketa, markaberritu, markatxoa, marka-arrie (jostunak oiala ebakitzekoan), marka-arie (arotzak enporra lantzeko), markoa (lurra markatzeko geien-bat arto ereitaroan), aizkol-marka (akatsa egin), arrastoa.

Esaerak: Olako markaik! (markarik) (zerbait arrigarria) / Erlea markatuta (erle galdua billatzean ezaugarri bat egiñaz, jabegotza artu oi da) / Markea ausi / Markaik (markarik) onena (jokuetan) / Egoiak markatu (ego-aize etorrera)

MARKA-ARI(E. (Arotzak zura lantzeko darabilten artille-aria)

MARKA-ARRI(E. (Jostunak erropak ebakitzeko darabilte)

MARKATS(A. (Zatia, beta) Arrimarkatsa, eztimarkatsa, ezpala

MARKES(A. (Giza-mailla bereiztua) Markes-baso (toki-izena)

MARKINETE(A. (Ur-txoria)

MARKO(A. (Azia ereiteko erezkada-neurria)

MARRASKATU(E. Erabilkera: marraskatzen, itxurabaetu (itxuragabetu), urratue, zaarrez marraskatuta, maskaldue

MARRO. (Izkuta naia) Marro ein (egin), zirku ein (egin), zirkilka ibili (ez-ikusi), marroka, marroketan (aur-jolasa), burue jiratu, kokotea eman, albora beiratu (begiratu)

MARROI(A.

MARROKETA. (Aur-jolasa) Marroketan

MARRU(E. Marruz, marruka, katumarru, txakurmarru, ta abar

MARRUZA(ZEA. Marruzaz, marruzaka, marruzalari, marruzagille, beimarruza, txaalmarruza, ta abar

MARTIRI(E. Martirio, martirizatu

MARTOPIL(LLEK. (Aur jaiperraren oorez, auzoko ta tarteriko emakumeen aparti-merienda)

MARTZO(A. Martzoko, martzora, martzotik, martzoon (martzoan), martzobarru, martzogari

MASKAL(A. (Biguna) Maskaldu, maskaltze, maskaltasun, maskalduta, maskalkor, maskalgarri, erdi-maxkalduta, maskaltxo, aizeek (aizeak) maskaldu, berook (beroak) maskaldu, maskal-maskal ein (egin), maskaluna (maskalguna)

MASTRIKATU. (Xeatu) Mastrikatze, mastrikaka, mastrikaketan, aoon (aoan) mastrikatu, atzaparretan mastrikatuuz (mastrikatuaz), mutxikindu, txiki-txiki ein (egin), xee-xee ein (egin), triskillatu

MASTRIKAU. (Mastrikatu) Mastrikatze, erdi-mastrikatu, marraskatu, erdi-xeatu, lardaskatu, mastrikatzaille, mastrikaubae (mastrikatu gabe)

MASUSTA(TEA. (Larraren fruitua) Masustak, masusta pepitak, masusta-lorea

MATARRASKI(E. (Ore-maia garbitzeko aaza)

MATASA(SEA. Matasatu, matasatze, ari-matasa, arille, obilloa

MATRAIL(LLA. Erabilkera: matraillak, matraillea, matraillan, matraillatik, matraillako, matraillatan (matrailletan), matrailla-mutturre, matrailla-mutturretan, matrailla-txuri, matrailla-gorri, matrailla-zabal, matrailla-zorrotz, musu, musu-mirrin, eskubiko matrailla, ezkerreko matrailla..

Esaerak: Matrailla-ixkiñakoa / Matrailla-ertzeko bat (eman) (zartatekoa)

MATRAKA(KEA. (Abereak izutzeko karraka).

Esaerak: Mari-matraka (emakume ausarta) / Matrakatzar / Matrakakeri

MATRAKA(KEA. (Andrezkoa) Matrakakeri, matrakatzarra, lotsa gutxikoa, azal lodikoa, aurpegi bikoa

MATXARDA(DEA. (Andrezkoa) Matxardakeri, andra-matxarda, prakadunzale, pegakorra, lapea, lotsagaldue, suemaillea

MATXARDA(DEA. (Gaztain-molkotsak biltzeko tenaza).

Esaerak: Mari-matxarda / Mari-mutil

MATXIN-SUKALDE. (Sukaldean sarri dagon galtzaduna)

MATXINSALTO(A. (Xomorroa) Matxinsaltari

MAXIATZE(A. Maxiaketa, maxiatze, maxiaka, maxiatzaille, maxialari

MAZPILDU. Erabilkera: mazpiltze, mazpildue, mazpillunea (mazpilgunea), mazpilberea, mazpilkorra, mazpiltzaillea, mazpil-mazpin einda (eginda)

MEDIKU(E. Medikutza, sasi-mediku, petrikilloa

MEE(A. (Argal) Erabilkera: meatze, meatu, meetasun, meegarri, meegi, meealdi, meetxo, meaxka, meakor, meatuerreza, meegaitze, meeguna, gorpuzkera meekoa, argal, igar.

Esaerak: Zankame / Lepameea / Zilborra meatu / Esku-mutur mee-meeak / Azala ta ezurre / Txanka-ezpatea / Txixarea baiño meeago

MEKO. (Porrot) Erabilkera: meko jo, meko ein (egin), kuku ein (egin), poto ein (egin), berta-beera utzi

MELAR(RRA. Melartzen, melartu, melarretaa (melarretara), melarrez, melarregi, melartxo, melartxeoa

MELATU. (Busti) Melatze, mela-mela ein (egin), blai ein (egin), buxti-buxti, ase-ase ein (egin).

Esaerak: Ari leorrik bae (bage, gabe) / Goien sartu ta beean irten (euriaz) / Piku-melatuuk (piko-melatuak) (zanpatuak)

MEMEL(A. (Andrezkoa) Memelkeri, memelaldi, memeltasun, ximplea, epela

MEN. (Txinta) Men baten, txinta baten, jesus baten, begi-itxi baten, da abar

MEN. Barkamen, luzamen, aittamen, gozamen, asmamen, ikusmen

MENDA(DEA. (Belar usainkorra) Mendausai, menda lakatz, menda-ipixkia (etxe garbiketarako), astomenda

MENDAFIN(ÑE. (Sendabelarra) Mendafiñosto, mendafinure

MENDE(A. Mende ontan, XIV'garren mendeen (mendean), gizaldie, belaunaldie

MENDE. Erabilkera: mendeen (mendean), mendeko, mendetzakoa, menderatu, menderatze, menderazi, menpekoa, mendekoa, menderakor, menderakoi, menderagaitz, menderaeziñeko, menderatu baeko (gabeko), menderanai eza, zapaldu, obedittu.

Esaerak: Zurrutek menderatuta / Gaitzek mendeen (mendean) artu / Gaitze menderatu / Andreen menpeen bizi (emaztearen menpean)

MENDEATU. (Menderatu) Lanak mendeatu (menderatu), gaitze mendeatuz (menderatuaz), zurrutek mendeatuta (menderaturik), mendeakor (menderakor), mendeagaitz (menderagaitz)

MENDI(E. Erabilkera: mendira, mendiratze, mendiratu, mendiz, mendiko, menditik, mendiik (mendirik), mendiz-mendi, menditsu, mendizale, mendi-tontor, mendigain,

mendigaillur, mendi-bizkar, mendi-mutur, mendi-espalda, mendi-sapalda, mendi-lepo, mendi-magal, mendioste, mendiatze, mendiz arutz, mendiz onutz, menditarte, mendiarro, mendi-bide

MENDI. Ondamendi, urkamendi, Itxumendi (toki-izena)

MENDRATZE. (Azte) Mendratu, mendratzen, mendrakera, mendratu eziñeko, mendratuko eztana, mendratu bae (gabe), luzatzen, azten, azkortzen

MENOS(A. (Itxuragaltze) Erabilkera: menosten, menostu, menosaldi, menostasun, menostera, sasoia menostuuz (menostuaz), ibillera menosten, tarrasten

MENTU(E. (Txertaketarako urteko puja) Madari-mentu, aran-mentu, saar (sagar)-mentu, mentutze, mentutu, mentuketa, txertue

MEREZI. Erabilkera: merezita, merezigarri, merezimentu, ondo merezie, gutxi merezitako, merezi bae (gabe), merezi eza, mereziko luke (leuka), merezi izate

MERKE(A. Erabilkera: merkatze, merkatu, merkaera, merke aldi, merkegaitz, merkaerrex, merkego, merkegi, merketxo, merkexeo, merkexamar, merke antzekoa, merkeik (merkerik), merke-merkea, oso merkea, merkatari, merke zalea, gauza merkea.

Esaerak: Merke naikoa (eutsia) / Gezurre merke (ugari) / Merkeen goreia (merke garestia) / Morroi merkea (tripa alderako)

MERMA(MEA. Erabilkera: mermatzen, mermatu, mermakorra, mermagarri, mermatuuz (mermatuaz), mermaik (mermarik), mermatzeik (mermatzerik), neurriin (neurrian) mermatu, pixuun mermatuuz (pixuan mermatuaz), merma aundie, utseen (utsaren) mermea, merma gutxikin, mermaik bae (mermarik gabe), utsea (utsera) etorri, utseen (utsean) geldittu

MERMEN(A. (Sendabelarra) Mermenorri, mermenosto, mermenure, mermen-lotura, mermen enplasto (berezkoentzat)

MESEDE(A. Erabilkera: mesedez, mesedegarri, mesedegille, mesederako, mesedeik (mesederik), mesedeka, mesede eske, mesede ein (egin), mesede aundie, mesedetxo, mesede eitteatik (egitearren), mesede gutxiko, mesedeik (mesederik) eza

META(TEA. (Pilloa) Erabilkera: metatzen, metatu, metagintzan, metagille, gari-metea, garo-metatzen, bedarrak metaketan, mutxuriotu

METRO(A. Metroerdi, metrotaerdi, bi metro, metro koadratu, metro kubiko, kilometro

METXA(TXEA. Argizari-metxa, kandela-metxa, petrolio-metxa, kriseillu-metxa. Esaera: Metxa leorrik bae (gabe) (arras bustirik)

MEZA(ZEA. Erabilkera: mezatan, mezetaa (mezetara), mezetatik, mezetaazkoon (mezetarazkoon), meza eman, mezea entzun, meza-nausi (meza-nagusi), meza-ixille, meza-kantatue, entierroko mezea, meza-berrie, zortzi-mezetan (zortziretako), goiz-mezea, jai-bezperako mezea, beatziurreneko (bederatziurreneko) mezaak, meza-erdikoa, meza

emallea, meza launtzaillea, gauerdiko mezea, meza eune (eguna), meza ordue, meza dirue, meza-kanpaia, meza-liburue. Esaera: Mezea abaden kapelan (uts egin)

MIAU(E. Katumiaue, miauz, miauka, miauots, miaulari

MIAZTE. Erabilkera: miazten, miaztu, miazka, miaztualdi, miazgarri, miazka-miazka, zer miaztrue

MIKA(KEA. (Andrezkoa) Mikakeri, mikotea, kiliñe, minbera, minkorra

MIKA(KEA. (Baso goietako egaztia) Kapastajalea

MIKATZ(A. Erabilkera: mikazten, mikaztu, mikaztasun, mikatzik, mikatzago, mikatzegi, oso mikatza, ardoa mikaztuta, saar (sagar) mikatzak, aizea mikaztu, garratza

MIKATZE. (Egaztia) Mikatu, mikaldi, oillo-mika, luma-soiltze

MILIZKAZ. (Probatze) Erabilkera: milikatze, milikatu, milikaka, milikatuz (milikatuaz), proaketan, apurka-apurka jan, txupatu, karamelue milizkatzen, txupaka-txupaka

MILLA. Erabilkera: millak, millaka, millako, millakin (millarekin), millaik (millarik), millatsu, millanbat (millarenbat), milla peseta, milla duro, amarmilla, eunmilla, milloia.

Esaerak: Milla-aldiz / Milla bider / Milla esker / Milla gauza / Milla pentsakizun / Milla gezur (ugaritasuna)

MILLOI(A. Milloiak, milloirik, milloiez, milloierdi, milloitaerdi, amar milloi, eun milloi, ta abar

MILLORRI(E. (Sendabelarra)

MILLU(E. (Sendabelarra) Millutorto, millukirten, milluorri, millumototsm miluazi, millusai, anisbedar

MIMOR(RRA. (Begiko mimorra) Mimorra irten, mimorra lertu, txintxurre

MIN(ÑE. (Antsie) Erabilkera: ama-miñe, erri-miñez, ikusmiñe, jakin-miñez, maitte-miñez, bakar-min, amore-min, da abar

MIN(ÑE. (Oiñaze) Erabilkera: miñez, minkor, minbera, mindu, miñaldi, min-zirri (zurri), mingarri, min-zaztara, miñen-miñez (miñaren-miñez), min-zorroa, erreminduta, oiñazea, keak minduta, eskuak (eskuak) minduta, agiñeko miñez, buruko miñe, tripa-miñez, aur-miñetan, min artu (zauritu), miñe sortu (il), miñik bae. Esaera: Maulaz (gezurretako miña)

MIN. Ikusmin, tripamin, ezkon-min, jakin-min, amamin, errimin

MINBERA(REA. Erabilkera: minberati, minberakor, minberatasun, minberagarri, minberatzaille, minberaerazi, minkor, sentibera

MINBIZI(E. Biziiña (biziarena), bizie

MINGAIN(ÑE. Erabilkera: mingaiñeen (mingaiñean), mingaiñea, mingaiñera, mingaiñeko, mingaiñerako, mingaiñetik, mingaiñekin (mingaiñakin), mingainpe, mingain-mutur, mingaiñe zurittuta (onezaz), miñarie (mingainpeko zaiña)..

Esaerak: Mingain-luze (berritxua) / Mingain txarreko / Mingain gaiztoko (zitara) / Mingain leuneko (loxintxaz) / Mingain zorrotzeko (ausarta) / Mingain motzeko / Mingain moteleko (ixilkoia) / Mingain-muturreen dauket (muturrean daukat) (gogoratu eziñez) / Onek miñariik (miñaririk) eztauke (ez dauka) (itz-etorri ugarikoa)

MINGAIN-TXARREKO(A. Aoberoa, mingain zikiñekoa, gaizkiesalea, ao zatarrekkoa. Esaera: Suga-mixtoa / Benenotsue / Aztal-moztaillea

MINTTEGI(E. (Mintegia, landaretegia) Sabitegie, txirpidie

MINTZ(E. Miztun, azalmintz, barruko mintz, mintze urratu, intxusamintz, intxaurmintz, arrautzamintz, eta abar

MIÑARI(E. (Mingainpeko zaintxoa)

MIRABE(A. Mirabetza, kreadatza, neskametz, umezain

MIRABE(A. Mirabetza, mirabe-leku, mirabegai, mirabe-soldata, mirabe-zorra, neskame, kreadatza, kreada-zorra.

Esaerak: Kreada lanetan (erraiña amaiñarrebaren esanetan) / Neskame-alepera (gelatzerako ontzi-euskarria)

MIRRIN(ÑE. Mirrintze, mirrindu, mirrintasun, mirrinkeri, mirrintxo, mirriñegi, mirrintxio, eskasa, argala, kaxkarra

MIRU(E. (Egazia) Miruzuri, mirutxiki, mirukuma, miruaapi (mirukabi), mirubuztan (abereen belarrietako seiñalea), arraipardo, arranbeltz

MIRURA(REA. (Sendagaia, sagar-arbolak ematen duten tortoa) Miruraure, mirurapipita (txori-jana)

MIXAGRA(GREA. Mixagra pare (ar-emeak), ate-mixagra, bentana-mixagra, kutxa-mixagra, ta abar

MIXERI(E. Erabilkera: mixeriz, mixeriin (mixerian), mixerik (mixeririk), mixerablea, mixer gorrie, mixer beltza, mixerik (mixeriak) indar artu, mixer bae (gabe), mixerik eza

MIXIO(A. Mixiolari, mixioeta (mixioetara), mixiotza, mixio-lur, mixio-eskea (diru-biltze)

MIXTERIO(A. Mixterioz, misteriozko, misteriotso, mixterioz beteta, bost misteriozkoa (errosarioa)

MIZKIN(ÑE. Erabilkera: mizkintzen, mizkindu, mizkinka, mizkinkeri, mizkiñaldi, mizkintasun, mixkin, mixkintxo, jale mizkiñe, kiliñe.

Esaerak: Mizkin utse / Miskintzar / Mizkin-ontzi / Mari-mizkin (au, emakumezkoei)

MIZPERA(REA. (Arbola) Mizperaondo, mizperagerri, mizpera-adar, mizpera-osto, mizpera-lora, mizpera ale, mizpera ezurrek

MODU(E. (Era) Erabilkera: moduz (merke), moduzkoa, zer modu?, aldan moduzkoa, zure modun (moduan), nere modura, erozer (edozer) modutan (moduz), leenako modutsuun (leenagoko modutsuan), erosteko moduik (modurik) ez (eskuarterik eza), modu txarren (txarrean) dabil

MOGI. Erabilkera: mogitze, mogittu, mogikor, mogira, mogiera, mogimen, mogimendu, mogittualdi, mogittuuz (mogituaz), mogitzekotan, mogitzekoon (mogitzekoan), mogitzeakoon (mogitzerakoan), mogierazi, mogigaitz, mogittu bae (gabe), mogittu eziñeko, mogi ezinda, geldigorra, dardara, jun-etorriin (joan-etorrian), atzea-aurreaka (atzera-aurreraka), sartu-irtenka

MOIÑO(A. (Ille orrazkera) Moiñotze, moiñotu, moiñotzarra, moiñotxoa

MOKO(A. Mokodun, mokoka, mokoz (mokoaz), mokokin (mokoarekin), mokokari, mokote (sagar mueta), mokotxorrotx, mokomotz, mokoluze, mokomee

MOKOMOTZ(A. (Txoria) Etxetxori, eliztxori, torretxori, ganbara txori, artotxori

MOKOR(RRA. (Atzekalde) Mokorralde, mokorgain, ipurmokor, mokorrezur, mokorzabal, mokorrigar, mokorzorrotz

MOKOTE(A. Mingain-txorrotxa, zirikalarie, zulakaitze, eztena

MOLDAKAITZ(E. Moldakaizkeri, traketsa, baldarra, moldebaeko (moldegabekoa), taju gutxikoa, maiñabaeko (maiñagabekoa), aldrebesa

MOLDE(A. Erabilkera: molde, moldetsu, moldakor, moldatu, moldaerrez, moldakaitz, molde txarrez, molde baeko (gabeko), moldeik (molderik) eza, moldatzaille, moldatze, giza-molde, bizi-molde, taju, egokie, artetsue, eozertaakoa (edozertarakoa), zerta-artakoa (zerta-artarakoa), maiñatsue, esku onekoa

MOLTSO(A. Erabilkera: moltsoon (moltsoan), moltsotu, moltsoka, moltsara (moltsada), moltsoik (moltsorik), moltxoka, mordoa, mordoxka, mordarea, pillea, taldea, samaldea

MOMOLO(A. (Gazgabeko) Momolotze, momolotu, momolotzar, momolokeri, leloa, lerdia, motela, gizajoa, gixaixoa, eulie, oilloa

MORDO(A. Erabilkera: mordotu, mordotze, mordara, mordoxka, mordotxoa, sasi-mordo, kaka-mordo, gazmordoa, diru mordoa, maats-mordoa, jende mordoa, pillea, samaldea

MORDOILLO(A. Lotue, utzie, motela, nagie, mugira bagea (gabea), odol otzekoa

MORE(A. Ardankolore, masusta-kolore

MORKOTS(A. (Andrezkoen izterratea) Potorra

MOROKIL(LLE. (Arto-zuku egosia)

MORROI(A. Morrontza, artzai-morroi, mutil, basamutil, negu-mutil, tripa-trukeko, mantenu-aldeko

MORROI(A. Morrontza, morrontza urte, morroi-leku, morroi-laun (lagun) (kide), morroi-zorra (morroi-soldata)

MORROILLO(A. Krikketa, maratilla

MORROSKO(A. (Mutil sendoa) Morroskotea, sendokotea

MOSKOR(RRA. Erabilkera: moskortze, moskortu, moskorti, moskorkeri, moskorraldi, moskortzar, moskor-moskor, erdi-moskor, moskor-gaitz, moskor ondoa (ondorena), moskor onekoa, moskor txarrekoa, moskortu bae (gabe).

Esaerak: Katu-erdikoon (katu-erdikoan) jarri (erdi-moskor) / Mokordoa arrapatu / Atxurre arrapatu / Leka ederra / Ardo-putzue (moskortu) / Ardoa baiño (baiña) moskorrago / Zaragie baiño moskorrago (moskortzar) / Lardaskatu / Kakazu / Berdostu (erdi-moskortze)

MOTA(TEA. Motaunditu, motaberritu, loramota, mota-jale (egaztia), begi, muskil

MOTAJALE(A. (Joan-etorriko txoria) Negutea

MOTEL(A. Erabilkera: moteltze, moteldu, moteltasun, motelaldi, motelkeri, motelegie, motelko, geroz motelago, geldo, narratxa.

Esaerak: Barea baiño (baiña) motelago / Ez ur eta ez salda

MOTO(A. (Ille orrazkera) Ille-motoa, motodune, moto-bikutze

MOTOTS(A. Ille-mototsa, motosduna, mototsa moztu, mototsa ebai

MOTXAILLE(A. (Asto-motzaillea, geienbatean ijitoa)

MOTXONDO(A. (Ebakitako arbolondoa, ipurdia) Zuztarra, ipurdie

MOTZ(A. (Ixilla-lotsatia) Erabilkera: moztasun, mozkerie, motzegie, oso motza, motz gelditu, motza izan, motzantzekoa, iztun motza

MOTZ(A. Mozkote, beazmotz, besamotz, anka-motz, sudur-motz, kaskar-motz.

Esaerak: Mozkeri / Moztasun / Iztun motza (lotsatiak) / Motz utzi / Motz gelditu (lotsagarri) / Izbidea moztu / Artu-emanak moztu (biurritu)

MOTZ. Kaskamotz, ankamotz, eskumotz, besamotz, beazmotz, katamotz

MOZORRO(A. (Berekoia) Mozorrokeri, berekoikeri, azpijankeri, marrajoa

MOZORRO(A. (Xomorroa) Babamozorro, patatamozorro, labemozorro, moxorro, momorroa

MUGA(GEA. Erabilkera: mugatze, mugatu, mugako, mugatik, mugaik (mugarik), mugara, mugaiño (mugaraiño), mugaiño (mugaraiño), muga-mugatik, mugaz-muga, mugaz arutz, mugaz onutz, mugaz kanpora, mugabarrue, erdimugan, mugarri, urtemuga, bide-muga, basomuga, zurgue

MUGARRI(E. Mugarritze, mugarrittu, mugarri-barrue, erri-mugarri, gurdi-mugarri (etxe-ertzetan-da, gupillak eldu ez daikion), autsarrie (korta deritzon sailleko erdiko arria)

MUIN(ÑEK. Erabilkera: muiñetan, muiñetaiño (muiñetaraño), muiñetaño, muiñetako, muiñetaa (muiñetara), muiñetatik, buruko muiñek, ezur-muiñe.. Esaera: Muiñek etaako diat! (muiñak aterako dizkiat!) (burua zatitu)

MUIN. Muinka, muin eman, kurutzei muin eman, mun ein (egin)

MUIÑO(A. (Bizkarguna) Erabilkera: muiñagain, muiñape, soro-muiño, bide-muiño, muiñoepai, Muiñazorra, Muiño-zorrotz, Gezurmuiño (toki-izenak), egi, mailla, tontor, muga, irtekuna, pendiz, malkar

MUITTA-BEDAR(RRA. (Belar-txarra) Muittatorto, muittakisku, errosario-bedarra

MUKI(K. (Mukiak) Erabilkera: mukitsu, mukibera, muki-jarioa, mukiik dariola, mukiik kendu, muki-zurupaka, mukiz beteta, muki-dindillek (txintxilik), sudur-dindirrie (urtsua), mukitzue (ume-koskorra)

MUNDU(E. Munduun (munduan), munduko, munduratu, mundutar, mundu ontako, beste munduko, mundutxo.

Esaerak: Mundue mundu danetik (aseratik) / Mundu zabaleen (zabalean) (zabaleran) / Mundun zear (munduan ibili) / Mundu trixte (neketsua) / Mundu zikin au (mundutar gaiztoak) / Munduun (munduan) baztarra jo arte (oso urrutira) / Mundu aundiko (jakitun) / Munduik (mundurik) eza (ez jakin) / Mundun batekoa (aukera-aukerakoa) / Bakoitzek bere mundutxo (bere jokaerak) / Munduun (munduaren) azkena

MURKIL. (Urazpiko igeriketa) Murkilleen (murkillean), murkil ein (egin), murkillaldie

MURKO(A. (Urontzia) Murko-muturre, murko-kirtena, murkotik eran (edan)

MURMU(E. (Abere-gaitza)

MURRITZ. Erabilkera: murrizten, murriztu, murrizaldie, murriztasune, murrizkeriin (murrizkerian), murrizketan, murriztuerazi, urritu, gutxitu, ondartzearren, akabatzearen (bukatzearren)

MURRUSKARA(REA. (Murruskada, asarraldi) Murruskaldi, murruskada, murruskaz, murruskarie, purrustaldi

MUS(EN. (Kartetan) Paso!, Enbido!, Ordargo!

MUSIKA(KEA. Musikajole, musika-banda, musikariik (musikariak)

MUSKAR(RRA. (Narrastaria) Muskarkuma, muskar-arra, muskaremea, muskar arrautzak, muskarkolore

MUSU. (Laztan) Musu eman, bi musu eman, musuka artu, musutxo bat, paa, paatxo bat eman (aur-izkeran).

Esaerak: Musu-truke saldu / Musu merkea / Musue axaleen (itxurakeriak)

MUSUKITARRA(RREA. (Ao-soiñua) Aoko soiñue

MUTIKO(A. Erabilkera: mutikotan, mutikoontzat (mutikoarentzat), mutikokin (mutikoarekin), mutikook (mutikoak), mutikote, mutikokoskor, mutikotxoa, mutiko txikie, mutiko azie, eskola-mutiko.

Esaerak: Mutiko zapoa / Mutikozaarra / Mutikotu (adiñekoa jostari) / Mutiko barrabasa

MUTIL(LLE. Arotz-mutil, argin-mutil, basamutil, igeltsero-mutil, da abar

MUTILZAR(RRA. (Ezkongabe eldua)

MUTU(E. Erabilkera: mututasun, gor-mutue, mutea (emakumezkoei), mututze, mututu (ixiltze), mututuerazi (ixillerazi), galdetu ta mutu (erantzunik ez)

MUTUR(RRE. Erabilkera: muturren (muturrean), muturreko, muturretik, muturrea (muturrera), muturreaiño (muturreraiño), muturreaiñokoa (muturreraiñokoa), mutur-muturren (aurre-aurretik), muturrik-mutur (neurrie artu), mutur banatatik (eldu), ogi-muturre, lukainka-muturre, mendi-muturre, ta abar.

Esaerak: Muturre sartu (aginpidetza artu) / Moskor-mutur (masail-muttur gorri-moreak) / Txerri-muturre (sagar-izena) / Mutturjoka (burrukan) / Muturretik janda (narraide oneko, gizen) / Mutturrik baekoa (jan bearrik ez)

MUTUR-JOKA. (Burrukaldia) Muttur-jokea, mutur-jokako, zirti-zartaka, muturrekoa eman, muturrekoa artu, muturrekook (muturrekoak) partittu.

Esaerak: Muturreko otzak kendu / Muturre ausi / Figurea kendu

MUTUR. (Asarre, kopetillun) Muturtu, muturka (elkarrekiko asarrea), muturrekin, muturrek jarri (kopeta illundu), bekoskoa

MUTURRETAKO(A. (Abereak uztartzean larratu ez dezaten jarri oi zaie)

MUTXURIO(A. (Gari-metatxoa) Erabilkera: mutxuriotzen, mutxuriotu, mutxuriok (mutxurioak), mutxuriogintzan, mutxuriogille, mutxurioketan, mutxuriotan jarri (garia)

MUXAR(RRA. (Negua lozorroan daraman basapiztia) Muxarzuloa, muxar-aapi (kabi), muxarkuma, katamuxar

MUXIN. (Zaputz) Muxinka, muxinkeri, jale muxiñe, ardori (ardoari) muxin, lanai (lanari) muxin, zapuzkoa

N. Legazpi(n, Urretxu(n, Ernani(n, Oiñati(n, Lezo(n, Deba(n

NA. Bana, bosna, utsuna, beltzuna, amarna, amabosna

NAASTE(A. Erabilkera: naastu, naasteri, naaska, naastzaille, naasketan, naaska, naasgarri, naasiin (naasian), naastaldi, burutik naastuta.

Esaerak: Naaste-borraste / Kaka-naaste / Baztarrak naasten / Batu-banatu / Kontu-naastari

NABAR(RRA. (Laia-sailla ebakitzeko lanabesa)

NABAR(RRA. Nabarka, nabardura, ñabarra, arginabar, illunabar

NABARMEN(A. Erabilkera: nabarmentze, nabarmendu, nabarmenkeri, nabarmengarri, nabarmenkor, nabarmentzeko, nabarmentzeatik (nabarmentzeagatik), nabarmentzio, nabarmendu naie, jokaera nabarmena, nabarmendu eziñe

NAGI(E. Erabilkera: nagitze, nagittu, nagitasun, nagikeri, nagitzar

NAI(E. Erabilkera: naita, nai izan, naiko, nai bae (gabe), nai ez-ta, nai erako, nai aiñe, nai bezela, nai ez-bezela, nai ta nai ez, nai ezeen (nai ezean), bizi-naie, aundi-naiko, io (igo) naien (naiean), asko naita, agindu naiez, gurariz, gogo, min, gure (gura), zale, irrikaz, gose, egarri

NAI. Nolanai, noranai, zernai, nunai, aundinai, askonai, bizinai

NAIGABE(A. Naigabez, naigabetsu, naigabetu, mindu

NAIKO(A. Naibeste, naiaiñe, erruz, askotxo

NAIN. (Nadin) Etorri nain, ezkondu nain, gizendu nain, da abar

NAIZ. (Nauzu) Naizen, naizeneaiño (naizeneraiño), naiz zuri naiz beltz, etorri naiz, artzaie naiz, zaarra-re (zaarra ere) ba'naiz

NAKA. Banaka, launaka, amarnaka, amabosnaka, bana-banaka

NAKO. Banako, launako, bosnako, amarnako, amabosnako

NAN. Banan, irunan, launan, bosnan, amarnan

NANO(A. Erabilkera: nanotzen, nanotu, nanotasun, nanotuuz (nanotuaz), nanokeri, nanonano, ñañoa, nanotzar.

Esaerak: Eulie / Oilloa / Geldoa / Ezereza / Gazbaekoa (gatzik gabea) / Ganore gutxikoa / Xoxoa

NAPARRERI(E. (Abere-gaitza) Ankamin, baztanga

NAR(RRA. (Tarraskakoa) Narreatu (narreratu), narreen (narrean), narkara (narkada), nargintza, narregur, narbide

NARDAI(E. (Uztarriz tarraskakoari eltzeko iruna)

NARRAIDE(A. (Gizentasuna) Narraidez, narraideen (narraidean), narraide oneko, itxurazko narraideen, narraide eskasa, gizona, lodie, betea, bete-betea.

Esaerak: Narruutan (narruetan) kabittu ezinda / Ler ein (egin) bearrean (zorian) / Puztuta bezelaxe (geiegizko gizentasunak)

NARRAS(A. (Zentzua galtzen) Erabilkera: narrasten, narrastu, narraskeri, narraxkillo, narratxa, lardatxa, utzie, jareiñe.

Esaerak: Narras-ontzi / Narras-ipurdi / Mari-narras (emakumezkoei)

NARRASTE. (Zaartzaroak eragiña) Erabilkera: narrasten, narrastu, narrasaldi, narraska, erdi-narraska, narraska-narraska ibili, narrastuta, urteen pixuz narrastuta. Esaera: Ankea ankeen pareen pasa eziñeen (ankean ankearen parean pasa eziñean)

NARRU(E. (Abere-narrua) Idinarru, axerinarru, basaurdenarru, auntz-narru, ardinarru, burutako narrue (uztarri-estalkia), narruabarka, narrusopita (adabakia), narrumantal (errementariarena), narruzorro (artzaia), narruazal, narrutu, narrugorri (narrugorrian), narruzko, narruik (narrurik), ugela, jostugela.

Esaerak: Narruk beteen (geitxo jana) / Narrutik paatu (pagatu) (garestitasun) / Pultxikue narrutu (ustuerazi) / Narrutan (izurratu)

NARRU-GORRI. (Narru-gorrian) Narrutsik, narru-bizi (narru-bizian), billotsik, amak einda bezela (amak egin bezela)

NARRU-ZORRO(A. (Artzai-makutoa)

NASAI(E. Erabilkera: nasaitze, nasaittu, nasaitasun, nasaigarri, nasaikeri, nasaiegi, nasaiago, nasaitxo, nasaixeo, nasai-xamar, nasai antzean (antzean), asero, salgea.

Esaerak: Gibelaundi / Freskoa / Artapuskea (nasaitzarrak)

NATIBITATE. Eguberri, Abendua'ren 25'a. Esaera: "Natibitate, ase ta bete"

NATOR. Erabilkera: natorrela, netorren, natorreneako (natorrenerako), natorkizu, nendorrela, ba'nator, bera dator, erak datoz, gu gatoz, eta abar

NAUSI(E. (Nagusie) Erabilkera: nausitza, nausitze, nausittu, nausikeri, nausi naiko, nausikikoa, nausi-ordea, etxe-nausie (jabea), meza-nausi, kale-nausi, aldare-nausi, bide-nausi, ta abar

NAZKA(KEA. Erabilkera: nazkaz, nazkatze, nazkatu, nazkakor, nazkagarri, nazkaik (nazkarik), nazkaerazi, nazka-nazka einda (eginda), iguindu, okara eman, gogait erain (eragin)

NDU. Usaindu, labaindu, ezkondu, gizendu, arindu

NEA. (Nera) Erguenea (erguenera), etxekoanea (etxekoanera), esanea (esanera), lanea (lanera)

NEAIÑO. (Neraiño) Naizeneaiño, zaneaiño (zeraneaiño), daneaiño (daneraiño), ganeaiño (geraneraiño)

NEAR(RRA. (Negarra) Erabilkera: nearrez, nearti, nearbera, neartsu, nearrez ekin, nearrai utzi (negarrari utzi), nearraldi, neargarri, nearrai (negarrari) eman, neargure, near-malko, near-zotinka, near-muskirioz, near-muxinka, near-zirriin (negar-zurrian), erdi-nearrez, near-ots, kupirazko nearra, pozezko nearra, near-punpillek (malkoak).

Esaerak: Near-faltsoa / Malko baeko (gabeko) nearra / Min baeko (gabeko) nearra (gezur-negarrak) / Near-ontzi, near-jario (negartiak) / Garramixtoka / Arrantzaka / Aienaka / Arranpalo / Arranpalotzar (karraxikako negarrak)

NI. Nik, nitzaz, ni bae (gabe), ni baiño (baiña) leen, ni ez-bezela, ta abar

NIK. Zanik, danik, giñetik, ziñetenik, donik (duenik), daukenik

NINI(E. (Aur jaioperria) Ninitxoa, zapitakoa (zapietakoa)

NINI(E. (Zapietako aurra)

NITZEN. (Nitzan) Erabilkera: nitzela, nitzelako, nitzenetik, nitzeneaiño (nitzaneraiño), nitzenik, nitzekon, nitzekola, izan nitzen, aspertu nitzen, da abar

NOIZ. Erabilkera: noizko, noiztik, noizarte, noizezkio (noizezkero), noizdaiño, noiztsu, noiznai, noizbaitt, noizbaitteko, noizbaitten (noizbaitean), noiztik-noiza, noizik-bein, noiz ez dala, noiz eo (edo) noiz, noiz-beinka, noiz-beiñetan, noizeen (noizean) bein, bein eo (edo) bein

NOIZ. Erabilkera: noiztik, noizkoa, noiztikoa, noizpaitt (noizbait), noizbaittetik, noizezkeo (noizezkero), noizezkeotik (noizezkeroztik), noiz ero (edo) noiz, noiz-beingoatik (noiz-beingoagatik), noiz-nola, noiz baiño (baiña) noiz

NOLA. (Aurrizkia) Nolako, nolatan?, nolabaitt, nolanai, nolatsu, nola-ala

NOLA. Nolatan, nolako, nolabaitt, nola-alako, nolanai, nolatsu

NOR. Erabilkera: nork, nori, norbaitt, norbaitzuk (norbaitzuek), nortzuk (nortzuek), norendako, norgandik, norbera, norberana (norberarena), norberetzat, nor ero (edo) nor, norentzat, norekin, zein, zeñiek, (eta abar geiago erabiltzen degu).

Esaerak: Nor izan ba'litz (murmurka) / Nor bere teillatua (teillatura) arrika (etxe-kaltean) / Nork nori zozok beleeri (zozoak beleari)

NORA. Norako, noraiño, noraiñokoa, norabaitt, nora-ara, nora-ezeen (nora-ezean), norakoik bae (norakorik gabe)

NUN. Erabilkera: nungoa, nundik, nunbaitt, nunbaittetik, nunbaittekoa, nunbaittea (nunbaitera), nundik-nora, nundik-andik, nun-nola, nun ero an (nun edo an), nuneronun (nun edo nun), nun jango, nun billatuko. Esaera: Soiñue nun, zankook an (soiñua nun, zankoak an) (gazteen joera)

ÑA. Biña, seiña, zortziña, amabiña, ogeiña

ÑAKA. Biñaka, seiñaka, zazpiñaka, ogeiñaka

ÑE. Miñe, sorgiñe, argiñe, ikazkiñe, antxiñe, kiliñe, mixkiñe, txoliñe

ÑEZ. Oiñez, miñez, jakiñez, eiñez (egiñez), gaiñez, dakiñez

ÑIRÑIRA. Nirñirakor, begi-ñirñira, izar-ñirñira

OAIN. (Orain) Erabilkera: oaingo (oraingo), oaindik (oraindik), oaindioko (oraindioko), oaintxe (oraintxe), oaiñaldie (oraiñaldia), oaiñao (oraiñago), oaindaiño (oraindaiño), oaintsu (oraintsu), oaindik-oain (oraindik-orain), oaingoxea (oraingoxea), oaintxe-bertan (oraintxe-bertan), oain baiño leen (orain baña leen)

OAIÑ. (Orain) Erabilkera: oaingo (oraingo), oaindik (oraindik), oaindio (oraindio), oaiñago (oraiñago), oaiñaldiin (oraiñaldian), oaindaiño (oraindaiño), oaintsu (oraintsu), oaintxe (oraintxe), oaingoxea (oraingoxea), oaindik-oain (oraindik-orain), oaintxe-bertan (oraintxe-bertan)

OBARI(E. Etekiñe, proetxue, etorrie, eskuartea, onurea

OBE(A. Erabilkera: obeto, obetuuz (obetuaz), obegoa, obegotuuz (obegotuaz), obetzen, obeik (oberik), obetzat, obegotzat, obetxioa, obexegoa, obebearrez, obe noon (nuan), obe det, obego det eta abar

OBEDITZE. (Menpetasun, esaneko) Erabilkera: obeditzeko, obedittu, obedittuuz (obedituaz), obedittuerazi, agindue bete

ODEATU. (Laiñape) Odeatze, oreatu

ODOL(A. Erabilkera: odoleen (odolean), odoleko, odoletik, odoltze, odoldu, odolatan, odoltsu, odolbaeko, odola galdu, odolustu, odol-batu, odol-bittu, odol-zipriztin, odol-tantan, odol-zaplata, odol-jario, odol-putzu, odola bota, odolanak jo (gaixotu), odoletikoa (jatorrikoa)..

Esaerak: Odolak berotu / Odolak irakin / Odolak berotuerazi (asarratze) / Odol berokoa (asarrakoi) / Odol-otzeen (asmo txarrez) / Odol ixurtze / Odol-erreka (guda-seiñale)

ODOL-EZKONTZA(TZEA. (Sendi-tarteko ezkontza)

ODOLBITTU(E. (Odol-bildua) Odolbatue, odolartue, odol-beltzunea, odol-belununea (belunguna)

ODOLEKO(OK. (Jatorrikoak)

ODOLJARIO(A. Odololeko, odolana, odolustu, odolbittu (odolbildu), odoldu, odolak artu, odola bota, odolak galdu, odolzaiñek

ODOLKI(E. Txerri-odolkiik (txerri-odolkiak), txerri-puskak, txerri-muiñiik (txerri-muiñiak), buzkantzak, murtzille

ODOLKOLPE(A. Perlesie, alderdi bat sortu

ODOLUSTU. (Geienbat zauriagatik)

OE(A. Erabilkera: oeratze, oeratu, oean, oerako, oetik, oeburu, oadarrak, oepe, oeazpi, oe-laune (oe-laguna), ezkon-oea

OE-ESTALKI(E. Oe-estalkik (oe-estalkiak), oe-estalgarrak, oe-gaiñeko, oazala, oe-izarak, tapakik (tapakiak)

OGEI. Erabilkera: ogeikin, ogeiko, ogegarren, ogeiña, ogeiek (ogeirak), ogeirenbat, ogeitsu, ogeientzat (ogeirentzat), ogeindako (ogeirendako), ogeirot, ogetakak, ogeimilla

OGEITAMAikan. (Kartetan)

OGI(E. (Ogia) Erabilkera: ogi-irin, ogi-mami, ogi-azal, ogi-zati, ogi-koskor, ogi-mutur, ogi-apur, ogi erre-berrie, ogi-leor, ogi erre-zarra, ogi-orea, ogi bedekiatue, ogi-errailatue (txeetua), opea, opille, otasa, zikirio-otasa, olatea (oparitzarako), kapaioa (amabitxi-opilla).

Esaerak: Euneroko (eguneroko) ogie / Ogi-bidea / Ogi puskea (on utsa)

OGIBIDE(A. Ogibidez, ogibideko, bizibide, irabazpide, langintza

OI(E. Erabilkera: oiek, oietan, oietako, oietatik, oientzat, oientzako, azpiko oie, gaiñeko oie

OI. (Aurrizkia) Oidanez, oibezela, oi danez, oiez-bezela, oi det, oi dezu

OIAL(A. Oialak, eskuoiala, ume-oialak, aur-zapie, eun-oiala, oialgille

OILLAGOR(RRA. (Joan-etorriko egaztia) Oillagorkuma, oillagor eize, oillagor-txakur

OILLANDA(DEA. Oillanda-arrautza, oillanda-oillasko (nabarmentze sasoian). Esaera: Goiz-oillanda (nexka mutilzalea)

OILLAR(RRA. Oillar-kukurruku, oillar-espuelak, oillarburruka, oillasko. Esaera: Oillarkeri (arrokeri)

OILLAR-BURRUKA(KEA. (Jokua) Oillasko-burruka

OILLAZORRI(E. (Xomorroa)

OILLERO(A. Ontzigin, ontzigintza, ontzigille

OILLO(A. Etxe-oillo, uroilloa, indioillo, oilloaapi (oillokabi), oilloarrautza, oillo-kakaraza, oillo-koota (gaueko egon lekua), oillozulo (sarrera-irteerako ataka), oillaloka, oillomika, oilloantzu, oillaluma, oillosalda, oillaki, oillategi, oillozuri, oillobeltx, oillo-lepasoille, oillazorri, oillaaska, oillo lokabera, oillo mikabera, oillo aztarkari, oillanda, oillasko, oillar.

Esaerak: Oillotu (lotsakor) / Oillalur (etxe ingurumaria) / Oillanarru (besoetako otz-pinportak) / Oillo gosea kantari, neska gaztea dantzari

OILLO-AAPI(E. (Oillo-kabia) Aapiin (kabian), aapitik (kabitik), aapira, aapiko, aapi-ondokoa (gezur-arraultza)

OIN(ÑE. Erabilkera: oiñek, oiñeen (oiñean), oiñetan, oiñetako, oiñutsik, oiñutsetan, oin-muturretan, oinkara, oiñarrasto, oiñez, oiñezko, jun-etorrie (joan etorria), oiñez ein (egin), lauoiñeen (lauoiñean) (aurrak), oiñez ikasi, oin-bidea, oiñezkoontzat (oiñezkoentzat), oin-bete (neurria), oiñorde, oiñordeko, oiñordekotza (ondorena), oiñe artu (landareak zaiñek artu (itxatsi)), oiñe eio (galtzerdigintzan).. Esaera: Oiñezkoik nai ez, zaldizkoik azaltzen ez (oiñezkorik nai ez, zaldizkorik urbiltzen ez) (ezkongaien negarra)

OIÑ-BETE. (Luzerako neurria) Oin-beteko, oiñerdi, oindaerdi, bi oin, da abar

OIÑAL(A. (Pixe-ontzie)

OIÑAZE(A. Erabilkera: oiñazez, oiñazetan, oiñazekor, oiñazetsu, oiñazeek, oiñazeekin, oiñazeik (oiñazerik), oiñaze gorriak (gorriak), oiñaze izugarriak (izugarriak), oiñazea sortu (il), oiñaze bae (gabe), miñe, miñez

OIÑAZTAR(RRA. Oiñaztarra lertu, oiñaztarra eroi (erori), oiñaztarrie, tximistea

OIÑETAKO(K. (Oiñetakoak) Abarkak, botiñek, apreketak, zapatak, txankolok, abarka-trailla (abarka-soka), botin-soka, apreketak-soka, zapata-soka

OIÑEZ. Erabilkera: oiñezkoa, oiñezkoontzat (oiñezkoentzat), oiñez ikasi, oiñez ibili, oiñutsik, oin-bidea, jun-etorrie (joan-etorria), oiñez ein (egin).

Esaerak: Oiñez-oiñez, Erroma'raiño (baztarra jotzeraiño) / An e (an ere) txakurrek oiñutsik (ezer eskura etortzen ez)

OIÑORDEKO(A. Erabilkera: oiñordekotza, oiñordea, ondorengoa, oinsemea

OIÑURREN(A. Oiñurrendik, uñurrengo, oiñurrengoon (oiñurrengoan), oiñurrengo aldiz, oiñurrengobaten (oiñurrenbobatean)

OIÑUTSIK. Oiñutsetan, oiñustu, ankautsik, ankagorritan

OITTU. Erabilkera: oittuz (oituaz), oitzen, oittuta, oittura, oitturazko, oittureatik (oituragatik), oitturakiko, oitzekotan, oitzezkio (oitzezkerok), oittura onak, oittura txarrak, oittura gutxiko, oitturaik (oiturarik) eza

OJALATERO(A. Ojalateritza, ojalateri, konpontzaille

OK. (Auek) Okin (oekin), oendako (auendako), oentzat (auentzat), otxek (auetxek), ok ez-ezik (auek ez-ezik), ok bezela (auek bezela) ta abar

OKAILLA(LLEA. (Ardi-gaitza) Okaillatze, okaillatu, okailladun

OKARA. (Ok, okada) Erabilkera: okarea eman, okaraz, okaraka, okara-larrie, aize-okaraz, ok erain (eragin), iguindu, nazka eman, botagure, gora-larrie.

Esaerak: Barrukok (barrukoak) bota bearrez / Tripaak bota bearreen (bearrean)

OKASIO(A. (Aukera) Okasioz, okasiokin (okasioarekin), okasioik (okasiorik), okasiotan, okasio bae (gabe), okasioik (okasiorik) eza

OKERRA. (Gaiztoa) Erabilkera: okertze, okertu, okerren (okerrean), okerreako (okerrerako), okerreana, okerxamarra, okerreako (okerrerako), tirrie, griña, okerrak, makurre, biurrie, deabrue, judasa

OKERRAGO. Okerragotu, okerragotzen, askoz okerrago, askozaz okerrago, geroz-eta okerrago, gaizkittu

OKIL(LLE. (Egazia) Okillar, okileme, okilarrautza, okilaapi, okilzulo

OKOTZ(A. Erabilkera: okotzeen (okotzean), okotzeko, okotzea (okotzera), okotzeaiño (okotzeraiño), okotzetik, okotzakin (okotzarekin), okozpe, okozpiko, okotzeko bizarrak..

Esaerak: Okotza zutittu / Okotza jaso (arroskoa) / Okotza ausiko diat! (erronka) / Okotzar / Ur-bedeinkatu ontzie (okotz aundikoari)

OKOZPIKO(A. (Okozpeko irtekuna) Lepondoa, paparea

OLA(LEA. (Lantegia) Burni-ola, olazarra, olagizon, ola-sarra (burni urketako zaburra), zearrola, altzola, ibarrola, pagola (toki izenak), eta abar

OLA. (Orrela) Erabilkera: olako, olakontzat, olakondako, olakokin (olakorekin), olakotan (olakoetan), olakotaako (olakoetarako), olaxe, olakotxea, olatsu, olamoduzkoa, ola-ala

OLA. (Toki-izenak) Paola (Pagola), Altzola, Azkola, Mendiola, Baztola, Arratola, Brinkola

OLAKO(A. Olakotan (olakoetan), olakokin (olakorekin), olakontzat (olakorentzat), olakoik (olakorik), olakoandik (olakogandik), olakoatik (olakogatik), olako ta bestelako

OLASAR(RRA. (Meatz-ondakiña) Zepea, txirta

OLIO(A. Erabilkera: oliotze, oliotu, olio-errea, olio usai, olio koloreko, olio keea, olio ontzie, olio-santue, olio-azak

OLIO-KOLORE(A. Ori-berdaxka, ori-berdots

OLO(A. Olo landara, olorri, ologara, oloburu, oloazi, oloxorri (erkiña)

OMEN. Omen dator, omen deu (omen degu), ala omen-da, ez omen-da

ON(A. Erabilkera: on-ona, on utse, ondu, on itxurako, on ein (egin), onez, onez-on, eta abar

ON(A. Erabilkera: onez, ontzat, on ein (egin), on usteko, ondo usteen (ustean), oneatu (oneratu), onegie, on utse, ondu, onbera, ongille, on-ona, oso ona, onez-on, biotz oneko, ongarri, onbearrez, ondobearrez, onena, onentxo, onenetik, ontxo, on-xamarra, ondotxo, sasoi oneko, ondo ikusi, ondo artu, oneako (onerako), onkote.

Esaerak: Bere onetik irten (naastu) / Oneen (onean) ona (bi girotakoa) / Onaakin (onarekin) zabiltz (fiakaitza) / Begi onekoa

ON. (Aurrizkia) Ontzat, ondu, on ein (egin), onaldi, on bide, ongarri

ON. Eunon (egunon), aatsaldeon (arratsaldeon), gabon (gauon), toki on

ONAA. (Onera) Erabilkera: onaatu (oneratu), onaako (onerako), onaakotu (bertarakotu), onaago (onerago), onaiño (oneraiño), onaiñokoa (oneraiñokoa), onaaxeo (oneraxeo), onaaxe (oneraxe), onaatxo (oneratxo), onaatsu (oneratsu), onaiñotsukoa (oneraiñotsukoa), onaakotan (onerakotan)

ONAKO. Onako au, onako ok (auek), onako ontan, onako onekin, onako etxe au

ONDAGAI(E. (Saskigintzarako zumitzgaia, ondo-adarra)

ONDAMENDI(E. Ondatze, ondatu, ondamen, galera, kalte, ezbear, lur-jotze, triskiltze

ONDAR(RRA. Erabilkera: ondartz, ondartu, ondarretan, ondartuta, ondarrez, ondarreen (ondarrean), ur-ondar, bedar-ondar, zaragie ondarretan, esne ondarrak, eta abar

ONDASUN(EK. Ondasunik eza, ondasun baeko (gabeko), ondasun billa, aberastasun, eskuartea

ONDATZE. Ondatu, ondamen, ondaketa, ondagarri, ondatzaille, ondaerazi, alkar ondatu, ondamendi, galera, alpergaltze

ONDAU. (Ondatu) Ondatze, ondatzaille, ondatu bae (gabe), ondamen, ondamendi, triskiltza

ONDO(A. (Ondorea) Erabilkera: bazkalondoa, gaixo-ondoa, aurrondoa (aurregin ondorea), edurteondoa, eztaiondoa, arto-ondoa (artoa kendutako lurra), eta abar

ONDO(A. Arbolaondo, ondojotze (aizkolka), lurrondo, arbiondo, ondoperretxiku, oiñe

ONDO(A. Ondotik, ondora, ondoko, ondoraiño, ondoraiñoko, ondoon (ondoan), ondo-ondoan (ondo-ondoan), etxeondo, iturrondo, aldamen, gertuun (gertuan), urren (urrean), bertantxe, ber-bertan, ementxe

ONDO-PERRETXIKU(E. Ondobeltx, ondozuri, ondokapela

ONDO. (Ongi) Erabilkera: ondogi, oso ondo, ondotxo, ondoxeo, ondoxamar, ondoena, ondobidez, ondoezik, ondo usteen (ustean), ondo naie, ondobearrez, ondo jan, ondo bizi, ta abar

ONDO. Etxeondo, elizondo, Aizkorronto (toki-izena), bazkalondo, afalondo, janondo, lo-ondo, eulondo (euriondo), gerrondo (paparrarte)

ONDOAGIN(ÑE. Juizioko agiñe

ONDOKO(A. Arrautzaondoko, ondoko saarra (lurreko sagarra), ondoko gaztaiña

ONDOON. (Ondoan, urrean) Erabilkera: ondokoa, ondoratu, ondoratzen, ondotik, ondoraiño, ondoraiñoko, ondora, ondo-ondoan (ondo-ondoan), ondogiin (ondogian), ondorago, ondoragoon (ondoragoan), ondoragotzen, ondoraxeo, ondoxamarretik, etxe ondoon (ondoan), bide ondoko, gertuun (gertuan), urreen (urrean)

ONDOREN. (Jarrai) Ondoren ibili, ondoren jun (joan), ondoren segi, ondoren ekin. Esaera: Katuun (katuaren) ondoren odolkie

ONDOREN. (Jarraian) Ondorengo, ondorendik, ondorena, ondorenik, ondorio, ondorendiko, bat-bestearen (bestearen) ondoren, jarraika, opoz-opo (orpoz-orpo), segiran, seizio

ONDORENGO(OK. (Ondorengoak, ondore belaunak)

ONDORIO(A. Ondorena, ondorenak, ondorengo, ondorenik, ondoren-belaunek (seme-alaba), billoba, ta abar

ONDRADU(E. (Oparoa) Ondradutasun, paatzaille (pagatzaille) ondradue, pixuun (pixuan) ondradu

ONDU. (Abere jakiak eguzkiaz legortu) Bedarrondue, alpapa ondue, bedar-ontze, bedar-onketan

ONEN(A. Erabilkera: onentzat, onendako, onekin, oneana (onengana), onekikoa, oneandik (onengandik), onen bearra, onen alabak, onen gibela (katxaza)

ONEN. (Aurrizkia) Onenbeste, onendako, onentzat, onengatik

ONENBAT(EN. Onenbatea (onenbatera), onenbatekoa, onenbatetik, onenbateaiño (onenbateraiño), onenbateaiñokoa (onenbateraiñokoa)

ONENBESTE(N. Onenbestekin, onenbestendako, onenbestentzat, onenbestetan, onenbesteen (onenbestean) bizi, onenbeste aldiz, onenbesteko presea (prisea)

ONENBESTE. Erabilkera: onenbesteko, onenbesteen (onenbestean), onenbestekin, onenbestena, onenbestendako, onenbesteaiño (onenbesteraíño), onenbesteaiñoko (onenbesteraíñoko), onenbestetsu, onenbestekobat, beste-onenbeste, onenbeste aldiz, onenbeste bider

ONEZA. Onezik, ondoeza, zorabioa

ONEZKEO-ONUZZKIO. (Onezkero) Onezkeo jaiki da, onezkio ezta jungo (ez da joango), ba'dator onuzkio, dantzan dabill onuzkio, ta abar

ONEZZKIO. (Onezkero) Onezkio (onezkero) ba'dator, onezkio (onezkero) jaiki da, onuzkio jakiñeen dao (onezkero jakiñean dago), ta abar

ONGARRI(E. Ongarritze, ongarrittu, xixtu (ximaurtu), kortaloittu, erraustu, karetu

ONGIETORRI(E. Ongietorritz, ongietorrika, ongietorrie eman

ONTAN. Erabilkera: ontaako (ontarako), ontaa (ontara), ontatik, ontaaiño (ontaraiño), ontaatu (ontaratu), ontantxe, ontan-ontan

ONTZ(A. (Gaueko egaztia) Ontz-txikie,ontz-kuma, ontz-lekaio, ontz-zurie. Esaera: Ontzanak eitten (egiten) (parranda, gaupasa)

ONTZA(TZEA. (Luzerako neurria, oiñaren amabikoa) Ontza erdi, bi ontza, ta abar

ONTZA(TZEA. (Pixu-neurria, libraren zortzikoa) Ontza erdi, bost ontza, ta abar

ONTZAKO(A. (Urre-dirua, amasei duroren alderakoa) Ontzakourre, ontzakozar, ontza erdiko

ONTZI(E. Erabilkera: ontziik (ontziak), ontziz, ontzira, ontziko, ontzitik, ontziik (ontzirik), ontzitzo, urontzi, esneontzi, oliontzi, ur-bedeinkatuontzi, gatzontzi, autsontzi.

Esaerak: Putzontzi (arroa) / Itzontzi (berritxua) / Baldarrontzi (traketsa)

ONURA(REA. Onuraz, onurakor, onuratsu, onuragarri, onura gutxi, onura bae (gabe), onuraik (onurarik) eza

ONUTZ(A. (Onuntza) Erabilkera: onuzkoon (onuzkoan), onuzkotan, onuzkotaako (onuzkotarako), onuzkaldetik, onuztu, onutzaiño, onutzaiñokoa, onutzaiñotxe, onuztxo, onuztxiotik, onutza bae (gabe)

OO(A. Oolak, zoru-ool, ool-esie, ool-joste, aitzol (aritz-ool), gaztañol, piñu-ool, lixtoiol, abarka-ool (narru-abarken neurritzakoa)

OOLDIO(A. (Oroldioa) Erabilkera: ooldiotsu, ooldiolekue, ooldiomotza, ooldio-bizarrak, ooldio zurie (arboletakoa)

OOLDIO-PERRETXIKU(E. (Goroldio-perretxikue) Zizaori, xixaori

OPA. Opazko, opa izan, opa ez, oparotsu.

Esaerak: Eskuzabalekoa / Biotz onekoa (oparoa) / Begiko zamarra re ez tio opa (begiko zamarra ere ez dio opa)

OPATS(A. Erabilkera: opatsak bota, opatsak etaa (atera), opatsaldi, opats-botaka, aizeek (aizeak) bota, upatsak

OPATXUR(RRE. (Zura ezpaltzeko arotz-tresna)

OPILDU. (Pillatu) Erabilkera: opiltzen, opilkorra, opilduta, opilgaitze, laiño-opillek (trumoi-laiñoak), arie opildu (arildu), trikue opilduta (kizkurtuta), borobildu

OPO(A. (Anka-orpoa) Erabilkera: opoon (orpoan), opootan (orpoetan), opoko, opootako (orpoetako), opotik, opootatik (orpoetatik), opora, opootaa (orpoetara), opootaiño (orpoetaraiño), opootaiñoko (orpoetaraiñoko), oporrako, opoz-opo (ondoren jarrai), eskubiko opoa, ezkerreko opoa, anka-opoa, anka-opook (anka-orpoak).

Esaerak: Opook jaso (iges egin) / Opook erakutsi (aurreko oiñezkoak atzekoari) / Leengoon opotikoa da (lengoen orpotikoa da) (ondorena)

OPOR(RRA. (Zurezko ontzia) Apatza, apazkoa, kaikue

OPOR(RRA. Opor-eune (opor-eguna), lanai (lanari) opor, oporkeri, oporraldi, lan-uztea, eskolatik pipar (opor)

OR. (Aurrizkia) Orko, orra (orrera), ortik, orrutz, ortan, ortxe, ortantxe

OR. Ortik, orraa (orrera), orkoa, orrutz, ortxe, ortixek, or-bertan, or dabil, or nunbaitt

ORBEL(A. (Arbolen orri igartua) Erabilkera: orbelbitze (orbelbiltze), orbeletea, orbeltza, orbeltokie, orbelpilla, orbeltegi, orbelustela (basoan antziñatik dagona), gurdi-orbela (gurdikada), iñaurkiñe, azpigarrie

ORDAGO!. (Kartetan, museko jokalegea)

ORDAIN(ÑE. Ordaintze, ordaindu, ordaiñetan, ordainketa, ordaiñik, ordaiñez, ordainkizun, ordaintzekotan, ordekotan, trukeen (trukean)

ORDE. Amaorde aitteorde, semeorde, anaiorde, etxaorde, eskerrorde, tripaorde, oiñorde

ORDEA. Erabilkera: zuk ordea, berak ordea, bai ordea, ta abar

ORDEKO(A. Ordezkoa, ordekotan, ordekakoa, ordezkotan, ordezkot, orde, orde (orderik), etxaordea (etxearen eraskia), trukatu.

Esaerak: Odolkik (odolkiak) ordekotan / Katakumen (katakumaren) ordain oillandea / Oillaloken (oillalokaren) ordeko, oillanda-oillaskook (oillanda-oillaskoak)

ORDOTS(A. (Zerri arra) Apokoa.

Esaerak: (Ferilekuko elkar-izketa da; azaldiko txerrikumengatik erosle-saltzailleak) "Zenbat ordots dittuzu?", - "Aitte due (dute) ordotsa", "Danak aardiik (aardiak)?", - "Baita ama re (ere)"

ORDU(E. Ordubete, orduerdi, ordulaurden, ordubeteko, ordubetetik, ordubetera, orduerdiko, ordulaurdengo, ordulaurdendik, ordu-orduun (ordu-orduan), ordutalaurden, orduta erdi, iru ordulaurden, orduz-ordu, ordutik-ordura, ordubizbat, lanordu, ordu txarrak, orduutan (orduetan), orduik (ordurik), ordu zorootan (zoroetan), goizeko seirek, atsaldeko (arratsaldeko) seirek, eguardiko amabik (amabiak), gaueko amabik (amabiak), ordubata, ordubik, irurek, laurek, bostak, seirek, zazpirek, zortzirek, beatzik (bederatziak), amarrak, amaikak, amabik

ORDU. (Aurrizkia) Orduko, ordutik, ordurako, orduntxe, ordukoxe

ORDU. Lanordu, jatordu, otordu (jaanordu), ezordu, azkenordu

ORDUUN. (Orduan, erabilpen soilla) Ordutik, ordundik, orduraezkeroztik, orduko, ordurako, ordurarte, ordurartekoa, ordurainokoa, orduntxe (orduantxe)

ORE(A. Ogi-orea, arto-orea, oratze, oratu, oratzaille, oraldi, oraberritze (legamia naasteko), orazar, oramindue, talo-orea, oremaie

ORE-MAI(E. (Ogia oretzeko maiaska)

OREANO-BEDAR(RRA. (Odolkiei naasteko belarra)

ORGANISTA(TEA. Organojole, organojotzaille

ORGANO(A. Organo jole, organista

ORI(E. Oritze, orittu, oritasun, orixka, ori argi, ori bizi, ori illun, ori-orie il-kolore, txuri-ori

ORI. (Nor-zer) Orixe, orretxek, orrek, ori bera, ori ez-bezela, ta abar

ORI. (Norbait) Ori bezin, ori baiño, ori aiñeko, oik (pluralean, oiek), oikin (oiekin), oiendako (oriendako), orrek, orren, orrendako

ORI. . Esaera soilla) Ori da! / Ori-ori! / Ori-bildurre! / Ori gosea! / Ori esan-ba!

ORIN(ÑE. (Oreiña) (Soin-azaleko belz-ttanttoa) Orindun, orintsu, peka, pekatsue

ORITZ(E. (Bei-ardi ta abereen esne-berria)

ORKARI(E. (Garitarteko belar-txarra)

ORKATILLA(LLEA. Erabilkera: orkatillak, orkatillan, orkatillatan, orkatillako, orkatillatik, orkatillatetik, orkatillaa (orkatillara), orkatillataa (orkatillatara), orkatillaaiño

(orkatillaraíño), orkatillataaiño (orkatillataraiño), orkatillaako (orkatillarako), orkatillea biurrittu, orkatillea erasan-da, eskubiko orkatillea, ezkerreko orkatillea

ORMATXORI(E. Ormatxorikuma, ormatxori aapi (kabi)

ORPO-ZIRI(E. (Gurdi-ardatzaren eusgarria) Orpo-ziriik (orpo-ziriak)

ORRA!. . Esaera soilla) Orra alperlana / Orra zer dakarren / Orra eurie zarra-zarra

ORRA. (Nor) Orrako ori, orrako orrek, orrendako, orrekin, orri, orreana (orregana), orreandik (orregandik)

ORRA. Erabilpena: orra or, orra nundik, orra berriz, orra zeatik (zergatik), orra bestea, orratio, ta abar

ORRAA. (Orrera, orrutz) Orraaiño, orraiño, orraño, orraño, orraño, orraño, orrutza, ortik, orko

ORRATIK. . Esaera soilla) Orratio / Gosetuko ziñen orratik / Bizkor zatoz orratio / Orratio enaiz jun (orregatik ez naiz joan) / Orratio-re azaldu zaa (orration ere azaldu zera)

ORRATZ(A. Orratz ixtekoa, orratz burudune, orratz buru-beltza, buruko orratz, paparreko orratz, jostorratz, albandorratz, garranga-orratz, zapataorratz, kaltzatorratz, kapatzaille-orratz, erloju orratz, orratzontzi, jostorratz-begie

ORRAZI(E. Erabilkera: orrazte, orraztu, orrazkera, orrazketan, orrazi estue, orrazi nasaie, partz-orrazie, orrazi luzea, orratzaille, zaldi-orrazie, txarrantxa, kardea, orrazi ortzak

ORREN. (Aurrizkia) Orrena, orrekin, orrendako, orrentzat, orreandik, orrenbeste, orrenbesteko, orrenbesteaiño (orrenbesteraíño(ko)

ORRENBAT. . Esaera) Orrenbateen (orrenbatean), jaso eongo (egongo) da orrenbat, orrenbatekoa dao (dago) (nolabaitekoa), gora-beera, goiti-beeti

ORRENBESTE. Erabilkera: orrenbesteko, orrenbesteen (orrenbestean), orrenbestekin, orrenbestena, orrenbestendako, orrenbesteaiño (orrenbesteraíño), orrenbestetsu, orrenbestekobat, beste-orrenbeste, orrenbeste aldiz, orrenbeste bider

ORRI(E. Erabilkera: orriberritze, orrie irten, orrie eroi (erori), orritsue, orritzea, orriz jantzi, artaorrie, azaorrie, arbiarrie, bi orriin (bi orrian, erne berrian), lauorriko, orri bitzen (biltzen).

Esaerak: Apiillen azkenen orrie aizkaiñen (apirilla'ren azkenean orria aizgaiñean) / Ori ez da gero azeen (azearen) barrenengo orrie (aundi naikoagatik esan oi da)

ORRI. (Nori) Orri galdez, orri esan, orri erantzun, da abar

ORRI. (Nori-zeri) Emakuma orri, etxe orrek, txakur orrentzat, kotxe orrekin, da abar

ORROI(A. (Abere orroia) Erabilkera: orroiz, orroika, orroiots, orroialdi, orroilari, bei-orroi, ardi-orroi, arkuma-orroi, auntz-orroi, antxuma-orroi, makakorroi (orroi estua), marruzaz, arranpalo

ORTAN. Erabilkera: ortaz, ortaako (ortarako), ortaatu (ortaratu), ortatik, ortantxe, ortaatzte (ortaratze), ortan-bertan, ortaaezkeo (ortaraezkero)

ORTXE-ORTXE. Ornunbaitt, ortxenunbaitt, olatsu, guxi-gora-beera

ORTZ(A. Erabilkera: ortzak, ortzeen (ortzean), ortzetan, ortzeko, ortzetako, ortzea (ortzera), ortzetaa (ortzetara), ortzetik, ortzetatik, ortzak irten, ortzaldatzte, ortza etaa (atera), ortza eroi, ortza kolokatu, ortza zulatu, aurreko ortzak, betortzak, goiko ortzak, beeko ortzak, ortzik baeko, ortz berrik (berriak) jarri (ordekoak), ortzeko aidea, ortz-ikara, ortz-karraska, ortz bakaneko, ortz biurriko (egitura), ozka ein (egin), ozkaka, kask ein (egin), kaskara.

Esaerak: Ortzak zorrotz (gosez dagoenak) / Ortzak estutu (indar egitean) / Ortzetakoa eman (zartatekoa) / Ortzak errotuta (urtez aurreratua) / Ortzak ausiko nioke! (zartateko-eskeintza) / Ortzak erakutsi (itza ukatu)

ORTZ-KARRASKA(KEA. Ortz-karraskaz

OSABA(BEA. (Senar-emazteen anaia) Osabalekuko, osaba-ordea, osaga-gai

OSABA-IZEKO(OK. (Gurasoen senideak)

OSABA-TXIKI(E. (Gurasoen osaba)

OSASUN(E. Erabilkera: osasunez, osasunekin, osasuntsu, osasunkor, osasungarri, osasuneako (osasunerako), osasun oneko, osasun biuneko, osasunez makal, osasunik eza.

Esaerak: Txakurrek baiño osasu ohea / Zezena baiño goorrage (gogorrage) dabil

OSIN(ÑE. (Putzua) Osiñeko, osiñea (osiñera), osiñetik, osiñik, osiñeen (osiñean), Osinbeltz (toki-izena)

OSKARBI(E. Oskarbitze, oskarbittu, oskabialdi, ostarte, erdi-oskarbi, gau oskarbie, izarraatu, oskarbiguna

OSKORRI(E. Oskorrik (oskorriak), oskorritzen, oskorrittu, oskorrilaiñoak (oskorrilaiñoak).

Esaerak: Goizeen (goizean) oskorri, illuntzaan itturri / Illuntzako oskorri, goizeko aize

OSO(A. Erabilkera: osatze, osatu, osagarri, osoik (osorik), osokoa, osotasun, osagaitz, oso-osoik (oso-osorik), idargie (illargia), osatuta, urte osoako (osorako).

Esaerak: Ama oso-oso (aur jaioberriari) / Ortzez osatuta (urtez aurreratuta)

OSO(A. Osatze, osatu, osagarri, osoik (osorik), osatu bae (gabe), osatzeko, osoko, oso-osoon (oso-osoon), urtea osatu, idargie osatu, artalde osoa

OSPEL(A. Ospeletik, ospeleko, ospelera, ospelalde, ospel-leku, laiotz

OSPEL(AK. (Azaleko pupua) Ospelak, ospelak irten, ospelak lertu, ospelak jun (joan)

OSTALARI(E. (Gauerako babesaren ematen zaion arrotza)

OSTARTE(K. (Laiñapeko oskarbigunak) Ostarteguna, ostartealdi, garbialdi, laiñoarte, ostarteka, ostarteik (ostarterik)

OSTATU(E. Ostatue, ostatu eske, ostatue eman, estatuz aldatu, lo-lekue, ostalarie

OSTAXE(A. (Zelai-belarra) Ostatxikie

OSTAZURI(E. (Mendigoietako arbola)

OSTE(A. Erabilkera: ostea (ostera), osteko, ostetik, ostekalde, osteratu, osteroko, osterondik, etxaoste, bazkaloste, geroztikoa, ondorengoa

OSTE. Etxaoste, bazkaloste, afaloste, mendioste, gabonoste, ezkonoste

OSTEUN-GIZEN. Ostegun-gizen, aldakorra, iñaute aurreko osteguna

OSTEUN-SANTU(E. Ostegun-santu, aldakorra

OSTI(E. Osti konsagratue, ostigintzan, osti-garie (basarriz-basarri lakari garia bildu oi zan ontarako)

OSTIALA-SANTU(E. Ostiralsantu, aldakorra, barau ta bijilia

OSTIKARA(REA. (Ostikada) Erabilkera: ostikara (ostikada), ostikoz jo, ostikoka, ostikopetu, ostikopetik alde, ostikopen (ostikopean) artu, ostikarie.

Esaerak: Azkenengo ostikarea (eriotza) / Azken ostikaratan (jokue galtzear) / Ostiko-txikika (pixe-larriaz)

OSTO(A. (Orria) Erabilkera: ostaatzen, ostaatua, ostoz jantzi, ostokimatze, ostotza, ostatsue, ostozartue, ostagorrittu (udazkenean), ostapea, ostoitzala, osto-xeea (mendi-belarra), ostazurie, ostazurie (aitzeko arbola), patata ostoia, porru ostoia, piñu lumea (ostoa)

OSTOKO(A. (Etxeari teillatua ematean erramu-adarra, ostoduna, jarri oi zaio, ta lanari utzi ondoren aparria) Trapaladea

OTA(TEA. Otalandara, otaernea, otaka, otatorto, otapuja, otagarranga, otamotz, otazuztar, otalora, otaleka, ota-azi, ota-arantza, otadi, otaleku, otalur, otapilla, sorta-otea, gurdi-otea, otasega, ota-aska (xeatzeko), otajokie (xeatzeko), ota-txori. Esaera: Ota-sortadun gizona (illargi beteari nabari zaion belungunatik esan oi da)

OTABARIO. Gorpuz-zortziurrena, aldakorra; oillar-jokua egiteko oitura errikoia

OTAS(A. (Gari-iriñari zai-larria kendu ta bestegabeko ogia) Otas-iriñe, otas-baia (otas-baea), otas-zopak (esnearekin)

OTATXORI(E. (Txoria) Otatxorikuma, otatxori-aapie (kabia)

OTE?. Ala ote?, ote-da?, etorri ote-da, etxeen (etxean) ote dao? (dago?), nun ote dabil?, eta abar

OTORDU(E. (Bazkari-afariak) Erabilkera: otorduun (otorduan), otordura, otordurako, otordu bittartekoak (otordu bitartekoak). Esaera: Otordu baeko (gabeko) sukaldea, iriñik baeko (gabeko) gal-alea

OTS(A. Erabilkera: ots ein (ots egin), oska jardun, otsa aittu (entzun), otsa etaa (atera), otsea (otsera), otsetik, otsenbat, otsik baeko (gabeko), sudur-ots, arnasa-ots, ortz-otsa, zurrunka-ots, izketa-ots, eztul-ots, txistu-ots, lekaio-otsetaa (otsetara), garraxi-otsakin (otsarekin)

OTS. Aizeots, errekaots, trenots, txituots, txintxarrots, arnasots, turmoiots

OTSAIL(LLE. Otsailen (otsaillean), otsailleko, otsailletik, otsaillera, otsaillik, otsaillazkerotik, otsaillera arte.

Esaerak: Otsailtxikie / Katuille (katuak umetzen diran illa) / Otsailtxo / Otsailmotxa (emakumeak itz gutxien egin oi dutena)

OTSAN(A. (Apala) Erabilkera: otsantze, otsandu, otsantasun, otsanaldi, otsaneen (otsanean) otsan, otsan-otsan, otxana, otxanxamarra, gozatsue

OTSAN(A. Erabilkera: otsantze, otsandu, otsantasun, otsanaldi, otsaneen otsan (otsanean otsan), otsanxamarra, otsangaitze, otsan-otsan, otxana, apala, gozatsue

OTSII. (Eskeiñi) Artu! / Aiba! / Otsizu!. Esaera: Otsi zaarra ta ekatzu berrie! (ume-koskorrak aldaerako ortza surtara boteaz esan oi dute)

OTSO(A. (Basa-piztia) Otsoar, otsoeme, otsakuma, otsonarru, otsoama, otso eize, otso zepo, otsozaunka, Otsamuiño, Otsabideta (toki-izenak)

OTXAN(A. Otxandu, otxantasun, apal, gozatsu, eskurakoi (nagiagoa)

OTXARA(REA. (Otxabea, bi litro) Otxarakoa, otxara erdikoa

OTZ(A. Erabilkera: otzak, ozte, oztu, ozpera, ozkor, ozmen, ozpen, otzaldi, ozkirri, otzikara, otzak dal-dal, ozdaldara, ozmindu, ozdardara, ozkildu, sumindu, ozbildur, otzak minduta, otzak okittu, otzak kukildu, erdi-oztuta, otzak pasatu, otzaii (otzari) eutsi, otzaan (otzaren) otzez, otzaldi, ozxamar, oztxea, otzago, otzegi, oso otz, ozbero ein (egin) (epeldu), esku otzekoa, anka ozberak.

Esaerak: Odol otzeen (otzean) (makurkeriz) / Otzak iltzen (otzari eutsi eziñik) / Ankak izoztuta (arras oztuak) / Oilla-narru einda (eginda) (otzak aterazita, azaleko pinporta xeeak)

OTZ(A. Erabilkera: ozte, oztu, ozpera, otzaldi, otzak, otzik, ozkirri, ozdardara, otzikara, otzak dal-dal, ozmindu, aizeotz, urotz, odol otzeen (otzean), ozbero ein (egin), otzago, otzegi, oztxo

OZBERO(K. (Ozberoak). Esaera: amaika ozbero artue (bizitzako gora-beerak)

OZBIKO(A. (Bi ortzeko aitzurra) Ozpikoatxurre, ozbiko buru, ozbiko kirten

OZKA. Erabilkera: ozkaz, ozkara (ozkada), ozkaka, ozkari, kask ein (egin), kaskara (kaskada), kauska eldu, azkazalai (azkazalei, azkazalari), ozkaka, saarrai (sagarrari) kaska ein (kaskada ein)

OZPEN(A. Ozte, oztu, adore baetu (gabetu), etsipen, oillotu, okildu

OZPIN(ÑE. Ozpintze, ozpindu, ozpin usaie, ardo ozpindue

OZPIN-KOLORE(A. Gorri-beltz

OZTOPO(A. Oztopoka, oztopagarri, estrapuzu, pauso uts, trabea

PA. (Aur-izkeran) Paaka, pa eman, patxobat, muxu, laztan

PAAPO(A. (Egaztien jan-zorroa) Papar, papara

PAATZE. (Pagatze) Erabilkera: paatu, paakizun, paabide, paatzaille, paatu errex, pagagaitz, paakor, paatzekotan, paatu eziñe, paatu ezinda, paatu baik (barik, gabe), paatu naie, paatu nai eza

PAGAUZO(A. (Paseko egaztia) Pagauso eize, pagauso eiztari

PAGOTX(A. (Abere-jana) Pagotx-landara, pagotx-erne, pagotx-lora, pagotx-orri, pagotx-buru, pagotx-azi, pagotx-sail

PAKE(A. Erabilkera: pakesue, pakeen (pakean), pakeiik (pakerik), pakezko, pakea ein (egin), pake zale, pake gure, pakeatik (pakeagatik), pakegille, pakebide, pakea ausi, pake gutxiko, pakeiik (pakerik) eza, pake baeko (gabeko), onezkook ein (onezkoak, pakeak egin), aixkidetze (adiskidetze), nasaitasun.

Esaerak: Ezta pake gure / Pake itxuraik (itxurarik) ez / Pake-urruti (naastzaillea) / Pakeen daonari pakeen utzi (pakean dagoenari pakean utzi) / Pake txarra obe da gerra ona baiño / Zirikatzaillea

PALA(LEA. Palaketa, palatze, palatu, palatxurtze, lur-pala, auspala, palakirten, palabelarri, palar

PALANKA(KEA. (Burdinaga) Palanka-zorrotz, palanka-atxur, palankari, palanka joku, palanka-apostu

PALAR(RRA. (Ukuillu garbiketarako burdin-belakia) Palar-kirtena

PALAST. Erabilkera: palastara (palastada), palastaka, palast eri (eragin).

Esaerak: Biotzak palast (kupira) / Txipli-txaplaka / Plisti-plastaka / Zipli-zaplaka

PANADERO(A. Panaderi, ogiillea

PANDERO(A. Pandero-soiñu, panderojole, atabala, atabalari

PANDEROJOLE(A. Panderojotzaille, atabalari

PANPARROI(A. (Arroskoa) Panparroitsu, panparroikeri, ao-beroa, iritzikoa

PAPAR(RRA. Erabilkera: paparren (paparrean), paparrea (paparrera), paparreko, paparretik, paparreaiño (paparreraiño), paparreaiñoko, paparreatu (paparreratu), paparrarte, papar zabaleko, paparreko orratza, paparra zabalik, paparretik eldu (burrukabidea), paparea (lepapeko aunditua)

PAPER(A. (Itxura) Aundipaper, tontopaper, zoropaper, santupaper, eta abar

PAPER(A. Erabilkera: paperezko, paperakin, paperetik, papergintzan, paper-zurie, paper-latza, paper-fiñe, paper-zorroa, paper-zaarra

PARDEL(A. (Zorroa) Pardelirin, pardelbaba, pardelzai, zaku, zorro. Esaera: Azer pardela (nagia, astuna)

PARDEL(A. Pardelkara (pardelkada), pardeldu, pardeltzar, pardeldun, irin-pardela, pentsu-pardela, lasto-pardela, ta abar

PARE(A. (Bikotea) Idiparea, arrautzaparea, oillaskoparea, prakaparea (galtzaparea), oiñetako parea, parebat aldiz, eunpare bateako (egunpare baterako). Esaera: Azer nolako parea, karakola ta barea (biek motelak)

PARE(A. (Bikutza) Mutil-parea, oiñetako-parea, idi-parea, praka-parea, paretxo bat, parebat urtera, pareka-pareka, pare bizbat, parekatu, zoro parea, tontoarro parea, ta abar. Esaera: A zer nolako parea, karakola ta barea (biek motelak)

PARE. Erabilkera: pareko, pareatze, pareatu, parebaeko, paretsuko, parez-pare, pare-pareen (pare-parean), itturri pareen (iturri parean), pareen eroi (parean erori, suertea)

PARETA(TEA. Etxe-pareta, arpareta, pareta-leor, lur-pareta, paretaz itxi, paretagille, paretagintza, ezker pareta, luebai

PARETA-BEDAR(RRA. (Arri zirrizkuetan sortzen dan osto borobilla) Txorijana

PARRANDA(DEA. Parrandan, parrandazale, parrandakoi. Esaera: Gauez parranda, eunez zurrunga (egunez lo)

PARRASTA(N. (Azia ereiteko era) Erabilkera: parrastaka, parrastara (parrastada), parraran (parradan), parra-parra bota

PARROKI(E. (Ar-emanak) Parrokie artu, parroki zabala, parroki bittue (bildua), parroki ona, ala-olako parrokie, parrokiano

PARROKI(E. (Eliz-etxea)

PARTZ(A. (Buruko illeetan sortzen dan zorri antzekoa). Esaera: Partza baiño (baiña) nagigoa (nagiagoa)

PASARA(REA. (Pasada-jipoitu) Pasarea (pasadea) eman, pasare (pasadea) artu, jipoittu, ziortu, atzea berotu, otzak kendu, astindu

PASARATZE. (Konponketa) Pasaratu, pasaraketan, kaltza-opook (galtzerdi-orpoak) pasaratu, praka-ipurdik (galtza-ipurdiak) pasaratu, erropa-zar konponketan, eta abar

PASAU. (Pasatze) Erabilkera: pasatzen, pasagarri, pasaizo, pasaizokoa, pasa, pasatxo, pasaleku, urteako (urterako) pasarea (pasagarria), esnea pasatu (iragazi), sasoi pasatue, paseko egaztiak (egaztiak), bostak pasatxo, zer pasako (berrien zai)

PASMO(A. Pasmatze, pasmatu, pasmakor, pasmoa zabaldu, pasmo-bedar

PASMO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

PATATA(TEA. Patata landara, patata lasto, patata lora, patata-ale, patata zuri, patata gorri, patata beltz, txerripata, patata jorra, patata zulo, patataazi, patata egosi, patatagordin, patataerre

PATATA(TEA. Patatak, patata egosi, patata erre, patata zuku

PATS(A. (Sagardogintzan jasotako ondakiña) Saar-patsa (sagar-patsa), mats-patsa, olio-patsa

PATTAR(RRA. Pattar gorrie, pattar txurie, urxuala, pattar zale, pattar usai

PATXARA(REA. (Patxada) Patxaraz, patxarazko, patxaran, patxaratsu, patxarakor, patxaragarri, patxara-aldi, patxara aundiko, patxara artu, patxaran eon (egon), patxara gutziko, patxara baeko (gabeko), katxaza

PAUSO(A. Erabilkera: pausoka, pausoko, pausoz-pausoz, pauso luzeko, pauso motheen (motxean), pausoa bizkortu, pausoa moteldu, pauso-baldarka, pauso-luzaka, pausoa eman, pausoa bota, pauso-geldiin (geldian).

Esaerak: Danba-danba (nasai) / Zipirri-zaparra / Dinbirri-danbarra (zalapartaz) / Tarraskamarraska (nekaturik) / Xarra-marra (motel) / Ttaka-ttaka (anka muturren gaiñean)

PAXA(XEA. (Aur zapietakoari gerria lotzeko oial zerrenda)

PAZIENTZI(E. (Eramankizun, patxada) Erabilkera: pazientziz, pazientziin (pazientzian), pazientziko, pazientzidun, pazientzi gutxiko, pazientzi aundiko, pazientzi bagea (gabea), pazientziik (pazientzirik) eza, katxaza oneko, patxarakor, gibalauti

PAZKO(A. Berpizkunde igandea, aldakorra

PAZKO(A. Pentekoste igandea, aldakorra

PAZKOALDI(E. Pazkoako garaia. Esaera: "Arbilorakoa" (arbilara sasoi)

PAZKOAZKO(A. Pazko-aldi, pazko-garai, pazko-bigarren, pazkoa-zapatu.

Esaerak: Arbilorako, urte-txekorra saldu (aitortza)

PE(A. Leorpe, arkupe, zubipe, zerupe, lurpe, egape, urpe, besape, teillape, okozpe, muiñape, Aizpe (toki-izena)

PE. Elizpe, zubipe, leorpe, teillape, estalpe, aterpe, laiñape, illunpe, lurpe

PEATZ(A. (Meatza) Peatzarri, peazti, peaztoki, peazare (saskia), txirta, zepea

PEILLA(K. (Iñautaroko gozokia, aiezko turrarak)

PEKATU(E. Pekatarie, pekatuz, pekatuik (pekaturik) pekatu aundie, pekatu txikie, pekatu-bide, pekatu ein (egin), pekatuik bagea (pekaturik gabea), pekatuk (pekatuak) barkatu

PEKO. Urpeko, lurpeko, ankapeco, okozpeko, ogipeko (mirabe), eskupeko (saria)

PELOTA(TEA. Erabilkera: pelotaz, pelotan, pelotaldi, pelotari, pelotaleku, pelotagille, pelota partidu, narrozko pelota, aizezko pelota, gomazko pelota, eskuzko pelotari, erreboten, aurrelari, atzelari, banakako partidue, biñakako partidue, partidue irabazi partidue galdu, tongo ein (egin)

PELOTARI(E. Pelotan, pelota-partidu, pelotakara (pelotakada)

PEN. Iraupen, etsipen, luzapen, iruipen (iduripen), jarraipen, atzeapen (atzerapen), aurreapen (aurrerapen)

PENA(NEA. Erabilkera: penaz, penatze, penatu, penatuta, penagarri, penagarritzko, penaldi, penak, penatan, pena izan, pena eman, pena artu, penatu erazi, pena aundie, izugarritzko penea, pena gutxi, penabae (penagabe), penaik ez (penarik ez), penoso (penaz)

PENDIZ(E. Erabilkera: pendiztsu, pendiztoki, pendizkuna, pendizgain, pendizpe, pendizeko, pendizea (pendizera), pendizetik, pendizik, bidependiz, soropendiz, muiño, muga, mailla, malkar

PENTSATZE. Erabilkera: pentsatu, pentsakera, pentsakizun, pentsamena, pentsamentu, pentsatuta, pentsakor, pentsagarri, pentsatualdi, pentsatzaille, pentsaera, pentsaerazi, zer pentsako, zer pentsatue, zeez (zertaz) pentsako, burutaldi, burutantzio, burutapenak, buru-berotze

PENTSU(E. Erabilkera: pentsuz, pentsutzen, pentsutu, pentsuiik (pentsurik), pentsujalea, pentsuzalea (saltzaillea), pentsuiik bae (pentsurik gabe), pardel-pentsue, zaku-pentsue

PEOI(A. Peontza, peoirik, peoi lan, argin-peoi, arozpeoi, ta abar

PEREJIL(LLE. (Barazkia) Perrejil ostu, perrejil usai, perrejil gusto, perrejil azi

PERI(E. (Abereen salerosketa) Perieun (feriegun), perileku, perikoz (ferikoan), perigizon, perizale, periz-peri, ferie

PERI(E. (Ferie) Erabilkera: perieun (feri egun), perira, periratu, peritik, perikoz (feri egunez), peri-leku, peri-gizon (feri zalea), urteko peri, urte-zarreko peri (Elgoibarren), erramu-zapatuko peri (Bergara'n), Altsatsu'ko perie, Santalutziko perie, ta abar

PERKATX(A. (Burubidezko) Erabilkera: perkaxten, perkaxtu, perkatxaldi, perkaxtasun, laneen (lanean) perkatx, iztun perkatx arretatsu, ganorazko, saiakor

PERLESI(E. Perlesidun, perlesik (perlesiak) eldu, alderdi bat sortu (gelditu)

PERRA(RREA. Erabilkera: perratze, perratu, perraberritze, perragille, perratzaile, idi-perra, mando-perra, perratoki, perra-iltze, perra-mailluka. Esaera: Oillok (oilloak) perratu daizkek! (berekoizkeria)

PERREJIL-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra) Astaperrejille

PERRETXIKU(E. Ondo-perretxiku, saltsa-perretxiku, kooso-perretxiku, gibelurdiñe, udaberriko zuzak, urri-zizak, perretxiku jan, perretxiku-leku, perretxikubitzaile, perretxiku txarrak (pozoidunak)

PERSONA(NEA. Personak, personakin (personekin), personentzako, personendako, personaik (personarik), personenkiko, persona on, persona eskasa, persona gaizto

PESETA(TEA. Pesetaz, pesetan, pesetaik (pesetarik), bi pesetako, bost pesetako, eun pesetako, bosteun pesetako, milla pesetako, ta abar

PESKIXA(XEA. (Aitzakia) Erabilkera: peskixaz, peskixan, peskixaik (peskixarik), peskixatu, peskixa aundi bae (gabe), peskixa billa, peskixan jarri (pentsakor).

Esaerak: Uren peskixan mama goxoa (ureske joanda ardoa eman) / Andreen peskixan, gizonak oillo-saldea (emaztearen peskixan, senarrak oillo-salda artu) (aurrondoan)

PETO. (Garrantzirik eza) Etorri ez etorri peto, bai esan ero (edo) ez esan peto, naiz zurie naiz beltza peto, ta abar

PETRAL(A. Erabilkera: petraldu, petralkeri, petraltze, petralaldi, petralgarri, petraltasun, petralduerazi, petralduta, petraltzarra, petrategie, petralxamarra, petral utse, petral osoa, errea, gizatxarra, zitala.

Esaerak: Petralontzi / Praka (galtza) erre / Suga-gorrie / Kakanarrue

PETRAL(AK. (Zaldizkoen trepetxuak, txalmak).

Esaerak: Petraltzar, petralkeri, petral-ontzi (gizatxarkeri)

PETRAL(LAK. (Galtza ta gonabarrenetako loi-zipriztiñak)

PIDE. Ikaspide, ikuspide, irizpide, izpide, jarraipide, ogipide (langintza)

PIJO(A. (Xuxena) Gizon pijoa, otordurako pijo etxea (etxera), ontan pijoa da, pijo jokatu, mezataa (mezatara) pijo

PIJO(A. (Xuxena) Pijo etorri, pijo jokatu, esana pijo bete, ta abar

PIKA(KEA. (Zaragi barneko likea) Pikaztu, pikaberritze, pikaberrittu

PIKARDI(E. (Gaitz egite) Erabilkera: pikardiin (pikardian), pikardiz, pikardigille, pikardi izugarrie, pikardi aundi bae (gabe), suteek (suteak) pikardie, arri-joan (arribarra) pikardie

PIKARO(A. (Biurria) Pikarotzen, pikarotu, pikarokeri, pikaroxamarra

PIKATXA(TXEA. (Arkume odolakin arrautz-opilla)

PIKATXOI(A. Pikatxoittu, pikatxoiketan, pikatxoikirtena, pikatxurre

PIKATZE. Sega-pikatze, iitai-pikatze, zorrozte, meatze

PIKOR(RRA. Erabilkera: pikortze, pikortu, pikortsue, pikorkorra, gazpikorrak, lurpikorrak, esnea pikortu (mamitu), ta abar

PIKOTXEEN. (Pikotxean) (Lurra jo gabe, belaun gaiñetara pixua dala kizkurtu). Esaera: Erbie pikotxeen (erbia pikotxean) bezela (izkutaka dabillenari)

PIKOTXEN. (Pikotxean) Pikoxtu, pikoxte, pikoxtealdi

PIKU(E. (Aizetsua) Erabilkera: pikukeri, pikutzarra, pikutaa (pikutara), astapiku, kaskaillue, kirtena, kaikue, astoko.

Esaerak: Piku-leorra / Pikueltzaka / Piku-melatu / Piku-usaie

PIKU(E. (Piko-arbola) Pikuondo, pipuzutar, pikuadar, pikulakatz, pikuosto, pikuale, pikutxorten, pikumelatue (legortua), pikuzuri, pikugorri, pikubeltz, uztapiku, udazken-piku, berantpiku

PIKU(K. (Pikuak) (Zaldizkoen ximaurra) Astapikuk, beorpikuk, mandopikuk, eta abar

PILLA(LLEA. Erabilkera: pillatze, pillatu, pillaketan, pillako, pillako (pillarako), pillatik, pillatzaillea, pillatzarra, pillatxoa, pillaka-pillaka, garapilla, arripilla, dirupilla, metea, mordoa, mordara, samalda

PILLA(LLEA. Erabilkera: pillatzen, pillatu, pillatik, pillaa (pillara), pillakoa, pillako (pillarako), pillaka, pillaketan, pillatzarra, pillatxoa, pillaxkea, pillatan (pilletan), arripilla, egurpillea, gizapilloa, metea, mordoa, mordarea, mordoxkea

PILLARA(REA. Pillararri, zutikoarri, tentekoarri, zutabearri

PINPIRRIN(ÑE. (Nexka apaindua) Pinpirrinkeri, pinpirrin, pinpirrintxoa, dotorezie.

Esaerak: Pinpirriñontzi / Mari-pinpirrin / Ama malerropau (zarpail jantzia) ta alaba pinpirrin

PINPORTA(TEA. (Pikorra) Erabilkera: pinportak, pinportatsu, pinportadun, pinportak ugald, pinportak izkutatu, aoko pinportak, gorputz guzie pinportaz josita

PIÑU(E. (Mendiko arbola) Piñugerri, piñuazal, piñuadar, piñuorri, piñukaskara, piñuazi, piñu erretxin, piñudi, piñusail, piñusartze, piñubakantze, piñumeazketa, piñu alertze, piñu insinis, piñu abeto, basapiñu, ta abar

PIPA(PEA. Pipa artzaillea, pipatik erre, piparea (pipadea) erre, pipas (pipartzailleari). Esaera: Ematen ba'diak (ba'didak) pipa bat tabako, artzekoa izango dek bestebateako

PIPAR(RRA. Piparkirten, piparrosto, piparleka, piparrazi, piparraundi, piparmorroi, piparmin, pipargorri, piparberde, piparrauts, piparpote.

Esaerak: Pipartu (erremindu, asarretu) / Aren sudurrek pipar gorrie dirudi (edalearenak)

PIPAR(RRA. Piparraundi, piparmin, pipar gorri, pipar berde, piparrautse

PIPAR-BEDAR(RRA. (Ximaur-belarra)

PIPAR. (Opor) Pipar ein (egin), eskolei (eskolari) pipar, lanai (lanari) pipar, pipar-eune (pipar-eguna), tati ein (egin)

PIPI(E. (Xomorroa) Pipizulo, pipiik (pipiak) jota, pipiik (pipiak) jan-da, pipiauts

PIPITA(TEA. (Alea txiki dagoneiñoan) Saar (sagar) pipita, aran pipita, elorripipita, intxusa pipita, korosti pipita, ta abar

PIRRI-PARRA. (Ugaritasuna) Erabilkera: pirri-parraka, pirri-parradan, pirri-parra dariola, pirri-parra ereiñez (ereiñaz) (dirua uxatzen)

PITAR(RRA. (Pats eta guziko sagardoa)

PITOTX(A. (Piztia) Basakatu, ipurtatx, paparrori, papartxuri, pitotx-narru, pitoxkuma

PITX(E. Pitxez, pitxetan, pitxe dariola, izardi-pitxetan, jaboi-pitxe. Esaera: Ureen (uraren) gaiñeko pitxetan (zori onez bizi)

PITXAR(RRA. (Ontzi neurkia) Pitxar ardo, pitxar-ur, pitxar-esne, pitxarkara (pitxarkada), pitxar bat, pitxar-erdi, pitxartxo

PITXAR(RRA. Erabilkera: pitxarrez, pitxarka, pitxarkara (pitxarkada), pitxarreko, pitxarretik, pitxarrera, pitxartzar, pitxartxo, lurrezko pitxar, kristalezko pitxar, pitxar-uztai, pitxar-ipurdi, pitxar-kirten, pitxar-ardo, pitxar-ur, pitxar-ezti, pitxar-esne, pitxar-saardo (pitxar-sagardo)

PITXI(E. Lepoko pitxie, paparreko pitxie, eskumuturreko pitxie, ta abar

PITXI(E. Lora-pitxie, kolore-pitxikoa, jazkera pitxiik (pitxiak), pitxi-pitxie, pitxi-pitxi-gona-gorrie (xomorroa, amandre gona-gorria), pitxitasun

PITXOLETA(TEA. (Egarazko xomorroa) Pitxoleta txiki, arto-pitxoleta, aza-pitxoleta

PIXKAT. (Puxkabat) Erabilkera: pixkaten (pixkabatean), pixkateako (pixkabaterako), pixkatekin (pixkabatekin), pixkatxobaten, apurbaten, apurtxo baten, liperbat, pirrinbat, uxkeribat, gixibat, lipixbat

PIXU(E. (Astun) Erabilkera: pixuz, pixutsu, pixakor, pixu aundiko, pixuz ariñe, pixagarri, pixatze, pixatu, pixuun (pixuan) berdin, pixue geitzen, pixue galtzen, pixuz-pixu, pixu-berdiñeen (apostuetan)

PIXU(E. Erabilkera: pixatze, pixatu, pixutsu, pixakor, pixagarri, balantzako pixue, muelleko pixue, pixubaskula.

Esaerak: Urteen pixue (zartzaro) / Etxeko pixue eraman (gora-beerak eraman, etxeko jaun)

PIXU(E. Pixutsu, pixakor, pixatze, pixagarri, pixuik (pixurik)

PIZTI(E. Piztiz, piztiik (piztirik), piztik (piztiak), basapizti, piztitxar, piztin (piztian), atzaparretan

PIZTU. Erabilkera: pizte, piztutze, pizketan, pizgarri, piztaille, piztualdi, piztu errex, piztugaitz, piztuerazi, piztu eziñeko, piztu bae (gabe), argie piztu, sue piztu, illek piztu.

Esaerak: Su-piztaille (zirikatzaile) / Asarrea piztu / Eztabaidea piztu

PIZTU. Pizte, pizkarri (indargarri), pizteik (pizterik), pizteko, piztuera, piztekotan, piztueziñe, piztu bae (gabe), sue piztu, argie piztu, zurrumurrue piztu.

Esaerak: supiztaille (axatzaille), illek piztuko balieke (arritu)

PLANTA(TEA. (Tankera) Erabilkera: plantsue, plantoxoa, plantoxa, planta uts, plantaz, planta oneko, plantaz egokie, planta eskaseko, giza-planta eskasa, plantaak ein (egin).

Esaerak: Ez planta ta ez gizon (gizatasun eza) / Gizon aiñe planta (giza-itxura soilla) / Ez tripa ta ez ipurdi (tankeragabea)

PLASTA. Plastara, plastada, plastatekoa, plasta eroi (erori), plasta-plasta ibili (uretan)

PLATER(RA. Platerak, lurrezko plater, arrizko plater, plater-sakon, plater-attal, platerkara (platerkada)

PLAZA(ZEA. (Idi-probarako neurria)

PLAZA-GIZON(A. (Ausarta) Jaikie, area, arrotxoa, azal lodikoa

PLAZA-GIZON(A. Apostulari, jokalaria, erronka jole

POLAIÑA(K..

Esaerak: Polaiñak jaso / Polaiñak dantzatu / Polaiña-jokue (korrika, igesi)

POLIKI. (Ibilleraz) Erabilkera: poliki-poliki, polikigo (polikiago), polikixeo, polikixamar, poliki asko, oso poliki, geldi-geldi, motel, motelka-motelka, astiro-astiro, ttarra-ttarra.

Esaerak: Barea bezela / Bareek (bareak) aiñe ezto korritzen (ez du)

POLIT(TTE. Erabilkera: polittena, polittegi, polittago, polit askoa, oso politte, polit-samarra, polit-antzeko, polittik, polittetik ezer ez, etxe politte, neska politte, ta abar.

Esaerak: Edade politte (urte askoko) / Arrazoi politte eman dizu (erantzun zorrotza) / Politte sartu dizu (gezurra, ziria sartu)

POLPOL-ITTURRI(E. (Bor-bor darion urbegia, jaiotza)

POLTSA(TSEA. Erabilkera: poltsakara (poltsakada), potsaondoa, poltsadun, poltsaako (poltsarako), poltsea zabaldu, poltsa lotukoa (eutsia), poltsatxoa, diru-poltsea, ixil-poltsea

POLTXIKU(E. (Sakela) Erabilkera: poltxikudun, poltxikuko, poltxikura, poltxikutik, poltxikurako, poltxikuratu, poltxikukara (pultxikukada), praka poltxiku, soiñeko poltxiku, txamarra poltxiku, txaleko poltxiku, poltxiku-txikie, atzeko poltxikue, barruko poltxikue.

Esaerak: Esku bik (biak) poltxikun sartuta (poltxiku banatan sarturik) (patxadatsu) / Poltxikuk beteen (poltxikuak betean) (ugaritasuna) / Poltxikue berotu (dirutza jaso) / Poltxikuk (poltxikuak) utsik (ezereza)

PORRA(RREA. Porraz, porraketan, porrarie, porra-kirten, porra-zirik (porra-ziriak, maillu ta burni-ziriak), maillu, maza

PORROT. Porrot ein (egin), porrot ein erazi, lur-jo, meko ein (egin), poto ein (egin), kuku jo, ta abar

PORRU(E. Porru-salda, porru-zopa, porru-kirten, porru-osto, porru-gara

POSTURA(REA. (Tankera)

POSTURA. (Apostu) Postura ein (egin), postura ona, postura txarreko

POT. (Ezereztu) Pot ein (egin), lur jo, meko ein (egin). Esaera: Bateen (batean) pot eta besteen poto, ezeek (ezeak) eta igarrak jan dittu (jokuan zeuzkan ondasunak galtzean)

POTAJE(A. Egoskarie, lapikokoa, potaje jalea, potaje zalea

POTE(A. Sega-pote, pipar-pote, poto. Esaera: Potezar soiñu (soiñu zakarra)

POTIX(E. (Ontzi itxua, itxulapikoa)

POTOR(RRA. (Gizena) Potortze, potortu, potortasun, potortzar.

Esaerak: Eskue potortuta / Esku potorra (eskua itxita) / Potortuta dabil (geitxo edanda, erdi-moxkor)

POXPOLIN(ÑE. (Aritzak ematen duen pipita legortua) Poxpolinketan (aurjolasa), dantxarie

POXPOLO(A. Poxpolo-buru, poxpolokaja.

Esaerak: Poxpoloa piztu (asarrea sortu) / Ortik-onaako (onerako) poxpolo kajea (tramankulu txatxarra)

POZ(A. Erabilkera: pozez, pozik, poztu, poztuta, pozten, pozkor, pozkarri, pozaldi, pozkirriz, pozbidea, pozemalle, poza eman, poza artu, pozik etorri, pozez lertzen, pozez zoratzen, oso pozik, poz-pozik, bizi-poz, jai-pozeen (pozean), pozez beteta, pozaan-pozez (pozaren pozez), pozez doi-doi, pozantzeen (poz apur bat), poz bae (gabe), pozik eza, poz geiegi bae (geiegirik gabe)

PRAKA(K. (Galtzak) Erabilkera: prakatan, prakadun, prakaik (prakarik), prakapare, prakaluze, praka motz, praka-gerriko, praka-poltxiku, praka-ipurdi, praka-urkuillu, praka-barren, praka urdin, da abar.

Esaerak: Prakaerre (zital) / Prakatan estu (larrialdia) / Andreek prakak jantzi (emazteak galtzak jantzi, senarra gaillendu)

PREMI(E. Erabilkera: premiz, premizko, premizkotzat, premidun, premiik (premirik), premiin (premian), premi-premiko, premi gorri, premi beltz, premi gutxiko, premitzat, premi bae (gabe), premi aundi bae (gabe), premiik (premirik) eza

PRESA(SEA. (Leiaz) Erabilkera: presaz, presaka, presa-aldi, presa-aldiitan (aldietan), presaka bateen, presaka-txikiin (txikian), erdi-presaka, presa eman, presa aundi bae (gabe), presaiik bae (presarik gabe), aparteko presaiik bae, presako eune (egune), presakako eune, aleiñetan (alegiñetan), aguro, azkar.

Esaerak: Arrapastaka / Zalapartaka / Itxumustuun (itxumustuan) / Presaka ta korrika / Bizkor baiño bizkorrago / Errotan lasa, ta bideen (bidean) presa (nun-nola)

PRESA(SEA. (Ur-saltoa) Presagain, presape, presa ataka

PRESO. Preso artu, preso arrapatu, preso eroi (erori), preso eon (egon), presondegi, baittu, baittue, baitzaille

PRESTU(E. (Leiala) Erabilkera: prestatze, prestatu, prestakizun, prestaketan, eozertaako (edozerarako) prest, ezkontzeko prest

PREZIO. Erabilkera: prezioz, prezioik (preziorik), gain-gaiñeko prezio, erdi-prezio, utseen prezio, prezio baeko, prezioik (preziorik) eza

PRINTZATU(E. Erabilkera: printzatze, printzatu, printzakie, lur-printzatuuk (lur-printzatuak), egur-printzakiik (egur-printzakiak), euzki-printzak (eguzki-printzak), itzatzie, etena, zirriztoa, itzebaie

PROATU. (Probatu, milizkatu) Erabilkera: proatze, proaketan, proatzaille, proatzeakoon (probatzerakoan), nork proatuko, zer proatuko, proatuerazi, nork proatue (probatue), proatzekotan (geroago), milizkaka, txurrutaka, gatzeen proatu (gatzean probatu).

Esaerak: Oiñetakook proatu / Soiñeen (soiñean) proatu (jantzia) / Alkar proatu, alkar proau (jokuan elkar probatu, probau)

PROBARRI(E. (Idi-probetarako arria) Plaza, plazaerdi, giltza, ta abar

PROBETXU(E. (Onura) Erabilkera: probetxugarri, probetxatze, probetxatu, probetxu ein (egin), probetxatzaille, probetxaerazi, probetxatzeko, jan-eranak (edanak) probetxu ein (egin), loa probetxagarri da, probetxakor, aprobetxatuta.

PROBINTZI(E. Probintziin (probintzian), probintziko, probintziako (probintzirako), probintzi barruko, probintzi muga, probintziz (probintziaz) kanpoko

PROMES(A. Promes ein (egin), promesa bete

PRONTO. Gertu, prest, bazkarie pronto, jatzeko pronto, ezkontzeko pronto, eta abar

PROZESIO(A. Aste-santuko prozesiook (prozesioak), gorputz-euneko (eguneko), prozesioa.

Esaerak: Zer lan da zer prozesio gero... (gogozko ez dan lana agintzean) / Zer diru ta zer prozesio (diru eskea)

PUJATU. (Tratuan gaindik jo) Pujatze, pujatzaille, pujan artu, zurittu

PULPITTO(A. Pulpittotik ots.

Esaerak: Pulpittoa bete-beteko prailletzarra (sermoilari sendoa) / Pulpittoa bota ez doneen (duanean) (sermoi garratza)

PULTSU(E. Erabilkera: pultsue artu, pultsue geldittu, pultsue geittu, pultsue bizittu, pultsuik bage (gabe), pultsu oneko (esku ona), pultsura jaso (pixua altxa). Esaera: Pultsue artzen jakin (baretzen jakin)

PULTZA. (Bultza) Erabilkera: pultzaz, pultzea, pultzaka, pultzara (bultzada), pultzaik (bultzarik), pultzaaldi, aizeen pultzekin (aizearen bultzaz), ondorengon pultzea (ondorengo bultzea) (elduen kezkarri)

PUNTARA(REA. (Zirikada) Puntaraz, puntaraka, puntarea bota, zulaka, tildaka, zirikaz, ziztaraka

PUPU(E. (Aur-izkeran) Zauria, urratue, miñe

PURRUSTARA(REA. (Purrustada) Purrustaka, purrustaraka (purrustadaka), barre-purrustaz, asarre-purrustan

PURRUT. (Aur-izkeran) Purrutara (purrutada, aizea bota), purrutaka

PUSKA(KEA. Erabilkera: puskatu, puskatuta, puskatze, puskakor, puskaka, pusketa, puskatxo, puxka, zati, koxkor.

Esaerak: Gizapuska (gizatzarra) / Ogi-puska (on utsa) / Arta-puska (nasaitzarra) / Lau puska ein (egin) (erdi-puskatu) / Milla-puska ein (egin) (txiki-txiki, austu)

PUSKA(KEA. Erabilkera: puskatze, puskatu, puskakor, puskatzaille, puskaik (puskarik), puskatuerazi, puskagaitz, puskaka, pusketea, ogipuska, artapuska, zati, erdibittu, laurkittu, laurdenkatu, xeatu, txiki-txiki ein (egin), apurtu, austu.

Esaerak: Gizapuskea (gizatzarra) / Milla puskatan / Zazpi puska ein (egin) (xeatze) / Ogipuskea baiño ohea (norbait on utsa danean)

PUTZ. Erabilkera: puzka, putz ein (egin), puztu, puzten, aizatu, azi, arrotu, aizea eman, puztuerazi, puztzaille, putzek bota.

Esaerak: Putzontzi / Arroputz (aizetsu) / Ttotoa puztuizak! (txakurra, zatoa)

PUTZONTZI(E. (Arroa) Putzontzikeri, arroputz, aizekeri, arrotxkoa, arrotasun

PUTZU(E. Urputzu, putzuzulo, liñaputzu, osin

PUXIKA(KEA. (Maskuria) Erabilkera: puxikan, puxikako, puxikaa (puxikara), puxikatik, puxikea puztu, puxikea gantzez bete (txerri-gantza urtu ondoren puxikan gorde oi da, aldi batean olio gorde oi zan, txerri-puxikan)

PUXIKA(KEA. (Pixe-zorroa)

PUXIKA(KEA. (Txerri-puxika, sasoi batean olio-ontzitarako erabiltzen omen zan)

PUXILDU(E. (Urbildue) Erre-puxildue, urbittue (urbildua), erremindue, babea, puxilduk (puxilduak) irten, puxildue lertu

PUZKAR(RRA. (Uzkarra) Erabilkera: puzkarrak, puzkarti, puzkarka, puzkarraldi, puzkarrak bota, puzkarrai (puzkarrari) jare, puzkar-usai, puzkar-ots, putze bota, uzkarka, purrutaka, uzkar-jario, aizeei jare

PUZTU. (Abereak) Aizaatu, azi, lertu

PUZUNI(E. Erabilkera: puzunitzen, puzunittu, puzunikor, puzuniz, puzunidun, puzunie zabaldu, zornatu, zatarra zabaldu

R. Bergara(r, tolosa(r, amezketa(r, antzuela(r, azpeitia(r

RA. Etxera, mendira, albora, atzera, errira, auzora, kanpora

RAIÑO. Etxeraiño, mendiraiño, leporaiño, urriñeraiño, beeraiño

RAIÑOKO. Leporaiñoko, lotsatzeraiñoko, auzoraiñoko, kaleraiñoko

RAKA. Atzeraka, aurreraka, alboraka, goraka, beeraka, jeuparaka

RAKO. Etxerako, auzorako, goizerako, illuntzerako, gauerdirako

RAKOON. (Rakoan) Lotarakoon, lanerakoon, jeisterakoon, etorrerakoon

RATU. Etxeratu, laneratu, kanporatu, kaleratu, beratu, lotaratu

REK. Irurek, laurek, seirek, zazpirek

REKIKO. Nerekiko, zurekiko, berekiko, gurekiko, danenkiko

REKIN. Nerekin, zurekin, berekin, gurekin, Julian'ekin

REN. Biren, iruren, lauren, seiren, amaren, Peru'ren, Joxe'ren

RENA. Irurena, laurena, seirena, zazpirena, Peru'rena, Joxe'rena

RENDAKO. Arendako, norendako?, zerandako, orrendako

RI. Neri, zuri, ari, guri, amari, alabari, Peru'ri, Joxe'ri

RO. Luzaro, astiro, zearo, astero, urtero, uztaro, ereittaro

RUZKO. Aruzko, etxeruzko, laneruzko, mendiruzko, dantzaruzko

SAAR(RRA. (Sagar-arbola) Erabilkera: saarlandara, saargerri, saarradar, saarrosto, saarlora, saarrale, saarrazal, saarrazi, saartxorten, saarmutxikin, saarpats, saarbitze (biltze), saasti (sagasti), saarmentu, saartxertaka, saarrondoko (berez lurrera eroria), basasaar, goizsaar, errezilsaar, urtebisaar, txorisaar, erregesaar, abadesaar, txerrimutursaar, mokotesaar, gazilokasar, saarmin, saargazi, sargeza, saardosaar, gezaminsar, eta abar

SAARDO(A. (Sagardoa) Saardo, txotx-berrie, pitarra, saardotegi, saardo-upela

SAATS(A. (Arbola) Saats-torto, saatsadar, saatsosto, saats-lora, saaspuja, saatsazal, saasbiuerre (lokarritarako erabili oi da)

SABEL(A. (Zuloguna) Sabeldun, sabeldu, teillasabela, sabelik, kamelatu, tripea, sabelzorroa, sabelguna

SABORE(A. (Gustoa) Sabore artu, saborea utzi, saboretu, saboregarri

SAGU(E. (Piztia) Sagarra, sagukuma, saguaapi (sagukabi), sagutzar, saguzulo, saguitxu, satitxu, lursagu, ursagu, saguzepo, sataol, xagu

SAGU(E. (Soiñaren mintzeko koxkorra)

SAGUTXORI(E. (Arbola gerrian igotzen dan txoria)

SAGUXAR(RRA. (Gauetzko pizti egalaria) Xaguxarra

SAIETERA(REA. (Leioxka melarra) Kuku-zuloa

SAIETS(A. Erabilkera: saietsak, saietsetan, saietseen (saietsean), saietsetik, saietsetatik, saietseko, saietsetako, saietsea (saietsera), saietsetaa (saietsetara), saieska, saiets-ezur, saieski, saietsetako miñe. Esaera: Saietsak ausi (ezkon-deiak egitean esan oi da)

SAIL(LLE. Erabilkera: saillen (saillean), saillez, sailka, sailleko, saillik, sailletik, saillea (saillera), sailleako (saillerako), sailleraiño, sailleraiño, saillez-sail, sail banatan, sail melar, sail zabal, sail estu, sailtzar, sailtxo, sailleen-sailleen (saillean-saillean), basosail, gizasail, urtesail, piñusail, sorosail, garasail, da abar

SAIO(A. Erabilkera: saiatze, saiatzen, saiatzeko, saiatzetik, saiatzekotan, saiatzekio (saiatzezkero), saiatu, saiatuta, saiatuz (saiatuaz), saiatuezkio (saiatuezkero), saiakor, saiagarri, saiatuuz-saiatuuz (saiatuaz-saiatuaz), saiatuko ba'nitz (ba'nintza), saiatu bae (gabe), saiatu faltaz, saiaerazi, lan saioa, jaten saiatu, alein (aalegin), aleindu (aalegindu), aleiñetan (aalegiñetan)

SAKABANATU. Erabilkera: sakabanatze, sakabanatzaille, sakabanazi, aienatu, aldeandu (alderandu), zabaldu, izkutatu

SAKE(A. (Pelotan) Sakatze, sakatu, saketik tanto, ta abar

SAKON(A. Erabilkera: sakontze, sakondu, sakonguna, mendisakon, bidesakon, platersakon, errekarro, sabelguna, zoko, zulo, zulonpo, solkon

SAKRAMENTU. Sakramentuuk (sakramentuak), sakramentu santu, bautizoko sakramentu, ezkontzako sakramentu, ta abar

SALA(LEA. (Lo-tokia) Sala txikie, sala zarra, sala berrie, ta abar

SALATU. Erabilkera: salatze, salakizun, salabide, salakuntza, salatari, salatzaille, salaketa, salagarri, salakor

SALBATU. Erabilkera: salbatze, salbakizun, salbabide, salbamen, salbatzaille, salbagarri, salbazio, salbazioik (salbaziorik) eza, arriskutik salbatu, bizie salbatu, ta abar

SALDA(DEA. Baratzuri-salda, porru-salda, aragi-salda, oillo-salda, ta abar

SALDU. Erabilkera: saltze, salgai, salmenta, salbide, saltzaille, salduera, saltzeko, saltzekotan, saltzea (saltzera), saltzeako (saltzerako) (saldu aurrez), saltzeik (saltzerik), salduerrex, saldugaitz, saldu ezin, saldu bae (gabe), salduerazi, saldu-erosi, banaka saldu, erabat saldu

SALDUKERI(E. Saldukeriin (saldukerian), saldukeriz, zurikeriz, azpi-jana, azpi-jokue, txakurkeri, mozorrokeri, judaskeri.

Esaerak: Aurretik erosi ta atzetik saldu

SALGA(GEA. (Sarea) Erabilkera: salgatze, salgatu, salgakorra, salgatuta, erdi-salgatuun (erdi-salgatuan), praka belaunek salgatu, salga-salga indako txapela, saretu

SALO(A. (Jatuna) Salotu, salotzen, salotasun, salotuuz (salotuaz), salokeri, salotzar

SALTO(A. Erabilkera: salto ein (egin), saltoz, saltoka, saltakor, saltari, saltatzaille, saltarin, saltoon-saltoon (saltoan-saltoan), saltotzarra, saltabika, ipursalto, zapasalto, saltatu.

Esaerak: Otzak saltoon (saltoan, ikaraz) / Izketan saltatu (iz-motel) / Salto bateen (batean) etorri (azkar etorri) / Bi saltoon etorriko naiz (joan-etorria)

SALTOKA. (Korrika) Erabilkera: saltokan, saltokaldi, saltoka-txikiin (txikian), erdi-saltoka, saltokalaria, saltoka-joku, saltoka-apuesto, saltokaako (saltokarako), saltoka ein (egin), saltoka ibili, saltoka eñazi (egiñerazi)

SALTOKA. (Korrika) Saltokalaria, saltoka apostu, saltokatxikin (saltokatxikian), saltokaldi

SALTS(TSEA. Erabilkera: saltsea sortu, saltsea jarri, saltseroa, saltsazale, saltsa jartzaille, saltsaberrittu, saltsaik (saltsarik).

Esaerak: Saltsa-maltsak / Batu-banatu / Su-piztaille

SALTZAILLE(A. Ardo-saltzaille, esne-saltzaille, tela-saltzaille, ta abar

SAMAR(RRA. Gertu samar, neurri samarrekoa, egosi samartue, bero xamar

SAMAR. Aundisamar, urrisamar, biurrisamar, garaizsamar, txikisamar

SAMUR(RRE. Erabilkera: samurtze, samurtu, samurtasun, samurrea (samurrera), samurkerie, samurretik, samurreko, samurregi, samurrago, samurtxo, samurxeo, samurrei (samurrari) eman, barre-xamur, azi-samur, xamur-xamurre, errez, aixa. Esaera: Mari-samur (nekatu nai ez duana)

SAMUR. Barresamur, near (negar) samur, itz-samur, egos-samur

SAN ANTONIO. Aberezaleen zaindaria, neskazaar-mutilzarren bitartekotzakoa, ekaina'ren 13'a

SAN AUSTIN. San Agustin, erguendarren zaindaria, abuztua'ren 28'a

SAN BLAS. Otsailla'ren 3'an, jakien bedeinkapena

SAN INAZIO. Probintziko zaindaria, uztailla'ren 31'an

SAN IXIDRO. Nekazarien zaindaria, maiatzaren 15'ean

SAN JOAN BEZPERA. Landare ta lora bedeinkapena; belar bedeinkatuak etxeko ateetan da soro edo baratzetan, elorrizko edo lizarrezko kurutzetxoetan jarri oi dira. Illunabarrean San Joan arbola jaso, ta gauerdi aldera San Joan sua piztu oi dira. Ekaiña'ren 23'an

SAN JOAN. Telleriarte-auzotarren zaindaria, ekaiña'ren 24'a

SAN JOSE. Arotzen zaindaria, martxoaren 19'an

SAN LUIS. Mutil-gazteen zaindaria, ekaiña'ren 21'ean

SAN MARKOS. Egun ontan eskarizko letaniak Jainkoari erregutzen zaizkio, apirilla'ren 25'ean

SAN MARTIN. Azaroa'ren 11'an, errementarien zaindaria. Buzkantzak jateko oitura dago, ta nekazari maiztarren urte-muga ere ba'da

SAN MIEL MAIATZEKO. Maiatza'ren 8'a

SAN MIEL. San Migel, iraila'ren 29'an, San Migel Baselizaren zaindaria. Egun ontan, eliz-lurrean zeuden sagarrondoak bildurik, antxe bertan sagar-inburra egin oi zan, Legazpi'tik zetozen eskoletako ume-koskorren artean

SAN NIKOLAS. Akolituak santu-eskean etxez-etxe ibili oi ziran; abendua'ren 5'ean, Santuegun bezperan

SAN PEDRO. Ekaiña'ren 29'a.

Esaerak: "Sanpedrotan kerizak eldu-bete" / "San Pedroz kuku, San Martzialez mutu" (kukuaren aldaera)

SAN ROKE-TXIKI. Biaramona; arbi-azia ereiteko egun aproposa, azieune (azi-eguna)

SAN ROKE. Abuztua'ren 16'an; uste zanez egun ontan ereiten zan arbi-azia xomorroak jaten zuten

SAN SILBESTRE. Abenduaren 31'an; urtebarruko gora-beerak ikusteko egunak. Esaera: "Urte-azkenen zer? San Silbestre!"

SANJOAN-ARBOLA(LEA. (San Joan bezperan zutitu oi dan makal-arbola)

SANJOANIL(LLE. Sanjoanilleko, sanjoanilletik, sanjoanillera, sanjoanilleen (illean)

SANKRISTI(E. Sankristau, sankristautza.

Esaerak: Sankristi usai (akolitoa) / Sankristiko ate zabalik (txarretera irikia)

SANO(A. (On-ona) Erabilkera: sanotasun, sanoko, sanotea, sanogie, sanotxoa, sanoxamarra, sano-sano, sanoik (sanorik), sanoz on utse, ogi-puska.

Esaerak: Sanotik ezer ez / Eztao (ez dago) oso sano (erotasuna)

SANO(A. Erabilkera: sanotze, sanotu, saneau (saneatu), sanogarri, saneagarri, sanotasun, sanotzar, sanote, sanoik (sanorik), sanoz, sano-sanoa, sanogo, sanogi, sanotxo, sanoxeo, sanoxamar, sano antzeen (antzean), erdi-sano.

Esaerak: Arto-puska / Aza-burue (sanotzarra)

SANTALUTZI. Santa Luzia, abendua'ren 13'an. Jostunen zaindaria, ta auzo-erriko peri eguna

SANTAMAIÑA. Santa Marina, auzo urreko jaia. Uztailla'ren 18'an

SANTESTEBAN. San Esteban, Abendua'ren 26'a. Neskame-morroiak laneratzeko eguna. Esaera: "Egoardirako doana borondatez, ta gauerako doana derriorez"

SANTIAGO. Uztailla'ren 25'a. Esaera: "San Joanetan zozoa, Santiotan belea" (San Joanez artosoroan zozoa estali bear duela, ta Santioz arto naiko azita)

SANTIAGOBIDE(A. (Zerupeko izarbidea)

SANTIKUTZ-AGORREKO(A. Irailla'ren 14'an

SANTIKUTZ-MAIATZEKO(A. Maiatza'ren 3'an, erriko jai nagusia, Mirandaola'ko kurutzearen gomutazko jaia

SANTIKUTZ-TXIKI. Jai biaramona, maiatza'ren 4'a

SANTU(E. Santutasun, santu izan, santutxoa, santu-paper, santu-musu, aste-santu, santu eunek (egunak), eta abar

SAPAI(E. Erabilkera: sapaira, sapairatu, sapaiko, sapaien, sapaitik, sapaizoru, sapaie ustuta, sapaie bete-beteen (bete-beteen), zeru-sapai, labe-sapai, ao-sapai, ganbara, zurriñe, maindia

SAPALDA(DEA. Arrisapalda, balkoi-sapalda, mendi-sapalda, apal, arasa, tranpal

SAPEDAR(RRA. (Ximaur-belarra)

SAPELAITZ(E. (Egazia) Mirue, miruzurie, arraipardo, arranbeltz

SARDA(DEA. (Lurra lantzeko) Sardaz, sardatzte, sardatu, sardan, sardatu-ta, sardasail, sardatu bae (gabe), sardari, sardaetxe, sardairun, sardamuturreko, sardaleako, sardaortz, sardaesku (eldulekua), lauortza, bostortza, zazpiortza

SARDA(DEA. (Ximaurretarako) Sardaortzak, sardakirten, iruortzeko, lauortzeko, bostortzeko, sardankoa, xitx-sarda, ota-sarda

SARDIÑA(ÑEA. Sardiña freskoa, sardinzarrak (gaztuak). Esaera: sardinzarrak (Guardiazibillei esan oi zaie)

SARE(A. Erabilkera: alanbresari, ezkalusarea, burnisarea, amelaunsare, baasare (este arteko gantza), sare nasaie, mailla larriko sarea, sare estue, sare itxie, mailla xeeko sarea.

Esaerak: Sareen eroi (sarean erori) / Sareen sartu (tranpan)

SARGORI(E. (Bero) Sargoritze, sargorittu, sargorialdi, sargorigi, sargorigo, oso sargori, sargoritxo, sargorixamar, sargorixeo, goierrebero, berozakar, berolarrie, beroustel

SARI(E. Saritze, sarittu, saridun, sarigarri, lan-sari, urteko sarie, gabon-sariik (gabon-sariak)

SARRAILLA(LLEA. Ate-sarrailla, giltzasarrailla. Esaera: Sarrailla bakoitzek bere giltzea (gauza bakoitzak bere tokia)

SARRARRI(E. Arbera, arearri, arribiun (arribigun)

SARRASTRAJO(A. (Zarpail) Zarpatsu, zarpazar, itxura gaiztoko, pardel

SARRERA(REA. Sarrerera, sarrerako, sarreratik, sarreraik (sarrerarik), sarreraa (sarrerara), sarreraiño (sarreraraiño), sarbide, sarleku, ataka, esate, ate, erromara, langa

SARRI. Erabilkera: sarritan, sarrigo (sarriago), sarrigotan (sarriagotan), sarriro, sarri (sarriegi), sarritxo, sarrixo, sarrixamar, sarri-sarri, bein da berriz, amaika aldiz

SARTU. Erabilkera: sartuuz (sartuaz), sartzea (sartzera), sartzeko, sartzeakotan (sartzerakotan), sartzaille, sarrera, sarbide, sarleku, sarraldi, sartuazi, sarkor, sartu-irten, sartu bae (gabe), etxeen (etxean) sartu, iltzea sartu, landara-sartze, eune (eguna) sartu, buruun (buruan) sartu, euzkie (eguzkia) sartu.

Esaerak: Gezurre sartu / Ziri ederra sartu / Eskarmentuun (eskarmentuan, senean) sartu / Kolkoon (kolkoan) eskue sartu (ausnartze) / Ankasartzea (ustekabea) / Muturre sartu (bearrik gabe burrua jaso)

SASI(E. Erabilkera: sasiz, sasitsu, sasarte, sasiguna, sasitza, zakardi, lardi, otadi, anabasa, zaburradi, zikin, latz.

Esaerak: Sasiik belarrik dittu (sasiak belarriak ditu) (ezkutakakoa agertzean) / Sasi-mediku / Sasi-letraru / Sasimaixu / Sasi-arotz / Sasikuma (gurasoek gaitzetsia) / Sasi-txita (oillategiz kanpora jaioak)

SASI. Sasi-maixu, sasi-letraru, sasi-mediku, sasi-arotz, sasikuma, sasi-txita

SASIKO(A. (Gurasoak gaitzetsia) Sasikuma, egotzie

SASITXORI(E. (Txoria)

SASTA. (Zulatu) Erabilkera: sastara, sastateko, min-sastaka, min-sastara (sastada), sastaraka, zazta, zirikara (zirikada), zulatze

SASTRAPA(PEA. Sastrapadi, zatardi, sastraparte, sastrapatsu, tartaka, sestraka, txaraka, intsusa-sastrapa, urritz-sastrapa, korosti-sastrapa, ta abar

SASTRE(A. (Gizonezkoendako joskiña)

SATAGA(GEA. (Zurezko aga) Sataie, palanka

SATAOL(A. (Saguak arrapatzeko tranpa)

SATOR(RRA. (Piztia) Satorlur, satorrak jo, satorzulo, satorzepo, satornarru, xatorra

SEDA(DEA. Sedazko, sedaz jantzi, seda-arie, sedazko kaltzak (galtzerdiak)

SEDARRI(E. (Kale-ertzetako oinbidea) Errotako sedarrie (osiñertzak)

SEGA(GEA. Erabilkerak: segaz, segatze, segatu, segan, segari, segasail, segamailla, segaondoa (belarra ebaki ondoa), sega aoa, sega bizkarra, sega opoa (orpoa), bedar-sega, garo-sega, ota-sega, segakirten, segaeraztun, segarri (zorrotzarri), sega-mailluka, segajungura, segapote, sega-joku, sega-apostu. Esaera: Segea pasatu (eriotza)

SEGARI(E. Segalarie, segatan, segaz ebai, sega-mailla, sega-apuestoa

SEGI. Erabilkera: seitze, seittu, seika, segimen, seitzaille, segiran, segiru, seipen, seitzeko, segirea, seizio, segigaitz, seikor, segierrez, segiraik (segidarik) eza

SEGO(A. Erabilkera: segatze, segotu, segoik bagea (segorik gabea), bei-sego, ardi-sego, sego-opille

SEGURO(A. Erabilkera: seguratze, seguratu, segurotik, seguroenik, segurantzi, segurantza, segurotasun, segurantzizko, seguroasko, aizkoenik (seguruenik, dudarik gabe)

SEI. Erabilkera: seie, seirek, seiko, seikin (seirekin), seindako, seigarren, seirik, seiraiño, seiña, seiñaka, seitik-seira, sei aldiz, sei bider, seikote, seikie, dozenerdi, seireun, seimilla

SEILLU(E. (Beien adarretan burni-gorituaz egin oi da) Seillatu, seillatze, seilluz jo

SEILLU(E. (Karta-seillue) Seillatze, seillatu, seillu bae (gabe)

SEIÑALE(A. (Ardien belarrietako ezaugarria) Eztenzuloa, akatsa, printzatie, laiategie, mirubuztana (ezkerreko ta eskubiko belarrietan naiz aurretik, naiz atzetik)

SEIÑALE(A. Erabilkera: seiñalatze, seiñalatu, seiñalagarri, seiñalakizun, seiñaleik (seiñalerik), seiñalamentu, seiñale bae (gabe), seiñale on, seiñale txar, seiñale aundi bae (gabe), eun (egun) seiñalatu, eraleen (edalean) seiñalea, bizi dan seiñalea, arrastoa, aztarrana

SEIÑU(E. (Keiñu) Erabilkera: seiñuka, seiñuz, seiñukor, seiñuuk (seiñuak), begiik (begiak) seiñuka, ezpain-seiñuz, burukin (buruakin) seiñu ein (egin), oetamaikkeen (oetamaikaren) seiñue (kartetan)

SEKULA. Sekulaako (sekularako), sekulako baten, sekula ez, santa-sekula

SEME(A. Seme-osoia, semelekukoa, seme-ordekoa, semetzakoa, ugasemea (bularra artua), seme-zurtze, seme zaarrena, oiñordeko semea, seme gazteena, seme bakarra

SEME-ALABA(K. Senideek (senideak)

SEN(A. Erabilkera: senaz, senadun, sen oneko, sen gutxikoa, senik bagea (gabea), senik eza

SENAR-EMAZTE(EK. (Senar-emazteak) Andra-gizonak, aitte-amak, gurasook (gurasoak) (agorrak ez badira beiñepein)

SENDU(A. (Gizen) Erabilkera: sendotze, sendotu, sendotasun, sendoera, sendogarri, sendoaldi, sendokote, sendogi (sendoegi), sendotxo, sendoxka, sendoantzeko, lodi, mardul, gizen, pотор, zabal

SENIDE(EK. (Senideak) Anai-arrebak, mutil utsek, neska utsek, senide-osoak (senide-osoak), senide-erdiik (senide-erdiak), senidetzakook (senidetzakoak)

SENIPARTE(A. (Gurasoendik seme-alabenganako ondarea) Etxepartea, dotea

SENPER. (Zigorpeko) Senper ikusie, senper erakutsi, senperrenak pasatu, senperrenak pasaerazi.

Esaerak: Gorrik ikusie / Beltzak erakutsi

SENTITZE. Erabilkera: sentittu, sentiera, sentikor, sentibera, sentigarri, sentimen, sentipen, sentigaitz, sentierazi, sentiduik (sentidurik), sentittu bae (gabe), ukittu, erasan, sumatu, zusmoa artu, damutxo izan, mindu

SEPULTURA(REA. (Etxe bakoitzari eliz-zoruan zegokion eorzketarako zatitxo)

SEREN(A. (Arropak jaten dituan xomorroa) Serenak janda

SERIO(A. (Itzaldun) Erabilkera: seriotze, seriotu, seriotasun, serioaldi, seriogarri, serio jarri, arretazko, aizekeri baekoa (gabekoa), ganoratsu

SERMOI(A. Sermoiak, sermoilarie, sermoia ein (egin), sermoia aittu (entzun), aste-santuko sermoiak, sermoietaa (sermoietara), sermoirik.

Esaerak: Euneroko (eguneroko) sermoia (erritaldia) / Aitteen (aitaren) sermoia (gogorra)

SESTRAKA(KEA. Saar (sagar) sestraka, gaztaiña sestraka, aran sestraka, keiza (keriza) sestraka, ta abar

SESTRAKETA. Txertaketa, mentuketa

SETA(TEA. Setaz, setatsu, setakor, setaaldi, seta-txarreko, jenio zakarrekoa

SIESTA(TEA. Etzantxobat, begi-itxibat, lokamuxa, begibittu bat

SIESTA(TEA. Siesta ein (egin), bigi-itxibat, lokamuxbat, etzantxobat, siestatxobat. Esaera: Santikutzetik Santikutzera (siesta sasoia, maiatzetik agorrera esan oi da)

SINISMEN(A. Erabilkera: sinistu, siniste, sinistedun, sinismeneko, sinismenakin, siniskor, sinisbera, siniskera, sinisgarri, sinisgaitz, sinisgor, sinisbagea (sinisgabea), siniskeri, sinistarazi, sinisteziñeko, sinismen beroa, sinismen otzekoa, fede, fededune, burun (buruan) sartu

SITX(E. (Ximaurra) Sixte, sixtu, sixketa, sixtegi, sixpilla, mando-sitx, ardi-sitx, txerri-sitx, oillo-sitx, kortaloi, ongarri gozagarri

SKA. Mordoska, berdoska, lardaska, lodiska, beltzaska, oriska

SKO. Oillasko, fresko, morrosko, lodisko, idisko, arrosko

SO. Guraso, aidoso, triposo, zimoso, tximoso, temoso, mokoso

SOBRA. Sobratze, sobratu, sobraik (sobrarik), sobraan, sobrantea, sobra aundi bae (gabe), zer sobratuko

SOIL(LLE. Soiltze, soildu, soilketa, soillik, soil-soil, soilluna (soilguna), erdi-soil, mendi-soil, buru-soil, billutsik, gorri

SOINKA(KEA. (Uztartuen elkar-bultza) Aldagainka, soinkazirie

SOINKA-ZIRI(E. (Idi uztartuei elkar-bultza kentzeko gurtirunezko ziri mutur zorrotza)

SOINKURUTZA(TZEA. (Abereena) Soinkurutzezurre, soinkurutzgaiñe

SOIÑEKO(A. Soiñekoa josi, soiñekoa urratu, soiñekoa jantzi, soiñekoa erantzi, soiñeko beltza, soiñeko txurie, soiñeko zikiñestalie, soiñeko gorrixta, soiñeko poltxiku, soiñeko barren, soiñeko-gai (oiala), soiñekoa urratu, ta abar

SOIÑU(E. Soiñujole, soiñuots, ausposoiñu, ao-soiñu, esku-soiñu, infernuko auspoa, kitarrasoiñu, adarsoiñu, txistusoiñu, bibolinsoiñu, kanpaisoiñu, txintxarsoiñu, ta abar

SOIÑUJOLE(A. Soiñujotzaille, musukitarrajole, infernuko-auspojole

SOKA(KEA. Erabilkera: sokaz, sokatik, soka, sokaik (sokarik), soka-kibixta, soka-antzailla, gurdisoka, astasoka, zurdasoka, eskusoka, apreketasoka, trailla (abarkasoka), sokagille, sokatira, sokamutur (zezenak), sokasalto (jolasa), dantzasoka (aurrekua)

SOKAMUTUR(RRE. (Zezena sokatik)

SOKAN(A. (Intxaur-alearen gaiñeko azala)

SOKASALTO(A. (Jolasa) Sokasaltoka, sokasaltoon (sokasaltoan), sokasaltari, sokasaltalari

SOKOR(RRA. (Lur-koskorra) Sokortsu, sokordi, sokortza, sokorjotze, sokorjole, sokor-mazo, lurtokor, lurbaldo (larriak)

SOLDADU(E. Soldaduzka, soldadutza, soldadu urteetan, soldadutza-eskea

SOLDATA(TEA. Morroi-soldatea, mirabe-soldatea, urte-soldatea, soldata-erdie, soldata bae (gabe), tripa-trukeen (tripa bete alde)

SOLIMAU(E. (Zauriak garbitzeko ur-egosia)

SOLOMO(A. Txerri-solomoa, solomo-txikie

SOMATEN(A. (Primo-Riveran mendean ixilpeko polizia)

SOMATZE. Erabilkera: somatu, somatuuz (somatuaz), somatzeko, somatzeako (somatzerako), somagarri, somatzaille, somatuerrez, somagaitz, antz eman, igarri, barrentatze. Esaera: Usaie artu dit (somatu nau)

SONA(NEA. Sonaz, sonatue, sona aundiko, sonaik (sonarik) baekoa, ots aundiko, gizon aundie

SOPANDA(DEA. (Etxe-ormen gaiñean teillatuko zurak josteko zear-abea) Zapatea, abea, gain-agea

SOPITA(TEA. (Oiñetakoen zulo-estagarria) Abarka-sopita, zapata-sopita

SOR(RRA. (Gor) Erabilkera: sortu, sortze, sorgarri, sorgarrizko, sorrerazi, sorrana ein (sorrarena egin), erdi-sor, gorra, gorraize, sor eta gor (entzun nai eza)

SOR(RRA. Sorrierie, gorra, gorraizea, gorraidea

SORBALDA(DEA. Erabilkera: sorbaldan, sorbaldako, sorbaldaako (sorbaldarako), sorbaldaa (sorbaldara), sorbalda gain, sorbalda-ezur, sorbaldea etaa (atera), besaburu, soinkurutza

SORGIN(ÑE. Sorgiñek, sorginkeri, sorgin bildurrez, sorgin billera, sorgin-zulo (leizea), sorgin-aizea, sorgin-garoa, sorginlekuta (toki izena), Akateiko damea, Anbotoko seiñorea

SORGIN-AFARI(E. (Gau beranduko afaria)

SORGIN-AIZE(A. (Aize zurrunkorra, orbelak kiribilka zerupera altxatzen ditu)

SORGIN-BARATZURI(E. (Zelaietako belar-txarra)

SORINGARO(A. (Errekatxoen ertzetan irten oi dira)

SORO(A. Erabilkera: sorora, sororatu, sororako, soroan (soroan), soritik, soroik (sororik), sororatze, sorolanak, sororakoi, soakari, sorozabal, sorobizkar, soromutur, sorobaztar, soroegal, soroguen, sorobarren, soroerdin (soroerdian), sorosail, sorondo (lendik soro izana)

SORTA(TEA. Sortaka, sortaketan, egursorta, garisorta, bedarsorta, lorasorta, erroskillasorta, ta abar. Esaera: Andramari martzokon, ostosorta bizkarren, da zozokumak kolkon! (sarri entzuna da)

SORTU. (Miña il) Miñe sortu, otzak sortuta (odola gelditu)

SORTZE. Erabilkera: sorrera, sortzetik, sortuala, sortu zanetik, sortutako, sortzaille, sortzetiko, sorleku, sorterri, sorpidea (irabazbide).

Esaerak: Sortu aiñeen zurrutek damaio (edan-grina) / Sortuala urtu (irabaziala uxaatu)

SOSEGU. (Patxadaz) Erabilkera: sosegatze, sosegatu, sosegakor, sosegaitz, sosegatu eziñe, soseguik bae (sosegurik gabe), soseguik (sosegurik) eza, geldigortasun, ttirripittinkeri

STA. Gorrista, orista, garbasta, luzasta, measta, sendosta

SU(E. Erabilkera: sutze, sutu, sutan, sutara, sutarako, suik (surik), sutako, sugai, su-egur, sugille, sutzar, sugar, su-txingar, su-txinpartak, sutsu, sukor, sute, subolara, sualdi, sutoki, suondo, suteegi, subaztar, suepel, egur-su, enbor-su, suargi, suburni, sumako, sukatue (eltze eusgarria), suatzeko (burdiña), suarri, sumendi, suberri (larunbat-santuko bedeinkapena), su-kanpai, erradura, San Juan sue.

Esaerak: Supiztaille (saltsero) / Suk (suak) artu / Su ta gar jarri (arras asarratu) / Sue poxpolon (etxean surik ez)

SUARO(A. (Sutearen kalteak babesteko elkargoa)

SUBERATU. (Kaltzairuaren gogortasuna, gozatzeko era) Suberatzea

SUBERRI. Aldakorra, larunbat-santuz ospatzen da. Sua bedeinkatu ondoren mutil-koskorak ardagaia pizturik eta burduntzian arturik etxetara eraman oi dute, emango zaien sariaren irrikaz

SUDUR(RRE. Erabilkera: sudurreen (sudurrean), sudurreko, sudurretik, sudurrea (sudurrera), sudur-zulo, sudurzulotan, sudurzulotako, sudurzulotatik (sudurzuloetatik),

sudur-mutur, sudur-ezur, sudur-mintz, sudur-ots, sudur-txistu, sudur-izketa, sudur-motz, sudur-kako, sudur-luze, sudur-luzaka. Esaera: Sudurre sartu (ez dagokion ariari eldu)

SUERTE(A. Erabilkera: suertez, suertatze, suertatu, suerteik (suerterik), suerte on, suerte txar, suerte gutxikoa, suerteik (suerterik) baeko (gabeko), suerteik (suerterik) eza, suertetsu, suertekor, suerteek (suerteak) emanda, suerteen (suertean) etaa (atera), suerteen eroi (suertean erori), zotz, txotx

SUFRITZE(A. (Eramankizun) Erabilkera: sufrittu, sufrikor, sufritzaille, sufrittuerazi, sufrintentu, sufrittu eziñe, sufritzen ez dakiña (dakiena)

SUGA(GEA. (Narrastaria) Sugagorri, sugatzar, sugaberde, erensuga, sugakuma, suga-arrautza, sugaleku, sugazal, suganarru, sugatxistu, sugarto (sendabelarra), sugaperretxiku

SUGAITZ(E. (Tantai bakarreko aritz-luzeari esan oi diogu)

SUGANDILLA(LLEA. (Narrastaria) Sugandillakuma, sugandilla-arrautza. Esaera: Sugandilla muttur (aurpegi mirriñekoari)

SUGARTO(A. (Sendabelarra) Errebedarra

SUGATZ(A. (Meta, pilloa) Erabilkera: sugazten, sugaztu, sugazkintzan, sugatzeko, sugatzeen (sugatzean), sugatzetik, sugazkillea, sugatz-agea (zutikako agea), garo-sugatza, bedar-sugatza

SUI(E. (Alabaren senarra) Sui-gaie, sui-lekukoa, suitzakoa (alaba osoa ez danean)

SUKATU(E. (Beeko-surako burnizko eltze-eusgarria) Suburni okerra

SUMENDI(E. Garmendie

SUMINDU. (Otzak mindu) Sumintze, suminkor, suminduta

SUSMO(A. Erabilkera: susmoz, susmo ein (egin), susmagarri, susmakor, susmo txarra, susmo txarrik ez, susmo onik ez, susmoik (susmorik), susmo utse (ala ustea), iruipen (irudipen) ustea, errezeloa

SUSTANTZI(E. Erabilkera: sustantzizko, sustantzitsu, sustantzydun, sustantziz, sustantzi aundiko, sustantzi gutxiko, sustantzi baeko (gabeko), sustantziik (sustantzirik) eza, arreta, ganora, burubide.

Esaerak: Ez ur, ez salda / Gazbaeko (gazgabeko) / Epela / Pattala / Xoxoa (sustantzi gabeak)

SUSTO(A. Erabilkera: sustatze, sustatu, sustakor, sustagarri, sustoz, sustotik, sustoka, sustatzaille, sustatuazi (sustatuerazi), sustaerazi, sustagaitz, sustoa eman, sustoa artu, izutze, larritze, ikaratze, bildurtze.

Esaerak: Sustotik ezta (ez da) galduko / Susto aundiik (aundirik) etzoon artuko (etzuan, ez zuan) (nasai izaera)

SUTONTZI(E. (Egur-ikatzaz sua egiteko tokia)

SUTU. (Asarrez su artu) Sutze, sukor, sutuerazi, suk (suak) artu, su ta gar jarri, bere onetik irten

SUZKO-ZEZEN(A. (Jai-giroko ikuskizuna). Esaera: Zezena dator goiko kaletik, sua dariola adarretatik

TA. Jantzi-ta, erantzi-ta, jota, itxuta (gari-lokarria), eskuta (eskutara)

TAA. (Tara) Ertzetaa, zearretaa, luzetaa, zabaletaa, zertaa?

TABAKO(A. Tabako-orrie, tabako-autse, tabako-usaie, erretzaille, pipa-artzaille, ziarroa (zigarroa), ziarro-purue, toxea (ontzia)

TABAKO(A. Tabakorri, tabakousai, erretzaille, puruzale

TABERNA(NEA. Erabilkera: tabernaa (tabernara), tabernako, tabernatik, tabernaik (tabernarik), tabernari, tabernakoi, tabernazale, tabernazulo, tabernagizon, tabernaz-taberna, tabernatxoa, ardangela.

Esaerak: Ez fiatu tabernako neskeekin (neskarekin) da abenduko oskarbiikin (oskarbiakin) / Aitte-semeek (aita-semeak) tabernan, ama-alabak jokuun (kartetan), sue poxpoloon (pizteke) da su-egurre basoon (basoan)

TABERNARI(E. Tabernaritza, ardo-saltzaille

TAJU(E. Erabilkera: tajutze, tajutu, tajutuuz (tajutuaz), tajutzeko, tajutzekotan, tajuz, tajuzko, tajutsue, tajukorra, tajudun, tajuiik (tajurik), taju oneko, taju gutxiko, tajubaeko (tajugabeko), tajuiik eza, maiña, artetsu, eskue

TAJU(E. Erabilkera: tajuz, tajuzko, tajutze, tajutu, tajutsu, tajuik (tajurik), taju baeko, tajuik (tajurik) eza, molde, maiña, ganora, artezi, gertatu, zuzendu, baliatu, bideatu (bideratu)

TAKAR(RRA. (Egoskorra) Erabilkera: takartu, takartzen, takarkeri, takartasun, takarraldi, takartuuz (takartuaz), takartzea (takartzera), takartzarra, zakarra.

Esaerak: Takarrontzi / Takarripurdi / Kaskala / Astapistolio / Kaskaillue / Astaputze / Astakirtena / Erdi-zorua

TAKETA(TEA. Taketak, egurtaketa, gurdi-taketak, zirrie

TAKO. Gutako, zuetako, jasotako, oiñetako, belarritako, amarretako

TAKOON. (Takoan-dakoan) Etorritakoon, ikusitakoon, erandakoon, eramandakon

TALAPALA(LEA. Talaburnie

TALDE(A. Erabilkera: taldeen (taldean), taldeko, taldera, taldetik, taldeka, taldetxo, giza-talde, artalde, oillo-talde, moltso, sail, pilla, samalda

TALDE. Jendetalde, beitalde, beortalde, txerritalde, oillotalde

TALENTU(E. Erabilkera: talentuz, talentuzko, talentutsu, talentudun, talentu aundiko, talentu gutxiko, talentu bagea (gabea), talentuik (talenturik) eza, azkarra, burutsue, buru argikoa, erozertaakoa (edozertarakoa)

TALOGILLE(A. (Baso-mutillak amalau-amabost urteko mutikotea jatorduak atontzeko erabili oi zuten)

TALUS(E. (Ixuria) Erabilkera: taluseen (talusean), taluste, talustu, talusetaa (talusetara), talusea (talusera) jo, taluse eman, epaie, etzana, txaplana, ixurie

TAMAIÑU(E. Erabilkera: tamaiñuz, tamaiñukoa, tamaiñuun (tamaiñuan), tamaiñura, tamaiñu onekoa, erdipurdiko tamaiñue, tamaiñu txikikoa, tamaiñu danetakook (danetakoak)

TAN. Lotan, bertsotan, neskatan, askotan, benetan, gaztetan, euritan, dirutan, lapurretan, egitan

TANGAILLU(E. (Gizatzarra) Aundi, luze, gizontzarra, emakumatzarra, neska-mutiltzarrak, umetzarra, tangelue, agea, tantaie, kankaillu, egundokoa, berebizikoa, berealdikoa

TANGAL(A. (Eiz-zakurren kollarea) Tanganilloa

TANGAL(A. (Erbi-eiza galeraziriko sasoian eiz-zakurrari kollarean zinzilikatzen zaio)

TANGAL(A. (Maratilla) Ate-tangala, erromara tangala

TANKERA(REA. Erabilkera: tankeraz, tankerako, tankeraa (tankerara), tankeratik, tankeraik (tankerarik), tankeratsuko, tankera artu, tankera eman, tankera oneko, tankera txarreen (txarrean), gorpuztankeratik, giza-tankera, tankerabaeko (gabeko), tankera gaiztoa, tankera txarra, tankera eskasa, itxurea

TANTAI(E. Egurtantai, pagotantai, aiztantai (ariztantai), eta abar

TANTAN(A. Erabilkera: tantanak, tantanka, tantanik, tantantxo, tanton, ttantton, euri-tanton, odol-tanto, esne-tantan, ur-ttantton, izerdi-tantaka, jario, txitxiñe, ixurie.

Esaerak: Koipe-tantonik baeko (gabeko) txerrie (koipe gutxiko zerria) / Ardo-tantanik eztet eran (ez det edan)

TANTAN(A. Tantanka, urtontan, euritantan, izerditantan, tanton, tantantxo, ittokiñe, txitxiñe

TAPAKI(E. (Oe-estalgarría) Tapakiik (tapakiak) (oazal, manta, izara ta abar)

TAR. Auzotar, erritar, Luistar, goiztar, berantar, oiñaztar

TARA. Tarratara, eskutara, irristara, sastara, purrustara, puntara

TARAZI. Ikustarazi, ibiltarazi, lotarazi, saltarazi, iguintarazi

TARI. Agintari, eiztari, ibiltari, errotari, errementari, pelotari, kantari

TARRAPATARI(E. (Beti prisaka, ta doan tokira garaiz iristen ez dana) Tarrapatan eon (egon), tarrapataako (tarrapatarako) gertu

TARRAS. Erabilkera: tarraseen (tarrasean), tarraseko, tarrasekoik (tarrasekorik), tarraska, tarraskako, tartarras, tartarraska, arrastaka, narraska, narrez, leraz

TARTAKA(KEA. Tartakadi, tartakaleku, pago-tartaka, saats-tartaka, kosti-tartaka, sastrapa, txaraka

TARTAKU(E. (Sendabelarra) Tartaku-ure, tartaku-salda, zapobedar, satorbedar

TARTE(A. Erabilkera: tartera, tarteko, tartetik, tartein (tartein), tarteka, tartetxo, tarteik (tarterik), tarte baten, tarte-marteka, lan-tarte, beaztarte, menditarte, ogi-bittartekoa, bienbittartekoa

TARTE. Ezpaintarte, beaztarte, begitarte, jendetarte, menditarte

TARTEKO(OK. (Tartekoak) Tarterikook (tartetikoak)

TASUN. Edertasun, maitasun, urritasun, gaztetasun, aunditasun, bakartasun

TATI. (Agindua ukatu) Tati ein (egin), agindu ta tati (eman ez), itze ukatu

TATIK. (Pluralean) Etxeetatik, bideetatik, illeetatik, begitatie (begietatik), ezipaiñetatik, Ameriketatik

TAZ. Nitaz, zutaz, gutaz, aietaz, dirutaz, jatekotaz, edaritzaz

TE. Jakite, ikuste, eitte (egite), esate, edurte, aizete, asete

TEA. Edurtea, gosetea, asetea, aizetea, gerratea, egurretea

TEAR. (Duda-mudan) Erostea, ixiltzea, esatea, etortzea, kantatzea

TEGI(E. Oillategi, erlategi, artegi, txerritegi, usategi, ta abar

TEGI. Saardotegi (sagardotegi), oillategi, artegi (arditegi), egurtegi

TEILLA(LLEA. Teillatu, tellaberritu, teillagintza, teilla erretze, teilleri, teillanausi, gaillurteilla, teillabizkar, teillaska, teillape, teillakasko, txintxiñe, ittokiñe

TEILLA-KOLORE(A. Gorri-illun, gorri-more

TEJO(A. Tejudun, tejogusto, gustotzar, lizungusto

TEKO. Jateko, ikusteko, ibiltzeko, esateko, eoteko (egoteko), gerrateko

TEKOON. (Tekoan) Jatekoon, ikustekoon, esatekoon, gerratekoon, gosetekoon

TEKOTAN. Ikustekotan, izatekotan, jutekotan (joaterakoan), ematekotan

TEMA(MEA. Erabilkera: temaz, temaatan, tematsu, temoso, temakor, temaldi, temakeri, temaiik (temarik), setakor, kasketaz, berekor

TEN. Jaten, eraten (edaten), ikasten, ikusten, ematen, esaten, jazten

TENPLE(A. (Aldarte) Tenpleen (tenplean), tenple ona, tenple txarrez, tenpladu, tenplaue (nasaie)

TENTATZE. Tentatu, tentari, tentaketan, tentaka, tentagarri, tentaaldi, tentatzaille, tentaerazi, tentabide, tentakizun, tentazio, tentatzen ez, zirikatze, axatze

TENTE(A. (Area) Erabilkera: tentetu, tente eon (egon), tente ibili, tenteik (tenterik), sudur-tentea, zutie, irtena.

Esaerak: Burue tente dama (darama) / Okotza tente dola (duela) / Okotza zutittu (ausartaz) / Ille-txutie

TENTEKO(A. Zutikoa, zutabea, zutarrie, gurdi-tenteko, lera-tenteko

TERA. Eutera (egutera), saietera, txarretera, besatera, martxantera

TERTULI(E. (Izketaldia) Erabilkera: tertuliin (tertulian), tertuliz, tertulialdi, tertulizalea, tertulia (tertulira), tertulitik, berriketaldi, esameska, txortxorkeriin (txortxorkerian), aiko-maiko, txikopleittoka, itzaspertzea

TI. Maasti, saasti (sagasti), lotsati, kezkati, bildurti, goiti, beeti

TIK/DIK. Etxetik, menditik, elizatik, igaztik, atzetik, azpitik, emendik, andik, gaindik, nundik?

TIKO. Albotiko (suaren enporra), mutiko, urrutiko, gaiñeatiko (gaiñeratiko)

TILLA. Maratilla, kutxatilla, erretilla, orkatilla, leiatilla, karretilla

TILLO(A. (Arbola) (Sendagaia) Tillogerri, tilloadar, tillo-osto, tillo-lora, tillo-ure

TINTA(TEA. Tintaz, tintatze, tintatu (arropak), tinta-mantxea

TINTARI(E. (Ikatz-saldatan bezturik zur-abeak lantzeko arotzak erabili oi du)

TIRA. Erabilkera: tiratze, tiratu, tirakor, tiraan, tiraka, tirakizun, tiratzaille, tiraerazi, tira ein (egin), tirei (tireari) eutsi, tirei (tireari) utzi, soka-tira (jolasa).

Esaerak: Tira, tira...! / Bear-tiraka (nagiak ateratze) / Anka-zaiñek tiratu (korrikaldia)

TIRAGOMA(MEA. (Aur-jostaillua)

TIRO(A. (Jolasa) Tiroka, tiro-otsa, platopuskatze, usoitze, galeperiltze, tiroz jo, tirozaparrada, tiro zartateko

TIRRI(E. (Gogoz, miñez) Erabilkera: tirriz, tirriin (tirrian), ttirri, tirritsu, tirrikor, ikustirri, erantirrie (edantirria), ezkontirriz, gogokin (gogoakin, gogoz), irrikatzen, miñez, egarriz, gosea.

Esaerak: Diru-gosez / Nerea neretzat, zurea erdibana (eskuratze-tirria)

TITARA(REA. (Jostunaren beazmuturrekoa)

TITAREA-BETE. . Esaera soilla) Titarea-bete ur, titarea-bete olio, ta abar

TITI(E. (Bularra) Titiko umea, titikin azi, titie artu, titiri utzi (artzeari utzi), titie kendu, titi-ziskue, uatsa, iraiñe

TO. Gizato, nagito, zurito, zakuto, zato (zaragito)

TOKAIO(A. (Izen berdiñekoak) Tokaiook (tokaioak)

TOKARRI(E. (Tokarako arri landua erdiz-erdi burni xerrarekin)

TOKI(E. Erabilkera: tokiz, tokiik (tokirik), tokitan, tokitaiño (tokitaraiño), tokiin-tokikoa (tokian-tokikoa), toki oneen (onean), toki txarreen (txarrean), tokiz aldatu, toki zabal, toki melar, toki gutxi, tokiik (tokirik) eza, illuntoki, perratoki, orritokie (abereen jan zorroa), dantzatoki, leku

TOKI. (Aurrizkia) Tokitan, tokitaa (tokitara), tokitatik, tokitaiño (tokitaraiño), tokitandik, tokion, tokitxar, ez-toki

TOKI. Jolastoki, urtoki, izoztoki, atseintoki (atsedentoki), batzartoki

TOKOTORREN. (Aur-jolasa)

TOLARA(REA. (Sagar-patsa estutzeko prentsa)

TOLESTAU. (Tolestatu) Erabilkera: tolesten, tolestu, toles, toleskera, toleskor, tolesketan, tolesgarrie, tolesterazi, tolestzaillea, izara tolestuuk (tolestuak), erropak tolesketan, alotz artu, azpille artu

TOMATE(A. (Barazkia) Tomate landara, tomatekinten, tomate lasto, tomate osto, tomatelora, tomateale, tomatetxorten, tomate azi, tomatemakilla, tomate-pote

TONGO(A. (Apostuan azpi-jokua) Tongo ein (egin), tongogillea, tongoa eiñerazi (egiñerazi), tranpa ein (egin), azpi-jorrea

TONTO(A. (Leloa) Erabilkera: tontotzen, tontotu, tontotuta, tontoaldi, tontokeri, tonto-usai, tontogie, tontoxeo, txontotxoa, tontotzat, tontotuazi, tontona ein (tontoarena egin), erdi-tontoa, tontotzar, tontotik ez, leloa, zozoa, ergel.

Esaerak: Zapero / Zozolo / Mozolopintto / Tontolapiko

TOPEKA. (Aari burruka) Topeketan

TOPEZ-TOPE. (Aurrez-aurre elkar jo)

TOPO. Topatze, topatu, topo ein (egin), alkar jo, trikitx, topeka (aari-jokua)

TORRARA(REA. (Iñautaroko gozokia) Torrarak

TORRE(A. Erabilkera: torretze, torretu, torreko, torrera, torretik, torreik (torrerik), torremutur, eliz-torre, kanpandorre, torretxo, laiño-torre, odei-torre, torre-txori

TORTIKA(KEA. Erabilkera: tortikaz, tortikatze, tortikatu, tortikaik (tortikarik), lokatza-tortika, erdoi-tortika, kostra, zeta, zapanarrue, troskea

TORTILLA(LLEA. Arrautza-tortilla, perretxiko-tortilla, patata-tortilla, ta abar

TORTOLOXKETAN. (Nesken-jolasa)

TOTEL(A. Erabilkera: Iztotel, totelka, toteldun, toteltasun, mingain-lotue, tartamutue, asmatueziñe, izmotela

TOXA(XEA. (Tabako-zorroa, ta txanponak gordetzeko ere erabili oi da)

TRABA(BEA. Erabilkera: traban, trabatze, trabatu, trabatik, trabaik (trabarik), trabakor, trabaako (trabarako), trabakizun, trabagarri, trabatuerazi, trabatzaille, trababide, eztarriko trabea, katiatu, enbarazo, trango.

Esaerak: Sasiin (sasian) trabatu (ezkon-itzak eman) / Txakurrek trabatuta (umetze)

TRABES(A. (Apostuetan jokaera) Trabeseen (trabesean) jokatu, irabazi, galdu,...

TRABES. Erabilkera: trabeste, trabestu, trabeska, trabeskatu, trabesetaa (trabesetara), trabesea (trabesera), zeartatu, biurrika ibili

TRAILLA(LLEA. (Abarka lokarria) Traillak, traillagintza, traillabiurtze, trailla, ezkerbiurtze, traillagille, traillabeltxak (artille beltxakin egiñak)

TRAKETS(A. (Moldakaitza) Erabilkera: trakesten, trakeskeri, traketsaldi, idiabagea (ideiagabea), moldebagea (moldegabea), maiñabagea (maiñagabea).

Esaerak: Traketsondo / Traketsipurdi / Trakestzarra / Baldarrontzi

TRANGA(GEA. (Liñu lanketarako lanabesa) Trangatze, trangatu, trangaketan, trangatzaille, trangari, zapintze

TRANGA(GEA. Ate-tranga, ate-trangero, atelanga

TRANGO(A. Mailla, koska, zuloguna, potolouna (potologuna)

TRANPA(PEA. Erabilkera: tranpaz, tranpatan, tranpazkoa, tranpatsue, tranposo, tranpaik baekoa (tranparik gabekoa), tranpaik eza, txori-tranpea, sagu-tranpea, zepoa, sataola (sagu-tranpa)

TRANPAL(A. (Ganbaratik ukuillura jatenak botatzeko zuloa)

TRANPAL(A. Sapalda, apala, arasa, tranpalgain, tranpalpe, tranpaleta (toki-izena)

TRAPALARA(REA. (Trapalada) Trapala, ostokoa, ostondokoa

TRAPU(E. Trapuz, ontzi-trapu (garbiketarako), esku-trapu (leorgarri), gaztai-trapu (artzaiak darabil), erre-trapu (sendagaia), trapuzar, trapubitzaille.

Esaerak: Trapukeri / Aitte trapue ta semea trapuzarra (maltzurkeria)

TRASKIL(LLE. (Ezikeraz landu gabea) Traskilkeri, traskiltasun, traskillaldi.

Esaerak: Traskillusaie / Traskillondo / Takaillue / Astokoa

TRATALARI(E. (Sal-erostea)

TRATU(E. Erabilkera: tratuuk (tratuak), tratuun (tratuan), tratuz, tratubide, tratabide, tratalari, tratue ein (egin), tratue ukatu, tratue ausi, tratu on, tratu txar, tratuik (traturik) eza, etxe-tratu, ixil-tratu, saldu-erosi.

Esaerak: Trikili-trakulue (tratalaria) / Bientzat tratu onik ez (bietan bat galtzaille) / Tratue-tratu (itzak bete)

TREBE(A. (Gai) Erabilkera: trebetzen, trebetu, trebetasun, trebez, trebeik (treberik), erozertaako (edozertarako) trebea, trebetasun gutxikoa, argie, maiñatsue

TREBE(A. Trebetzen, trebetu, geroz trebego (trebeago), atrebittue, ganoratsue, maiñakorra, eskuonekoa

TREBERA(REA. (Gelatzerako zinzilikakoa) Neskame nagi, neskame alper

TREN(A. Trenez, trenea (trenera), treneko, trenetik, trenik, trenbide, trenkara (trenkada), trenan (trenaren) otsa, trenez ibili, trenez jun (joan)

TRESNA(NEA. Tresna zar, tresneri, trikimaillu, trepetxu, traste

TRIKILI-TRAKULU(E. (Ajolagabea) Trikili-trakuluz, trikili-trakuluka, saltseroa.

Esaerak: Ao-zurie / Utseen (utsean) erosi ta saldu / Kaskala

TRIKIMAIÑA. (Artezia) Trikimaiñaz, trikimaiñak, trikimaiñatsu, trikimailluz, maiñatsu, egokie

TRIKITX. Trikixtu, trikiste, trik, triki, topo, topeka

TRIKU(E. (Piztia) Trikukuma, trikuaapi (trikukabi), trikuarantzak, trikunarru, trikusalda (sendagaia), trikujana

TRINGO(A. (Lurra) Tringotze, tringotu, elkortu, goortu (gogortu), zapaldu, zekentasun

TRINIDADE. Santu-Espiritu, aldakorra, gorputz aurreko igandea

TRINTXA(TXEA. Trintxa kirten, trintxa ao, trinxa-mazo, ezten-melarra

TRIPA(PEA. (Sabela) Erabilkera: tripaan, tripaa (tripara), tripaako (triparako), tripako, tripatik, tripatatik, tripautsik (baraurik), tripaz, tripatsu, tripaundi, tripa baeko, tripa-zulo (jan-zaartua), tripatzar, tripek irten, tripa-bete bat, tripakara, tripaz-gora, tripoztu (gosez zipoztu), tripa-min, tripakomin, tripa-barru, tripazal, tripaki, tripotx, tripa-larri (bota-larrie), sabelaundi, sabel zorro, sabela bete, sabelguna.

Esaerak: Tripa-zorrik / Tripak orroiz (gosez) / Tripaundittuta (aurdun) / Tripa uts / Tripa-zaku / Tripazai / Tripontzi (jale on, salo) / Tripak etaako diat! (aterako dizkiat) (asarrebide) / Tripak bota bearrez (parrez eta nazkaz) / Tripa-truke (sarigabeko morrontza)

TRIPAKI(K. (Tripakiak) Bei-tripakik, txerri-tripakik, ardi-tripakik

TRIPAMIN(ÑEK. Tripamiñez, tripakomin

TRIPAONTZI(E. (Jana bakarrik ames duena) Tripazaku, tripazai, jatune, saloa

TRISKI-TRASKA(KEA. Triskillatze, triskillatu, triskildu, xeatu, austu

TRIXTE. Erabilkera: trixtea, trixtetze, trixtetu, trixtura, trixtealdi, trixtegarri, trixtetasun, trixteik (tristerik), trixtexeo, trixtego (tristeago), trixtetxo, trixtura bae (gabe), oso trixte, aurpegi-trixte, begi-trixte

TRONPO(A. (Aur-jostaillua)

TRONPOILLO(A. (Lodiguna) Erabilkera: tronpoillotze, tronpoillotu, tronpoillakorra, tronpoillotzarra, mordoilloa, opildu, moltsotu

TROPA(PEA. (Moltsoa) Oillo-tropea, txita-tropea, ardi-tropea, ta abar

TROSKO(A. (Zatia) Troskote, egurtrosko, arritrosko, lurtrosko

TRUK(E. Erabilkera: trukeen (trukean), trukatze, trukatu, trukakor, trukagarri, trukatzaille, trukaketa, trukaera, trukagai, truk ein (egin), diru-truke, esker-truke, tripa-truke, ogi-truke, eskuz aldatu, ordaiñetan, ordekotan, trukez-truke.

Esaerak: Buruz-buru trukatu / Txerrolkik (txerri-puskak) trukatu / Arrautzak trukatu (txitoak ateratzeko)

TRUKEN. (Kartetan)

TRUKEZ-TRUKE. Arto-azie trukatu, berantzai (legamia) trukatu, oillarran (oillarraren) arrautzak trukatu (oillarra duten oilloen arrautzak txitoak ateratzeko).

Esaerak: Katakuma trukean oillanda / Oillaloka trukez-truke oillanda-oillasko bikotea

TRUMOI(A. Trumoiak jo, trumoiots, trumoizartara, trumoilaiño, trumoitorek, trumoi-zaparrada, trumoieuri, odei, tximista

TSU. Euritsu, dirutsu, bizartsu, arritsu, indartsu, oaintsu (oraintsu)

TT. Zatittu, aundittu, berrittu, gorittu, biurrittu, aitte, maitte

TTAKARA(REA. (Takada) Ttakatekoa, ttakaraz, ttakaraka, ttakateko-ots, biozttakara, odolttakara, pultsue

TTARRAPATTA. (Beazmuturraz atera oi dan otsa) Ttarrapattaz, ttarrapattaka, ttarrapatta-ots

TTEA. Ereittea, irittea, konbittea, beargittea (kaltea), langittea

TTIRIPITTIN(ÑE. Izjario, itzontzi, txortxorra, geldigorra, ipurtariñe

TU. Leortu, aspertu, oeratu, atxurtu, uxartu, ausnartu, lertu

TUN. Astun, akastun, eraztun, jatun, iztun, jostun, eratun

TUNTUN(E. (Ixilkoia, motela) Erabilkera: tuntuntze, tuntundu, tuntunkeri, tuntunaldi, tuntuntzar, tuntunik, odolbaeko (odolgabeko), gazbaeko (gazgabeko), xoxoa, zozonga (emakumezkoa)

TUPAKA. (Satorra lurra uxarka) Satorra jotzen, satorrak uxartuta

TUPIN(ÑE. (Azta biko ontzia) Tupiñaundi, tupintxo, topiñe, saar-tupiñe (sagar-tupiñe), iruankako tupiñe.

Esaerak: Tupintzarra / Tupinkeri (berekoi, itxia)

TURA. Erratura, lotura, itxitura, zimurtura, trixtura, juntura

TURROI(A. (Eguberriaroko gozokia)

TURTUKOI(A. (Errotaren ur-karrama)

TUTIK. (Ezerez, baterez) Tutik esan ez, tutik jakin ez, txintik, mixtik, mutu

TUTU(E. Tutu otsa, turuta, adar-ots

TX. Lardatx, perkatx, pitotx, baldratx, garratx (garratz)

TXAKIL(LLE. Txitxille, txilibitue

TXAKOLIN(ÑE. Txakolin orie, txakolin gorrie, txakolin-maatsa

TXAKUR(RRE. Txakurrek, txakurrarra, txakurreme, txakurrama, txakurkuma, txakurtxiki, txakurtxo, txakurtzar, atetxakur, arratoitxakur, arditxakur, eiztxakur, epertxakur, erbitxakur, basaurdetxakur, Txakurtegi (toki-izena), txakur-ille (gogorra), txakurbedar, txakurkorotz, txakurgaitz, txakurzaunka, txakur-urruma, txakurrek kask, urtxakur, txakurnarru, txakurramorratu.

Esaerak: Txakurre puztu (zatoa) / Jantxakurre (ankabikoa) / Txakurren ipurdin pasa (lotsagabekeri) / Txakurrenak esan (gaizkiesate) / Txakurre bota (aurpegi eman) / Txakurraundi, txakurtxiki (txanponak) / Txakurrek oiñutsik

TXAKUR-AMORRATU(E. Amorrugaitze, amorratuta

TXAKUR-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

TXAL(A. (Beiaren umea) Txalurruxa, txaliixko (txalidizko), urtetxala, txalorroj, txalgizen (aragitarako), txalbixkik, txalgintza

TXALDAN(A. (Buruz ariña) Erabilkera: txaldantzen, txaldandu, txaldanaldi, txaldantasun, txaldankeri, txatxala, txepela, epela

TXALEKO(A. Txaleko-poltxiku, txaleko-botoi, txalekoko erlojue

TXALMA(K. Zaldi-txalmak, txlamagille, trepetxuuk (trepetxuak), erramalak

TXALO(A. Erabilkera: txalotze, txalotu, txaloz, txaloka, txalogarri, txaloaldi, txalo zaparrara (zaparrada), txalo jo, txalo ein (egin), txalo ots, txaloz artu, txalo-txalopin (aurrei)

TXAMARRA(RREA. Txamarrotea, txaketea, txamarra-poltxiku, txamarra-botoi, txamarra barren, txamarraluzea, jinpoia, jakatxoa (aurrenari)

TXANDA(DEA. Erabilkera: txandan, txandaka, txandatze, txandatu, txandaik (txandarik), txanda ein (egin), txandea eskatu, txandea artu, txandan-txandan, esku-txandan (eskutik-eskura)

TXANKLO(A. Txanklok, txankolok, txanklogille

TXANO(A. (Buru-estalkia)

TXANPON(A. Dirutxanpon, txanponzar, txanponik

TXANTXA(TXEA. Erabilkera: txantxaz, txantxatan, txantxetako, txantxaik (txantxarik), txantxa bae (gabe), erdi-txantxatan, broman, zirikatze, adarjotze

TXANTXANGORRI(E. (Txoria) Txantxangorrikuma, txantxangorri aapi (kabi), txantxangorri arrautzak. Esaera: Kuku-iñude (kukukuma txantxangorriak azi oi du)

TXAPEL(A. Erabilkera: txapeldune, txapeltzarra, txapel-ubela, txapel-mototsa, txapel beltza, txapel gorrie, txapel txurie, txapela jantzi, txapela erantzi, txapela kendu

TXAPELA-BETE..

Esaerak: Txapela-bete diru / Txapela-bete gezur

TXAPITULU(E. (Teillatuko atakaren estalkia)

TXAPLATA(TEA. (Leenari zatia geitu) Txaplata josi, txaplataka josi (arropa zulatuari arabakia josi), arri-txaplatak, edur-zaplatak, eraskie, pusketea, sopitea (oiñetako zulatuei narru-zatia), arabakie

TXAPRAX(KA. (Arri xabalari urgaiñean saltarazi)

TXAR(RRA. Erabilkera: txartze, txartu, txartuuz (txartuaz), txarraldi, txarkeri, txarrik, txarrak, txarrago, txarregi, gaiztxarra, oitura txarrak, itxura txarreko, pentsakizun txarrak, aize txarrak artu (burutamenak), gogo txarrez, txartu bae (gabe), txarrea jo (txarrera jo), oso txarra, txarrena, txarrenetakoa, ezin txarragoa, txarxeo, gaiztoa, biurrie, deabru.

Esaerak: Bide txarretan / Begi txarretik ikusi

TXAR. Gizatxar, aulkitxar, txitatxar, katutxar, bidetxar

TXARA(REA. (Tartakadia) Txaraka, txaraegur, pagotxara, aitzxara, gaztaiñatxara, txaramotz, txarasail, sastrapadi, ondagai, kirtengai, biurkai

TXARA(REA. Txaradi, txaraka, txaraegur, txaralarri, txaramotz, pago-txara, aitz-txara (aritz-txara), gaztaintxara, pagotxaraka, aitzxaraka, Ogi-txara (toki-izena)

TXARRANTXA(TXEA. (Beien orrazia)

TXARRANTXA(TXEA. (Liñu-orrazia) Txarrantxatu, txarrantxari

TXATILLOI(A. (Biribil-neurkia)

TXATXU(E. Erabilkera: txatxutze, txatxutu, txatxukeri, txatxualdi, zipuzkeri, kaxkala

TXATXUELA(LEA. (Iltze buruxabala) Txatxuelak, txatxuelaz josi, txatxuela arrasto, txatxuelaburu, txatxuelamutur

TXE. Ementxe, ortxe, antxe, bertantxe, oaintxe (oraintxe)

TXEK. Onetxek, orretxek, aretxek, oitxek (oietxek), otxek, aitxek (aiek)

TXEPEL(A. (Ganorabakoa) Erabilkera: txepeltzen, txepeldu, txepeltasun, txepelkeri, txepelaldi, txepelago, txepelegi, txepel utse, gazgabea (gatzik-gabea), txepeltzarra.

Esaerak: Txepelontzi / Txepelondo / Txepelipurdi / Ez ur eta ez salda (urepela) / Ez gatz eta ez pipar (xoxoa)

TXEPETX(A. (Txoria) Txepexkuma, txepetx aapi (kabi), txepetxarrazak

TXERRETEGI(E. Txerritoki

TXERRI(E. (Aberea) Txerriaardi (emea), txerriordots (arra), txerrapo (umetzeko arra), txerrigarbasta (erdipurdikoa), txerrigizen, txerrama, txerrikuma, txerritalde, txerri umealdi, esnetxerri, iraiñeko txerrikuma, gazurtxerri (artzaiak gazta-arroan eduki oi dituzte), txerritegi, txerriaska, txerrizale (saleroste dabillena), txerri-iltze, txerriltzaille, txerrikapatzaille, ezurtxerri (basoan ezkur sasoiaren dabillena), basatxerri (basaurde), txerrizil (ubelak koiputzen erabili oi da), txerrie irausi (umeske)

TXERRIKERI(E. Zikinkerri, iguingarri, zatarkerri, itxuskerri, berdakerri, nasaikerri, ta abar

TXERRILTZAILLE(A. Txerriltze, txerrilketa

TXERRIZALE(A. Txerrierosle, txerrisaltzaille

TXIDAR(RRA. (Abere-jana) Txidarlasto, txidarlora, txidarleka, txidarrale, txidarririn, txidar eze, txidarrondu, idarbeltx

TXIKI(E. Erabilkera: txikitan, txikitandik, txikitako, txikigo, txikigi, txikitxo, txiki-txikie, txikitzat, kaxkarra, gizontxo, mutikotxo, ume-txikie, ttattarra, txikerra, ttikie, mirriñe, ziztriñe, txatxarra, ñañaarra, kumea

TXIKITU. Txikitze, txikiketan, txiki-txiki ein (egin), egur-txikitze, arri-txikitze, xeatu, austu, apurtu

TXIKORI(E. (Kafe-naasgarria) Txikoribedar, txikoriatse, txikorioa

TXIKORI-BEDAR(RRA. (Zelai-belarra)

TXILIBITU(E. (Aur-jostaillua)

TXILIN(ÑE. Txiliñots, txilintxo, mezaerdiko txiliñe, txintxarritxo, kanpankilla, kanpantxilla

TXIMA(MEA. Erabilkera: tximak, tximatan, tximatatik (eldu), tximatsu, txima-luze, txima-arro, tximajario

TXIMISTA(TEA. Tximistaka, tximista-argitan, tximistek arturik (oso bizkor)

TXIMITX(E. (Zura jaten duen xomorroa) Pipie, tximitxek janda

TXIMU(E. (Piztia) Tximuar, tximueme, tximukuma, tximio. Esaera: Tximiona eitten (egiten) (edanak ukututa)

TXIN-TXIN. (Diru otsa) Txin-txin otsa, txin-txinka, esku-arte

TXINDORRI(E. (Txingurria, xomorroa) Txindurrik (txingurriak), txindurritzarrak, txindurri egodunek, txindorlur, txindorpilla, txindorri aapi (kabi), txindorri arrautza, txindurri-bidatxorra (bidetxidorra). Esaera: Txindorri muiñek (ez-gauza) (adibidez, jatetxe batean: - Zer daukazu jateko? -Txindurri muiñek!)

TXINDURRITZE. (Zain-sortzea) Txindurrittu, txindurrittuta

TXINGA(GEA. (Tarraserako enporrari sartzeko txirringildun ziria)

TXINGAR(RRA. Txinparta, su-gilba

TXINGAR-KOLORE(A. Gorrixka, gar-kolore, naranja-kolore

TXINGOR(RRA. Txingorrale, txingorzaparrada, txingorte, txingorraize, txingorlaiño, txingorra zurittu, txingorjoa, kaskabar

TXINPARTA(TEA. Su-txingar, su-gilba, txingar, ñirñira

TXINPIN(ÑE. (Txoria) Txinpinkuma, txinpin aapi (kabi), txinpin arrautzak

TXINT. Txintik, txintaka, txintara (txintada), txistara (txistada), txintik bae (gabe), txintik ez

TXINTA. Txintaz, txintik, txintaik (txintarik), txintik bae (itzik bae), txistik, tutik

TXINTXARGILLE(A. Txintxarrigintza, kanpangille

TXINTXARRI(E. Erabilkera: txintxardun, txintxarots, txintxarmiñe, txintxar-uztaie, bei-txintxarri, beor-txintxarri, ardi-txintxarri, bildox-txintxarri, txintxarraundi, txintxarrerdikoa, txintxarritxoa, kanpantxilla, koskabillu (mando-zinzarriak).

Esaerak: Txintxarjolea (berri zabaltzaillea) / Txintxarrotsa (berrien zurrumurrua)

TXINTXILIK(A. (Zintzilik) Txintxilikatu, txintxilikario, txintxilikakoa, txintxiljario, ixei

TXINTXIÑE. (Teillatutik ixurtzen dan tantana)

TXINTXO(A. (Xuxena) Erabilkera: txintxotze, txintxotu, txintxotasun, txintxogi (txintxoegi), txintxoaldi, txintxokeri (eutsia), txintxoik (txintxorik), zintzoa, fiñe, gaitzik bagea (gaizbabea)

TXINTXUR(RRE. Txintxurdun, begi-txintxur, erlakazten

TXINTXURKAN. (Anka bakarka ibili)

TXIOZ. (Egaztien otsa) Txio-ots, txioka, txiolari, txitea txioz, txorie txioka, egabera txio-otsa, ta abar

TXIRBIL(LLE. Txiribirie

TXIRIKILKETA. (Garizumaldirako gazteen jolasa) Kalderonketa

TXIRLA(LEA. (Itxas-maskulua) Txirlak

TXIRRI-MIRRI. (Esku-lanak) Txirri-mirrika, txirri-mirriz, txirri-mirrik (txirri-mirriak), txirri-mirritan (txirri-mirrietan)

TXIRRINGILLA(LLEA. (Aur-jostaillua) Txirringillatan, txirringillari

TXIRRINKA(KEA. Gurdi-txirrinka, txirrinkarrasto, txirrinka-aska, txirringilla (zamak jasotzen ere erabili oi da)

TXIRTXILDU. Txirtxiltze, txirtxildue, erdi-txirtxilduun (erdi-txirtxilduan), erropa txirtxilduuk (arropa txirtxirduak), txirtxille dariela, zirdindu, lixtu

TXISTU(E. (Ao-ixuria) Erabilkera: txistu-botaka, txistue irintxi (irentsi), txistuz busti, txistue dariola, txistu-jarioa, txistue leortu, txistue agortu

TXISTU(E. (Otsa) Erabilkera: txistuka, txistutan, txistu jo, txistu-ots, txistuz, txistuik (txisturik), beatz-txistue, ezpain-txistue

TXISTU(E. Txistusoiñu, txistulari, txistujole, txistu ta danbolin

TXISTULARI(E. Txistujole, ttunttun-jole, txuntxun-jole, txilibitari

TXITA(TEA. (Egazia) Txitaldi, txitalalde, txita koskorak, oillanda-oillasko (oillanda ote dan, oillasko ote dan, sasoi ortan), urri-txitak (urrillean jaioak), sasi-txitak (oilloak berekisa sasian atereak)

TXIXA-GORRI(E. (Bei-gaitza) Txixa-gorridun

TXIXA. (Pixe) Erabilkera: txixa ein (egin), txixagure, txixa-larriz, txixaz busti, txixaik (txixarik) ein (egin) eziñe, txixagiñeen (txixagiñean), txixa-sarrie, txixa-zarrastara (zarrastada), txixa-erreka, txixa-putzu, txixa-usai, txixa-leku, txixak erreta.

Esaerak: Txixa-jario / Txixa-ontzi (txixa-sarria)

TXIXARA(K. Bizioak (bizioak), bizio-txikik (bizio-txikiak), biziotzarra, txixara-bedarra (sendagaia)

TXIXARA(REA. (Lurreko xomorroa) Txixara lurre, txixara xea, txixaratzar

TXIXARA-BEDAR(RRA. (Sendabelarra) Bizio-bedar

TXO. Etxatxo, gizontxo, aurtxo, leentxo, geitxo, gutxitxo, melartxo

TXOFER(RRA. Txofertza

TXOKOLATE(A. Kokolo (aur izkeran), libra-txokolate, ontza-txokolate txokolatejana

TXOKOLATERO(A. Txokolategintza, txokolateri

TXOLIN(ÑE. Erabilkera: txolintzen, txolindu, tolintasun, txolinkeri, txoliñaldi, txoliñegie, txoliñagoa, txoliñez, txoliñik, txolintzeaño (txolintzeraiño), txolintxo, mikea, tuntune, lelea, motela.

Esaerak: Txoliñipurdi / Txolinontzie / Txoliñusaie

TXONDAR(RRA. (Ikatza egosteko su-estalia) Txondar-kargan (egur-pillaketa), txondar-egosten, txondar-egoslea, txondar-zuloa (lur-zabaldoa), txondar-usaia (gauaz ingurura zabaltzen duan usaia)

TXONKO(A. (Abereen izter-ezur ingurua) Txonko-ezur, txonko-salda, txonko-zopa

TXOR-TXOR(RRA. Erabilkera: txor-txorreen (txor-txorrean), txor-txorka, txor-txorkeri, txor-txorregie, ixildu eziñezkoa, kontu-kontarie.

Esaerak: Itzontzie / Pol-politturrie / Berrikatillu

TXORI(E. (Egatzia) Txorikuma, txoriluma, txorikantu, txoriaapi (txorikabi), txori arrautzak, txori-zirin, txoritzar, txoritxiki, txoritxo, txori-ezti, txori-maats, eulitxori, arbiazixori, eliztxori, ta abar

TXORI-BURU(E. (Zentzugabea) Txori-burukeri, arinkeri, aizekeri.

Esaerak: Buruariñe / Txoro-aizea / Erdi-txoroa / Kaxkariñe / Putzontzie / Aize-errota

TXORIEZTI(E. (Kerizenporrak botatzen duan lika)

TXORIMAATS(A. (Basalandarea) Basamaats

TXORIMALO(A. Txorimalotu, txorimalokeri, txorizugarri, bildurgarri

TXORO(A. (Aizetsua) Erabilkera: txoratze, txoratu, txoroaldi, txorakeri, txorotasun, txoratuerazi, txoratzen, txoratuta, erdi-zoroa, txoroonak ein (txoroarenak egin), txoroaizea.

Esaerak: Egoiaizea baiño ariñagoa / Buelo ainbat pixu ez

TXORRO(A. Itturriko txorroa, pitxar txorroa, kafetera txorroa, txapela txorrotuta, arto-orrie txorrotu (bero aundiaz)

TXORRO-MORROKETAN. (Mutil-koskorren jolasa)

TXORROTX(A. (Agindu naikoa) Moko-txorrotxa, mokotea, iritzikoa, garbastea

TXORTEN(A. Saartxorten (sagartxorten), keizatxorten (keriztxorten), madaritxorten, pikutxorten, da abar

TXOTX. (Suerte) Txotx ein (egin), txotxa etaa (atera), txosketa, zotz ein (egin)

TXOTXOLO(A. (Gizonezko kaskariña) Txotxolotzen, txotxolotu, txotxoloaldi, txotxolokeri, txotxoloputze, txotxoa, txoroa, ariñe, kaxkala

TXUKUN(E. Erabilkera: txukuntze, txukundu, txukuntasun, txukunketa, txukunkera, txukunkeri, txukunaldi, txukuntzaille, txukunik, txukuntzat, txukunerazi, txukunzale, txukundade, txukindura, txukunago, txukunegi, txukuntxo, txukunxeo, txukundu bae (gabe), txukun jantzita, txukun ibili, etxainguru txukune, txukun-txukun, txukungaitz, apain, garbiketa, kurioso

TXULARAN. (Aur-jolasa)

TXULEATU. Txuleatze, txuleakoi, txuleakizun, txuleabide

TXUN-TXUN(E. Txun-txunsoiñu, txun-txunjole, txun-txungille, ttunttune, danbolinsoiñu, txabolinsoiñu, atabalari

TXUPATU. Erabilkera: txupau (txupatu), txupatze, txupaka, txupagarri, txupakizun, txupetea.

Esaerak: Beatzak txupatu (ustekabea) / Ezurrek txupaka (jatordu motzaren adierazpena) / Mukik txupatuaz (mukiak txupatuaz) (ganorabaeko egoera)

TXURKA(KEA. (Gaztagintzarako ooltxo)

TXUTXERI(E. Txutxeritan (txutxerietan), ez-gauza, uskeri, utsen-urrengo (utsaren-urrengo), txitxi-pitxi, zirzilkeri

TXUTXU-MUTXU(UN. (Ganoragabeko izketak) Txutxu-mutxuz, txutxu-mutxuka, berritxukeri

TXUTXURRUTXU-EZTUL(E. (Aurtzaroan)

TZA. (Bizibidez) Argintza, artzantza, morrontza, ezkontza, labrantza

TZA. (Ugaritasuna) Dirutza, euritza, laiñotza, arritza, askotza

TZAI. Artzai, itzai, auntzai

TZAILLE. Saltzaille, bitzaille, artzaille, asmatzaille, zorroztzaille

TZAKA. Eltzaka, beltzaka, pultzaka, balantzaka, arrantzaka (astoa)

TZAKO. Amatzako, semetzako, neretzako, zuretzako, danontzako

TZALE. (Zale) Arrantzale, euskaltzale, abertzale

TZAR. (Larria) Gizatzar, umetzar, sugatzar, arritzar, basaurdetzar, sutzar

TZARO. (Aro) Aurtzaro, zartzaro, zurtzaro, alarguntzaro, umetzaro

TZAT. Ontzat, txartzat, nagitzat, lapurtzat, elizkoitzat, zorotzat

TZAZ. Egitzaz, angotzaz, kanpotartzaz, donostiartzaz, aberastzaz

TZE. Agintze, ekartze, azitze, gizentze eukitze (edukitze), jaiotze, iltze, zaartze, urritze, ugaltze

TZEA. (Tzera) afaltzea (afaltzera), ibiltzea (ibiltzera), ugaltzea (ugaltzera)

TZEKO. Artzeko, agintzeko, gastatzeko, gordetzeko, aldatzeko

TZUK. (Tzuek) Norbaitzuk, nortzuk?, zeintzuk?, batzuk, zerbaitzuk

UBEL(A. Ubelak, abarka-ubelak, botin-ubelak, zaldi-ubelak, uztar-ubelak, txintxa-ubela (zaldizkoen zama-lokarria), jostubela

UDA(DEA. Erabilkera: udaan (udaran), udako, udatik, udaako (udarako), udaik (udarik), udate, udaldi, udasasoi, udaro, udalen, udamuga, udazaleek, udagarai

UDABERRI(E. Udaberriko, udaberritik, udaberrira, udaberrirako, udaberriro, udaberriin (udaberrian)

UDAZKEN(A. Udazkeneko, udazkenera, udazkenetik, udazkenarte, udazkeneaiño (udazkeneraíño), udazken giro, udazkenik

UGAL(A. Jostuela, ugalezko, zaldi-ugalak, gerriko-ugala

UGARI. Erabilkera: ugarie, ugarittu, ugaritasune, ugaldtu, ugalmena, ugarigi, ugarigo, ugaritxo, ugarixeo, ugarixamar, laiñoak (laiñoak) ugaltzen, lapurrek ugaldtu, ugaritasunik eza

UGATZ(A. (Bularra) Erabilkera: ugatzekoa (aurra), ugatza eman, ugatza artu, ugatz-etorrera, titie, iraiñe

UGATZ(A. Bularra, titie, ugazama, ugatz-iraiñe (ixuria), bular-ama

UKABIL(LLE. Erabilkera: ukabilleen (ukabillean), ukabilleko, ukabilletik, ukabillea (ukabillera), ukabilka, ukubilkara, eskubiko ukabille, ezkerreko ukabille, ukabillez jo, ukalondo

UKALONDO(A. (Luzerako neurria) Bostukalondo, amar ukalondo, ta abar

UKITTU. Erabilkera: ukitze, ukigarri, ukierazi, ukibera, palast ein (egin), erasan, biundu (bigundu), errukittu, sentikor, biozbera

UKO. Erabilkera: ukatze, ukatu, ukatzaillea, ukagarri, ukatuuz (ukatuaz), ukatzeik (ukatzerik), ukaerazi, uko ein (egin), itze ukatu, zorra ukatu, ezeztatu, ezezkua eman, ezezko borobille eman

UKUILLU(E. Erabilkera: ukullun (ukuilluan), ukuillura, ukuillurako, ukuillutik, ukuilluik (ukuillurik), ukuilluzulo (barnean), tegi

UKUTU. Erabilkera: ukutue, ukutze, ukutzeko, ukutzea (ukutzeria), ukutzeik (ukutzerik), ukutuka, ukuketan, ukutzaille, ukibera (sentikor), ukigaitz, ukututxo, ukutu baik (barik, gabe), azken-ukutu, azal-ukutuka (bukaera).

Esaerak: Biotzen ukutu (barne-kezka, kupira) / Zaurin (zaurian) ukutu (min eman)

UME(A. (Aberekuma) Erabilkera: umetze, umetu, umez aurreratuta, umetan geldittu ezinda, umetaako (umetarako), umegintzan, umesarrie, umealdi, umetalde, ume-eske, umetoki, bi ume ein (bixkiak egin)

UME(A. (Aur) Umetu (aur biurtu), umetasun, umekeri, umearo, umetan, umegarai, umetxiki, umetxo, ume-koskorretan, zapiitako umea (zapietako aurra), ninie (aurren izkeran), ume-gorri (aurtzaro), ume zalea, ume-zaie, aur, aurdun, ume-astunduta (aurreratua), aurgintza

UMEIL(LLE. (Umea galdu) Ume-botatze, ume-botea, ume-galtzea

UMEKAI(E. (Azia) Izurratze, ernaltze, umetze

UMESKE. Umeskealdi (beiak), arkeraldi (ardi ta auntzak), igelaldi (zaldizkoak), irausaldi (zerriak), altaaldi (zakurrak)

UMEZAI(E. Umezaitzen, umezaitzan, umezaitzaillea

UMIL(LLE. (Apala) Erabilkera: umiltze, umildu, umilkor, umiltasun, umildade, umilgarri, umiltxo, umiltxeo, umillago, umillegi, umillik, otsana, txotille, biune, gozatsue

UMO. Umotze, umotu, umoaldi, eldu, zimeldu, biundu (bigundu), ondu, zartzaro, saar (sagar) umotuk (umotuak), gatzaiña zimelak, gizon eldue

UMORE(A. (Abere-gaitza) Umorea sortu, umorea lertu (zorne aunditua da), odola goortu (gogortu), aize txarra

UMORE(A. Erabilkera: umoretsu, umorekor, umorez, umoreko, umorealdiin (aldian), umore on, umore txar, gaitaz, gaitaako (gaitarako), gaita bae (gabe)

UMOTZE(A. (Zartzarora) Umotzen, umotu, umoaldi, eldue, edadekoa, zaartasun.

Esaerak: Bigarren umea / Ume jaio ta ume biurtu

UMOTZE. (Zartzaro) Umotzen, umotu, umo-aldie, eldue, edadeko

UNA. (Guna) Zearruna, zabaluna, bustiuna, uruna, lurruna, etzanuna, zapaluna, belununa

UNARA(REA. (Unada) Unaraka (unadaka), lurrunara (lurunada), ur-unara (ur-unada)

UNTZ(E. (Aien-sastrapa) Untzaien, untzosto, untzlorra, untz-pipita

UPARA(REA. (Upada) Uparaka (arnas-estua)

UPATS(A. Erabilkera: upatsak, opotsak, upatsak bota, upatsak etaa (atera), upatsaldi, opots-botaka, aizeek bota

UPEL(A. Saardo-upel (sagardo-upel), ardo-upel, upelgille, upel uztaiak, barrikoa

UPELGILLE(A. Upelgintza, barrikagille

UR(E. Erabilkera: urtza, uraldi, urtsu, uretan, urjaren, urgeldi, urputzu, ur-iztinga, ur-leku, uruna, ur-bittu, ur-tanton, ur-pitxe, ur-bolara (ur-bolada), urnear, ur-jario, ur-punpuillek, ur-parrasta, ur-salto, ur-zipriztin, ur-pultzea, uramille, ur-jarena (errota lanean asteen botatzen duen ur-mailla), ur-erreten, uraska, urontzie, urgaiñeen, urpeen, ur-mea, ur-magala, ur-mailla, ur-zikin, urarre (lurkoloretua), urleku, ur-garbi, ur-fresko, urotza, urbero, urirakin, urepel, urgeza, urgazi, metalure, urbeltza, aitzure, uatsure, lapitzure, erreka ur, itturiko ur, itxasoko ur, uraunditu (ase), ur-sastal, urardo, uresne, edur-ure, izotz-ure (izoztua), gatzure, ur-karreatzaille, ur-kurutza (erreka-adarrak, toki-izena), uragea, ur-bedeinkatu, lexi-ure (lexiba egosteko), ur-zaiñek, urek bota (jaiotza aurretik), ur-zorroa (umearen tegia).

Esaerak: Urek errekan indar (uraren zale ez) / Ez ur eta ez salda (burubide gabea) / Urekin etzan eongo! (egongo) (erdi-moxkor) / Egarrik (egarriak) ittotzen da ure itturriin (iturrian) / Urek eramango balo (balu)! (madarikamena) / Urek ekarri ta urek eraman

UR-ZORRO(A. (Aur-zorroa) Ur-zorroa lertu

UR. (Urbil) Urreen (urrean), urretik, urreko, urreatze (urreratze), urreatu (urreratu), urreenik, urrea (urrera), ur-urreko, urtxo, urtxeo, urrik eman, gertuun (gertuan), ondoon (ondoan)

URA. (Nor, zer) Ura bera, ura ezkeo (ezkero), uraxe, uraxe ber-bera, ta abar

URAGA(GEA. (Bizkarrez urontziak erabiltzeko zurezko aga)

URARDO(A. (Ura ardo pittin bat eta azukrez gozatua; eguraldi beroakin edaten da)

URAUNDITU. Urasetu, ase, busti, blai ein (egin)

URAZA(ZEA. (Lur-urtsuetako azpi-zurixkadun orri zabaleko belarra)

URBITTU(E. (Azalarrotua) Erremindue, erregosie, puxildue, babea

URDABIL(LLE. (Abereen jan zorroa) Urdabille artu (bete), urdabille galdu (jeetxi, ustu)

URDABIL(LLE. (Urdailla) Erabilkera: urdabilleen (urdabillean), urdabilleko, urdabilletik, urdabillea (urdabillera), urdabilleko aizea, urdabil-betekara, urdabilleko miñe, urdabille lertu

URDAI(E. Erabilkera: urdai-giarra, urdai-gizen, urdai-azpiko, urdai-gaillu, irugiarra, urdai-errea, urdai egosie, urdai-koipe, urdai gaztue, urdai orittue, urdai-aska (gatzaska)

URDIN(ÑE. Urdintze, urdindu, urdinka, urdin-argi, urdin-illun, urdintxo, urdintxeo, urdin-urdiñe, begiurdin, kaskarra urdindu

URERRETE(A. Areka, urbidea, sumatitze

URKA-GURDI(E. (Enpor luzeak muturrak tarras erabiltzeko gurdia) Trongo-gurdie

URKATU. Urkatze, urkatzaille, urkatuerazi, urkamendi, urkabiur

URKI(E. (Arbola, sendagaia) Urkigerri, urkiazal, urki osto, urki ure, urkizti (toki-izena)

URKUILLU(E. (Tantai bikutza) Pago-urkuillu, piñu-urkuillu, aitzurkuillu (aritz-urkuillu), errekaurkuillu, bideurkuillu, iztarrurkuillu

URKUUTZ(A. (Ur-kurutza) (Erreka-kurutza, bi beso, bi adar toki berera ixurtzen diran tokia) Urkutza, urkuutzeta (toki izenak)

UROILLO(A. (Itxas-egazia)

URONTZI(E. Pitxar, pitxarko, antoxiñe, murkoa, basoa

URRATU(E. (Azal-urratua) Erabilkera: urratze, urratu, azka urratu, oiñetakoon (oiñetakoan) urratue, atzamarrez urratu, marraskatu.

Esaerak: Buru-urraka (ausnartze) / Bizitza urratu (azkeneratu) / Euzki urraeran (eguzki urrakeran, laiñapetik irteeran)

URRATU. (Urratze, urratue, urrakor, urratuguna, urraka, urraketa, urratuik (urraturik), urratzeko, urratzekotan, urraera, urratuerazi, urragarri, urratutxo, azalurratu, tarratara, puskatu, zatittu.

Esaerak: Ezta laneen (ez da lanean) urratuko (nagia) / Osasunekin (osasunarekin) urratu! (opazko esaldia)

URRE(A. Urremiña, urrebeta, urrezko, urregorri, ontzurre, urrebaiñu

URRE-KOLORE(A. Ori bizie, gar-kolore

URREN(A. Urteurren, amabosturren, beatziurren (bederatziurren), zortziurren, irurren, eriotzurren, jaioturren

URREN. Irurren, zortziurren, beatziurren (bederatziurren), amabosturren, urteurren, ezkonurren (ezkon-urte)

URRI(E. (Urrilla) Urriko, urrirako, urritik, urriraiño, urriezkerotik

URRI(E. Erabilkera: urritzen, urrittu, urritasun, urrialdie, urrigi, urrigo, urritxo, urrixeo, urrixamar, urriantzeen (urriantzean), eskas, eskasiin (eskasian), diruz urri, lana urrittu, gutxitu, ondartu, osta-osta, doi-doi

URRI. Jendeurri, lanurri, janurri, diru-urri, lourri, pentsu-urri

URRIN. Erabilkera: urrintze, urrindu, urriñeen (urriñean), urriñekoa, urriñea (urriñera), urriñetik, urriñeaiño (urriñeraiño), urriñeatu (urriñeratu), urrinduerazi, urriñago, urriñegi, urrintzen-urrintzen, urrintxo, urrintxeo, urrinxamar, urruti.

Esaerak: Urriñeko kanpaiak (zaratatsuak) / Urrutiko intxaurrek (intxaurrak) (askotan utsak) / Urriñago ta obe (amagiarreba) / Tokitan gabiltz / Lekutan dabil (oso urrutian)

URRITZ(E. (Urra, sastrapa) Urritz-torto, urritz-zior (zigor), urrizmakilla, urritzosto, urrizlora, urrale, urkaskal, ur-mami

URRIZIZA(ZEA. (Perretxikua)

URRUMA. (Txakur-karraxia) Urrumaz, urrumaka, urrumaots, urrumalari

URTARI(E. (Urte osorako uzta bildu) Errekusue

URTE(A. Erabilkera: urteek (urteak), urteko, urteen (urtean), urtetik urterako, urtezkerotik, urteero, urte osorako, urtebizbat, urteetaako (urteetarako), urte batzuk, urtebizbein, urtebitik, urte-erdi, urtebete, urtebetetze, urteurren, igazko urteen (urtean), jundanutreen (joandanurtean), datorren urterako, urtetsue, urtabea (emaitza), urtetik-urtera, urtebisustu (lau urtez beingoa), ez-urtea (uzta urriko urtea), urteberri, urtezar, urtesantue, urtemuga, bustiurte, leor (legor) urte, edurrurte, eun urteko, emezortzi urteko, ezkonurte.

Esaerak: Urtetxekorra (urtean beingo aitortza) / Ezkur urte, edur urte

URTEBERRI. Urtarrilla'ren lenengoa. Urteko jairik aundiñentxotzat artu oi degu. Esaera:"Urteberri, zorook (zoroek) igarri" (egun argia luzatzen)

URTEZAAR. Abendua'ren 31'garrena, Gabonzar ere izendatzen degu, bai-ta San Silbestre'tzaz ere

URTU. Erabilkera: urte, urketan, urtuta, urtzaille, urtzeik (urtzerik), urtu errez, urtu gaitz, urtuerazi, koipea urtu, argizaie (argizaria) urtu, edurre urtu

URTXAKUR(RRE. (Ur-leorreko piztia) Urtxala, igabera

URXOXO(A. (Ur-egaztia) Urxoxokuma

USAI(E. Erabilkera: usai ein (egin), usaie artu, usaikor, usaitsu, usaika, usaie bota, usaie zabaldu, usaie utzi, usaie dariola, usaitxar, usai gozo, izardi-usai, pattar-usai, usaindu, usairik artzen ez, usai baeko (gabeko).

Esaerak: Diru usaidun (aberatsa) / Usai onik ez (ezbearra) / Aker-usaie (gizaki andrezaleek)

USANDU(E. (Ustel zurrian) Usantze, usanduta, aragi usandu, arrautza usandu, perretxiku usandu, ustelusai, lizunusai

USKERI(E. Ezgauzea, txutxerie, txirrimirritan (txirrimirrietan), utseen (utsaren) urrengoa

USNA(NEA. (Abereen usaimena) Txakurre erbiin (erbiaren) usnan

USNA(NEA. (Susmoa) Erabilkera: usnea artu, usnatik, usnabageko (usnagabeko), usna gutxi, usnaik (usnarik) eza, usnaz baliatu, susmo, somatu, igarri, antzeman, barrendatu, barrentau

USO(A. (Egaztia) Etxe-uso, usakuma, usoar, usoeme, usategi, usaluma, usokurruka, usazirin, usoaapi (usokabi), uso arrautzak, pagauso, usatortola, uso eize, uso eiztari, usakie

USTE(A. Erabilkera: ustez, usteik (usterik), uste izan, uste izatea, uste izango, ustetan, uste bezela, uste ez-bezela, ala ustetan, uste osoz, uste danez, aundi usteko, uste okerra.

Esaerak: Usteek (usteak) alderdi bat ustela / Gutxien uste daneen (danean) / Uste ba'do ezpado / Ez bat eta ez bi / Zapla etorri... (ustegabeko etorrera)

USTEBAE(A. (Ustegabe) Erabilkera: ustebaeko (ustegabeko), ustebaeen (ustegabean), usteik bae (usterik gabe), ez-ustekoa, uste eztala (uste ez dala), ustebaik (ustebarik)

USTEL(A. Erabilkera: usteltze, ustelkor, usteldu, usteltasun, ustelbera, ustelgarri, ustelgaitz, erdi-ustel, ustelkeri (nagi), usteltzeako (usteltzerako), ustelik, ustelusai, egur-ustela, saar-ustela (sagar-ustela), lur-ustela (ongarria).

Esaerak: Ustel irten (ustekabea) / Usteek (usteak) alderdi bat ustela (zeaztasunik eza)

USTU. Erabilkera: usten, ustutze, ustuta, uster, usterakoan, utsik, ustuari (ustuerazi), ontzi utse, upela utsik, esku-utseen (esku-utsean), tripa-utsik, erdiutsik.

Esaerak: Barrue ustu (esanbearrekoak esan) / Poltxikuuk (poltxikuak) utsik (txanponik gabe)

USTU. Uste, ustutze, ustuta, utsik, ustuerrex, ustugaitz, uts-utsik, ustu ezinda, ustu eziñeko, ontzie ustu, ganbarea utsik, putzue ustu, pultxikue utsik, eskutsik, barrue ustu (ixillekoei jare)

UTS(E. Erabilkera: utsuna, uskeri, utsarte, utseitte, oiñutsetan, mankautsetan, burutsik, intxaur-utsek (mamirik gabeak), utseen-truk (utsaren-truk, doan), kendualde

UTS. Buruts, oiñuts, mankauts, kantzontzillouts, intxaurruts (mamirik gabekoa)

UTSE. (Garbian) Zidar utsezko, esneutse, egi utse, gezur utse, on utse, itz utsek, ur utsekin (baraurik)

UTSEEN. (Utsean) Eskerraldea (eskerraldera), eskertruke, debalde

UTSEITTE(A. (Okerra) Utseittez, uts eittekotan (egiterakoan), utseitte aundie, utseitte txikie, utseitte larrie, utseitteik bae (utsegiterik gabe), utsik ein bae (egin gabe), uts eman, gaizki eiñe (egiñe), kale ein (egin), uts eiñerazi (egiñerazi)

UTSIN(ÑE. Utsinka, utsiñaldi, utsinbera, doministikuz

UTZI(E. Uzte, utzitze, uztera, utziera, utzikeri, utzierazi, uzteko, uztekotan, uztezkero, utziik (utzirik iñor ba'da), aldebat utzi, berekixa utzi, erabat utzi, andragaiei (andragaiari) utzi, eranari (edanari) utzi, zorpen (zorpean) utzi, ta abar

UTZIE. (Zabarra) Erabilkera: utzitze, utzikor, utzikeriz, utzialdi, utzimainaz, samur utzi, utzierazi, nagie, ajolabagea (ajolagabea), narrasa, ardurabagea (arduragabea), zabarkeriz.

Esaerak: Utzin utzi (utzian utzi) / Atzeamordo (atzeramordo) / Berantarbie / Gaur biarko ta biar etzirako utzi (betirako utzi)

UXARTZE. Erabilkera: uxarren (uxarrean), uxartu, uxarketan, uxarkatu, uxarka, uxarraldi, uxarkarie, uxarlarie, txerri uxarlarie, basaurdeen uxarsaille, azkonarrak uxartuta, muturka

UXI(E. (Aitzakia, naia) Uxiin (uxian), uxira, uxiz, aberasteko uxie, eize uxiin (uxian), bazkari uxira

UXUAL(A. (Maats-patsaz egiñiko pattar lakarra)

UZKULU-MUZKULU. Uzkulu-muzkuluz, uzkulu-muzkuluka, duda-muda, erdipurdi, aitzakiz

UZKUR. (Kizkur) Uzkurtze, uzkurtu, soiñe uzkurtuta, kixkurtu, makurtu, okertu, kakotu, gorputze bittu (bildu)

UZTA(TEA. (Uztailla) Uztako, uztatik, uztarako, uztaraiñoko uztaezkeroztik, uztaezkerozko, uztaldirako, uztaroa

UZTAI(E. Uztaitze, uztaittu, girgillu-uztaie, txintxarruztai

UZTAO-BEDAR(RRA. (Sendabelarra, sorobelar-txarra)

Uztargille(A. Uztargintza, idi-uztarri, marko-uztarri, uztarbakarra

Uztarri(E. Uztartze, uztartu, uztargille, uztargai, uztargintza, uztarrileku, uztarsarie (itzaian irabazia), idi-uztarri, bei-uztarri, uztarbakar, marko-uztarri (luzeagoa), uztarraldi (uztar pareak), uztar-puntakoa (uztartuen lagungarria, geienbat astoa oi da), uztarganbela

Xamar. Aundixamar, gaztexamar, bizkorxamar, biurrixamar, einxamar (eginxamar), urrinxamar, naastuxamar

Xamar. Erabilkera: argi xamar, otz xamar, gutxi xamar, asarre xamartue, biurri xamarra, ta abar

Xamur(RRE. Erabilkera: xamurtze, xamurtu, xamurrea (xamurrera), xamurtasun, xamurretik, xamurgarri, xamurkeri, xamurrago, xamurregi, xamurtxo, xamurtxeo, xamur-xamur, xamurtuta, lan xamurre, aragie xamurtu.

Esaerak: Mari-xamur / Xamur-ontzi (nagia)

XAPI!. (Katuari alderandu dadin)

Xaxatze. (Zirikatu) Erabilkera: xaxatu, xaxatzaille, xaxalari, xaxaka, xaxakor, zirikatzaille, tentari, tentaka

XE. Auxe, orixe, uraxe, olaxe, alakoxe, olaxe, olakoxe, bezelaxe

XEE(A. Erabilkera: xeatze, xeatu, xeatuuz (xeatuaz), xeetasune, xeetuerazi, xeakorra, xeetuta, xeagaitz, arrixeea, alexeea, lur-xeaketan, austu, apurtu, triskillau (triskildu)

Xelebre(A. Erabilkera: xelebretu (geitxo edana), xelebrekeri (ipuia), xelebrexamarra (ala-olakoa)

Xentimo(A. Bi xentimoko, bost xentimoko, amar xentimoko, txakurtxiki, txakurraundi

Xingle(A. (Biguntasun) Erabilkera: xingletze, xingletu, xingletasun, xingletzat, maskaltasun, biun (bigun), makalkor

Xinple(A. Erabilkera: xinpletze, xinpletu, xinplealdi, xinplekeri, xinpletasun, xinplego (xinpleago), xinpleik (xinplerik), kuittadue, doontsue.

Esaerak: Xinpleontzie / Xinple-katillu / Xinpletzarra

XIO/XEO/TXEO. Geixio, gutxixio, aundixio, zutixio, goraxeo, azkartxeo

XIXTOR(RRA. (Barrabil gabeko arra)

XIXTOR(RRA. (Ez ar, ez eme dana)

XKA. Mordoxka, bidexka, ontzixka, luzexka, berdoxka, eltaxka, beltzaxka, lodixka

XKO. Arroxo, morroxo, baldraxko (baldarko), aundixko, prexko, sendoxko, idixko

XORRITU. (Landarea) Xorritze, gari-xorri, olo-xorri, arbi-xorri, erkin, nano

XOXO(A. (Egazia) Xoxoar, xoxoeme, xoxokuma, xoxoaapi (xoxokabi), xoxoarrautzak, xoxo kantue, ur-xoxo, arabaxoxo

XOXO(A. (Gazgabekoa) Erabilkera: xoxotu, xoxotze, xoxotasun, xoxoaldi, xoxokeri, eulie, txaldana, oilloa, ganorabagea (ganoragabea)

XTA. Gorrixta, orixta, txurixta, flakoxta, parraxta, zarraxta, irrixta, lapraxta

XUR(RRE. (Eutsia) Erabilkera: xurkerin (xurkerian), xurkeriz, xurren xur (xurrean xur), zurre, leorra (legorra), zaille, lukurre, zekena.

Esaerak: Esku itxikoa / Xurren (xurraren) poltseek (poltseak) bi zulo (sartu aiñean irten)

XUXEN(A. Xuxentasun, xuxen-xuxena, itz emanekoa, txintxoa, esanekoa, zuzena

Z. Gaue(z, aurre(z, barre(z, poze(z, miñe(z, oiñe(z, zaldi(z, trene(z, astelene(z, lege(z, giraumene(z (biaramone(z)

ZABAL(A. (Lodia) Erabilkera: zabaltze, zabaldu, zabaltasun, zabalera, zabaltzat, zabalkor, zabal-zabala, zabalago, zabalegi, zabaltxo, zabaltxio, zabalxamar, zabalgaitze, zabalkote, esku-zabala, biotz zabaleko, besook (besoak) zabalik, begiik (begiak) zabaldu, aurpegi-zabal, bularrarte zabaleko, paparra zabalik, aoa zabaldu, ao-zabalka, zabaletaa (zabaletara), zabalez, aseroa, lodiera.

Esaerak: Ateek (ateak) zabalik (edonun sarrera) / Luze aiñe zabal (motz eta zabala) / Kontu-zabaltzaille (berritxua) / Aitteek bittuala semeek zabaldu (aitak bildua semeak jalgi)

ZABALERA(REA. Erabilkera: zabaltasune, zabaletaa (zabaletara), zabalegie, zabalagoa, zabalduerazi, zabalgaitze.

Esaerak: Esku zabalekoa / Biotz zabalekoa (emankor) / Aozabala (berritxua)

ZABAR(RRA. Erabilkera: zabartzen, zabartu, zabartasun, zabarraldi, zabarkeri, zabarregie, zabarragoa, zabartxoa, zabartxio, zabarxamarra, narrasa, ardurabagea (arduragabea), zabarko, zabartzarra

ZABU(E. Erabilkera: zabuz, zabuka, zabu ein (egin), zabue artu (jokera artu), aurea (aurrera) zabue (gorputza okertu), kili-koloa, kulunkaz

ZABURRA(RREA. (Zaborra) Zaburrak, zaburraz, zaburratsu, zaburpilla, zaburratzea, zaburratokie, zaburraketan, anabasea

ZABURRA(RREA. Erabilkera: zaburraz, zaburratu, zaburreri, zaburrategi, zaburra toki, zaburraldi (sasia), zakarpilla, zarramarra, anabasa, zikinpilla

ZAI(E. (Buruko illeetako autsa)

ZAI(E. (Iriñari kentzen zaion galazala) Zai-larrie, zai-xea, zaitsue, arto-zaie, erretxilloia

ZAI(E. (Zaintzaillea) Oillozaie, mendizaie, saastizaie (sagastizaie), ta abar

ZAI. (Itxoiten) Erabilkera: treen zai (trena noiz elduko) / Bazkari zai / Meza zai / Erbi zai (eiztaria)

ZAI. Etxezai, gaixozai, atezai, umezai, orduzai, trenzai, artzai (ardizai), mandazai, bazkarizai

ZAIL(LLE. Erabilkera: zailtze, zaildu, zailduta, zailtasun, zailluna (zailguna), zaillik, zaillena, zailago, zaillegi, zailtxo, zailtxeo, zailxamar, naikoa zaille, zaildu baeko (gabeko)

ZAILDU(E. Erabilkera: zailtze, zaildu, zailduta, gaitzazie, gaitzikusie, zimela, goorra (gogorra), laztuta, zaildu bagea (gabea).

Esaerak: Gurtedea baiño (baiña) zimelagoa (lanean zaildua) / Lertu arte jardun / Lur jotzeaño (jotzeraiño) segi

ZAIN(ÑE. Arbolazain, bedarzain (belarzain), ostozain, zaiñek, zuztar, erro

ZAIN(ÑE. Erabilkera: zaiñek, zaiñeen (zaiñean), zaiñetan, zaiñeko, zaiñetako, zaiñetik, zaiñetatik, zain-zuriik (zuriak), opoko zaiñek (orpoetako zaiñek), besa-zaiñek, buruko zaiñek, zaintsu, zain-irtenak, zaintiratu, zaiñe lertu, zaiñe eten, zaiñe igartu, zaiñetan indarra.

Esaerak: Zain utse da (indartsua) / Zaiñetan odolik ez (asarratzen ez dana)

ZAIN-BEDAR(RRA. (Bost zaiñeko sendabelarra)

ZAIN-TIRATU(E. (Biurritue, erasana, zain-beartue, zaiñetena)

ZAINGORRI(E. (Zelaietan moltsoka irten oi dan landare ximplea)

ZAKAR(RRA. (Asarrekoia) Erabilkera: zakartzen, zakartu, zakarraldi, zakarkeri, zakartasun, zakartzarra, zakarregi, zakarrago, zakarrez, zakarrik.

Esaerak: Zakarrontzi / Zakarkillo / Astakirtena / Astaputze / Kaikue / Astapikue

ZAKARDI(E. Sasi, sasarte, zatardi, anabasa, tartakadi, latz

ZAKU(E. Erabilkera: zakuz, zakuka, zakukara (zakukada), zaku utse, zaku mutur, zaku ipurdi, zakuik (zakurik), pentsuzaku, porlanzaku, irinzaku, gatz-zaku, ikatz-zaku, pardel, zorro

ZALA. Erabilkera: zana-zala, erozin zala-re (edozein zala ere), gazte zala, zerbaitt zalakon (zalakoan), etzala-bazala (ez zala ba'zala), mezetan zala, gazteena zala-ta

ZALAPARTA(TEA. Erabilkera: zalapartaz, zalapartaka, zalapartan, zalapartari, zalapartatsu, zalapartakor, zalapartaik bage (zalapartarik gabe), zalaparta gutxiko, zalaparta gutxiikin (gutxirekin), zalapartea dariola, zalaparta ugari, zalaparta asko, arrapastaz, iskanbillan, istilluz, naasteri

ZALDI(E. (Aberea) Urtezaldi, zaldigazte, zaldi-irrintza, zaldi griñak (zurda), zaldiz, zaldizkoa, zaldizkok (euri erausia)

ZALE(A. (Zaletasun) Erabilkera: oso zalea, zalegie, zaletxo, zaleik (zalerik), gozo-zale, diru-zale, ardo-zale, dantza-zale, emakuma-zale, mutil-zale, ta abar

ZALE. Ardozale, diruzale, dantzazale, jokuzale, emakumezale

ZALKA(KEA. (Soro-belar txarra) Zalkatorto, zalka osto, zalkalora, zalkaleka, zalka ale, zalkaazi, zalka-aundi, zalka-txiki, zalka-ar, zalkatsu, zalkadi

ZAMA(MEA. Erabilkera: zamaz, zamatze, zamatu, zamaka, zamaketan, zamaik (zamarik), zamagille, zamatza, zamagintza, zamatxo, zamaxka, egur-zama, garo-zama, sorta, lepara (lepada), karga

ZAMAR(RRA. Zamar-gixie, zamartxoa, ontzi-ondarreko zamarrak. Esaera: Begiko zamarrik ee (ere) eztio iñoi (ez dio iñori) opa (zekena)

ZAN. Bera zan, etorri zanetik, ezkondu zaneke, irixten zaneaiño (zaneraiño), ama zana, anai zanaren

ZANA. (Ildakoen aitamenez) Aittona zana, ama zana, anai zana, ta abar

ZANBRO(A. (Arbi-landareen gaitza) Zانبrotzen, zانبrotu, zانبrotuta

ZANBRO(A. (Errekatxoetako arraia)

ZANKO(A. Erabilkera: zankook (zankoak), zankoon, zankootan (zankoetan), zankoko, zankotako (zankoetako), zankotik, zankotatik (zankoetatik), zankora, zankootaa (zankoetara), zankalatrao (zaldian exerita), zankabe, zanko-gorritan, zankoluzaka (erdi-korrika), zankabiurka (ibillera), bernea, bernaak, berna-ezur

ZANKOLEPO. (Jolasa, zanko biren tartean lepoa artu)

ZANKOLOKARRI(E. Kaltzalokarrie, ligea

ZAPALDU. Erabilkera: zapaltze, zapalkor, zapaltzaille, zapaluna (zapalguna), zapalaldi, zapalketa, zapalkeri, orpopeen (orpopean) zapaldu, ipurpeen zapaldu, sakatu, estutu, tringotu

ZAPANARRU(E. (Otzez lakarturiko azala)

ZAPARDERA(REA. (Itzen bokalei "p" geituz itz egin) Zapoerderan, zapoerderaz (Adibidez: "zapo" = zapa-opo-apa)

ZAPARRADA(DEA. Eurizaparrada, txingorzaparrada, edurzaparrada, arrierauntsi, zarrastara

ZAPARRI(K. (Oiñezkoak erreka zerkatu dezen oinperako arri-zerrenda)

ZAPARROTE(A. (Gizaki motza ta lodia) Mozkotea, lodikotea, zabalkotea, sendokotea.

Esaerak: Luze aña zabal / Bola-motza / Zuana / Upela / Zaragie / Zaku-patatea

ZAPASALTO(A. (Arkumeak jolasean lau-ankaz batera lurra joaz) Erabilkera: zapasaltoon (zapasaltoan), zapasaltoz, zapasaltoka, zapasaltari, laukoon (laukoan)

ZAPATA(TEA. (Eusgarria) Etxe-zapatak (zutikoari zearkakoak lotzeko adarra), gurdi-zapatak (ardatz eta arasen tartean)

ZAPATA(TEA. Erabilkera: zapatak, zapatapare, zapata beltzak, zapata gorriak (gorriak), zapata txuriak (txuriak), zapatatxok (aur-zapatak), zapata-opo, zapata mutur, zapata zoru, zapata mingaiñe, zapatagille, zapatarie, zapata-ezten, zapata-iltze, zapata-soka, zapata koxkadun, zoruberritze, zoru-erdik (zuru-erdiak) bota

ZAPATARI(E. (Erreketan urgaiñean dabillen xomorroa)

ZAPATARI(E. Zapatagille, zapatero, zapateri

ZAPERO(A. (Irin zukua) Zaperotze, zaperotu, orea, morokille

ZAPI(E. Zapitakoa (zapietako aurra), aur-zapi, ume-zapi, ipur-zapi, txixa-zapi (pixe-zapi), ume-izara

ZAPINDU(E. (Jipoitu) Zapintze, zapiñaldi, astindu, pasarea eman, ziortu.

Esaerak: Autsek kendu / Atzea berotu / Bizkarreko otzak kendu / Saietsak epeldu

ZAPIO(A. (Zigorra biurtuaz egiñiko lokarria) Zapiatze, zapiatu, zapiogaie, zapioz lotu, biurkaie

ZAPLASTEKO(A. Erabilkera: zaplastekoa, zaplarea, zaplatekook (zaplatekoak), blastatekoa, zaplaka, belarrondokoa, belarrixkiñakoa, aurpegikobat eman, okotzekobat artu, zirti-zarta jo, matraillixkiñak berotu

ZAPLATA(TEA. (Gunea, zatia) Zaplataka (erori), lurzaplataka, mortero, zaplatak, edur zaplatak (urtuaz doanean), illezaplatak eroi (erori, soildu), zaplatatxo, zaplataka-zaplataka (arrotu)

ZAPO(A. (Apoa, piztia) Zapotxiki, zapotzar, zapo-arrautzak, zapaburu, zapo kantu, zapanarru.

Esaerak: Zapoa / Zapokeri (berekoi) / Zapanarru (zikin-zeta)

ZAPO(A. (Norberekoi) Erabilkera: zapotze, zapotu, zapokeri, zapoaldi, zapuzti, kaskagor, zipotz, tematsu

ZAPUTZ(E. Erabilkera: zapuzte, zapuztu, zaputzaldi, zapuzkeri, zapuzkor, zapuzti, zapuzgarri, zaputz ein (egin), zaputzeen (zaputzean), zapuzbera, zaputze artu

ZAR(RRA. Erabilkera: zartze, zartasun, zartzaro, zaartu, zaartuta, zartzea (zartzera), zaarrez, zaartzat, zarrik, zaarregi, zartxo, zaartxio, zarxamar, oso zarra, zaartuuz (zaartuaz), zaartzea (zaartzera), erdi-zartuta, agurazar, atsozar, mutilzar, neskazar, naikoa zaarra, gazteik (gazterik) zaartu, zarrankatu, urratuta.

Esaerak: Kaka-zaarra! (izketa mozteko erantzuna) / Trapu-zarrak etaa (atera) (ixillekoak) / Kaldarazar konpontzaillea (bienkiko iritzi ezberdiñen bateratzaillea) / Praka zarrakin (beartsua)

ZARAGI(E. Zaragika, zaragikara (zaragikada), zaragiko, zaragitik, zaragiik (zaragirik), zaragi azal, zaragi uts, zaragi betea, zaragi mutur, zaragi loturak, zaragitxo, zaragierdiko, zaragi ardoa, ardo zaragie, zaragigille

ZARAGIGILLE(A. Zatogille, botagille

ZARANDA(DEA. (Erreka ondarra iralgitzeko baea)

ZARATA(TEA. Erabilkera: zarataz, zarataka, zaratatsu, zarataldi, zaratakor, zarata-ots, zarataa (zaratara), zarataakin (zaratekin), zaratataa (zaratetara), zarata-larri, zaratatxo, istillu, builla, iskanbilla, otsa.

Esaerak: Diru zaratak (aberats sona) / Urrutiko txintxar-zarata (sinisgortasuna)

ZARBA(BEA. Pagozarba, aitz-zarba (aritz-zarba), zarbatsu, zarbapilla, zarbasorta, gurdizarba, ostozarba (kimatuaz gero), idarzarba (illar-aienak eldu daikien jarri oi zaie), zarbasta, arbasta, zotzak

ZARE(A. (Otarra, saskia) Erabilkera: zarez, zareka, zarekara (zarekada), beso-zare, azi-zare, buruzare, oial-zare, jetekozare, ofrenda-zare (argizari ta opilla, olata, meza-eskeintzarako eraman oi ziran zumezko otarratxoa), joste-zarea (jostunena), zareaundi, zarediko, peazare (zaretxoa), arbizare, bedarzare, astazare, sitx-zare (ximaurretarako), babesa (ogi-zarea), zaregille, zare eskarpa, zare aztak (esku-zuloak), zare-zumitzek, zare-ipurdi, zarezirie (zama eusgarria). Esaera: Zarepe baten sartu leizke (urte gutxi barruko senitarte ugaria)

ZAREGILLE(A. (Saskigillea) Zaregiñe, zaregintza, zare-ipurdi berritze

ZARMINDU(E. Zarmintzen, zarminduta, zarmiñusaie, zarmingustoa, zargarraztu, zarmikaztu (edariak), zarrorittu (urdai gizena)

ZARPA(PEA. (Atzamarra) Erabilkera: zarpak, zarpaz, zarpatsu, zarpadun, zarpakara (zarpakada), zarpa-arrastoa, zarpa-urratue, katuun (katuan) zarpak, legoian zarpatzarrak, atzaparrak, atzamarrak

ZARPAIL(LLE. (Narrasa) Erabilkera: zarpailkeri, zarpailtsu, zarpaildu, zarpailtzen, zarpailtzarra, traskille, baldarra, baldratxa

ZARPAZAR(RRA. (Baldarra) Erabilkera: zarpazartzen, zarpazartu, zarpazarkeri, gaizki jantzie, itxurabagea (itxuragabea).

Esaerak: Alprojea / Zikilimordo / Zikilimando / Baldarrontzi

ZARPEATZE. Zarpeatu, zarpeaketa, zarpeatzaille

ZARRAMARRA(K. Zarramarraik (zarramarrarik), zarramarrea, zaburra, ondarrak.

Esaerak: Jende-zarramarra / Soiñu-zarramarra / Gauza-zarramarra (ugaritasuna)

ZARRAPARRA(RREA. Zarraparra-ots, zarraparraka.

Esaerak: Zerbaitten zarraparrrea (izkutuko berria) / Zarraparra aundi bae (aundirik gabe) (ixiltasunean)

ZARRAPASTA(N. Zarrapastea, zarrapastaka, zarrapaxtan, arrapastea eman, lardatu, arrastarea eman

ZARRARA(REA. (Bildur-ikara) Zarraraz (zarradaz), zarraran (zarradan)

ZARRARA(REA. (Zirrada) Zarraraz, zarrara-larrie, zarrara bateen (batean), bildur-zarrara, min-zarrara

ZART(A. Erabilkera: zartatze, zartatu, zartaka, zartara (zartada), zartakor, zartabera, zart ein (egin), lurre zartatuta, pritzatu, itzatzik (itzatziak), lur-etena, edur-etena

ZARTAGIN(ÑE. Zartagiñekoa (bixigarria), zartaginkirten, zartaigiñipurdi. Esaera: Orrek zartagiñeri kirtenetik eutsiko dio... (etxekoandre area danean)

ZARTATEKO(A. (Bere kabuz artua) Zartakoa, zartara (zartada), zanbatekoa, danbatekoa, koskorrekkoa, kaskarrekoa, betondokoa. Esaera: Izarrak ikusteanokoa (ikusteraiñokoa) artu

ZAT. (Zait) Etorri zat, galdu zat, komeni zitan (zitzadan), erak jun zitan (joan zitzatan)

ZATAR(RRA. (Itxusi) Erabilkera: zatarrena, zatarrik, zatarrago, zatarrégi, zatartxio, zatarmarra, zatartasun, zatarkeri, zatartzen, zatartu, gorpuzkera zatarrrekkoa, ibillera zatarra, itxusie.

Esaerak: Zatarripurdi / Mari-zatar / Itxusipurdi

ZATI(E. Erabilkera: zatitze, zatittu, zatikor, zatigarri, zatitzaille, zatiik (zatirik), zatik (zatiak), zatika, zatiketa, xatixka, zatitxo, ogi-zati, lur-zati, puska, pusqueta, banatze

ZATI(E. Erabilkera: zatitze, zatittu, zatikor, zatigarri, zatitzaillea, zatiik (zatirik), zatik (zatiak), zatika, zatiketea, zatixkea, zatitxoa, ogi-zatie, lau zati ein (egin), senide bakoitzek zati bana (eremuen banaketa)

ZATO(A. Erabilkera: zatora, zatorako, zatoon (zatoan), zatoko, zatoik (zatorik), zatotxoa, zatoazal, zatoutse, zatomutur, zatougala, zatogille, botea, zato ardoa, ardo zatoa

ZATOZ. Erabilkera: zatozen, zatozeneen (zatozenean), zatozeneako (zatozenerako), zatozela, zendozela, zatozkit, ba'zatoz, nekatuta zatoz, asarre al zatoz?

ZAUNKA. (Zakurren otsa) Zaunkaz, zaunkaka, zunkaldi, zaunkalari, zaunkaots, txakur-zaunka, axalzaunka, otso-zaunka, azkonar-zaunka, damu-erauntsiz (zakur negarra)

ZAURI(E. Erabilkera: zauritze, zaurittu, zauriz josi, zauri-uts, zauri-bizi, zaurie itxi, zauri bae (gabe), zauriik (zauririk) ez

ZAZPI. Erabilkera: zazpie, zazpirek, zazpiko, zazpikin (zazpirekin), zazpirentzat, zazpirendako, zazpigarren, zazpiraiño, zazpiña, zazpiñaka, zazpi bider, zazpikie, zazpireun, zazpimilla

ZAZPIKI(E. (Aur zazpikia)

ZAZPIOILLO(A. (Izar-moltsoka) Zazpizarrak

ZAZPITAERDIN. (Zazpitaerdian, kartetan)

ZAZPIZARRAK. (Gurdi egiturara zazpi izar) Zazpioltoa, zazpiauntzek

ZAQTARA(REA. (Zatada, zulatze) Erabilkera: zataraz, zatatetkoa, zataraka, zataka, orratz-zatara, agiñe zataraz, zatara-miñez, zataratxoka

ZEa. (Zera, nor-zein) Zeandako (zerandako), zeai (zerari), zeakin (zerakin). Esaera: Zeeko zea, zea zertzen (zereko zera, zera zertzen) (adibidez, aldeko neskamea lexiba jotzen, edota barrutiko satorra lurra arrotzen)

ZEAR. Erabilkera: zeartze, zeartu, zearka, zeartatu, zearretaa (zearretara), zearbidea, zearribillie, urteek zear, zearraldatze, zearrunea (zeargunea), Baztola-zearra (toki-izena, espalda).

Esaerak: Zearka-mearka (bidean zabuka) / Zear-beiratue (zear-begiratu, amorruez)

ZEARO. Zearo bittu (bildu), zearo leortuta (lurrak), zearo zoroa, arras erabat, oso-osoon (oso-osoon), arrastoik bae (arrastorik gabe)

ZEIN. (Nor) Erabilkera: zeini, zeinendako, zeinentzat, zeinekin, zeinek, zeineana (noregana), zeineandik (noregandik), zeinenkikoa, zeintzuk, zein-zeinendako, zein baiño zein, zein zein dan, zein etorriko, zein nungoa, ta abar

ZEKEN(A. (Eutsia, xurra) Erabilkera: zekenez, zekenik, zekentzen, zekendu, zekentasun, zekenaldie, zekenkeri, zekenegie, zekenagoa, zekenxamarra, zekentxoa, lukurre, zimurre

ZELAI(E. (Belardia) Zelaitsu, zelaissail, zelaiberrittu, mendi-zelai, larrezelai

ZELATAN. Erabilkera: zelataz, zelatari, zer ikusiko, izkutuka, kirikaka, kuriketan

ZENBAT. Erabilkera: zenbatek, zenbatekin, zenbateko, zenbana, zenbatendako, zenbatentzat, zenbatgarren, zenbateaiño (zenbateraiño), zenbatei (zenbateri), zenbaitti, zenbatsu, zenbat bider

ZENTZUN(E. Erabilkera: zentzunez (zentzuz), zentzundun, zentzunekin, zentzuneen (zentzunean), zentzun gutxiko, zentzunbaeko (zentzungabeko), zentzune galdu, zentzunik eza, zentzuz, zentzuzkoa, ezauera (ezagueran), sartu, konortea galdu.

Esaerak: Burubaeko (burugabeko) / Ez buru ta ez anka: txanka!

ZEOKIDAN. (Zegokidan) Neri zeokidan, ondo zeokidan, ixiltzea zeokidan, da abar

ZEON. (Zegon) Erabilkera: zeola (zegola), zeolako (zegolako), zeoneko (zegoneko), zeonetan (zegonetan), zeonetik (zegonetik), zeonik (zegonik), zeonakin (zegonakin), zeon-zeonetan (zegon-zegonetan), etxeen zeon (etxean zegon), gaixoik zeon (gaixorik zegon), da abar

ZEZER. (Zedozer, zer edo zer) Erabilkera: zezekin (zedozerekin), zezertaa (zedozertara), zezertaako (zedozertarako), zezeatik (zedozergatik), zezentzat (zedozerentzat), zezendako (zedozerendako). Esaera: Zezer dalakon (zedozer dalakoan) da ezer ez (aundi usteko)

ZEPA(PEA. (Meatza) Zeparrie, zepaerrea, zipadie, zapa-koskorra, ola-sarra

ZEPO(A. Otso-zepo, axeri-zepo, erbi-zepo, sator-zepo, xagu-zepo, txori-zepo, arratoi-zepo, sataola, lazoa, tranpea.

Esaerak: Zepon eroi (zepoan erori) (personagatik katigatzean) / Zepotik ies (iges) (personagatik askatzean)

ZER. Erabilkera: zera, zeri, zertan, zerbait, zeekin (zerekin), zeatik (zergatik), zeein (zeregin), zertaako (zertarako), zerdala-ta, zer gertako, zer asma, zer nai, zer danezko, zer eiñik (egiñik) ez-ta, zerren-arren, zertu, zer dala-ta?, zer da?

ZER. Zeresango, zeresana, zerikusiko, zer jango, zer danezko, zerezkoik bae (bage, gabe), zer demontre!, zer arraio!, zer?, zer dala-ta?

ZERBA(BEA. (Barazkia) Zerbaorri, zerbakirten

ZERBEZA(ZEA. Zerbeza zalea, zerbeza freskoa, botilla zerbeza

ZEREGIN(ÑE. Zeregiñek, zeregiñik, zeregiñetan, zeregingo, eittekok (egitekoak), einbearrak (eginbearrak), einkizunek (eginkizunak)

ZEREN. (Zeuden) Erabilkera: zerela (zeudela), zerelako (zeudelako), zereneko (zeudeneko), zerenetan (zeudenetan), zerenetik (zeudenetik), zerenik (zeudenik), zerenekotik (zeuden ezkerotik), zeren-zerenetan (zeuden-zeudenetan), lotan zerela (lotan zeudela), etxeen zerelako (etxean zeudelako), soldaduzkan zerenetik (zeudenetik), eta abar

ZERRA(RREA. Erabilkera: zerratze, zerratu, zerraz, zerran, zerratan, zerrari, zerraik (zerrarik), eskuzerra, trontzazerra, arkuzerra, arpanzerra, motozerra, zerra-txirringa, zerra-zinta, burnizerrea, zerra uztarrie, zerra etxea, zerrota, zerratxo, zerra ortzak, zerra-zorrozte, zerra-zorroztaille, zerrautse

ZERREN(A. (Kanabetearen irukia) Zerrendara, zerrenka bat

ZERU(E. Erabilkera: zerura, zeruratu, zeruko, zerurako, zerutik, zeruraiñokoa, zeru-sapaia, zeru-zabaleen (zeru-zabalean), zeru oskarbie, zeru urdiñe, zeru izarratue, zerupea

ZERU-KOLORE(A. Urdin argi, urdin bizie

ZETA(TEA. (Zikin-estalia) Zetatsu, zetadun, zetaz, tortika, zapanarru

ZETORREN. Zetorrela, zetorrelako, zetorreneko, zetorrenik, zetorrenetik, pozik zetorren, asarre zetorren, da abar

ZEU. (Zu) Erabilkera: zeure, zeuretzat, zeurekin, zeureatik (zeuregatik), zeureana (zeuregana), zeuretik, zeurekiko, zeuk

ZEZEN(A. (Aberea) Zezen adar, zezenarru, basazezen, iixko (idizko)

ZEZIÑA(ÑEA. (Aragi gaztu legortua)

ZIBURU(E. (Jostaillua) Ziburun (ziburuan), ziburuka, dilinduun (dilinduan), ziburulari

ZIDAR(RRA. (Zillarra) Zidarmiña, zidarbeta, zidarrezko, zidarkolore, zidarbaiñu, zidardiru, zidarbizi

ZIDAR-KOLORE(A. Zurixka

ZIKILIMANDO. (Aur-bildurgarria) Amalauzanko, sakamanteka

ZIKIN(ÑE. Erabilkera: zikintze, zikindu, zikinkor, zikintasun, zikinkeri, zikiñik, zikiñetan, zikintsu, zikinduerazi, zikiñago, zikiñegi, zikintxo, zikinxeo, zikinsamar, zikinbitzaille, aurpegi-zikin, mingain zikiñeko.

Esaerak: Zikin-mordo / Mari-zikin / Zikin-estalie (margo-illunekoa) / Zikili-makala (zikinkeri)

ZIKIRIO(A. (Landara) Zikirio lasto, zikirio buru, zikirio ale, zikirio agoka, zikirio irin, zikirio-ogi, zikirio otas

ZIKOITZ(E. (Elkor) Erabilkera: zikoizte, zikoiztu, zikoizkor, zikoizkeri, zikoitzaldi, zikoitzasun, eutsie, kaskagorra, xurre

ZIL(LLE. (Arbolaren biotza) Zille arrotu, zille kipulatu, zille fardotu

ZIL(LLE. Erabilkera: zilleen (zilleen), zilleko, zilletik, zillea (zillera), zil-estea, zille ebai, zille eten. Esaera: Gazteenak ee (ere) zille leortuta izango do (du), ezta?

ZIL(LLE. Zilletik, zilleko, zille eten, txerrizil, idizil (ubelak koipatzeko)

ZILDU. Ziltze, zilduta, garatu, kimu-berrittu, io (igo)

ZIMA(MEA. (Zaputza) Zimatsu, zimakor, zimaz, zima txarra, zima gaiztokoa

ZIMEL(A. Erabilkera: zimeltze, zimeldu, zimelkor, zimeltasun, zimelaldi, zimeltxo, zimeltxeo, agure zimela, gaztaiña ximelak, xinglea, belaxkatu.

Esaerak: Zaarrago ta zimelago / Gurtedea baiño zimelago (kemen)

ZIMENTU(E. Etxe-zimentu, zimentarri, eustarri, azpiarri, zoruarri

ZIMUR(RRE. Erabilkera: zimurtze, zimurtu, zimurkor, zimurbera, zimurtasun, zimurdura, zimurkeri, zimurkera, zimurguna, zimurrek, zimurrago, zimurregi, zimurtxoa, zimurxeo, gari-zimur (mami-gutxiko alea), erropak zimurtu, azalak zimurtzen (zartzaroa), lukur, elkor.

Esaerak: Poltsa-zimur / Mari-zimur / Zimurrontzi

ZIMURTZE. Erabilkera: zimurtu, zimurkera, zimurruna (zimurguna), azalak zimurtu, ezpain-zimurka, zimurrik baeko (gabeko)

ZINE(A. Zinera, zine-toki, zineen (zinean), zine-mutue

ZINKA(KEA. (Meatza) Zinkamiña, zinkabeta, zinkarri, zinka-ontzi, zinka-estalie eman

ZINTABEDAR(RRA. (Lorea)

ZINTZ. (Sudur-zuloetatik aizea bota) Zintz ein (egin), zintzka, zintzaldi, sudur-otsa, sudur-txistuz

ZINTZO(A. Erabilkera: zintzotasun, zintzotze, zintzotu, zintzoaldi, zintzogie (zintzoegia), txintxoa (aurrak) txintxo-txintxo, zintzotuerazi, zintzoik (zintzorik), zintzo jokatu, bizikera zintzoa

ZINTZO(A. Erabilkera: zintzotzen, zintzotu, zintzotasun, zintzoaldi, zintzogie (zintzoegia), txintxoa, txintxokeri, txintxo-txintxo. Esaera: Zintzoa gizon, zintzogie (zintzoegia) gizajo

ZIO. Barkazio, bokazio, orazio, madarikazio, bedeinkazio, errazio, seizio (gorputzillen ondoren doazenean)

ZIOR(RRA. (Zigorra) Ziorme, zuma-zior, urritz-zior, makilla, akuillu, idizille, ta abar

ZIORTU. (Zigortu) Erabilkera: ziortze (zigortze), ziorkara (zigorkada), ziorka (zigorka), makillatu, jipoia eman, anka-zaiñek berotu

ZIPITZ(E. (Ondarra) Zipitzu, zipitzik, zipitzik bae (gabe), azkeneko zipitzeaiño (zipitzeraíño)

ZIPLO. (Ustu) Ziplatze, ziplatu, gastatu, agortu, mutxikindu

ZIPOTZ(A. (Zaputz) Erabilkera: zipozte, zipoztu, zipozkor, zipotzaldi, zipozkeri, kasketatsu, temakor, zimatsu, kaskagor, elkor, egoskor, burugorkeriz

ZIPRIZTIN(ÑE. Erabilkera: zipriztiñek, zipriztindu, zipriztinka, lokatza-zipriztiñek, euri-zipriztiñek, ur-zipriztiñek, eta abar

ZIR EO ZART. (Zirt edo zart, ausardia) Gora eo (edo) bera, atzea eo aurea (atzera edo aurrera), bat eo bestea, bai ala ez, enaiz ala banaiz, eta abar

ZIRAUN(E. (Narrastaria) Sugaitxue

ZIRDIÑE(K. Erabilkera: zirdiñez, zirdintze, zirdindu, zirdiñik, trapu-zirdiñe, erdi-zirdinduta, zirdindu bae (gabe)

ZIRI(E. Zirittu, burniziri, zurziri, porra-zirik (porra ta ziriak), enbor zirik (enporrak austeko)

ZIRIKA. Erabilkera: zirikaz, zirikatze, zirikatu, zirikaka, zirikari, zirikaldi, zirikatzaille, zirikazi, zirikalari, zirikara (zirikada), axatu, tentatu.

Esaerak: Zirie sartu / Sue piztu / Burue berotu

ZIRIN(ÑE. (Egaztien eginkaia) Oillazin (oillazirin), txorizirin, zirinbera, zirinleor, zirindu, ziriñusai

ZIRKIL(LLE. Zirkin, zirkillu, txoko, baztar, izkutaleku, zoko, kale-zirkillu, zirkilluz-zirkillu, zirkil ein (egin)

ZIRKU. (Joera aldatu) Zirku ein (egin), marro ein (egin), ez-ikusi ein (egin), burue jiratu, pausoz aldatu, izkutaka jardun. Esaera: Erbiik txakurrei eitten diona (erbiak zakurrari egiten diona)

ZIRRI(E. (Zurria) Min-zirri, barre-zirriin (barre-zurrian), bildur-zirrie, burla-zirrika, ozkirriz

ZIRRI. (Zurri) Zirrika, min-zirri, gose-zirri, burla-zirri, barre-zirri, ozkirri, ta abar

ZIRRIBORRO(A. Zirriborratze, zirriborrotu, zirriborrotsu, zirriborrogille

ZIRRINDARA(REA. (Puska melarra) Tela zirrindara, trapu-zirrinda bat, zirrintatxo bat, zirrindaka josi, ugal-zirrindarea

ZIRRIZTO(A. Erabilkera: zirriztora, zirriztotik, zirriztoko, zirriztoik (zirriztorik), zirriztokin (zirriztoarekin), zirriztodun, ate-zirrizto, ol-zirrizto, pareta-zirrizto, ta abar

ZIRTI-ZARTA. (Elkar joka) Erabilkera: zirti-zartaz, zirti-zartak, zirti-zartaka, zirti-zarta otsak, zirti-zartarak (zirti-zartadak), mutur-jokea, pasarea (pasadea) eman, edarrak artu, opillek partittu

ZIRTZIL(LLE. (Soinkeraz txikia ta izjario) Zirtzilkeriin (zirtzilkerian), berritxue, itz-itturrie, txirtxille, ñañarra, gizaerdi

ZISKO. (Puskatu, zeatu) Zisko ein (egin), lau puska ein (egin), zazpi puska ein (egin)

ZITAL(A. Erabilkera: zitaltze, zitaldu, zitalaldi, zitaltasun, zitalkor, zitalkeri, zitalduerazi, zitalago, zitallegi, zitaltxo, zitalxamar, zitaltzar.

Esaerak: Gizatxar / Erretxiñe (sukorra) / Ipurterre / Praka-estu (galtza-estu) / Kakanarru / Zitalontzi / Zitalipurdi

ZIXTARAZ. (Txistadaz) Erabilkera: zixtaraka (zixtadaka), zixtaraots (zixtadaots), zixtaka, zixtatekoa.

Esaerak: Zirikaka / Axaka / Tentari / Kiñuka (keiñuka) / Sue pizten

ZIZEL(A. Zizeldu, arrirako zizela, burnirako zizela, trintxa-melarra

ZIZELLU(E. (Exerlekua) Jarleku, aulki, aulkiluze

ZIZI-PAZA(ZEA. (Itz-naastea) Zizi-pazaka, zizi-pazadun, iji-majaka, titili-patalaka, kirri-marraka

ZIZTOR(RRA. (Egarazko xomorroa) Ziztor-aapi (kabi), ziztorzulo, ziztor-ezti, ziztor zulatu

ZIZTRIN(ÑE. Erabilkera: ziztrintzen, ziztrindu, azigaitze, nanoa, txatxarra, ttattarra, kaxkarra, ñañarra, gixonerdie

ZKA. Erdizka, aldizka, gaiñezka, azka, puzka, zapuzka

ZKO. Zurezko, buztinezko, arrizko, burnizko, urrezko, narruzko, oiñezko, zaldizko, berekizko, gezurrezko, geiegizko

ZOAZ. Erabilkera: zoazke, zoazkio, zoazela, zoazelako, zoazelakotan, zoazen, nora zoaz?

ZOI(E. (Ikazkin-etxolen estalia) Zoitze, zoittu, zoiezko, zoiberrittu, zotala, zotal-etxaola

ZOIZARTU(E. (Leentxeago jiratako lurra) Zoizartzen, zoizartu, golda-zartue, laia-zartue

ZOKO(A. Mendi-zoko, zelai-zoko, bide-zoko, etxe-zoko

ZOPA(PEA. Erabilkera: zopatsu, zopaik bae (zoparik gabe), zopa-zopa einda (egin-da), zopaz tontortuta, oillo-zopa, arrai-zopa, aragi-zopa, baratzuri-zopa, arroz-zopa, baba-zopa (indibaba saldaz), ogi-zopak (esnetan), arto-zopak, ardo-zopa, zopa-leorra

ZOPIZARTZE. (Lur-gorriketa) Zopizartu, zopizarren (zopizarrean), zopizarketa, zopizartzaille, zopizarsail, lur-gorritze, azalurratze

ZOR(RRA. Erabilkera: zordun, zorretan, zorpeko, zorrik, zorrai (zorrari) erantzun, zorrak paatu (pagatu), koskea, zorrik eza.

Esaerak: Zor-artzekook (zor-artzekoak) berdin / Zorrak zor lepoa lodi / Zorrez josita / Zorrez beteta / Zorrez leporaiño / Artzeko zaarra zor biurtu

ZORABIO(A. Erabilkera: zorabiatze, zorabiatu, zorabioz, zorabioka, arintasune, oneza, zabuka, erdi-mareatu

ZORAGARRI(E. Zoragarritzko, ikusgarritzko, begi-betegarri

ZORAKERI(E. Erabilkera: zorakeriin (zorakerian), zorakeriz, zorotasun, zoraldi, zorakera, buru-arinkeri, kaxkarinkeri, erdi-zoratuik (erdi-zoraturik), aizekeri, arinkeri, txaldankeri, ao-berokeri, txoriburukeri, burubaekeri (burugabekeri).

Esaerak: Zorakerie dariola / Zoroonak eiñez (zoroarenak egiñaz)

ZORI(E. Erabilkera: zoriz, zoribaekoa (zorigabekoa), ikusteko zorie, ezautzeko (ezagutzeko) zorie, zorionekoa, zorionez, zorionik eza, zorioneen (zorionean), zori oneako (onerako), iltzeko zoriin (zorian), zoritxar, zoritxarrez, zoritxarreko, zoritxarreko (txarrerako), zoritxarraldi, zorigaiztoko, zorigaitz, adur txarreko, zori gaiztotik.

Esaerak: Alabearrez (zoriz) / Alderdi txar / Kukuuk (kukuak) oker jo / Ipurdikoa artu / Ostikara edarra artu / Meko jo / Lur jo (zorigaitzak)

ZORNA(NEA. Erabilkera: zornatzen, zornatu, zornatsu, zornakor, zornaz, zorna bae (gabe), zorna-bittue (zorna-bildua), zorna biurtu, zornea zabaldu, zorneek (zorneak) artu, zorna-aundittue, zorna-zaplatak, zorna-zorroa (agin-zuztarretan), zorna-gesala, odol-zorna naastue, zorna-bedarra (sendabelarra)

ZORNA-BEDAR(RRA. (Sendabelarra)

ZORO(A. Erabilkera: zorogaitze, zoratze, zoratu, zorotasun, zoroaldi, erdi-zoro, zoraerazi, arindu, buruko aizea, burutik ein (egin), burue galdu, kaskarra arindu, sasoi zoroa, gazte zoroa, diru zoroa, zoro-zoro bizi, zorakeri, zoragarri

ZORRI(E. (Xomorroa) Zorritsu, zorrittu, zorriketan, beizorri, oillazorri, urzorri, babazorri, igelzorri, partz, kapasta.

Esaerak: Arbie zorrittu / Garixorrie / Bedarxorri (landare erkiñak)

ZORRO(A. Errotazorro, paperzorro, narruzorro, eztizorro (eztia iragazteko), liñazorro, kafezorro, ta abar

ZORROTZ(A. Erabilkera: zorrozte, zorroztu, zorroztura, zorrotzaldi, zorrostasun, zorrotzez, zorrotzik, zorrozketak, zorrotzago, zorrotzegi, zorroztxo, txorrotx, txorrotxaille, zorrotzarri, adarzorrotz (bei-izena), mendi-zorrotz (toki-izena).

Esaerak: Beiratu (begiratu) zorrotza (amorrutzkoa) / Ipur-zorrotz (abereek) / Aurpegi zorrotz / Mingain zorrotzeko (esale ona) / Txorrotxaille soiñue, eurie gaiñeen da

ZORROTZARRI(E. (Zurgintzarako tresnak zorrozteko esku-arria) Apeillanizarri

ZORTZI. Erabilkera: zortzie, zortzirek, zortziko, zortziña, zortzigarren, zortzindako (zortzirendako), zortziraiño, zortzitara, zortzikote, zortzialdi, zortzi aldiz, zortzireun, zortzimilla, atzozortzi, gaurzortzi, ta abar

ZORU(E. Zoruz, zoruko, zorutik, zorura, zoruraiño, etxe-zoru, labe-zoru, oiñetako-zoru, zelai-zoru, ontzi-zoru, kutxa-zoru, putzu-zoru, zoruerdittu (zapatak)

ZOTIN(ÑE. Erabilkera: zotiñez, zotinka, zotiñaldi, zotinkor, zotinbera, zotin-ots, zotin-larrie, zotiñe geldittu

ZOTZ(A. Zotzak, zoztu, txotxa, zarba, arbasta, zarbasta

ZOTZ. (Txotx egin) Zotz ein (egin), zozketea, txotxa etaa (atera), txotxik luzeena, txotxik motxena

ZOZO(A. (Egatzia) Zozoar, zozoeme, zozokuma, zozoaapi (zozokabi), zozoarrautzak, zozokantu

ZOZO(A. (Motela) Erabilkera: zozotzen, zozotu, zozoaldi, zozotasun, zozokeri, xoxoa, xoxonga, gazbaeko (gazgabeko), zozoona (zozoarena) ein (egin), zozotea, zozoloa.

Esaerak: Zozoa baiño zozogo (zozoa baiño zozoago) / Ez ur eta ez salda (ganorabaeko) / Tutulu-mendi (zozoltzar)

ZTO. Zirrizto, ezigaizto, euskalgaizto, erlamizto, sugamizto

ZU. Erabilkera: zure, zuk, zuri, zurekin, zuretzat, zureatik (zuregatik), zutzaz, zureandik (zuregandik), zureana (zuregana), zurekiko, zurea, zu bezelako, zu ez-bezelako, zu aiñeko, zu baiño, ta abar.

Esaerak: Zuk ein (egin) dezu eittekoa (egitekoa) / Zu jarri zaa (zera) jartzekoa / Zu zaa (zera) ortik-onakoa (ortik-onerakoa) / Ez naiz zure bildur

ZUBI(E. Erabilkera: arrizubie, burnizubie, astozubie (zuraz eta zoiatz egin), zubiarkue, zubiargie (urantzat neurria), zubi-sostena (arku tarteko zutikakoa), zubigaiñe, zubipea, erromako zubie, zubitxo (toki-izena), zubitxota (antziña basarria izana)

ZUGAN(A. (Lexiba egosketarako zurezko upela) Zugankara (zugankada), zugarrie (azpirako arraska), zugangille

ZUIN-BETE. (Lur-lantzerako neurria, bi akuillu) Gorda zuin, garizuin, da abar

ZUKU(E. Erabilkera: zukutze, zukutu, artirin-zuku, maats-zukue, saar-zukue (sagar-zukue) (sagardo gaia), zuku-zuku ein (egin), aie, morokille, intxaur-saltsa

ZUKUTU. Zukutze, zukututa, zuku-zuku einda (eginda), zeatu, xeatu, austu, apurtu, triskildu, lardaskatu (barea oinpean)

ZULDAR(RRA. (Narru-mintzeko xomorroa) Zuldartsu, zuldardun, zuldarra lertu, zuldarra etaa (atera)

ZULO(A. Ate-zulo, argi-zulo (teillatukoa), kiltza-zulo, iltzezuloa, saguzulo, bidezulo, leizezulo, jostorrazulo, ta abar.

Esaerak: Etxe-zulo / Ama-zulo (etxeakoa) / Oe-zulo (lotia) / Titi-zulo (titi-zale)

ZULO(A. Erabilkera: zuloz, zuloak (zuloak), zulatze, zulatu, zulakor, zulaketa, zuloik (zulorik), zulatzaile, zulogile, zulouna (zuloguna), zulonpo, zulagaitz, zulaerrex, bide-zulo, giltza-zulo, jostorrazulo, iltze-zulo, lur-zulo, arzulo, xator-zulo, kirkil-zulo, aldenik-alden zulatu, katu-zulo (ateko zuloa), zulokote, txondar-zulo, axal-zulo, ta abar.

Esaerak: Ama-zulo (ama-zale) / Etxe-zulo (lotsati) / Diru-zulo (diru-zale) / Aoko zuloa beira (begira) (tuntunkeri)

ZULO. Amazulo, etxezulo, oezulo, dotorezulo, goxozulo, emakumazulo

ZULO. Sudurzulo, begizulo, leizezulo, eskuzulo (eldulekua), katuzulo (basarrietako atezuloa), ankazulo (oin urratsa), okilzulo (kabia), xatorzulo, kirkilzulo

ZULOGILLE(A. (Gorputzillak lurperatzeko)

ZULONPO(A. (Mendi-arroa) Sakona (sakana), arroa, zulokotea, txondar-mokoloa

ZUMA(MEA. Zumazko, umasail, zumadi, zumaziorra, zumaorri, zumazal, zumaebaitze, zumasorta, zumabiur (lokarria), zumazarea (besu-otarra), zuma-ar (ibai-ertzetan azi oi dan sastrapa)

ZUMA-AR(RRA. (Ibai ertzetan oi dan basa-zumea)

ZUMALIKAR(RRA. (Sastrapa) (Errekatxoan inguruetan egon oi da)

ZUMAR(RRA. (Arbola) Zumarrondo, zumargerri, zumarradar, zumarrosto, zumardi

ZUMITZ(E. Zumitzek, zumizgai, zare-zumitzek, zumitz-esi, gaztanzumitze (moldatzeko ontzia), zumizgile, gaztainzumitz, urritz-zumitz, eta abar

ZUR(E. (Zura) Erabilkera: zurezkoa, zur-lanetan, zurlantzea, zurerie (zuredia), zurajea (aria, urteko irabaziaren marra), zurgiarrea, zurgizena, zurbaldoa, zurraskoa, egurre (egurra)

ZUR(RRE. (Eutsia) Erabilkera: zurtzen, zurtu, zurkeri, zurregie, zurrago, esku itxikoa, zekena, elkorra, lukurre, etxeakoe (etxerakoa), zimurre, xurre, txintxo.

Esaerak: Zurren poltsek (zurren poltseak) bi zulo / Aitte bitzailea (biltzailea) semea zabaltzaile

ZURDA(DEA. (Zaldizkoen illea) Lepazurda, buztanzurda, zurda-ari, zurdasoka (itzaiak idien buruetako larrua lotzeko daramate)

ZURDA-SOKA(KEA. (Itzaiak idien buruko narrua lutu oi dute) Zurdabiurre

ZURE(A. Erabilkera: zuretzat, zurekin, zeurekiko, zeureandik (zeuregandik), zeureana (zeuregana), zureatik (zuregatik), zure ama, zure izena, ta abar

ZURGU(E. Erabilkera: zurguko, zurgutik, zurgura, zurguraiño, zurguz-zurgu, muga, baztar, mutur, ertz

ZURI(E. Zuritze, zurittu, zuritasun, zuriuna (zuriguna), zurixka, zuriko, zurito, zuriketa, zuritzaille, zuri-beltz, zuri-gorri, zuri-uridin, zurikeri, mingainzuri, aotxuri, oe-zuriin (oe-zurian), kaskar-zuri, edurre zurittu, patatak zurittu, arbola zuritze, etxe-zuriketa, ta abar

ZURIKERI(E. (Azpi-jokua) Zurikerin (zurikerian), zurikeriz, azpi-jana, saldukerie, faltsikerie, ao-zurie, ao-gozoa

ZURIKETA. Erabilkera: zuritze, zurittu, zuritzaille, etxe-zuriketa, kareztatu, kareberittu, karetu, artazuriketa, saarra (sagarra) zurittu, patatak zurittu (azala kendu), piñu-zuriketan, zuma-zuritze.

Esaerak: Zurikeri (saldukeri) / Mingaiñ-zuri (maxiatzaille) / Ijito zurie (litxarkeri)

ZURRI. Minzurri, nagizurri, burlazurri, azkurezurri, merkezurri, barrezurri, kantuzurri

ZURRU-MURRU(E. (Ixilpeko berria aotan) Erabilkera: zurru-murrun (zurru-murruan), zurru-murruk (zurru-murruak), zurru-murruik (zurru-murrurik), zurru-murru ots, zurru-murrualdi, zurru-murruka, bola-bola (bala-bala), danan aotan, aotik-aora.

Esaerak: Txintxarrotsa / Kanpai-soiñue / Erle burrunda / Aize-bolara (bolada)

ZURRUNBILLO(A. (Aize-zurrunbilloa) Zurrunbilloka, zurrunbillotsue, zurrunbillo aldik (aldiak), zurrunbillo bolarak (boladak), sorgin-aizea.

Esaerak: Zurrunbilloon (zurrunbilloan) sartu (saltsan sartu) / Kaleko zurrunbilotik iesi (igeska, atsedeen billa)

ZURRUNKA(KEA. Erabilkera: zurrunkaz, zurrunkaka, zurrunka-ots, zurrunkakor, zurrunkagille, zurrunkalari, zurrunka larriz, erdi-zurrunkan, lo-zurrunkan, zurru ta purru, zurrunkatxo

ZURRUPATU. (Edan) Erabilkera: zurrupatze, zurrupaka, zurrupatzaille, zurrupakoie, zurrupaz, zurrupalarie, salokeriz

ZURRUT. Erabilkera: zurrutaz, zurrutaka, zurrutara (zurrutada), zurrut ein (egin), zurruta-ots, zurrupatu, zurrutaratxo, txurru, txurrupatu, traokka ein (egin), klink ein (egin).

Esaerak: Zurru-zurru eran (edan) (gutxika) / Txuru-murru (pirrinka) / Zanga-zanga eran (aoa betean) / Zinzurre beteen eran (zinzurra betean edan, zurrupaka)

ZURTZ(E. (Aurtzaroan gurasoik gabe gelditua) Zurtzaroa, ume-zurtze

ZUTI(E. (Gorpuzkeraz) Tentea, ttenttea, buru zutie, buru jaikie, okotz zutie, sudur ttenttea, ille txutie

ZUTI(E. (Gorpuzkeraz) Tentea, ttenttea, buru-zutie, okotza zutittu

ZUTI(K. Erabilkera: zutitze, zutittu, zutik eon (egon), zuti jarri (altxata), zutitzeko, zutitzekoon (zutitzerakoan), zutika, zutikoa, zutiuna (zutiguna), zutittualdi, zutittuerazi, zutitzaille, burue zutik, ille-txutie, sudur-txutie, tentea (zutia), altxa, jaiki, jaso.

Esaerak: Buruko illeek (illeak) zutittuta (bildurrez) / Belarriak tente (belarriak tente) (zer entzungo)

ZUTIKO(A. Zutikakoa, tentekoa, zutabea, zutarrie, zutoiñe (azpi-arria), pillarea, postea

ZUZEN(A. Erabilkera: zuzentze, zuzendu, zuzenduta, zuzenez, zuzenetik, zuzeneen (zuzenean), zuzeneko, zuzentasun, zuzenaldi, zuzenuna (zuzenguna), zuzenketa, zuzenetaa (zuzenetara), zuzengarri, zuzentzaille, zuzenduerazi, zuzenik, zuzentzekotan, zuzentzea (zuzentzera), zuzentzeakoon (zuzentzerakoan), zuzentzeakotan (zuzentzerakotan), zuzenekoalde, zuzeneko bidea, zuzen-zuzen.

Esaerak: Asmo zuzenak / Bide zuzenetik / Zer jana zuzendu (etxeratu) / Morroia zuzendu (topatu) / Ta abar

ZUZMUR(RRE. Erabilkera: zuzmurrek (zuzmurrak), zuzmurrez, zuzmurrekin, zuzmurtu, zuzmurre artu, zuzmur ona, zuzmur txarra artu, susmoa, somatze, iruipen (iduripen), errezelo, usai, arrasto

ZUZTAR(RRA. Erabilkera: zuztarrak, zuztarreko, zuztarretik, zuztarrik, zuztarreaiño (zuztarreraiño), arbolazuztar, garozuztar, bedaruzuztar, zuztartsu, zuztartzar, aginzuztar, zain, erro, sapi